

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما السلام

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لغات و معانی سیم قرآن کریم

(شامل لغات و معانی سیم جلد ۱ تا ۱۰ تفسیر نوجوان)

تألیف: داکتر محمد بیستونی

جلد ۱-۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لغات و مفاهیم قرآن کریم

نویسنده:

محمد بیستونی

ناشر چاپی:

بیان جوان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۱	لغات و مفاهیم قرآن کریم
۱۱	مشخصات کتاب
۱۱	جلد ۱ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰)
۱۱	فهرست مطالب
۱۳	تقدیم به
۱۳	متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی»
۱۴	زندگینامه مؤلف
۱۵	مقدمه
۱۷	«سوره حمد»
۱۸	«سوره بقره»
۶۰	«سوره آل عمران»
۹۲	«سوره نساء»
۱۲۵	«سوره مائده»
۱۳۸	«سوره انعام»
۱۷۴	«سوره اعراف»
۲۱۰	«سوره انفال»
۲۲۲	«سوره توبه»
۲۳۰	جلد ۲ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۱۱ تا ۲۰ تفسیر نوجوان)
۲۳۰	فهرست مطالب
۲۳۲	تقدیم به
۲۳۲	متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی»
۲۳۳	سوره توبه

۲۳۷	«سوره یونس»
۲۶۴	«سوره هود»
۲۹۶	«سوره یوسف»
۳۰۳	«سوره رعد»
۳۱۱	«سوره ابراهیم»
۳۱۸	«سوره حجر»
۳۲۲	«سوره نحل»
۳۴۶	«سوره اسراء»
۳۶۸	«سوره كهف»
۳۹۲	«سوره مریم»
۴۱۱	«سوره طه»
۴۱۵	«سوره انبیاء»
۴۲۷	«سوره حج»
۴۳۴	«سوره مؤمنون»
۴۳۹	«سوره نور»
۴۵۶	«سوره فرقان»
۴۶۸	«سوره شعراء»
۴۷۵	«سوره نمل»
۴۹۶	«سوره قصص»
۵۳۱	«سوره عنكبوت»
۵۳۷	جلد ۳ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۲۱ تا ۳۰)
۵۳۷	فهرست مطالب
۵۴۱	تقدیم به
۵۴۲	متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیة‌الله العظمی مکارم شیرازی»

۵۴۲	سوره عنکبوت
۵۴۵	«سوره روم»
۵۶۰	«سوره لقمان»
۵۶۹	«سوره سجده»
۵۷۱	«سوره احزاب»
۵۷۶	«سوره سبأ»
۵۸۷	«سوره فاطر»
۵۹۶	«سوره یس»
۶۰۱	«سوره صافات»
۶۰۷	«سوره ص»
۶۱۳	«سوره زمر»
۶۲۱	«سوره غافر»
۶۲۸	«سوره فصلت»
۶۳۵	«سوره شوری»
۶۴۴	«سوره زخرف»
۶۵۰	«سوره دخان»
۶۵۱	«سوره جاثیه»
۶۵۵	«سوره احقاف»
۶۶۰	«سوره محمد»
۶۶۴	«سوره فتح»
۶۷۲	«سوره حُجرات»
۶۷۷	«سوره ق»
۶۸۰	«سوره ذاریات»
۶۸۳	«سوره طور»

۶۸۶	«سوره نجم»
۶۸۹	«سوره قمر»
۶۹۲	«سوره الرحمن»
۶۹۷	«سوره واقعه»
۷۰۰	«سوره حدید»
۷۰۷	«سوره مجادله»
۷۱۰	«سوره حشر»
۷۱۳	«سوره ممتحنه»
۷۱۷	«سوره صف»
۷۲۰	«سوره جمعه»
۷۲۵	«سوره منافقون»
۷۲۵	«سوره تغابن»
۷۲۸	«سوره طلاق»
۷۳۱	«سوره تحریم»
۷۳۴	«سوره ملک»
۷۳۶	«سوره قلم»
۷۳۸	«سوره حاقه»
۷۴۰	«سوره معارج»
۷۴۳	«سوره نوح»
۷۴۶	«سوره جن»
۷۵۱	«سوره مزمل»
۷۵۳	«سوره مدثر»
۷۵۴	«سوره قیامت»
۷۵۴	«سوره انسان»

۷۵۶	«سوره مرسلات»
۷۵۸	«سوره نبأ»
۷۶۳	«سوره نازعات»
۷۶۸	«سوره عبس»
۷۶۹	«سوره تکویر»
۷۶۹	«سوره بروج»
۷۷۱	«سوره طارق»
۷۷۲	«سوره اعلی»
۷۷۳	«سوره غاشیه»
۷۷۵	«سوره فجر»
۷۷۷	«سوره بلد»
۷۷۸	«سوره شمس»
۷۷۹	«سوره لیل»
۷۸۰	«سوره ضحی»
۷۸۱	«سوره انشراح»
۷۸۲	«سوره تین»
۷۸۳	«سوره علق»
۷۸۴	«سوره قدر»
۷۸۵	«سوره بینه»
۷۸۷	«سوره زلزله»
۷۸۸	«سوره عادیات»
۷۸۹	«سوره القارعه»
۷۹۰	«سوره تکاثر»
۷۹۱	«سوره عصر»

- ۷۹۱ «سوره همزه»
- ۷۹۲ «سوره فیل»
- ۷۹۳ «سوره قریش»
- ۷۹۳ «سوره ماعون»
- ۷۹۴ «سوره کوثر»
- ۷۹۶ «سوره نصر»
- ۷۹۷ «سوره تبت»
- ۷۹۷ «سوره اخلاص»
- ۷۹۸ «سوره فلق»
- ۷۹۹ «سوره ناس»
- ۸۰۰ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

لغات و مفاهیم قرآن کریم

مشخصات کتاب

- سرشناسه: بیستونی، محمد، ۱۳۳۷ -
 عنوان و نام پدید آور: لغات و مفاهیم قرآن کریم / تالیف محمد بیستونی.
 مشخصات نشر: قم: بیان جوان، ۱۳۸۷.
 مشخصات ظاهری: ۳ ج. ۱۱ × ۱۷ س.م.
 شابک: ۳-۶۲-۵۶۴۰-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۱-۸۱-۶۲-۵۶۴۰-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۲-۵۲-۶۳-۵۶۴۰-۹۶۴-۹۷۸؛ ج. ۳-۲۳-۶۴-۵۶۴۰-۹۶۴-۹۷۸؛
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتاب حاضر لغات و مفاهیم کتاب "تفسیر نوجوان" برگرفته از "تفسیر نمونه" اثر ناصر مکارم شیرازی است.
 مندرجات: ج. ۱. شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰ تفسیر نوجوان. ج. ۲. شامل لغات و مفاهیم جلد ۱۱ تا ۲۰ تفسیر نوجوان. ج. ۳. شامل لغات و مفاهیم جلد ۲۱ تا ۳۰ تفسیر نوجوان. --
 عنوان دیگر: تفسیر نمونه.
 عنوان دیگر: تفسیر نوجوان.
 موضوع: بیستونی، محمد، ۱۳۳۷ - .تفسیر نوجوان -- واژه‌نامه‌ها .
 موضوع: بیستونی، محمد، ۱۳۳۷ - .تفسیر نوجوان -- فهرست مطالب .
 شناسه افزوده: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ - .تفسیر نمونه
 رده بندی کنگره: BP۹۸/ب۹۵ت۹۵۶۷۴۰۶۱۳۸۷
 رده بندی دیویی: [ج: ۱۷۹/۲۹۷]
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۲۰۲۶۱۸

جلد ۱ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۱۰)

فهرست مطالب

- موضوع صفحه
 «سوره حمد» ۱۷
 «سوره بقره» ۲۰
 «سوره آل عمران» ۱۱۰
 «سوره نساء» ۱۸۱
 «سوره مائده» ۲۵۴
 «سوره انعام» ۲۸۳
 «سوره اعراف» ۳۶۳
 «سوره انفال» ۴۴۳

«سوره توبه ●●●» ۴۷۱

(۵۶۷)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۲ ویژگی منحصر بفرد در آثار مکتوب مؤسسه

قرآنی تفسیر جوان

- ۱- اعراب گذاری کامل «همه» آیات، روایات و کلمه‌های عربی .
- ۲- طرح جلد ابداعی و گرافیکی جدید متناسب با «جمعیت هدف هر کتاب».
- ۳- صفحه آرایی شعرگونه و چشم نواز تا خواننده به دلیل پرش مرتب چشم «خسته» نشود.
- ۴- آزاد بودن «هرگونه نسخه برداری» و چاپ از روی آثار مکتوب و کپی رایت نرم افزارها.
- ۵- همه محصولات مؤسسه پس از فروش و استفاده، حتی اگر آسیب دیده باشد، «پس گرفته می شود».
- ۶- فروش اقساطی به قیمت نقد و با تعیین اقساط

(۵۶۸)

«توسط خریدار».

- ۷- امضای «حداقل یک مجتهد جامع شرایط» به نشانه تأیید محتوا قبل از چاپ اخذ می شود.
- ۸- آثار مؤسسه به افراد بی بضاعت به طور «رایگان» تقدیم می گردد.
- ۹- همه «آموزش‌های تخصصی قرآنی» گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان «رایگان» است.
- ۱۰- برای هیچ یک از آثار، حق‌التألیف دریافت نمی شود.
- ۱۱- تنوع تخصصی محصولات متناسب «با جامعه هدف یعنی کودک، نوجوان، جوان، زنان، خانواده و مساجد».
- ۱۲- نشر نهایی آثار پس از نشر آزمایشی و موفقیت در طرح پایلوت (Pilot Plan) در «جمعیت مخاطب هدف» صورت می گیرد.

در صورتی که هر کس از صدر اسلام تا سال ۱۴۲۰ هجری قمری

(۵۶۹)

(سال تأسیس مؤسسه قرآنی تفسیر جوان) یک نمونه کتاب قرآنی را با جمع «۱۲ ویژگی» مذکور، به این مؤسسه ارائه دهد، برای هموطنان داخل کشور مبلغ «۰۰۰/۰۰۰/۱۰۰ تومان» و برای افراد مقیم خارج از کشور مبلغ «۰۰۰/۱۰۰ دلار» جایزه به عنوان حق‌الکشف تعلق می گیرد.

(قیمت گذاری کل محصولات مؤسسه بر مبنای ۱۲ ویژگی اشاره شده،

انجام می شود)

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان شامل:

[مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)، مؤسسه قرآنی نور پیامبران (تخصصی نوجوانان)، مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی جوانان)، مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)، مؤسسه قرآنی شعیب نبی‌الله (تخصصی خانواده)، مؤسسه قرآنی مساجد جوان (تخصصی مساجد)، مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)، مؤسسه طب قرآنی مائده‌طلایی (تخصصی طب سنتی با آموزه‌های قرآنی) مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی

(۵۷۰)

اعجاز علمی قرآن، مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسالخانه در روستاها و مناطق محروم)

(۵۷۱)

تقدیم به

سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَى مَوْلَانَا وَ مَوْلَى الْمُؤَحِّدِينَ عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى بَضْعَةِ الْمُضِيظَاتِي وَ بَهَجَةِ قَلْبِهِ
 سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ إِلَى سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّبْطَيْنِ، الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ إِلَى الْأَيْمَةِ التَّسْعَةِ الْمُعْصُومِينَ الْمُكَرَّمِينَ مِنْ
 وَ لِدِ الْحَسَنِ لِاسِيَمَا بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَ وَارِثِ عُلُومِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُزْسَلِينَ، الْمَعْدَّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظَّلْمَةِ وَ الْمُدَّخِرِ لِأَحْيَاءِ الْفَرَائِضِ وَ
 مَعَالِمِ الدِّينِ، الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَاحِبِ الْعَصْرِ وَ الزَّمَانِ عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ فَيَا مُعِزَّ الْأَوْلِيَاءِ وَ يَا مُبْدِلَ الْأَعْيَادِ أَيُّهَا السَّبَبُ
 الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ قَدْ مَسَّنَا وَ أَهْلَنَا الضَّرَّ فِي غَيْبَتِكَ وَ فِرَاقِكَ وَ جِئْنَا بِبِضَاعِهِ مُزْجَاهٍ مِنْ وِلَايَتِكَ وَ مَحَبَّتِكَ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
 مِنْ مَنَّاكَ وَ فَضْلِكَ وَ تَصَدَّقْ عَلَيْنَا بِنَظَرِهِ رَحْمَةً مِنْكَ إِنَّا نَرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

(۴)

(۵)

متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی»

درباره تفسیر نوجوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن کریم بهترین هدیه خداوند منان به همه انسان‌ها در طول قرون و اعصار می‌باشد. بدون شک استفاده صحیح از این کتاب آسمانی و بکارگیری محتوای آن در زندگی، مستلزم تفکیک و موضوع‌بندی آیات، متناسب با مخاطبین مختلف خصوصاً گروه‌های سنی کودک، نوجوان و جوان می‌باشد زیرا سراسر این کتاب به استناد آیات ۴۴ سوره فصلت و ۸۲ اسراء و ۵۷ یونس برای شفا و درمان بیماری‌های جسمی و روحی انسان‌ها نازل شده و مانند داروخانه‌ای است که گرچه همه داروهای آن برای شفاست

(۶)

ولی طبعاً «هر دارویی برای بیمار خاصی شفابخش‌تر است».

در همین راستا جناب آقای دکتر محمد بیستونی مسئول محترم مؤسسه قرآنی تفسیر جوان که اینجانب مدت ۱۰ سال در جریان فعالیتهای خوب ایشان در عرصه پژوهش‌های موضوعی قرآنی می‌باشم و قبلاً تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر جوان» خلاصه، ساده سازی و منتشر نموده است، اخیراً مطالب تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر نوجوان» با تکیه بر آیات متناسب با گروه سنی یادشده، گزینش و ساده‌سازی نموده است که در نوع خود بسیار جالب می‌باشد.

امیدوارم نوجوانان عزیز و خانواده محترم آنها از این سفره معنوی و پربرکت که خوشبختی و سعادت دنیا و آخرت آنها را به همراه دارد، حداکثر استفاده را بنمایند. ناصر مکارم شیرازی

(۷)

۱/۱۲/۸۵

(۸)

زندگینامه مؤلف

در بسیاری از کتابهای خارجی زندگی نامه و عکس چهره نویسنده در اولین صفحه یا پشت جلد آن کتاب درج می‌شود تا خواننده متوجه باشد که نوشته چه کسی را می‌خواند و از طریق دنیای نامرئی اندیشه و تفکر و نیز صفحات کتاب با نویسنده ارتباط برقرار کند. بنابراین به استناد آیه شریفه «وَأَمَّا نِنْعَمُ رَبِّكَ فَقَدْ نَدَّ» (۱۱ / ضحی) که دستور می‌دهد «نعمت‌های پروردگار مهربان را بیان کنید» و نه از باب خودنمایی و ریاکاری (که گناه کبیره و موجب دخول در آتش است) خود را معرفی می‌نمایم.

من در ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷ شمسی در شهر آبادان متولد شدم. پدرم کارگر شرکت نفت و اهل (۹)

بیستون کرمانشاه و مادرم شیرازی بود (خدا آنها را بیامزد).

سال اول دبستان را بدون حضور در مدرسه و به صورت جهشی گذراندم. از سن ۱۴ سالگی با خانواده به شیراز مهاجرت کرده و لطف الهی شامل حال بنده شد و در کنار بیت معظم حضرت آیه‌الله شهید سیدعبدالحسین دستغیب «قُدَسَ سِرُّهُ» در شیراز مقیم شدیم. هیچگاه چهره ملکوتی و اخلاص در گفتار و رفتار وی را در طول سالیانی که تا زمان شهادت در محضرشان بودم فراموش نخواهم کرد.

پس از مدتی وضع مالی پدر بهتر شد و به منطقه قصرالدشت شیراز نقل مکان کردیم. عنایت ویژه الهی دوباره نصیب من شد و در همسایگی منزل روحانی برجسته و انقلابی و مجاهد و مخلص (۱۰)

حضرت آیه‌الله سیدعلی اصغر دستغیب ساکن گردیده و به مسجدالرضا علیه‌السلام که معظم‌له امام جماعت آنجا بودند راه یافتیم و در این هنگام ۱۴ ساله بودم. ضمن مشورت با ایشان در آغاز سنّ تکلیف، امام خمینی «قُدَسَ سِرُّهُ» را به عنوان مرجع تقلید برگزیده و مسئولیت فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی مسجدالرضا علیه‌السلام را عهده‌دار شده و همراه با استاد و مراد و والد معنوی‌ام حضرت آیه‌الله سید علی اصغر دستغیب در مبارزه علیه رژیم شب‌زده پهلوی حضور داشته و در سن ۱۹ سالگی به جرم «اقدام علیه امنیت شاهنشاهی» دستگیر و روانه شکنجه‌گاه ساواک و زندان عادل آباد شیراز شدم.

با پیروزی انقلاب اسلامی در فعالیت‌های متعدد اجتماعی و مردمی نظیر احداث کتابخانه، مراکز (۱۱)

ورزشی، ساخت غسلخانه و مسجد در روستاهای محروم و حضور در جبهه‌های جنگ تحمیلی شرکت نموده و با پایان جنگ نور علیه ظلمت، فعالیت‌های متفرقه خود را تعطیل کرده و بر روی پژوهش، تألیف یا تلخیص و نشر کتابهای موضوعی و کاربردی با محوریت قرآن، حدیث و علوم روز برای گروه‌های سنّی «کودک، نوجوان، جوان، زنان، مردان و خانواده» متمرکز شده و تاکنون حدود ۵۰۰ کتاب را به محضر امام‌زمان «عجل الله تعالی فرجه الشریف» و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام و جامعه هدف آثار خود اهداء و منتشر نموده‌ام که بحمدالله با استقبال کم‌نظیر مخاطبین عزیز مواجه گردیده و به دفعات مکرر چاپ و منتشر شده است.

مدارک تحصیلی این حقیر بدین ترتیب می‌باشد:

(۱۲)

دیپلم: ریاضی در شیراز

لیسانس: الهیات (دانشجوی ممتاز در تهران)

فوق لیسانس: جامعه‌شناسی از دانشگاه پونای هند (تحت لیسانس دانشگاه آکسفورد لندن)
 دکتر: جامعه‌شناسی از دانشگاه پونای هند (تحت لیسانس دانشگاه آکسفورد لندن)
 مدیریت استراتژیک: سازمان مدیریت صنعتی.

آثار اینجانب صرفاً در حوزه تفسیر و تحقیقات تخصصی و کاربردی بر اساس قرآن، حدیث و علوم روز می‌باشد. تاکنون بیش از ۵۰۰/۰۰۰ نفر که ۹۰٪ آنها جوان بوده‌اند را به صورت حضوری و چهره به چهره از طریق کارگاه‌های آموزشی «قرآن و مهارت‌های زندگی» به طور رایگان آموزش داده‌ام و از بین آنها بیش از ۳۰۰۰ نفر را به عنوان

(۱۳)

گروه‌های تحقیق موضوعی جذب، سازماندهی و بکارگیری نموده‌ام. همه آثار پژوهشی افراد مذکور حسب موضوع توسط یکی از اعضای هیئت علمی ۱۰۰ نفره عضو «گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان» بازبینی، نظارت و کنترل شده و پس از تأیید حداقل یک مجتهد جامع‌الشرایط با نظارت نهایی بنده چاپ و منتشر می‌شود و هر هفته حداقل یک اثر قرآنی جدید به همین سبک در اختیار علاقمندان قرار داده می‌شود.

ترجمه آثار این حقیر توسط ناشرین بین‌المللی خارج از کشور به زبانهای عربی، انگلیسی، فرانسه، آلمانی و اردو در حال انجام است. هر یک از ده مؤسسه قرآنی که توسط بنده راه‌اندازی و تأسیس شده است برای یک «جامعه هدف» یا در یک موضوع

(۱۴)

تخصصی نظیر تغذیه، گل‌ها و گیاهان دارویی و مسائل ماورائی فعالیت می‌نمایند.

راه طی شده قطره ناچیزی از اقیانوس بیکران فرهنگ و معارف زندگی ساز و نشاط آفرین قرآن کریم می‌باشد. لذا از همه صاحب‌نظران و اساتید حوزه و دانشگاه در سراسر جهان تقاضا می‌کنم با ارائه نظرات اصلاحی و حمایت‌های فکری و طرح موضوعات و روش‌های جدید و جوان‌پسند، گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان را در رسالتی که به عهده گرفته است یاری نمایند.

امید است این قبیل تلاشهای قرآنی ما و شما برای روزی ذخیره شود که به جز اعمال و نیات خالصانه هیچ چیز دیگری کارساز نخواهد بود.

(۱۵)

دکتر محمد بیستونی

تهران ۸/۸/۸۸

سالروز ولادت سلطان قلب‌ها

علی بن موسی الرضا علیه‌السلام

(۱۶)

مقدمه

بعد از انتشار «تفسیر نوجوان» که در بردارنده حدود ۲۰۰۰ آیه کاربردی از مجموع ۶۲۳۶ آیه قرآن کریم برای گروه سنی مقطع راهنمایی و دبیرستان و برگرفته از متن تفسیر نمونه می‌باشد، مراجعات فراوانی از سوی دانش‌آموزان عزیز صورت گرفت که متقاضی حفظ آیات، لغات ترجمه و تفسیر کل مجموعه ۳۰ جلدی اشاره شده بودند. تنها مشکلی که برای اجرای چنین اقدام خداپسندانه‌ای وجود داشت گزینشی بودن لغات مندرج در تفسیر یاد شده و عدم درج تمامی لغات و مفاهیم آیات بود. لذا تصمیم

گرفتم کل لغات و مفاهیم آیات تفسیر نوجوان را در ۳ جلد با قطع جیبی تألیف و منتشر نمایم که هر جلد در بردارنده لغات ۱۰ جلد از مجموعه ۳۰ جلدی تفسیر نوجوان می‌باشد. در جریان (۱۷)

کتابشناسی برای این اقدام با کتاب «پیام نور» تألیف ارزنده سرکار خانم طاهره لاجوردی مواجه شدم که کل لغات قرآن کریم را در یک مجموعه ۱۰ جلدی با قطع وزیری شامل می‌شود. بنابراین برای پرهیز از دوباره کاری کتاب مذکور را اساس کار قرار دادم و آن را براساس آیات مندرج در تفسیر نوجوان خلاصه کرده و با استفاده از کتاب یک جلدی لغت‌شناسی و مفاهیم قرآن کریم که از تألیفات قبلی بنده می‌باشد و نیز ترجمه استاد بهرامپور بر قرآن کریم اضافات ضروری را لحاظ نموده و بالاخره کتاب «لغات و مفاهیم تفسیر نوجوان» برای چاپ آماده شد.

مؤسسه قرآنی تفسیر نوجوان برای فرهنگ‌سازی آیات قرآن کریم در زندگی نوجوانان و جوانان عزیز مسابقه‌ای را با استفاده از متن تفسیر ۳۰ جلدی نوجوان و (۱۸)

مجموعه سه جلدی لغات و مفاهیم این تفسیر تدارک دیده است که روش شرکت در مسابقه و مراحل اجرای آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- ارسال نامه تقاضای برگزاری مسابقه: با امضای بالاترین مسئول مراکز متقاضی یا نماینده نفرات علاقمند برای شرکت در مسابقه.
- ۲- حد نصاب برای برگزاری مسابقه: ۵۰۰ نفر.
- ۳- زمان و مکان برگزاری مسابقه: به انتخاب مرکز متقاضی یا نماینده نفرات شرکت کننده می‌باشد.
- ۴- نوع مسابقه: سئوالات به صورت کتبی و پاسخ‌ها ترکیبی از تشریحی و گزینه‌ای می‌باشند.
- ۵- جایزه مسابقه:

۱/۵: تشریف حافظین تفسیر نوجوان به سفر عمره به صورت گروهی یا پرداخت معادل هزینه ربالی (۱۹)

رسمی آن تا زمان حیات بنده.

۲/۵: عضویت رایگان در «گروه‌های پژوهشی تحقیق موضوعی از قرآن، حدیث و علوم روز» و چاپ آثار بادرچ نام گروه تحقیق بر روی جلد کتاب همراه با پرداخت حق‌التألیف به آن‌ها.

۳/۵: اعطای فرم اشتراک برای دریافت «رایگان» آثار برگزیده گروه مؤسسات قرآنی تفسیر نوجوان در صورت ادامه همکاری با مؤسسه.

۴/۵: عضویت در خانواده بزرگ گروه مؤسسات قرآنی تفسیر نوجوان و ارائه خدمات حمایتی نظیر مشاوره حقوقی رایگان، شغل‌یابی، سفرهای علمی، تفریحی، زیارتی و...

به امید روزی که از «لایه‌های سطحی» دریای زیبای قرآن کریم عبور کرده و «گوهرهای عمیق این دریا» را از درون آن بیرون آورده و به عنوان «سرمایه ماندگار»

(۲۰)

برای خوشبختی و رفاه و آسایش دنیا و آخرت خود در زندگی بکارگیریم.

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر نوجوان

شامل:

- ۱- مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)
 - ۲- مؤسسه قرآنی نورپیامبران (تخصصی نوجوانان)
 - ۳- مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی جوانان)
 - ۴- مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)
 - ۵- مؤسسه قرآنی شعیب نبی‌الله (تخصصی خانواده)
 - ۶- مؤسسه قرآنی مساجد جوان (تخصصی مساجد)
 - ۷- مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)
 - ۸- مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی اعجاز علمی قرآن)
 - ۹- مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسلخانه در روستاها و مناطق محروم)
- (۲۱)
- ۱۰- مؤسسه انتشاراتی بیان جوان (ناشر تخصصی گروه‌مؤسسات قرآنی تفسیر جوان)
- (۲۲)

«سوره حمد»

۱ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ: به نام

اللَّهِ: خداوند

الرَّحْمَنِ: بخشنده

الرَّحِيمِ: مهربان.

۲ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

الْحَمْدُ: حمد و ستایش

لِلَّهِ: برای خداوندی است که

رَبٌّ: پرورش دهنده

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۳ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره حمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳)

الرَّحْمَنِ: بخشنده و

الرَّحِيمِ: مهربان است.

۴ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

مَالِكِ: صاحب

يَوْمِ الدِّينِ: روز جزاست.

۵ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

إِيَّاكَ: فقط تو را

نَعْبُدُ: عبادت می‌کنیم

وَإِيَّاكَ: و فقط از تو

نَسْتَعِينُ: یاری می‌جوئیم.

۶ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

إِهْدِنَا: هدایت نما ما را

(۲۴) جلد ۱ سوره حمد

الصِّرَاطَ: به راه

الْمُسْتَقِيمَ: راست.

۷ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

صِرَاطَ الَّذِينَ: راه کسانی که

أَنْعَمْتَ: نعمت دادی

عَلَيْهِمْ: به ایشان

غَيْرِ: نه (راه)

الْمَغْضُوبِ: غضب شدگان

عَلَيْهِمْ: برایشان

وَلَا الضَّالِّينَ: و نه (راه) گمراهان.

سوره حمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵)

(۲۶) جلد ۱ سوره حمد

«سوره بقره»

۲۱ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم

اعْبُدُوا: پرستش کنید

رَبَّكُمُ الَّذِي: پروردگارتان را که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما (بودند)،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیز گار شوید.

۲۲ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷)

لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

الَّذِي: آن که

جَعَلَ: قرارداد

لَكُمْ: برای شما

الْأَرْضَ: زمین را

فَرَّاشًا: فرش

وَالسَّمَاءَ: و آسمان را

بِنَاءً: سرپناهی (چون سقف)

وَأَنْزَلَ: و فرودرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی را

فَأَخْرَجَ: پس خارج کرد

بِهِ: بوسیله آن

مِنَ الثَّمَرَاتِ: از میوه‌ها

(۲۸) جلد ۱ سوره بقره

رِزْقًا: روزی‌ای

لَكُمْ: برای شما

فَلَا تَجْعَلُوا: پس قرار ندهید

لِلَّهِ: برای خداوند

أَنْدَادًا: شریکانی

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

تَعْلَمُونَ: می‌دانید.

۲۳ وَ أَنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَ ادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

وَ إِنْ كُنْتُمْ: و اگر بودید

فِي رَيْبٍ: در شکی

مِمَّا: از آنچه

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹)

نَزَّلْنَا: فرستادیم

عَلَىٰ عَبْدِنَا: بر بنده‌مان

فَأْتُوا: پس بیاورید

بِسُورَةٍ: سوره‌ای

مِّنْ مِّثْلِهِ: مثل آن

وَ ادْعُوا: و دعوت کنید، بخوانید

شُهَدَاءَكُمْ: گواهانتان را

مِنْ دُونَ: از غیر

اللَّهِ: خدا

إِنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِينَ: از راستگویان.

۲۵ وَ بَشِّرَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا

(۳۰) جلد ۱ سوره بقره

مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

وَبَشِّرِ: و بشارت بده

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و عمل کردند

الصَّالِحَاتِ: به کارهای خوب

أَنَّ: این که

لَهُمْ: برای ایشان

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی است

تَجْرَى: که جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱)

كُلَّمَا: هر زمان

رُزِقُوا: روزی یابند

مِنْهَا: از آن

مِنْ ثَمَرَةٍ: از میوه‌ای

رِزْقًا: روزی‌ای

قَالُوا: گفتند (گویند):

هَذَا الَّذِي: این (همان) است که

رُزِقْنَا: روزی داده شده بودیم

مِنْ قَبْلُ: از قبل.

وَأَتُوا: و داده شوند

بِهِ: به آن

مُتَشَابِهًا: همانند آن.

وَلَهُمْ: و برای ایشان است

فِيهَا: در آن

(۳۲) جلد ۱ سوره بقره

أَزْوَاجٍ: همسرانی

مُطَهَّرَةٌ: پاکیزه و پاک.

وَهُمْ: و ایشان

فیها: در آن

خَالِدُونَ: جاودانند.

۲۶ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةٌ فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا

أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خدا

لَا يَسْتَحْيِي: حیا نمی کنند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳)

أَنْ يَضْرِبَ: این که بزند

مَثَلًا: مثلی

مَا بَعُوضَةٌ: به پشه

فَمَا فَوْقَهَا: پس بالاتر از آن،

فَأَمَّا: پس اما

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

فَيَعْلَمُونَ: پس می دانند

أَنَّهُ: همانا آن

الْحَقُّ: حق است

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان.

وَأَمَّا: و اما

الَّذِينَ: کسانی که

(۳۴) جلد ۱ سوره بقره

كَفَرُوا: کافر شدند

فَيَقُولُونَ: پس می گویند:

مَاذَا أَرَادَ: چه اراده کرده

اللَّهُ: خدا

بِهَذَا: به این

مَثَلًا: مثل؟

يُضِلُّ: گمراه می‌کند

بِه: به آن

كَثِيرًا: بسیاری را

وَيَهْدِي: و هدایت می‌کند

بِه: به آن

كَثِيرًا: بسیاری را.

وَمَا يُضِلُّ: و گمراه نمی‌کند

بِه: به آن

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵)

إِلَّا الْفَاسِقِينَ: مگر فاسقان را.

۲۷ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يَنْقُضُونَ: می‌شکنند

عَهْدًا: پیمان

اللَّهِ: خدا را

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ميثاقه: پیمانش،

وَيَقْطَعُونَ: و قطع می‌کنند

مَا أَمَرَ: آن چه امر کرده

(۳۶) جلد ۱ سوره بقره

اللَّهُ بِهِ: خدا به آن

أَنْ: این که

يُوصَلَ: وصل کنند،

وَيُفْسِدُونَ: و فساد می‌کنند

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ: ایشانند

الْخَاسِرُونَ: زیانکاران.

۳۵ وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

وَقُلْنَا يَا آدَمُ: و گفتیم: ما ای آدم!

اسْكُنْ أَنْتَ: سکونت کن تو

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷)

وَزَوْجُكَ: و همسرت

الْجَنَّةُ: در بهشت

وَ كَلَّا مِنْهَا: و بخورید از آن

رَعَدًا: فراوان

حَيْثُ شِئْتُمَا: هر جا می خواهید

وَ لَا تَقْرَبَا: و نزدیک نشوید

هَذِهِ الشَّجَرَةَ: به این درخت

فَتَكُونَا مِنْ: پس می شوید از

الظَّالِمِينَ: ستمکاران.

۳۶ فَازْلُهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَ مَتَاعٌ إِلَى حِينٍ

فَازْلُهُمَا: پس به لغزش کشانید آن دو را

(۳۸) جلد ۱ سوره بقره

الشَّيْطَانُ: شیطان

عَنْهَا: از آن،

فَأَخْرَجَهُمَا: پس خارج کرد آن دو را

مِمَّا كَانَا فِيهِ: از آن چه بودند در آن.

وَ قُلْنَا اهْبِطُوا: و گفتیم فرود آید

بَعْضُكُمْ: بعضی از شما

لِبَعْضٍ: بر بعضی دیگر

عَدُوٌّ: دشمنید.

وَ لَكُمْ: و برای شماست

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

مُسْتَقَرٌّ: قرارگاهی

وَ مَتَاعٌ: و بهره‌مندی است.

إِلَى حِينٍ: تا وقت معین.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹)

۴۳ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ ارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ

وَ أَقِيمُوا: و به پا دارید

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ آتُوا: و بدهید، ادا کنید

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ ارْكَعُوا: و رکوع کنید

مَعَ الرَّاكِعِينَ: با رکوع کنندگان.

۴۵ وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وَ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

وَ اسْتَعِينُوا: و یاری جوئید

بِالصَّبْرِ: (به وسیله) صبر

وَ الصَّلَاةُ: و نماز

(۴۰) جلد ۱ سوره بقره

وَ اِنَّهَا: و به درستی که آن

لَكَبِيرَةٌ: هر آینه گران و سنگین و بزرگ است

اِلَّا: مگر

عَلَى الْخَاشِعِينَ: بر خاشعان.

۶۲ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ الَّذِيْنَ هَادُوْا وَ النَّصَارَى وَ الصّٰبِئِيْنَ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَ عَمِلَ صٰلِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ لَا خَوْفٌ

عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ

اِنَّ الَّذِيْنَ: همانا کسانی که

اٰمَنُوْا: ایمان آوردند

وَ الَّذِيْنَ: و کسانی که

هادُوْا: یهودی (گشتند)

وَ النَّصَارَى: و نصاری

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱)

وَ الصّٰبِئِيْنَ: و صابئین

مَنْ: همان‌ها که

اٰمَنَ: ایمان آوردند

بِاللّٰهِ: به خداوند

وَ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ: و روز قیامت

وَ عَمِلَ صٰلِحًا: و عمل صالح انجام دادند،

فَلَهُمْ: پس برایشان است

اَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پرورگارشان

وَ لَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَ لَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ: و نه غمگین می‌شوند.

۶۷ وَ اِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ

(۴۲) جلد ۱ سوره بقره

تَذْبَحُوْا بَقْرَةً قَالُوْا اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُوْنَ مِنَ الْجٰهِلِيْنَ

وَ اِذْ قَالَ: و هنگامی که گفت:

مُوسٰى لِقَوْمِهِ: موسی به قومش

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
يَأْمُرُكُمْ: فرمان می‌دهد شما را
أَنْ تَذْبَحُوا: این که بکشید
بَقْرَةً: گاوی را،
قَالُوا: گفتند:

أَتَتَّخِذُنَا: آیا گرفتی ما را
هَزُؤًا: به مسخرگی؟
قَالَ: گفت:

أَعُوذُ بِاللَّهِ: پناه می‌برم به خدا
أَنْ أَكُونَ: این که باشم

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳)

مِنَ الْجَاهِلِينَ: از نادانان.

۶۸ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بَكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ
قَالُوا: گفتند:

ادْعُ لَنَا: بخوان برای ما
رَبَّكَ: از پروردگارتان
يُبَيِّنُ لَنَا: تا بیان کند برای ما
ما هِيَ: چیست آن؟
قَالَ: گفت:

إِنَّهُ يَقُولُ: همانا او می‌گوید:
إِنَّهَا: به درستی که آن
بَقْرَةٌ: گاوی است

(۴۴) جلد ۱ سوره بقره

لَا فَارِضٌ: که پیر نباشد
وَلَا بَكْرٌ: و جوان هم نباشد
عَوَانٌ بَيْنَ: بین این دو باشد
ذَلِكَ:

فَافْعَلُوا: پس انجام دهید

ما تُؤْمَرُونَ: آنچه را که به آن امر شده‌اید.

۶۹ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِيعٌ لَوْنُهَا تَسْرُّ النَّاطِرِينَ
قَالُوا: گفتند:

ادْعُ لَنَا: بخوان برای ما
رَبَّكَ: از پروردگارت

يُبَيِّنُ لَنَا: تا بیان کند برای ما

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵)

ما لَوْ نُهَا: رنگش چگونه باشد؟

قال: گفت:

إِنَّهُ يَقُولُ: همانا او می گوید:

إِنَّهَا: به درستی که آن

بَقْرَةٌ: گاوی است

صَفْرَاءُ: زرد،

فَاتِحٌ: خالص و یکدست

لَوْ نُهَا: که رنگ آن

تَسْرٌ: شاد می کند

النَّاظِرِينَ: بینندگان را.

۷۰ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنُ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقْرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِنِ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ

قَالُوا ادْعُ لَنَا: گفتند: بخوان برای ما

(۴۶) جلد ۱ سوره بقره

رَبَّكَ: از پروردگارت

يُبَيِّنُ لَنَا: که بیان کند برای ما

ما هِيَ: چیست آن؟

إِنَّ الْبَقْرَ: به درستی که گاو

تَشَابَهَ: مشابه است

عَلَيْنَا: بر ما.

وَإِنَّا: و به درستی که ما

إِنِ شَاءَ اللَّهُ: اگر بخواهد خدا

لَمُهْتَدُونَ: هر آینه هدایت خواهیم شد.

۷۱ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَذَبْحُوهَا وَ مَا كَادُوا يَفْعَلُونَ

قال إنه: گفت: همانا او (خدا)

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷)

يَقُولُ: می گوید:

إِنَّهَا بَقْرَةٌ: همانا آن گاوی است

لَا ذَلُولَ: رام نشده باشد

تُثِيرُ: که شخم بزند

الْأَرْضَ: زمین را،

وَلَا تَسْقِي: و آبیاری نکند

الْحَوْثُ: زراعت را،

مُسَلَّمَةٌ: از هر عیبی برکنار باشد،

لَا شَيْءَ فِيهَا: هیچ گونه رنگ دیگری در آن نباشد، (شئی به معنای لکه و رنگ مخالف عمومی بدن حیوان می باشد)،

قَالُوا الْآنَ: گفتند: الان

جِئْتُ بِالْحَقِّ: آوردمی حق را،

فَذَبْحُوهَا: پس ذبح کردند آن را،

وَمَا كَادُوا: و نزدیک بود که

(۴۸) جلد ۱ سوره بقره

يَفْعَلُونَ: انجام ندهند.

۷۲ وَاذْكُرْتُمْ نَفْسًا فَاذَارَاتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

وَأَذْ: و هنگامی که

قَتَلْتُمْ: به قتل رساندید

نَفْسًا: فردی را،

فَاذَارَاتُمْ: پس به نزاع پرداختید

فِيهَا: در آن،

وَاللَّهُ: و خداوند

مُخْرِجٌ: خارج کننده است

مَا: آن چه را که

كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ: کتمان می کردید.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹)

۷۳ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

فَقُلْنَا: پس گفتیم ما

اضْرِبُوهُ: بزنید او را

بِبَعْضِهَا: به بعض آن.

كَذَلِكَ: این چنین

يُحْيِي اللَّهُ: زنده می کند خدا

الْمَوْتَى: مردگان را،

وَيُرِيكُمْ: و نشان می دهد به شما

آيَاتِهِ: نشانه هایش را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَعْقِلُونَ: اندیشه کنید.

۷۴ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ

(۵۰) جلد ۱ سوره بقره

كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ
 ثُمَّ قَسَتْ: سپس سخت شد
 قُلُوبُكُمْ: دل‌هایتان
 مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ: از بعد آن،
 فَهِيَ: پس آن
 كَالْحِجَارَةِ: مانند سنگ شد
 أَوْ أَشَدُّ: یا سخت‌تر
 قَسْوَةً: در قساوت،
 وَإِنَّ: و همانا
 مِنَ الْحِجَارَةِ: از سنگ‌ها
 لَمَا يَتَفَجَّرُ: هر آینه می‌شکافد
 سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱)
 مِنْهُ الْأَنْهَارُ: از آن نهرها،
 وَإِنَّ مِنْهَا: و همانا بعضی از آن
 لَمَا يَشَقَّقُ: شکاف برمی‌دارد
 فَيَخْرُجُ: پس خارج می‌شود
 مِنْهُ الْمَاءُ: از آن آب،
 وَإِنَّ مِنْهَا: و همانا بعضی از آن
 لَمَا يَهْبِطُ: هر آینه (از کوه) فرود می‌آید
 مِنْ خَشْيَةِ: از ترس
 اللَّهُ: خدا.
 وَمَا اللَّهُ: و نیست خداوند
 بِغَافِلٍ: غافل
 عَمَّا: از آن چه
 تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید.
 (۵۲) جلد ۱ سوره بقره

۱۰۲ وَ اتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَٰ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُٰ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَ مَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ وَ مَا هُمْ بِبِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَ يَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَ لَا يَنْفَعُهُمْ وَ لَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ وَ لَبِئْسَ مَا شَرُّوا بِهِ أَنفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
 وَ اتَّبَعُوا: و پیروی کردند
 مَا تَتْلُوا: آن چه می‌خوانند

الشَّيَاطِينُ: شیطان‌ها
 عَلَى مُلْكِكَ: بر فرمانروائی، عصرِ
 سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳)
 سُلَيْمَانَ: سلیمان،
 وَمَا كَفَرُوا: و کافر نشد
 سُلَيْمَانُ: سلیمان
 وَلَكِنَّ: ولیکن
 الشَّيَاطِينُ: شیطان‌ها
 كَفَرُوا: کافر شدند.
 يُعَلِّمُونَ: تعلیم می دهند
 النَّاسَ: مردم را
 السَّحَرُ: سحر و جادو
 وَمَا: و آن چه
 أَنْزَلَ: نازل شد
 عَلَى الْمَلَائِكَةِ: بر دو فرشته
 بَابِلَ: در بابل
 هَارُوتَ: هاروت
 (۵۴) جلد ۱ سوره بقره
 وَمَارُوتَ: و ماروت
 وَمَا يُعَلِّمَانِ: و نمی آموختند، یاد نمی دادند
 مِنْ أَحَدٍ: هیچ کسی را
 حَتَّى يَقُولَا: تا می گویند، می گفتند
 إِنَّمَا: جز این نیست
 نَحْنُ: که ما
 فِتْنَةً: (وسيله) آزمایسیم
 فَلَا تَكْفُرُوا: پس کافر نشو.
 فَيَتَعَلَّمُونَ: پس یاد می گرفتند
 مِنْهُمَا: از آن دو
 مَا يُفَرِّقُونَ: آن چه را که جدائی می افکنند
 بِهِ بَيْنَ: بوسیله آن بین
 الْمَرْءِ: مرد
 وَزَوْجِهِ: و همسرش.
 سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵)

وَمَا هُمْ: و نمی‌توانند ایشان

بِضَارَيْنَ: ضرر برسانند

بِهِ: به وسیله آن

مِنْ أَحَدٍ: هیچ کسی را

إِلَّا: مگر

بِإِذْنِ: به اجازه

اللَّهِ: خداوند.

وَيَتَعَلَّمُونَ: و می‌آموختند

مَا يَضُرُّهُمْ: آنچه را که ضرر می‌رساند ایشان را

وَلَا يَنْفَعُهُمْ: و نفعی نداشت برایشان،

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

عَلِمُوا: دانستند

لَمَنْ: کسی که

اشتریه: بخرد آن را،

(۵۶) جلد ۱ سوره بقره

مَا لَهُ: نیست برای او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

مِنْ خَلْقٍ: هیچ بهره‌ای،

وَلَيْسَ: و چه بد است

مَا شَرَوْا: آن چه فروختند

بِهِ: به وسیله آن

أَنْفُسَهُمْ: خودشان را

لَوْ: اگر

كَانُوا يَعْلَمُونَ: می‌دانستند.

۱۲۱ الَّذِينَ اتَّيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷)

اتَّيْنَاهُمْ: دادیم ما به آنها

الْكِتَابَ: کتاب را

يَتْلُونَهُ: تلاوت می‌کنند آن را

حَقَّ: (به جا می‌آورند) حَقَّ

تِلَاوَتِهِ: تلاوتش را

أُولَئِكَ: آنان

يُؤْمِنُونَ بِهِ: ایمان می‌آورند به آن.
وَمَنْ يَكْفُرْ: و کسی که کفر بورزد
به: به آن،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

هُمُ الْخَاسِرُونَ: ایشانند زیانکاران،

۱۳۰ وَمَنْ يَزْعُبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ

(۵۸) جلد ۱ سوره بقره

لَمِنَ الصَّالِحِينَ

وَمَنْ: و چه کسی

يَزْعُبْ: روی گردان خواهد شد

عَنْ مِلَّةٍ: از آئین

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

سَفِهَهُ: نادان شد

نَفْسُهُ: خودش؟

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

اصْطَفَيْنَاهُ: برگزیدیم ما او را

فِي الدُّنْيَا: در دنیا،

وَإِنَّهُ: و همانا او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

لَمِنَ: هر آینه از

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹)

الصَّالِحِينَ: صالحان است.

«پایان جزء ۱»

(۶۰) جلد ۱ سوره بقره

۱۴۳ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنُعَلِّمَ
مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضَيِّعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ
رَحِيمٌ

وَكَذَلِكَ: و این چنین

جَعَلْنَاكُمْ: قرار دادیم ما شما را

أُمَّةً: امتی

وَسَطًا: میانه،

لِتَكُونُوا: تا باشید

شُهَدَاءَ: گواهان

عَلَى النَّاسِ: بر مردم.

وَيَكُونُ: و می‌باشد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱)

الرَّسُولُ: رسول

عَلَيْكُمْ: بر شما

شَهِيدًا: گواه.

وَمَا جَعَلْنَا: و قرار ندادیم

الْقِبْلَةَ: قبله‌ای را

الَّتِي: که

كُنْتُ: بودی تو

عَلَيْهَا: بر آن

إِلَّا لِنَعْلَمَ: مگر تا بدانیم (معلوم کنیم)

مَنْ: چه کسی

يَتَّبِعُ: پیروی می‌کند

الرَّسُولَ: رسول را

مِمَّنْ: از کسی که

يَنْقَلِبُ: برمی‌گردد

(۶۲) جلد ۲ سوره بقره

عَلَى عَقْبَيْهِ: بر عقبش.

وَأَنْ: و اگر چه

كَانَتْ: بود، باشد

لِكَبِيرَةٍ: هر آینه بزرگ و گران

إِلَّا عَلَى: مگر بر

الَّذِينَ: کسانی که

هَدَى اللَّهُ: هدایت کرد خدا.

وَمَا كَانَ: و نبود

اللَّهُ: خداوند

لِيُضَيِّعَ: تا ضایع کند

إِيمَانَكُمْ: ایمانتان را

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

بِالنَّاسِ: به مردم

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳)

لَرَوْوُفٌ: هر آینه رحیم (دلسوز)

رَحِيمٌ: مهربان است.

۱۴۴ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضِيهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ
وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

قَدْ: گاهی

نَرَى: می بینیم

تَقَلُّبٌ: گرداندن

وَجْهِكَ: رویت را

فِي السَّمَاءِ: در آسمان،

فَلَنُوَلِّيَنَّكَ: پس برمی گردانیم تو را

(۶۴) جلد ۲ سوره بقره

قِبْلَةً: به قبله ای که

تَرْضِيهَا: خشنودی تو در آن است

فَوَلِّ وَجْهَكَ: پس بگردان رویت را

شَطْرًا: به سمت

الْمَسْجِدِ: مسجد

الْحَرَامِ: الحرام

وَ حَيْثُ مَا: و هر کجا

كُنْتُمْ: باشید

فَوَلُّوا: پس بگردانید

وُجُوهَكُمْ: رویه‌هایتان را

شَطْرَةً: به سمت آن

وَإِنَّ الَّذِينَ: و همانا کسانی که

أُوتُوا الْكِتَابَ: داده شدند کتاب

لَيَعْلَمُونَ: هر آینه می دانند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵)

أَنَّهُ الْحَقُّ: همانا او حق است

مِنْ: از

رَبِّهِمْ: (جانب) پروردگارشان.

وَمَا اللَّهُ: و نیست خداوند

بِغَافِلٍ: غافل

عَمَّا: از آن چه

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند.

۱۵۱ کَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

کَمَا: چنان که

أَرْسَلْنَا: فرو فرستادیم

فِيكُمْ: در (میان) شما

(۶۶) جلد ۲ سوره بقره

رَسُولًا: رسولی

مِنْكُمْ: از شما، از خودتان

يَتْلُوا: بخواند، می خواند

عَلَيْكُمْ: برای شما

آيَاتِنَا: آیات ما را

وَيُزَكِّيكُمْ: و پاک می گرداند شما را

وَيُعَلِّمُكُم: و می آموزد به شما

الْكِتَابَ: کتاب را

وَالْحِكْمَةَ: و حکمت را

وَيُعَلِّمُكُم: و یاد می دهد به شما

ما: آن چه را

لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ: که نمی دانستید.

۱۵۲ فَادْكُرُونِي اذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷)

فَادْكُرُونِي: پس یاد کنید مرا

اذْكُرْكُمْ: تا یاد کنم شما را

وَأَشْكُرُوا لِي: و شکر کنید مرا

وَلَا تَكْفُرُونِ: و کفران نکنید مرا، ناسپاسی ام نکنید.

۱۵۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده اید!

اسْتَعِينُوا: طلب کمک کنید

بِالصَّبْرِ: از صبر

وَالصَّلَاةِ: و نماز،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

مَعَ الصَّابِرِينَ: با صبر کنندگانست.

(۶۸) جلد ۲ سوره بقره

۱۶۴ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلُوكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
 إِنَّ فِي: همانا در

خَلْقٍ: خلقت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَاخْتِلَافٍ: و اختلاف

اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ: شب و روز

وَالْفُلُوكِ الَّتِي: و کشتی‌هایی که

تَجْرِي: جریان دارد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹)

فِي الْبَحْرِ: در دریا

بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ: به آن چه که نفع می‌رساند به مردم

وَمَا أَنْزَلَ: و آن چه نازل کرد

اللَّهُ: خداوند

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مِنْ مَاءٍ: از آبی،

فَأَحْيَا بِهِ: پس زنده کرد به آن

الْأَرْضَ: زمین را

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مردنش

وَبَثَّ فِيهَا: و گسترده در آن

مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ: از هر جنبنده‌ای

وَتَصْرِيفِ: و حرکت دادن

الرِّيَّاحِ: بادهای

وَالسَّحَابِ: و ابرهایی که

(۷۰) جلد ۲ سوره بقره

الْمُسَخَّرِ: معلق

بَيْنَ السَّمَاءِ: بین آسمان

وَالْأَرْضِ: و زمین است

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْقِلُونَ: می‌اندیشند.

۱۶۸ يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم

كُلُوا: بخورید

مِمَّا: از آن چه

فِي الْأَرْضِ: در زمین است

حَلَالًا: که حلال و

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱)

طَيِّبًا: پاکیزه است

وَلَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطُواتٍ: گام‌ها، خط‌های

الشَّيْطَانِ: شیطان را،

إِنَّهُ: همانا او

لَكُمْ: برای شما

عَدُوٌّ: دشمنی

مُبِينٌ: آشکار است.

۱۶۹ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَأْمُرُكُمْ: امر می‌کند به شما

بِالسُّوءِ: به بدی

(۷۲) جلد ۲ سوره بقره

وَالْفَحْشَاءِ: و زشتی

وَأَنْ تَقُولُوا: و این که بگوئید

عَلَى اللَّهِ: بر خداوند

مَا لَا تَعْلَمُونَ: آنچه را که نمی‌دانید.

۱۷۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

كُلُوا مِنْ: بخورید از

طَيِّبَاتِ: پاکیزه‌ها

مَا رَزَقْنَاكُمْ: آن چه روزی دادیم به شما

وَاشْكُرُوا: و شکر کنید

لِلَّهِ: خدا را

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳)

إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ: اگر فقط او را

تَعْبُدُونَ: پرستش می کنید.

۱۷۳ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُحِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 إِنَّمَا: جز این نیست که

حَرَّمَ: حرام است

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْمَيْتَةَ: گوشت مردار

وَالدَّمَ: و خون

وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ: و گوشت خوک

وَمَا أُحِلَّ بِهِ: و آن چه به آن بانگ زده شده

لِغَيْرِ اللَّهِ: به غیر خدا،

(۷۴) جلد ۲ سوره بقره

فَمَنْ: پس کسی که

اضْطُرَّ: ناچار شود

غَيْرَ بَاغٍ: غیر از ستمگر

وَلَا عَادٍ: و نه متجاوز

فَلَا إِثْمَ: پس گناهی نیست

عَلَيْهِ: بر او.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

غَفُورٌ رَحِيمٌ: آمرزنده مهربان است.

۱۸۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

يَا أَيُّهَا: ای

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵)

كُتِبَ: نوشته شد

عَلَيْكُمْ: بر شما

الصِّيَامُ: روزه

كَمَا كُتِبَ: همچنان که نوشته شد

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

مِن قَبْلِكُمْ: قبل از شما بودند

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیزگار شوید.

۱۸۴ أَيُّهَا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ

خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

آیاما: روزهای

(۷۶) جلد ۲ سوره بقره

مَعْدُودَاتٍ: معین و محدود

فَمَنْ كَانَ: پس کسی که باشد

مِنْكُمْ: از شما

مَرِيضًا: مریض

أَوْ عَلَى سَفَرٍ: یا بر سفری،

فَعِدَّةٌ: پس تعدادی

مِنْ أَيَّامٍ: از روزهای

أُخَرَ: دیگر را (روزه بگیرد).

وَعَلَى الَّذِينَ: و بر کسانی که

يُطِيقُونَهُ: روزه برای آنها طاقت فرسا می‌باشد

فَدْيَةٌ: کفاره، (عوض بدهند)

طَعَامٌ: خوراندن

مَشْكِينٍ: بینوائی.

فَمَنْ: پس کسی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷)

تَطَوَّعَ: فرمانبرداری کند

خَيْرًا: بهتر است

فَهُوَ: پس آن

خَيْرٌ: بهتر است

لَهُ: برای او.

وَأَنْ: و این که

تَصُومُوا: روزه بگیرید

خَيْرٌ: بهتر است

لَكُمْ: برای شما

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می‌دانستید.

۱۸۵ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ

(۷۸) جلد ۲ سوره بقره

مِنْكُمْ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَ مَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَ لِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَ

لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

شَهْرُ رَمَضَانَ: ماه رمضان
 الَّذِي: (ماهی است) که
 أَنْزَلَ: نازل شده
 فِيهِ الْقُرْآنُ: در آن قرآن
 هُدًى: هدایتی است
 لِلنَّاسِ: برای مردم
 وَبَيِّنَاتٍ: و روشنگری‌هایی است
 مِنَ الْهُدَىٰ: از هدایت
 وَالْفُرْقَانِ: و جدایی حق از باطل،
 فَمَنْ: پس کسی که
 سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹)
 شَهِدَ: حضور داشت (در وطن)
 مِنْكُمْ الشَّهْرَ: از شما ماه را
 فَلْيُصُمْهُ: پس باید روزه بگیرد آن را.
 وَمَنْ كَانَ: و کسی که باشد
 مَرِيضًا: مریض
 أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ: یا بر سفری
 فَعِدَّةٌ: پس تعدادی
 مِنْ أَيَّامٍ: از روزهای
 أُخَرَ: دیگر را.
 يُرِيدُ: می‌خواهد
 اللَّهُ: خداوند
 بِكُمْ: برای شما
 الْيُسْرَ: راحتی را
 وَلَا يُرِيدُ: و نمی‌خواهد
 (۸۰) جلد ۲ سوره بقره
 بِكُمْ: برای شما
 الْعُسْرَ: سختی را،
 وَتُكْمِلُوا: و باید کامل کنید
 الْعِدَّةَ: تعداد (روزه‌ها را)
 وَتُكَبِّرُوا: و باید به بزرگی یاد کنید
 اللَّهُ: خدا را
 عَلَيَّ مَا هَدَيْتُمْ: بر آن چه هدایت کرد شما را

وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَشْكُرُونَ: شکرگزاری کنید.

۱۸۶ وَاِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ
وَإِذَا: و هنگامی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۱)

سَأَلَكَ: سؤال کردند از تو

عِبَادِي: بندگانم

عَنِّي: از من (درباره من)،

فَأِنِّي: پس همانا من

قَرِيبٌ: نزدیکم

أُجِيبُ: اجابت می‌کنم

دَعْوَةَ: خواندن، دعای

الدَّاعِ: خواننده را، دعا کننده را

إِذَا دَعَانِ: هنگامی که بخواند مرا.

فَلْيَسْتَجِيبُوا: پس باید اجابت کنند، بپذیرند

لِي: مرا (دعوت مرا)

وَلْيُؤْمِنُوا: و باید ایمان بیاورند

بِي: به من

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

(۸۲) جلد ۲ سوره بقره

يَرْشُدُونَ: به رشد برسند.

۲۰۱ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

وَمِنْهُمْ: و از ایشان

مَنْ: کسی است که

يَقُولُ: می‌گوید

رَبَّنَا: پروردگار ما

آتِنَا: عطا کن به ما

فِي الدُّنْيَا: در دنیا

حَسَنَةً: خوبی و خیر و نیکی

وَفِي الْآخِرَةِ: و در آخرت

حَسَنَةً: خوبی و خیر و نیکی

وَقِنَا: و نگه دار ما را

عَذَابَ: از عذاب

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۳)

النَّارِ: آتش.

۲۰۷ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ

وَمِنَ النَّاسِ: و از مردم

مَنْ: کسی است که

يَشْرِي: می‌فروشد

نَفْسَهُ: خودش را، جانش را

ابْتِغَاءَ: (برای) طلب کردن

مَرْضَاتِ اللَّهِ: رضای خدا.

وَاللَّهُ: و خداوند

رَؤُوفٌ: مهربان است

بِالْعِبَادِ: به بندگان.

(۸۴) جلد ۲ سوره بقره

۲۰۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

ادْخُلُوا: داخل شوید

فِي السَّلْمِ: در صلح و آشتی

كَافَّةً: همگی،

وَلَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطُوَاتِ: از گام‌های

الشَّيْطَانِ: شیطان،

إِنَّهُ لَكُمْ: همانا او برای شما

عَدُوٌّ: دشمنی

مُبِينٌ: آشکار است.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۵)

۲۱۱ سَلُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

سَلُّ: بپرس

بَنِي إِسْرَائِيلَ: از بنی اسرائیل

كَمَا آتَيْنَاهُمْ: چه بسیار دادیم ما به ایشان

مِنْ آيَةٍ: از نشانه‌ای

بَيِّنَةٍ: روشن.

وَمَنْ يُبَدِّلُ: و کسی که تبدیل کند

نِعْمَةَ اللَّهِ: نعمت خدا را

مِنْ بَعْدٍ: از بعد

مَا جَاءَتْهُ: آن چه آمد آن،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

شَدِيدٌ: سخت

(۸۶) جلد ۲ سوره بقره

الْعِقَابِ: عقوبت (می کند).

۲۱۵ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

يَسْأَلُونَكَ: سؤال می کنند از تو

مَاذَا يُنْفِقُونَ: چه چیز انفاق کنند؟

قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ: بگو: آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری

فَلِلْوَالِدَيْنِ: پس برای پدر و مادر

وَالْأَقْرَبِينَ: و نزدیکان

وَالْيَتَامَىٰ: و یتیمان

وَالْمَسَاكِينِ: و مستمندان

وَابْنِ السَّبِيلِ: و در راه ماندگان.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۷)

وَمَا تَفْعَلُوا: و آن چه انجام می دهید

مِنْ خَيْرٍ: از هر خیری

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن آگاه است.

۲۲۴ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِإِيمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصَلِّحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

وَلَا تَجْعَلُوا: و قرار ندهید

اللَّهُ: خدا را

عُرْضَةً: در معرض، دستاویز

لِإِيمَانِكُمْ: سوگندهایتان،

أَنْ تَبَرُّوا: این که نیکی کنید

وَتَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

وَتُصَلِّحُوا: و اصلاح کنید

(۸۸) جلد ۲ سوره بقره

بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم.

وَاللَّهُ: و خداوند

سَمِيعٌ: شنوای

عَلِيمٌ: دانا، آگاه است.

۲۲۵ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبْتُمْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

لَا يُؤَاخِذُكُمْ: بازخواست نمی کند شما را

اللَّهُ: خدا

بِاللَّغْوِ: به سبب لغو (بدون توجه)

فِي أَيْمَانِكُمْ: در سوگندهایتان،

وَلَكِنْ: ولیکن

يُؤَاخِذُكُمْ: بازخواست می کند شما را

بِمَا كَسَبْتُمْ: به آن چه کسب که کسب کرده

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۹)

قُلُوبُكُمْ: دل‌های شما.

وَاللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ: آمرزنده

حَلِيمٌ: بردبار است.

۲۳۸ حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقَوْمُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

حَافِظُوا: محافظت کنید

عَلَى الصَّلَوَاتِ: بر نمازها

وَالصَّلَاةِ: و نماز

الْوُسْطَىٰ: میانه (ظهر)

وَقَوْمُوا لِلَّهِ: و بپاخیزید برای خدا

قَانِتِينَ: از روی خضوع و اطاعت.

(۹۰) جلد ۲ سوره بقره

«پایان جزء ۲»

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۱)

۲۵۵ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

اللَّهُ لَا إِلَهَ: خداست که نیست خدایی

إِلَّا هُوَ: مگر او

الْحَيُّ: که زنده و پاینده و

الْقَيُّومُ: قائم به ذات است.

لَا تَأْخُذُهُ: نمی گیرد او را

سِنَّةٌ: خواب سبک، چرت
وَلَا نَوْمٌ: و نه خواب سنگین.

لَهُ مَا: برای اوست آن چه

(۹۲) جلد ۳ سوره بقره

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَمَا: و آن چه

فِي الْأَرْضِ: در زمین است.

مَنْ ذَا الَّذِي: کیست آن که

يَشْفَعُ: شفاعت کند

عِنْدَهُ: نزد او

إِلَّا بِإِذْنِهِ: مگر به اذن او.

يَعْلَمُ: می‌داند

مَا بَيَّنَّ أَيْدِيَهُمْ: آن چه پیش رویشان

وَمَا خَلَقَهُمْ: و آن چه پشت سرشان است.

وَلَا يُحِيطُونَ: و احاطه ندارند

بِشَيْءٍ: به چیزی

مِنْ عِلْمِهِ: از علمش،

إِلَّا بِمَاشَاءَ: مگر به آن چه که بخواهد.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۳)

وَسِعَ: در بر گرفته، فراگرفته

كُرْسِيِّهٖ: تخت حکومت او

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین را.

وَلَا يُؤَدُّهُ: و خسته نمی‌کند او را

حِفْظُهُمَا: نگهداری آن دو.

وَهُوَ الْعَلِيُّ: و او بلند مرتبه

الْعَظِيمُ: بزرگ است.

۲۵۶ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ

سَمِيعٌ عَلِيمٌ

لَا إِكْرَاهَ: اکراهی نیست، اجباری نیست

فِي الدِّينِ: در دین.

(۹۴) جلد ۳ سوره بقره

قَدْ تَبَيَّنَ: به تحقیق روشن شده است

الرُّشْدُ: راه درست و راه کمال
مِنَ الْغَيِّ: از راه انحرافی و بی هدف.

فَمَنْ: پس کسی که

يَكْفُرُ: کفر بورزد

بِالطَّاغُوتِ: به طاغوت،

وَ يُؤْمِنُ: و ایمان بیاورد

بِاللَّهِ: به خداوند

فَقَدْ اسْتَمْسَكَ: پس به تحقیق چنگ زده است

بِالْعُرْوَةِ: به دستگیره

الْوُثْقَى: محکمی

لَا أَنْفِصَامَ: که گسستن نیست

لَهَا: برای آن.

وَاللَّهُ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۵)

سَمِيعٌ: شنوای

عَلِيمٌ: داناست.

۲۵۷ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ

أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

اللَّهُ: خداوند

وَلِيُّ: سرپرست

الَّذِينَ: کسانی است که

آمَنُوا: ایمان آوردند.

يُخْرِجُهُمْ: خارج می کند آنها را

مِنَ الظُّلُمَاتِ: از تاریکی ها

إِلَى النُّورِ: به سوی نور.

(۹۶) جلد ۳ سوره بقره

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

أَوْلِيَاؤُهُمْ: سرپرست هایشان

الطَّاغُوتُ: طاغوت است

يُخْرِجُونَهُمْ: خارج می کنند آنها را

مِنَ النُّورِ: از نور

إِلَى: به سوی

الظُّلُمَاتِ: تاریکی‌ها.

أُولَئِكَ: آنان

أَصْحَابُ: یاران

النَّارِ: آتشند.

هُمُ فِيهَا: آن‌ها در آن (آتش)

خَالِدُونَ: جاودانند.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۷)

۲۵۸ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَيْهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی، ننگریستی

إِلَى الَّذِي: به کسی که

حَاجَّ: محاجه کرد، گفتگو کرد

إِبْرَاهِيمَ: با ابراهیم

فِي رَبِّهِ: با ابراهیم

أَنْ آتَيْهُ اللَّهُ: این که داده بود به او خدا

الْمُلْكَ: حکومت را

إِذْ قَالَ: هنگامی که گفت:

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

(۹۸) جلد ۳ سوره بقره

رَبِّيَ الَّذِي: پروردگار من کسی است که

يُحْيِي: زنده می‌کند

وَيُمِيتُ: و می‌میراند.

قَالَ أَنَا: گفت: (نمرود) من

أُحْيِي: زنده می‌کنم

وَأُمِيتُ: و می‌میرانم.

قَالَ إِبْرَاهِيمَ: گفت: ابراهیم

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

يَأْتِي: برمی‌آورد

بِالشَّمْسِ: خورشید را

مِنَ الْمَشْرِقِ: از مشرق

فَأْتِ بِهَا: پس بیاور آن را

مِنَ الْمَغْرِبِ: از مغرب.

فَبُهِتَ: پس مبهوت شد

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۹)

الَّذِي: آن که

كَفَرَ: کفر ورزید

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: گروه

الظَّالِمِينَ: ستمگر را.

۲۵۹ أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَ هِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَ شَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَ انظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَ لِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَ انظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوها لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ

(۱۰۰) جلد ۳ سوره بقره

لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

أَوْ كَالَّذِي: یا مانند آن کسی که

مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ: عبور کرد بر دهکده‌ای

وَ هِيَ خَاوِيَةٌ: و آن (دهکده) فروریخته بود

عَلَى عُرُوشِهَا: گفت: چگونه

قَالَ أَنَّى: زنده می کند

يُحْيِي: این را خدا

هَذِهِ اللَّهُ: این را خدا

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مرگش؟

فَأَمَاتَهُ: پس میراند او را

اللَّهُ: خداوند

مِائَةَ عَامٍ: یکصد سال،

ثُمَّ بَعَثَهُ: سپس برانگیخت

قَالَ: گفت:

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۱)

كَمْ لَبِثْتَ: چقدر درنگ کردی؟

قَالَ: گفت:

لَبِثْتُ: درنگ کردم

يَوْمًا: یک روز

أَوْ بَعْضَ: یا قسمتی از

يَوْمٍ: یک روز.

قَالَ: گفت:

بَلْ: بلکه

لَبِثَتْ: درنگ کردی

مِائَةً عَامٍ: یکصد سال.

فَانظُرْ: پس نگاه کن

إِلَى طَعَامِكَ: به غذایت

وَشَرَابِكَ: و نوشیدنت

لَمْ يَتَسَنَّهْ: که تغییر نیافته،

(۱۰۲) جلد ۳ سوره بقره

وَأَنْظُرْ: و نگاه کن

إِلَى حِمَارِكَ: به الاغت،

وَلَنَجْعَلَكَ: و برای این که قرار دهیم تو را

آیةً: نشانه‌ای

لِلنَّاسِ: برای مردم.

وَأَنْظُرْ: و نگاه کن

إِلَى الْعِظَامِ: به استخوان‌ها

كَيْفَ: چگونه

نُنشِرُهَا: پیوند می دهیم آن را،

ثُمَّ: سپس

نَكْسُوها: می پوشانیم آن را

لَحْمًا: گوشت،

فَلَمَّا: پس وقتی که

تَبَيَّنَ لَهُ: آشکار شد برای او

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۳)

قَالَ أَعْلَمُ: گفت: می دانم

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

قَدِيرٌ: قادر است.

۲۶۰ وَاذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ ارْنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَ لَكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصِرْهُنَّ

إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَ اعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

وَ اذْ: و هنگامی که

قَالَ: گفت:

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

رَبِّ: پروردگار من

(۱۰۴) جلد ۳ سوره بقره

أَرِنِي: نشان بده به من

كَيْفَ: چگونه

تُحْيِي: زنده می‌کنی

الْمُوتَى: مردگان را؟

قَالَ: گفت:

أَوَلَمْ تُؤْمِنُ: آیا ایمان نیاورده‌ای؟

قَالَ بَلَى: گفت: بله

وَلَكِنْ: ولیکن

لِيَطْمَئِنَّ: (می‌خواهیم) تا مطمئن شود

قَلْبِي: قلبم.

قَالَ: گفت:

فَاخُذْ: پس بگیر

أَرْبَعَةً: چهار (نوع)

مِنَ الطَّيْرِ: پرنده را

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۵)

فَصُرُّهُنَّ: پس قطعه قطعه کن آن‌ها را

إِلَيْكَ: به سوی خودت،

ثُمَّ اجْعَلْ: سپس قرار بده

عَلَى كُلِّ: بر هر

جَبَلٍ: کوهی

مِنْهُنَّ: از آن‌ها

جُزْءًا: قسمتی،

ثُمَّ ادْعُهُنَّ: سپس بخوان آن‌ها را،

يَأْتِيَنَّكَ: می‌آیند به سوی تو

سَعِيًا: به سرعت

وَاعْلَمْ: و بدان

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

عَزِيزٌ: با عزت

حَكِيمٌ: حکمت دان است.

(۱۰۶) جلد ۳ سوره بقره

۲۶۱ مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ

عَلِيمٌ

مَثَلُ الَّذِينَ: و مثل کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می‌کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال‌هایشان را

فِي سَبِيلِ: در راه

اللَّهِ: خدا

كَمَثَلٍ: مانند مثل

حَبَّةٌ: دانه‌ای است که

أُنْبِتَتْ: برویاند

سَبْعَ: هفت

سَنَابِلٍ: خوشه (خوشه‌ها)

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۷)

فِي كُلِّ: در هر

سُئِلَهُ: خوشه

مِائَةً: صد

حَبَّةٌ: دانه.

وَاللَّهُ: و خداوند

يُضَاعَفُ: اضافه می‌کند، چند برابر می‌کند

لِمَنْ: برای هر که

يَشَاءُ: بخواهد.

وَاللَّهُ: و خداوند

وَاسِعٌ: وسعت دهنده

عَلِيمٌ: داناست.

۲۶۲ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنَّا وَلَا أَدَّى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ

(۱۰۸) جلد ۳ سوره بقره

رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می‌کنند

أَمْوَالَهُمْ:

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا،

ثُمَّ: سپس

لَا يُتَّبِعُونَ: سرکوفتی نیاورند

ما: در پی آن چه

أَنْفَقُوا: انفاق کردند

مَنَا: منتهی

وَلَا: و نه

أَذَى: آزاری،

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۹)

عِنْدَ: نزد

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

وَلَا: و نه

خَوْفٌ: ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَلَا هُمْ: و نه ایشان

يَحْزَنُونَ: غمگین می شوند.

۲۶۳ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذَى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ

قَوْلٌ: گفتار

مَّعْرُوفٌ: پسندیده

وَمَغْفِرَةٌ: و آمرزش و گذشت

خَيْرٌ مِنْ: بهتر است از

(۱۱۰) جلد ۳ سوره بقره

صَدَقَةٍ: صدقه‌ای که

يَتْبَعُهَا: آزاری به دنبال آن باشد

أَذَى: آزار و اذیتی

وَاللَّهُ: و خداوند

غَنِيٌّ: بی نیاز

حَلِيمٌ: بردبار است.

۲۶۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صِدْقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ

صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تَرَابٌ فَأَصَابُهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۱)

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

لَا تَبْطُلُوا: باطل نکنید

صِدْقَاتِكُمْ: صدقه‌هایتان را

بِالْمَنِّ: با منت

وَالَّذِي: و آزار
 كَالَّذِي: مانند کسی که
 يُنْفِقُ: انفاق می کند
 مَالَهُ: مالش را
 رِئَاءَ: (برای) نمایش دادن
 النَّاسِ: به مردم
 وَلَا يُؤْمِنُ: و ایمان نمی آورد
 بِاللَّهِ: به خداوند
 وَالْيَوْمِ: و روز
 الْآخِرِ: قیامت.
 (۱۱۲) جلد ۳ سوره بقره
 فَمَثَلُهُ: پس مثل آن
 كَمَثَلِ: مانند مثل
 صَفْوَانٍ: تخته سنگی است که
 عَلَيْهِ: بر آن
 تُرَابٌ: خاکی باشد
 فَأَصَابَهُ: پس برسد به آن
 وَابِلٌ: باران درشتی، رگباری،
 فَتَرَكَهُ: پس رها کند آن را
 صَلْدًا: صاف.
 لَا يَقْدِرُونَ: قادر نیستند
 عَلَى شَيْءٍ: بر چیزی
 مِمَّا: از آن چه
 كَسَبُوا: کسب کرده‌اند.
 وَاللَّهِ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۳)

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند
 الْقَوْمَ: گروه
 الْكَافِرِينَ: کافران را.

۲۶۵ وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثِيْتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بَرِيَّةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أَكْلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ وَمَثَلُ الَّذِينَ: و مثل کسانی که
 يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال‌هایشان را
 اِثْبَغَاءً: برای (طلب کردن)
 مَرْضَاتٍ: خشنودی و رضای
 اللّهِ: خدا

(۱۱۴) جلد ۳ سوره بقره

وَتَثْبِيتًا: و تثبیت (ملکات انسان)

مِنْ أَنْفُسِهِمْ: از خودشان،

كَمَثَلِ جَنَّةٍ: مانند مثل باغی است

بِرَبْوَةٍ: در نقطه بلندی که

أَصَابَهَا: برسد به آن

وَإِبِلٍ: باران‌های درشت.

فَأَتَتْ: پس بیاورد

أُكْلَهَا: میوه‌اش را

ضِعْفَيْنِ: دو چندان.

فَإِنْ لَمْ يُصِْبْهَا: پس اگر نرسد به آن

وَإِبِلٍ: باران درشت و سنگین،

فَطَلَّ: پس شبنمی.

وَاللّهُ: و خداوند

بِمَا تَعْمَلُونَ: به آن چه انجام می‌دهید

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۵)

بَصِيرٌ: بیناست.

۲۶۶ أَيُودُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَةٌ

ضِعْفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

أَيُودُ: آیا دوست دارد

أَحَدُكُمْ: یکی از شما

أَنْ تَكُونَ لَهُ: این که باشد برای او

جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ: باغی از خرماها

وَأَعْنَابٍ: انگورها

تَجْرِي مِنْ: که جاری شود از

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: زیر آن نهرها

(۱۱۶) جلد ۳ سوره بقره

لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ: برای او در آن از هر

الثَّمَرَاتِ: میوه‌ای

وَ أَصَابَهُ الْكِبَرُ: و در حالی که او به سن پیری رسیده

وَ لَهُ ذُرِّيَّةٌ: و برای او فرزندان

ضُعَفَاءٌ: ناتوان (باشد)

فَأَصَابَهَا: پس برسد به آن

إِعْصَارٌ: گردبادی

فِيهِ نَارٌ: که در آن آتشی است

فَاخْتَرَقَتْ: پس شعله‌ور شود بسوزد.

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ: آشکار می‌سازد

اللَّهُ: خداوند

لَكُمْ الْآيَاتِ: برای شما نشانه‌ها را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۷)

تَتَفَكَّرُونَ: بیندیشید.

۲۶۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ

تُعْمَضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

أَنْفِقُوا: انفاق کنید

مِنْ طَيِّبَاتِ: از (اموال) پاکیزه‌ها را،

مَا كَسَبْتُمْ: آن چه کسب کردید.

وَمِمَّا أَخْرَجْنَا: و از آن چه خارج کردیم ما

لَكُمْ: برای شما

مِنَ الْأَرْضِ: از زمین

(۱۱۸) جلد ۳ سوره بقره

وَلَا تَيَمَّمُوا: و قصد نکنید، روی نیاورید

الْخَبِيثَ: (به چیزهای) پست و بی‌ارزش

مِنْهُ تُنْفِقُونَ: که از آن انفاق کنید

وَلَسْتُمْ: و نیستید شما (حاضر نیستید)

بِآخِذِيهِ: به گرفتن آن

إِلَّا أَنْ تُعْمَضُوا: مگر این که از روی کراهت

فِيهِ: در آن.

وَاعْلَمُوا: و بدانید

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

عَنِّي حَمِيدٌ: بیدیشید.

۲۶۸ الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
الشَّيْطَانُ: شیطان

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۹)

يَعِدُكُمُ: وعده می دهد شما را

الْفَقْرَ: به فقر

وَيَأْمُرُكُمُ: و امر می کند شما را

بِالْفَحْشَاءِ: به زشتی ها.

وَاللَّهُ: و خداوند

يَعِدُكُمُ: وعده می دهد شما را

مَغْفِرَةً مِنْهُ: به آمرزشی از خود

وَفَضْلًا: و فزونی و برتری.

وَاللَّهُ: و خداوند

وَاسِعٌ: وسعت دهنده

عَلِيمٌ: داناست.

۲۷۱ اِنْ تُبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَنِعْمًا هِيَ وَاِنْ تُخْفَوْهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهِيَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيَكْفُرُ عَنْكُمْ

(۱۲۰) جلد ۳ سوره بقره

مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

اِنْ تُبَدُّوا: اگر آشکار کنید

الصَّدَقَاتِ: صدقه ها را

فَنِعْمًا هِيَ: پس خوب است آن.

وَاِنْ تُخْفَوْهَا: و اگر مخفی کنید آن را

وَتُؤْتُوهَا: و بدهید آن را

الْفُقَرَاءَ: به بینوایان

فَهِيَ خَيْرٌ: پس آن بهتر است

لَكُمْ: برای شما.

وَيَكْفُرُ: و می پوشاند

عَنْكُمْ: از شما

مِنْ: بعضی از

سَيِّئَاتِكُمْ: گناهانتان را.

وَاللَّهُ: و خداوند

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۱)

بِمَا تَعْمَلُونَ: به آن چه انجام می‌دهید

خَيْرٌ: آگاه است.

۲۷۲ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْيُهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُفْسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

لَيْسَ عَلَيْكَ: نیست برای تو

هُدْيُهُمْ: هدایتشان

وَلَكِنَّ اللَّهَ: ولیکن خداوند

يَهْدِي: هدایت می‌کند

مَنْ يَشَاءُ: کسی را که بخواهد.

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق می‌کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری ،

(۱۲۲) جلد ۳ سوره بقره

فَلَا نُفْسِكُمْ: پس برای خودتان است.

وَمَا تُنْفِقُونَ: و انفاق نمی‌کنید

إِلَّا ابْتِغَاءَ: مگر برای طلب

وَجْهِ اللَّهِ: روی خدا.

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری، خوبی‌ای

يُوَفِّ: یکسر داده می‌شود

إِلَيْكُمْ: به شما

وَأَنْتُمْ: و شما

لَا تُظْلَمُونَ: ستم نمی‌شوید.

۲۷۳ لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۳)

النَّاسِ الْخَافَا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ: برای بینوایانی که

أُحْصِرُوا: در تنگنا قرار گرفته

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا،

لَا يَسْتَطِيعُونَ: نمی‌توانند

ضَرْبًا: زدن

فِي الْأَرْضِ: در زمین را،

يَحْسَبُهُمْ: می‌پندارند ایشان را

الْجَاهِلُ: افراد ناآگاه

أَغْنِيَاءَ: بی نیاز،

مِنْ: از

التَّعَفُّفِ: شدت خویشنداری،

تَعْرِفُهُمْ: می شناسی آن‌ها را

بِسَيِّمَاهُمْ: به چهره‌هایشان.

(۱۲۴) جلد ۳ سوره بقره

لَا يَسْأَلُونَ: سؤال نمی کنند

النَّاسِ الْإِحْفَافِ: از مردم با اصرار

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ خَيْرٍ: از خیری، خوبی

فَإِنَّ: پس به درستی که

اللَّهُ: خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن داناست.

۲۷۴ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

أَمْوَالَهُمْ: مال‌هایشان را

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۵)

بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ: در شب و روز

سِرًّا: پنهانی

وَعَلَانِيَةً: و آشکار،

فَلَهُمْ: پس برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان.

وَلَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه غمگین می شوند.

۲۷۷ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

(۱۲۶) جلد ۳ سوره بقره

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و عمل

الصَّالِحَاتِ: صالح انجام دادند

وَأَقَامُوا: و به پا داشتند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَأَتُوا الزَّكَاةَ: و دادند زکوت را

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: اجرشان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

وَلَا خَوْفٌ: و نه ترسی

عَلَيْهِمْ: بر آنهاست

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ: و نه ایشان غمگین می‌شوند.

۲۸۵ اَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۷)

وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

اَمَّنَ الرَّسُولُ: ایمان آورده رسول

بِمَا أُنزِلَ: به آن چه نازل شده

إِلَيْهِ: به سویش

مِنْ رَبِّهِ: از جانب پروردگارش

وَالْمُؤْمِنُونَ: و مؤمنین.

كُلٌّ: همگی

اَمَّنَ بِاللَّهِ: ایمان آورده‌اند به خدا

وَمَلَائِكَتِهِ: و فرشتگان او

وَكُتُبِهِ: و کتاب‌های او

وَرُسُلِهِ: و رسولان او،

لَا نُفَرِّقُ: فرقی نمی‌گذاریم

(۱۲۸) جلد ۳ سوره بقره

بَيْنَ أَحَدٍ: بین هیچ یک

مِنْ رُسُلِهِ: از رسولانش.

وَقَالُوا: و گفتند:

سَمِعْنَا: شنیدیم ما

وَأَطَعْنَا: و اطاعت کردیم ما.

غُفْرَانَكَ: آمرزشت را (خواهیم)

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَإِلَيْكَ: و به سوی توست

الْمَصِيرُ: باز گشت.

۲۸۶ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَ عَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۹)

لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ: تکلیف نمی کند خدا

نَفْسًا: کسی را

إِلَّا وُسْعَهَا: مگر به اندازه توانش.

لَهَا مَا كَسَبَتْ: برای اوست آن چه به دست آورده

وَ عَلَيْهَا: و به ضرر اوست

مَا اكْتَسَبَتْ: آن چه به (بدی) به دست آورده.

رَبَّنَا: پروردگار ما!

لَا تُؤَاخِذْنَا: مؤاخذه مکن ما را

إِنْ نَسِينَا: اگر فراموش کردیم

أَوْ أَخْطَأْنَا: یا خطا نمودیم.

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَ لَا تَحْمِلْ: و تحمیل مکن

(۱۳۰) جلد ۳ سوره بقره

عَلَيْنَا: بر ما

إِصْرًا: بار سنگینی را

كَمَا حَمَلْتَهُ: هم چنان که حمل کردی آن را

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

مِنْ قَبْلِنَا: قبل از ما (بودند).

رَبَّنَا: پروردگار ما!

وَ لَا تُحَمِّلْنَا: و قرار مده ما را

مَا لَا طَاقَةَ: آن چه را که طاقتی نیست

لَنَا: بر ما

بِهِ: به آن.

وَاعْفُ: و عفو کن

عَنَّا: ما را

وَاعْفِرْ لَنَا: و ببخش و بیامرز ما را

وَارْحَمْنَا: و رحم کن بر ما.

سوره بقره لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۱)

أَنْتَ: تویی

مَوْلِينَا: سرپرست ما،
فَأَنْصُرُنَا: پس یاری کن ما را
عَلَى: بر
الْقَوْمِ: گروه
الْكَافِرِينَ: کافرین.
(۱۳۲) جلد ۳ سوره بقره

«سوره آل عمران»

۶ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
هُوَ الَّذِي: او کسی است که
يُصَوِّرُكُمْ: تصویر می کند شما را
فِي الْأَرْحَامِ: در رحم ها
كَيْفَ: هر طور که
يَشَاءُ: بخواهد.

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او که

الْعَزِيزُ: توانا و

الْحَكِيمُ: حکیم است.

۸ رَبَّنَا لَا تُرْغِ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۳)

مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

رَبَّنَا لَا تُرْغِ: پروردگارا! منحرف مگردان

قُلُوبَنَا: دل های ما را

بَعْدَ إِذْ: بعد از آن که

هَدَيْتَنَا: هدایت کردی ما را،

وَهَبْ: و ببخش

لَنَا: بر ما

مِنْ لَدُنْكَ: از نزد خودت

رَحْمَةً: رحمتی،

إِنَّكَ أَنْتَ: همانا تو، توئی

الْوَهَّابُ: بسیار بخشنده.

۹ رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَرَيْبٍ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِعَادَ

(۱۳۴) جلد ۳ سوره آل عمران

رَبَّنَا إِنَّكَ: پروردگارا! همانا تو

جامع الناس: جمع کننده مردم هستی

ليوم: برای روزی که

لازيب فيه: نیست شکی در آن،

إن الله: به درستی که خداوند

لايخلف: تخلف نمی کند

الميعاد: از وعده خود.

۱۸ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

شَهِدَ: گواهی داده

اللَّهُ: خداوند

أَنَّهُ: همانا او

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۵)

إِلَّا هُوَ: مگر او

وَالْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان

وَأُولُوا: و صاحبان

الْعِلْمِ: دانش

قَائِمًا: که قیام کننده

بِالْقِسْطِ: به عدالت (است).

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او

الْعَزِيزُ: که توانا

الْحَكِيمُ: و حکیم است.

۱۹ إِنْ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ

الْحِسَابِ

(۱۳۶) جلد ۳ سوره آل عمران

إِنَّ: به درستی که

الَّذِينَ: دین

عِنْدَ: نزد

اللَّهُ: خدا

الْإِسْلَامُ: اسلام است.

وَمَا اخْتَلَفَ: و اختلاف نکردند

الَّذِينَ: کسانی که

اَوْتُوا: داده شدند

الْكِتَابِ: کتاب

إِلَّا مِنْ بَعْدِ: مگر بعد از

ما جاءَهُمْ: آن که آمد ایشان را

الْعِلْمُ: علم

بَغِيَا: (به سبب) ظلم

بَيْنَهُمْ: در میان خودشان.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۷)

وَمَنْ: و کسی که

يَكْفُرُ: کافر شود

بِآيَاتِ: به آیات

اللَّهِ: خدا

فَإِنَّ: پس همانا

اللَّهُ: خداوند

سَرِيعِ الْحِسَابِ: سریع الحساب است.

۲۷ تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَ تُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ تَزُوقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

تُولِجُ: داخل می کنی

اللَّيْلَ: شب را

فِي النَّهَارِ: در روز

(۱۳۸) جلد ۳ سوره آل عمران

وَ تُولِجُ: و داخل می کنی

النَّهَارَ: روز را

فِي اللَّيْلِ: در شب.

وَ تُخْرِجُ: و خارج می کنی

الْحَيَّ: زنده را

مِنَ الْمَيِّتِ: از مرده

وَ تُخْرِجُ: و خارج می کنی

الْمَيِّتِ: مرده را

مِنَ الْحَيِّ: از زنده.

وَ تَزُوقُ: و روزی می دهی

مَنْ تَشَاءُ: به هر که بخواهی

بِغَيْرِ حِسَابٍ: بدون حساب.

۲۸ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۹)

الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقِيَةً وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ
لَا يَتَّخِذُ: (نباید) بگیرند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

الْكَافِرِينَ: کافران را

أَوْلِيَاءَ: دوست

مِنْ دُونِ: غیر از

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان،

وَمَنْ: و هر که

يَفْعَلْ ذَلِكَ: چنین کند

فَلَيْسَ: پس نیست

مِنَ اللَّهِ: از خدا

فِي شَيْءٍ: در چیزی

(۱۴۰) جلد ۳ سوره آل عمران

إِلَّا أَنْ: مگر این که

تَتَّقُوا: بپرهیزید

مِنْهُمْ تُقِيَةً: از آنان (نوعی پرهیز کردن).

وَيَحْذَرُكُمْ: و بر حذر می‌دارد

اللَّهُ: خدا

نَفْسَهُ: از خودش.

وَإِلَى اللَّهِ: و به سوی خداست.

الْمَصِيرُ: بازگشت.

۳۱ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

قُلْ إِنْ: بگو: اگر

كُنْتُمْ تُحِبُّونَ: دوست می‌دارید

اللَّهُ: خدا را،

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۱)

فَاتَّبِعُونِي: پس پیروی کنید مرا

يُحِبُّكُمْ: (تا) دوست بدارد شما را

اللَّهُ: خدا،

وَيَغْفِرْ لَكُمْ: و می‌آمرزد بر شما

ذُنُوبَكُمْ: گناهانتان را.

وَاللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ رَحِيمٌ: آمرزنده مهربانست.

۳۲ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

قُلْ أَطِيعُوا: بگو: اطاعت کنید

اللَّهُ: خدا

وَالرَّسُولَ: و رسول را

فَإِنْ تَوَلَّوْا: پس اگر سرپیچی کنید،

(۱۴۲) جلد ۳ سوره آل عمران

فَإِنَّ: پس همانا

اللَّهُ: خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست نمی‌دارد

الْكَافِرِينَ: کافران را.

۵۱ إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

رَبِّي: پروردگار من

وَرَبُّكُمْ: و پروردگار شماست

فَاعْبُدُوهُ: پس پرستید او را.

هذا: این است

صِرَاطٌ: راه

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۳)

مُسْتَقِيمٌ: راست.

۵۳ رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

رَبَّنَا: پروردگارا!

آمَنَّا: ایمان آوردیم

بِما: به آن چه

أَنْزَلْتَ: نازل کردی تو

وَاتَّبَعْنَا: و پیروی نمودیم

الرَّسُولَ: فرستاده را،

فَاكْتُبْنَا: پس بنویس ما را

مَعَ الشَّاهِدِينَ: با گواهان.

۵۵ اذ قال الله يا عيسى ائني متوفيك ورافعك

(۱۴۴) جلد ۳ سوره آل عمران

إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ

تَخْتَلِفُونَ

اِذْ قَالَ: زمانی که گفت:

اللَّهُ: خداوند

یا عیسی: ای عیسی!

إِنِّي: همانا من

مُتَوَفِّيكَ: می‌گیرم (جان) تو را

وَرَأْفِعُكَ: و بالا می‌برم تو را

إِلَيَّ: به سوی خود

وَمُطَهِّرُكَ: و پاک می‌کنم تو را

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

وَجَاعِلٌ و فرار دهنده‌ام

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۵)

الَّذِينَ: کسانی را که

اتَّبَعوكَ: پیروی کردند تو را

فَوْقَ: بالاتر از

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

إِلَى يَوْمٍ: تا روز

الْقِيَامَةِ: قیامت،

ثُمَّ إِلَيَّ: سپس به سوی من است

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما.

فَأَحْكُمُ: سپس حکم می‌کنم

بَيْنَكُمْ: بین شما

فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ: در آن چه که در آن

تَخْتَلِفُونَ: اختلاف می‌کردید.

(۱۴۶) جلد ۳ سوره آل عمران

۶۱ فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبْنَاءَنَا وَآبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ

فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

فَمَنْ: پس کسی که

حَاجَّكَ: ستیزه کند با تو

فِيهِ مِنْ بَعْدِ: در آن از بعد

مَا جَاءَكَ: آن چه آمد تو را

مِنَ الْعِلْمِ: از علم

فَقُلْ: پس بگو:

تَعَالَوْا: بیایید،

نَدْعُ: می خوانیم ما

أَبْنَاءَنَا: فرزندانمان را، پسرانمان را

وَأَبْنَاءَكُمْ: و شما هم فرزندانتان را،

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۷)

وَنِسَاءَنَا: و ما زنانمان را،

وَنِسَاءَكُمْ: و شما زنانتان را،

وَأَنْفُسَنَا: و خود ما، و جان‌های ما،

وَأَنْفُسَكُمْ: و خود شما، و جان‌های شما،

ثُمَّ نَبْتَهِّلُ: سپس مباحله کنیم

فَنَجْعَلُ: پس قرار دهیم

لَعْنَتَ اللَّهِ: لعنت خداوند را

عَلَى الْكَاذِبِينَ: بر دروغگویان.

۶۴ قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا آزَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَا مُسْلِمُونَ

قُلْ: بگو:

(۱۴۸) جلد ۳ سوره آل عمران

يَا أَهْلَ: ای اهل

الْكِتَابِ: کتاب!

تَعَالَوْا: بیایید

إِلَى كَلِمَةٍ: به سوی کلمه‌ای

سَوَاءٍ: که یکسان است

بَيْنَنَا وَ: بین ما و

بَيْنَكُمْ: بین شما،

أَلَّا نَعْبُدَ: این که نپرستیم

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا را،

وَلَا نُشْرِكَ: و شریک نسازیم

بِهِ شَيْئًا: با او چیزی را،

وَلَا يَتَّخِذَ: و نگیرد، نپذیرد

بَعْضُنَا: بعضی از ما

بَعْضًا: بعض دیگر را

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۹)

أَرْبَابًا: به خدائی

مِنْ دُونٍ: به غیر از

اللَّهِ: خداوند.

فَإِنْ: پس اگر

تَوَلَّوْا: روی گردانند

فَقُولُوا: پس بگوئید:

اشْهَدُوا: گواه باشید

بِأَنَّا: به این که ما

مُسْلِمُونَ: تسلیم شدگانیم.

۸۳ أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

أَفْغَيْرَ: آیا پس غیر

(۱۵۰) جلد ۳ سوره آل عمران

دینِ اللَّهِ: دین خدا

يَبْتَغُونَ: طلب می کنند

وَلَهُ أَسْلَمَ: و برای او تسلیم اند؟

مَنْ: آن چه (آن که)

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمانها

وَالْأَرْضِ: و زمین هستند

طَوْعًا: از روی اختیار

وَكَرْهًا: یا اجبار

وَإِلَيْهِ: و به سوی او

يُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوند.

۸۵ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

وَمَنْ يَبْتَغِ: و هر کس طلب کند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۱)

غَيْرَ الْإِسْلَامِ: غیر از اسلام

دینا: دینی را،

فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ: پس پذیرفته نخواهد شد از او

وَهُوَ فِي: و او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

مِنَ الْخَاسِرِينَ: از زیان کاران است.

۹۱ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَآمَنُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِثْلُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ

ناصِرِينَ

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

وَمَا تَوَا: و مردند

(۱۵۲) جلد ۳ سوره آل عمران

وَهُمْ: در حالی که آنها

كَفَرُوا: کافر بودند

فَلَنْ: هرگز

يُقْبَلُ: قبول نشود

مِنْ: از هیچ

أَحَدِهِمْ: کدامشان

مِلَّةٌ: (به اندازه) پُری

الْأَرْضِ: زمین

ذَهَابًا: از طلا.

وَلَوْ: و اگر

أَفْتَدَى: فدیة پردازد

بِهِ: آن را

أَوْلِيكَ: آنان

لَهُمْ: برایشان

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۳)

عَذَابٌ: عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است

وَمَا: و نیست

لَهُمْ: برایشان

مِنْ: هیچ

ناصِرِينَ: یآوری.

۹۲ لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

لَنْ تَنَالُوا: هرگز نمی‌رسید

الْبِرِّ: به نیکی

حَتَّى تُنْفِقُوا: تا انفاق کنید

مِمَّا: از آن چه

تُحِبُّونَ: دوست می‌دارید.

(۱۵۴) جلد ۳ سوره آل عمران

وَمَا تَتَّقُوا: و آن چه انفاق می کنید

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند

بِهِ عَلِيمٌ: به آن آگاه است.

«پایان جزء ۳»

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۵)

۱۰۴ وَ لَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

وَلَتَكُنْ: و باید باشد

مِنْكُمْ: از شما

أُمَّةٌ: گروهی، امتی

يَدْعُونَ: که دعوت کنند

إِلَى الْخَيْرِ: به خیر و نیکی،

وَيَأْمُرُونَ: و امر کنند

بِالْمَعْرُوفِ: به معروف (خوبی)

وَيَنْهَوْنَ: و نهی کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر (بدی)

وَأُولَئِكَ: و آنان

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران

(۱۵۶) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۱۰ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ لَوْ أَمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ

الْمُؤْمِنُونَ وَ أَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

كُنْتُمْ: بودید

خَيْرَ: بهترین

أُمَّةٌ: امتی که

أُخْرِجَتْ: خارج کرده شد

لِلنَّاسِ: برای مردم،

تَأْمُرُونَ: امر می کنید

بِالْمَعْرُوفِ: به نیکی‌ها، خوبی‌ها

وَتَنْهَوْنَ: و نهی می کنید

عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی‌ها

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۷)

وَتُؤْمِنُونَ: و ایمان می آورید

بِاللَّهِ: به خدا.

وَلَوْ: و اگر

أَمَّنَ: ایمان آورند

أَهْلُ: اهل

الْكِتَابِ: کتاب

لَكَانَ: هر آینه باشد

خَيْرًا: خیری

لَهُمْ: برایشان.

مِنْهُمْ: عده‌ای از آن‌ها

الْمُؤْمِنُونَ: با ایمانند

وَ أَكْثَرُهُمْ: و بیشترشان

الْفَاسِقُونَ: فاسقند.

(۱۵۸) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۱۳ لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَ هُمْ يَسْجُدُونَ

لَيْسُوا: نیستند

سَوَاءً: یکسان .

مِنْ: از

أَهْلِ الْكِتَابِ: اهل کتاب

أُمَّةٌ: جمعیتی، گروهی

قَائِمَةٌ: به پا خواسته‌اند

يَتْلُونَ: که می‌خوانند

آیات: آیات

اللَّهِ: خدا را

آنَاءَ اللَّيْلِ: در اثناء (اوقات) شب،

وَ هُمْ يَسْجُدُونَ: در حالی که آن‌ها سجده می‌کنند.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۹)

۱۱۴ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ يُؤْمَرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند

بِاللَّهِ: به خدا

وَ الْيَوْمِ: و روز

الْآخِرِ: قیامت،

وَ يُؤْمَرُونَ: و امر می‌کنند

بِالْمَعْرُوفِ: به خوبی‌ها

وَيَنْهَوْنَ: و نهی می کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی ها،

و يُسَارِعُونَ: و سبقت می گیرند

فِي الْخَيْرَاتِ: در کارهای خیر،

وَأُولَئِكَ: و آنان

(۱۶۰) جلد ۴ سوره آل عمران

مِنَ الصَّالِحِينَ: از صالحانند.

۱۳۳ وَ سَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَ الْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

وَ سَارِعُوا: و سرعت گیرید

إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ: به سوی آمرزش

مِن: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان،

وَ جَنَّةٍ: و بهشتی که

عَرْضُهَا: وسعت آن

السَّمَاوَاتُ: آسمانها

وَ الْأَرْضُ: و زمین است

أُعِدَّتْ: آماده شده است

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزگاران

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۱)

۱۳۴ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ الْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَ الْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند

فِي السَّرَّاءِ: در توانگری

وَ الضَّرَّاءِ: و سختی،

وَ الْكَاطِمِينَ: و فروبرندگان

الْغَيْظَ: خشم،

وَ الْعَافِينَ: و در گذرندگان

عَنِ النَّاسِ: از مردمنند.

وَ اللَّهُ: و خداوند

يُحِبُّ: دوست می دارد

(۱۶۲) جلد ۴ سوره آل عمران

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

۱۳۵ وَ الَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَ مَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَ هُمْ

يَعْلَمُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

اِذَا فَعَلُوا: وقتی انجام دادند

فَاحِشَةً: کار زشتی را،

أَوْ ظَلَمُوا: یا ظلم کردند

أَنْفُسَهُمْ: به خودشان،

ذَكَرُوا: یاد کنند

اللَّهُ: خدا را

فَاسْتَعْفَرُوا: پس طلب آمرزش کنند

لِذُنُوبِهِمْ: برای گناهانشان.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۳)

وَمَنْ: و چه کسی

يَغْفِرُ: می آمرزد

الذُّنُوبَ: گناهان را

إِلَّا اللَّهَ: به جز خداوند؟

وَلَمْ يُصِرُّوا: و اصرار نمی‌ورزند

عَلَى مَا: بر آن چه

فَعَلُوا: انجام دادند.

وَهُمْ: در حالی که ایشان

يَعْلَمُونَ: می‌دانند

۱۳۶ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

أُولَٰئِكَ: آنان

(۱۶۴) جلد ۴ سوره آل عمران

جَزَاؤُهُمْ: پاداششان

مَغْفِرَةٌ: آمرزشی است

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان،

وَ جَنَّاتٌ: و بهشت‌هایی که

تَجْرِي: جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: رودها.

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن.

وَ نِعْمَ: و چه نیکوست

أَجْرًا: پاداش

الْعَامِلِينَ: عمل کنندگان، اهل عمل

۱۳۷ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۵)

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ

قَدْ: به تحقیق

خَلَتْ: گذشته

مِنْ قَبْلِكُمْ: پیش از شما

سُنَنٌ: روش‌هایی،

فَسِيرُوا: پس سیر کنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

فَانظُرُوا: پس نظر کنید، ببینید

كَيْفَ: چگونه

كَانَ: بود

عَاقِبَةُ: سرانجام

الْمُكْذِبِينَ: تکذیب کنندگان؟

۱۳۸ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

(۱۶۶) جلد ۴ سوره آل عمران

هذا: این

بَيَانٌ: بیانی است

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَ هُدًى: و هدایتی

و مَوْعِظَةٌ: و پندی است

لِّلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزگاران

۱۳۹ وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

وَلَا تَهِنُوا: و سست نشوید

وَلَا تَحْزَنُوا: و غمگین نباشید.

وَأَنْتُمْ: و شما

الْأَعْلَوْنَ: برتر هستید

إِنْ: اگر

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۷)

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: مؤمن باشید

۱۵۹ فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ

فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ
فَبِمَا رَحْمَةٍ: پس به سبب لطف و رحمت
مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا
لِئَلَّا لَهُمْ: نرم خو (و خوش اخلاق) شدی برایشان.
وَلَوْ كُنْتَ: و اگر بودی
فَظًّا: تند و خشن
غَلِيظَ الْقَلْبِ: سنگدل،
لَأَنْفَضُوا: هر آینه پراکنده می‌شدند
مِنْ حَوْلِكَ: از اطرافت.
(۱۶۸) جلد ۴ سوره آل عمران
فَاعْفُ عَنْهُمْ: پس عفو کن ایشان را.
وَاسْتَغْفِرْ: و طلب آمرزش کن
لَهُمْ: برای آنها
وَ شَاوِرُهُمْ: و مشورت کن با آنها
فِي الْأَمْرِ: در کار.
فَإِذَا: پس هنگامی که
عَزَمْتَ: تصمیم گرفتی
فَتَوَكَّلْ: پس توکل کن
عَلَى اللَّهِ: بر خدا.
إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
يُحِبُّ: دوست می‌دارد
الْمُتَوَكِّلِينَ: توکل کنندگان را
۱۶۰ إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ
سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۹)
فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
إِنْ يَنْصُرْكُمْ: اگر یاری کند شما را
اللَّهُ: خداوند،
فَلَا غَالِبَ: پس پیروز نخواهد شد
لَكُمْ: بر شما (هیچ کس)
وَأَنْ: و اگر
يَخْذُلْكُمْ: دست بردارد از شما،
فَمَنْ ذَا الَّذِي: پس کیست، چه کسی است آن که
يَنْصُرْكُمْ: یاری کند شما را

مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن؟

وَ عَلَى اللَّهِ: و بر خداوند

فَلْيَتَوَكَّلْ: پس باید توکل کند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

(۱۷۰) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۶۱ وَ مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُغْلَ وَ مَنْ يُغْلِلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

وَ مَا كَانَ لِنَبِيِّ: و نباشد بر پیامبری

أَنْ يُغْلَ: این که خیانت کند.

وَ مَنْ: و کسی که

يُغْلِلْ: خیانت کند،

يَأْتِ بِمَا: می آورد آن چه را که

غَلَّ يَوْمَ: خیانت کرده روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

ثُمَّ تُوَفَّى: سپس داده می شود

كُلُّ نَفْسٍ: هر نفسی

مَا كَسَبَتْ: آن چه را کسب کرده.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۱)

وَ هُمْ: و ایشان

لَا يُظْلَمُونَ: ستم نخواهند شد.

۱۶۲ أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللَّهِ وَ مَاوَيْهُ جَهَنَّمَ وَ بئسَ الْمَصِيرُ

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

اتَّبَعَ: پیروی کرده

رِضْوَانَ: رضای

اللَّهِ: خدا را،

كَمَنْ: مانند کسی است که

بَاءَ: گرفتار شده

بِسَخَطٍ: به خشم و غضب

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا؟

وَ مَاوَيْهُ: و جایگاهش

(۱۷۲) جلد ۴ سوره آل عمران

جَهَنَّمَ: جهنم است.

وَ بئسَ: و چه بد

الْمَصِيرُ: باز گشتگاهی است

۱۶۳ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ

هُم: ایشان را

دَرَجَاتٌ: درجاتی است

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا.

وَاللَّهُ: و خداوند

بَصِيرٌ: بیناست

بِما: به آن چه

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند.

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۳)

۱۶۴ لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا

مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

مَنَّ: منت نهاد

اللَّهُ: خداوند

عَلَى الْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنان،

إِذْ بَعَثَ: هنگامی که برانگیخت

فِيهِمْ رَسُولًا: در میانشان رسولی

مِنْ أَنْفُسِهِمْ: از خودشان،

يَتْلُوا عَلَيْهِمْ: بخواند بر آنها

آیاتِهِ: آیاتش را.

وَيُزَكِّيهِمْ: و پاک گرداند آنها را

(۱۷۴) جلد ۴ سوره آل عمران

وَيُعَلِّمُهُمُ: و پیاموزد آنها را

الْكِتَابَ: کتاب (آسمانی)

وَالْحِكْمَةَ: و حکمت.

وَإِنْ كَانُوا: و اگر (چه) بودند

مِنْ قَبْلُ: از قبل

لَفِي ضَلَالٍ: هر آینه در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری

۱۶۵ أَوْ لَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

أَوْ لَمَّا: آیا و هنگامی که

أَصَابَتْكُمْ: رسید به شما

مُصِيبَةٌ: مصیبتی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۵)

قَدْ أَصَبْتُمْ: به تحقیق رساندید

مِثْلَيْهَا: دو برابر آن را

قُلْتُمْ: گفتید:

آنی هذا: از کجاست این؟

قُلْ هُوَ: بگو: آن

مِنْ عِنْدِ: از نزد

أَنْفُسِكُمْ: خود شماست.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

عَلَى كُلِّ: بر هر

شَيْءٍ: چیزی

قَدِيرٌ: قادر است

۱۶۶ وَ مَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَ لِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ

(۱۷۶) جلد ۴ سوره آل عمران

وَ مَا أَصَابَكُمْ: و آن چه رسید به شما

يَوْمَ التَّقَى: در روز روبه‌رو شدن

الْجَمْعَانِ: دو جمعیت، دو گروه

فَبِإِذْنِ: پس به اجازه

اللَّهِ: خدا (بود)،

وَ لِيَعْلَمَ: و تا شناخته شوند

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنین

۱۶۷ وَ لِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوِ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَا تَبْعُنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ

يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

وَ لِيَعْلَمَ: و تا شناخته شوند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۷)

الَّذِينَ: کسانی که

نَافَقُوا: منافق بودند، نفاق کردند

وَ قِيلَ لَهُمْ: و گفته شد به ایشان

تَعَالَوْا قَاتِلُوا: بیایید نبرد کنید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

أَوِ ادْفَعُوا: یا دفع کنید، دفاع نمایید

قَالُوا: گفتند:

لَوْ نَعْلَمُ: اگر می دانستیم

قِتَالًا: جنگی است

لَا تَبْعُنَاكُمْ: هر آینه پیروی می‌کردیم شما را.

هُمْ لِلْكَفْرِ: آن‌ها به کفر

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

أَقْرَبُ: نزدیک‌تر بودند

مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ: از ایشان به ایمان،

(۱۷۸) جلد ۴ سوره آل‌عمران

يَقُولُونَ: می‌گویند:

بِأَفْوَاهِهِمْ: با دهان‌هایشان

مَا لَيْسَ: آن چه را که نیست

فِي قُلُوبِهِمْ: در دل‌هایشان.

وَاللَّهُ أَعْلَمُ: و خداوند داناتر است

بِما: به آن چه که

يَكْتُمُونَ: کتمان می‌کنند

۱۶۸ الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

الَّذِينَ قَالُوا: کسانی که گفتند:

لِإِخْوَانِهِمْ: به برادرانشان

وَقَعَدُوا: و نشستند، کناره‌گیری کردند،

سوره آل‌عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۹)

لَوْ: اگر

أَطَاعُونَا: پیروی می‌کردند ما را

مَا قُتِلُوا: کشته نمی‌شدند.

قُلْ: بگو:

فَادْرَأُوا: پس دور کنید

عَنْ أَنْفُسِكُمْ: از خودتان

الْمَوْتَ: مرگ را

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ: اگر راست می‌گویید.

۱۶۹ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

وَلَا تَحْسَبَنَّ: و به حساب نیاور، گمان مبر

الَّذِينَ: کسانی که

قُتِلُوا: کشته شدند

(۱۸۰) جلد ۴ سوره آل‌عمران

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

أمواتا: مردگانند،

بَلْ أَحْيَاءٌ: بلکه زنده‌اند،

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

يُزْرَقُونَ: روزی داده می‌شوند

۱۷۰ فَرِحِينَ بِمَا آتَيْهُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

فَرِحِينَ: خوشحالند

بِما: به آن چه که

آتَيْهُمْ اللَّهُ: داده به ایشان خداوند

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَيَسْتَبْشِرُونَ: و بشارت می‌دهند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۱)

بِالَّذِينَ: به کسانی که

لَمْ يَلْحَقُوا: هنوز ملحق نشدند

بِهِمْ: به ایشان

مِنْ خَلْفِهِمْ: از پشتشان،

أَلَّا خَوْفٌ: این که نه ترسی

عَلَيْهِمْ: بر آنهاست

وَلَا هُمْ: و نه ایشان

يَحْزَنُونَ: غمگین می‌شوند.

۱۷۱ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ

يَسْتَبْشِرُونَ: بشارت می‌دهند

بِنِعْمَةٍ: به نعمتی

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداوند

(۱۸۲) جلد ۴ سوره آل عمران

وَفَضْلٍ: و فضلی.

وَأَنَّ اللَّهَ: و همانا خداوند

لَا يُضِيعُ: ضایع نمی‌کند

أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ: پاداش مؤمنان را

۱۷۲ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ

الَّذِينَ: کسانی که

اسْتَجَابُوا: اجابت کردند

لِلَّهِ: (دعوت) خدا

وَالرَّسُولِ: و رسول را،

مِنْ بَعْدٍ: از بعد

مَا أَصَابَهُمْ: آن چه رسید به ایشان

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۳)

الْقُرْحُ: زخم کاری، جراحات

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

أَحْسَنُوا: نیکی کردند

مِنْهُمْ: از ایشان،

وَاتَّقُوا: و تقوا پیش گرفتند

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ است.

۱۷۳ الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

الَّذِينَ: آن کسانی که

قَالَ لَهُمُ: گفتند به ایشان

النَّاسُ: مردم

إِنَّ النَّاسَ: همانا مردم (منظور دشمنان)

(۱۸۴) جلد ۴ سوره آل عمران

قَدْ: به تحقیق

جَمَعُوا: اجتماع کردند

لَكُمْ: بر شما

فَاخْشَوْهُمْ: پس بترسید از آنها،

فَزَادَهُمْ: پس زیاد شد

ایمانا: ایمانشان

وَقَالُوا: و گفتند:

حَسْبُنَا: کافی است ما را

اللَّهُ: خداوند

وَنِعْمَ الْوَكِيلُ: و بهترین حامی است.

۱۷۴ فَأَنْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ

فَأَنْقَلَبُوا: پس زیر و رو کردند، باز گشتند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۵)

بِنِعْمَةٍ: با نعمتی

مِنَ اللَّهِ: از جانت خدا

وَفَضْلٍ: و فضلی،

لَمْ يَمَسَّسْهُمْ: نرسید به ایشان

سُوءٌ: بدی‌ای، ناراحتی‌ای،

وَ اتَّبِعُوا: و پیروی کردند

رِضْوَانٍ: خشنودی

اللَّهِ: خدا را.

وَ اللَّهُ: و خداوند

ذُو فَضْلٍ: دارای فضلی

عَظِيمٍ: بزرگ است

۱۷۵ إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَ خَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

(۱۸۶) جلد ۴ سوره آل عمران

إِنَّمَا: جز این نیست که

ذَلِكُمْ: این برای شما،

الشَّيْطَانُ: شیطان است

يُخَوِّفُ: که می ترساند

أَوْلِيَاءَهُ: دوستانش را،

فَلَا تَخَافُوهُمْ: پس نترسید از آنها،

وَ خَافُونَ: و بترسید از من

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: مؤمن هستید

۱۷۶ وَ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

وَ لَا يَحْزُنْكَ: و غمگین نکنند تو را

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۷)

الَّذِينَ: کسانی که

يُسَارِعُونَ: شتاب می کنند

فِي الْكُفْرِ: در کفر

إِنَّهُمْ: در کفر

لَنْ يَضُرُّوا: هرگز ضرر نمی رسانند

اللَّهُ: خدا را

شَيْئًا: چیزی.

يُرِيدُ: می خواهد

اللَّهُ: خداوند

أَلَّا يَجْعَلَ: این که قرار ندهد

لَهُمْ حِطًّا: برای ایشان بهره‌ای

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت.

وَ لَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

عَظِيمٌ: بزرگ است

(۱۸۸) جلد ۴ سوره آل عمران

۱۷۷ إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

اشْتَرُوا: خریدند

الْكُفْرَ: کفر را

بِالْإِيمَانِ: به ایمان،

لَنْ يَضُرُّوا: هرگز ضرر نمی‌رسانند

اللَّهِ: خدا را

شَيْئًا: چیزی،

وَ لَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است.

۱۷۸ وَ لَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۹)

خَيْرٍ لِّأَنْفُسِهِمْ إِنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

وَ لَا يَحْسَبَنَّ: و گمان نکنند، خیال نکنند

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

أَنَّمَا: فقط، حتما

نُثَمِّلِي: مهلت می‌دهیم

لَهُمْ: به ایشان

خَيْرٌ: بهتر است

لِأَنْفُسِهِمْ: برای خودشان،

إِنَّمَا: جز این نیست که

نُثَمِّلِي: مهلت می‌دهیم

لَهُمْ: به ایشان

لِيُزَادُوا: تا زیاد کنند، بیفزایند

(۱۹۰) جلد ۴ سوره آل عمران

إِثْمًا: گناه را،

وَ لَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

مُهِينٌ: خوارکننده است

۱۷۹ مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ

رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ أَنْ تُؤْمِنُوا وَ تَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ

ما كَانَ اللَّهُ: چنین نباشد که خدا

لِيَذَرَ: واگذار

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

عَلَى مَا أَنْتُمْ: بر آن چه شما

عَلَيْهِ حَتَّى: بر آن (هستید) تا

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۱)

يَمِيزَ: جدا سازد

الْخَبِيثَ: ناپاک را

مِنَ الطَّيِّبِ: از پاک.

وَمَا كَانَ اللَّهُ: و چنین نباشد که خدا

لِيُطَّلِعَكُمْ: مطلع کند شما را

عَلَى الْغَيْبِ: بر اسرار، غیب،

وَلَكِنَّ: ولیکن

اللَّهُ: خداوند

يَجْتَبِي: انتخاب می کند

مِنْ رُسُلِهِ: از فرستادگانش

مَنْ يَشَاءُ: هر که را بخواهد.

فَأْمِنُوا: پس ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خداوند

وَرُسُلِهِ: و فرستادگانش.

(۱۹۲) جلد ۴ سوره آل عمران

وَأَنْ تُوْمِنُوا: و اگر ایمان بیاورید

وَتَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

فَلَكُمْ: پس برای شما

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ است

۱۸۰ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ مِيرَاثُ

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

وَلَا يَحْسَبَنَّ: و گمان نکنند، خیال نکنند

الَّذِينَ: کسانی که

يَبْخُلُونَ: بخل می ورزند

بِمَا آتَاهُمْ: به آن چه داده به ایشان

اللَّهُ: خداوند

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۳)

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،
هُوَ خَيْرًا لَهُمْ: او بهتر است برایشان،
بَلْ هُوَ شَرٌّ: بلکه او بد است
لَهُمْ: برایشان
سَيُطَوَّقُونَ: به زودی (به گردنشان) طوق می‌افکنند
مَا بَخِلُوا: آن چه را بخل ورزیدند
بِهِ: به آن
يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت.
وَلِلَّهِ: و برای خداست
مِيرَاثُ: میراث
السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها
وَالْأَرْضِ: و زمین.
وَاللَّهُ بِمَا: و خداوند به آن چه
تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید
(۱۹۴) جلد ۴ سوره آل عمران
حَبِيرٌ: آگاه است

۱۸۵ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُؤَفَّفُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْرِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ
الْغُرُورِ
كُلُّ نَفْسٍ: هر کسی، هر نفسی
ذَائِقَةُ: چشنده
الْمَوْتِ: مرگ است.
وَإِنَّمَا: و جز این نیست که
تُؤَفَّفُونَ: دریافت می‌کنید
أُجُورَكُمْ: پاداشتان را
يَوْمَ: روز
الْقِيَامَةِ: قیامت.
فَمَنْ: پس هر کس

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۵)

زُحْرِحَ: دور شد
عَنِ النَّارِ: از آتش
وَأُدْخِلَ: و داخل
الْجَنَّةَ: بهشت شد
فَقَدْ: پس به تحقیق

فاز: رستگار شد.

وَمَا الْحَيَوةُ: و نیست زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

إِلَّا: مگر

مَتَاعٌ: سرمایه، کالای

الْغُرُورِ: فریب.

۱۸۶ كَتَبَلُونَنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَ لَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ

(۱۹۶) جلد ۴ سوره آل عمران

أَشْرَكُوا أَدَى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

كَتَبَلُونَنَّ: قطعاً آزمایش می شوید

فِي أَمْوَالِكُمْ: در مال هایتان

وَأَنْفُسِكُمْ: و جان هایتان

وَلَتَسْمَعَنَّ: و حتما می شنوید

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

أُوتُوا: داده شدند

الْكِتَابَ: کتاب (آسمانی)

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما،

وَمِنْ: و از

الَّذِينَ: کسانی که

أَشْرَكُوا: شرک ورزیدند

أَدَى: اذیت و آزار

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۷)

كَثِيرًا: بسیاری.

وَإِنْ: و اگر

تَصْبِرُوا: صبر کنید

وَتَتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

فَإِنَّ: پس همانا

ذَلِكَ: آن

مِنْ عَزْمٍ: از تصمیم قاطع

الْأُمُورِ: کارهاست

۱۸۸ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

لَا تَحْسَبَنَّ: گمان مبر

الَّذِينَ: کسانی که

(۱۹۸) جلد ۴ سوره آل عمران

يَفْرَحُونَ: خوشحال می‌شوند

بِمَا: به آن چه

آتُوا: آورند (از اعمال خود)،

و يُحِبُّونَ: و دوست می‌دارند

أَنْ يُحْمَدُوا: که ستایش شوند

بِمَا: به آن چه

لَمْ يَفْعَلُوا: انجام ندادند،

فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ: پس گمان مبر که ایشان

بِمَفَازَةٍ: به نجاتی

مِنَ الْعَذَابِ: از عذاب هستند.

و لَهُمْ عَذَابٌ: و برای ایشان عذابی

أَلِيمٌ: دردناک است.

۱۸۹ وَ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ اللَّهُ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۹)

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

وَ لِلَّهِ: و برای خداست

مُلْكُ: پادشاهی، حکومت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین.

وَ اللَّهُ: و خداوند

عَلَى كُلِّ: بر همه

شَيْءٍ قَدِيرٌ: چیز قادر است

۱۹۰ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَبْصَارِ

إِنَّ فِي خَلْقِ: همانا در خلقت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

(۲۰۰) جلد ۴ سوره آل عمران

وَ اخْتِلَافِ: و آمد و رفت

اللَّيْلِ: شب

وَ النَّهَارِ: و روز

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی

لِّأُولِي: برای صاحبان

الْأَلْبَابِ: خرد است.

۱۹۱ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

الَّذِينَ: کسانی که

يَذْكُرُونَ: یاد می‌کنند

اللَّهُ: خدا را

قِيَامًا: در حال ایستاده

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۱)

وَقُعُودًا: و در حال نشسته

وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ: و بر پهلوهایشان

وَيَتَفَكَّرُونَ: و می‌اندیشند

فِي خَلْقِ: در خلقت

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

رَبَّنَا: (و می‌گویند:) پروردگارا!

مَا خَلَقْتَ: خلق نکردی

هَذَا بَاطِلًا: این‌ها را بیهوده؟

سُبْحَانَكَ: منزهی تو.

فَقِنَا: پس نگه دار ما را

عَذَابَ النَّارِ: از عذاب آتش

۱۹۲ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ

(۲۰۲) جلد ۴ سوره آل عمران

وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

رَبَّنَا: پروردگارا

إِنَّكَ: همانا تو

مَنْ تَدْخِلِ: هر که در داخل

النَّارِ: آتش کنی

فَقَدْ: پس به تحقیق

أَخْرَجْتَهُ: خوار کرده‌ای او را.

وَمَا لِلظَّالِمِينَ: و نیست برای ستمگران

مِنْ أَنْصَارٍ: هیچ یابوری

۱۹۳ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ

رَبَّنَا: پروردگارا!

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۳)

إِنَّا: همانا ما

سَمِعْنَا: شنیدیم

مُنَادِيَا: ندا دهنده‌ای را

يُنَادِي: که ندا می‌دهد

لِلْإِيمَانِ: برای ایمان

أَنْ آمَنُوا: این که ایمان بیاورید

بِرَبِّكُمْ: به پروردگارتان

فَأَمَّا: پس ایمان آوردیم

رَبَّنَا: پروردگارا!

فَاغْفِرْ لَنَا: پس بیامرز بر ما

ذُنُوبَنَا: گناهانمان را

وَكَفِّرْ عَنَّا: و بپوشان از ما

سَيِّئَاتِنَا: بدی‌های ما را

وَتَوَفَّنَا: و بمیران ما را

(۲۰۴) جلد ۴ سوره آل عمران

مَعَ الْأَبْرَارِ: با نیکان

۱۹۴ رَبَّنَا وَ آتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

رَبَّنَا: پروردگارا!

و آتِنَا: و عطا کن به ما

ما: آن چه را

وَعَدْتَنَا: وعده کردی به ما

عَلَى رُسُلِكَ: به وسیله پیامبرانت،

وَلَا تُخْزِنَا: و خوار مکن ما را

يَوْمَ: روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

إِنَّكَ: به درستی که تو

لَا تُخْلِفُ: تخلف نمی‌کنی

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۵)

الْمِيعَادَ: از وعده .

۱۹۵ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ ذَكَرِ أَوْ أَنتِ بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَمَّا لَذِينَ هَاجَرُوا وَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَ أَوْدُوا فِي سَبِيلِي وَ قَاتَلُوا وَ قُتِلُوا لَأَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ لَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَ اللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ

فَاسْتَجَابَ: پس اجابت کرد
لَهُمْ رَبُّهُمْ: برایشان پروردگارشان
آئی: (و فرمود:): همانا من
لَا أُضِيعُ: ضایع نمی‌کنم
عَمَلٍ عَامِلٍ: عمل‌کننده‌ای
مِنْكُمْ مِنْ: از شما را از
(۲۰۶) جلد ۴ سوره آل‌عمران
ذَكَرَ أَوْ أُنْثَى: مرد یا زن.
بَعْضُكُمْ: بعضی از شما
مِنْ بَعْضٍ: از بعض دیگرید.
فَالَّذِينَ: پس کسانی که
هَاجَرُوا: مهاجرت کردند
وَأُخْرِجُوا: و بیرون رانده شدند
مِنْ دِيَارِهِمْ: از سرزمین‌شان
وَأُذُوا: و اذیت شدند
فِي سَبِيلِي: در راه من
وَقَاتَلُوا: و جنگ کردند
وَقُتِلُوا: و کشته شدند
لَا كُفْرًا: حتما می‌پوشانم
عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ: از آن‌ها بدی‌هایشان را
وَلَا دَخِلْنَاهُمْ: و قطعاً وارد می‌کنم آن‌ها را
سوره آل‌عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۷)
جَنَاتٍ: (در) باغ‌هایی
تَجْرِي مِنْ: که جاری می‌شود از
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: زیر آن نهرها،
تُؤَابَا: پاداشی است
مِنْ عِنْدِ: از نزد
اللَّهِ: پروردگار.
وَاللَّهُ: و خداوند
عِنْدَهُ: نزد اوست
حُسْنُ الثَّوَابِ: بهترین پاداش
۱۹۶ لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ
لَا يَغُرَّنَّكَ: نفریبند تو را

تَقَلَّبُ: زیر و رو گردیدن، تسلط

الَّذِينَ: کسانی که

(۲۰۸) جلد ۴ سوره آل عمران

كَفَرُوا: کافر شدند

فِي الْبِلَادِ: در شهرها

۱۹۷ مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوِيَهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ

مَتَاعٌ: بهره‌ای

قَلِيلٌ: اندک است،

ثُمَّ مَأْوِيَهُمْ: سپس جایگاهشان

جَهَنَّمُ: جهنم است.

وَبِئْسَ: و چه بد

الْمِهَادُ: جایگاهی است.

۱۹۸ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۹)

لَكِنَّ الَّذِينَ: ولیکن کسانی که

اتَّقَوْا: ترسیدند

رَبَّهُمْ: از پروردگارشان

لَهُمْ: برای ایشان است

جَنَّاتٌ: باغ‌هایی

تَجْرِي: که جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن

نُزُلًا: پذیرایی‌ای است

مِنْ عِنْدِ: از نزد

اللَّهِ: پروردگار.

وَمَا عِنْدَ: و آن چه نزد

(۲۱۰) جلد ۴ سوره آل عمران

اللَّهُ: خداست

خَيْرٌ: بهتر است

لِلْأَبْرَارِ: برای نیکان

۱۹۹ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ

أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

وَإِنَّ مِنْ: و همانا از

أَهْلِ الْكِتَابِ: اهل کتاب

لَمَنْ: هر آینه کسانی هستند که

يُؤْمِنُ: ایمان می آورند

بِاللَّهِ: به خدا

وَمَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شده

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۱)

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

وَمَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شده

إِلَيْهِمْ: به خودشان

خَاشِعِينَ: فروتنانه،

لِلَّهِ: برای خدا.

لَا يَشْتَرُونَ: نمی فروشند

بِآيَاتِ اللَّهِ: آیات خدا را

تَمَنَّا: به بهای

قَلِيلًا: کمی.

أَوْلَائِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

(۲۱۲) جلد ۴ سوره آل عمران

سَرِيعٌ: سریع است

الْحِسَابِ: (در رسیدگی) به حساب

۲۰۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

يَا أَيُّهَا: ای

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

اصْبِرُوا: صبر کنید

وَصَابِرُوا: و صابر باشید

وَرَابِطُوا: و رابطه داشته باشید (با یکدیگر)

وَاتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

اللَّهُ: خدا را

لَعَلَّكُمْ: تا شاید شما

سوره آل عمران لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۳)

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید

(۲۱۴) جلد ۴ سوره آل عمران

«سوره نساء»

۱ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي

تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

یا ایُّهَا النَّاسُ: ای مردم

اتَّقُوا: بترسید از

رَبِّكُمْ: پروردگارتان

الَّذِي خَلَقَكُمْ: که خلق کرد شما را

مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ: از یک تن

وَخَلَقَ: و خلق کرد

مِنْهَا: از آن

زَوْجَهَا: همسرش را،

وَبَثَّ: و پراکنده ساخت

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۵)

مِنْهُمَا: از آن دو

رِجَالًا كَثِيرًا: مردان بسیاری

وَنِسَاءً: و زنانی.

وَ اتَّقُوا: و تقوا پیشه کنید

اللَّهُ الَّذِي: خدایی را که

تَسَاءَلُونَ بِهِ: درخواست می کنید از یکدیگر به نام او

وَالْأَرْحَامَ: و خویشاوندان.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

كَانَ عَلَيْكُمْ: باشد بر شما

رَقِيبًا: مراقب.

۱۰ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَ سَيَصْلُونَ سَعِيرًا

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

(۲۱۶) جلد ۴ سوره نساء

يَأْكُلُونَ: می خورند

أَمْوَالٍ: مال‌های

الْيَتَامَى: یتیمان را

ظُلْمًا: به ظلم و ستم،

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَأْكُلُونَ: می‌خورند

فِي بُطُونِهِمْ: در شکم‌هایشان

نارا: آتشی را.

و سَيَصْلُونَ: و به زودی وارد می‌شوند

سَعِيرًا: در شعله‌های آتش

۱۷ إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوَاءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۷)

إِنَّمَا: جز این نیست که

التَّوْبَةُ: توبه

عَلَى اللَّهِ: بر خدا (تزد خدا)

لِلَّذِينَ: برای کسانی است که

يَعْمَلُونَ: انجام می‌دهند

السُّوَاءَ: کار بدی را

بِجَهَالَةٍ: از روی نادانی.

ثُمَّ: سپس

يَتُوبُونَ: توبه می‌کنند

مِنْ قَرِيبٍ: زود

فَأُولَٰئِكَ: پس از آنان

يَتُوبُ: می‌پذیرد توبه را

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْهِمْ: برایشان.

(۲۱۸) جلد ۴ سوره نساء

وَكَانَ: و باشد

اللَّهُ: خدا

عَلِيمًا: دانای

حَكِيمًا: با حکمت

۱۸ وَ لَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَ هُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ

أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

وَ لَيْسَتْ: و نیست

التَّوْبَةُ: توبه

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

يَعْمَلُونَ: انجام می‌دهند

السَّيِّئَاتِ: بدی را

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۹)

حَتَّىٰ اِذَا: تا هنگامی که

حَضَرَ: حاضر شود، فرا رسد

اَحَدَهُمْ: یکی از آن‌ها را

الْمَوْتُ: مرگ،

قَالَ: بگویند

اِنِّي: به درستی که من

تُبْتُ: توبه کردم

الآن: حالا

وَالَّذِينَ: و نه آنان که

يَمُوتُونَ: می‌میرند

وَهُمْ: در حالی که ایشان

كُفَرًا: کافرند.

اُولَٰئِكَ: آنان را

اَعْتَدْنَا: فراهم کردیم

(۲۲۰) جلد ۴ سوره نساء

لَهُمْ: برایشان

عَذَابًا: عذابی

اَلِيْمًا: دردناک

«پایان جزء ۴»

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۱)

۲۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

بِكُمْ رَحِيمًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید

آمَنُوا: ایمان آوردید

لَا تَأْكُلُوا: نخورید

أَمْوَالَكُمْ: مال‌هایتان را

بَيْنَكُمْ: بین خودتان

بِالْبَاطِلِ: به باطل،

إِلَّا أَنْ: مگر این که

تَكُونُ: باشد

تِجَارَةً: تجارتی

عَنْ تَرَاضٍ: از روی رضایت

مِنْكُمْ: از شما،

(۲۲۲) جلد ۵ سوره نساء

وَلَا تَقْتُلُوا آءَا: و نکشید

أَنْفُسَكُمْ: خودتان را.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ بِكُمْ: باشد به شما

رَحِيمًا: مهربان.

۳۰ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُضَلِّيه نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

وَمَنْ: و هر کس

يَفْعَلْ: انجام دهد

ذَلِكَ: آن (کار) را

عُدْوَانًا: از روی دشمنی

وَظُلْمًا: و ظلم و ستم،

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۳)

فَسَوْفَ: پس به زودی

نُضَلِّيه: می کشانیم او را

نارا: به آتشی،

وَكَانَ: و باشد

ذَلِكَ: آن

عَلَى اللَّهِ: بر خداوند

یَسِيرًا: آسان.

۳۱ إِنْ تَجْتَبُوا كِبَاآئِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا

إِنْ تَجْتَبُوا: اگر اجتناب کنید

كِبَاآئِرَ: از گناهان بزرگی

مَا تُنْهَوْنَ: که نهی می شوید

عَنْهُ: از آن،

(۲۲۴) جلد ۵ سوره نساء

نُكَفِّرْ: می پوشانیم

عَنْكُمْ: از شما

سَيِّئَاتِكُمْ: بدی‌های شما را،

وَنُدْخِلُكُمْ: و وارد می‌کنیم شما را

مُدْخَلًا: جایگاه

کریم: نیکویی،

۳۲ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْئَلُوا اللَّهَ

مِنْ فَضْلِهِآ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

وَلَا تَتَمَنَّوْا: و آرزو نکنید

ما: آن چه را

فَضْلًا: برتری بخشیده

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۵)

اللَّهُ بِهِ: خداوند به آن

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر.

لِلرِّجَالِ: برای مردان

نَصِيبٌ: سهمی است

مِمَّا: از آن چه

اَكْتَسَبُوا: به دست آورند،

وَلِلنِّسَاءِ: و برای زنان

نَصِيبٌ: سهمی است

مِمَّا: از آن چه

اَكْتَسَبْنَ: به دست آورند،

وَاسْئَلُوا: و خواستار شوید

اللَّهُ: خدا را

مِنْ فَضْلِهِآ: از فضلش.

(۲۲۶) جلد ۵ سوره نساء

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ بِكُلِّ: باشد بر هر

شَيْءٍ: چیزی

عَلِيمًا: دانا.

۳۶ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَ

الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَأَيُّبٌ مَّنْ كَانَ مُخْتَلًا فَخُورًا

وَاعْبُدُوا: و عبادت کنید

اللَّهِ: خدا را

وَلَا تُشْرِكُوا: و شریک قرار ندهید

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۷)

بِهَ شَيْئًا: با او چیزی را،

وَبِالْوَالِدَيْنِ: و به پدر و مادر

إِحْسَانًا: نیکی کردن،

وَبِذِي الْقُرْبَىٰ: و به نزدیکان

وَالْيَتَامَىٰ: و یتیمان

وَالْمَسَاكِينِ: و بینوایان

وَالْجَارِ: و همسایه

ذِي الْقُرْبَىٰ: نزدیک

وَالْجَارِ: و همسایه

الْجُنُبِ: دور

وَالصَّاحِبِ: و معاشر، دوست

بِالْجُنُبِ: نزدیک

وَابْنِ السَّبِيلِ: و در راه ماندگان

وَمَا مَلَكَتْ: و آن چه مالک شد

(۲۲۸) جلد ۵ سوره نساء

أَيْمَانُكُمْ: دست‌های شما.

إِنَّ: همانا

اللَّهِ: خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

مَنْ: کسی را که

كَانَ: باشد

مُخْتَلًا: متکبر

فُخْرًا: فخر فروش.

۳۷ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

الَّذِينَ: کسانی که

يَبْخُلُونَ: بخل می‌ورزند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۹)

وَيَأْمُرُونَ: و امر می‌کنند

النَّاسَ: مردم را

بِالْبُخْلِ: به بخل ورزیدن،
وَيَكْتُمُونَ: و می پوشانند
ما اتيهم: آن چه داده به ایشان
اللَّهُ: خداوند

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش.
وَأَعْتَدْنَا: و آماده کردیم ما
لِلْكَافِرِينَ: برای کافران
عَذَابًا: عذابی

مُهِينًا: خوار کننده.

۴۰ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا
(۲۳۰) جلد ۵ سوره نساء

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا
لَا يَظْلِمُ: ظلم نمی کند
مِثْقَالٍ: به اندازه وزن
ذَرَّةٍ: ذره‌ای،

وَإِنْ تَكَ: و اگر باشد

حَسَنَةً: کار نیکی

يُّضَاعِفْهَا: اضافه می کند آن را

وَيُؤْتِ: و می دهد

مِنْ لَدُنْهُ: از نزد خودش

أَجْرًا عَظِيمًا: پاداشی بزرگ.

۴۸ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا
سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۱)

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَا يَغْفِرُ: نمی آمرزد

أَنْ يُشْرَكَ بِهِ: که شرک بورزند به او،

وَيَغْفِرُ: و می آمرزد

مَا دُونَ ذَلِكَ: آن چه فروتر از آن است

لِمَنْ يَشَاءُ: برای هر که بخواهد.

وَمَنْ يُشْرِكْ: و کسی که شرک بورزد

بِاللَّهِ: به خداوند

فَقَدِ: پس به تحقیق

افْتَرَى: دروغ بافته

إِثْمًا: گناه

عَظِيمًا: بزرگی (انجام داده).

۵۸ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا

(۲۳۲) جلد ۵ سوره نساء

وَ إِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَأْمُرُكُمْ: امر می کند شما را

أَنْ تُؤَدُّوا: به این که برگردانید

الْأَمَانَاتِ: امانت‌ها را

إِلَىٰ أَهْلِهَا: به صاحبش،

وَ إِذَا: و وقتی که

حَكَمْتُمْ: حکم کردید

بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم

أَنْ تَحْكُمُوا: داوری کنید

بِالْعَدْلِ: به عدالت.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

نِعِمَّا: چه خوب است آن چه

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۳)

يَعِظُكُمْ بِهِ: پند می دهد شما را به آن.

إِنَّ اللَّهَ كَانَ: همانا خداوند باشد

سَمِيعًا بَصِيرًا: شنوای بینا.

۵۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید

أَطِيعُوا اللَّهَ: اطاعت کنید خدا را

وَ أَطِيعُوا: و اطاعت کنید

الرَّسُولَ: رسول را

وَ أُولَى الْأَمْرِ: و صاحبان امر

(۲۳۴) جلد ۵ سوره نساء

مِنْكُمْ: از خودتان را،

فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ: پس اگر نزاع داشتید

فِي شَيْءٍ: در چیزی

فَرُدُّوهُ: پس بازگردانید آن را
إِلَى اللَّهِ: به خدا
وَالرَّسُولِ: و رسول
ان: اگر
كُنْتُمْ تُمُنُونَ: ایمان آورده‌اید
بِاللَّهِ: به خدا
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ: و روز قیامت.
ذَلِكَ خَيْرٌ: این، آن بهتر است
وَ أَحْسَنُ: و نیکوتر است
تَأْوِيلًا: عاقبت و پایانش.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۵)

۶۰ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ
يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا
أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی
إِلَى الَّذِينَ: کسانی را که
يَزْعُمُونَ: گمان می‌کنند
أَنَّهُمْ: همانا ایشان
آمَنُوا: ایمان آورده‌اند
بِمَا أُنزِلَ: به آن چه نازل شد
إِلَيْكَ: به سوی تو؟
وَمَا أُنزِلَ: و آن چه نازل شد
مِنْ قَبْلِكَ: از قبل از تو؟
يُرِيدُونَ: می‌خواهند
(۲۳۶) جلد ۵ سوره نساء
أَنْ يَتَحَاكَمُوا: که به داوری بروند
إِلَى الطَّاغُوتِ: به سوی طاغوت
وَقَدْ: در حالی که به تحقیق
أُمِرُوا: امر کرده شدند
أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ: که کافر شوند به آن،
وَيُرِيدُ: و می‌خواهد
الشَّيْطَانُ: شیطان
أَنْ يُضِلَّهُمْ: که گمراه کند ایشان را
ضَلَالًا بَعِيدًا: گمراهی دوری

۶۴ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا
 وَمَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم
 سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۷)
 مِنْ رَّسُولٍ: هیچ رسولی را
 إِلَّا: مگر
 لِيُطَاعَ: برای آن که اطاعت
 بِإِذْنِ: به اجازه
 اللَّهُ: خدا.
 وَلَوْ أَنَّهُمْ: و اگر همانا ایشان
 إِذْ: در آن هنگام که
 ظَلَمُوا: ستم کردند
 أَنفُسَهُمْ: به خودشان
 جَاءُوكَ: می آمدند نزد تو،
 فَاسْتَغْفَرُوا: پس طلب آمرزش می کردند
 اللَّهُ: از خدا،
 وَاسْتَغْفَرَ: و آمرزش می طلبید
 لَهُمُ الرَّسُولُ: برایشان پیامبر
 (۲۳۸) جلد ۵ سوره نساء
 لَوَجَدُوا: هر آینه می یافتند
 اللَّهُ: خداوند را
 تَوَّابًا: توبه پذیر
 رَحِيمًا: مهربان.

۶۵ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا
 فَلَا وَرَبِّكَ: پس نه چنین است سوگند به پروردگارت
 لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند
 حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ: تا داور سازند تو را
 فِيمَا شَجَرَ: در آن چه اختلاف دارند
 بَيْنَهُمْ: بینشان،
 ثُمَّ لَا يَجِدُوا: سپس نیابند
 سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۹)
 فِي أَنفُسِهِمْ: در خودشان
 حَرَجًا: تنگی، ناراحتی، شکی

مِمَّا: از آن چه

قَضَيْتَ: قضاوت نمودی،

وَيُسَلِّمُوا: و تسلیم می‌شوند

تَسْلِيمًا: تسلیم شدنی.

۶۶ وَ لَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اقْتُلُوا مَنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا

لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثِيْتًا

وَلَوْ أَنَا: و اگر همانا ما

كَتَبْنَا: می‌نوشتیم

عَلَيْهِمْ: برایشان

(۲۴۰) جلد ۵ سوره نساء

أَنْ اقْتُلُوا: که بکشید

أَنْفُسَكُمْ: خودتان را

أَوْ اقْتُلُوا: یا خارج شوید

مِنْ دِيَارِكُمْ: از وطن‌تان

مَا فَعَلُوهُ: انجام نمی‌دادند آن را

إِلَّا قَلِيلٌ: مگر عده کمی

مِنْهُمْ: از آن‌ها.

وَلَوْ أَنَّهُمْ: و اگر همانا ایشان

فَعَلُوا: انجام می‌دادند

ما: آن چه

يُوعَظُونَ بِهِ: اندرز شدند به آن

لَكَانَ: هر آینه بود

خَيْرًا لَهُمْ: بهتر برایشان

وَأَشَدَّ: و محکم‌تر، استوارتر

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۱)

تَثِيْتًا: از نظر تثبیت و تقویت (ایمان).

۶۷ وَ إِذَا لَا تَتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا

وَ إِذَا: و در آن وقت

لَا تَتَيْنَاهُمْ: هر آینه می‌دادیم به آن‌ها

مِنْ لَدُنَّا: از نزد خودمان

أَجْرًا عَظِيمًا: پاداشی بزرگ.

۶۸ وَ لَهْدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

وَ لَهْدَيْنَاهُمْ: و هر آینه هدایت می‌کردیم آن‌ها را

صراطا: به راهی

مُشْتَقِمَا: راست.

۶۹ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ

(۲۴۲) جلد ۵ سوره نساء

أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا

وَمَنْ يُطِيعِ: و هر کس اطاعت کند

اللَّهِ: خدا

وَالرَّسُولَ: و رسول را

فَأُولَٰئِكَ: پس آنان

مَعَ الَّذِينَ: با کسانی هستند

أَنْعَمَ اللَّهُ: که نعمت داد خدا

عَلَيْهِمْ: به ایشان

مِنَ النَّبِيِّينَ: از پیامبران،

وَالصَّادِقِينَ: و راست گویان،

وَالشُّهَدَاءِ: و شهیدان

وَالصَّالِحِينَ: و نیکوکاران، صالحان،

وَ حَسُنَ: و چه نیکو هستند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۳)

أُولَٰئِكَ: آن‌ها

رَفِيقًا: از نظر رفاقت!

۷۰ ذَلِكِ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا

ذَلِكِ الْفَضْلُ: این فضل و امتیاز

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداست.

وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ: و کافی است خدا

عَلِيمًا: که آگاه است.

۷۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا تَبَاتٍ أَوْانْفِرُوا جَمِيعًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید

خُذُوا: بگیرید

(۲۴۴) جلد ۵ سوره نساء

حِذْرَكُمْ: اسلحه‌تان را

فَانْفِرُوا: پس حرکت نمایید

تَبَاتٍ: دسته دسته

أَوْانْفِرُوا: یا حرکت کنید

جَمِيعًا: سپاه مانند.

۷۲ وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُم مُّصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا

وَإِنَّ مِنْكُمْ: و به درستی که از شما

لَمَنْ: هر آینه کسانی هستند

لَيُبَطِّئَنَّ: که سستی می کند

فَإِنْ: پس اگر

أَصَابَتْكُمُ: برسد به شما

مُصِيبَةٌ: مصیبتی،

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۵)

قَالَ قَدْ: گویند: به تحقیق

أَنْعَمَ اللَّهُ: انعام کرد خدا

عَلَيَّ إِذْ: بر من در آن هنگام،

لَمْ أَكُنْ: که نبودم

مَعَهُمْ: با آنها

شَهِيدًا: گواه، شاهد.

۷۳ وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا

وَلَئِنْ: و هر آینه اگر

أَصَابَكُمْ: برسد به شما

فَضْلٌ مِنْ: فزونی ای از جانب

اللَّهِ: خداوند،

(۲۴۶) جلد ۵ سوره نساء

لَيَقُولَنَّ: هر آینه می گویند:

كَأَنَّ: مانند این که

لَمْ تَكُنْ: نبوده است

بَيْنَكُمْ: بین شما

وَ بَيْنَهُ: بین شما

مَوَدَّةٌ: دوست و مودتی

يَا لَيْتَنِي: ای کاش، من

كُنْتُ مَعَهُمْ: بودم با ایشان

فَأَفُوزَ: پس می رسیدم، پیروز می شدم

فَوْزًا عَظِيمًا: به پیروزی بزرگی.

۷۴ فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۷)

فَلْيُقَاتِلْ: پس باید پیکار کنند

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

الَّذِينَ: کسانی که

يَشْرُونَ: می‌فروشند

الْحَيَاةَ الدُّنْيَا: زندگانی دنیا را

بِالْآخِرَةِ: به آخرت.

وَمَنْ يُقَاتِلْ: و هر کس پیکار کند

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

فَيُقْتَلْ: پس کشته شود

أَوْ يَغْلِبْ: یا پیروز شود،

فَسَوْفَ: پس به زودی

نُؤْتِيهِ: می‌دهیم به او

أَجْرًا: پاداشی

عَظِيمًا: بزرگ.

(۲۴۸) جلد ۵ سوره نساء

۷۵ وَ مَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ وَ الْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ

الظَّالِمِ أَهْلِهَا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

وَ مَا لَكُمْ: چه شده شما را که

لَا تُقَاتِلُونَ: پیکار نمی‌کنید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

وَ الْمُسْتَضْعَفِينَ: و ناتوانان

مِنَ الرِّجَالِ: از مردان

وَ النِّسَاءِ: و زنان

وَ الْوِلْدَانِ: و کودکانی؟

الَّذِينَ يَقُولُونَ: که می‌گویند:

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۹)

رَبَّنَا: پروردگارا

أَخْرِجْنَا: خارج کن ما را

مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ: از این شهر

الظَّالِمِ أَهْلِهَا: که ظالمندها.

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ: و قرار بده برای ما از

لَدُنْكَ وَلِيًّا: نزد خودت سرپرستی.

وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ: و قرار بده برای ما از

لَدُنْكَ نَصِيرًا: نزد خودت یابوری.

۷۶ الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

(۲۵۰) جلد ۵ سوره نساء

يُقَاتِلُونَ: پیکار می کنند

فِي سَبِيلِ: در راه

اللَّهِ: خدا.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

يُقَاتِلُونَ: پیکار می کنند

فِي سَبِيلِ: در راه

الطَّاغُوتِ: طاغوت.

فَقَاتِلُوا: پس پیکار کنید

أَوْلِيَاءَ: با دوستان

الشَّيْطَانِ: شیطان.

إِنَّ كَيْدَ: همانا فریب

الشَّيْطَانِ: شیطان

كَانَ ضَعِيفًا: باشد ضعیف.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۱)

۷۸ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَدْرِكِكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ

مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا

أَيْنَ مَا تَكُونُوا: هر کجا باشید

يُدْرِكِكُمْ: در می یابد شما را

الْمَوْتُ: مرگ

وَلَوْ كُنْتُمْ: و اگر چه باشید

فِي بُرُوجٍ: در برج های

مُشِيدَةٍ: محکم

وَإِنْ تُصِيبُهُمْ: و اگر برسد به آنها

حَسَنَةٌ: حسنه‌ای، پیروزی

(۲۵۲) جلد ۵ سوره نساء

يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ: می گویند این از

عِنْدِ اللَّهِ: نزد خداست.

وَ أَنْ تُصِيبَهُمْ: و اگر برسد به آن‌ها

سَيِّئَةً: بدی‌ای، شکستی

يَقُولُوا: می‌گویند:

هَذِهِ مِنْ: این از

عِنْدِكَ: نزد توست.

قُلْ كُلُّ مِنْ: بگو همه از

عِنْدِ اللَّهِ: نزد خداست.

فَمَالِ: پس چرا

هُؤُلَاءِ: آن

الْقَوْمِ: قوم، جمعیت

لَا يَكَادُونَ: نزدیک نیست، حاضر نیستند

يَفْقَهُونَ: که درک کنند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۳)

حدیثا: سخنان را، سخنی را؟

۸۰ مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا

مَنْ يُطِيعُ: هر کس پیروی کند

الرَّسُولَ: رسول را

فَقَدْ: پس به تحقیق

أَطَاعَ: پیروی کرده

اللَّهُ: خدا را،

وَ مَنْ: و هر کس

تَوَلَّى: روی گردان شود

فَمَا أَرْسَلْنَاكَ: پس نفرستادیم تو را

عَلَيْهِمْ: برایشان

حَفِيظًا: حافظ و نگهبان.

(۲۵۴) جلد ۵ سوره نساء

۸۲ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

أَفَلَا: آیا پس (چرا)

يَتَدَبَّرُونَ: تدبیر نمی‌کنند

الْقُرْآنَ: در قرآن؟

وَ لَوْ كَانَ: و اگر بود

مِنْ عِنْدِ: از نزد

غَيْرِ اللَّهِ: غیر خدا
 لَوْ جَدُوا: هر آینه می‌یافتند
 فِيهِ: در آن
 اخْتِلَافًا: اختلاف
 كَثِيرًا: بسیاری.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۵)

۸۳ وَ إِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَدَّعُوا بِهِ وَ لَوَّذُوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَ إِلَى أَوْلِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا

وَ إِذَا: و وقتی که
 جَاءَهُمْ: آمد ایشان را
 أَمْرٌ: کاری، مطلبی، خبری
 مِّنَ الْأَمْنِ: از ایمنی
 أَوْ الْخَوْفِ: با ترس (بدون تحقیق)
 أَدَّعُوا بِهِ: فاش کنند آن را
 وَ لَوَّذُوهُ: در حالی که اگر
 رَدُّوهُ: رد می‌کردند آن را
 إِلَى الرَّسُولِ: به رسول
 وَ إِلَى: و به

(۲۵۶) جلد ۵ سوره نساء

أَوْلِي الْأَمْرِ: زمامداران
 مِنْهُمْ: از خودشان
 لَعَلِمَهُ: هر آینه می‌دانستند
 الَّذِينَ: کسانی که
 يَسْتَنْبِطُونَهُ: استنباط می‌کنند آن را
 مِنْهُمْ: از خودشان.

وَ لَوْلَا فَضْلُ: و اگر نبود فضل

اللَّهِ: خداوند

عَلَيْكُمْ: بر شما

وَ رَحْمَتُهُ: و رحمتش،

لَاتَّبَعْتُمُ: هر آینه پیروی می‌کردند

الشَّيْطَانَ: شیطان را

إِلَّا قَلِيلًا: مگر عدّه کمی.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۷)

۸۵ مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتِنًا
 مَنْ يَشْفَعُ: هر کس شفاعت کند
 شَفَاعَةً حَسَنَةً: شفاعتی نیکو
 يَكُنْ لَهُ: می‌باشد برای او
 نَصِيبٌ مِنْهَا: بهره‌ای از آن،
 وَمَنْ يَشْفَعُ: و هر کس شفاعت کند
 شَفَاعَةً سَيِّئَةً: شفاعتی بد
 يَكُنْ لَهُ: می‌باشد برای او
 كِفْلٌ مِنْهَا: سهمی از آن،
 وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی
 مُقْتِنًا: حسابگر دقیق.

(۲۵۸) جلد ۵ سوره نساء

۸۶ وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوها إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا
 وَإِذَا: و هنگامی که
 حُيِّتُمْ: تحیت گفته شدید
 بِتَحِيَّةٍ: به تحیتی،
 فَحَيُّوا: پس تحیت گوید
 بِأَحْسَنَ مِنْهَا: به بهتر از آن
 أَوْ رُدُّوها: یا رد کنید آن را (همان‌طور).
 إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
 كَانَ عَلَى: باشد بر
 كُلِّ شَيْءٍ: همه چیز
 حَسِيبًا: حسابگر.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۹)

۸۷ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا
 اللَّهُ: خدا که
 لَا إِلَهَ: نیست خدایی
 إِلَّا هُوَ: مگر او
 لَيَجْمَعَنَّكُمْ: حتما جمع می‌کند شما را
 إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ: در روز قیامت
 لَا رَيْبَ فِيهِ: که نیست شکی در آن.
 وَمَنْ أَصْدَقُ: و چه کسی راستگوتر

مِنَ اللَّهِ: از خداست

حدیثا: در سخن گفتن؟

۹۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ

(۲۶۰) جلد ۵ سوره نساء

لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید

إِذَا: هنگامی که

ضَرَبْتُمْ: زدید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا.

فَتَبَيَّنُوا: پس فرق بگذارید (بین مؤمن و کافر)

وَلَا تَقُولُوا: و نگویید

لِمَنْ: به کسی که

أَلْقَى: اظهار کرد

إِلَيْكُمْ: به شما

السَّلَامَ: صلح و اسلام را

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۱)

لَسْتَ: نیستی

مُؤْمِنًا: مؤمن.

تَبْتَغُونَ: می جوئید

عَرَضَ: مال و منال

الْحَيَاةِ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را،

فَعِنْدَ: پس نزد

اللَّهُ: خداست

مَغَانِمٌ: غنیمت‌های

كَثِيرَةٌ: بسیاری.

كَذَلِكَ: این چنین

كُنْتُمْ: بودید

مِنْ قَبْلُ: از قبل

فَمَنَّ: پس منت گذارد

(۲۶۲) جلد ۵ سوره نساء

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْكُمْ: بر شما
فَتَبَيَّنُوا: پس فرق بگذارید.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

كَانَ: باشد

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

خَيْرًا: آگاه.

۹۵ لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۳)

وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا

لَا يَسْتَوِي: برابر نیستند

الْقَاعِدُونَ: نشستگان

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان

غَيْرُ: بدون این که

أُولَى الضَّرَرِ: دارای نقصی باشند،

وَالْمُجَاهِدُونَ: و جهاد کنندگان

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

بِأَمْوَالِهِمْ: با مال هایشان

وَأَنْفُسِهِمْ: و جان هایشان

فَضَّلَ اللَّهُ: برتری داده خداوند

الْمُجَاهِدِينَ: جهاد کنندگان را

بِأَمْوَالِهِمْ: با مال هایشان

(۲۶۴) جلد ۵ سوره نساء

وَأَنْفُسِهِمْ: و جان هایشان.

عَلَى الْقَاعِدِينَ: بر نشستگان

دَرَجَةً: از نظر درجه و منزلت

وَ كُلًّا وَعَدَ: و همگی را وعده داد

اللَّهُ: خداوند

الْحُسْنَى: به (پاداش) نیکوتر.

وَ فَضَّلَ اللَّهُ: و برتری داده خداوند

الْمُجَاهِدِينَ: جهاد کنندگان را

عَلَى الْقَاعِدِينَ: بر نشستگان

أَجْرًا عَظِيمًا: به اجری بزرگ.

۹۶ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

دَرَجَاتٍ مِنْهُ: درجاتی از اوست

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۵)

وَمَغْفِرَةً: و آمرزشی

وَرَحْمَةً: و رحمتی

وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

غَفُورًا: آمرزنده

رَحِيمًا: مهربان.

۱۰۴ وَلَا تَهْنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

وَلَا تَهْنُوا: و سست نشوید

فِي ابْتِغَاءِ: در رسیدن، تعقیب

الْقَوْمِ: آن قوم (دشمن)

إِنْ تَكُونُوا: اگر هستید

تَأْلَمُونَ: در رنج

(۲۶۶) جلد ۵ سوره نساء

فَإِنَّهُمْ: پس به درستی که آنها

يَأْلَمُونَ: رنج می‌برند

كَمَا: همچنان که

تَأْلَمُونَ: شما رنج می‌برید.

وَتَرْجُونَ: در حالی که شما امید دارید

مِنَ اللَّهِ: (چیزهایی) از خدا

مَا لَا يَرْجُونَ: (و آنها) امید ندارند.

وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

عَلِيمًا: دانای

حَكِيمًا: با حکمت.

۱۱۰ وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا

وَمَنْ يَعْمَلْ: و هر کس انجام دهد

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۷)

سُوءًا: (کار) بدی را

أَوْ يَظْلِمْ: یا ستم روا دارد

نَفْسَهُ: به خودش

ثُمَّ: سپس

يَسْتَعْفِرُ: طلب آمرزش کند

اللَّهُ: از خدا

يَجِدِ اللَّهَ: می‌یابد خدا را.

غَفُورًا رَحِيمًا: آمرزنده مهربان.

۱۱۱ وَ مَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

وَ مَنْ يَكْسِبْ: و هر کس کسب کند

إِثْمًا: گناهی را

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

(۲۶۸) جلد ۵ سوره نساء

يَكْسِبُهُ: کسب کرده آن را

عَلَى نَفْسِهِ: بر خودش.

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

عَلِيمًا: دانای

حَكِيمًا: حکیم.

۱۱۲ وَ مَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَزِمْ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَ إِثْمًا مُبِينًا

وَ مَنْ يَكْسِبْ: و هر کس انجام دهد

خَطِيئَةً: خطایی

أَوْ إِثْمًا: یا گناهی.

ثُمَّ: سپس،

يَزِمْ: پرتاب کند، نسبت دهد

به بَرِيئًا: آن را به دیگری.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۹)

فَقَدِ: پس به تحقیق

احْتَمَلَ: بر دوش دارد

بُهْتَانًا: تهمت

وَ إِثْمًا: و گناه

مُبِينًا: آشکاری را.

۱۱۳ وَ لَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ رَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِيعُواكَ وَ مَا يُضِيعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ

عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَ كَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا

وَ لَوْلَا: و اگر نبود

فَضْلُ اللَّهِ: احسان و رحمت خداوند

عَلَيْكَ: بر تو

(۲۷۰) جلد ۵ سوره نساء
 وَ رَحْمَتُهُ: و لطف و مهربانی او ،
 لَهُمَّتْ: هر آینه تصمیم داشتند
 طَائِفَةٌ: گروهی
 مِنْهُمْ: از ایشان
 أَنْ يُضِلُّوكَ: که گمراه کنند تو را
 وَ مَا يُضِلُّونَ: و گمراه نمی کنند
 إِلَّا أَنْفُسَهُمْ: مگر خودشان را.
 وَ مَا يَضُرُّونَكَ: و زیان و ضرر نمی‌رسانند به تو
 مِنْ شَيْءٍ: از چیزی.
 وَ أَنْزَلَ: و فر فرستاد
 اللَّهُ: خداوند
 عَلَيْكَ الْكِتَابَ: بر تو کتاب را
 وَ الْحِكْمَةَ: و حکمت را
 وَ عَلَّمَكَ: و آموخت به تو
 سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۱)

ما: آن چه را
 لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ: نمی دانستی.
 وَ كَانَ: و باشد
 فَضْلُ اللَّهِ: لطف و احسان خدا
 عَلَيْكَ عَظِيمًا: بر تو بزرگ.
 ۱۱۴ - لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا - مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

لا خَيْرَ: نیست خبری
 فِي كَثِيرٍ: در بسیاری
 مِنْ نَجْوَاهُمْ: از سخنان در گوشه آن‌ها
 إِلَّا مَنْ أَمَرَ: مگر آن که امر کنند
 بِصَدَقَةٍ: به صدقه

(۲۷۲) جلد ۵ سوره نساء
 أَوْ مَعْرُوفٍ: یا نیکی
 أَوْ إِصْلَاحٍ: یا اصلاح
 بَيْنَ النَّاسِ: بین مردم
 وَ مَنْ: و هر کس

يَفْعَلُ: انجام دهد
 ذَلِكْ: آن را (برای)
 اِئْتِغَاءً: طلب، رسیدن
 مَرْضَاتٍ: به خشنودی
 اللَّهُ: خدا،
 فَسَوْفَ: پس به زودی
 نُؤْتِيهِ: می‌دهیم به او
 أَجْرًا: پاداشی
 عَظِيمًا: بزرگ.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۳)

۱۱۶ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا
 إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند
 لَا يَغْفِرُ: نمی‌آمرزد
 أَنْ يُشْرَكَ بِهِ: که شرک به او آورند
 وَيَغْفِرُ: و می‌آمرزد
 مَا دُونَ ذَلِكَ: گناهان پایین‌تر از آن را
 لِمَنْ: برای هر کس که
 يَشَاءُ: بخواهد.
 وَمَنْ: و هر کس
 يُشْرِكُ: شریک قرار دهد
 بِاللَّهِ: برای خدا،
 فَقَدْ: پس به تحقیق
 (۲۷۴) جلد ۵ سوره نساء
 ضَلَّ: گمراه شده
 ضَلَالًا: گمراهی‌ای
 بَعِيدًا: دور.

۱۱۸ لَعْنَةُ اللَّهِ وَقَالَ لَا تَخَذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا
 لَعْنَةُ: لعنت کرد او را
 اللَّهُ: خداوند
 وَقَالَ: (و شیطان به خدا) گفته
 لَا تَخَذَنَّ: حتما می‌گیرم
 مِنْ عِبَادِكَ: از بندگانت
 نَصِيبًا: بهره‌ای، سهمی

مَفْرُوضًا: وافی، معین.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۵)

۱۱۹ وَ لَا ضَلَّتْهُمْ وَ لَا مَنَّتْهُمْ وَ لَا مَرَّتْهُمْ فَلَيُبَيِّنَنَّ اِذَانَ الْاَنْعَامِ وَ لَا مَرَّتْهُمْ فَلَيُغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللّٰهِ وَ مَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَّلِيًّا مِنْ دُونِ

اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا

وَ لَا ضَلَّتْهُمْ: و قطعاً گمراهشان می‌کنم

وَ لَا مَنَّتْهُمْ: و به آرزوهای باطلشان می‌فرییم

وَ لَا مَرَّتْهُمْ: و حتماً دستورشان می‌دهم

فَلَيُبَيِّنَنَّ: پس بپُرند، بشکافند

اذان: گوش‌های

الأنعام: چهارپایان را،

وَ لَا مَرَّتْهُمْ: و دستورشان خواهم داد

فَلَيُغَيِّرَنَّ: پس تغییر دهند

خَلْقَ اللّٰهِ: خلقت خدا را.

وَ مَنْ: و هر کس

(۲۷۶) جلد ۵ سوره نساء

يَتَّخِذِ: بگیرد، انتخاب کند

الشَّيْطَانَ: شیطان را

وَلِيًّا: دوست، ولی

مِنْ دُونِ اللّٰهِ: به جای خدا،

فَقَدْ: پس به تحقیق

خَسِرَ: زیان کرده

خُسْرَانًا: زیانی، ضرری

مُبِينًا: آشکار.

۱۲۳ لَيْسَ بِاَمَانِيكُمْ وَ لَا اَمَانِي اَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَىٰ بِهِ وَ لَا يَجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَّلِيًّا وَ لَا نَصِيْرًا

لَيْسَ: (فضیلت و برتری) نیست

بِاَمَانِيكُمْ: به آرزوهای شما

وَ لَا اَمَانِي: و نه آرزوهای

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۷)

اَهْلِ الْكِتَابِ: اهل کتاب.

مَنْ يَعْمَلُ: کسی که عمل می‌کند

سُوءًا: به بدی

يُجْزَىٰ: جزا داده می‌شود

بِهِ: به آن،

وَلَا يَجِدُ لَهُ: و نمی‌یابد او

مِنْ دُونٍ: غیر از

اللَّهِ: خدا

وَلَيْتَا: سرپرست، سرپرستی

وَلَا نَصِيرًا: و نه یاور.

۱۲۴ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا

وَمَنْ يَعْمَلُ: و هر کس انجام دهد

مِنَ الصَّالِحَاتِ: از کارهای خوب

(۲۷۸) جلد ۵ سوره نساء

مِنْ ذَكَرٍ: از مرد

أَوْ أُنْثَىٰ: یا زن

وَهُوَ مُؤْمِنٌ: و او مؤمن باشد

فَأُولَٰئِكَ: پس آنان

يَدْخُلُونَ: داخل می‌شوند

الْجَنَّةَ: به بهشت

وَلَا يُظْلَمُونَ: و ظلم کرده نمی‌شوند

نَقِيرًا: به اندازه سوراخ کوچک پشت هسته خرما.

۱۲۵ وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

وَمَنْ: و چه کسی

أَحْسَنُ: بهتر است

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۹)

دینا: (از نظر) دین

مِمَّنْ: از کسی که

أَسْلَمَ: تسلیم کند

وَجْهَهُ: رویش را

لِلَّهِ: به خدا؟

وَهُوَ مُحْسِنٌ: و او نیکوکار باشد

وَاتَّبَعَ: و پیروی کند

مِلَّةَ: از آیین

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

حَنِيفًا: که خالص و پاک است.

وَاتَّخَذَ: و گرفت

اللَّهُ: خداوند

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم را

خَلِيلًا: دوست (خود).

(۲۸۰) جلد ۵ سوره نساء

۱۲۶ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا

وَلِلَّهِ: و برای خداوند است

مَا فِي: آن چه در

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَمَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است

وَكَانَ: و باشد

اللَّهُ: خداوند

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

مُحِيطًا: محیط.

۱۳۵ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۱)

شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلُوتُوا أَوْ تَعْرَضُوا

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورید

كُونُوا قَوَّامِينَ: باشید قیام کنندگان

بِالْقِسْطِ: به عدالت

شُهَدَاءَ: گواهان

لِلَّهِ: برای خدا

وَلَوْ عَلَىٰ: و اگر چه بر

أَنْفُسِكُمْ: خودتان باشد

أَوِ الْوَالِدِينَ: یا پدر و مادر

وَالْأَقْرَبِينَ: و نزدیکان،

(۲۸۲) جلد ۵ سوره نساء

إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا: اگر باشند بی‌نیاز

أَوْ فَقِيرًا: یا فقیر،

فَاللَّهُ: پس خداوند

أَوْلَىٰ بِهِمَا: سزاوارتر است به آن‌ها.

فَلَا تَتَّبِعُوا: پس پیروی نکنید

الْهُوَ آي: هوی (نفس) را
 أَنْ تَعْدِلُوا: که (نتوانید) به عدالت رفتار کنید.
 وَأَنْ تَلُؤُوا آ: و اگر تحریف کنید
 أَوْ تُعْرِضُوا: یا اعراض نمایید
 فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خداوند
 كَانَ بِمَا: باشد به آن چه
 تَعْمَلُونَ: انجام می دهید
 خَبِيرًا: آگاه.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۳)

۱۴۰ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَعْدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ
 إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا
 وَقَدْ: و به تحقیق
 نَزَّلَ عَلَيْكُمْ: نازل کرده بر شما
 فِي الْكِتَابِ: در کتاب
 أَنْ إِذَا: هنگامی که
 سَمِعْتُمْ: بشنوید، شنیدید
 آيَاتِ: آیه‌های
 اللَّهُ: خدا را
 يُكْفَرُ: کفر آورده می شود
 بِهَا: به آن،
 وَيُسْتَهْزَأُ: و استهزاء می شود
 (۲۸۴) جلد ۵ سوره نساء
 بِهَا: به آن،
 فَلَا تَعْدُوا: پس ننشینید
 مَعَهُمْ: با ایشان
 حَتَّى يَخُوضُوا: تا فرو روند
 فِي حَدِيثٍ: در سخنی، داستانی
 غَيْرِهِ: دیگر، به غیر آن،
 إِنَّكُمْ: همانا شما
 إِذَا: در آن هنگام
 مِثْلُهُمْ: مثل آن‌ها هستید.
 إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
 جَامِعُ: جمع کننده است

الْمُنَافِقِينَ: منافقین

وَالْكَافِرِينَ: و کافرین را

فِي جَهَنَّمَ: در جهنم

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۵)

جَمِيعًا: همگی را.

۱۴۱ الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا آآ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا آآ أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا
الَّذِينَ: کسانی که

يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ: انتظار می‌کشند شما را

فَإِنْ كَانَ: پس اگر باشد

لَكُمْ: برای شما

فِتْحٌ: فتحی

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا

قَالُوا آآ: گویند

(۲۸۶) جلد ۵ سوره نساء

أَلَمْ نَكُنْ: آیا نبودیم

مَعَكُمْ: ما با شما؟

وَإِنْ كَانَ: و اگر باشد

لِلْكَافِرِينَ: برای کافران

نَصِيبٌ: بهره‌ای، نصیبی

قَالُوا آآ: گویند

أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ: آیا ما به غلبه و نداشتیم

عَلَيْكُمْ: شما را؟

وَنَمْنَعُكُمْ: و منع نکردیم شما را

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنین؟

فَاللَّهُ: پس خداوند

يَحْكُمُ: حکم می‌کند

بَيْنَكُمْ: بین شما

يَوْمَ الْقِيَمَةِ: روز قیامت.

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۷)

وَلَنْ: و هرگز

يَجْعَلَ: قرار نداده است

اللَّهُ: خداوند

لِّلْكَافِرِينَ: برای کافرین

عَلَى الْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنین، علیه مؤمنین

سَبِيلًا: راهی.

۱۴۲ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَتَذَكَّرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ: همانا منافقین

يُخَادِعُونَ: خدعه می‌کنند

اللَّهُ: با خدا

وَهُوَ خَادِعُهُمْ: در حالی که او خدعه می‌کند با آنها، فریب

(۲۸۸) جلد ۵ سوره نساء

می‌دهد آن‌ها را

وَإِذَا قَامُوا: و هنگامی که بایستند

إِلَى الصَّلَاةِ: به نماز

قَامُوا: می‌ایستند

كَسَالَى: از روی کسالت.

يُرَآؤُنَ: ریا می‌کنند

النَّاسَ: در برابر مردم.

وَلَا يَتَذَكَّرُونَ: و یاد نمی‌کنند

اللَّهُ: خدا را

إِلَّا قَلِيلًا: مگر کمی.

۱۴۳ مُذَبِّدِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

مُذَبِّدِينَ: تردید کنندگانند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۹)

بَيْنَ ذَلِكَ: بین آن

لَا إِلَى هَؤُلَاءِ: نه بسوی آنان (این دسته)

وَلَا إِلَى آ: و نه بسوی

هَؤُلَاءِ: آنان (آن دسته).

وَمَنْ: و هر کس را

يُضِلِلِ: گمراه کند

اللَّهُ: خداوند

فَلَنْ تَجِدَ: پس هرگز نمی‌یابی

لَهُ سَبِيلًا: برای او راهی.

«پایان جزء ۵»

(۲۹۰) جلد ۵ سوره نساء

۱۴۸ لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوَاءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا

لا يُحِبُّ: دوست ندارد

اللَّهُ: خداوند

الْجَهْرَ: بلند کردن

بِالسُّوَاءِ: به بدی

مِنَ الْقَوْلِ: از گفتار را،

إِلَّا مَنْ: مگر به کسی که

ظَلِمَ: ظلم شده باشد.

وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

سَمِيعًا: شنوای

عَلِيمًا: دانا

۱۴۹ إِنْ تُبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۱)

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا قَدِيرًا

إِنْ تُبَدُّوا: اگر ظاهر سازید

خَيْرًا: خوبی را

أَوْ تُخَفُّوهُ: یا مخفی کنید آن را

أَوْ تَعْفُوا: یا گذشت کنید

عَنْ سُوءٍ: از بدی‌ای،

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

كَانَ عَفُورًا: باشد عفوکننده

قَدِيرًا: توانا.

۱۷۱ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقِيهَا إِلَى مَرْيَمَ وَ

رُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً انْتَهَوْا

(۲۹۲) جلد ۶ سوره نساء

خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ: ای اهل کتاب

لَا تَغْلُوا: غلو نکنید، زیاده روی نکنید

فِي دِينِكُمْ: در دینتان،

وَلَا تَقُولُوا: و نگویید

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

إِلَّا الْحَقَّ: غیر از حق،

إِنَّمَا: جز این نیست که

الْمَسِيحُ: مَسِيحٌ

عِيسَى: عِيسَى

بْنُ مَرْيَمَ: پسر مریم

رَسُولُ اللَّهِ: فرستاده خدا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۳)

وَ كَلِمَتُهُ: و کلمه اوست.

الْقِيَامَا: القا نمود آن را

إِلَى مَرْيَمَ: به مریم

وَ رُوحٌ: و روحی

مِنْهُ: از طرف خودش،

فَأَمِنُوا: پس ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خداوند

وَ رُسُلِهِ: و پیامبرانش،

وَ لَا تَقُولُوا: و نگویید

ثَلَاثَةً: سه تاست (خدا).

اَتْتَهُوا: دست بردارید

خَيْرًا لَّكُمْ: بهتر است برای شما.

إِنَّمَا: جز این نیست که

اللَّهُ: خدا

(۲۹۴) جلد ۶ سوره نساء

إِلَهُ وَاحِدٌ: معبودی یگانه است.

سُبْحَانَهُ: منزّه است او

أَنْ يَكُونَ لَهُ: از این که باشد برای او

وَلَدٌ: فرزندی.

لَهُ مَا فِي: برای اوست آن چه در

السَّمَاوَاتِ: آسمانها

وَ مَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است.

وَ كَفَى بِاللَّهِ: و کافی است خدا

وَ كَيْلًا: (برای) و کالت

۱۷۲ لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَ مَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَ يَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۵)

لَنْ يَسْتَنْكِفَ: هرگز سرپیچی نکرد، سرباز نزد

الْمَسِيحُ: مسیح

أَنْ يَكُونَ: از این که باشد

عَبْدًا لِلَّهِ: بنده‌ای برای خدا،

وَلَا الْمَلَائِكَةُ: و نه ملائکه

الْمُقَرَّبُونَ: مقرب (نزدیک).

وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ: و هر کس سرباز زند

عَنْ عِبَادَتِهِ: از پرستش او

وَيَسْتَكْبِرْ: و تکبر ورزد،

فَسَيُخْشِرُهُمْ: پس به زودی محشور خواهد کرد ایشان را

إِلَيْهِ: به سوی خود

جَمِيعًا: همگی را

۱۷۳ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(۲۹۶) جلد ۶ سوره نساء

فَيُوفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

فَأَمَّا الَّذِينَ: پس اما کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

فَيُوفِّيهِمْ: پس به طور کامل خواهد داد ایشان را

أُجُورَهُمْ: پاداشش‌هایشان را،

وَيَزِيدُهُمْ: و زیاد می کند برای آنها

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَأَمَّا: و اما

الَّذِينَ: کسانی را که

اسْتَنكَفُوا: سرباز زند

سوره نساء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۷)

وَاسْتَكْبَرُوا: و تکبر ورزند

فَيَعَذِّبُهُمْ: پس عذابشان می کند

عَذَابًا: عذابی

أَلِيمًا: دردناک.

وَلَا يَجِدُونَ: و نخواهند یافت

لَهُمْ: برای خودشان

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا

وَلَيْتَا: سرپرستی

وَلَا نَصِيرَا: و نه یاورى

(۲۹۸) جلد ۶ سوره نساء

«سوره مائده»

۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ

یا ایُّها الذّین: ای کسانى که

آمَنُوا: ایمان آوردید

أَوْفُوا: وفا کنید

بِالْعُقُودِ: به پیمان‌ها

أُحِلَّتْ لَكُمْ: حلال شده برای شما

بَهِيمَةُ: جنبندگان

الْأَنْعَامِ: چهارپا

إِلَّا مَا: مگر آن چه

يُتْلَى: خوانده می‌شود

عَلَيْكُمْ: بر شما،

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۹)

غَيْرَ مُحِلِّي: (جز آن که) حلال نیست

الصَّيْدِ: صید،

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

حُرْمٌ: محرم هستید.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَحْكُمُ: حکم می‌کند

ما يُرِيدُ: آن چه بخواهد .

۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشُّهُرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَتَتَّعُونَ فُضُلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَ

رِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَ

لَا تَعَاوَنُوا

(۳۰۰) جلد ۶ سوره مائده

عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانى که

آمَنُوا: ایمان آوردید

لَا تُجَلُّوا: حلال ندانید

شَعَائِرُ: شعائر

اللَّهِ: الهی را،

وَلَا الشَّهْرُ: و نه ماه

الْحَرَامَ: حرام،

وَلَا الْهَدْيَ: و نه قربانی که برای حج برده می شود،

وَلَا الْقَلَائِدَ: و نه قربانی که قلاده دارد و برای حج مشخص شده،

وَلَا آآمِينَ: و نه قاصدین

الْبَيْتِ: بیت الله

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۱)

الْحَرَامَ: حرام را (که)

يَبْتَغُونَ: طلب می کنند

فَضْلًا: فضلی را

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

وَرِضْوَانًا: و خشنودی (او را).

وَإِذَا: و هنگامی که از

حَلَلْتُمْ: احرام خارج شدید

فَاصْطَادُوا: پس صید کنید، شکار کنید.

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ: و وادار نکند شما را

شَتَانُ قَوْمٍ: دشمنی با قومی

أَنْ صَدُّوْكُمْ: که شما را بازداشتند

عَنِ الْمَسْجِدِ: از مسجد

الْحَرَامِ: الحرام،

(۳۰۲) جلد ۶ سوره مائده

أَنْ تَعْتَدُوا: این که تجاوز کنید.

وَتَعَاوَنُوا: و همکاری کنید

عَلَى الْبِرِّ: بر نیکی

وَالْتَّقْوَى: و پرهیزکاری،

وَلَا تَعَاوَنُوا: و همکاری نکنید

عَلَى الْإِثْمِ: بر گناه

وَالْعُدْوَانَ: و دشمنی.

وَاتَّقُوا اللَّهَ: و بترسید که خدا

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

شَدِيدٌ: سخت

الْعِقَابِ: عقوبت (می‌کند)

۳ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۳)

وَالْمُتَرَدِّدَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فِسْقٌ الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

حُرِّمَتْ: حرام است

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ: مردار و خون

وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ: و گوشت خوک

وَمَا: و آن چه

أُهْلَ لِغَيْرِ: بانگ زده شده به غیر

اللَّهِ بِهِ: از (نام) خدا به آن

(۳۰۴) جلد ۶ سوره مائده

وَالْمُنْخَنِقَةُ: و حیوان خفه شده

وَالْمَوْقُوذَةُ: و حیوان به زجر کشته شده

وَالْمُتَرَدِّدَةُ: و حیوان پرت شده از بلندی

وَالنَّطِيحَةُ: و حیوان شاخ زده شده

وَمَا أَكَلَ: و باقیمانده آن چه که

السَّبُعُ: خورده باشد حیوان درنده

إِلَّا مَا: مگر آن چه که

ذَكَّيْتُمْ: تزکیه کنید

وَمَا: و آن چه که

ذُبِحَ عَلَى: ذبح شده باشد روی

النُّصُبِ: سنگ‌های مقدس

وَأَنْ: و این که

تَسْتَقْسِمُوا: قسمت کنید (گوشت آن را)

بِالْأَزْلَامِ: به وسیله تیرهای قمار،

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۵)

ذَلِكُمْ فِسْقٌ: این‌ها همه فسق است.

الْيَوْمَ يَئِسَ: امروز ناامید شدند

الَّذِينَ كَفَرُوا: کسانی که کافر شدند

مِنْ دِينِكُمْ: از دین شما،

فَلَا تَخْشَوْهُمْ: پس نترسید از آنها

وَ اَحْسُون: و بترسید از من.

الْيَوْمَ اَكْمَلْتُ: امروز کامل کردم

لَكُمْ: برای شما

دِينَكُمْ: دین شما را،

وَ اَتَمَمْتُ: و تمام نمودم

عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي: بر شما نعمتم را

وَ رَضِيتُ: و راضی و خشنود شدم، پسندیدم

لَكُمْ الْاِسْلَامَ: برای شما اسلام را

دینا: از جهت دین.

(۳۰۶) جلد ۶ سوره مائده

فَمَنْ: پس کسی که

اضْطُرَّ: ناچار باشد

فِي مَخْمَصَةٍ: در گرسنگی.

غَيْرِ مُتَجَانِفٍ: متمایل نباشد

لِاِثْمٍ فَاِنَّ: به گناه، پس همانا

اللَّهُ: خداوند

عَفُورٌ: آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

۶ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ

جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضِيًا وَعَلَيْسَ فَرِيضًا أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۷)

مَاءً فَيَسْمُوا صَافِيًا فَاغْسِلُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَ لَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهَّرَكُمْ وَلِيُسَمِّيَكُمْ نِعْمَتَهُ

عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید

اذا: هنگامی که

قُمْتُمْ: برخاستید

إِلَى الصَّلَاةِ: برای نماز

فاغسلوا: بشوید

ووجوهكم: صورت هایتان

وَ أَيْدِيكُمْ: و دست‌هایتان را

إِلَى الْمَرَافِقِ: تا آرنج‌ها،

وَأَمْسُحُوا: و مسح کنید

(۳۰۸) جلد ۶ سوره مائده

بِرُؤُوسِكُمْ: سرهایتان

وَأَرْجُلِكُمْ: و پاهایتان را

إِلَى الْكَعْبَيْنِ: تا دو برجستگی پا.

وَ إِنْ كُنْتُمْ: و اگر بودید

جُنُبًا: جنب

فَاطَهَرُوا: پس پاک کنید.

وَ إِنْ كُنْتُمْ: و اگر بودید

مَرَضَى: مریض

أَوْ عَلَى سَفَرٍ: یا مسافر

أَوْ جَاءَ أَحَدٌ: یا آمد یکی

مِنْكُمْ: از شما

مِنَ الْغَائِطِ: از مستراح، توالت

أَوْ لَمَسْتُمْ: یا لمس کردید

النِّسَاءَ: زنان را

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۹)

فَلَمْ تَجِدُوا: پس نیافتید

مَاءً: آبی،

فَتَيَمَّمُوا: پس تیمم کنید

صَعِيدًا: (با) خاک، غبار

طَيِّبًا: پاک،

فَأَمْسَحُوا: پس مسح کنید

بِوُجُوهِكُمْ: صورت‌هایتان

وَ أَيْدِيكُمْ: و دست‌هایتان را

مِنْهُ: با آن.

مَا يُرِيدُ: نمی خواهد

اللَّهُ: خداوند

لِيَجْعَلَ: تا قرار دهد

عَلَيْكُمْ: بر شما

مِنْ حَرَجٍ: هیچ سختی‌ای،

(۳۱۰) جلد ۶ سوره مائده

وَ لَكِنْ يُرِيدُ: و لیکن می‌خواهد

لِيَطَهَّرَكُمْ: تا پاکیزه گرداند شما را،

وَ لِيَسِّمَ: و تمام کند

نِعْمَتَهُ: نعمتش را

عَلَيْكُمْ: بر شما،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: سپاسگزاری کنید

۵۵ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

وَلِيُّكُمُ: سرپرست شما

اللَّهُ: خداست

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۱)

وَ رَسُولُهُ: و فرستاده او

وَ الَّذِينَ: و آنان که

آمَنُوا الَّذِينَ: ایمان آوردند همان‌ها که

يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ: برپای می‌دارند نماز را

وَ يُؤْتُونَ: و می‌پردازند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ هُمْ رَاكِعُونَ: در حالی که آن‌ها رکوع‌کننده‌اند

۵۶ وَ مَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ

وَ مَنْ: و هر کس

يَتَوَلَّ اللَّهَ: دوست بدارد خدا را

وَ رَسُولَهُ: و رسولش را

وَ الَّذِينَ: و کسانی را که

(۳۱۲) جلد ۶ سوره مائده

آمَنُوا: ایمان آوردند

فَإِنَّ حِزْبَ: پس همانا (در) حزب

اللَّهُ: خداست.

هُمُ الْغَالِبُونَ: ایشانند پیروز شدگان.

۵۸ وَ إِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوعًا وَ لَعِبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

نَادَيْتُمْ: ندا کردید

إِلَى الصَّلَاةِ: به سوی نماز

اتَّخَذُوها: گرفتید آن را

هُزُوا وَاَعْبَا: به مسخره و بازی.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ: این به جهت آن است که آن‌ها

قَوْمٌ: قومی هستند که

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۳)

لَا يَعْقِلُونَ: بی‌خردند.

۶۷ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الْكَافِرِينَ

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ: ای رسول!

بَلِّغْ: برسان

مَا أُنزِلَ: آن چه نازل شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت

وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ: و اگر انجام ندهی

فَمَا بَلَّغْتَ: پس نرساندی

رِسَالَتَهُ: رسالتش را.

وَاللَّهُ: و خداوند

(۳۱۴) جلد ۶ سوره مائده

يَعْصِمُكَ: نگه می‌دارد تو را

مِنَ النَّاسِ: از (خطر) مردم.

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خدا

لَا يَهْدِي: هدایت نمی‌کند

الْقَوْمَ: قوم

الْكَافِرِينَ: کافر را.

«پایان جزء ۶»

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۵)

۸۹ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَرْتُمْ أَطْعَامَ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ

كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرَ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

لَا يُؤَاخِذُكُمْ: و مؤاخذه نمی‌کند شما را

اللَّهُ: خداوند

بِاللَّغْوِ: به بیهوده
 فِي أَيْمَانِكُمْ: در قسم‌هایتان،
 وَ لَكِنْ: ولیکن
 يُؤَاخِذُكُمْ: مؤاخذه می‌کند شما را
 بِمَا: به آن چه
 عَقَدْتُمْ: پیمان بسته‌اید
 (۳۱۶) جلد ۷ سوره مائده
 الْأَيْمَانَ: از قسم‌ها،
 فَكَفَرْتُمْ: پس کفارہ آن
 أَطْعَامٍ: اطعام کردن
 عَشْرَةَ: ده نفر
 مَسْكِينَ: مستمند است
 مِنْ أَوْسَطِ: از (غذاهای) متوسط
 مَا: آن چه را که
 تُطْعَمُونَ: اطعام می‌کنید
 أَهْلِيكُمْ: به خانواده‌تان،
 أَوْ كَسَوْتُهُمْ: یا لباسی که به آن‌ها می‌پوشانید،
 أَوْ تَحْرِيْرُ: یا آزاد کردن
 رَقَبَةٍ: بنده‌ای (گردن).
 فَمَنْ: پس کسی که
 لَمْ يَجِدْ: نمی‌یابد (نمی‌تواند)
 سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۷)
 فَصِيَامٍ: پس روزه گرفتن
 ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ: سه روز،
 ذَلِكَ كَفْرَةٌ: این کفارہ
 أَيْمَانِكُمْ: سوگندهای شماست
 أَذًا: هنگامی که
 حَلَفْتُمْ: قسم خوردید.
 وَ احْفَظُوا: حفظ کنید
 أَيْمَانَكُمْ: سوگندهایتان را
 كَذَلِكَ: این چنین
 يُبَيِّنُ اللَّهُ: بیان می‌کند خدا
 لَكُمْ: برای شما

ءَايْتِه: نشانه‌هایش را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید

(۳۱۸) جلد ۷ سوره مائده

۹۳ لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا و

أَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

لَيْسَ عَلَى: نیست بر

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

جُنَاحٌ فِيمَا: گناهی در آن چه

طَعِمُوا إِذَا: خورده‌اند هنگامی که

مَاتَّقَوْا: تقوا پیشه کنند

وَأَمَنُوا: و ایمان آورند

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۹)

وَعَمِلُوا: و انجام دهند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

ثُمَّ: سپس

اتَّقَوْا: تقوا پیشه کنند

وَأَمَنُوا: و ایمان آورند

ثُمَّ: سپس

اتَّقَوْا: تقوا پیشه کنند.

وَأَحْسَنُوا: و نیکی کنند.

وَاللَّهُ: و خداوند

يُحِبُّ: دوست می‌دارد

الْمُحْسِنِينَ: نیک...ج...ز...ر.

۱۰۰ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

(۳۲۰) جلد ۷ سوره مائده

لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

قُلْ: بگو:

لَا يَسْتَوِي: مساوی نیستند

الْخَبِيثُ: ناپاک، پلید

و الطَّيِّبُ: و پاک،
 وَ لَوْ: و گر چه به
 أَعْجَبَكَ: شگفت آورد تو را
 كَثْرَةُ: بسیاری
 الْخَيْثُ: ناپاکان،
 فَاتَّقُوا: پس بترسید
 اللَّهُ: از خدا
 يَاؤُلَى: ای صاحبان
 الْأَلْبِ: خرد!
 لَعَلَّكُمْ: باشد که شما
 سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۱)

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید.

۱۰۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَشْيَاءَ إِن تَبَدَّلَكُم تَسْؤُكُمْ وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْءَانُ تُبَدِّلَكُم عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ
 حَلِيمٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که
 ءَامَنُوا: ایمان آورده‌اید!
 لَا تَسْأَلُوا: سؤال نکنید
 عَنَ أَشْيَاءَ: از چیزهایی که
 إِن تَبَدَّلَ: اگر آشکار شود
 لَكُمْ: برایتان
 تَسْؤُكُمْ: ناراحت می کند شما را
 وَإِن تَسْأَلُوا: و اگر سؤال کنید
 عَنْهَا حِينَ: از آن به هنگام
 (۳۲۲) جلد ۷ سوره مائده
 يُنَزَّلُ: نازل شدن
 الْقُرْءَانُ: قرآن،
 تُبَدِّلَكُم: آشکار شود برایتان.
 عَفَا: بخشیده
 اللَّهُ عَنْهَا: خدا آن‌ها را.
 وَاللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ حَلِيمٌ: آمرزنده حلیم است.

۱۰۵ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسِكُمْ لَا يُضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَىٰ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آورده‌اید!

عَلَيْكُمْ: بر شما باد

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۳)

أَنْفُسِكُمْ: خودتان،

لَا يَضُرُّكُمْ: ضرر نمی‌رساند به شما

مَنْ ضَلَّ: کسی که گمراه شد

إِذَا: هنگامی که

أَهْتَدَ يُتَمِّمَ: هدایت یافتید شما.

إِلَى اللَّهِ: به سوی خداست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما

جَمِيعًا: همگی،

فَيُبَيِّنُكُمْ: پس خبر می‌دهد به شما

بِمَا: به آن چه که

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: عمل می‌کردید.

۱۱۶ و إِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَ أُمِّي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ

(۳۲۴) جلد ۷ سوره مائده

سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِيَا أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا آءَأَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَٰلِمُ

الْغُيُوبِ

وَ إِذْ قَالَ: و هنگامی که گفت:

اللَّهُ: خداوند

يعيسى: ای عیسی

ابْنَ مَرْيَمَ: پسر مریم!

ءَأَنْتَ: آیا تو

قُلْتَ: گفתי

لِلنَّاسِ: به مردم

اتَّخِذُونِي: انتخاب کنید مرا، بگیریید مرا

وَ أُمِّي: و مادر را

إِلَهَيْنِ: دو معبود

مِنْ دُونِ: غیر از

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۵)

اللَّهُ: خدا؟

قَالَ: گفت:

سُبْحَانَكَ: منزهی تو

ما يَكُونُ لِيَا: نمی‌باشد بر من، شایسته من نیست

أَنْ أَقُولَ: که بگویم

ما لَيْسَ: آن چه را که نیست

لِي بِحَقٍّ: بر من به حق.

أَنْ كُنْتُ قُلْتُهُ: اگر گفته باشم آن را

فَقَدْ: پس به تحقیق

عَلِمْتُهُ: تو می‌دانی آن را،

تَعَلَّمُ ما فَي: می‌دانی آن چه در

نَفْسِي: جان (روح) من است،

وَلَا أَعْلَمُ: و نمی‌دانم

ما فَي: آن چه در

(۳۲۶) جلد ۷ سوره مائده

نَفْسِكَ: ذات توست.

أَنْكَ: به درستی که تو،

أَنْتَ عَلمٌ: تویی داننده

الْغُيُوبِ: غیب‌ها.

۱۱۷ ما قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا ما أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ما دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَ

أَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

ما قُلْتُ: نگفتم

لَهُمْ إِلَّا: به آن‌ها مگر

ما أَمَرْتَنِي بِهِ: امر کردی مرا به آن

أَنْ اعْبُدُوا: که بپرستید

اللَّهُ: خدا را که

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۷)

رَبِّي: پروردگار من

وَرَبَّكُمْ: و پروردگار شماست.

وَ كُنْتُ: و بودم

عَلَيْهِمْ: بر آن‌ها

شَهِيدًا: گواه

ما دُمْتُ: مادامی که بودم

فِيهِمْ: در میان‌شان،

فَلَمَّا: پس وقتی که

تَوَفَّيْتَنِي: بر گرفتی مرا،

كُنْتَ أَنْتَ: بودی تو

الرَّقِيبَ: مراقب

عَلَيْهِمْ: بر آنها.

وَأَنْتَ: و تو

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

(۳۲۸) جلد ۷ سوره مائده

شَهِيدٌ: گواهی.

۱۱۸ اِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَانَّهُمْ عِبَادُكَ وَاِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

ان: اگر

تُعَذِّبُهُمْ: عذاب کنی آنها را

فَاِنَّهُمْ: پس به درستی که آنها

عِبَادُكَ: بندگان تو هستند،

وَاِنْ: و اگر

تَغْفِرْ لَهُمْ: ببخشی آنها را

فَاِنَّكَ: پس همانا تو،

اَنْتَ الْعَزِيزُ: تویی توانا

الْحَكِيمُ: و با حکمت.

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۹)

۱۱۹ قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَيْدَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ

الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

قَالَ: گفت:

اللَّهُ: خداوند

هَذَا يَوْمٌ: امروز روزی است

يَنْفَعُ: که نفع می دهد

الصَّادِقِينَ: راستگویان را

صِدْقُهُمْ: راستی شان.

لَهُمْ: برای آنها.

جَنَّاتٌ: باغ‌هایی است

تَجْرِي: که جاری می شود

مِنْ تَحْتِهَا: که زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

(۳۳۰) جلد ۷ سوره مائده

خَالِدِينَ: که جاودانند

فیها: در آن

أَبَدًا: تا ابد.

رَضِيَ اللَّهُ: خوشنود است خدا

عَنْهُمْ: از آنها

وَرَضُوا: و خوشنودند (آنها)

عَنْهُ: از او،

ذَلِكَ الْفَوْزُ: این رستگاری

الْعَظِيمُ: بزرگ است.

سوره مائده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۱)

«سوره انعام»

۶ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَوْمٍ مَكَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يُمْكِنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِطْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ

تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ

أَلَمْ يَرَوْا: آیا ندیدند

كَمْ: چه بسیار

أَهْلَكْنَا: هلاک نمودیم

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از آنها

مِنْ قَوْمٍ: از اقوامی

مَكَنَّهُمْ: که قدرت دادیم به آنها

فِي الْأَرْضِ: در زمین

ما: آن چه را که

لَمْ يُمْكِنْ: قدرت ندادیم

(۳۳۲) جلد ۷ سوره انعام

لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا: به شما و فرستادیم

السَّمَاءَ: آسمان را، باران را

عَلَيْهِمْ: برایشان

مِطْرَارًا: پی در پی، فراوان

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

الْأَنْهَارَ: نهرها

تَجْرِي: که جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهِمْ: از زیر آنها،

فَأَهْلَكْنَاهُمْ: پس هلاک نمودیم آنها را

بِذُنُوبِهِمْ: به خاطر گناهانشان

وَ أَنْشَأْنَا: و به وجود آوردیم

مِنْ بَعْدِهِمْ: از بعد آن‌ها

قَرْنَا: اقوامی

ءآخِرِينَ: دیگر.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۳)

۱۱ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ

قُلْ سِيرُوا: بگو سیر کنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

ثُمَّ انظُرُوا: پس بنگرید

كَيْفَ: چگونه

كَانَ عَاقِبَةُ: بود سرانجام

الْمُكْذِبِينَ: تکذیب کنندگان.

۱۴ قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ اتِّخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ هُوَ يُطْعِمُ وَ لَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَ لَا تَكُونَنَّ مِنَ

الْمُشْرِكِينَ

قُلْ أَعْيَرَ: بگو: آیا غیر

(۳۳۴) جلد ۷ سوره انعام

اللَّهُ: خدا را

اتَّخَذُ: بگیرم

وَلِيًّا: ولی،

فاطِرِ: که آفریننده

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است؟

وَ هُوَ: در حالی که او

يُطْعِمُ: روزی می‌دهد

وَ لَا يُطْعَمُ: و روزی نمی‌گیرد.

قُلْ إِنِّي: بگو: به درستی که من

أُمِرْتُ: امر شده‌ام

أَنْ أَكُونَ: که باشم

أَوَّلَ مَنْ: اولین کسی که

أَسْلَمَ: اسلام آورد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۵)

وَ لَا تَكُونَنَّ: و (گفته است) نباش

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۳۶ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

انما: جز این نیست که

یَسْتَجِيبُ: اجابت می‌کنند

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْمَعُونَ: می‌شنوند،

وَالْمَوْتَى: و (اما) مردگان،

يَبْعَثُهُمْ: برمی‌انگیزد آن‌ها را

اللَّهُ: خدا،

ثُمَّ: سپس

إِلَيْهِ: به سوی او

(۳۳۶) جلد ۷ سوره انعام

يُرْجَعُونَ: باز گردانده می‌شوند.

۳۸ وَ مَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ

و ما: و نیست

مِنْ: هیچ

دَابَّةٍ: جنبنده‌ای

فِي الْأَرْضِ: در زمین

و لَا طَائِرٍ: و نه پرنده‌ای

يَطِيرُ: که پرواز می‌کند

بِجَنَاحَيْهِ: با دو بالش،

إِلَّا أُمَمٌ: مگر امت‌هایی، گروه‌هایی

أَمْثَالُكُمْ: مانند شما هستند.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۷)

ما فَرَّطْنَا: ما فروگذار نکردیم، کوتاهی نکردیم

فِي الْكِتَابِ: در کتاب

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی را،

ثُمَّ: سپس

إِلَى: به سوی

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

يُحْشَرُونَ: محشور می‌گردند.

۳۹ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُومٌ وَ بُكُمْ فِي الظُّلْمِ مَنْ يَشَاءِ اللَّهُ يُضِلُّهُ وَ مَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب کردند

بایتننا: آیات ما را
 (۳۳۸) جلد ۷ سوره انعام
 صُمُّ وَ بُكْمٌ: کر و لالند
 فی الظُّلْمَتِ: در تاریکی‌ها
 مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد
 اللّٰهُ: خدا،
 يُضِلُّهُ: گمراه می کند او را
 وَ مَنْ: و هر کس را
 يَشَاءُ: بخواهد،
 يَجْعَلُهُ: قرار می دهد او را
 علی صراطٍ: بر راهی
 مُسْتَقِيمٍ: راست.

۴۶ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَ أَبْصَرَكُمْ وَ خَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ
 سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۹)
 قُلْ أَرَأَيْتُمْ: بگو آیا دیدید، بگو آیا فکر کرده‌اید
 إِنْ أَخَذَ اللَّهُ: اگر بگیرد خداوند
 سَمْعَكُمْ: گوش شما
 وَ أَبْصَرَكُمْ: و چشم‌های شما را
 وَ خَتَمَ عَلَى: و مهر نهد بر
 قُلُوبِكُمْ: دل‌هایتان
 مَنْ إِلَهٌ: کیست معبودی
 غَيْرُ اللَّهِ: غیر از خدا
 يَأْتِيكُمْ بِهِ: که بدهد به شما آن را؟
 أَنْظُرْ: نگاه کن، ببین
 كَيْفَ: چگونه
 نَصَرَفُ: شرح می دهیم
 الْآيَاتِ: آیات را
 ثُمَّ هُمْ: سپس ایشان
 (۳۴۰) جلد ۷ سوره انعام
 يَصْدِفُونَ: روی می گردانند.

۵۰ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَ لَا أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَ لَا آقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنِ اتَّبَعِ إِلَّا مَا يُوحَىٰ آ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
 وَ الْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ
 قُلْ لَا أَقُولُ: بگو: نمی گویم

لَكُمْ: به شما

عِنْدِي: نزد من است

خَزَائِنُ اللَّهِ: خزائن خدا،

وَلَا أَعْلَمُ: و آگاه نیستم

الْغَيْبِ: به غیب

وَلَا أَقُولُ: و نمی گویم

لَكُمْ إِنِّي: به شما که همانا من

مَلَكٌ: فرشته‌ای هستم،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۱)

إِنْ أَتَّبِعْ: که پیروی می‌کنم

إِلَّا مَا: مگر آن چه را که

يُوحَى: وحی می‌شود

إِلَيَّ: به من.

قُلْ هَلْ: بگو: آیا

يَسْتَوِي: مساوی هستند

الْأَعْمَى: نابینا

وَالْبَصِيرُ: و بینا؟

أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ: آیا پس فکر نمی‌کنید؟

۵۲ وَ لَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ

شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

(۳۴۲) جلد ۷ سوره انعام

وَ لَا تَطْرُدِ: و طرد مکن

الَّذِينَ: کسانی را که

يَدْعُونَ: می‌خوانند

رَبَّهُمْ: پروردگارشان

بِالْعَدْوَةِ: صبح

وَالْعَشِيِّ: و شام،

يُرِيدُونَ: می‌خواهند، اراده می‌کنند

وَجْهَهُ: ذات او را.

مَا عَلَيْكَ: نیست بر تو

مِنْ حِسَابِهِمْ: از حساب آنها

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

وَ مَا مِنْ: و نیست از

حِسَابِكُمْ عَلَيْهِمْ: حساب تو بر ایشان

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۳)

فَتَطَّرُوهُمْ: پس دور می کنی آن‌ها را

فَتَكُونُ: پس می شوی

مِنَ الظَّالِمِينَ: از ستمکاران.

۵۳ وَ كَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

فَتَنَّا: آزمودیم

بَعْضَهُمْ: بعضی از آن‌ها را

بِبَعْضٍ: به بعض دیگر

لِيَقُولُوا: تا بگویند:

أَهَؤُلَاءِ: آیا اینان بودند

مَنْ اللَّهُ: که منت گزارده خدا

(۳۴۴) جلد ۷ سوره انعام

عَلَيْهِمْ: بر ایشان

مِنْ بَيْنِنَا: از بین ما؟

أَلَيْسَ: آیا نیست

اللَّهُ: خداوند

بِأَعْلَمَ: داناتر

بِالشَّاكِرِينَ: به شاکران؟

۵۵ وَ كَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ وَ لِنَشْتَبِيَنَّ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

نُفْصَلُ: تفصیل می دهیم، برمی شمردیم

الآيَاتِ: آیات را،

وَ لِنَشْتَبِيَنَّ: و تا روشن گردد

سَبِيلُ: راه

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۵)

الْمُجْرِمِينَ: گنهگاران.

۵۹ وَ عِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَ يَعْلَمُ مَا فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَ مَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَ لَا حَبَّةٌ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَ لَا

رَطْبٍ وَ لَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

وَ عِنْدَهُ: و نزد اوست

مَفَاتِحُ: کلیدهای

الْغَيْبِ: غیب،

لَا يَعْلَمُهَا: نمی‌داند آن را

إِلَّا هُوَ: مگر او.

وَيَعْلَمُ مَا: و می‌داند آن چه را که

فِي الْبُرِّ: در خشکی، بیابان

وَالْبَحْرِ: و دریاست.

(۳۴۶) جلد ۷ سوره انعام

وَمَا تَشْقُطُ: و ساقط نمی‌شود، نمی‌افتد

مِنْ وَرْقَةٍ: هیچ برگ‌گی

إِلَّا يَعْلَمُهَا: مگر می‌داند او.

وَلَا حَبَّةٌ: و نیست دانه‌ای

فِي ظُلْمَتٍ: در تاریکی‌های

الْأَرْضِ: زمین

وَلَا رَطْبٍ: و هیچ تری

وَلَا يَابِسٍ: و هیچ خشکی‌ای،

إِلَّا فِي: مگر در

كِتَابٍ: کتاب (خدا)

مُبِينٍ: آشکار است.

۶۰ وَ هُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۷)

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

وَهُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

يَتَوَفَّاكُمْ: می‌میراند شما را

بِاللَّيْلِ: در شب،

وَيَعْلَمُ: و می‌داند

مَا جَرَحْتُمْ: آن چه انجام دادید

بِالنَّهَارِ: در روز،

ثُمَّ: سپس

يَبْعَثُكُمْ: برمی‌انگیزد شما را

فِيهِ: در آن،

لِيُقْضَىٰ: تا بگذرد

أَجَلٌ: موعدی که

مُسَمَّي: معین نموده،

(۳۴۸) جلد ۷ سوره انعام

ثُمَّ إِلَيْهِ: سپس به سوی اوست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما،

ثُمَّ: سپس

يُنَبِّئُكُمْ: آگاه می‌سازد شما را

بِما: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می‌دادید.

۶۳ قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلْمِ الْبُرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَئِنْ أَنْجَانَا مِنْ هَذِهِ لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

قُلْ مَنْ: بگو: چه کسی

يُنَجِّيكُمْ: نجات می‌دهد شما را

مِنْ ظُلْمِ: از تاریکی‌های

الْبُرِّ: خشکی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۹)

وَالْبَحْرِ: و دریا؟

تَدْعُونَهُ: می‌خوانید او را

تَضَرُّعًا: با حالت تضرع

وَ خُفْيَةً: و پنهانی (می‌گویید):

لَئِنْ: هر آینه اگر

أَنْجَانَا: نجات دهد ما را

مِنْ هَذِهِ: از این (خطرات)،

لَنُكُونَنَّ: البته می‌باشیم

مِنَ الشَّاكِرِينَ: از شکر گزاران.

۶۴ قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ

قُلِ اللَّهُ: بگو: خدا

يُنَجِّيكُمْ: نجات می‌دهد شما را

(۳۵۰) جلد ۷ سوره انعام

مِنْهَا: از آن،

وَمِنْ كُلِّ: و از هر

كَرْبٍ: سختی (دیگری)،

ثُمَّ أَنْتُمْ: سپس شما

تُشْرِكُونَ: شرک می‌آورید.

۶۵ قُلْ هُوَ الْفَاعِلُ عَلِيًّا أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرُوا كَيْفَ

نُصِرْفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ

قُلْ هُوَ: بگو: او

الْقَادِرُ: قادر است

عَلَىٰ أَنْ: بر این که

يَبْعَثَ: برانگیزد، بفرستد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۱)

عَلَيْكُمْ عَذَابًا: بر شما عذابی را

مِنْ فَوْقِكُمْ: از بالای سرتان،

أَوْ مِنْ تَحْتِ: یا از زیر

أَرْجُلِكُمْ: پاهایتان،

أَوْ يَلْبَسَكُمْ: یا بپوشاند، بیامیزد شما را

شِيعًا: گروه، گروه

وَيَذِيقَ: و بچشاند

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را

بَأْسًا: به آزار

بَعْضٍ: بعضی دیگر،

أَنْظُرُ: بین، نگاه کن

كَيْفَ: چگونه

نُصِرْفُ: می گردانیم، بیان می کنیم

الآيَاتِ: آیات را،

(۳۵۲) جلد ۷ سوره انعام

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَفْقَهُونَ: بفهمند.

۶۶ وَ كَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَ هُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

وَ كَذَّبَ: و تکذیب نمودند

به: آن را

قَوْمُكَ: قوم تو

وَ هُوَ: در حالی که او

الْحَقُّ: حق است.

قُلْ لَسْتُ: بگو: نیستم

عَلَيْكُمْ: بر شما

بِوَكِيلٍ: وکیل.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۳)

۶۷ لِكُلِّ نَبَأٍ مُّسْتَقَرٌّ وَ سَوْفَ تَعْلَمُونَ

لِكُلِّ نَبَأٍ: برای هر خبری

مُسْتَقَرٌّ: قرارگاهی است

وَ سَوْفَ: و به زودی

تَعْلَمُونَ: خواهید دانست.

۶۸ وَ إِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِيآءِ آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ

الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

وَ إِذَا رَأَيْتَ: و هنگامی که دیدید

الَّذِينَ: کسانی را که

يَخُوضُونَ: سخریه می‌کنند، استهزاء می‌کنند، یاوه می‌گویند

(۳۵۴) جلد ۷ سوره انعام

فِي آءِ آيَاتِنَا: آیات ما را،

فَأَعْرِضْ: پس روی گردان

عَنْهُمْ حَتَّىٰ: از ایشان تا

يَخُوضُوا: فرو روند، بپردازند

فِي حَدِيثٍ: در سخنی

غَيْرِهِ: غیر از آن.

وَ إِمَّا: و اگر، یا

يُنسِيَنَّكَ: از یادت برد

الشَّيْطَانُ: شیطان،

فَلَا تَقْعُدْ: پس منشین

بَعْدَ الذِّكْرِ: بعد از یاد آمدن،

مَعَ الْقَوْمِ: با گروه

الظَّالِمِينَ: ستمکار.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۵)

۶۹ وَ مَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ لَكِنْ ذِكْرٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

وَ مَا عَلَى: و نیست بر

الَّذِينَ: کسانی که

يَتَّقُونَ: پرهیزگارند

مِنْ حِسَابِهِمْ: از حساب آنها

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

وَ لَكِنْ: ولیکن

ذِكْرٌ: یادآوری (لازم است)

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَتَّقُونَ: پرهیزگاری پیشه کنند.

۷۰ وَ ذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَ لَهْوًا وَ غَرَّتُهُمُ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَ ذَكَرُوا بِهِ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا

(۳۵۶) جلد ۷ سوره انعام

كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَ لَا شَفِيعٌ وَ أَنْ تَعْدَلَ كُلَّ عَدَلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أَوْلَايَكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

وَ ذَرِ: و رها کن

الَّذِينَ: کسانی را که

اتَّخَذُوا: گرفتند

دِينَهُمْ: دینشان را

لَعِبًا وَ لَهْوًا: به بازی و سرگرمی

وَ غَرَّتُهُمْ: و مغرور ساخته آنها را

الْحَيَوةُ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَ ذَكَرُوا: و یادآوری کن

به: به آن (قرآن)

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۷)

أَنْ تُبْسَلَ: که (مبادا) گرفتار شود

نَفْسٌ: نفسی، شخصی

بِما: به آن چه که

كَسَبَتْ: کسب کرد،

لَيْسَ لَهَا: نیست برای او

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا

وَلِيٌّ: دوستی

وَ لَا شَفِيعٌ: و نه شفیع،

وَ أَنْ: و اگر

تَعْدَلُ: عوض دهد، رشوه دهد،

كُلَّ عَدَلٍ: هر عوضی، هر فرضی

لَا يُؤْخَذُ: پذیرفته نخواهد شد

مِنْهَا: از او.

(۳۵۸) جلد ۷ سوره انعام

أَوْلَايَكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی که

أُبْسِلُوا: گرفتار شدند

بِما: به آن چه

كَسَبُوا: کسب کردند.

لَهُمْ: برای ایشان است

شَرَابٌ: شرابی

مِنْ حَمِيمٍ: از آب سوزان

وَعَذَابٌ: و عذابی

أَلِيمٌ بِما: دردناک به خاطر

كَانُوا يَكْفُرُونَ: کفری که می‌ورزیدند.

۷۱ قُلْ اٰنۡدَعُوۡا مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَا لَا يَضُرُّنَا وَا نُرۡدُّ عَلٰۤیۡاۡ اَعۡقَابِنَاۢ بَعۡدَ اِذۡ هَدٰۤیۡنَا اللّٰهُ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۹)

كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيْطٰنُ فِي الْاَرْضِ حَيْرٰنًا لَّهٗ اَصْحٰبٌ يَدْعُوۡنَهٗ اِلٰی الْهُدٰی اٰتِنَا قُلْ اِنَّ هُدٰی اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰی وَاٰمَرۡنَا لِنُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِیۡنَ
قُلْ: بگو:

اَنۡدَعُوۡا: آیا بخوانیم، بپرستیم

مِنۡ دُوۡنِ: غیر از

اللّٰهِ: خدا را

مَا لَا يَنْفَعُنَا: که نه نفع می‌دهد به ما

وَا لَا يَضُرُّنَا: و نه ضرر می‌رساند به ما

وَا نُرۡدُّ عَلٰی: و برگردیم بر

اَعۡقَابِنَا: عقبمان، (کفر قبلی)

بَعۡدَ اِذۡ: بعد از آن که

هَدٰیۡنَا: هدایت نمود ما را

اللّٰهُ: خدا؟

(۳۶۰) جلد ۷ سوره انعام

كَالَّذِي: مانند کسی که

اسْتَهْوَتْهُ: برده باشند او را، به هوا و هوس انداخته باشند او را

الشَّيْطٰنِ: شیاطین

فِي الْاَرْضِ: در زمین

حَيْرٰنًا: حیران.

لَهُ: برای اوست

اَصْحٰبٌ: یارانی که

يَدْعُوۡنَهٗ: دعوت می‌کنند او را

إِلَى الْهُدَى: به سوی هدایت

أَتَيْنَا: که به سوی ما بیا.

قُلْ إِنَّ: بگو: به درستی که

هُدَى: هدایت

اللَّهُ: خداوند

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۱)

هُوَ: آن است

الْهُدَى: هدایت.

وَأْمُرْنَا: و امر شده‌ایم ما

لِنُسَلِّمَ: تا تسلیم شویم

لِرَبِّ: به پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان.

۷۲ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

وَأَنْ أَقِيمُوا: و این که به پا دارید

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ اتَّقُوهُ: و بترسید از او،

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست آن که

إِلَيْهِ: به سویش

(۳۶۲) جلد ۷ سوره انعام

تُحْشَرُونَ: محشور می شوید.

۷۳ وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَ يَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَ لَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ عِلْمُ الْغَيْبِ وَ

الشَّهَادَةِ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست آن که

خَلَقَ: خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضَ: و زمین را

بِالْحَقِّ: به حق.

وَ يَوْمَ يَقُولُ: و روزی که می گوید:

كُنْ: موجود باش

فَيَكُونُ: پس می شود.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۳)

قَوْلُهُ الْحَقُّ: سخن او حق است.

وَ لَهُ: و برای اوست

الْمُلْكُ: حکومت

يَوْمَ: آن روز که

يُنْفَخُ: دمیده شود

فِي الصُّورِ: در صور.

عِلْمٌ: داناست

الْغَيْبِ: به پنهان

وَالشَّهَادَةِ: و آشکار.

وَهُوَ الْحَكِيمُ: و اوست حکیم

الْخَبِيرُ: آگاه.

۷۴ وَاذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ ءَاَزَرَ اَتَتَّخِذُ اَصْنٰمًا ءَالِهَةً اِنِّىْ اَرِيْكَ وَقَوْمَكَ فِى ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ

(۳۶۴) جلد ۷ سوره انعام

وَاذْ قَالَ: و هنگامی که گفت:

اِبْرٰهِيْمُ: ابراهیم

لِاَبِيْهِ: به پدرش

ءَاَزَرَ: آذر

اَتَتَّخِذُ: آیا می‌گیری

اَصْنٰمًا: بت‌ها را

ءَالِهَةً: خدایان؟

اِنِّىْ: به درستی که من

اَرِيْكَ: می‌بینم تو را

وَقَوْمَكَ: و قومت را

فِى ضَلٰلٍ: در گمراهی

مُبِيْنٍ: آشکاری.

۷۵ وَكَذٰلِكَ نُرِيْآ اِبْرٰهِيْمَ مَلَكُوْتِ السَّمٰوٰتِ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۵)

وَالْاَرْضِ وَلِيَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُتَوَقِّئِيْنَ

وَكَذٰلِكَ: و این چنین

نُرِيْ: نشان می‌دهیم

اِبْرٰهِيْمَ: به ابراهیم

مَلَكُوْتِ: ملکوت

السَّمٰوٰتِ: آسمان‌ها

وَالْاَرْضِ: و زمین را،

وَلِيَكُوْنَنَّ: و برای (این که) باشد

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از یقین‌کنندگان

۷۶ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْأَفْلِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَنَّ عَلَيْهِ: پوشانید او را

(۳۶۶) جلد ۷ سوره انعام

اللَّيْلُ: شب،

رَأَى كَوْكَبًا: دید ستاره‌ای را،

قَالَ هَذَا: گفت: این

رَبِّي: خدای من است

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَفَلَ قَالَ: غروب کرد، گفت:

لَا أُحِبُّ: دوست ندارم

الْأَفْلِينَ: غروب‌کنندگان را.

۷۷ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَأَى الْقَمَرَ: دید ماه را

بَازِغًا: طلوع‌کننده،

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۷)

قَالَ هَذَا: گفت: این

رَبِّي: خدای من است.

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَفَلَ: غروب کرد،

قَالَ: گفت:

لَئِن: هر آینه اگر

لَّمْ يَهْدِنِي: هدایت نکند مرا

رَبِّي: پروردگارم

لَأَكُونَنَّ: مسلماً

مِنَ الْقَوْمِ: از گروه

الضَّالِّينَ: گمراهان.

۷۸ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ

(۳۶۸) جلد ۷ سوره انعام

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَأَى الشَّمْسَ: دید خورشید را

بازِعَةً: طلوع کننده،
 قَالَ هَذَا: گفت: این
 رَبِّي: خدای من است
 هَذَا: این

أَكْبَرُ: بزرگ تر است.
 فَلَمَّا: پس وقتی که
 أَفَلَتْ: غروب کرد،
 قَالَ يَقَوْمٍ: گفت: ای قوم!
 إِنِّي: همانا من
 بَرِي آءٌ: بیزارم
 مِمَّا: از آن چه که
 تُشْرِكُونَ: شریک قرار می دهید.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۹)

۷۹ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَنِيفًا وَ مَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

إِنِّي: به درستی که من

وَجَّهْتُ: روی نمودم

وَجْهِيَ: روی خودم را

لِلَّذِي: به سوی کسی که

فَطَرَ السَّمَوَاتِ: آفرید آسمانها

وَالْأَرْضِ: و زمین را،

حَنِيفًا: میانه‌رو هستم، حق گرا و خالصم.

وَ مَا أَنَا: و نیستم من

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۸۰ وَ حَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ

(۳۷۰) جلد ۷ سوره انعام

هَدِينَ وَلَا آخِافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

وَ حَاجَّهُ: و به گفتگو پرداختند با او، و به جدال برخاستند با او

قَوْمُهُ: قومش،

قَالَ: گفت:

أَتُحَاجُّونِي: آیا جدل می کنید با من

فِي اللَّهِ: درباره خدا

وَقَدْ: در حالی که به تحقیق

هَدِينَ: هدایت کرده مرا؟

وَلَا آخَافُ: و نمی ترسم

مَا تُشْرِكُونَ: از آن چه

به: او را،

إِلَّا أَنْ: مگر این که

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۱)

يَشَاءُ: بخواهد

رَبِّي: پروردگارم

شَيْئًا: چیزی را.

وَسِعَ: وسعت دارد

رَبِّي: پروردگارم

كُلُّ: به هر

شَيْءٍ: چیزی

عِلْمًا: از نظر علم و آگاهی.

أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ: آیا پس متذکر نمی شوید؟

۸۱ وَ كَيْفَ آخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

وَ كَيْفَ: و چگونه

(۳۷۲) جلد ۷ سوره انعام

آخَافُ: بترسم

مَا: از آن چه

أَشْرَكْتُمْ: شریک (خدا) قرار داده‌اید

وَلَا تَخَافُونَ: در حالی که نمی ترسند؟

أَنَّكُمْ: به درستی که شما

أَشْرَكْتُمْ: شریک قرار داده‌اید

بِاللَّهِ: برای خدا

مَا: چیزی را که

لَمْ يُنَزَّلْ: نازل نکرده

بِهِ: درباره آن

عَلَيْكُمْ: بر شما

سُلْطَانًا: دلیلی، حجتی.

فَأَيُّ: پس کدام یک

الْفَرِيقَيْنِ: از دو گروه، دو طایفه

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۳)

أَحَقُّ: شایسته تر است

بِالْأَمْنِ: به امنیت

ان: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: شما می دانید؟

۸۲ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا اِيْمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولَئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

وَلَمْ يَلْبِسُوا: و نیوشانید

اِيْمَانَهُمْ: ایمانشان را

بِظُلْمٍ: با ظلم،

اُولَئِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

(۳۷۴) جلد ۷ سوره انعام

الْأَمْنِ: امتیت.

وَهُمْ: و آن‌ها

مُهْتَدُونَ: هدایت یافتگانند.

۸۳ وَ تِلْكَ حُجَّتُنَا ءَاتَيْنَاهَا اِبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهٖ نَرْفَعُ دَرَجٰتِهٖ مَنۡ نَّشَآءُ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ

وَ تِلْكَ: و این است

حُجَّتُنَا: دلایل ما

ءَاتَيْنَاهَا: که دادیم آن را

اِبْرٰهِيْمَ: به ابراهیم

عَلٰى قَوْمِهٖ: در برابر قومش.

نَرْفَعُ: بالا می بریم

دَرَجٰتِهٖ: درجات

مَنۡ نَّشَآءُ: هر که را بخواهیم.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۵)

اِنَّ: به درستی که

رَبَّكَ: پروردگار تو

حَكِيْمٌ: حکیم

عَلِيْمٌ: داناست.

۸۴ وَ هَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ وَ يَعْقُوْبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَ نُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوُدَ وَ سُلَيْمٰنَ وَ اَيُّوْبَ وَ يُوسُفَ وَ مُوسٰى وَ هٰرُوْنَ وَ

كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ

وَ هَبْنَا لَهُ: و بخشیدیم ما به او

اِسْحٰقَ: اسحاق

وَيَعْقُوبَ: و يعقوب را.

كُلًّا: همه را

هَدَيْنَا: هدایت نمودیم.

(۳۷۶) جلد ۷ سوره انعام

وَنُوحًا: و نوح را

هَدَيْنَا: هدایت کردیم

مِنْ قَبْلُ: از قبل.

وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ: و از فرزندان او

داوود: داود

وَسُلَيْمَانَ: و سلیمان

وَأَيُّوبَ: و ایوب

وَيُوسُفَ: و یوسف

وَمُوسَى: و موسی

وَهَارُونَ: و هارون را.

وَكَذَلِكَ: و این چنین

نَجْزِي: جزا می دهیم

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۷)

۸۵ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ

وَزَكَرِيَّا: و زکریا

وَيَحْيَى: و یحیی

وَعِيسَى: و عیسی

وَإِلْيَاسَ: و الیاس،

كُلٌّ مِنْ: که همگی از

الصَّالِحِينَ: صالحان بودند.

۸۶ وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ

وَإِسْمَاعِيلَ: و اسماعیل

وَالْيَسَعَ: و یسع

وَيُونُسَ: و یونس

(۳۷۸) جلد ۷ سوره انعام

وَلُوطًا: و لوط را

وَكُلًّا: و همگی را

فَضَّلْنَا: برتری دادیم

عَلَى الْعَلَمِينَ: بر جهانیان (بر اهل زمانه).

۸۷ وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
وَمِنْ آبَائِهِمْ: و از پدرانشان
وَذُرِّيَّاتِهِمْ: و فرزندانشان
وَإِخْوَانِهِمْ: و برادرانشان،
وَاجْتَبَيْنَاهُمْ: و برگزیدیم ما آنها را
وَ هَدَيْنَاهُمْ: و هدایت کردیم ما آنها را
إِلَى صِرَاطٍ: به سوی راه
مُسْتَقِيمٍ: راست.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۹)

۸۸ ذَلِكُمْ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
ذَلِكُمْ: آن

هُدَى اللَّهِ: هدایت خداست.

يَهْدِي: هدایت می کند

بِهِ مَنْ: به آن هر که را

يَشَاءُ: بخواهد

مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش.

وَلَوْ أَشْرَكُوا: و اگر مشرک شوند

لَحَبِطَ: هر آینه نابود شود

عَنْهُمْ مَا: از آنها آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند.

(۳۸۰) جلد ۷ سوره انعام

۸۹ أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هُنَّ لِآءٍ فَفَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند

آتَيْنَاهُمُ: که دادیم ما به آنها

الْكِتَابَ: کتاب

وَالْحُكْمَ: و حکم

وَالنُّبُوَّةَ: و نبوت را.

فَإِنْ يَكْفُرْ: پس اگر کفر بورزند

بِهَا: به آن (مهم نیست زیرا)

هُنَّ لِآءٍ: آنان

فَقَدْ: پس به تحقیق

وَ كَلْنَا: گماشته‌ایم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۱)

بِهَا قَوْمًا: به آن گروهی را

لَيَسُوا بِهَا: که نیستند به آن

بِكْفَرِينَ: کافر.

۹۰ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدِيهِمْ أَقْتَدَهُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی

هَدَى: که هدایت کرده

اللَّهُ: خدا (آن‌ها را)،

فَبِهِدِيهِمْ: پس به هدایتشان

أَقْتَدَهُ: اقتدا کن.

قُلْ: بگو:

لَا أَسْأَلُكُمْ: سؤال نمی‌کنم، طلب نمی‌کنم

(۳۸۲) جلد ۷ سوره انعام

عَلَيْهِ: در برابر آن

أَجْرًا: اجری را.

إِنْ هُوَ: نیست او، آن

إِلَّا ذِكْرٌ: مگر یادآوری

لِلْعَالَمِينَ: برای جهانیان.

۹۲ وَ هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقٌ لِّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ لَتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَ مَنْ حَوْلَهَا وَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَ هُمْ

عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

وَ هَذَا كِتَابٌ: و این کتابی که

أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم ما آن را

مُبَارَكٌ: پر برکت

مُصَدِّقٌ: و تصدیق‌کننده (کتاب‌هایی است)

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۳)

الَّذِي بَيْنَ: که بین

يَدَيْهِ وَ: دو دستش است و

لَتُنذِرَ: تا بترسانی

أُمَّ الْقُرَىٰ: (مردم) مکه

وَ مَنْ حَوْلَهَا: و اطرافش را.

وَ الَّذِينَ: و کسانی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان آورند

بِالْآخِرَةِ: به آخرت

يُؤْمِنُونَ بِهِ: ایمان می آورند به آن.

وَهُمْ عَلَى: و ایشان بر

صَلَاتِهِمْ: نمازشان

يُحَافِظُونَ: محافظت می کنند.

۹۵ إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ

(۳۸۴) جلد ۷ سوره انعام

مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

فَالِقُ الْحَبِّ: شکافنده دانه

وَالنَّوَى: و هسته است.

يُخْرِجُ: خارج می سازد

الْحَيِّ مِنَ: زنده را از

الْمَيِّتِ: مرده،

وَمُخْرِجُ: و خارج کننده

الْمَيِّتِ: مرده

مِنَ الْحَيِّ: از زنده است.

ذَلِكُمُ اللَّهُ: این است خدای شما

فَأَنَّى: پس کجا

تُؤْفَكُونَ: سرگردان می شوید، منحرف می شوید؟

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۵)

۹۶ فَالِقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَّ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

فالِقُ: شکافنده

الأصباح: صبحدم است

وَجَعَلَ اللَّيْلَ: و قرار داد شب را

سَكَنًا: مایه آرامش

وَالشَّمْسَ: و خورشید

وَالْقَمَرَ: و ماه را

حُسْبَانًا: (وسیله) حساب.

ذَلِكَّ: این

تَقْدِيرُ: نظم و تدبیر

العَزِيزِ: (خدای) توانای

الْعَلِيم: داناست.

(۳۸۶) جلد ۷ سوره انعام

۹۷ وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

جَعَلَ لَكُم: قرار داد برای شما

النُّجُوم: ستارگان را،

لِتَهْتَدُوا: تا هدایت شوید

بِهَا فِي ظُلُمَاتِ: به آن تاریکی‌های

الْبَرِّ وَالْبَحْرِ: خشکی و دریا.

قَدْ فَضَّلْنَا: به تحقیق شرح دادیم

الآيَاتِ: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْلَمُونَ: می‌دانند.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۷)

۹۸ وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

أَنْشَأَكُمْ: بوجود آورد شما را

مِنْ نَفْسٍ: از نفسی، از یک نفس

وَاحِدَةٍ: یکتا، از یک تن

فَمُسْتَقَرٌّ: پس بعضی پایدارند

وَ مُسْتَوْدَعٌ: و بعضی ناپایدار و در ودیعتگاه.

قَدْ فَضَّلْنَا: به تحقیق شرح دادیم

الآيَاتِ: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَفْقَهُونَ: می‌فهمند.

(۳۸۸) جلد ۷ سوره انعام

۹۹ وَ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ

دَائِيَةٌ وَ جَبَّتْ مِنْ أَعْنَابٍ وَ الزَّيْتُونَ وَ الزُّمَانُ مُشْتَبِهًا وَ غَيْرَ مُتَشَبِهٍ انظُرُوا آيَاتِنَا إِذْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكُرْآنَ فَاصْنُ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که

أَنْزَلَ: نازل کرد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

بِه نَبَاتٍ: بوسیله آن گیاه،

كُلُّ شَيْءٍ: هر چیز را،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۹)

مِنْهُ خَضِرًا: از آن سبزه‌ای،

نُخْرِجُ مِنْهُ: خارج می‌کنیم از آن

حَبًا: دانه‌ای

مُتْرَاكِبًا: روی هم چیده،

وَمِنَ النَّخْلِ: و از نخل

مِنْ طَلْعِهَا: از شکوفه آن

قَتْوَانٌ: خوشه‌هایی

دَائِيَةٌ: پایین آمده،

وَجَنَّتٍ: و باغ‌هایی

مِنْ أَعْنَابٍ: از انگورها

وَالزَّيْتُونِ: و زیتون

وَالرُّمَّانِ: و انار

مُشْتَبِهًا: شبیه به هم

وَعَظِيمٍ مُتَشَبِهٍ: و بی شباهت.

(۳۹۰) جلد ۷ سوره انعام

انظروا: نظر کنید، بنگرید

إِلَى ثَمَرِهِ: به میوه‌اش

إِذَا أَثْمَرَ: هنگامی که میوه داد

وَيَنْعِهِ: و رسیدنش.

إِنَّ فِی: به درستی که در

ذَلِكُمْ: آن برای شما

لَايَةٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان دارند.

۱۰۱ بَدِيعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صِجْبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

بَدِيعٌ: ابداع کننده

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۱)

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است.

أَنِّي يَكُونُ: چگونه می‌باشد
 لَهُ وَلَدٌ: برای او فرزندی
 وَلَمْ تَكُنْ: در حالی که نبوده است
 لَهُ صَحْبَةٌ: برای او همسری.
 وَخَلَقَ كُلَّ: و خلق کرد هر
 شَيْءٍ: چیزی را.
 وَهُوَ بِكُلِّ: و او به هر
 شَيْءٍ عَلِيمٌ: چیزی داناست.
 ۱۰۲ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ
 ذَلِكُمُ اللَّهُ: این است خدا
 (۳۹۲) جلد ۷ سوره انعام
 رَبُّكُمْ: پروردگار شما
 لَا إِلَهَ: نیست معبودی
 إِلَّا: مگر
 هُوَ: او،
 خَلَقَ كُلَّ: آفریدگار همه
 شَيْءٍ: چیز است
 فَأَعْبُدُوهُ: پس پرستید او را،
 وَهُوَ عَلَىٰ: و او بر
 كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی
 وَكِيلٌ: وکیل است.
 ۱۰۳ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَرُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَرَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ
 لَا تُدْرِكُهُ: درک نمی‌کند او را
 سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۳)
 الْأَبْصَرَ: چشم‌ها،
 وَهُوَ: در حالی که او
 يُدْرِكُ: درک می‌کند
 الْأَبْصَرَ: چشم‌ها را،
 وَهُوَ اللَّطِيفُ: و او لطیف
 الْخَبِيرُ: و آگاه است
 ۱۰۴ قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَ مَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ
 قَدْ به تحقیق
 جَاءَكُمْ: آمد برای شما

بَصَائِرُ: بصیرت‌ها

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان،

(۳۹۴) جلد ۷ سوره انعام

فَمَنْ أَبْصَرَ: پس کسی که ببیند

فَلِنَفْسِهِ: پس برای خودش است.

وَمَنْ عَمِيَ: و کسی که کوری کند

فَعَلَيْهَا: پس به ضرر خودش است.

وَمَا أَنَا: و نیستم من

عَلَيْكُمْ: بر شما

بِحَفِیْظٍ: حافظ و نگهبان.

۱۰۵ وَ كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِيُقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

نُصَرِّفُ: گوناگون می گردانیم

الآيَاتِ: آیات را

وَلِيُقُولُوا: و (بگذار) بگویند

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۵)

دَرَسْتَ: درس گرفته‌ای،

وَلِنُبَيِّنَهُ: و ما بیان می کنیم آن را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْلَمُونَ: می دانند.

۱۰۶ أَتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

أَتَّبِعْ: پیروی کن

مَا أُوحِيَ: از آن چه وحی شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ: از جانب

رَبِّكَ: پروردگارت،

لَا إِلَهَ إِلَّا: نیست معبودی مگر

هُوَ: او.

(۳۹۶) جلد ۷ سوره انعام

وَأَعْرِضْ: و روی بگردان

عَنِ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۱۰۷ وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِیْظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

وَلَوْ شَاءَ: و اگر می‌خواست

اللَّهُ: خدا

مَا أَشْرَكُوا: مشرک نمی‌شدند.

وَمَا جَعَلْنَاكَ: و قرار ندادیم ما تو را

عَلَيْهِمْ: برایشان

حَفِيظًا: نگهبان.

وَمَا أَنْتَ: و نیستی تو

عَلَيْهِمْ: برایشان

بِوَكِيلٍ: وکیل.

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۷)

۱۰۸ وَلَا تَسْتَبُؤْا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْتَبُؤْا اللَّهَ عَدُوًّا بَغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ

فَيَسْتَبُؤْهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَلَا تَسْتَبُؤْا: و دشنام ندهید

الَّذِينَ: کسانی را که

يَدْعُونَ: می‌خوانند

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا را،

فَيَسْتَبُؤْا: پس دشنام دهند

اللَّهُ: خدا را،

عَدُوًّا: از روی دشمنی،

بَغَيْرِ: بدون

(۳۹۸) جلد ۷ سوره انعام

عِلْمٍ: علم و دانایی.

كَذَلِكَ: این چنین

زَيْنَا: زینت دادیم ما

لِكُلِّ أُمَّةٍ: برای هر امتی

عَمَلُهُمْ: عملشان را،

ثُمَّ إِلَىٰ: سپس به سوی

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

مَرْجِعُهُمْ: بازگشتشان است.

فَيَسْتَبُؤْهُمْ: پس خبر می‌دهد آن‌ها را

بِما: به آن چه که

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می‌کردند.

«پایان جزء ۷»

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۹)

۱۱۶ وَ اِنْ تُطِغْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ
وَ اِنْ تُطِغْ: و اگر پیروی کنی
اَكْثَرَ: بیشتر

مَنْ: کسانی را که

فِي الْاَرْضِ: در زمین هستند،

يُضِلُّوكَ: گمراه می کنند تو را

عَنْ سَبِيلِ: از راه

اللّٰه: خدا،

اِنْ يَتَّبِعُونَ: پیروی نمی کنند

اِلَّا الظَّنَّ: مگر (از) گمان

وَ اِنْ: و نیستند

هُم اِلَّا: ایشان مگر

يَخْرُصُونَ: (این که) تخمین می زنند، حدس می زنند.

(۴۰۰) جلد ۸ سوره انعام

۱۲۲ اَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَاُحْيِيْنٰهُ وَ جَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلْمِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِيْنَ مَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ

اَوْ مَنْ كَانَ: آیا کسی که بود

مَيِّتًا: مرده،

فَاُحْيِيْنٰهُ: پس زنده کردیم او را

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

لَهُ نُورًا: برای او نوری

يَمْشِي بِهِ: که راه برود با آن

فِي النَّاسِ: در میان مردم،

كَمَنْ: مانند کسی است

مَثَلُهُ: مثل او

فِي الظُّلْمِ: در تاریکی‌ها؟

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۱)

لَيْسَ: نیست

بِخَارِجٍ: خارج شدنی

مِنْهَا: از آن.

كَذٰلِكَ: این چنین

زُيِّنَ: تزئین شده

لِلْكَافِرِينَ: برای کافران

ما: آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می دادند.

۱۲۴ وَ إِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلَ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ
وَ إِذَا: و هنگامی که

(۴۰۲) جلد ۸ سوره انعام

جَاءَتْهُمْ: بیاید برایشان

آيَةٌ: آیه‌ای،

قَالُوا: گویند:

لَنْ نُؤْمِنَ: هرگز ایمان نمی آوریم

حَتَّى نُؤْتَى: تا داده شویم

مِثْلَ مَا: مانند آن چه

أُوتِيَ: داده شد

رُسُلُ اللَّهِ: به پیامبران خدا،

اللَّهُ: خداوند

أَعْلَمُ: آگاه تر است

حَيْثُ: که کجا

يَجْعَلُ: قرار بدهد

رِسَالَتَهُ: رسالتش را.

سَيُصِيبُ: به زودی می رسد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۳)

الَّذِينَ: به کسانی که

أَجْرُمُوا: جرم کردند

صَغَارًا: ذلت، خواری

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

وَعَذَابٌ: و عذاب

شَدِيدٌ: شدید

بِما: به خاطر

كَانُوا يَمْكُرُونَ: مکر می کردند.

۱۲۵ فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

فَمَنْ: پس هر کس را

(۴۰۴) جلد ۸ سوره انعام

يُرِد: اراده کند

اللَّهُ: خدا

أَنْ يَهْدِيَهُ: که هدایت کند او را،

يَشْرَح: گشاده می‌سازد

صَدْرَهُ: سینه‌اش را

لِلْإِسْلَام: برای اسلام

وَمَنْ: و هر کس را

يُرِد: اراده کند

أَنْ يُضِلَّهُ: که گمراه سازد او را،

يَجْعَل: قرار می‌دهد

صَدْرَهُ: سینه‌اش را

ضَيْقًا: سخت، تنگ

حَرَجًا: تنگی فشار گناه

كَأَنَّمَا: گویی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۵)

يَصْعَدُ: بالا می‌رود

فِي السَّمَاءِ: در آسمان.

كَذَلِكَ: این چنین

يَجْعَل: قرار می‌دهد

اللَّهُ: خداوند

الرَّجَسَ: پلیدی را

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند.

۱۲۶ وَ هَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَضَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ

وَ هَذَا: و این

صِرَاطُ: راه

رَبِّكَ: پروردگار توست

(۴۰۶) جلد ۸ سوره انعام

مُسْتَقِيمًا: که مستقیم است.

قَدْ: به تحقیق

فَضَّلْنَا: شرح دادیم

الآیت: آیات را

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَذْكُرُونَ: پند می‌گیرند.

۱۴۱ وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ

ثَمَرِهَا إِذَا آتَا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست که

أَنْشَأَ: آفرید، پدید آورد

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۷)

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی را که

مَعْرُوشَاتٍ: معروش است

وَغَيْرَ: و باغ‌های غیر معروش

مَعْرُوشَاتٍ: را

وَالنَّخْلَ: و نخل

وَالزَّرْعَ: و زراعت را

مُخْتَلِفًا: که مختلف است از نظر

أُكْلُهُ: خوردنش

وَالزَّيْتُونَ: و زیتون

وَالرُّمَانَ: و انار،

مُتَشَابِهًا: که از جهتی با هم شبیه نیستند،

وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ: بخورید از میوه‌اش

كُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا: بخورید از میوه‌اش

إِذَا: هنگامی که

(۴۰۸) جلد ۸ سوره انعام

أَثْمَرَ: به ثمر نشست

وَآتَا حَقَّهُ: و بدهید حَقِّش را

يَوْمَ حَصَادِهِ: روز درو کردنش .

وَلَا تُسْرِفُوا: و اسراف نکنید.

إِنَّهُ: که همانا او

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

الْمُسْرِفِينَ: اسراف کاران را.

۱۴۲ وَ مِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

وَ مِنَ الْأَنْعَامِ: و از چهارپایان

حَمُولَةً: حیوانات باربر

وَفَرَّشَا: و نوزاد (پدید آورد).

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۹)

كُلُوا مِمَّا: بخورید از آن چه

رَزَقَكُم: روزی داد شما را

اللَّهُ: خدا

وَلَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید

خُطُواتٍ: از گام‌های

الشَّيْطَانِ: شیطان.

إِنَّهُ: همانا او

لَكُمْ: برای شما

عَدُوٌّ: دشمنی

مُبِينٌ: آشکار است.

۱۵۱ قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَزَّلْنَا

وَأَيَّاهُمْ

(۴۱۰) جلد ۸ سوره انعام

وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

قُلْ تَعَالَوْا: بگو: بیاید

أَتْلُ ما: (تا) بخوانم آن چه

حَرَّمَ: حرام کرده

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

عَلَيْكُمْ: برایتان،

أَلَّا تُشْرِكُوا: این که شریک قرار ندهید

بِهِ شَيْئًا: برای او چیزی را،

وَبِالْوَالِدَيْنِ: و به پدر و مادر

إِحْسَانًا: نیکی کنید.

وَلَا تَقْتُلُوا: و نکشید

أَوْلَادَكُمْ: فرزندانان را

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۱)

مِنْ إِمْلَاقٍ: از (روی) فقر و تنگدستی،

نَحْنُ نَزَّلْنَا: ما روزی می دهیم شما

وَأَيَّاهُمْ: و ایشان را.

وَلَا تَقْرُبُوا: و نزدیک نشوید

الْفَوَاحِشَ: به کارهای زشت

ما: آن چه که

ظَهَرَ: ظاهر است

مِنْهَا: از آن

وَمَا: و آن چه که

بَطَّنَ: پنهان است.

وَلَا تَقْتُلُوا: و نکشید

النَّفْسَ الَّتِي: نفسی را که

حَرَّمَ: حرام کرده

اللَّهُ: خدا،

(۴۱۲) جلد ۸ سوره انعام

إِلَّا بِالْحَقِّ: مگر به حق.

ذَلِكُمْ: این هاست که

وَصَّاكُمُ: سفارش کرده است

بِهِ: به آن،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَعْقِلُونَ: تعقل کنید.

۱۵۲ وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَأُنْكَفُفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ

فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

وَلَا تَقْرُبُوا: و نزدیک نشوید

مَالَ الْيَتِيمِ: به مال یتیم

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۳)

إِلَّا بِالَّتِي: مگر آن که

هِيَ أَحْسَنُ: آن نیکوتر است

حَتَّىٰ يَبْلُغَ: تا برسد

أَشُدَّهُ: به قوتش، به حدّ رشدش.

وَأَوْفُوا: و ادا کنید، وفا کنید

الْكَيْلَ: پیمانه

وَالْمِيزَانَ: و وزن را

بِالْقِسْطِ: به عدالت.

لَأُنْكَفُفُ: و تکلیف نمی کنیم

نَفْسًا: نفسی را

إِلَّا: مگر

وُسْعَهَا: به اندازه توانایش.

وَ اِذَا: و هنگامی که
 قُلْتُمْ: سخن می گوید
 (۴۱۴) جلد ۸ سوره انعام
 فَاعْدِلُوا: پس دادگر باشید
 وَ لَوْ كَانَ: گر چه باشد
 ذَا قُرْبَى: (در مورد) نزدیکان.
 وَ بَعِثْهُد: و به پیمان
 اللّٰه: خدا
 اَوْفُوا: وفا کنید.
 ذَلِكُمْ: اینهاست که
 وَ صَاكُم: سفارش کرده شما را
 به: به آن،
 لَعَلَّكُمْ: شاید شما
 تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۱۵۳ وَ اِنَّ هٰذَا صِرَاطِيْ مُسْتَقِيْمًا فَاتَّبِعُوْهُ وَ لَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيْلِهِ ذٰلِكُمْ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۵)

وَ صَاكُم بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ
 وَ اِنَّ هٰذَا: و این که این
 صِرَاطِيْ: راه من است
 مُسْتَقِيْمًا: که مستقیم است
 فَاتَّبِعُوْهُ: پس پیروی کنید از آن .
 وَ لَا تَتَّبِعُوا: و پیروی نکنید
 السُّبُلَ: از راه‌هایی که
 فَتَفَرَّقَ: پراکنده کند
 بِكُمْ عَن: شما را از
 سَبِيْلِهِ: راهش.

ذَلِكُمْ: اینهاست که
 وَ صَاكُم: سفارش کرده شما را
 به: به آن،
 لَعَلَّكُمْ: شاید شما
 (۴۱۶) جلد ۸ سوره انعام
 تَتَّقُوْنَ: تقوا پیشه کنید.

۱۵۹ اِنَّ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَ كَانُوْا شِيْعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِى شَيْءٍ اِنَّمَا اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که
 فَرَّقُوا: پراکنده ساختند
 دِينَهُمْ: دینشان را
 وَ كَانُوا: و شدند
 شَيْعًا: گروه گروه
 لَسْتَ: نیستی تو
 مِنْهُمْ: از ایشان
 فِي شَيْءٍ: در چیزی.
 إِنَّمَا: جز این نیست که

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۷)

أَمْرُهُمْ: کارشان
 إِلَى اللَّهِ: به سوی خداست
 ثُمَّ: سپس
 يُبَيِّنُهُمْ: خیر می دهد ایشان را
 بِمَا: به آن چه که
 كَانُوا يَفْعَلُونَ: انجام می دادند.
 ۱۶۰ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرًا مِثْلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
 مَنْ جَاءَ: هر کس بیاورد
 بِالْحَسَنَةِ: نیکی ای،
 فَلَهُ: پس برای او
 عَشْرًا: ده (برابر)
 أَمْثَالِهَا: مثل آن است.

(۴۱۸) جلد ۸ سوره انعام

وَمَنْ جَاءَ: و هر که بیاورد

بِالسَّيِّئَةِ: بدی ای،

فَلَا يُجْزَىٰ: پس جزا داده نمی شود

إِلَّا مِثْلَهَا: مگر مثل آن.

وَهُمْ: و ایشان

لَا يُظْلَمُونَ: ستم نمی شوند.

۱۶۱ قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مَلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

قُلْ إِنِّي: بگو: به درستی که مرا

هدانی: هدایت کرده

رَبِّيَ: پروردگارم

إِلَى صِرَاطٍ: به سوی راهی

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۹)

مُشْتَقِيمٍ: راست

دیناً قَیِّماً: دینی پابرجا،

مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ: آیین ابراهیم

حَنِيفًا: پاک و استوار و حقگرا.

وَمَا كَانَ: و نبود

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۱۶۲ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قُلْ إِنَّ: بگو: همانا

صَلَاتِي: نماز من

وَنُسُكِي: و عبادات من

وَمَحْيَايَ: و زندگی من

وَمَمَاتِي: و مرگ من

(۴۲۰) جلد ۸ سوره انعام

لِلَّهِ: برای خدایی است

رَبِّ: که پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۱۶۳ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

لَا شَرِيكَ: نیست شریکی

لَهُ: برای او.

وَبِذَلِكَ: و به این

أُمِرْتُ: (کار) مأمورم

وَأَنَا أَوَّلُ: و من اولین

الْمُسْلِمِينَ: مسلمانم.

۱۶۵ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبْلِغَكُمْ فِي مَا آتَيْكُمْ

سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۱)

إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

وَهُوَ الَّذِي: و او کسی است که

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خَلَائِفَ: جانشینان

الْأَرْضِ: زمین،

وَرَفَعَ: و بالا برد، برتری داد

بَعْضَكُمْ: بعضی از شما را
 فَوْقَ بَعْضٍ: بالاتر از بعضی دیگر
 دَرَجَاتٍ: درجاتی،
 لِيَبْلُوكُمْ: تا ببازماید شما را
 فِي مَا آتَيْكُمْ: در آن چه داد به شما.
 إِنَّ: به درستی که
 رَبِّكَ: پروردگار تو
 سَرِيعٌ: به سرعت
 (۴۲۲) جلد ۸ سوره انعام
 الْعِقَابِ: کیفر دهنده است
 وَ إِنَّهُ: و همانا او
 لَغَفُورٌ: هر آینه آمرزنده
 رَحِيمٌ: مهربان است.
 سوره انعام لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۳)

«سوره اعراف»

۲۶ يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي سُوءَاتِكُمْ وَ رِيشًا وَ لِبَاسَ التَّقْوَى ذَلِكُمْ خَيْرٌ ذَلِكُمْ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ
 يَا بَنِي آدَمَ: ای فرزندان آدم!
 قَدْ: به تحقیق
 أَنْزَلْنَا: نازل کردیم
 عَلَيْكُمْ: بر شما
 لِبَاسًا: لباسی را
 يُورِي: می پوشاند
 سُوءَاتِكُمْ: عورت‌های شما را
 وَ رِيشًا: و زینتی است.
 وَ لِبَاسَ: و لباس
 التَّقْوَى: تقوی، پرهیزکاری
 (۴۲۴) جلد ۸ سوره اعراف
 ذَلِكُمْ خَيْرٌ: آن، بهتر است.
 مِنْ: از
 آيَاتِ: آیات
 اللَّهُ: خداوند است
 لَعَلَّهُمْ: شاید شما

يَذْكُرُونَ: متذکر شوید.

۲۹ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ

قُلْ أَمَرَ: بگو: فرمان داده

رَبِّي: پروردگارم

بِالْقِسْطِ: به عدالت.

وَأَقِيمُوا: متوجه سازید

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۵)

وُجُوهَكُمْ: روی‌هایتان را

عِنْدَ كُلِّ: در هر

مَسْجِدٍ: مسجدی

وَادْعُوهُ: و بخوانید او را

مُخْلِصِينَ: خالصانه

لَهُ الدِّينَ: در دین،

كَمَا: همان‌گونه که

بَدَأَكُمْ: آفرید شما را،

تَعُودُونَ: بازمی‌گردید.

۳۱ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

يَا بَنِي آدَمَ: ای فرزندان آدم!

خُذُوا زِينَتَكُمْ: بگیریید زینت خود را

(۴۲۶) جلد ۸ سوره اعراف

عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ: نزد هر مسجد

وَكُلُوا: و بخورید

وَاشْرَبُوا: و بیاشامید

وَلَا تُسْرِفُوا: و اسراف نکنید.

إِنَّهُ لَا يُحِبُّ: همانا او دوست ندارد

الْمُسْرِفِينَ: اسراف‌کاران را.

۳۲ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ

الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

قُلْ مَنْ: بگو: چه کسی

حَرَّمَ: حرام نموده

زِينَةَ اللَّهِ: زینت خدا را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۷)

الَّتِي أَخْرَجَ: که خارج کرده

لِعِبَادِهِ: برای بندگانش
 وَالطَّيِّبَاتِ: و پاکیزه‌ها را
 مِنَ الرِّزْقِ: از روزی؟
 قُلْ هِيَ: بگو: آن
 لِلَّذِينَ: برای کسانی است که
 آمَنُوا فِي: ایمان آوردند در
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: زندگانی دنیا،
 خَالِصَةً: خالص
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ: در روز قیامت.
 كَذَلِكَ: این چنین
 نَفَّصُ: شرح می‌دهیم
 الْآيَاتِ: آیات را
 لِقَوْمٍ: برای قومی که
 (۴۲۸) جلد ۸ سوره اعراف
 يَعْلَمُونَ: می‌دانند.

۵۵ اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

اُدْعُوا: بخوانید

رَبَّكُمْ: پروردگارتان را

تَضَرُّعًا: از روی تضرع

وَخُفْيَةً: و پنهانی،

إِنَّهُ: به درستی که او

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

الْمُعْتَدِينَ: تجاوزکاران را.

۵۷ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِيَلْدِ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۹)

مَيِّتٍ فَأَنْزَلْنَاهُ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و فساد نکنید

يُرْسِلُ: می‌فرستد

الرِّيَّاحَ: بادها را

بُشْرًا: مژده دهنده

بَيْنَ يَدَيْ: پیشاپیش

رَحْمَتِهِ: (باران) رحمتش،

حَتَّىٰ آ: تا

اذا: آن هنگام که

أَقَلَّتْ: بردارند

سَحَابًا: ابری

ثِقَالًا: سنگین ،

سُقْنَاهُ: می فرستیم آن را

(۴۳۰) جلد ۸ سوره اعراف

لِيَلِدَ: برای سرزمینی

مَيِّتٍ: مرده،

فَأَنْزَلْنَا: پس نازل کردیم ما

بِهِ الْمَاءَ: به وسیله آن آب را،

فَأَخْرَجْنَا بِهِ: پس خارج کردیم به آن

مِنْ كُلِّ: از هر

الثَّمَرَاتِ: میوه‌ای.

كَذَلِكَ: این چنین

نُخْرِجُ: خارج می کنیم

الْمَوْتَى: مرده را،

لَعَلَّكُمْ: باشد که شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۵۸ وَالْبَلَدِ الطَّيِّبِ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۱)

حَبَّتْ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ

وَالْبَلَدِ: و سرزمین

الطَّيِّبِ: پاکیزه

يَخْرُجُ: خارج می شود

نَبَاتُهُ: گیاهش

بِإِذْنِ رَبِّهِ: به امر پروردگارش.

وَالَّذِي: و آن که

حَبَّتْ: ناپاک است

لَا يَخْرُجُ: خارج نمی شود

إِلَّا نَكِدًا: مگر اندکی ناچیز.

كَذَلِكَ: این چنین

نُصَرِّفُ: می گردانیم، بیان می کنیم

الآيَاتِ: آیات را

(۴۳۲) جلد ۸ سوره اعراف

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَشْكُرُونَ: شکر گزارند.

۵۹ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَرْسَلْنَا: فرستادیم

نُوحًا إِلَىٰ: نوح را به سوی

قَوْمِهِ: قومش،

فَقَالَ: پس گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

اعْبُدُوا اللَّهَ: پرستش کنید خدا را

مَا لَكُمْ مِنْ: نیست برای شما هیچ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۳)

إِلَهٍ غَيْرُهُ: الهی مگر او،

إِنِّي أَخَافُ: همانا من می‌ترسم

عَلَيْكُمْ عَذَابَ: بر شما از عذاب

يَوْمٍ عَظِيمٍ: روزی بزرگ.

۶۰ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

قَالَ الْمَلَأُ: گفتند: بزرگان

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش

إِنَّا: همانا ما

لَنَرِيكَ: هر آینه می‌بینیم تو را

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری.

۶۱ قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَ لَكِنِّي رَسُولٌ

(۴۳۴) جلد ۸ سوره اعراف

مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قَالَ: گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

لَيْسَ بِي: نیست در من

ضَلَالَةٌ: گمراهی‌ای

وَ لَكِنِّي: ولیکن من

رَسُولٌ مِنْ: فرستاده‌ای از جانب

رَبِّ الْعَالَمِينَ: پروردگار جهانیانم.

۶۲ اَبْلُغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَاَنْصَحْ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

اَبْلُغُكُمْ: ابلاغ می‌کنم به شما

رِسَالَاتِ: رسالت‌های

رَبِّي: پروردگارم را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۵)

وَاَنْصَحْ: و نصیحت می‌کنم

لَكُمْ: شما را،

وَاَعْلَمُ: و می‌دانم

مِنَ اللّٰهِ: از خدا

ما لَا تَعْلَمُونَ: چیزهایی که شما نمی‌دانید.

۶۳ اَوْعَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَاَلْتَقُوا وَاَعْلَمُ لَكُمْ تَرْحَمُونَ

اَوْعَجِبْتُمْ: آیا تعجب کرده‌اید

اَنْ جَاءَكُمْ: از این که آمد شما را

ذِكْرٌ مِّنْ: تذکری از جانب

رَبِّكُمْ عَلٰى: پروردگارتان بر

رَجُلٍ مِّنْكُمْ: مردی از خودتان؟

لِيُنذِرَكُمْ: تا بیم دهد شما را

(۴۳۶) جلد ۸ سوره اعراف

وَاَلْتَقُوا: و باید پرهیزگار شوید

وَاَعْلَمُ لَكُمْ: و شاید شما

تَرْحَمُونَ: رحم کرده شوید.

۶۴ فَكَذَّبُوهُ فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَلَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَاَعْرَفْنَا الَّذِيْنَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِيْنَ

فَكَذَّبُوهُ: پس تکذیب نمودند او را

فَاَنْجَيْنَاهُ: و نجات دادیم ما او را

وَالَّذِينَ مَعَهُ: و کسانی را که با او

فِي الْفُلْكِ: در کشتی بودند،

وَاَعْرَفْنَا: و غرق نمودیم

الَّذِينَ: کسانی را که

كَذَّبُوا: تکذیب کردند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۷)

اِنَّهُمْ: به درستی که ایشان

کأنوا: بودند

قَوْمًا عَمِينَ: مردمانی کوردل.

۶۵ وَ إِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

وَ إِلَىٰ عَادٍ: و به سوی قوم عاد

أَخَاهُمْ: برادرشان

هُودًا: هود را (فرستادیم).

قَالَ يَا قَوْمِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا: پرستش کنید

اللَّهِ: خدا را

مَا لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهٍ: هیچ الهی

(۴۳۸) جلد ۸ سوره اعراف

غَيْرُهُ: غیر از او.

أَفَلَا تَتَّقُونَ: آیا پس پرهیزکاری نمی‌کنید؟

۶۶ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرِيكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

قَالَ: گفتند:

الْمَلَأُ: بزرگان (اشراف)

الَّذِينَ كَفَرُوا: که کافر بودند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش

إِنَّا: همانا ما

لَنَرِيكَ: هر آینه می‌بینیم تو را

فِي سَفَاهَةٍ: در بی‌خردی، نادانی

وَ إِنَّا: و همانا ما

لَنُظُنُّكَ: مسلماً می‌پنداریم تو را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۹)

مِنَ الْكَاذِبِينَ: که از دروغگویانی.

۶۷ قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قَالَ: گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

لَيْسَ بِي: نیست در من

سَفَاهَةٌ: سفاhti، نادانی ای

وَ لَكِنِّي: ولیکن من

رَسُولٌ: فرستاده‌ای

مِنْ رَبِّ: از جانب پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیانم.

۶۸ اُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَ اَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اٰمِيْنٌ

(۴۴۰) جلد ۸ سوره اعراف

اُبَلِّغُكُمْ: ابلاغ می‌کنم به شما

رِسَالَاتِ: رسالت‌های

رَبِّي: پروردگارم را

وَ اَنَا لَكُمْ: و من برای شما

نَاصِحٌ: نصیحت کننده امینم.

۶۹ اَوْ عَجِبْتُمْ اَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَاذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَ زَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ

بَضْطَةً فَاذْكُرُوا الْاٰتِ الْاَلٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ

اَوْ عَجِبْتُمْ: آیا تعجب کردید

اَنْ جَاءَكُمْ: از این که آمد شما را

ذِكْرٌ مِنْ: تذکری از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۱)

عَلٰى رَجُلٍ: بر مردی

مِّنْكُمْ: از خودتان

لِيُنذِرَكُمْ: تا بیم دهد شما را؟

وَ اذْكُرُوا: و به یاد آورید

اِذْ: هنگامی که

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خُلَفَاءَ مِنْ: جانشینانی از

بَعْدِ قَوْمٍ: بعد قوم

نُوحٍ: نوح

وَ زَادَكُمْ: و زیاد کرد شما را، گسترش داد شما را

فِي الْخَلْقِ: در آفرینش

بَضْطَةً: از نظر جثه، از نظر توانایی.

فَاذْكُرُوا: پس به یاد آورید

الْاٰتِ الْاَلٰهَ: نعمت‌های خدا را

(۴۴۲) جلد ۸ سوره اعراف

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تُفْلِحُوْنَ: رستگار شوید.

۷۰ قَالُوا آجِئْنَا لِنُعْبَدَ اللَّهَ وَوَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
قَالُوا آ: گفتند:

آجِئْنَا: آیا آمده‌ای به سوی ما

لِنُعْبَدَ: تا بپرستیم

اللَّهُ وَوَحْدَهُ: خدای یگانه را

وَنَذَرَ: و رها کنیم

ما كَانَ يَعْبُدُ: آن چه را می پرستیدند

آبَاؤُنَا: پدران ما؟

فَأْتِنَا: پس بیاور برای ما

بِمَا تَعِدُنَا: آن چه وعده می دهی به ما،

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۳)

إِنْ كُنْتَ: اگر هستی

مِنَ الصَّادِقِينَ: از راستگویان.

۷۱ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ
فَانتظروا آ إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ
قَالَ قَدْ: گفت: به تحقیق

وَقَعَ عَلَيْكُمْ: واقع شده بر شما

مِن رَّبِّكُمْ: از جانب پروردگارتان

رِجْسٌ: پلیدی، عذاب

وَغَضَبٌ: و غضب.

أَتُجَادِلُونَنِي: آیا مجادله می کنید با من

فِي أَسْمَاءٍ: در مورد نام‌هایی که

(۴۴۴) جلد ۸ سوره اعراف

سَمَّيْتُمُوهَا: نام گذاری کرده‌اید آن‌ها را

أَنْتُمْ وَ: شما و

آبَاؤُكُمْ: پدرانتان (برای بت‌ها؟!)

مَا نَزَّلَ: (در حالی که) نازل نکرده

اللَّهُ: خداوند

بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ: (درباره) آن هیچ حجتی،

فَانتظروا آ: پس منتظر باشید

إِنِّي مَعَكُمْ: که همانا من با شما

مِنَ الْمُنتَظِرِينَ: از منتظرانم.

۷۲ فَانجيناہ والذین معہ برحمہ منا و قطعنا دابر الذین کذبوا باياتنا و ما كانوا مؤمنین

فَأَنْجِنَاهُ: پس نجات دادیم او را

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۵)

مَعَهُ بِرَحْمَةٍ: با او بودند به رحمتی

مِنَّا: از جانب خودمان،

وَقَطَعْنَا: و قطع کردیم

دَابِرَ: ریشه، نسل

الَّذِينَ: کسانی را که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را،

وَمَا كَانُوا: و نبودند

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۷۳ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ

فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ

(۴۴۶) جلد ۸ سوره اعراف

وَإِلَى ثَمُودَ: و به سوی (قوم) ثمود

أَخَاهُمْ: برادرشان

صَالِحًا: صالح را (فرستادیم).

قَالَ يَا قَوْمِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا: عبادت کنید

اللَّهُ: خدا را

مَا لَكُمْ مِنْ: نیست برای شما هیچ

إِلَهٍ غَيْرُهُ: خدایی غیر از او.

قَدْ: به تحقیق

جَاءَتْكُمْ: آمد شما را

بَيِّنَةٌ: دلیل روشنی

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان.

هَذِهِ نَاقَةُ: این شتر

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۷)

اللَّهُ: خدا،

لَكُمْ: برای شما

آيَةٌ: معجزه‌ای است،

فَذَرُوهَا: پس رهاش کنید
تَأْكُلُ فِي: تا بخورد در
أَرْضِ اللَّهِ: زمین خدا.
وَلَا تَمْسُوهَا: و آزار نرسانید به آن

بِسُوءٍ: به بدی،
فَيَأْخُذْكُمْ: پس می‌گیرد شما را
عَذَابٌ أَلِيمٌ: به عذابی دردناک.

۷۴ وَ اذْكُرُوا آ اذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَ بَوَّأَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَ تَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَادْكُرُوا آ الْاَاءَ اللّٰه

(۴۴۸) جلد ۸ سوره اعراف

وَلَا تَعْتَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ
وَ اذْكُرُوا آ: و به یاد آورید

اذ: هنگامی که

جَعَلَكُمْ: قرار داد شما را

خُلَفَاءَ: جانشینان

مِنْ بَعْدِ عَادٍ: از بعد قوم عاد

وَ بَوَّأَكُمْ: و مستقر ساخت شما را

فِي الْاَرْضِ: در زمین،

تَتَّخِذُونَ: می‌گیرید، می‌سازید

مِنْ سُهُولِهَا: در دشت‌هایش

قُصُورًا: قصرها،

وَ تَنْحِتُونَ: و می‌تراشید

الْجِبَالَ: از کوه‌ها

بُيُوتًا: خانه‌هایی.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۹)

فَادْكُرُوا آ: پس به یاد آورید

الْاَاءَ اللّٰه: نعمت‌های خدا را

وَلَا تَعْتَوْا: و سرکشی نکنید

فِي الْاَرْضِ: در زمین

مُفْسِدِينَ: در حالی که مفسد هستید.

۷۵ قَالَ الْمَلَأَةُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوهُمُ لِمَنْ لَمِنَ اَمْنٍ مِنْهُمْ اتَّعَلَمُونَ اَنَّ صَالِحًا مَّرْسِلًا مِنْ رَبِّهِ قَالُوا آ اِنَّا بِمَا آُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ

قال: گفتند:

الْمَلَأَ: بزرگان و اشراف،

الَّذِينَ: کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: استکبار ورزیدند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش،

(۴۵۰) جلد ۸ سوره اعراف

لِلَّذِينَ: به کسانی که

اسْتَضْعَفُوا: ضعیف شده بودند،

لِمَنْ: به آنان که

امِنْ: ایمان آوردند

مِنْهُمْ: از ایشان

اتَّعَلَّمُونَ: آیا می‌دانید (یقین دارید)

أَنْ صَالِحًا: که همانا صالح

مُرْسَلٌ: فرستاده‌ای

مِنْ رَبِّهِ: از جانب پروردگارش است؟

قَالُوا أَنَا: گفتند: همانا ما

بِمَا أُرْسِلَ: به آن چه رسالت یافته

بِهِ مُؤْمِنُونَ: به آن مؤمنیم.

۷۶ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالذِّبَا امْتَنَّم

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۱)

بِهِ كَافِرُونَ

قَالَ الَّذِينَ: گفتند: کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: تکبر ورزیدند

إِنَّا بِالذِّبَا: همانا ما به آن چه

امْتَنَّم بِهِ: ایمان آوردید شما به آن،

كَافِرُونَ: کافریم.

۷۷ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

فَعَقَرُوا: پس پی کردند، کشتند

النَّاقَةَ: ناقه را، شتر را

وَعَتَوْا: و سرپیچی کردند

عَنْ أَمْرِ: از امر

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

(۴۵۲) جلد ۸ سوره اعراف

وَقَالُوا: و گفتند:

یا صَالِحُ: ای صالح!

أَتَيْنَا: بیاور

بِما: آن چه را

تَعِدُنَا: وعده می دهی به ما

أَنْ كُنْتَ: اگر هستی

مِنَ الْمُرْسَلِينَ: از فرستادگان.

۷۸ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

فَأَخَذَتْهُمُ: پس گرفت ایشان را

الرَّجْفَةُ: زلزله،

فَأَصْبَحُوا: پس صبح کردند

فِي دَارِهِمْ: در خانه شان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۳)

جَاثِمِينَ: (در حالی که) جسم شان بی جان بود.

۷۹ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَ لَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ

فَتَوَلَّى: پس روی گرداند

عَنْهُمْ: از ایشان،

وَقَالَ: و گفت:

يَا قَوْمِ: ای قوم من!

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَبْلَغْتُكُمْ: ابلاغ کردم به شما

رِسَالَاتِ: رسالت

رَبِّي: پروردگارم را

وَنَصَحْتُ: و نصیحت کردم

(۴۵۴) جلد ۸ سوره اعراف

لَكُمْ: به شما

وَلَكِنْ: ولیکن

لَا تُحِبُّونَ: شما دوست ندارید

النَّاصِحِينَ: نصیحت کنندگان را.

۸۵ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا

النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ: و به سوی تو مدین

أَخَاهُمْ: برادرشان

شُعَيْبًا: شعیب را (فرستادیم).

قال: گفت:

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۵)

يا قَوْمِ: ای قوم من

اعْبُدُوا: پرستش کنید

اللَّهُ: خدا را

ما لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهٍ: هیچ خدایی

غَيْرُهُ: غیر از او،

قَدْ: به تحقیق

جَاءَتْكُمْ: آمد شما را

بَيِّنَةٌ: دلیل روشنی

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان.

فَأَوْفُوا: پس وفا کنید، ادا کنید

الْكَيْلَ: پیمانه

و الْمِيزَانَ: و وزن را،

(۴۵۶) جلد ۸ سوره اعراف

و لَا تَبْخَسُوا: و نگاهید، کم نکنید

النَّاسَ: از مردم

أَشْيَاءَهُمْ: چیزهایشان را

و لَا تُفْسِدُوا: و فساد نکنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

بَعْدَ: بعد

إِصْلَاحِهَا: اصلاحش.

ذَلِكُمْ خَيْرٌ: این بهتر است

لَكُمْ: برای شما

إِنْ كُنْتُمْ: اگر باشید

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۸۶ وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۷)

أَذْكُرْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرْكُمْ وَاَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

و لَا تَقْعُدُوا: و ننشینید

بِكُلِّ: بر سر هر

صِرَاطٍ: راهی که
تُوَعِدُونَ: وعده دهید
وَتَصُدُّونَ: و بازدارید
عَنْ سَبِيلِ: از راه
اللَّهِ: خدا

مَنْ: کسی را که
اَمَنْ بِهِ: ایمان آورده به آن
وَتَبْعُونَهَا: و طلب کنید آن را، و نشان دهید آن را
عِوَجًا: کج و معوج، منحرف.
وَأَذْكُرُوا: و به یاد آورید
(۴۵۸) جلد ۸ سوره اعراف

أَذْ: هنگامی را که
كُنْتُمْ: بودید
قَلِيلًا: (افراد) کمی،
فَكَثَرَكُمْ: پس فزونی داد شما را.
وَأَنْظُرُوا: و بنگرید
كَيْفَ كَانَ: چگونه بود
عَاقِبَةُ: عاقبت
الْمُفْسِدِينَ: فساد کنندگان.

۸۷ وَ أَنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَ طَائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَ هُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ
وَ أَنْ كَانَ: و اگر بود
طَائِفَةٌ: طایفه‌ای

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۹)
مِنْكُمْ: از شما
آمَنُوا: که ایمان آورده‌اند
بِالَّذِي: به آن چه
أُرْسِلْتُ: فرستاده شده‌ام
بِهِ: به آن
وَ طَائِفَةٌ: و طایفه‌ای
لَمْ يُؤْمِنُوا: ایمان نیاورده‌اند،
فَاصْبِرُوا: پس صبر کنید
حَتَّى: تا
يَحْكُمَ: حکم کند، داوری کند

اللَّهُ: خداوند

بَيْنَنَا: بین ما،

وَهُوَ: و او

خَيْرٌ: بهترین

(۴۶۰) جلد ۸ سوره اعراف

الْحَاكِمِينَ: داوران است.

«پایان جزء ۸»

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۱)

۸۸ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ
قال: گفتند:

الْمَلَأُ: بزرگان، اشراف،

الَّذِينَ: کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: تکبر ورزیدند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش،

لَنُخْرِجَنَّكَ: هر آینه حتما خارج می کنیم تو را

يَا شُعَيْبُ: ای شعیب!

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

مَعَكَ: با تو،

مِنْ قَرْيَتِنَا: از آبادی و شهرمان

(۴۶۲) جلد ۹ سوره اعراف

أَوْ لَتَعُودُنَّ: یا باز گردید

فِي مِلَّتِنَا: به آئین ما.

قال أَوَلَوْ كُنَّا: گفت: آیا و اگر چه

كارِهِينَ: اکراه داشته باشیم؟

۸۹ قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

قد: به تحقیق

افْتَرَيْنَا: افترا زده ایم

عَلَى اللَّهِ: به خدا

كَذِبًا: دروغی را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۳)

إِنْ عُدْنَا: اگر باز گردیم

فِي مِلَّتِكُمْ: به آئین شما
 بَعْدَ اذٍ: بعد از آن که
 نَجَانًا: نجات بخشیده ما را
 اللَّهُ: خداوند
 مِنْهَا: از آن.
 وَمَا يَكُونُ: و نباشد
 لَنَا اَنْ: بر ما این که
 نَعُودَ فِيهَا: بازگردیم به آن،
 اِلَّا اَنْ: مگر این که
 يَشَاءَ: بخواهد
 اللَّهُ: خدایی که
 رَبُّنَا: پروردگار ماست.
 وَسِعَ: وسعت دارد
 (۴۶۴) جلد ۹ سوره اعراف
 رَبُّنَا: پروردگار ما
 كُلَّ شَيْءٍ: به همه چیز
 عَلِمَا: از نظر علم.
 عَلَيَّ اللَّهُ: بر خدا
 تَوَكَّلْنَا: توکل کرده ایم ما.
 رَبُّنَا: پروردگارا
 افْتَحَ: بگشای، داوری کن
 بَيْنَنَا: بین ما
 وَبَيْنَ قَوْمِنَا: و بین قوم ما
 بِالْحَقِّ: به حق
 وَاَنْتَ خَيْرٌ: و تو بهترین
 الْفَاتِحِينَ: داورانی.
 ۹۰ وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
 سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۵)
 لَئِنْ اَتَّبَعْتُمْ شُعْبَا اِنَّكُمْ اِذَا لَخَاسِرُونَ
 وَقَالَ: و گفتند:
 الْمَلَأُ: بزرگان، اشراف،
 الَّذِينَ: آنان که
 كَفَرُوا: کافر بودند

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش

لَئِنْ: هر آینه اگر

اتَّبَعْتُمْ: پیروی کنید

شُعَيْبًا: شعیب را

انَّكُمْ: همانا شما

اذا: در آن هنگام

لَخَاسِرُونَ: حتما از زیانکاران خواهید بود.

۹۱ فَآخَذَتْهُمْ الرِّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فِئَادِرِهِمْ جَاثِمِينَ

(۴۶۶) جلد ۹ سوره اعراف

فَآخَذَتْهُمْ: پس گرفت آن‌ها را

الرِّجْفَةُ: زلزله

فَاصْبَحُوا: پس صبح کردند

فی دارِهِمْ: در خانه‌شان

جَاثِمِينَ: (در حالی که) بی جان بودند.

۹۲ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ

الَّذِينَ: کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

شُعَيْبًا: شعیب را

كَأَنْ لَّمْ يَغْنَوْا: گویی ساکن نبودند

فِيهَا: در آن (خانه‌ها).

الَّذِينَ: کسانی که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۷)

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

شُعَيْبًا: شعیب را

كَانُوا هُمْ: بودند ایشان

الْخَاسِرِينَ: زیانکار.

۹۳ فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ

فَتَوَلَّىٰ: پس روی گرداند

عَنْهُمْ: از ایشان

وَقَالَ: و گفت:

یا قَوْمِ: ای قوم من!

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَبْلَغْتُكُمْ: ابلاغ کردم به شما

(۴۶۸) جلد ۹ سوره اعراف

رسالات: رسالات، پیغام‌های

رَبِّی: پروردگارم را،

و نَصَحْتُ: و نصیحت نمودم

لَكُمْ: شما را،

فَكَيْفَ: پس چگونه

اسی عَلٰی: تأسّف بخورم بر

قَوْمٍ: قومی

كافِرِينَ: کافر؟

۹۴ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ

و ما آرسلنا: و نفرستادیم ما

فِي قَرْيَةٍ: در آبادی‌ای

مِنْ نَبِيٍّ: هیچ پیامبری را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۹)

إِلَّا: مگر

أَخَذْنَا: که گرفتیم، گرفتار نمودیم

أَهْلَهَا: اهلیش را

بِالْبَأْسَاءِ: به سختی

وَالضَّرَّاءِ: و خسارت، ضرر

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَضُرَّعُونَ: تضرّع کنند، زاری کنند، (به خود آیند).

۹۵ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ

ثُمَّ: سپس

بَدَّلْنَا: تبدیل نمودیم

مَكَانَ: جای

(۴۷۰) جلد ۹ سوره اعراف

السَّيِّئَةِ: بدی را

الْحَسَنَةَ: به خوبی

حَتَّى عَفَوْا: تا فزونی گرفتند

وَقَالُوا: و گفتند:

قَدْ مَسَّ: به تحقیق رسید

أَبَاءَنَا: به پدران ما

الضَّرَّاءِ: سختی

وَالسَّرَّاءُ: و خسارت،

فَأَخَذْنَا هُمْ: پس گرفتیم ما ایشان را

بِعْتَهُ: ناگهان، ناگهانی

وَهُمْ: در حالی که آن‌ها

لَا يَشْعُرُونَ: غافل بودند، درک نداشتند.

۹۶ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَيَّا آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۱)

عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَا هُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

وَلَوْ أَنَّ: و اگر این که

أَهْلُ: اهل

الْقُرَيَّا: شهرها، آبادی‌ها

آمَنُوا: ایمان آورده

وَ اتَّقَوْا: و پرهیزکاری کرده بودند،

لَفَتَحْنَا: هر آینه می گشودیم

عَلَيْهِمْ: برایشان

بَرَكَاتٍ: برکت‌هایی

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَلَكِنْ: ولیکن

كَذَّبُوا: تکذیب کردند،

(۴۷۲) جلد ۹ سوره اعراف

فَأَخَذْنَا هُمْ: پس گرفتیم ما ایشان را

بِما: به آن چه

كَانُوا يَكْسِبُونَ: کسب می کردند.

۹۷ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَيَّا أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ

أَفَأَمِنَ: آیا پس ایمن هستند

أَهْلُ الْقُرَيَّا: اهل شهرها

أَنْ يَأْتِيَهُمْ: که بیاید ایشان را

بَأْسُنَا بَيَاتًا: عذاب ما شبانه

وَهُمْ نَائِمُونَ: در حالی که ایشان در خوابند؟

۹۸ أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَيَّا أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۳)

أَوْ أَمِنَ: و آیا ایمن هستند

أَهْلُ الْقُرَىٰ آ: اهل آبادی‌ها

أَنْ يَأْتِيَهُمْ: این که بیاید ایشان را

بَأْسُنَا: عذاب ما

ضُحَىٰ: روز، نیمروز

وَهُمْ يَلْعَبُونَ: در حالی که ایشان بازی می‌کنند؟

۹۹ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يُأْمِنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

أَفَأَمِنُوا: آیا پس ایمن هستند

مَكْرَ: از مکر

اللَّهِ: خدا؟

فَلَا يُأْمِنُ: پس ایمن نمی‌شوند

مَكْرَ: از مکر

(۴۷۴) جلد ۹ سوره اعراف

اللَّهِ: خدا

إِلَّا الْقَوْمَ: مگر قوم

الْخَاسِرُونَ: زیانکار.

۱۴۶ سَاصِرْفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمَةً مِنْهُ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَ

إِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الغَىِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ

سَاصِرْفُ: به زودی منصرف خواهم کرد

عَنْ آيَاتِي: از آیاتم

الَّذِينَ: کسانی را که

يَتَكَبَّرُونَ: تکبر می‌ورزند

فِي الْأَرْضِ: در زمین

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۵)

بِغَيْرِ الْحَقِّ: به ناحق،

وَإِنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

كَلِمَةً مِنْهُ: هر آیه‌ای را، هر نشانه‌ای را

لَا يُؤْمِنُوا: ایمان نمی‌آورند

بِهَا: به آن

وَإِنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

سَبِيلَ: راه

الرُّشْدِ: رشد را، کمال را،

لَا يَتَّخِذُوهُ: نمی‌گیرند آن را

سَبِيلًا: نمی‌گیرند آن را

وَأَنْ يَرَوْا: و اگر ببینند

سَبِيلٌ: راه

الْغَى: ستم راه، گمراهی را

يَتَّخِذُوهُ: می گیرند آن را

(۴۷۶) جلد ۹ سوره اعراف

سَبِيلًا: راه و روشی.

ذَلِكَ: این،

بِأَنَّهُمْ: به آن جهت است که آن‌ها

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

وَكَانُوا: و بودند

عَنْهَا: از آن

غَافِلِينَ: غافل.

۱۴۷ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۷)

وَلِقَاءِ: و دیدار

الْآخِرَةِ: آخرت راه،

حَبِطَتْ: نابود شد، تباه شد

أَعْمَالُهُمْ: اعمالشان.

هَلْ: آیا

يُجْزَوْنَ: پاداش داده می شوند

إِلَّا ما: جز به آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند؟

۱۵۷ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ

لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ

(۴۷۸) جلد ۹ سوره اعراف

آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

الَّذِينَ: آن کسانی که

يَتَّبِعُونَ: پیروی می کنند

الرَّسُولُ: از رسول

النَّبِيِّ: پیامبری
 الْأُمِّيَّ: درس نخوانده،
 الَّذِي: آن که
 يَجِدُونَهُ: می‌یابند (وصف) او را
 مَكْتُوبًا: نوشته شده
 عِنْدَهُمْ: نزدشان
 فِي التَّوْرِيَّةِ: در تورات
 وَالْإِنْجِيلِ: و انجیل،
 يَأْمُرُهُمْ: فرمان می‌دهد آن‌ها را
 سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۹)
 بِالْمَعْرُوفِ: به معروف، خوبی
 وَيَنْهِيهِمْ: و نهی می‌کند آن‌ها را
 عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر، بدی
 وَيُحِلُّ: و حلال می‌کند
 لَهُمْ: برای آن‌ها
 الطَّيِّبَاتِ: پاکیزه‌ها را،
 وَيُحَرِّمُ: و حرام می‌کند
 عَلَيْهِمْ: بر آن‌ها
 الْخَبَائِثِ: ناپاکی‌ها، پلیدی‌ها را،
 وَيَضَعُ: و برمی‌دارد
 عَنْهُمْ: از ایشان
 إِضْرَهُمْ: بارهای سنگین‌شان
 وَالْأَعْلَالَ: و زنجیرهایی را
 الَّتِي كَانَتْ: که بود
 (۴۸۰) جلد ۹ سوره اعراف
 عَلَيْهِمْ: برایشان.
 فَالَّذِينَ: پس کسانی که
 آمَنُوا بِهِ: ایمان آوردند به او
 وَعَزَّرُوهُ: و حمایتش کردند
 وَنَصَرُوهُ: و یاریش نمودند
 وَاتَّبَعُوا: و پیروی کردند
 النُّورَ الَّذِي: نوری را که
 أَنْزَلَ: نازل شد

مَعَهُ: با او،

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران.

۱۵۸ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۱)

وَيُمِيتُ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيُّ الْأُمِّيُّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

قُلْ يَا أَيُّهَا: بگو: ای

النَّاسُ: مردم!

أَنِّي: همانا من

رَسُولُ اللَّهِ: فرستاده خدا

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

جَمِيعًا: همگی، هستم

الَّذِي: آن که

لَهُ مُلْكُ: برای اوست حکومت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین.

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او،

(۴۸۲) جلد ۹ سوره اعراف

يُحْيِي: زنده می‌کند

وَيُمِيتُ: و می‌میراند.

فَأَمِنُوا: پس ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خدا

وَرَسُولِهِ: و فرستاده‌اش،

النَّبِيِّ: پیامبر

الْأُمِّيُّ: درس نخوانده

الَّذِي يُؤْمِنُ: که ایمان دارد

بِاللَّهِ: به خدا

وَكَلِمَاتِهِ: و کلماتش

وَاتَّبِعُوهُ: و پیروی نمایند او را،

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَهْتَدُونَ: هدایت یابید.

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۳)

۱۶۳ وَ اسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً الْبَحْرَ اِذْ يَعْذُونَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَأْتِيهِمْ حَيْثَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا وَ يَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ
وَ اسْأَلُهُمْ: و سؤال کن از آن‌ها
عَنِ الْقَرْيَةِ: از شهری
الَّتِي كَانَتْ: که بود
حَاضِرَةً: نزدیک، ساحل
الْبَحْرِ: دریا،
اِذْ: هنگامی که
يَعْذُونَ: تجاوز کردند
فِي السَّبْتِ: در روز شنبه
اِذْ تَأْتِيهِمْ: هنگامی که می آمدند
حَيْثَانُهُمْ: ماهیانشان
(۴۸۴) جلد ۹ سوره اعراف
يَوْمَ سَبْتِهِمْ: در روز شنبه
شُرْعًا: آشکارا، پدیدار،
وَ يَوْمَ: و روزی که
لَا يَسْبِتُونَ: غیر شنبه بود
لَا تَأْتِيهِمْ: نمی آمدند.
كَذَلِكَ: این چنین
نَبْلُوهُمْ: آزمایش می کنیم آن‌ها را
بِما: به خاطر
كَانُوا يَفْسُقُونَ: نافرمانی که می نمودند.

۱۶۴ وَ اِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا نِ اللّٰهِ مَهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ
وَ اِذْ: و هنگامی که
سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۵)
قَالَتْ: گفتند:
اُمَّةٌ مِنْهُمْ: گروهی از آن‌ها
لِمَ تَعْطُونَ: چرا پند می دهید
قَوْمًا: قومی را که
اللّٰهُ: خداوند
مَهْلِكُهُمْ: هلاک کننده آن‌ها
اَوْ مُعَذِّبُهُمْ: یا عذاب کننده آن‌هاست
عَذَابًا: به عذابی

شَدیدا: شدیداً؟

قَالُوا: گفتند:

مَعذِرَةً: معذرتی

إِلَى رَبِّكُمْ: به سوی پروردگارتان

وَلَعَلَّهُمْ: و شاید آنها

يَتَّقُونَ: تقوی پیشه کنند.

(۴۸۶) جلد ۹ سوره اعراف

۱۶۵ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

نَسُوا: فراموش نمودند

ما: آن چه را که

ذُكِّرُوا: یادآور شده بودند

بِهِ: به آن،

أَنْجَيْنَا: نجات دادیم

الَّذِينَ: کسانی را که

يَنْهَوْنَ: نهی می کردند

عَنِ السُّوءِ: از بدی،

وَأَخَذْنَا: و گرفتیم

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۷)

الَّذِينَ: کسانی را که

ظَلَمُوا: ظلم کردند،

بِعَذَابٍ: به عذابی

بَئِيسٍ: شدید، سخت،

بِما: به خاطر این که

كَانُوا يَفْسُقُونَ: نافرمانی می کردند.

۱۶۶ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

عَتَوْا: سرپیچی کردند

عَنْ ما: از آن چه

نُهُوا: نهی شده بودند

عَنْهُ: از آن،

(۴۸۸) جلد ۹ سوره اعراف

قُلْنَا: گفتیم:

لَهُمْ: به ایشان

كُونُوا: بشوید

قِرْدَةً: بوزینگانی

خاسِئِينَ: طرد شده، رانده شده.

۱۶۷ وَ اِذْ تَاذَنَ رَبُّكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُؤُهُمْ سُوَاءَ الْعَذَابِ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَ اِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

وَ اِذْ: و هنگامی که

تَاذَنَ: اعلام نمود

رَبُّكَ: پروردگارت

لِيَبْعَثَنَّ: حتما مسلط می کند، برمی انگیزد

عَلَيْهِمْ: برایشان

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۹)

اِلَى يَوْمِ: تا روز

الْقِيَامَةِ: قیامت

مَنْ: کسی را تا

يَسُؤُهُمْ: وارد نماید، تحمیل کند به آنها

سُوَاءَ: بد، سخت

الْعَذَابِ: عذابی را.

اِنَّ: همانا

رَبُّكَ: پروردگار تو

لَسَرِيعٌ: هر آینه تند

الْعِقَابِ: مجازات است،

وَ اِنَّهُ: و همانا او

لَغَفُورٌ: هر آینه آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

(۴۹۰) جلد ۹ سوره اعراف

۱۶۸ وَ قَطَّعْنَاهُمْ فِي الْاَرْضِ اُمَمًا مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَ مِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَ بَلَّوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَ السَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

وَ قَطَّعْنَاهُمْ: و پراکنده ساختیم آنها را

فِي الْاَرْضِ: در زمین

اُمَمًا: گروه‌هایی،

مِنْهُمْ: بعضی از ایشان

الصَّالِحُونَ: صالح‌اند،

وَ مِنْهُمْ: و بعضی از آنها

دُونَ: پایین‌تر از

ذَلِكُمْ: آن هستند

وَبَلَّوْنَاهُمْ: و آزمودیم آن‌ها را

بِالْحَسَنَاتِ: به نیکی‌ها

وَالسَّيِّئَاتِ: و بدی‌ها

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۱)

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَرْجِعُونَ: باز گردند.

۱۶۹ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَذْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَرَضٌ مِثْلَهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَ دَرَسُوا مَا فِيهِ وَ الدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

فَخَلَفَ: پس جانشین شدند

مِنْ بَعدِهِمْ: از بعد آن‌ها

خَلَفَ: جانشینی،

وَرِثُوا: که به ارث بردند

الْكِتَابَ: کتاب را.

(۴۹۲) جلد ۹ سوره اعراف

يَأْخُذُونَ: می گیرند

عَرَضٌ: متاع، عرضه

هَذَا الْأَذْنَى: این (دنیای) پست را

وَيَقُولُونَ: و می گویند:

سَيُغْفَرُ: به زودی می آمرزد

لَنَا: ما را

وَ أَنْ يَأْتِيَهُمْ: و اگر بیاید آن‌ها را

عَرَضٌ: متاعی، عرضه‌ای

مِثْلَهُ: همانند آن،

يَأْخُذُوهُ: (باز) می گیرند آن را.

أَلَمْ يُؤْخَذْ: آیا گرفته نشده

عَلَيْهِمْ: از آن‌ها

مِثَاقٌ: پیمان

الْكِتَابِ: کتاب

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۳)

أَنْ: این که

لَا يَقُولُوا: نگویید

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

إِلَّا الْحَقَّ: مگر حق را؟
 وَ دَرَسُوا: و خوانده‌اند
 ما فیہ: آن چه در آن است.
 وَ الدَّارُ: و سرای، خانه
 الأخری: آخرت
 خَیْرٌ: بهتر است
 لِلَّذینَ: برای کسانی که
 یَتَّقُونَ: تقوا پیشه می‌کنند.

أَفَلَا تَعْقِلُونَ: آیا پس تعقل نمی‌کنید؟
 ۱۷۰ وَ الذِّینَ یُؤْمِنُونَ بِالْکِتَابِ وَ أَقَامُوا الصَّلَاةَ
 (۴۹۴) جلد ۹ سوره اعراف

إِنَّا لَا نُضِیعُ أَجْرَ الْمُصْلِحینَ
 وَ الذِّینَ: و کسانی که
 یُؤْمِنُونَ: چنگ بزنند
 بِالْکِتَابِ: به کتاب
 وَ أَقَامُوا: و برپادارند
 الصَّلَاةَ: نماز را،
 إِنَّا: همانا ما

لَا نُضِیعُ: ضایع نمی‌کنیم
 أَجْرٌ: پاداش

الْمُصْلِحینَ: اصلاح‌گران را.

۱۷۱ وَ إِذِ تَنْقَنَّا الْجِبِلَ فَوْقَهُمْ کَأَنَّهُ ظِلَّةٌ وَ ظَنُّوْا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاکُمْ بِقُوَّةٍ وَ اذْکُرُوا مَا فِیهِ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُونَ
 سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۵)

وَ اذْ: و هنگامی که
 تَنْقَنَّا: بلند کردیم
 الْجِبِلَ: کوه را
 فَوْقَهُمْ: بالای سرشان
 کَأَنَّهُ: گویی که آن
 ظِلَّةٌ: سایبانی است
 وَ ظَنُّوْا: و گمان کردند
 أَنَّهُ: همانا آن
 وَاقِعٌ: واقع شدنی است
 بِهِمْ: روی آنها

خُذُوا: (گفتیم) بگیرید

ما: آن چه را که

اتَّيْنَاكُمْ: دادیم ما به شما

بِقُوَّةٍ: با قدرت

(۴۹۶) جلد ۹ سوره اعراف

وَأَذْكُرُوا: و به یاد داشته باشید

ما فیہ: آن چه در آن است

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَتَّقُونَ: پرهیزگار شوید.

۱۷۹ وَ لَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَ لَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَ لَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ

كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

ذَرَأْنَا: آفریدیم

لِجَهَنَّمَ: برای جهنم

كَثِيرًا: گروه بسیاری را

مِنَ الْجِنَّ: از جن

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۷)

وَالْإِنْسِ: و انس.

لَهُمْ قُلُوبٌ: برای آنهاست دلهایی

لَا يَفْقَهُونَ بِهَا: که نمی فهمند با آن

وَلَهُمْ: و برای آنهاست

أَعْيُنٌ: چشم‌هایی

لَا يُبْصِرُونَ بِهَا: که نمی فهمند با آن

وَلَهُمْ: و برای آنهاست

آذَانٌ: گوش‌هایی

لَا يَسْمَعُونَ: که نمی شنوند

بِهَا: با آن.

أُولَئِكَ: آنان

كَالْأَنْعَمِ: مانند چهارپایانند

بَلْ هُمْ: بلکه ایشان

أَضَلُّ: گمراه‌ترند.

(۴۹۸) جلد ۹ سوره اعراف

أُولَئِكَ: آنان

هُمَّ الْغَفْلُونَ: ایشانند غافلان.

۱۸۰ وَاللَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُّو الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَاللَّهِ: و برای خداوند

الْأَسْمَاءُ: نام‌هایی

الْحُسْنَى: نیکو است

فَادْعُوهُ: پس بخوانید او را

بِهَا: به آن.

وَذُرُّو: و رها کنید

الَّذِينَ: کسانی را که

يُلْحِدُونَ: عناد می‌ورزند

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۹)

فِي أَسْمَائِهِ: در اسم‌هایش.

سَيُجْزَوْنَ: به زودی پاداش داده می‌شوند

ما: به خاطر

كَانُوا يَعْمَلُونَ: اعمالی که انجام می‌دادند.

۱۸۱ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ

وَمِمَّنْ: و از کسانی که

خَلَقْنَا: خلق نمودیم

أُمَّةً: گروهی

يَهْدُونَ: هدایت می‌کنند

بِالْحَقِّ: به حق

وَبِهِ يَعْدِلُونَ: و به آن اجرای عدالت می‌کنند.

۱۸۲ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ

(۵۰۰) جلد ۹ سوره اعراف

حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را،

سَنَسْتَدْرِجُهُمْ: به زودی و به تدریج آن‌ها را به عذاب می‌افکنیم

مِنْ حَيْثُ: از آن جایی که

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

۱۸۳ وَأُمْلَى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

وَأُمْلَى: و مهلت می‌دهم

لَهُمْ: به آن‌ها

إِنَّ: همانا

کیندی: طرح و نقشه من

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۱)

مَتِينٌ: محکم است.

۱۸۴ أَوْ لَمْ يَتَّفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ

أَوْ لَمْ يَتَّفَكَّرُوا: آیا فکر نکردند

ما بِصَاحِبِهِمْ: مصاحبشان، هم صحبتشان

مِنْ جِنَّةٍ: جنونی ندارد؟

إِنْ هُوَ: نیست او

إِلَّا نَذِيرٌ: مگر بیم‌دهنده‌ای

مُبِينٌ: آشکار.

۱۸۵ أَوْلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعِيدَةٍ

يُؤْمِنُونَ

(۵۰۲) جلد ۹ سوره اعراف

أَوْلَمْ يَنْظُرُوا: آیا نظر نکردند

فِي مَلَكُوتِ: در باطن

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَمَا خَلَقَ: و آن چه خلق کرد

اللَّهُ: خداوند

مِنْ شَيْءٍ: از هر چیزی؟

وَأَنْ عَسَى آ: و این که شاید

أَنْ يَكُونَ: باشد

قَدِ اقْتَرَبَ: به تحقیق، نزدیک

أَجَلُهُمْ: اجلشان.

فَبِأَيِّ: پس به کدام

حَدِيثٍ: سخن

بَعِيدَةٍ: بعد از آن

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۳)

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند؟

۱۹۴ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادًا أَثْنَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

مِنْ دُونَ: غیر از

اللَّهِ: خدا،

عِبَادٌ: بندگانی هستند

أَمْثَالِكُمْ: مانند خود شما.

فَادْعُوهُمْ: پس بخوانید آن‌ها را

فَلْيَسْتَجِيبُوا: پس باید اجابت کنند

لَكُمْ إِنْ: شما را اگر

كُنْتُمْ صَادِقِينَ: باشید راستگو.

(۵۰۴) جلد ۹ سوره اعراف

۱۹۵ أَلْهَمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبِطُّشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذُنٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ

كِيدُونَ فَلَا تُنظَرُونَ

أَلْهَمْ: آیا برای آن‌ها

أَرْجُلٌ: پاهایی است

يَمْشُونَ بِهَا: که راه می‌روند با آن؟

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن‌ها

أَيْدٍ: دست‌هایی است

يَبِطُّشُونَ بِهَا: که می‌گیرند با آن؟

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن‌ها

أَعْيُنٌ: چشم‌هایی است

يُبْصِرُونَ بِهَا: که می‌بینند با آن؟

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۵)

أَمْ لَهُمْ: یا برای آن‌ها

آذُنٌ: گوش‌هایی است

يَسْمَعُونَ بِهَا: که می‌شنوند با آن؟

قُلِ ادْعُوا: بگو: بخوانید

شُرَكَاءَكُمْ: شریکانتان را

ثُمَّ: سپس

كِيدُونَ: نقشه بکشید برای من

فَلَا تُنظَرُونَ: پس مهلت ندهید مرا.

۱۹۶ إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ

إِنَّ: به درستی که

وَلِيَّيَ: سرپرست من

اللَّهُ الَّذِي: خدایی است که

(۵۰۶) جلد ۹ سوره اعراف

نَزَلَ: نازل کرده

الْكِتَابِ: کتاب را،

وَهُوَ: و او

يَتَوَلَّى: سرپرستی می کند

الصَّالِحِينَ: صالحان را.

۱۹۷ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

مِنْ دُونِهِ: از غیر او،

لَا يَسْتَطِيعُونَ: توانایی ندارند

نَصْرَكُمْ: یاری کنند شما را،

وَلَا أَنْفُسَهُمْ: و نه خودشان را

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۷)

يَنْصُرُونَ: یاری دهند.

۱۹۸ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرِيَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ: و اگر بخوانید آن‌ها را

إِلَى الْهُدَى: به سوی هدایت

لَا يَسْمَعُوا: نمی شنوند

وَ تَرِيَهُمْ: و می بینی آن‌ها را

يَنْظُرُونَ: نگاه می کنند

إِلَيْكَ: به تو

وَهُمْ: در حالی که آن‌ها

لَا يُبْصِرُونَ: نمی بینند.

۱۹۹ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ

(۵۰۸) جلد ۹ سوره اعراف

عَنِ الْجَاهِلِينَ

خُذِ: بگیر

الْعَفْوَ: عفو را، مدارا کن

وَأْمُرْ: و امر کن، وادار کن

بِالْعُرْفِ: به خوبی، به نیکی

وَأَعْرِضْ: و روی گردان

عَنِ الْجَهْلِينَ: از جاهلان.

۲۰۰ وَ اِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهٗ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

وَ اِمَّا: و هر گاه، و اگر

يَنْزَغَنَّكَ: و سوسه رسید به تو

مِنَ الشَّيْطَانِ: از شیطان

نَزْغٌ: و سوسه‌ای

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۹)

فَاسْتَعِذْ: پس پناه ببر

بِاللّٰهِ: به خدا،

اِنَّهٗ: به درستی که او

سَمِيعٌ عَلِيمٌ: شنوای داناست.

۲۰۱ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طَآئِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوْا فَاِذَا هُمْ مُبْصِرُوْنَ

اِنَّ الَّذِيْنَ: همانا کسانی که

اتَّقَوْا: تقوا پیشه کردند

اِذَا: هنگامی که

مَسَّهُمْ: برسد به آنها

طَآئِفٌ: چرخنده‌ای، پندار شیطانی‌ای

مِنَ الشَّيْطَانِ: از شیطان،

تَذَكَّرُوْا: یاد می‌کنند (خدا را)

(۵۱۰) جلد ۹ سوره اعراف

فَاِذَا هُمْ: پس در آن هنگام آنها

مُبْصِرُوْنَ: بینا شدند.

۲۰۲ وَ اِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِى الْعِىِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُوْنَ

وَ اِخْوَانُهُمْ: و برادرانشان

يَمُدُّوْنَهُمْ: می‌کشند آنها را

فِى الْعِىِّ: در ستم، در گمراهی

ثُمَّ: سپس

لَا يُقْصِرُوْنَ: کوتاهی نمی‌کنند.

۲۰۳ وَ اِذَا لَمْ تَأْتِيْهِمْ بَايَةٌ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اتَّبَعْتُ مَآيُوحِيَآ اِلَيَّْ مِنْ رَبِّىْ هٰذَا بَصَآئِرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَ هُدًى وَ رَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ

وَ اِذَا: و هنگامی که

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۱)

لَمْ تَأْتِيْهِمْ: نیامده‌اند

بَايَةٌ: آیه‌ای،

قَالُوا لَوْ: گویند: چرا
لَا اجْتَبَيْتَهَا: برنگزیدی آن را.
قُلْ: بگو:

إِنَّمَا: جز این نیست که

اتَّبِعْ: پیروی می‌کنم
ما يُوحَى: آن چه را که وحی شده

إِلَى مَنْ: به سوی من از

رَبِّي: جانب پروردگارم،

هذا: این

بَصَائِرُ: وسیله بینایی، حجت‌های روشن

مِنْ: از جانب

رَبِّكُمْ: پروردگارتان است

(۵۱۲) جلد ۹ سوره اعراف

و هُدًى: و هدایتی

و رَحْمَةً: و رحمتی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند.

۲۰۴ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَاَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

وَإِذَا: و هنگامی که

قُرِئَ: خوانده شود

الْقُرْآنُ: قرآن،

فَاسْتَمِعُوا: پس گوش کنید

لَهُ: به آن

وَأَنْصِتُوا: و ساکت باشید

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۳)

تُرْحَمُونَ: رحم کرده شوید.

۲۰۵ وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

وَإِذْ كُرْ: و یاد کن

رَبِّكَ: پروردگارت را

فِي نَفْسِكَ: در (دل) خودت

تَضَرُّعًا: با زاری و تضرع

وَخِيفَةً: و خوف

و دُونَ الْجَهْرِ: آهسته و آرام
 مِنَ الْقَوْلِ: از گفتار، آواز،
 بِالْعُدُوِّ: صبحگاهان
 وَالْأَصَالِ: و شامگاهان
 (۵۱۴) جلد ۹ سوره اعراف
 وَلَا تَكُنْ: و نباش
 مِنَ الْغَفْلِينَ: از غافلان.
 ۲۰۶ إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ
 إِنَّ الَّذِينَ: همانا آنان که
 عِنْدَ: نزد
 رَبِّكَ: پروردگارت (در مقام قرب هستند)،
 لَا يَسْتَكْبِرُونَ: تکبر نمی‌ورزند
 عَنْ عِبَادَتِهِ: از عبادتش
 وَيُسَبِّحُونَهُ: و تسبیح می‌کنند او را
 وَلَهُ: و برای او
 يَسْجُدُونَ: سجده می‌کنند.
 سوره اعراف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۵)

«سوره انفال»

۲ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ
 إِنَّمَا: جز این نیست که
 الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان
 الَّذِينَ إِذَا: کسانی که زمانی که
 ذُكِرَ اللَّهُ: یاد کرده شود خدا
 وَجِلَّتْ: ترسان شود
 قُلُوبُهُمْ: دل‌هایشان،
 وَإِذَا: و هنگامی که
 تُلِيَتْ: تلاوت شود
 عَلَيْهِمْ: برایشان
 آيَاتُهُ: آیات او،
 (۵۱۶) جلد ۹ سوره انفال
 زَادَتْهُمْ إِيمَانًا: افزون شود ایمانشان
 وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ: و بر پروردگارشان

يَتَوَكَّلُونَ: توکل می‌کنند.

۳ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يُقِيمُونَ: به پا می‌خیزند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَمِمَّا: و از آن چه

رَزَقْنَاهُمْ: روزی دادیم ما به آنها

يُنْفِقُونَ: انفاق می‌کنند.

۴ أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۷)

رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ الْمُؤْمِنُونَ: ایشانند مؤمنان

حَقًّا: حقیقتی

لَهُمْ: برای ایشان است

دَرَجَاتٌ: درجاتی

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

وَمَغْفِرَةٌ: و آمرزشی

وَرِزْقٌ كَرِيمٌ: و رزقی کریم.

۵ كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ

كَمَا: هم چنان که

أَخْرَجَكَ: بیرون فرستاد تو را

(۵۱۸) جلد ۹ سوره انفال

رَبُّكَ: پروردگارت

مِنْ بَيْتِكَ: از خانه‌ات

بِالْحَقِّ وَ: به حق و

إِنَّ فَرِيقًا: به درستی که گروهی

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان

لَكَرِهُونَ: کراهت داشتند.

۶ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ

يُجَادِلُونَكَ: مجادله می‌کنند با تو

فِي الْحَقِّ: در امر حق

بَعْدَ مَا: بعد از آن که

تَبَيَّنَ: روشن شد،

كَانَمَا: گویی

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۹)

يُسَاقُونَ: رانده می شوند

إِلَى الْمَوْتِ: به سوی مرگ

وَهُمْ يَنْظُرُونَ: و آن‌ها تماشا می کنند.

۲۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَ أَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید

أَطِيعُوا: اطاعت کنید

اللَّهُ: خدا را

وَرَسُولَهُ: و رسولش را،

وَلَا تَوَلَّوْا: و برنگردید، و روی نگردانید

عَنَّهُ: از او

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

(۵۲۰) جلد ۹ سوره انفال

تَسْمَعُونَ: می شنوید.

۲۲ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

إِنَّ شَرَّ: همانا بدترین

الدَّوَابِّ: جنبندگان

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

الضُّمُّ الْبُكْمُ: (افراد) کر و لال هستند

الَّذِينَ: آن کسانی که

لَا يَعْقِلُونَ: اندیشه نمی کنند.

۲۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۱)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

اسْتَجِيبُوا: اجابت کنید

لِلَّهِ: خدا

وَلِلرَّسُولِ: و رسول را

أذَا: هنگامی که

دَعَاكُمْ: بخوانند شما را

لَمَا: به آن چه
يُحْيِيكُمْ: زنده سازد شما را،
وَ اعْلَمُوا: و بدانید
أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند
يَحُولُ بَيْنَ: حائل می شود بین
الْمَرْءِ: انسان
وَ قَلْبِهِ: و قلبش،
(۵۲۲) جلد ۹ سوره انفال
وَ أَنهَآ: و همانا اوست که
إِلَيْهِ: به سویش
تُحْشَرُونَ: محسور می شوید.

۲۵ وَ اتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَآصَّةً وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
وَ اتَّقُوا: بپرهیزید، بترسید
فِتْنَةً: از فتنه‌ای که
لَا تُصِيبَنَّ: نمی رسد
الَّذِينَ: به کسانی که
ظَلَمُوا: ستم کردند
مِنْكُمْ: از شما
خَآصَّةً: خاص، ویژه
وَ اعْلَمُوا: و بدانید

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۳)

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

شَدِيدٌ: شدید، سخت

الْعِقَابِ: کیفر است.

۲۶ وَ اذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَأَوَيْكُمْ وَ أَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ هُوَ رَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

وَ اذْكُرُوا: و یاد کنید

إِذْ أَنْتُمْ: هنگامی را که شما

قَلِيلٌ: کم بودید

مُسْتَضْعَفُونَ: ضعیف بودید

فِي الْأَرْضِ: در (روی) زمین

تَخَافُونَ: می ترسیدید

أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ: که بربایند شما را

(۵۲۴) جلد ۹ سوره انفال

النَّاسُ: مردم،

فَأُوَيُّكُمْ: پس پناه داد شما را

وَ أَيْدُكُمْ: و کمک کرد شما را

بِنَصْرِهِ: به نصرت خود

وَرَزَقَكُمْ: و روزی داد شما را

مِنَ الطَّيِّبَاتِ: از پاکیزه‌ها

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۲۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنِيَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَخُونُوا: خیانت نکنید

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۵)

اللَّهُ: به خدا

وَالرَّسُولَ: و رسول

وَ تَخُونُوا: و خیانت نکنید

أَمْنِيَكُمْ: در امانت‌های خود

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

تَعْلَمُونَ: می‌دانید.

۲۸ وَ اعْلَمُوا أَنَّمَا آموالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَآهٖ أَجْرٌ عَظِيمٌ

وَ اعْلَمُوا: و بدانید

أَنَّمَا: جز این نیست که

أموالُكُمْ: اموال شما

وَأَوْلَادُكُمْ: و فرزندان شما

فِتْنَةٌ: (وسيله) آزمایشند

(۵۲۶) جلد ۹ سوره انفال

وَأَنَّ اللَّهَ: و همانا خدا

عِنْدَآهٖ: نزد اوست

أَجْرٌ عَظِيمٌ: پاداشی بزرگ.

۲۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

ان تَتَّقُوا: اگر بپرهیزید، پروا کنید

اللَّهُ: از خدا

يَجْعَلُ: قرار می‌دهد

لَكُمْ فُرْقَانًا: برای شما فرقان را

وَيُكْفِرُ: و می‌پوشاند

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۷)

عَنْكُمْ: از شما

سَيِّئَاتِكُمْ: بدی‌هایتان را

وَيَغْفِرَ لَكُمْ: و می‌آمرزد شما را.

وَاللَّهُ: و خداوند

ذُو الْفَضْلِ: دارای فضل

الْعَظِيمِ: بزرگ است.

۳۰ وَاذِ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ

وَأَذِ: (به یاد آور) و هنگامی که

يَمْكُرُ: نقشه می‌کشیدند

بِكَ الَّذِينَ: برای تو کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

(۵۲۸) جلد ۹ سوره انفال

لِيُثْبِتُوكَ: تا به زندان بیفکند

أَوْ يَقْتُلُوكَ: یا بکشند تو را

أَوْ يُخْرِجُوكَ: یا خارج کنند تو را.

وَيَمْكُرُونَ: و مکر می‌کردند

وَيَمْكُرُ: و مکر می‌کرد

اللَّهُ: خدا،

وَاللَّهُ: و خداوند

خَيْرٌ: بهترین

الْمَكْرِينِ: مکرکنندگان است.

۳۱ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأُولِينَ

وَإِذَا: و هنگامی که

تُلِيَتْ: خوانده می‌شود

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۹)

عَلَيْهِمْ: بر آنها

آيَاتُنَا: آیات ما

قَالُوا قَدْ: گویند: به تحقیق

سَمِعْنَا: شنیدیم ما

لَوْ نَشَاءُ: اگر بخواهیم

لَقُلْنَا مِثْلَ: هر آینه می‌گوییم مثل

هَذَا: این را،

انْ هَذَا: نیست این (قرآن)

إِلَّا أَسْطِيرٌ: مگر افسانه‌های

الْأُولَئِن: پیشینیان.

۳۲ وَ اِذْ قَالُوا لِلّٰهِمْ اِنْ كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَآءِ اَوْ اِثْنًا بِعَذَابِ اَلِيمٍ

(۵۳۰) جلد ۹ سوره انفال

وَ اِذْ قَالُوا: و هنگامی که گفتند:

اللّٰهُمَّ: پروردگارا!

اِنْ كَانَ: اگر باشد

هَذَا: این (کتاب)

هُوَ الْحَقُّ: و، حق،

مِنْ عِنْدِكَ: از طرف تو،

فَاَمْطِرْ: پس ببار

عَلَيْنَا: بر ما

حِجَارَةً: سنگ‌هایی

مِنَ السَّمَآءِ: از آسمان

اَوْ اِثْنًا: یا بیاور

بِعَذَابٍ: عذاب

اَلِيمٍ: دردناک.

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۱)

۳۳ وَ مَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ فِيهِمْ وَ مَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَ هُمْ يَسْتَعْجِرُونَ

وَ مَا كَانَ اللّٰهُ: و بنا ندارد خداوند

لِيُعَذِّبَهُمْ: تا عذاب کند آن‌ها را

وَ اَنْتَ: در حالی که تو

فِيهِمْ: در میان‌شان هستی،

وَ مَا كَانَ: و بنا ندارد

اللّٰهُ: خداوند

مُعَذِّبَهُمْ: عذاب کند آن‌ها را

وَ هُمْ: در حالی که آن‌ها

يَسْتَغْفِرُونَ: استغفار می‌کنند.

۳۴ وَ مَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَ هُمْ يُصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَ مَا كَانُوْا اِلَّا اَوْلِيَاءَ اللّٰهِ اِنْ اَوْلِيَاءَهُ

(۵۳۲) جلد ۹ سوره انفال

اِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

وَ مَا لَهُمْ: و چرا ایشان را

اَلَّا يُعَذِّبَهُمْ: عذاب نکند

اللّٰهُ: خداوند

وَ هُمْ يُصُدُّونَ: در حالی که آن‌ها باز می‌دارند

عَنِ الْمَسْجِدِ: از مسجد

الْحَرَامِ: الحرام (مردم را)،

وَ مَا كَانُوْا: در حالی که نباشند

اَوْلِيَاءَهُ: سرپرستان آن.

اِنْ اَوْلِيَاءَهُ: نیستند سرپرستان آن

اِلَّا الْمُتَّقُونَ: مگر پرهیزکاران،

وَلٰكِنَّ: ولیکن

اَكْثَرَهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۳)

۳۵ وَ مَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَاةً وَ تَصَدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

وَ مَا كَانَ: و نبود

صَلَاتُهُمْ: نمازشان

عِنْدَ الْبَيْتِ: نزد خانه (خدا)

اِلَّا مُكَاةً: مگر صوت کشیدن

وَ تَصَدِيَةً: و کف زدن.

فَذُوقُوا: پس بچشید

الْعَذَابَ: عذاب را

بِما: به خاطر

كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ: کفری که می‌ورزیدید.

۳۶ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ لِيُصَدُّوا

(۵۳۴) جلد ۹ سوره انفال

عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ وَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ

اِنَّ الَّذِيْنَ: همانا کسانی که

كَفَرُوْا: کافر شدند،

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند
 أَمْوَالَهُمْ: مال هایشان را
 لِيَصُدُّوا: تا باز دارند
 عَنْ سَبِيلِ: از راه
 اللَّهُ: خدا.

فَسَيُنْفِقُونَهَا: پس به زودی انفاق می کنند آن را،
 ثُمَّ تَكُونُ: سپس می شود
 عَلَيْهِمْ: برایشان
 حَسْرَةً: مایه حسرت،
 ثُمَّ: سپس

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۵)

يُغْلِبُونَ: شکست می خورند.
 وَالَّذِينَ: و کسانی که
 كَفَرُوا: کافر شدند
 إِلَىٰ جَهَنَّمَ: به سوی جهنم
 يُحْشَرُونَ: محشور می شوند.

۳۷ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ

لِيَمِيزَ: تا جدا سازد
 اللَّهُ: خداوند

الْخَبِيثَ: ناپاک را

مِنَ الطَّيِّبِ: از پاک،

وَيَجْعَلَ: و قرار می دهد

(۵۳۶) جلد ۹ سوره انفال

الْخَبِيثَ: ناپاک را

بَعْضُهُ: بعضی از آن‌ها را

عَلَىٰ بَعْضٍ: بر بعض دیگر،

فَيَرْكُمُهُ: پس متراکم می کند آن‌ها را

جَمِيعًا: جمیعا: همگی

فَيَجْعَلُهُ: پس قرار دهد آن‌ها را

فِي جَهَنَّمَ: در جهنم.

أُولَٰئِكَ: آنان

هُمُ: ایشانند

الْخٰسِرُونَ: از زیانکاران.

«پایان جزء ۹»

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۷)

۴۶ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ
وَاطِيعُوا: و اطاعت کنید

اللَّهُ: خدا

وَرَسُولَهُ: و رسولش را،

وَلَا تَنَازَعُوا: و نزاع نکنید،

فَتَفْشَلُوا: پس سست می شوید

وَتَذْهَبَ: و می رود

رِيحُكُمْ: قدرت، شکوت شما،

وَاصْبِرُوا: و صبر پیشه کنید.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

مَعَ الصَّابِرِينَ: با صبرکنندگان است.

۵۲ كَذَّابٍ ءَالِ فِرْعَوْنَ وَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا

(۵۳۸) جلد ۱۰ سوره انفال

بِآيَةِ اللَّهِ فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

كَذَّابٍ: مانند شیوه، عادت

ءَالِ فِرْعَوْنَ: خاندان فرعون

وَالَّذِينَ: و کسانی که

مِنْ قَبْلِهِمْ: از قبل از ایشان بودند،

كَفَرُوا: که کفر ورزیدند

بِآيَةِ اللَّهِ: به آیا خدا،

فَآخَذَهُمْ: پس گرفت آن‌ها را

اللَّهُ: خداوند

بِذُنُوبِهِمْ: به گناهانشان.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

قَوِيٌّ: نیرومندی است

شَدِيدٌ: که سخت

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۹)

الْعِقَابِ: کیفر است.

۵۳ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُعَيَّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُعَيَّرُوا مَا بَانْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

ذَلِكَ: این

بِأَنَّ اللَّهَ: به آن خاطر است که خدا

لَمْ يَكْ: نباشد

مُعَيَّرًا: تغییر دهنده

نِعْمَةٌ: نعمتی که

أَنْعَمَهَا: ارزانی داشته آن را

عَلَى قَوْمٍ: بر قومی،

حَتَّى يُعَيَّرُوا: مگر تغییر دهند

مَا: آن چه را که

بِأَنْفُسِهِمْ: در خودشان است

(۵۴۰) جلد ۱۰ سوره انفال

وَأَنَّ: و به درستی که

اللَّهُ: خداوند

سَمِعَ عَلِيمٌ: شنوای داناست.

۶۰ وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ وَعِدُوا لِلَّهِ وَعَدْوَكُمْ وَاٰخِرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا

تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلُمُونَ

وَأَعِدُّوا: و آماده سازید

لَهُمْ مَا: برای آن‌ها آن چه

اسْتَطَعْتُمْ: توانایی دارید

مِنْ قُوَّةٍ: از نیرو

وَمِنْ: و از

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۱)

رِبَاطِ الْخَيْلِ: ورزیده اسبان (اسبان ورزیده)

تُرْهَبُونَ بِهِ: می ترسانید به وسیله آن

عَدُوٌّ: دشمن

اللَّهُ: خدا

وَعَدْوَكُمْ: و دشمن خودتان را،

وَاٰخِرِينَ: و دیگران را

مِنْ دُونِهِمْ: غیر از ایشان،

لَا تَعْلَمُونَهُمْ: که نمی شناسید آن‌ها را.

اللَّهُ: خدا

يَعْلَمُهُمْ: می شناسدشان.

وَمَا تُنْفِقُوا: و آن چه انفاق کنید

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا.

يُوفَّ: بازگردانده می‌شود

(۵۴۲) جلد ۱۰ سوره انفال

إِلَيْكُمْ: به سوی شما،

وَأَنْتُمْ: و شما

لَا تُظَلَّمُونَ: ظلم نخواهید شد.

۶۴ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر!

حَسْبُكَ: کافی است برای تو

اللَّهُ: خدا

وَمَنْ: و کسانی که

اتَّبَعَكَ: پیروی کردند از تو

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان.

۶۵ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۳)

يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَبْرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر!

حَرِّضِ: تحریک کن، تشویق کن

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

عَلَى الْقِتَالِ: بر جنگ، بر جهاد،

إِنْ يَكُنْ: اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

عِشْرُونَ: بیست نفر

صَبْرُونَ: با استقامت

يَغْلِبُوا: غلبه می‌کنند

مِائَتِينَ: بر دویست نفر.

وَإِنْ يَكُنْ: و اگر باشند

(۵۴۴) جلد ۱۰ سوره انفال

مِنْكُمْ: از شما

مِائَةٌ: صد نفر،

يَغْلِبُوا: غلبه می‌کنند

أَلْفًا: بر هزار نفر

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند.

بِأَنَّهُمْ: به خاطر این که آن‌ها

قَوْمٌ: قومی هستند که

لَا يَفْقَهُونَ: نمی فهمند.

۶۶ أَلَسَنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ مَ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ مَ ضَعُفًا فَإِن يَكُنْ مِنْكُمْ مَ مَأْتِيَةً صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مَ مَأْتِيَةً وَإِن يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ
الَّتِ: اکتون

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۵)

خَفَّفَ: تخفیف داد

اللَّهُ: خداوند

عَنْكُمْ: به شما،

وَعَلِمَ أَنَّ: و معلوم داشت

فِيكُمْ: در شما

ضَعُفًا: ضعیفی وجود دارد.

فَإِن يَكُنْ: پس اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

مَأْتِيَةً: صد نفر

صَابِرَةٌ: با استقامت،

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

مَأْتِيَةً: بر دوست نفر.

وَأَن يَكُنْ: و اگر باشند

مِنْكُمْ: از شما

(۵۴۶) جلد ۱۰ سوره انفال

أَلْفٌ: هزار نفر،

يَغْلِبُوا: غلبه می کنند

أَلْفَيْنِ: بر دو هزار نفر

بِإِذْنِ: به اجازه، به فرمان

اللَّهُ: خدا،

وَاللَّهُ: و خداوند

مَعَ الصَّابِرِينَ: با صابران است.

سوره انفال لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۷)

«سوره توبه»

۱۶ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا

تَعْمَلُونَ

أَمْ حَسِبْتُمْ: آیا گمان کردید

أَنْ تُتْرَكُوا: که رها می‌شوید

وَلَمَّا يَعْلَم: و هنوز نشناخته است

اللَّهُ: خدا

الَّذِينَ: کسانی را که

جَاهَدُوا: جهاد کردند

مِنْكُمْ: از شما؟

وَلَمْ يَتَّخِذُوا: در حالی که انتخاب نکرده‌اند

مِنْ دُونِ: از غیر

اللَّهُ: خدا

(۵۴۸) جلد ۱۰ سوره توبه

وَلَا رَسُولَهُ: و نه رسولش

وَلَا الْمُؤْمِنِينَ: و نه مؤمنین را

وَلِيَجْهَ: همراز، محرم اسرار.

وَاللَّهُ: و خداوند

خَبِيرٌ: آگاه است

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُونَ: عمل می‌کنید.

۱۸ إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ ءَاتَى الزَّكَاةَ وَ لَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أَوْلَاٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَعْمُرُ: تعمیر می‌کنند

مَسْجِدَ اللَّهِ: مساجد خدا را

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۹)

مَنْ: کسانی که

ءَامَنَ: ایمان دارند

بِاللَّهِ: به خداوند

وَ الْيَوْمِ: و روز

الْآخِرِ: قیامت،

وَ أَقَامَ: و برپا دارند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ ءَاتَى: و پردازند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَلَمْ يَخْشَ: و نترسند

إِلَّا اللَّهَ: جز از خدا.

فَعَسَى: پس شاید، امید است

أَوْلَايَكُ: آنان

أَنْ يَكُونُوا: این که باشند

(۵۵۰) جلد ۱۰ سوره توبه

مِنَ الْمُهْتَدِينَ: از هدایت یافته گان.

۲۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَ إِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَنِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَتَّخِذُوا: نگیرید

ءَابَاءَكُمْ: پدرانتان را

وَ إِخْوَانَكُمْ: و برادرانتان را

أَوْلِيَاءَ: دوستان، ولی

إِنِ اسْتَحَبُّوا: اگر ترجیح دادند

الْكُفْرَ: کفر را

عَلَى الْإِيمَنِ: بر ایمان.

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۱)

وَمَنْ: و هر کس

يَتَوَلَّهُمْ: دوستی کند با آنها

مِنْكُمْ: از شما،

فَاُولَئِكَ: پس آنان

هُمُ الظَّالِمُونَ: ایشانند ستمگران.

۲۴ قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَ أَوْلَادُكُمْ وَ إِخْوَانُكُمْ وَ زَوَاجُكُمْ وَ عَشِيرَتُكُمْ وَ أَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَ تِجْرَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَ مَسْكِنٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَ رِسُولِهِ وَ جِهَادٍ فِيسَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

قُلْ إِنْ كَانَ: پس اگر باشند

ءَابَاؤُكُمْ: پدرانتان

وَ أَوْلَادُكُمْ: و فرزندانتان

(۵۵۲) جلد ۱۰ سوره توبه

وَ إِخْوَانُكُمْ: و برادرانتان

وَ زَوَاجُكُمْ: و همسرانتان

وَعَشِيرَتُكُمْ: و قوم و خویشان

وَأَمْوَالٌ: و اموالی که

اَقْتَرْتُمُوهَا: جمع آوری کرده‌اید، به دست آورده‌اید

وَتِجْرَةٌ: و تجارتی که

تَخْشَوْنَ: می ترسید

كَسَادَهَا: از کساد شدنش

وَمَسْكِنٌ: و مساکنی که

تَرْضَوْنَهَا: (مورد علاقه شماست)، به آن علاقه‌مندید

أَحَبُّ: محبوب‌تر است

إِلَيْكُمْ: نزد شما

مِنَ اللَّهِ: از خدا

وَرَسُولِهِ: و رسولش

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۳)

وَجِهَادٍ: و جهاد

فِي سَبِيلِهِ: در راهش،

فَتَرْبُصُوا: پس منتظر باشید

حَتَّى يَأْتِيَ: تا بیاید، بیاورد

اللَّهُ: خدا

بِأَمْرِهِ: فرمانش را.

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی‌کند

الْقَوْمَ: قوم، گروه

الْفَاسِقِينَ: فاسق را.

۲۵ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَ يَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبْتَكُمْ كَاثَرْتُمْ فَلَمْ تَغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَ ضَاقَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ

وَلَيْتُمْ مُدْبِرِينَ

(۵۵۴) جلد ۱۰ سوره توبه

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

نَصَرَكُمُ: یاری کرد شما را

اللَّهُ: خدا

فِي مَوَاطِنَ: در مواقع، موافق موارد

كَثِيرَةٍ: بسیاری،

وَيَوْمَ حُنَيْنٍ: و روز (جنگ) حنین

إِذْ أَعْجَبْتَكُمْ: هنگامی که

كَثُرْتُكُمْ: بسیاریتان،
 فَلَمْ تُعْنِ: پس بی‌نیاز نکرد
 عَنْكُمْ: شما را
 شَيْئًا: چیزی،
 وَ ضَاقَتْ: و تنگ شد
 عَلَيْكُمْ: بر شما
 الْأَرْضُ: زمین

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۵)

بِمَا رَحَّبْتَ: با همه فراخی و وسعت که داده شد،
 ثُمَّ: سپس
 وَلَيْتُمْ: پشت کردید

مُدْبِرِينَ: (درحالی که فرار می‌نمودید).

۲۶ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ
 ثُمَّ أَنْزَلَ: سپس نازل کرد
 اللَّهُ: خداوند

سَكِينَتَهُ: آرامشش را
 عَلَى رَسُولِهِ: بر رسولش
 وَعَلَى: و بر

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنین،
 (۵۵۶) جلد ۱۰ سوره توبه

وَأَنْزَلَ: و نازل کرد
 جُنُودًا: لشگرهایی که
 لَمْ تَرَوْهَا: نمی‌دیدید آن را،
 وَعَذَّبَ: و عذاب کرد
 الَّذِينَ: کسانی را که
 كَفَرُوا: کافر شدند.
 وَذَلِكَ: و این است

جَزَاءً: پاداش

الْكَافِرِينَ: کافران.

۲۷ ثُمَّ يُتُوبُ اللَّهُ مَنْ بَعْدَ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 ثُمَّ يُتُوبُ: سپس توبه می‌پذیرد
 اللَّهُ: خدا

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۷)

مِنْ بَعْدٍ: از بعد

ذَلِكَ: آن،

عَلَى مَنْ: بر هر کس

يَشَاءُ: که بخواهد.

وَاللَّهُ: و خداوند

عَفُورٌ: آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

۳۳ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَ دِينَ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

أَرْسَلَ: فرستاد

رَسُولَهُ: رسولش را

بِالْهُدَى: با هدایت،

(۵۵۸) جلد ۱۰ سوره توبه

وَ دِينَ: و دین

الْحَقِّ: حق،

لِيُظْهِرَهُ: تا غالب گرداند آن را

عَلَى الدِّينِ: بر دین

كُلِّهِ: تمامش را،

وَلَوْ: هر چند که

كَرِهَ: کراهت داشته باشند

الْمُشْرِكُونَ: مشرکان.

۵۰ اِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَاِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلٍ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ

اِنْ تُصِيبَكَ: اگر برسد به تو

حَسَنَةٌ: نیکی ای،

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۹)

تَسُؤْهُمْ: ناراحتشان می کند.

وَ اِنْ تُصِيبَكَ: و اگر برسد به تو

مُصِيبَةٌ: مصیبتی، ناراحتی ای

يَقُولُوا: می گویند:

قَدْ أَخَذْنَا: به تحقیق گرفتیم ما

أَمْرًا: تصمیم خودمان را

مِنْ قَبْلٍ: از قبل،

وَيَتَوَلَّوْا: و باز می گردند

وَهُمْ: در حالی که آن‌ها

فَرِحُونَ: خوشحالند.

۵۱ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

قُلْ لَنْ: بگو: هرگز

(۵۶۰) جلد ۱۰ سوره توبه

يُصِيبُنَا: نمی‌رسد به ما

إِلَّا مَا: مگر آن چه

كَتَبَ: نوشت، مقرر داشت

اللَّهُ لَنَا: خدا برای ما،

هُوَ مَوْلَانَا: او سرپرست ماست.

وَعَلَى اللَّهِ: و بر خدا

فَلْيَتَوَكَّلْ: پس باید توکل کنند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان.

۵۲ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهَا أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ

مُتَرَبِّصُونَ

قُلْ هَلْ: بگو: آیا

تَرَبَّصُونَ: انتظار می‌برید

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۱)

بِنَا إِلَّا إِحْدَى: برای ما جز یکی

الْحُسَيْنَيْنِ: از دو نیکی؟

وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ: و ما انتظار می‌بریم

بِكُمْ أَنْ: برای شما که

يُصِيبَكُمْ اللَّهُ: برساند شما را

بِعَذَابٍ: به عذابی

مِنْ عِنْدِهَا: از نزد خودش

أَوْ بِأَيْدِينَا: یا به دست ما.

فَتَرَبَّصُوا: پس، منتظر باشید

إِنَّا مَعَكُمْ: همانا ما با شما

مُتَرَبِّصُونَ: از منتظرانیم.

۷۱ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

(۵۶۲) جلد ۱۰ سوره توبه

وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

وَالْمُؤْمِنُونَ: و مردان مؤمن

وَالْمُؤْمِنَاتُ: و زنان مؤمن
 بَعْضُهُمْ: بعضی از آنها
 أَوْلِيَاءُ: ولی، یار و یاور
 بَعْضٌ: بعضی دیگرند.
 يَأْمُرُونَ: امر می کنند
 بِالْمَعْرُوفِ: به خوبی ها
 وَيَنْهَوْنَ: و نهی می کنند
 عَنِ الْمُنْكَرِ: از بدی ها
 وَيُقِيمُونَ: و به پا می کنند
 الصَّلَاةَ: نماز را
 وَيُؤْتُونَ: و می پردازند

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۳)

الزَّكَاةَ: زکات را
 وَيَطِيعُونَ: و اطاعت می کنند
 اللَّهُ: خدا
 وَرَسُولَهُ: و فرستاده اش را.
 أَوْلَادِكَ: آنان را
 سَيَرَحْمَهُمْ: به زودی رحم می کند آنها را
 اللَّهُ: خدا.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا
 عَزِيزٌ: مقتدری است
 حَكِيمٌ: شایسته کار.

۷۲ وَعِيدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ

(۵۶۴) جلد ۱۰ سوره توبه
 هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ
 وَعَدَدَ: وعده داده
 اللَّهُ: خداوند

الْمُؤْمِنِينَ: به مردان مؤمن
 وَالْمُؤْمِنَاتِ: و زنان مؤمن،
 جَنَّاتٍ: باغ هایی که
 تَجْرِي: جاری است

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن، از چشم انداز آن

الْأَنْهَارُ: نهرها، رودها،
 خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن
 وَمَسَاكِينَ: و مسکین‌هایی
 طَيِّبَةً: که پاکیزه است
 فِي جَنَّاتٍ: در بهشت‌های
 عَدْنٍ: عدن.

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۵)
 وَرِضْوَانٌ: و خشنودی، و رضوان
 مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا،
 أَكْبَرُ: که برتر است (از همه آنها).
 ذَلِكَ: این است
 هُوَ الْفَوْزُ: آن رستگاری
 الْعَظِيمُ: بزرگ.
 «پایان جزء ۱۰»
 (۵۶۶) جلد ۱۰ سوره توبه

جلد ۲ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۱ تا ۲۰ تفسیر نوجوان)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره یونس» ۱۵

«سوره هود» ۷۵

«سوره یوسف» ۱۴۷

«سوره رعد» ۱۶۲

«سوره ابراهیم» ۱۷۹

«سوره حجر» ۱۹۵

«سوره نحل» ۲۰۵

«سوره اسراء» ۲۵۶

«سوره كهف» ۳۰۳

«سوره مریم» ۳۵۲

«سوره طه» ۳۹۵

«سوره انبیاء» ۴۰۳

(۷۹۶)

«سوره حج ●●●» ۴۳۲

(۷۹۷)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره مؤمنون ●●●» ۴۴۶

«سوره نور ●●●» ۴۵۸

«سوره فرقان ●●●» ۴۹۵

«سوره شعراء ●●●» ۵۲۰

«سوره نمل ●●●» ۵۳۶

«سوره قصص ●●●» ۵۸۰

«سوره عنکبوت ●●●» ۶۵۷

(۷۹۸)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۲ ویژگی منحصر بفرد در آثار مکتوب مؤسسه

قرآنی تفسیر جوان

۱- اعراب گذاری کامل «همه» آیات، روایات و کلمه‌های عربی .

۲- طرح جلد ابداعی و گرافیکی جدید متناسب با «جمعیت هدف هر کتاب».

۳- صفحه آرای شعرگونه و چشم نواز تا خواننده به دلیل پرش مرتب چشم «خسته» نشود.

۴- آزاد بودن «هرگونه نسخه برداری» و چاپ از روی آثار مکتوب و کپی رایت نرم افزارها.

۵- همه محصولات مؤسسه پس از فروش و استفاده، حتی اگر آسیب دیده باشد، «پس گرفته می شود».

۶- فروش اقساطی به قیمت نقد و با تعیین اقساط

(۷۹۹)

«توسط خریدار».

۷- امضای «حداقل یک مجتهد جامع الشرایط» به نشانه تأیید محتوا قبل از چاپ اخذ می شود.

۸- آثار مؤسسه به افراد بی بضاعت به طور «رایگان» تقدیم می گردد.

۹- همه «آموزش‌های تخصصی قرآنی» گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان «رایگان» است.

۱۰- برای هیچ یک از آثار، حق التالیف دریافت نمی شود.

۱۱- تنوع تخصصی محصولات متناسب «با جامعه هدف یعنی کودک، نوجوان، جوان، زنان، خانواده و مساجد».

۱۲- نشر نهایی آثار پس از نشر آزمایشی و موفقیت در طرح پایلوت (Pilot Plan) در «جمعیت مخاطب هدف» صورت

می گیرد.

در صورتی که هر کس از صدر اسلام تا سال ۱۴۲۰ هجری قمری

(۸۰۰)

(سال تأسیس مؤسسه قرآنی تفسیر جوان) یک نمونه کتاب قرآنی را با جمع «۱۲ ویژگی» مذکور، به این مؤسسه ارائه دهد، برای

هموطنان داخل کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان» و برای افراد مقیم خارج از کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰ دلار» جایزه به عنوان حق کشف تعلق می‌گیرد.

(قیمت‌گذاری کل محصولات مؤسسه بر مبنای ۱۲ ویژگی اشاره شده،

انجام می‌شود)

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان شامل:

[مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)، مؤسسه قرآنی نور پیامبران (تخصصی نوجوانان)، مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی

جوانان)، مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)، مؤسسه قرآنی شعیب نبی‌الله (تخصصی خانواده)، مؤسسه قرآنی مساجد جوان

(تخصصی مساجد)، مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)، مؤسسه طب قرآنی مائده‌طلایی (تخصصی

طب سنتی با آموزه‌های قرآنی) مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی

(۸۰۱)

اعجاز علمی قرآن، مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسلخانه در روستاها و مناطق محروم)]

(۸۰۲)

تقدیم به

سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَى مَوْلَانَا وَ مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى بَضْعَةِ الْمُضِيَّطَفَى وَ بِهِجْزِهِ قَلْبِهِ

سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ إِلَى سَيِّدَتِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّبْطَيْنِ، الْحَسَيْنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ إِلَى الْأَيْمَةِ الشَّعْهَةِ الْمُعْصُومِينَ الْمُكْرَمِينَ مِنْ

وُلْدِ الْحَسَيْنِ لِأَسَيِّمَاتِ بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَ وَارِثِ عُلُومِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ، الْمُعَدِّ لِقَطْعِ دَابِرِ الظُّلْمَةِ وَ الْمُدْخِرِ لِأَحْيَاءِ الْفَرَائِضِ وَ

مَعَالِمِ الدِّينِ، الْحُجَّهْ بْنِ الْحَسَنِ صَاحِبِ الْعَصِيرِ وَ الزَّمَانِ عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ فَيَا مُعَزَّ الْأَوْلِيَاءِ وَ يَا مُيَدَّلَ الْأَعْيَادِ أَيُّهَا السَّبَبُ

الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَ السَّمَاءِ قَدْ مَسَّنَا وَ أَهْلَنَا الضَّرَّ فِي غَيْبَتِكَ وَ فِرَاقِكَ وَ جِئْنَا بِبِضَاعِهِ مُرْجَاهِ مِنْ وَ لَائِكَ وَ مَحَبَّتِكَ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ

مِنْ مَنَّاكَ وَ فَضْلِكَ وَ تَصَدَّقْ عَلَيْنَا بِنَظَرِهِ رَحْمَةً مِنْكَ إِنَّا نَرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

(۶)

(۷)

متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی»

درباره تفسیر نوجوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن کریم بهترین هدیه خداوند متیان به همه انسان‌ها در طول قرون و اعصار می‌باشد. بدون شک استفاده صحیح از این کتاب

آسمانی و بکارگیری محتوای آن در زندگی، مستلزم تفکیک و موضوع‌بندی آیات، متناسب با مخاطبین مختلف خصوصاً

گروه‌های سنی کودک، نوجوان و جوان می‌باشد زیرا سراسر این کتاب به استناد آیات ۴۴ سوره فصلت و ۸۲ اسراء و ۵۷

یونس برای شفا و درمان بیماری‌های جسمی و روحی انسان‌ها نازل شده و مانند داروخانه‌ای است که گرچه همه داروهای آن برای

شفاست

(۸)

ولی طبعاً «هر دارویی برای بیمار خاصی شفابخش تر است».

در همین راستا جناب آقای دکتر محمد بیستونی مسئول محترم مؤسسه قرآنی تفسیر جوان که اینجانب مدت ۱۰ سال در جریان فعالیت‌های خوب ایشان در عرصه پژوهش‌های موضوعی قرآنی می‌باشم و قبلاً تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر جوان» خلاصه، ساده سازی و منتشر نموده است، اخیراً مطالب تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر نوجوان» با تکیه بر آیات متناسب با گروه سنی یادشده، گزینش و ساده‌سازی نموده است که در نوع خود بسیار جالب می‌باشد. امیدوارم نوجوانان عزیز و خانواده محترم آنها از این سفره معنوی و پربرکت که خوشبختی و سعادت دنیا و آخرت آنها را به همراه دارد، حداکثر استفاده را بنمایند.

(۹)

ناصر مکارم شیرازی

۱/۱۲/۸۵

(۱۰)

سوره توبه

۱۰۰ وَالسَّابِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ
وَالسَّابِقُونَ: و پیشگامان
الْأُولُونَ: نخستین
مِنَ الْمُهَاجِرِينَ: از مهاجرین
وَالْأَنْصَارِ: و انصار،
وَالَّذِينَ: و کسانی که
اتَّبَعُوهُمْ: پیرویشان کردند
بِإِحْسَانٍ: به نیکی،
رَضِيَ: خشنود است
اللَّهُ: خداوند
عَنْهُمْ: از آنها

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱)

وَرَضُوا عَنْهُ: و خشنودند از او

وَأَعَدَّ: و آماده نموده

لَهُمْ: برایشان

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی

تَجْرِي: که جریان دارد

تَحْتِهَا: (از) زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها،

خالدین: جاودانند

فیها أبدا: آن همیشه.

ذِکَّ: این است

الْفُوزُ الْعَظِيمُ: رستگاری بزرگ.

۱۰۵ وَقِلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ اِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

(۱۲) جلد ۱۱ سوره توبه

فَيُبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

وَقُلْ اَعْمَلُوا: و بگو: عمل کنید

فَسَيَرَى: پس به زودی می بیند

اللَّهُ: خداوند

عَمَلَكُمْ: عمل شما را

وَرَسُولُهُ: و رسولش

وَالْمُؤْمِنُونَ: و مؤمنان.

وَسَتُرَدُّونَ: و به زودی باز گردانده می شوید

اِلَىٰ عَالِمِ: به سوی دانای

الْغَيْبِ: پنهان

وَالشَّهَادَةِ: و آشکار،

فَيُبَيِّنُكُمْ: پس خیر می دهد شما را

بما: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: عمل می کردید.

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳)

۱۱۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

اتَّقُوا: بترسید، بپرهیزید

اللَّهُ: از خدا

وَكُونُوا: و باشید

مَعَ الصَّادِقِينَ: با راستگویان.

۱۲۲ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ

يَحْذَرُونَ

وَمَا كَانَ: و شایسته نباشد

(۱۴) جلد ۱۱ سوره توبه

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنین

لَيُنْفِرُوا: دور شوند، سفر کنند،

كَافَّةً: همگی،

فَلَوْلَا نَفَرَ: پس چرا کوچ نکند

مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ: از هر گروهی

مِنْهُمْ: از ایشان

طَائِفَةً: طایفه‌ای،

لَيَتَفَقَّهُوا: تا دانش اندوزند

فِي الدِّينِ: در دین،

وَلَيُنْذِرُوا: و بیم دهند

قَوْمَهُمْ: قومشان را

إِذَا رَجَعُوا: هنگامی که باز گشتند

إِلَيْهِمْ: به سویشان؟

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵)

يَحْذَرُونَ: حذر کنند، خودداری کنند.

۱۲۴ و إِذَا مَا أَنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فزادتهم إيماناً وَ هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

وَ إِذَا مَا: و هنگامی که

أُنزِلَتْ: نازل شود

سُورَةٌ: سوره‌ای،

فَمِنْهُمْ: پس از ایشان

مَنْ: کسی است

يَقُولُ: که می گوید:

أَيُّكُمْ: کدام یک از شما

زادته: زیاد شدش

هذه إيماناً: این ایمان؟

(۱۶) جلد ۱۱ سوره توبه

فَأَمَّا: پس اما

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

فزادتهم: پس افزودشان

ایماناً: ایمان را

وَ هُمْ: و ایشان

يَسْتَبْشِرُونَ: شادمان می شوند، خوشحال می شود.

۱۲۵ وَ أَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَ مَاتُوا وَ هُمْ كَافِرُونَ
 وَ أَمَّا الَّذِينَ: و اما کسانی که
 فِي قُلُوبِهِمْ: در دل‌هایشان
 مَرَضٌ: بیماری‌ای است،
 فَزَادَتْهُمْ: پس افزودشان

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷)

رِجْسًا: پلیدی

إِلَىٰ رِجْسِهِمْ: بر پلیدی‌شان،

وَ مَاتُوا: و مردند

وَ هُمْ: در حالی که آن‌ها

كَافِرُونَ: کافر بودند..

۱۲۸ لَقَدْ جَاءَ أَعْيُنُكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

جَاءَ كُمْ: آمد شما را

رَسُولٌ: رسولی

مِّنْ أَنْفُسِكُمْ: از خود شما،

عَزِيزٌ: سخت است

عَلَيْهِ: بر او

(۱۸) جلد ۱۱ سوره توبه

مَا عَنِتُّمْ: رنج‌های شما،

حَرِيصٌ: حریص است

عَلَيْكُمْ: بر شما (بر هدایت شما).

بِالْمُؤْمِنِينَ: به مؤمنین

رَؤُوفٌ: مهربان

رَّحِيمٌ: و رحیم است.

۱۲۹ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

فَإِنْ: پس اگر

تَوَلَّوْا: روی بگردانند، اعراض کنند،

فَقُلْ: پس بگو:

حَسْبِيَ: کفایت کند مرا

اللَّهُ: خدا،

سوره توبه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹)

لَا إِلَهَ إِلَّا: نیست معبودی مگر

هُوَ: او.

عَلَيْهِ: بر او

تَوَكَّلْتُ: توکل کردم.

وَ هُوَ رَبُّ: و او پروردگار

الْعَرْشِ الْعَظِيمِ: عرش بزرگ است.

(۲۰) جلد ۱۱ سوره توبه

«سوره یونس»

۱ الْآر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

الآر: از حروف مقطعه

تِلْكَ: آن

آيَاتُ: آیات

الْكِتَابِ: کتاب

الْحَكِيمِ: حکیم است.

۲ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُبِينٌ

أَكَانَ: آیا بود، باشد

لِلنَّاسِ: برای مردم

عَجَبًا: شگفت آور

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱)

أَنْ أَوْحَيْنَا: که وحی نمودیم

إِلَى رَجُلٍ: به سوی مردم

مِنْهُمْ: از خودشان؟

أَنْ أَنْذِرِ: که بترسان

النَّاسِ: مردم را

وَ بَشِّرِ: و بشارت بده

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

أَنْ لَهُمْ: همانا برای ایشان است

قَدَمٌ: منزلتی، پایگاهی

صِدْقٍ: صادقانه

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان.

قَالَ الْكَافِرُونَ: گفتند: کافران

إِنَّ هَذَا: به درستی که این (مرد)

(۲۲) جلد ۱۱ سوره یونس

لَسَاحِرٌ هِرَآئِنِهٖ سَاحِرِي

مُبِينٌ: آشکار است.

۳ إِنَّ رَبُّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمْ اللَّهُ

رَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

إِنَّ رَبُّكُمْ: همانا پروردگار شما

اللَّهُ الَّذِي: خدایی است که

خَلَقَ: خلق نمود

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ: در شش روز،

ثُمَّ: سپس

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳)

اسْتَوَى: استیلا یافت، قرار گرفت، پرداخت

عَلَى الْعَرْشِ: بر عرش.

يُدَبِّرُ: تدبیر می کند

الْأَمْرَ: کار (جهان) را.

مَا مِنْ شَفِيعٍ: نیست هیچ شفيعی

إِلَّا مِنْ: مگر از

بَعْدِ إِذْنِهِ: بعد اذن او.

ذَلِكُمْ اللَّهُ: این است خداوند

رَبُّكُمْ: پروردگار شما،

فَأَعْبُدُوهُ: پس پرستش کنید او را.

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ: آیا پس متذکر نمی شوید؟

۴ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ

(۲۴) جلد ۱۱ سوره یونس

عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

إِلَيْهِ: به سوی اوست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما

جَمِيعًا: همگی.

وَعَدَ اللَّهُ: وعده خدا

حَقًّا: حق است.

إِنَّهٗ: همانا او

يَبْدَأُ: آغاز می‌کند

الْخَلْقَ: خلقت را،

ثُمَّ: سپس

يُعِيدُهُ: باز می‌گرداند آن را،

لِيَجْزِيَ: تا جزا دهد

الَّذِينَ: کسانی را که

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵)

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند،

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

بِالْقِسْطِ: به عدالت، به انصاف.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَهُمْ: کافر شدند

شَرَابٌ: نوشیدنی‌ای

مِنْ حَمِيمٍ: از آب جوشان

وَعَذَابٌ: و عذابی

أَلِيمٌ: دردناک

بِما: به خاطر

كَانُوا يَكْفُرُونَ: کفری که می‌ورزیدند.

(۲۶) جلد ۱۱ سوره یونس

۵ هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَمْدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ

يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

هُوَ الَّذِي: اوست آن که

جَعَلَ: قرار داد

الشَّمْسِ: خورشید را

ضِيَاءً: درخشنده

وَالْقَمَرَ: و ماه را

نُورًا و: نورانی و

قَدَرَهُ: مقدر نمود آن را

مَنَازِلَ: منزلگاه‌هایی

لِتَعْلَمُوا: تا بدانید

عَدَدَ السِّنِينَ: تعداد سال‌ها

وَالْحِسَابِ: و محاسبات را.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷)

مَا خَلَقَ اللَّهُ: نیافرید خداوند

ذَلِكَ: آن را

إِلَّا بِالْحَقِّ: جز بر اساس حق.

يُفَصِّلُ: بیان می‌کند

الآيات: آیات را

لِقَوْمٍ: برای گروهی که

يَعْلَمُونَ: می‌دانند.

۶ إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ

إِنَّ فِي: به درستی که در

اخْتِلَافٍ: آمد و رفت

اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ: شب و روز

وَ مَا خَلَقَ: و آن چه خلق نمود

(۲۸) جلد ۱۱ سوره یونس

اللَّهُ: خدا

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَتَّقُونَ: پرهیزکارند.

۹ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِمِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح،

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹)

يَهْدِيهِمْ: هدایت می‌کند آن‌ها را

رَبُّهُمْ: پروردگارشان

بِإِيمَانِهِمْ: به خاطر ایمانشان.

تَجْرِي مِنْ: جریان دارد از

تَحْتِهِمْ: زیر (قصرهای) آن‌ها

الْأَنْهَارُ: نه‌هایی

فِي جَنَّاتٍ: در بهشت‌های

النَّعِيمِ: پر نعمت.

۱۰ دَعُوهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأٰخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

دَعُوهُمْ: دعایشان

فِيهَا: در آن جا (این است)

سُبْحَانَكَ: منزهی تو

(۳۰) جلد ۱۱ سوره یونس

اللَّهُمَّ: خداوند گارا!

وَ تَحِيَّتُهُمْ: و درودشان

فِيهَا: در آن جا

سَلَامٌ: سلام است.

وَ آخِرُ دَعْوَاهُمْ: و آخر دعایشان

أَن: این است:

الْحَمْدُ: حمد و سپاس

لِلَّهِ: برای خدایی است

رَبِّ: که پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۱۱ وَ لَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقَضَىٰ إِلَيْهِمْ أَجْلَهُمْ فَذَرُوا الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱)

وَ لَوْ يُعَجِّلُ: و اگر عجله کند

اللَّهُ: خداوند

لِلنَّاسِ: برای مردم

الشَّرَّ: بدی را،

اسْتِعْجَالَهُمْ: (همانند) عجله ایشان

بِالْخَيْرِ: به خیر،

لَقَضَىٰ: هر آینه به پایان می‌رسد

إِلَيْهِمْ: به سوی ایشان

أَجْلَهُمْ: عمرشان، اجلشان

فَذَرُوا: پس رها می‌کنیم

الَّذِينَ: کسانی را که

لَا يَرْجُونَ: امید ندارند

لِقَاءَنَا: دیدار ما را،

فِي طُغْيَانِهِمْ: در طغیانشان

(۳۲) جلد ۱۱ سوره یونس

يَعْمَهُونَ: که سرگردان شوند.

۱۲ وَ إِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَ إِذَا مَسَّ: و هنگامی که برسد

الْإِنْسَانَ: به انسان

الضُّرُّ: آسیبی، زیانی،

دَعَانَا: می خواند ما را

لِجَنبِهِ: چه به پهلویش باشد

أَوْ قَاعِدًا: یا نشسته

أَوْ قَائِمًا: یا ایستاده،

فَلَمَّا: پس وقتی که

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳)

كَشَفْنَا عَنْهُ: برطرف کردیم از او

ضُرَّهُ: ناراحتی اش را،

مَرَّ كَأَن: (چنان) می گذرد گویی

لَّمْ يَدْعُنَا: نخوانده ما را

إِلَى ضُرِّ: برای ناراحتی ای که

مَسَّهُ: به او رسیده.

كَذَلِكَ: این چنین

زُيِّنَ: زینت داده شده

لِلْمُسْرِفِينَ: برای اسراف کاران

ما: آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می دادند.

۲۲ هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا

(۳۴) جلد ۱۱ سوره یونس

بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوْا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُ اللّٰهِ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لِأَنَّ أَنْجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

يُسَيِّرُكُمْ: سیر می دهد شما را

فِي الْبَرِّ: در خشکی

وَالْبَحْرِ: و دریا،

حَتَّىٰ آذًا: تا هنگامی که

كُنْتُمْ فِي: باشید در

الْفُلْكِ: کشتی.

وَجَرَيْنَ: و به حرکت درآورد

بِهِمْ: آن‌ها را

بَرِيحٍ: به بادی

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵)

طَيِّبَةً: دلپذیر، موافق،

وَفَرِحُوا: و خوشحال شوند

بِهَا: به واسطه آن.

جَاءَتْهَا: (ناگهان) بیاید آن‌ها را

رِيحٍ: بادی

عاصِفٌ: تند

وَجَاءَهُمْ: و بیاید ایشان را

الْمَوْجِ مِنْ: موج از

كُلِّ مَكَانٍ: هر مکانی،

و ظَنُّوْا: و گمان برند

أَنَّهُمْ: که همانا ایشان

أُحِيطَ بِهِمْ: محاصره شده‌اند،

دَعَوْ: خواندند، بخوانند

اللَّهِ: خدا را

(۳۶) جلد ۱۱ سوره یونس

مُخْلِصِينَ: از روی اخلاص

لَهُ الدِّينَ: برای او با عقیده،

لِأَنَّ: هر آینه اگر

أَنْجَيْتَنَا: نجات دهی ما را

مِنْ هَذِهِ: از این (مهلکه)،

لَنَكُونَنَّ: حتما می‌باشیم

مِنَ الشَّاكِرِينَ: از سپاسگزاران.

۲۳ فَلَمَّا أَنْجَيْتَهُمْ إِذَا هُمْ يَنْبُغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغَيْتُمْ عَلَيَّ أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ

بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَنْجَيْتَهُمْ: نجات داد آن‌ها را،

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷)

اِذَا هُمْ: در آن هنگام آن‌ها

يَبْعُونَ: ستم می‌کنند

فِي الْأَرْضِ: در زمین

بِغَيْرِ الْحَقِّ: به ناحق.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

إِنَّمَا: جز این نیست که

بِعَيْبِكُمْ: ستم شما

عَلَيْ أَنْفُسِكُمْ: به (زیان) خود شماست.

مَتَاعٍ: بهره

الْحَيَوَةُ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا (را می‌برید).

ثُمَّ إِلَيْنَا: سپس به سوی ماست

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما،

فَنُنَبِّئُكُمْ: پس خبر می‌دهیم شما را

(۳۸) جلد ۱۱ سوره یونس

بِمَا: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: عمل می‌کردید.

۲۴ إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَوَةِ الدُّنْيَا كَمَا آءِ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَآءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَ الْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا آخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَ أَزْيَنْتْ وَ ظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا آتِيهَا آتِيهَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَّمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

مَثَلُ الْحَيَوَةِ: مثل زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

كَمَا آءِ: مانند آبی است که

أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم آن را

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹)

مِنَ السَّمَآءِ: از آسمان،

فَاخْتَلَطَ: پس در آمیزد

بِهِ نَبَاتٌ: به وسیله آن گیاهان

الْأَرْضِ: زمین

مِمَّا يَأْكُلُ: از آن چه می‌خورند

النَّاسُ: مردم

وَالْأَنْعَامُ: و چهارپایان،
 حَتَّىٰ أَذَّآ: تا زمانی که
 أَخَذَتْ: گرفته، بگیرد
 الْأَرْضُ: زمین
 زُخْرُفَهَا: زیبایی خود را،
 وَازَيَّنَّتْ: و تزیین گردد،
 وَظَنَّ أَهْلُهَا: و گمان برند اهل آن
 أَنَّهُمْ: که همانا آنها
 (۴۰) جلد ۱۱ سوره یونس
 قَادِرُونَ عَلَيْهَا: قادرند بر آن،
 اَتِيهَا: فرا رسد
 أَمْرُنَا لَيْلًا: امر ما شب
 أَوْ نَهَارًا: یا روزی
 فَجَعَلْنَاهَا: پس قرار دهیم آن را
 حَصِيدًا: درو شده
 كَأَنَّ: هم چنان که گویی
 لَمْ تَعْنُ: نبوده است
 بِالْأَمْسِ: دیروز.
 كَذَلِكَ: این چنین
 نُفَصِّلُ: شرح می دهیم
 الْآيَاتِ: آیات را
 لِقَوْمٍ: برای قومی که
 يَتَفَكَّرُونَ: تفکر می کنند.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱)

۲۵ وَاللَّهُ يَدْعُوآ إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 وَاللَّهُ: و خداوند
 يَدْعُوآ: دعوت می کند، می خواند
 إِلَىٰ دَارِ: به سوی سرای
 السَّلَامِ: سلامت
 وَيَهْدِي: و هدایت می کند
 مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد
 إِلَىٰ صِرَاطٍ: به سوی راه
 مُسْتَقِيمٍ: راست.

۲۶ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَ زِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ

(۴۲) جلد ۱۱ سوره یونس

فیها خالِدُونَ

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

أَحْسَنُوا: نیکی کردند

الْحُسْنَى: پاداش نیکوتر

وَزِيَادَةٌ: و زیاده بر آن است.

وَلَا يَرْهَقُ: نمی پوشاند

وُجُوهَهُمْ: چهره‌هایشان را

قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ: تاریکی و نه ذلت.

أُولَٰئِكَ: آنان

أَصْحَابُ: یاران

الْجَنَّةِ: بهشتند.

هُمْ فیها: ایشان در آن

خالِدُونَ: جاودانند.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳)

۲۷ وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَ تَرَهَّقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَسَبُوا: کسب کردند

السَّيِّئَاتِ: بدی‌ها را،

جَزَاءُ سَيِّئَةٍ: پاداش بدی

بِمِثْلِهَا: به مثل آن دارند

وَتَرَهَّقُهُمْ: و می پوشاند آن‌ها را

ذِلَّةٌ: ذلت.

مَّا لَهُمْ: نیست برایشان

مِنَ اللَّهِ: در (برابر) خدا

مِنْ عَاصِمٍ: هیچ نگهدارنده‌ای،

(۴۴) جلد ۱۱ سوره یونس

كَأَنَّمَا: گویی

أُغْشِيَتْ: پوشیده شده

وُجُوهَهُمْ: چهره‌هایشان

قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ: با پاره‌هایی از شب

مُظْلِمًا: تاریک.

أُولَئِكَ: آنان

أَصْحَابُ: یاران

النَّارِ: آتشند.

هُمْ فِيهَا: ایشان در آن

خَالِدُونَ: جاودانند.

۳۱ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵)

الْأَمْرِ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

قُلْ مَنْ بَكَو: چه کسی

يَرْزُقُكُمْ: روزی می دهد شما را

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

وَالْأَرْضِ: و زمین؟

أَمَّنْ يَمْلِكُ: یا چه کسی مالک

السَّمْعِ: گوش

وَالْأَبْصَارِ: و چشم هاست؟

وَمَنْ: و چه کسی

يُخْرِجُ: خارج می کند

الْحَيَّ مِنَ: زنده را از

الْمَيِّتِ: مرده؟

وَيُخْرِجُ: و خارج می کند

الْمَيِّتِ: مرده را

(۴۶) جلد ۱۱ سوره یونس

مِنَ الْحَيِّ: از زنده؟

وَمَنْ: و چه کسی

يُدَبِّرُ الْأَمْرَ: تدبیر می کند امور را؟

فَسَيَقُولُونَ: پس به زودی گویند:

اللَّهُ: خدا،

فَقُلْ: پس بگو:

أَفَلَا تَتَّقُونَ: آیا پس تقوا پیشه نمی کنید؟

۳۲ فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَإِنِّي تُصْرَفُونَ

فَذَلِكُمْ: پس این چنین است

اللَّهُ: خداوند

رَبُّكُمْ الْحَقُّ: پروردگار بر حق شما.

فَمَاذَا: پس چیست

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷)

بَعْدَ الْحَقِّ: بعد از

إِلَّا الضَّلَالُ: مگر گمراهی،

فَأَنَّى: پس به کجا

تُضَرَّفُونَ: روی می گردانید؟

۳۳ كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

كَذَلِكَ: این چنین

حَقَّتْ: به حقیقت پیوست

كَلِمَتُ: کلمه، سخن

رَبِّكَ عَلَى: پروردگار تو بر

الَّذِينَ: کسانی که

فَسَقُوا: فاسق شدند،

أَنَّهُمْ: که همانا آنها

(۴۸) جلد ۱۱ سوره یونس

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند.

۳۴ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنَّى تُؤْفِكُونَ

قُلْ هَلْ مِنْ: بگو: آیا از

شُرَكَائِكُمْ: شریکان شما

مَنْ: کسی هست که

يَبْدُوا: آغاز کند

الْخَلْقَ: آفرینش را،

ثُمَّ: سپس

يُعِيدُهُ: باز گرداند آن را؟

قُلِ اللَّهُ: بگو: خدا

يَبْدُوا: آغاز می کند

الْخَلْقَ: آفرینش را،

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹)

ثُمَّ: سپس

يُعِيدُهُ: باز می گرداند آن را.

فَأَنَّى: پس چگونه

تُؤَفِّكُونَ: روی گردان می‌شوید؟

۳۵ قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

قُلْ هَلْ مِنْ: بگو: آیا از

شُرَكَائِكُمْ: شریکان شما

مَنْ: کسی هست که

يَهْدِي: هدایت کند

إِلَى الْحَقِّ: به سوی حق؟

قُلِ اللَّهُ: بگو: خدا

(۵۰) جلد ۱۱ سوره یونس

يَهْدِي: هدایت می‌کند

لِلْحَقِّ: به حق.

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

يَهْدِي: هدایت می‌کند

إِلَى الْحَقِّ: به سوی حق

أَحَقُّ أَنْ: سزاوارتر است که

يُتَّبَعَ: پیروی شود،

أَمْ: یا کسی که

لَا يَهْدِي: هدایت نمی‌شود

إِلَّا أَنْ: مگر این که

يَهْدِي: هدایتش کنند؟

فَمَا لَكُمْ: پس شما را چه می‌شود؟

كَيْفَ: چگونه

تَحْكُمُونَ: حکم می‌کنید؟

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱)

۳۷ وَ مَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ لَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ تَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

وَ مَا كَانَ: و نباشد (شایسته نیست)

هَذَا الْقُرْآنُ: این قرآن

أَنْ يُفْتَرَى: که به دروغ ساخته شده باشد

مِنْ دُونِ: (و) از غیر

اللَّهِ: خدا باشد

وَ لَكِن تَصْدِيقَ: بلکه تصدیق می‌کند

الَّذِي: (آن چه را) که

بَيْنَ يَدَيْهِ: پیش از آن آمده

و تَفْصِيلًا: و بیان می‌کند

الْكِتَابِ: کتاب را

(۵۲) جلد ۱۱ سوره یونس

لَا رَيْبَ فِيهِ: شکی نیست در آن

مِنْ: که از جانب

رَبِّ: پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۳۸ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرِيَهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

أَمْ يَقُولُونَ: یا می‌گویند:

افْتَرِيَهُ: دروغ بسته او.

قُلْ فَأْتُوا: بگو: بیاورید

بِسُورَةٍ: سوره‌ای

مِثْلِهِ: مثل آن،

وَادْعُوا مَنِ: و بخوانید از

اسْتَعْظَمْتُمْ: (هر کس) که می‌توانید

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳)

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا،

إِنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِينَ: از راستگویان.

۳۹ بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَّبَكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

بَلْ كَذَّبُوا: بلکه تکذیب کردند

بِما: آن چه را که

لَمْ يُحِيطُوا: احاطه نداشتند

بِعِلْمِهِ: به علمش

وَلَمَّا يَأْتِهِمْ: و هنوز نیامده برایشان

تَأْوِيلُهُ: تأویل آن.

كَذَّبَكَ: این چنین

(۵۴) جلد ۱۱ سوره یونس

كَذَّبَ: تکذیب کردند

الَّذِينَ: کسانی که

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از آن‌ها بودند.

فَانظُرْ كَيْفَ: پس بنگر چگونه

كَانَ عَاقِبَةُ: بود عاقبت

الظَّالِمِينَ: ستمگران.

۴۴ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

لَا يَظْلِمُ: ظلم نمی کند

النَّاسَ: به مردم

شَيْئًا: چیزی، هیچ

وَلَكِنَّ النَّاسَ: ولیکن مردم

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵)

أَنفُسُهُمْ: به خودشان

يَظْلِمُونَ: ظلم می کنند.

۵۳ وَ يَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلُّ أَى وَ رَبِّآ إِنَّهُ لَحَقُّ وَ مَا آتْتُمْ بِمُعْجِزِينَ

وَ يَسْتَنْبِئُونَكَ: و خیر می خواهند از تو

أَحَقُّ هُوَ: آیا حق است آن (عذاب)؟

قُلُّ أَى: بگو: آری!

وَ رَبِّآ: و قسم به پروردگارم

إِنَّهُ: همانا آن

لَحَقُّ: حق است.

وَ مَا آتْتُمْ: و نیستید شما

بِمُعْجِزِينَ: عاجز کننده.

(۵۶) جلد ۱۱ سوره یونس

۵۴ وَلَوْ أَن لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِى الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا أَرَاوا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

وَ لَوْ أَن لِكُلِّ: و اگر همانا هر

نَفْسٍ: نفسی، کسی که

ظَلَمَتْ: ظلم کرده،

مَا فِى: آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است (مال او باشد)،

لَافْتَدَتْ بِهِ: هر آینه فدیة می دهد، عوض می دهد.

وَ أَسْرُوا: و پنهان کنند

النَّدَامَةَ: پشیمانی را

لَمَّا أَرَاوا: وقتی که ببینند، دیدند

الْعَذَابَ: عذاب را.

وَ قُضِيَ بَيْنَهُمْ: و داوری شود بینشان

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷)

بِالْقِسْطِ: به عدالت.

وَهُمْ: و ایشان

لَا يُظْلَمُونَ: ظلم کرده نمی شوند.

۵۵ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

أَلَا إِنَّ: آگاه باشید همانا

لِلَّهِ: برای خداست

مَا فِي: آن چه در

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است.

أَلَا إِنَّ وَعْدَ: آگاه باشید وعده

اللَّهِ: خدا

حَقٌّ: حق است

(۵۸) جلد ۱۱ سوره یونس

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ: ولیکن بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۵۶ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

هُوَ: اوست

يُحْيِي: که زنده می کند

وَيُمِيتُ: و می میراند

وَإِلَيْهِ: و به سوی او

تُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوید.

۵۷ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَ تَكْوِينُ مَوْعِظَتِكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

قَدْ: به تحقیق

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹)

جَاءَ تَكْوِينُ: آمده شما را

مَوْعِظَةٌ: پندی، موعظه‌ای

مِنْ رَبِّكُمْ: از جانب پروردگارتان،

وَ شِفَاءٌ: و شفائی

لِمَا: برای آن چه

فِي الصُّدُورِ: در سینه‌هاست

وَ هُدًى: و هدایتی

وَرَحْمَةً: و رحمتی است

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان.

۶۱ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَ

(۶۰) جلد ۱۱ سوره یونس

لَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

وَمَا تَكُونُ: و نمی باشی

فِي شَأْنٍ: در کاری،

وَمَا تَتْلُوا: و تلاوت نمی کنی

مِنْهُ: از آن،

مِنْ قُرْآنٍ: از قرآن،

وَلَا تَعْمَلُونَ: و انجام نمی دهید

مِنْ عَمَلٍ: هیچ عملی را،

إِلَّا كُنَّا: مگر باشیم ما

عَلَيْكُمْ شُهُودًا: بر شما گواه

إِذْ تُفِيضُونَ: هنگامی که وارد می شوید، سرگرمید

فِيهِ: در آن.

وَمَا يَعْزُبُ: و پنهان نیست

عَنْ رَبِّكَ: از پروردگار تو

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱)

مِنْ مِثْقَالٍ: هم وزن

ذَرَّةٍ فِي: ذره‌ای در

الْأَرْضِ: زمین

وَلَا فِي السَّمَاءِ: و نه در آسمان

وَلَا أَصْغَرَ: و نه کوچک‌تر

مِنْ ذَلِكَ: از آن

وَلَا أَكْبَرَ: و نه بزرگ‌تر،

إِلَّا فِي كِتَابٍ: مگر در کتابی

مُبِينٍ: آشکار است.

۶۲ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

أَلَا إِنَّ: آگاه باشید همانا

أَوْلِيَاءَ: دوستان

(۶۲) جلد ۱۱ سوره یونس

اللّٰهُ: خدا

لَا خَوْفٌ: نه ترسی

عَلَيْهِمْ: برایشان است

وَلَا هُمْ: و نه ایشان

يَحْزَنُونَ: غمگین می شوند.

۶۳ الَّذِينَ آمَنُوا وَ كَانُوا يَتَّقُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَ كَانُوا يَتَّقُونَ: و پرهیزکاری می کردند.

۶۴ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

لَهُمْ: برای آنهاست

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳)

الْبُشْرَى: شادی

فِي الْحَيٰوةِ: در زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

وَ فِي الْآخِرَةِ: و در آخرت.

لَا تَبْدِيلَ: دگرگونی نپذیرد

لِكَلِمَاتِ: کلمات

اللّٰهُ: خدا.

ذٰلِكَ: این است

هُوَ الْفَوْزُ: آن رستگاری

الْعَظِيمُ: بزرگ.

۶۵ وَ لَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ اِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

وَ لَا يَحْزَنُكَ: و غمگین نسازد تو را

(۶۴) جلد ۱۱ سوره یونس

قَوْلُهُمْ: گفتارشان،

اِنَّ الْعِزَّةَ: به درستی که عزت

لِلّٰهِ: برای خداست

جَمِيعًا: تمامی اش.

هُوَ السَّمِيعُ: او شنوای

الْعَلِيمُ: داناست.

۶۶ اَلَا اِنَّ لِلّٰهِ مَنۡ فِي السَّمٰوٰتِ وَ مَنۡ فِي الْاَرْضِ وَ مَا يَتَّبِعُ الَّذِيۡنَ يَدْعُوۡنَ مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ شُرَكَآءَ اِنۡ يَّتَّبِعُوۡنَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنَّ هُمۡ اِلَّا

يَحْزَنُونَ

أَلَا إِنَّ آكَاهَ بَاشِيدَ، هَمَانَا

لِلَّهِ: بَرَاى خِداست

مَنْ فِى: هر كه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵)

وَمَنْ فِى: و هر كه در

الأَرْضِ: زمین است

وَمَا يَتَّبِعُ: و پیروی نمی‌کنند.

الَّذِينَ: کسانی که

يَدْعُونَ: می‌خوانند

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا

شُرَكَاءَ: شریکان.

أَنْ يَتَّبِعُونَ: پیروی نمی‌کنند

إِلَّا الظَّنَّ: مگر گمان را

وَأَنْ هُمْ إِلَّا: و نیستند ایشان مگر

يَحْرُصُونَ: حدس زننده، دروغگو.

۶۷ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

(۶۶) جلد ۱۱ سوره یونس

هُوَ الَّذِي: اوست که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

اللَّيْلَ: شب را

لِتَسْكُنُوا: تا آرامش بیاید

فِيهِ: در آن

وَالنَّهَارَ: و روز را

مُبْصِرًا: روشنی بخش.

إِنَّ فِي: همانا در

ذَلِكَ: آن

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَسْمَعُونَ: می‌شنوند.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷)

۷۱ وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبِيٌّ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذْكَرُونَ بآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَ

شُرَكَاءِكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ
 وَأَتْلُ: و بخوان
 عَلَيْهِمْ: برایشان
 نَبَأُ نُوحٍ: سرگذشت نوح را،
 إِذْ قَالَ: زمانی که گفت:
 لِقَوْمِهِ: به قومش
 يَا قَوْمِ: ای قوم من!
 إِنْ كَانَ: اگر باشد
 كَبُرَ عَلَيْكُمْ: بزرگ و سنگین بر شما
 مَقَامِي: مقام من
 وَتَذَكِيرِي: و یادآوری من
 (۶۸) جلد ۱۱ سوره یونس
 بِآيَاتِ: نسبت به آیات
 اللَّهُ: خدا
 فَعَلَى اللَّهِ: پس بر خدا
 تَوَكَّلْتُ: توکل کردم.
 فَاجْمَعُوا أ: پس جمع کنید
 أَمْرُكُمْ: کارتان را، قدرتتان را
 وَشُرَكَاءِكُمْ: و شریکانتان را،
 ثُمَّ لَا يَكُنْ: سپس نباشد
 أَمْرُكُمْ: کار شما
 عَلَيْكُمْ: بر شما
 غُمَّةً: پوشیده،
 ثُمَّ: سپس
 اقْضُوا أ: پایان دهید
 إِلَيَّ: به (حیات) من

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹)

وَلَا تُنظِرُونِ: و مهلت ندهید مرا.

۷۲ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأَمْرٌ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

فَإِنْ: پس اگر

تَوَلَّيْتُمْ: روی گردانید،

فَمَا سَأَلْتُكُمْ: پس نمی‌خواهم از شما

مِنْ أَجْرٍ: هیچ مزدی.

انْ أَجْرِي: نیست مزد من
إِلَّا عَلَيَّ: مگر بر
اللَّهِ: خدا.

وَأُمِرْتُ: و مأمور شده‌ام
أَنْ أَكُونَ: که باشم
مِنَ الْمُسْلِمِينَ: از مسلمانان، تسلیم شدگان.

(۷۰) جلد ۱۱ سوره یونس

۷۳ فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ
فَكَذَّبُوهُ: پس تکذیب کردند او را،
فَجَعَلْنَاهُ: پس نجات دادیم او را
وَمَنْ مَعَهُ: و کسانی را که با او
فِي الْفُلْكِ: در کشتی (بودند)
وَجَعَلْنَاهُمْ: و قرار دادیم آن‌ها را
خَلَائِفَ: جانشینان ،
وَأَعْرَفْنَا: و غرق نمودیم
الَّذِينَ: کسانی را که
كَذَّبُوا: تکذیب نمودند
بِآيَاتِنَا: آیات ما را.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱)

فَانظُرْ: پس ببین

كَيْفَ كَانَ: چگونه بود

عَاقِبَةُ: عاقبت

الْمُنْذَرِينَ: بیم داده شدگان.

۷۴ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُواهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ
ثُمَّ بَعَثْنَا: سپس برانگیختیم

مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا: از بعد او رسولانی

إِلَى قَوْمِهِمْ: به سوی قومشان

فَجَاءُواهُمْ: پس آمدند آن‌ها

بِالْبَيِّنَاتِ: با دلایل روشن،

فَمَا كَانُوا: پس (بر آن) نبودند

(۷۲) جلد ۱۱ سوره یونس

لِيُؤْمِنُوا: تا ایمان بیاورند

بِما: به آن چه

كَذَّبُوا: تکذیب نمودند

بِهِ مِنْ قَبْلُ: به آن از قبل.

كَذَلِكَ: این چنین

نَطَّبَعُ عَلِيَّ: مهر می‌نهم بر

قُلُوبِ: دل‌های

الْمُعْتَدِينَ: تجاوزکاران.

۷۶ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَاءَهُمُ: آمد آن‌ها را

الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا: حق از جانب ما،

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳)

قَالُوا: گفتند:

إِنَّ هَذَا: به درستی که این

لَسِحْرٌ مُبِينٌ: سحری آشکار است.

۷۷ قَالَ مُوسَى اتَّقُوا لِحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ

قَالَ مُوسَى: گفت: موسی

اتَّقُوا لِحَقِّ: آیا می‌گویید

لِلْحَقِّ لَمَّا: حق را وقتی که

جَاءَكُمْ: آمد شما را؟

أَسِحْرٌ هَذَا: آیا سحر است این؟

وَلَا يُفْلِحُ: در حالی که رستگار نمی‌شوند

السَّاحِرُونَ: ساحران.

(۷۴) جلد ۱۱ سوره یونس

۹۴ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَاسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

فَإِنْ كُنْتَ: پس اگر بودی

فِي شَكٍّ: در شک

مِمَّا: از آن چه

أَنْزَلْنَا: نازل نمودیم

إِلَيْكَ: به سوی تو،

فَاسْئَلِ: پس سؤال کن

الَّذِينَ: از آنان که

يُقْرَأُونَ: می‌خوانند

الْكِتَابِ: کتاب (آسمانی)

مِنْ قَبْلِكَ: پیشین را

لَقَدْ: هر آینه به طور قطع

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵)

جَاءَكَ: آمده تو را

الْحَقُّ: حق

مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت،

فَلَا تُكُونَنَّ: پس نباش

مِنَ الْمُضْمَرِّينَ: از تردید کنندگان.

۹۵ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَاسِرِينَ

وَلَا تَكُونَنَّ: و نباش

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

كَذَبُوا: تکذیب نمودند

بِآيَاتِ اللَّهِ: آیات خدا را،

فَتَكُونُوا: پس می‌شوی

مِنَ الْخَاسِرِينَ: از زیانکاران .

(۷۶) جلد ۱۱ سوره یونس

۹۶ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

حَقَّتْ: تحقق یافته

عَلَيْهِمْ: برایشان

كَلِمَةُ: کلمه، سخن

رَبِّكَ: پروردگارت،

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند.

۹۷ وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

وَلَوْ: و هر چند

جَاءَتْهُمْ: بیاید ایشان را

كُلُّ: تمام

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷)

آيَةٍ: آیات، نشانه‌ها،

حَتَّى يَرَوْا: تا ببینند

الْعَذَابَ الْأَلِيمَ: عذاب دردناک را.

۹۸ فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةً آمَنَتْ فَأَنْفَعَهَا آيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُنْسُوا لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ

فَلَوْلَا كَانَتْ: پس چرا نبود

قَرِيَّةٌ: شهری

اَمَّنَتْ: که ایمان آورد،

فَنَفَعَهَا: پس سود دهد به او

ایمانها: ایمانش؟

إِلَّا قَوْمٌ يُونُسَ: مگر قوم یونس

لَمَّا: وقتی که

(۷۸) جلد ۱۱ سوره یونس

اَمَّنُوا: ایمان آوردند

كَشَفْنَا: برطرف ساختیم

عَنْهُمْ: از آنها

عَذَابٍ: عذاب

الْخِزْيِ: رسواکننده را

فِي الْحَيَاةِ: در زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَمَتَّعْنَاهُمْ: و بهره‌مند ساختیم آنها را

إِلَى حِينٍ: تا مدّت معینی.

۹۹ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

وَلَوْ شَاءَ: و اگر می‌خواست

رَبُّكَ: پروردگار تو،

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹)

لَأَمَنَّ: هر آینه ایمان می‌آوردند

مَنْ فِي: کسانی که در

الْأَرْضِ: زمین هستند

كُلَّهُمْ: همه‌شان

جَمِيعًا: جمیعاً.

أَفَأَنْتَ: آیا پس تو

تُكْرِهُ: مجبور می‌کنی

النَّاسَ: مردم را

حَتَّى: تا

يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ: ایمان بیاورند؟

۱۰۰ وَ مَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَ يَجْعَلُ الرُّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

وَ مَا كَانَ: و نباشد

(۸۰) جلد ۱۱ سوره یونس

لَنْفَسٍ: برای هیچ نفسی،
 أَنْ تُؤْمِنَ: که ایمان بیاورد،
 إِلَّا بِإِذْنِ: مگر به اجازه
 اللَّهُ: خدا.

وَيَجْعَلُ: و قرار می دهد
 الرَّجْسَ: پلیدی را
 عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که
 لَا يَعْقِلُونَ: عقل ندارند، نمی اندیشند.

۱۰۱ قُلْ انظُرُوا ماذا في السموات والأرض وما تُعْجِبُ الآياتِ وَالتَّذْذُرِ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ
 قُلْ انظُرُوا: بگو: بنگرید
 ماذا في: چیست در
 السموات: آسمانها

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۱)

وَالْأَرْضِ: و زمین؟
 وَمَا تُعْجِبُ: و بی نیاز نمی کند
 الآياتِ: آیات، نشانه‌ها
 وَالتَّذْذُرِ: و بیم دادن‌ها
 عَنْ قَوْمٍ: از قومی که
 لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند.

۱۰۴ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّيْكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
 قُلْ: بگو:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم!
 إِن كُنتُمْ: اگر باشید
 فِي شَكٍّ: در شک

(۸۲) جلد ۱۱ سوره یونس

مِنْ: از

دینی: دین من،
 فَلَا أَعْبُدُ: پس نمی پرستم
 الَّذِينَ: کسانی را که
 تَعْبُدُونَ: شما می پرستید
 مِنْ دُونِ: غیر از
 اللَّهُ: خدا،

وَلِكِنْ: ولیکن

أَعْبُدُ: می پرستم

اللَّهُ: خدایی را

الَّذِي: که

يَتَوَفَّيْكُمْ: می میراند شما را،

وَأُمِرْتُ: و مأمور شده‌ام

أَنْ: که

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۳)

أَكُونُ: باشم

مِنْ: از

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان.

۱۰۵ وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

وَأَنْ: و این که

أَقِمَّ: استوار بدار، متوجه ساز

وَجْهَكَ: رویت را

لِلدِّينِ: به دینی که

حَنِيفًا: حنیف است

وَلَا تَكُونَنَّ: و نباش

مِنْ: از

الْمُشْرِكِينَ: مشرکان.

(۸۴) جلد ۱۱ سوره یونس

۱۰۶ وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ

وَلَا تَدْعُ: و نخوان

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا

ما: چیزی را که

لَا يَنْفَعُكَ: نه سود می‌رساند به تو،

وَلَا يَضُرُّكَ: و نه ضرری دارد برای تو.

فَإِنْ: پس اگر

فَعَلْتَ: انجام دادی،

فَإِنَّكَ: پس همانا تو

اذا: در آن هنگام

مِنْ: از

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۵)

الظَّالِمِينَ: ستمکاران (خواهی بود).

۱۰۷ وَ أَنْ يَمْسَسَكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَ أَنْ يُرَدِّكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ

وَ أَنْ يَمْسَسَكَ: و اگر برساند به تو

اللَّهُ بِضُرٍّ: خداوند ضرری را،

فَلَا كَاشِفَ: پس برطرف کننده‌ای نیست

لَهُ إِلَّا هُوَ: آن را مگر او.

وَ أَنْ يُرَدِّكَ: و اگر اراده کند برای تو

بِخَيْرٍ: خیری را،

فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ: پس بازدارنده‌ای نیست فضلش را.

يُصِيبُ بِهِ: می‌رساند آن را

مَنْ يَشَاءُ: به هر که بخواهد

(۸۶) جلد ۱۱ سوره یونس

مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش،

وَ هُوَ الْعَفُورُ: و او آمرزنده

الرَّحِيمُ: مهربان است.

۱۰۸ قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّٰ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَ مَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

قُلْ يَا أَيُّهَا: بگو: ای

النَّاسُ قَدْ: مردم! به تحقیق

جَاءَكُمْ الْحَقُّ: آمده شما را حق

مِنْ رَبِّكُمْ: از جانب پروردگارتان،

فَمَنْ: پس هر کس

اهْتَدَى: هدایت یابد

فَإِنَّمَا: جز این نیست که

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۷)

يَهْتَدَى: هدایت شده

لِنَفْسِهِ: برای خودش،

وَ مَنْ ضَلَّ: و هر کس گمراه گردد

فَإِنَّمَا: جز این نیست که

يَضِلُّ: گمراه شده

عَلَيْهَا: (به زبان خودش).

وَ مَا أَنَا: و من نیستم

عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ: بر شما وکیل.

۱۰۹ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِيَّاكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ

وَ اتَّبِعْ: و پیروی کن

ما یوحیاً: از آن چه وحی می‌شود

إِيَّاكَ: به سوی تو،

وَ اصْبِرْ حَتَّىٰ: و صبر کن تا

(۸۸) جلد ۱۱ سوره یونس

يَحْكُمُ اللَّهُ: حکم کند خدا،

وَ هُوَ خَيْرٌ: و او بهترین

الْحَاكِمِينَ: حکم کنندگان است.

سوره یونس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۹)

«سوره هود»

۱ الْآرَ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

الآر: از حروف مقطعه

كِتَابٌ: (این) کتابی است

أُحْكِمَتْ: که استوار گشته

آيَاتُهُ: آیاتش،

ثُمَّ: سپس

فُصِّلَتْ: تشریح شده

مِنْ لَدُنْ: از نزد

حَكِيمٍ خَبِيرٍ: حکیمی آگاه.

۲ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي إِلَهُكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

أَلَّا تَعْبُدُوا: این که نپرستید

(۹۰) جلد ۱۱ سوره هود

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا را.

إِنِّي: همانا من

لَكُمْ: برای شما

مِنْهُ نَذِيرٌ: از جانب او بیم دهنده

وَ بَشِيرٌ: و بشارت دهنده‌ام.

۳ وَ أَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ

عَذَابِ يَوْمٍ كَبِيرٍ

وَ أَنْ: و این که

اسْتَغْفِرُوا: آمرزش بطلبید

رَبِّكُمْ: از پروردگارتان،
ثُمَّ تُوْبُوْا ا: سپس بازگردید
سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۱)

اِلَيْهِ: به سوی او
يُمَتِّعُكُمْ: (تا) بهره‌مند سازد شما را
مَتَاعًا حَسَنًا: بهره‌ای نیکو،
اِلَى اَجَلٍ: تا مدت
مُسَمًّى: نامبرده شده، معین،
و يُؤْتِي كُلَّ و: بدهد به هر
ذی فَضْلٍ: صاحب فضلی
فَضْلَهُ: فضلش را.

وَاِنْ و: و اگر
تَوَلَّوْا: روی گردان شوید،
فَاِنِّي: پس همانا من
اَخَافُ: می‌ترسم
عَلَيْكُمْ: بر شما

عَذَابَ يَوْمٍ: از عذاب روزی که
(۹۲) جلد ۱۱ سوره هود

كَبِيْرٍ: بزرگ است.
۴ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ وَ هُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ
اِلَى اللّٰهِ: به سوی خداست
مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما،
و هُوَ عَلٰى و: او بر
كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی
قَدِيْرٌ: قادر است.

۵ اَلَا اِنَّهُمْ يَثْنُوْنَ صُدُوْرَهُمْ لِيَسْتَخْفُوْا مِنْهُ اَلَا حِيْنَ يَسْتَعْشُوْنَ نِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ و مَا يُعْلِنُوْنَ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ
اَلَا ا: آگاه باشید
اِنَّهُمْ: همانا ایشان

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۳)
يَثْنُوْنَ: در کنار هم قرار می‌دهند
صُدُوْرَهُمْ: سینه‌هایشان را
لِيَسْتَخْفُوْا: تا پنهان کنند
مِنْهُ: از او.

أَلَا: آگاه باشید
 حِينَ: آن هنگام که
 يَسْتَعْشُونَ: پرده خویش کنند
 ثِيَابَهُمْ: لباس هایشان را،
 يَعْلَمُ: می‌داند
 مَا: آن چه را
 يُسِرُّونَ: پنهان می‌کنند
 وَمَا: و آن چه را
 يُعْلِنُونَ: آشکار می‌کنند.
 إِنَّهُ عَلِيمٌ: همانا او داناست
 (۹۴) جلد ۱۱ سوره هود
 بِذَاتِ الصُّدُورِ: به درون سینه‌ها.
 «پایان جزء ۱۱»

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۵)

۶ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ
 وَمَا مِنْ: و نیست هیچ
 دَابَّةٍ: جنبنده‌ای
 فِي الْأَرْضِ: در زمین
 إِلَّا عَلَى: مگر بر (عهده)
 اللَّهُ: خداست
 رِزْقُهَا: روزی‌اش،
 وَيَعْلَمُ: و می‌داند
 مُسْتَقَرَّهَا: جای همیشگی‌اش
 وَمُسْتَوْدَعَهَا: و جای موقتی‌اش را.
 كُلٌّ فِي: همه در
 كِتَابٍ: کتابی
 مُبِينٍ: آشکار است.
 (۹۶) جلد ۱۲ سوره هود
 ۱۱ إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ
 إِلَّا الَّذِينَ: مگر کسانی که
 صَبَرُوا: صبر کردند
 وَعَمِلُوا: و انجام دادند
 الصَّالِحَاتِ: عمل صالح،

أُولَئِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

مَغْفِرَةً: آمرزشی

وَأَجْرًا: و اجری

كَبِيرًا: بزرگ.

۱۳ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرِيَهُ قُلْ فَاتُوا بَعْشِرَ سُورٍ

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۷)

مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوا مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

أَمْ يَقُولُونَ: یا می گویند:

افْتَرِيَهُ: دروغ بسته او.

قُلْ: بگو:

فَاتُوا: پس بیاورید

بَعْشِرٍ: ده

سُورٍ مِثْلِهِ: سوره مثل آن

مُفْتَرِيَاتٍ: به دروغ

وَاذْعُوا: و بخوانید

مَنْ: کسانی را که

اسْتَطَعْتُمْ: می توانید

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا،

(۹۸) جلد ۱۲ سوره هود

إِنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِينَ: راستگو.

۱۴ فَالَّذِينَ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

فَالَّذِينَ يَسْتَجِيبُوا: پس اگر استجابات نکردند

لَكُمْ: شما را،

فَاعْلَمُوا: پس بدانید

أَنَّمَا: که آن چه

أُنزِلَ: نازل شده

بِعِلْمِ اللَّهِ: به علم خداست.

وَأَنْ لَا: و این که نیست

إِلَهَ: معبودی

إِلَّا هُوَ: جز او.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۹)

فَهَلْ أَنْتُمْ: پس آیا شما

مُسْلِمُونَ: تسلیم می‌شوید؟

۱۵ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زِينَتَهَا نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَ هُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ

مَنْ: کسانی که

كَانَ يُرِيدُ: بخواهند

الْحَيَاةَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را

وَ زِينَتَهَا: و زینت آن را،

نُوفِّ: به طور تمام می‌دهیم

إِلَيْهِمْ: به آن‌ها

أَعْمَالَهُمْ: (مزد) اعمالشان را

فِيهَا: در آن،

(۱۰۰) جلد ۱۲ سوره هود

وَ هُمْ فِيهَا: و ایشان در آن

لَا يُبْخَسُونَ: (چیزی) کم و کاست داده نمی‌شوند.

۲۵ وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

أَرْسَلْنَا: فرستادیم ما

نُوحًا إِلَى: نوح را به سوی

قَوْمِهِ: قومش،

إِنِّي: به درستی که من

لَكُمْ: برای شما

نَذِيرٌ مُبِينٌ: بیم‌دهنده آشکارم.

۲۶ أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۱)

يَوْمِ أَلِيمٍ

أَنْ لَا تَعْبُدُوا: این که نپرستید

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا را.

إِنِّي: همانا من

أَخَافُ: می‌ترسم

عَلَيْكُمْ: برای شما

عَذَابَ: از عذاب

يَوْمَ أَلِيمٍ: روزی دردناک.

۲۷ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرِيكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَ مَا نَرِيكَ أَتَّبِعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِي الرَّأْيِ وَ مَا نَرِي لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَنْظُنُّكُمْ كَذِبِينَ
فَقَالَ: پس گفتند:

(۱۰۲) جلد ۱۲ سوره هود

الْمَلَأُ: اشراف، افراد چشم پُرکن

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر بودند،

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش،

مَا نَرِيكَ: ما نمی بینیم تو را

إِلَّا بَشَرًا: مگر بشری

مِثْلَنَا: مثل خودمان،

وَ مَا نَرِيكَ: و نمی بینیم

أَتَّبِعَكَ: (کسانی را که) پیروی کردند از تو

إِلَّا الَّذِينَ هُمْ: مگر کسانی که ایشان

أَرَادُوا: ارادیل ساده لوح ما

بَادِي الرَّأْيِ: و افراد زودباور ما هستند.

وَ مَا نَرِي: و نمی بینیم

لَكُمْ: شما را

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۳)

عَلَيْنَا: نسبت به خودمان

مِنْ فَضْلٍ: هیچ برتری ای باشد

بَلْ نَنْظُنُّكُمْ: بلکه گمان می کنیم شما

كَذِبِينَ: دروغگویید.

۲۸ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِهِ مِنْ رَبِّي وَ آتِنِي حَمَةً مِنْ عِنْدِهِ فَعَمَّيْتُ عَلَيْكُمْ أَنْلَزْتُكُمْ هَا وَ أَنْتُمْ لَهَا كِرْهُونَ

قَالَ: (نوح) گفت:

يَقَوْمِ: ای قوم من!

أَرَأَيْتُمْ: آیا دیده‌اید؟ (خبر دهید به من)

إِنْ كُنْتُ: اگر باشم

عَلَىٰ بَيْتِهِ: اگر باشم

مِنْ رَبِّي: از جانب پروردگارم،

(۱۰۴) جلد ۱۲ سوره هود

وَ آتِنِي: و داده باشد به من

رَحْمَةً: رحمتی

مِنْ عِنْدِهِ: از نزد خودش،

فَعَمِيَتْ: پس پنهان باشد

عَلَيْكُمْ: از شما،

أَنْزَلْنَاكُمْوهَا: آیا می‌توانیم به آن ملزمتان کنیم

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

لَهَا كَرِهُونَ: بر آن اکراه دارید؟

۲۹ وَ يَقَوْمٍ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَ مَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْهُمْ مُلِقُوا رَبِّهِمْ وَ لَكِنِّي آأْرِيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ

وَ يَقَوْمٍ: و ای قوم من!

لَا أَسْأَلُكُمْ: نمی‌خواهم از شما

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۵)

عَلَيْهِ مَالًا: بر آن مالی را،

إِنْ أَجْرِي: نیست پاداش من

إِلَّا عَلَى اللَّهِ: مگر بر خدا.

وَ مَا أَنَا بِطَارِدِ: و من طردکننده نیستم

الَّذِينَ: کسانی را که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند،

إِنَّهُمْ: به درستی که آنها

مُلِقُوا: ملاقات کنند

رَبِّهِمْ: پروردگارشان را

وَ لَكِنِّي: ولیکن من

أْرِيكُمْ: می‌بینم شما را

قَوْمًا: قومی

تَجْهَلُونَ: جاهل.

(۱۰۶) جلد ۱۲ سوره هود

۳۰ وَ يَقَوْمٍ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

وَ يَقَوْمٍ: و نمی‌گویم

مَنْ: به شما

يَنْصُرُنِي: نزد من است

مِنَ اللَّهِ: (در برابر عذاب) خدا

إِنْ طَرَدْتُهُمْ: اگر طرد کنم آنها را؟

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ: آیا پس متذکر نمی‌شوید؟

۳۱ وَ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَ لَا آَعْلَمُ الْغَيْبِ وَ لَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَ لَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ

أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ
وَلَا أَقُولُ: و نمی گویم

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۷)
لَكُمْ: به شما

عِنْدِي: نزد من است
خَزَائِنُ اللَّهِ: گنج‌های خدا،
وَلَا أَعْلَمُ: و نمی دانم
الْغَيْبِ: غیب

وَلَا أَقُولُ: و نمی گویم
إِنِّي مَلَكٌ: که من فرشته‌ام
وَلَا أَقُولُ: و نمی گویم
لِلَّذِينَ: به کسانی که
تَزْدَرِيًّا: خوار می آیند
أَعْيُنِكُمْ: به چشم شما
لَنْ يُؤْتِيَهُمْ: هرگز عطا نمی کند به آنها
اللَّهُ: خداوند

خَيْرًا: خیری را.

(۱۰۸) جلد ۱۲ سوره هود

اللَّهُ: خداوند

أَعْلَمُ: داناتر است

بِمَا فِي: به آن چه در

أَنْفُسِهِمْ: نفسشان است.

إِنِّي آ: به درستی که من

إِذَا لَمِنَ: در این هنگام از

الظَّالِمِينَ: ستمکاران خواهم بود.

۳۲ قَالُوا يُنُوحُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَكَثُرَتْ جِدَلْنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

قَالُوا يُنُوحُ: گفتند: ای نوح!

قَدْ: به تحقیق

جَدَلْتَنَا: مجادله کردی با ما

فَكَثُرَتْ: پس زیاد کردی

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۹)

جَدَلْنَا: مجادله را با ما (جرّ و بحث نمودی)،

فَأْتِنَا: پس بیاور برای ما

بِما: آن چه را

تَعِدُنَا: وعده می دهی به ما

إِنْ كُنْتُ: اگر هستی

مِنَ الصَّادِقِينَ: را راستگویان.

۳۳ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا آتَاكُمْ بِمُعْجِزِينَ

قَالَ: (نوح) گفت:

إِنَّمَا: جز این نیست که

يَأْتِيكُمْ بِهِ: می آورد آن را

اللَّهُ: خداوند

إِنْ شَاءَ: اگر بخواهد

(۱۱۰) جلد ۱۲ سوره هود

وَمَا آتَاكُمْ: و نیستید شما

بِمُعْجِزِينَ: عاجزکننده (خدا).

۳۴ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحَايَ إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

وَلَا يَنْفَعُكُمْ: و سود نمی دهد به شما

نُصْحَايَ: نصیحت من

إِنْ أَرَدْتُ: اگر اراده کنم، بخواهم

أَنْ أَنْصَحَ: که نصیحت کنم

لَكُمْ: شما را

إِنْ كَانَ: اگر باشد

اللَّهُ: خداوند

يُرِيدُ أَنْ: که بخواهد

يُغْوِيَكُمْ: گمراه سازد شما را.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۱)

هُوَ رَبُّكُمْ: او پروردگار شماست

وَإِلَيْهِ: و به سویش

تُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوید.

۳۵ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرِيهٖ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيْ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ

أَمْ يَقُولُونَ: یا می گویند:

افْتَرِيهٖ: دروغ بسته او

قُلْ إِنْ: بگو: اگر

افْتَرَيْتُهُ: دروغ بسته باشم آن را

فَعَلَيْ: پس بر من است

إِجْرَامِي: گناه‌م

وَأَنَا بَرِيءٌ: و من بیزارم

مِمَّا تُجْرِمُونَ: از آن چه گناه می‌کنید.

(۱۱۲) جلد ۱۲ سوره هود

۳۶ وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ ءَامَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

وَأَوْحَىٰ: و وحی شد

إِلَىٰ نُوحٍ: به نوح

أَنَّهُ: که همانا

لَنْ يُؤْمِنَ: هرگز ایمان نمی‌آورند

مِنْ قَوْمِكَ: از قومت،

إِلَّا مَنْ: مگر کسانی که

قَدْ: به تحقیق

ءَامَنَ: ایمان آورده‌اند (تاکنون)،

فَلَا تَبْتَئِسْ: پس غمگین مباش

بِما: از آن چه که

كَانُوا يَفْعَلُونَ: انجام می‌دادند.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۳)

۳۷ وَأَصْنَعُ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِينَا وَلَا تُخْطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ

وَأَصْنَعُ الْفُلْكَ: و بساز کشتی

بِأَعْيُنِنَا: با نظارت ما

وَوَحِينَا: و طبق وحی ما

وَلَا تُخْطِبْنِي: و سخن نگو با من

فِي الَّذِينَ: در مورد کسانی که

ظَلَمُوا: ظلم کردند،

إِنَّهُمْ: به درستی که ایشان

مُغْرَقُونَ: غرق شدنی هستند.

۳۸ وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ

(۱۱۴) جلد ۱۲ سوره هود

كَمَا تَسْخَرُونَ

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ: و می‌ساخت کشتی

وَكَلَّمَا مَرَّ: و هر وقت می‌گذشتند

عَلَيْهِ مَلَأَ: بر او اشرافی

مِنْ قَوْمِهِ: از قومش،

سَخَّرُوا: مسخره می کردند

مِنْهُ: او را.

قَالَ اِنْ: گفت: اگر

تَسَخَّرُوا: مسخره کنید

مِنَّا: ما را،

فَاِنَّا: پس همانا ما

نَسَخَّرُ: مسخره می کنیم

مِنْكُمْ: شما را

كَمَا: همان گونه که

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۵)

تَسَخَّرُونَ: مسخره می کنید.

۳۹ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ

فَسَوْفَ: پس به زودی

تَعْلَمُونَ: می دانید

مَنْ يَأْتِيهِ: سراغ چه کسی می آید آن

عَذَابٌ: عذاب

يُخْزِيهِ: که خوار می کند او را

وَيَحِلُّ عَلَيْهِ: و فرامی گیرد او را

عَذَابٌ: عذابی

مُقِيمٌ: دیرپا، جاودانه.

۴۰ حَتَّىٰ آ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ

(۱۱۶) جلد ۱۲ سوره هود

فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ ءَامَنَ وَمَا ءَامَنَ مَعَهَا إِلَّا قَلِيلٌ

حَتَّىٰ آ إِذَا: تا آن گاه که

جَاءَ أَمْرُنَا: آمد امر ما

وَفَارَ التَّنُّورُ: و فوران کرد تنور

قُلْنَا: گفتیم: (به نوح)

احْمِلْ: حمل کن

فِيهَا مِنْ كُلِّ: در آن از هر

زَوْجَيْنِ: زوجی

اثْنَيْنِ: دو تا (نر و ماده)

وَأَهْلَكَ: و خانواده‌ات را

إِلَّا مَنْ: مگر کسانی که

سَبَقَ: گذشت

عَلَيْهِ الْقَوْلُ: بر او قول

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۷)

وَمَنْ: و کسانی را که

ءَأْمَنَ: ایمان آوردند.

وَمَا ءَأْمَنَ: و ایمان نیاوردند

مَعَهَا: با او

إِلَّا قَلِيلٌ: مگر عدّه کمی.

۴۱ وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِيهَا وَمُزْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

وَقَالَ: و گفت:

ارْكَبُوا: سوار شوید

فيها: در آن

بِسْمِ اللَّهِ: به نام خدایی که

مَجْرِيهَا: حرکت دادن آن (با اوست)

وَمُزْسَاهَا: و لنگر انداختن و توقف آن (با اوست).

(۱۱۸) جلد ۱۲ سوره هود

إِنَّ: به درستی که

رَبِّي: پروردگارم

لَغَفُورٌ: هر آینه آمرزنده

رَحِيمٌ: و رحیم است.

۴۲ وَ هِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَ نَادَى نُوحٌ نُّ ابْنَهُ وَ كَانَ فِي مَعْرِزٍ يَبْنَئِي اِرْكَبُ مَعَنَا وَ لَا تَكُنْ مَعَ الْكٰفِرِينَ

وَ هِيَ تَجْرِي: و آن می‌برد

بِهِمْ فِي مَوْجٍ: آن‌ها را در موجی

كَالْجِبَالِ: چون کوه‌ها

وَ نَادَى: و نداد داد

نُوحٌ ابْنَهُ: نوح پسرش را

وَ كَانَ فِي: در حالی که بود در

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۹)

مَعْرِزٍ: گوشه‌ای

يَبْنَئِي: ای پسر!

ارْكَبُ: سوار شو

مَعَنَا: با ما

وَ لَا تَكُنْ: و نباش

مَعَ الْكَافِرِينَ: با کافران.
 ۴۳ قَالَ سَنَأْوِيَا إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ
 قَالَ: گفت:

سَنَأْوِيَا: پناه می‌برم

إِلَىٰ جَبَلٍ: به کوهی

يَعْصِمُنِي: که نگهداری می‌کند

(۱۲۰) جلد ۱۲ سوره هود

مِنَ الْمَاءِ: از آب.

قَالَ: گفت:

لَا عَاصِمَ: هیچ نگاهدارنده‌ای نیست

الْيَوْمَ: امروز

مِنْ أَمْرِ: (در برابر) امر

اللَّهِ: خدا

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

رَحِمَ: رحم کند (خدا بر او)

وَحَالَ: و حائل شد

بَيْنَهُمَا: بین آن دو

الْمَوْجُ: موج

فَكَانَ مِنْ: پس بود (او) از

الْمُغْرَقِينَ: غرق شدگان.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۱)

۴۴ وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسْمَاءُ أَقْلَعِي وَغِيصَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
 وَقِيلَ: و گفته شد:

يَا أَرْضُ: ای زمین!

ابْلَعِي مَاءَكِ: فروبر آبت را

وَيَسْمَاءُ: و ای آسمان!

أَقْلَعِي: بازدار، خودداری کن

وَغِيصَ الْمَاءُ: و فرو رفت آب

وَقُضِيَ الْأَمْرُ: و پایان یافت کار

وَاسْتَوَتْ: و برآمد، پهلو گرفت

عَلَىٰ الْجُودِيِّ: بر کوه جودی.

وَقِيلَ بُعْدًا: و گفته شد دور باد

لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ: قوم ستمگر.

(۱۲۲) جلد ۱۲ سوره هود

۴۵ وَ نَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَكَمِينَ
وَ نَادَى نُوحٌ: و ندا کرد نوح
رَبَّهُ: پروردگارش را
فَقَالَ: پس گفت:
رَبِّ: پروردگار من!
إِنَّ ابْنِي: همانا پسر من
مِنْ أَهْلِي: از خانواده من است
وَإِنَّ: و به درستی که
وَ وَعْدَكَ: و وعده تو
الْحَقُّ: حق است
وَ أَنْتَ أَحْكَمُ: و تو بهترین
الْحَكَمِينَ: حکم کنندگانی.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۳)

۴۶ قَالَ يُنُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْتَلِنَ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ
قَالَ: گفت:

يُنُوحُ: ای نوح!
إِنَّهُ لَيْسَ: همانا او نیست
مِنْ أَهْلِكَ: از خانواده تو،
إِنَّهُ عَمَلٌ: به درستی که او کاری
غَيْرُ صَالِحٍ: غیر صالح (می کرد)،
فَلَا تَسْتَلِنَ: پس نخواه از من
مَا لَيْسَ: چیزی را که نیست
لَكَ بِهِ: بر تو به آن
عِلْمٌ: علمی،

(۱۲۴) جلد ۱۲ سوره هود

إِنِّي: همانا من
أَعِظُكَ: موعظه می کنم تو را
أَنْ تَكُونَ: که نباشی
مِنَ الْجَاهِلِينَ: از جاهلان.

۴۸ قِيلَ يُونُوحُ اهْبِطْ بِسَلْمٍ مِنَّا وَ بَرَكَتٍ عَلَيْكَ وَ عَلِيًّا أَمِّم مَعَكَ وَ أُمَّمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ
قِيلَ: گفته شد:

يُونُوحُ: ای نوح!

اَهْبِطْ: فرود آی

بِسَلْمٍ: با درودی

مِنَّا: از جانب ما

وَبَرَكَتٍ: و برکت‌هایی

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۵)

عَلَيْكَ: برای خودت

وَعَلَىٰ آئِمَّةٍ: و بر امت‌هایی

مِمَّنْ: از کسانی که

مَعَكَ: همراه تو،

وَأُمَّمٍ: و امت‌هایی (نیز هستند که)

سَنُمَتِّعُهُمْ: به زودی بهره‌مندشان خواهیم نمود

ثُمَّ يَمَسُّهُمْ: سپس می‌رسد به آن‌ها

مِنَّا عَذَابٌ: از ما عذابی

أَلِيمٌ: دردناک.

۵۰ وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ

وَالِي: و به سوی

عاد: (قوم) عاد

(۱۲۶) جلد ۱۲ سوره هود

أَخَاهُمْ: برادرشان

هُودًا: هود را (فرستادیم).

قَالَ يَقَوْمِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا اللَّهَ: بپرستید خدا را

مَا لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهٍ: هیچ معبودی

غَيْرُهُ: غیر از او،

إِنْ أَنْتُمْ: نیستید شما

إِلَّا مُفْتَرُونَ: مگر دروغ می‌بندید.

۵۱ يَقَوْمِ لَا آسَأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ

يَقَوْمِ: ای قوم من!

لَا آسَأَلُكُمْ: نمی‌خواهم از شما

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۷)

عَلَيْهِ أَجْرًا: بر آن مزدی،

إِنْ أَجْرِيَ: مزد من نیست

إِلَّا عَلَى الَّذِي: مگر بر آن که

فَطَرَنِي آ: آفرید مرا،

أَفَلَا تَعْقِلُونَ: آیا پس نمی فهمید؟

۵۲ وَيَقُومِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ

و يَقُومِ: و ای قوم من!

اسْتَغْفِرُوا: طلب آمرزش کنید

رَبِّكُمْ: از پروردگارتان،

ثُمَّ: سپس

تُوبُوا آ: باز گردید، توبه برید

(۱۲۸) جلد ۱۲ سوره هود

إِلَيْهِ: به سوی او

يُرْسِلِ: (تا) بفرستد

السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ: (از) آسمان بر شما

مِدْرَارًا: بارانی فراوانی

و يَزِدْكُمْ: و بیفزاید بر شما

قُوَّةً: نیرویی

إِلَى قُوَّتِكُمْ: بر نیرویتان

و لَا تَتَوَلَّوْا: و روی برنگردانید

مُجْرِمِينَ: گناهکارانه.

۶۱ وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقُومِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ

إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۹)

وَإِلَى ثَمُودَ: و به سوی (قوم) ثمود

أَخَاهُمْ: برادرشان

صَالِحًا: صالح را (فرستادیم).

قَالَ يَقُومِ: گفت: ای قوم من!

اعْبُدُوا اللَّهَ: پرستش کنید الله را

مَا لَكُمْ مِنْ: نیست برای شما هیچ

إِلَهٍ غَيْرُهُ: معبودی غیر از او.

هُوَ: اوست

أَنْشَأَكُمْ: که آفرید شما را

مِنَ الْأَرْضِ: از زمین

وَاسْتَعْمَرَكُمْ: و واگذار نمود آبادی آن را به شما

فیها: در آن

فَاسْتَعْفِرُوهُ: پس آمرزش بطلبید از او

ثُمَّ تَوْبُوا: سپس باز گردید

(۱۳۰) جلد ۱۲ سوره هود

إِلَيْهِ: به سوی او،

إِنَّ رَبِّي: به درستی که پروردگارم

قَرِيبٌ: نزدیک

مُجِيبٌ: و اجابت کننده است.

۶۲ قَالُوا يَصَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهِنَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ

قَالُوا يَصَالِحُ: گفتند: ای صالح!

قَدْ كُنْتَ: به تحقیق بودی

فِينَا مَرْجُوًّا: در میان ما (مایه) امید

قَبْلَ هَذَا: قبل از این،

أَتَنْهِنَا: آیا نهی می کنی ما را

أَنْ نَعْبُدَ: که نپرستیم

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۱)

ما: آن چه را که

يَعْبُدُ آبَاؤُنَا: می پرستیدند پدرانمان؟

وَإِنَّا لَفِي: و همانا ما هر آینه در

شَكٍّ: شک و تردید هستیم

مِمَّا تَدْعُونَا: از آن چه می خوانی ما را

إِلَيْهِ: به سوی آن،

مُرِيبٌ: شک کننده‌ایم.

۶۳ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْنِهِ مِنْ رَبِّي وَءَاتِنِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ

قال: گفت:

يَقَوْمِ: ای قوم من!

أَرَأَيْتُمْ: آیا دیدید (چه می گویند؟)

(۱۳۲) جلد ۱۲ سوره هود

إِنْ كُنْتُ: اگر باشم

عَلَىٰ بَيْنِهِ: بر دلیل روشنی

مِنْ رَبِّي: از جانب پروردگارم،

وَءَاتِنِي: و داده باشد به من

مِنْهُ: از جانب خودش

رَحْمَةً: رحمتی،

فَمَنْ: پس چه کسی

يَنْصُرُنِي: یاری می‌کند مرا

مِنَ اللَّهِ: در برابر خدا

ان: اگر

عَصَيْتُهُ: نافرمانی کنم او را،

فَمَا تَزِيدُونَنِي: پس چیزی نمی‌افزاید بر من

غَيْرَ تَحْسِيرٍ: جز خسران و زیان.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۳)

۶۴ وَ يَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ

و يَقَوْمِ: و ای قوم من!

هَذِهِ نَاقَةُ: این ناقه

اللَّهُ: خداوند است

لَكُمْ: برای شما،

آيَةً: نشانه‌ای است

فَذَرُوهَا: پس رها کنید، بگذارید او را

تَأْكُلْ: بخورد

فِي أَرْضِ: در زمین

اللَّهُ: خدا

و لَا تَمَسُّوهَا: و نرسانید او را

بِسُوءٍ: بدی‌ای، آزاری،

(۱۳۴) جلد ۱۲ سوره هود

فَيَأْخُذْكُمْ: پس می‌گیرد شما را

عَذَابٌ: عذابی

قَرِيبٌ: نزدیک، به زودی.

۶۵ فَعَقَّرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْدُوبٍ

فَعَقَّرُوهَا: پس کشتند او را، ناقه را

فَقَالَ: پس گفت:

تَمَتَّعُوا: بهره‌مند شوید

فِي دَارِكُمْ: در خانه‌تان

ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ: سه روز،

ذَلِكَ: این

وَعْدٌ: وعده‌ای است

غَيْرِ مَكْدُوبٍ: که دروغ نخواهد بود.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۵)

۶۶ فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِن خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ

فَلَمَّا جَاءَ: پس وقتی که آمد

أَمْرُنَا: فرمان ما

نَجَّيْنَا: نجات دادیم

صَالِحًا: صالح را

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

مَعَهُ: با او،

بِرَحْمَةٍ: به رحمتی

مِنَّا: از جانب خودمان

وَمِن: و از

(۱۳۶) جلد ۱۲ سوره هود

خِزْيِ: رسوایی، خواری

يَوْمِئِذٍ: آن روز.

إِنَّ رَبَّكَ: همانا پروردگار تو

هُوَ الْقَوِيُّ: اوست که قوی

الْعَزِيزُ: و غالب است.

۶۷ وَ أَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيرِهِمْ جِثْمِينَ

وَ أَخَذَ: و گرفت

الَّذِينَ: کسانی را که

ظَلَمُوا: ستم کردند

الصَّيْحَةَ: صیحه

فَأَصْبَحُوا: پس صبح کردند

فِي دِيرِهِمْ: در دیارشان

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۷)

جِثْمِينَ: و از پای درآمدند، مُردند.

۶۸ كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا آ آ آ إِنَّ تَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِّتَمُودَ

كَأَن: آن چنان که گویی

لَّمْ يَغْنَوْا: ساکن نبودند

فِيهَا: در آن (دیار).

آ آ آ إِنَّ: آگاه باشید به درستی که

ثَمُودَ: (قوم) ثمود

كَفَرُوا: کفر ورزیدند

رَبَّهُمْ: به پروردگارشان.

أَلَا بُعْدًا: آگاه باشید دور باد

لَثَمُودَ: (قوم) ثمود.

(۱۳۸) جلد ۱۲ سوره هود

۸۴ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرِيكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ

عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ: و به سوی مدین

أَخَاهُمْ: برادرشان

شُعَيْبًا: شعیب را،

قَالَ: گفت:

يَقَوْمِ: ای قوم من!

اعْبُدُوا: پرستید

اللَّهِ: خدا را

مَا لَكُمْ: نیست برای شما

مِنْ إِلَهِ: هیچ معبودی

غَيْرُهُ: غیر از او،

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۹)

وَلَا تَنْقُصُوا: و کم نکنید

الْمِكْيَالَ: پیمانه

وَالْمِيزَانَ: و وزن را،

إِنِّي آ: همانا من

أَرِيكُمْ: می بینم شما را

بِخَيْرٍ: (در وضع) خوبی

وَإِنِّي آ: و همانا من

أَخَافُ: می ترسم

عَلَيْكُمْ: بر شما

عَذَابَ: از عذاب

يَوْمٍ مُّحِيطٍ: روزی فراگیر.

۸۵ وَيَقَوْمِ أَتَوْا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا

(۱۴۰) جلد ۱۲ سوره هود

فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

و يَقُومُ: و ای قوم من!
 أَوْفُوا: وفا کنید، تماما بدهید
 الْمِكْيَالَ: پیمانه
 وَالْمِيزَانَ: و وزن را
 بِالْقِسْطِ: به عدالت،
 وَلَا تَبْخَسُوا: کم نکنید، عیب نگذارید
 النَّاسَ: از مردم
 أَشْيَاءَهُمْ: اشیاءشان را،
 وَلَا تَعْتُوا: و کوشش نکنید، غرق در فساد نشوید
 فِي الْأَرْضِ: در زمین
 مُفْسِدِينَ: که فساد کنید.

۸۶ بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا
 سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۱)

عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ
 بَقِيَّتُ: باقی گذارده
 اللَّهُ: خداوند
 خَيْرٌ لَكُمْ: بهتر است برای شما
 إِنْ: اگر

كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: ایمان دارید.
 وَمَا أَنَا: و نیستم من
 عَلَيْكُمْ: بر شما
 بِحَفِيظٍ: حافظ، نگهبان.

۸۷ قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصَلَوْتُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرَكَ مَا يَعْْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فَيَأْمُرَنَا مَا نَشَاءُ وَإِنَّكَ لَآتَى الْحَلِيمِ الرَّشِيدُ
 قَالُوا: گفتند:

(۱۴۲) جلد ۱۲ سوره هود

يَشُعَيْبُ: ای شعیب!
 أَصَلَوْتُكَ: آیا نمازت
 تَأْمُرُكَ: دستور می دهد به تو
 أَنْ نَتْرَكَ: که ترک کنیم ما
 مَا: آن چه را که
 يَعْْبُدُ: می پرستند
 آبَاؤُنَا: پدرانمان؟
 أَوْ أَنْ نَفْعَلَ: یا انجام ندهیم

فی أموالنا: در اموالمان

ما: آن چه را که

نَشَأُوا: می خواهیم؟

انَّكَ: به درستی که تو

لَأَنْتَ: هر آینه تویی

الْحَلِيمُ: بردبار

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۳)

الرَّشِيدُ: رشید.

۸۸ قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْهَكُمُ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ
قَالَ: گفت:

يَقَوْمِ: ای قوم من!

أَرَأَيْتُمْ: آیا دیدید؟

إِنْ كُنْتُ: اگر بودم

عَلَىٰ بَيِّنَةٍ: بر دلیل روشنی

مِنْ رَبِّي: از جانب پروردگرم

وَرَزَقَنِي: و روزی شده باشم

مِنْهُ رِزْقًا: از او روزی‌ای

(۱۴۴) جلد ۱۲ سوره هود

حَسَنًا: نیکو؟

وَمَا أُرِيدُ: و نمی خواهم

أَنْ أُخَالِفَكُمْ: که مخالفت کنم با شما

إِلَىٰ مَا: به آن چه

أَنْهَكُمُ: نهی می کنم شما را

عَنْهُ: از آن،

إِنْ أُرِيدُ: و نمی خواهم

إِلَّا الْإِصْلَاحَ: مگر اصلاح

مَا اسْتَطَعْتُ: آن چه را که می توانم،

وَمَا تَوْفِيقِي: و توفیق من نیست

إِلَّا بِاللَّهِ: مگر به خدا.

عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ: بر او توکل کردم

وَإِلَيْهِ: و به سوی او

أُنِيبُ: باز می گردم.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۵)

۸۹ وَ يَقَوْمٍ لَا يُجْرِي مَنكُم شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُم مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنكُم بِبَعِيدٍ
وَيَقَوْمٍ: وای قوم من!

لَا يُجْرِي مَنكُم: سبب نشود شما

شِقَاقِي: از مخالفت با من

أَنْ يُصِيبَكُم: این که برسد به شما

مِثْلُ مَا: مانند آن چه که

أَصَابَ: رسید

قَوْمَ نُوحٍ: به قوم نوح

أَوْ قَوْمَ هُودٍ: یا قوم هود

أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ: یا قوم صالح،

وَمَا قَوْمُ لُوطٍ: و نیست قوم لوط

(۱۴۶) جلد ۱۲ سوره هود

مِنكُم: از شما

بِبَعِيدٍ: دور.

۹۰ وَ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُم ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ

وَ اسْتَغْفِرُوا: و آمرزش بطلبید

رَبَّكُم: از پروردگارتان

ثُمَّ تَوْبُوا: سپس باز گردید

إِلَيْهِ: به سوی او،

إِنَّ رَبِّي: همانا پروردگار من

رَحِيمٌ: مهربان

وَ دُودٌ: و دوستدار (بندگان توبه کار است).

۹۱ قَالُوا يَشْعَبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۷)

لَنَرِيكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ

قَالُوا: گفتند:

يَشْعَبُ: ای شعیب!

مَا نَفَقَهُ: نمی فهمیم آن را

كَثِيرًا: بسیاری

مِمَّا: از آن چه را که

تَقُولُ: می گویی،

وَ إِنَّا: و همانا ما

لَنرِيكَ: می بینم تو را

فینا: در میان خودمان

ضَعِيفًا: ناتوان،

وَلَوْلَا رَهْطُكَ: و اگر فامیل تو نبودند

لَرَجَمَنَّكَ: هر آینه سنگسارت می کردیم،

(۱۴۸) جلد ۱۲ سوره هود

وَمَا أَنْتَ: و نیستی تو

عَلَيْنَا: در برابر ما

بِعَزِيْزٍ: گرانقدر، غالب.

۹۲ قَالَ يَقَوْمِ اَرَهَطِيَا اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَ اتَّخَذْتُمُوهُ وِرَآءَ كُمْ ظَهْرِيَا اِنَّ رَبِّيْمَا تَعْمَلُوْنَ مُحِيْطٌ

قَالَ يَقَوْمِ: گفت: از قوم من!

اَرَهَطِيَا: آیا فامیل من

اَعَزُّ: عزیزتر است

عَلَيْكُمْ: بر شما

مِنَ اللّٰهِ: از خدا

وَ اتَّخَذْتُمُوهُ: و گرفتید او را

وِرَآءَ كُمْ: پشت خودتان

ظَهْرِيَا: فراموش شده؟

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۹)

إِنَّ: به درستی که

رَبِّي: پروردگارم

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُوْنَ: انجام می دهید

مُحِيْطٌ: احاطه دارد.

۹۳ وَ يَقَوْمِ اَعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّىْ عَمِلْتُ سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ مَنْ يَّاتِيْهِ عَذَابٌ يُخْزِيْهِ وَ مَنْ هُوَ كَذِبٌ وَ اذْتَقِبُوا اِنِّىْ مَعَكُمْ رَقِيْبٌ

وَ يَقَوْمِ: و ای قوم من!

اَعْمَلُوا: انجام دهید

عَلٰى مَكَانَتِكُمْ: بر حسب امکاناتتان

اِنِّى: همانا من هم

عَمِلْتُ: انجام دهنده‌ام .

(۱۵۰) جلد ۱۲ سوره هود

سَوْفَ: به زودی

تَعْلَمُوْنَ: خواهید دانست

مَنْ يَأْتِيهِ: چه کسی می‌آیدش

عَذَابٌ: عذابی که

يُخْزِيهِ: خوار می‌کند او را

وَمَنْ: و چه کسی،

هُوَ كَذِبٌ: او دروغگوست؟

وَأَرْتَبُوا: و مراقب باشید

إِنِّي: به درستی که من

مَعَكُمْ: با شما

رَقِيبٌ: مراقب هستم.

۹۴ وَ لَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَ أَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۱)

الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جِثْمِينَ

وَ لَمَّا جَاءَ: و هنگامی که آمد

أَمْرُنَا: فرمان ما،

نَجَّيْنَا: نجات دادیم

شُعَيْبًا: شعیب را

وَ الَّذِينَ: و کسانی را که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

مَعَهُ بِرَحْمَةٍ: با او به رحمتی

مِنَّا: از جانب خودمان،

وَ أَخَذَتِ: و گرفت

الَّذِينَ: کسانی را که

ظَلَمُوا: ظلم کردند

الصَّيْحَةَ: صیحه،

فَأَصْبَحُوا: پس صبح کردند

(۱۵۲) جلد ۱۲ سوره هود

فِي دِيَارِهِمْ: در دیارشان

جِثْمِينَ: و از پای درآمدند، مردند.

۹۶ وَ لَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَ سُلْطٰنٍ مُّبِينٍ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

أَرْسَلْنَا: فرستادیم

مُوسَىٰ: موسی را

بِآيَاتِنَا: با نشانه‌هایمان

و سُلْطَنٍ: و دلیلی، حجتی

مُبِينٍ: آشکار.

۹۷ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبِعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ

إِلَى فِرْعَوْنَ: به سوی فرعون

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۳)

وَمَلَئِهِ: و اطرافیانش، اشراف

فَاتَّبِعُوا آ: پس پیروی کردند

أَمْر: امر

فِرْعَوْنَ: فرعون را،

وَمَا أَمْرُ: و نبود فرمان

فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ: فرعون مایه رشد.

۹۸ يَتْلُومُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ

يَتْلُومُ: پیشاپیش

قَوْمَهُ: قومش (می‌رود)

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت

فَأَوْرَدَهُمُ: پس واردشان کند

النَّارَ: در آتش.

(۱۵۴) جلد ۱۲ سوره هود

وَ بِئْسَ: و چه بد است

الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ: آبشخوری که وارد آن شوند.

۹۹ وَأُتْبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بئس الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ

وَأُتْبِعُوا: و به دنبال دارند

فِي هَذِهِ: در این (دنیا)

لَعْنَةً: لعنتی را

وَيَوْمَ: و روز

الْقِيَامَةِ: قیامت.

بئس: چه بد است

الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ: عطیه‌ای، هدیه‌ای که به آن‌ها می‌دهند.

۱۰۰ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَأْتُمْ

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۵)

وَ حَصِيدٌ

ذَلِكَ: این

مِنْ أَنْبَاءٍ: از خبرهای

الْقُرَى: دهکده‌هاست

نَقُصُّهُ: که قصه می‌کنیم آن را

عَلَيْكَ: برایت.

مِنْهَا: بعضی از آنها

قَاتِمٌ: به پاست

وَ حَصِيدٌ: و (بعضی) درو شده، منقرض شده.

۱۰۱ وَ مَا ظَلَمْنَهُمْ وَ لَكِنْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَ مَا زَادُوهُمْ

غَيْرَ تَنبِيْهِ

وَ مَا ظَلَمْنَهُمْ: ما ستم نکردیم به آنها

(۱۵۶) جلد ۱۲ سوره هود

وَ لَكِنْ: ولیکن

ظَلَمُوا: ستم کردند آنها

أَنفُسَهُمْ: به خودشان.

فَمَا أَغْنَتْ: پس بی‌نیاز نکرد

عَنْهُمْ آلِهَتُهُمْ: از آنها خدایانشان

الَّتِي يَدْعُونَ: که می‌خواندند

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر خدا را.

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

لَمَّا جَاءَ: وقتی که آمد

أَمْرٌ: فرمان

رَبِّكَ: پروردگارت.

وَ مَا زَادُوهُمْ: و نیفزودند به آنها

غَيْرَ تَنبِيْهِ: غیر از تباهی.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۷)

۱۰۲ وَ كَذَلِكَ أَخَذَ رَبُّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَى وَ هِيَ ظَلِمَةٌ إِنَّ أَخَذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ

وَ كَذَلِكَ: و این چنین است

أَخَذَ: گرفتن، مؤاخذه کردن

رَبِّكَ: پروردگارت

إِذَا: وقتی که

أَخَذَ: بگیرد، مؤاخذه کند

الْقُرَى: دهکده‌ها را

وَ هِيَ ظَلِمَةٌ: و آنها ظالم باشند.

إِنَّ أَخَذَهُ: همانا مؤاخذه او

أَلِيمٌ: دردناک

شَدِيدٌ: و سخت است.

۱۰۳ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ

(۱۵۸) جلد ۱۲ سوره هود

يَوْمَ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَ ذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ

إِنَّ فِي: به درستی که در

ذَلِكَ: این

لَآيَةً: هر آینه نشانه‌ای است

لِّمَنْ خَافَ: برای کسی که بترسد

عَذَابَ: از عذاب

الْآخِرَةِ: آخرت.

ذَلِكَ يَوْمٌ: آن روزی که

مَجْمُوعٌ: جمع شوند

لَهُ النَّاسُ: برای آن، مردم

وَ ذَلِكَ: و آن

يَوْمٌ: روزی است که (همه)

مَشْهُودٌ: مشاهده می‌کنند.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۹)

۱۰۴ وَ مَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَّعْدُودٍ

وَ مَا تُؤَخِّرُهُ: و تأخیر نمی‌اندازیم آن را

إِلَّا لِأَجَلٍ: مگر تا زمان

مَّعْدُودٍ: محدودی، معینی.

۱۰۵ يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ

يَوْمَ يَأْتِ: (آن) روز که بیاید

لَا تَكَلَّمُ: سخن نمی‌گوید

نَفْسٌ: کسی، شخصی

إِلَّا بِإِذْنِهِ: مگر به اجازه او.

فَمِنْهُمْ: پس بعضی از آن‌ها

شَقِيٌّ: شقاوت‌مندند

وَ سَعِيدٌ: و (بعضی) سعادت‌مند.

(۱۶۰) جلد ۱۲ سوره هود

۱۰۶ فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُّوا فِي النَّارِ لَّهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَ شَهِيقٌ

فَأَمَّا الَّذِينَ: پس اما کسانی که

شَقُوا: شقی، بدبخت هستند

فَفِي النَّارِ: پس در آتشند

لَهُمْ فِيهَا: برای آنهاست در آن

زَفِيرًا: فروبردن نفس، دم

و شَهِيقًا: و بیرون دادن نفس، بازدم

۱۰۷ خَلِدِينَ فِيهَا مَادَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ

خَلِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن

مَادَامَتِ: مادامی که

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۱)

السَّمَاوَاتُ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضُ: و زمین (برپاست)

إِلَّا مَا شَاءَ: مگر آن که بخواهد،

رَبُّكَ: پروردگار تو.

إِنَّ رَبَّكَ: همانا پروردگارت

فَعَّالٌ: انجام دهنده است

لِّمَا يُرِيدُ: بر آن چه اراده کند.

۱۰۸ وَآمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَلِدِينَ فِيهَا مَادَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْدُودٍ

وَآمَّا الَّذِينَ: و اما کسانی که

سَعَدُوا: سعادت‌مند هستند

فَفِي الْجَنَّةِ: پس در بهشتند.

(۱۶۲) جلد ۱۲ سوره هود

خَلِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن

مَادَامَتِ: مادامی که

السَّمَاوَاتُ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضُ: و زمین (برپاست)

إِلَّا مَا: مگر آن که، مگر آن چه

شَاءَ رَبُّكَ: بخواهد پروردگارت.

عَطَاءً: بخششی است

غَيْرَ مَجْدُودٍ: قطع نشدنی.

۱۱۱ وَإِنَّ كَلًّا لِّمَا لِيُؤْفِقِيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَلُهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

وَإِنَّ: و به درستی که

كَلًّا: همگی را

لِّمَا لِيُؤْفِقِيَنَّهُمْ: البته به طور کامل به آنها می‌دهد

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۳)

رُبُّكَ: پروردگارت

أَعْمَلَهُمْ: اعمالشان را.

إِنَّهُ بِمَا: همانا او به آن چه

يَعْمَلُونَ: انجام می دهند

خَبِيرٌ: آگاه است.

۱۱۲ فَاسْتَقِيمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

فَاسْتَقِيمْ: پس استقامت کن

كَمَا: همچنان که

أُمِرْتَ: فرمان یافته‌ای

وَمَنْ: و کسانی که

تَابَ: به سوی خدا آمده‌اند

مَعَكَ: با تو

(۱۶۴) جلد ۱۲ سوره هود

وَلَا تَطْغَوْا: و طغیان نکنید.

إِنَّهُ بِمَا: همانا او به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

بَصِيرٌ: بیناست.

۱۱۳ وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

وَلَا تَرْكَبُوا: و متمایل نشوید

إِلَى الَّذِينَ: به سوی کسانی که

ظَلَمُوا: ظلم کردند،

فَمَا تَمَسَّكُمُ: پس فرومی گیرد شما را

النَّارُ: آتش

وَمَا لَكُمْ: و نیست برای شما

مِنْ دُونِ: غیر از

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۵)

اللَّهُ: خدا

مِنْ أَوْلِيَاءَ: هیچ سرپرستی

ثُمَّ: سپس

لَا تُنصَرُونَ: یاری نمی شوید.

۱۱۴ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُدْهِنُ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ

وَأَقِمِ: و به پادار

الصَّلَاةُ: نماز را

طَرَفِي النَّهَارِ: در دو طرف

وَزُلْفَا: و پاسی، اوایل

مِنَ اللَّيْلِ: از شب.

إِنَّ: به درستی که

الْحَسَنَاتِ: نیکی‌ها، خوبی‌ها

(۱۶۶) جلد ۱۲ سوره هود

يُذْهِبْنَ: می‌برد

السَّيِّئَاتِ: بدی‌ها را،

ذَلِكَ: آن

ذِكْرِي: تذکری است

لِلذَّاكِرِينَ: برای متذکرین.

۱۱۵ وَ اصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

وَ اصْبِرْ: و صبر کن

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

لَا يُضِيعُ: ضایع نمی‌کند

أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ: پاداش نیکوکاران را.

۱۱۶ فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقْيَةً يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۷)

مِنْهُمْ وَ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَ كَانُوا مُجْرِمِينَ

فَلَوْلَا كَانَ: پس چرا نبود

مِنَ الْقُرُونِ: از نسل‌های، اقوام

مِنْ قَبْلِكُمْ: قبل از شما

أُولُوا: صاحبان

بَقْيَةً: خرد، قدرت

يَنْهَوْنَ: که نهی کنند

عَنِ الْفَسَادِ: از فساد

فِي الْأَرْضِ: در زمین؟

إِلَّا قَلِيلًا: مگر کمی

مِمَّنْ: از کسانی که

أَنْجَيْنَا: نجات دادیم ما

مِنْهُمْ: از آن‌ها.

(۱۶۸) جلد ۱۲ سوره هود

وَاتَّبَعُوا: و پیروی کردند

الَّذِينَ ظَلَمُوا: کسانی که ظلم کردند

ما: آن چه را که

اتَّرفُوا: مایه خوشگذرانی و مالاندوزی بود

فیه و كانوا: در آن و بودند از

مُجْرِمِينَ: گناهکاران.

۱۱۷ و مَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصْلِحُونَ

وَمَا كَانَ: و چنین نبود

رَبُّكَ: پروردگارت

لِيُهْلِكَ: تا هلاک کند

الْقُرَىٰ: دهکده‌ها، آبادی‌ها را

بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا: به ظلم، و آبادی‌ها را

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۹)

مُصْلِحُونَ: (اگر) اصلاح گر بودند.

۱۱۸ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ

وَلَوْ شَاءَ: و اگر خواسته بود

رَبُّكَ: پروردگارت

لَجَعَلَ: هر آینه قرار داده بود

النَّاسَ: مردم را

أُمَّةً وَاحِدَةً: یک امت

وَلَا يَزَالُونَ: (ولی) پیوسته، همواره

مُخْتَلِفِينَ: مختلفند.

۱۱۹ إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

(۱۷۰) جلد ۱۲ سوره هود

إِلَّا: مگر

مَنْ: کسانی که

رَحِمَ: رحم کند

رَبُّكَ: پروردگارت

وَلِذَلِكَ: و برای آن (رحمت)

خَلَقَهُمْ: خلقشان کرد.

وَتَمَّتْ: و تمام و قطعی است

كَلِمَةُ: کلمه، سخن

رَبُّكَ: پروردگارت

لَا تُؤْمِنُ: هر آینه پُر می‌کنم

جَهَنَّمَ: جهنم را

مِنَ الْجِنَّةِ: از جن

وَالنَّاسِ: و انسان، مردم

أَجْمَعِينَ: همگی،

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۱)

۱۲۰ وَ كَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَ جَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَ مَوْعِظَةٌ وَ ذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

وَ كَلَّا: و همه را

نَقُصُّ: قصه می‌کنیم

عَلَيْكَ: برای تو

مِنَ أَنْبَاءِ: از اخبار

الرُّسُلِ: پیامبران

مَا نُثَبِّتُ: تا استوار سازیم

بِهِ فُؤَادَكَ: به آن دلت را،

وَ جَاءَكَ: و آمده تو را

فِي هَذِهِ: در این (قصه‌ها)

الْحَقُّ: حق

(۱۷۲) جلد ۱۲ سوره هود

وَ مَوْعِظَةٌ: و پندی

وَ ذِكْرٌ: و یاد است

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان.

سوره هود لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۳)

«سوره یوسف»

۷ لَقَدْ كَانَ فَيُوسُفَ وَأَخَوَتَهَا آيَةً لِّلسَّائِلِينَ

لَقَدْ: هر آینه

كَانَ: بود

فِي يُوسُفَ: در (سرگذشت) یوسف

وَ أَخَوَتَهَا: و برادرانش

آيَةً: نشانه‌هایی

لِّلسَّائِلِينَ: برای سؤال‌کنندگان.

۸ اذ قالوا لِيُوسُفَ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنَّا وَ نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

اذ قالوا: هنگامی که گفتند:

لُيُوسِفُ: هر آینه یوسف

وَ أَخُوهُ: و برادرش

(۱۷۴) جلد ۱۲ سوره یوسف

أَحَبُّ: محبوب‌ترند

إِلَى آآئِنَا: نزد پدر ما

مِنَّا: از ما

وَ نَحْنُ: و ما (در حالی که ما)

عُضْبَةً: نیرومندتریم

إِنَّ أَبَانَا: به درستی که پدر ما

لَفِي ضَلَلٍ: هر آینه در گمراهی

مُبِينٍ: آشکار است.

۹ أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَ تَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ

أَقْتُلُوا يُوسُفَ: بکشید یوسف را

أَوْ اطْرَحُوهُ: یا بیفکید او را

أَرْضًا: به سرزمینی دور

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۵)

يَخْلُ لَكُمْ: تا معطوف شما شود

وَ جْهُ أَبِيكُمْ: توجه پدرتان

وَ تَكُونُوا: و باشید

مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن

قَوْمًا: قومی

صَالِحِينَ: شایسته.

۱۰ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَالْقَوْهَ فِي غَيْبِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَعِلِينَ

قَالَ: گفت:

قَائِلٌ: گوینده‌ای

مِنْهُمْ: از آن‌ها

لَا تَقْتُلُوا: نکشید

(۱۷۶) جلد ۱۲ سوره یوسف

يُوسُفَ: یوسف را

وَالْقَوْهَ: و بیاندازید او را

فِي غَيْبِ: در قعر

الْجُبِّ: چاه

يَلْتَقِطُهُ: بگیرند او را

بَعْضُ: بعضی از

السَّيَّارَةُ: قافله‌ها، کاروان‌ها

أَنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

فَعَلِينَ: انجام دهندگان.

۱۱ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ

قَالُوا: گفتند:

يَا أَبَانَا: ای پدر ما!

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۷)

مَا لَكَ: برای چه تو، چرا تو

لَا تَأْمَنَّا: امین نمی‌دانی ما را

عَلَى يُوسُفَ: درباره یوسف؟

وَإِنَّا لَهُ: و به درستی که ما بر او

لَنَصِحُونَ: از خیرخواه‌انیم.

۱۲ أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَزْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ

أَرْسَلَهُ: بفرست او را

مَعَنَا غَدًا: با ما فردا

يَزْتَعُ: (در مرتع) بگردد

وَيَلْعَبُ: و بازی کند

وَإِنَّا لَهُ: و همانا ما بر او

لَحَفِظُونَ: هر آینه حافظ و نگهبانیم.

(۱۷۸) جلد ۱۲ سوره یوسف

۱۳ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذُّبُّ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُونَ

قَالَ إِنِّي: گفت: همانا من

لَيَحْزُنُنِي: هر آینه محزون می‌کند مرا

أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ: که ببرید او را

وَأَخَافُ: و می‌ترسم

أَنْ يَأْكُلَهُ: که بخورد او را

الذُّبُّ: گرگ

وَأَنْتُمْ عَنْهُ: و شما از او

غٰفِلُونَ: غافل باشید.

۱۴ قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذُّبُّ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذَا لَخَسِرُونَ

قَالُوا لَئِنْ: گفتند: هر آینه اگر

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۹)

أَكَلَهُ الذُّنْبُ: بخورد او را گرگ،

وَنَحْنُ: در حالی که ما

عُصْبَةٌ: نیرومندیم

إِنَّا: همانا ما

إِذَا: در آن هنگام

لَخَسِرُونَ: هر آینه از زیانکاران (خواهیم بود).

۱۵ فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْمَعُوا أَن يَجْعَلُوهُ فِي غِيَّتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

ذَهَبُوا بِهِ: بردند او را

وَاجْمَعُوا: و جمع کردند، تصمیم گرفتند

أَن يَجْعَلُوهُ: که قرار دهندش

(۱۸۰) جلد ۱۲ سوره یوسف

فِي غِيَّتِ: در قعر

الْجُبِّ: چاه،

وَأَوْحَيْنَا: و وحی نمودیم ما

إِلَيْهِ: به او

لَتُنَبِّئَنَّهُمْ: هر آینه باخبر می‌کنی آنها را

بِأَمْرِهِمْ هَذَا: از این کارشان

وَهُمْ: در حالی که آنها

لَا يَشْعُرُونَ: نمی‌دانند، ادراک نمی‌کنند.

۱۶ وَجَاءُوا آبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ

وَجَاءُوا: و آمدند

أَبَاهُمْ: (نزد) پدرشان

عِشَاءً: شبانگاه

يَبْكُونَ: در حالی که گریه می‌کردند.

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۱)

۱۷ قَالُوا يَا بَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَعِنَا فَأَكَلَهُ الذُّنْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

قَالُوا: گفتند:

يَا بَانَا: ای پدر ما!

إِنَّا: به درستی که ما

ذَهَبْنَا: رفتیم

نَسْتَبِقُ: که مسابقه دهیم

وَتَرَكْنَا: و ترک نمودیم، گذاشتیم

يُوسُفَ: يوسف را

عِنْدَ: نزد

مَتَعِنَا: اناثیه مان

فَأَكَلَهُ: پس خورد او را

(۱۸۲) جلد ۱۲ سوره یوسف

الذُّبُّ: گرگ.

وَمَا أَنْتَ: و نیستی تو

بِمُؤْمِنٍ: مؤمن

لَنَا وَ لَوْ: به ما و اگر چه

كُنَّا: باشیم

صَدِيقِينَ: راستگو.

۱۸ وَ جَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبِرْ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ

وَ جَاءُوا: و آوردند

عَلَى قَمِيصِهِ: بر پیراهنش

بِدَمٍ: خونی

كَذِبٍ: دروغین.

قَالَ: گفت:

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۳)

بَلْ: (چنین نیست) بلکه

سَوَّلَتْ: زیبا آراسته

لَكُمْ: برای شما

أَنْفُسُكُمْ: (هوس های) نفسانی شما

أَمْرًا: کاری را،

فَصَبِرْ: پس صبری

جَمِيلٌ: زیبا، نیکو یابد.

وَاللَّهُ: و خداوند است

الْمُسْتَعَانُ: کمک کار، یاری خواسته شده

عَلَى مَا: بر آن چه

تَصِفُونَ: وصف می کنید.

۱۹ وَ جَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يُبْشِرِي هَذَا غُلْمٌ وَ أَسْرُوهُ بِضَعَّةً وَ اللَّهُ

(۱۸۴) جلد ۱۲ سوره یوسف

عَلَيْمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

وَ جَاءَتْ: و آمد

سَيَّارَةٌ: کاروانی، قافله‌ای،
 فَأَرْسَلُوا: پس فرستادند
 وَاوردَهُمْ: آب آورشان را
 فَأَذْلَى: پس انداخت
 دَلْوَةً: دلوش را، سطلش را،
 قَالَ: گفت:

يُيْشِرِي: ای مژده!

هذا: این

عَلِمْتُ: غلامی است

وَأَسْرُوءُ: و پنهان داشتند او را

بِضْعَةٍ: به عنوان سرمایه، کالا

وَاللَّهُ: و خداوند

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۵)

عَلِيمٌ: آگاه بود

بِمَا يَعْمَلُونَ: به آن چه انجام می‌دادند.

۲۰ وَ شَرُوءَهُ بِيَمِينٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَ كَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ

وَ شَرُوءَهُ: و فروختند او را

بِيَمِينٍ: به بهایی

بَخْسٍ: کم، ناچیز

دَرَاهِمَ: درهم‌هایی

مَعْدُودَةٍ: محدود

وَ كَانُوا: و بودند

فِيهِ: در آن

مِنَ الزَّاهِدِينَ: از بی‌رغبتان.

(۱۸۶) جلد ۱۲ سوره یوسف

«پایان جزء ۱۲»

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۷)

۵۵ قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ

قَالَ: (یوسف) گفت:

اجْعَلْنِي: قرار بده مرا

عَلَى خَزَائِنِ: بر خزینه‌های

الْأَرْضِ: (این) سرزمین،

إِنِّي: به درستی که من

حَفِیْظٌ: نگهدارنده

عَلِیْمٌ: دانایم.

۵۶ وَ كَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوْسُفَ فِی الْاَرْضِ يَتَّبِعُوْا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُّصِیْبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَّشَاءُ وَ لَا نُضِیْعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِیْنَ وَ كَذٰلِكَ: و این چنین

(۱۸۸) جلد ۱۳ سوره یوسف

مَكَّنَّا: تمکن دادیم ما، قدرت دادیم

لِیُوْسُفَ: به یوسف

فِی الْاَرْضِ: در (آن) سرزمین

يَتَّبِعُوْا: تا مقام گیرد، جای گیرد

مِنْهَا حَيْثُ: در آن هر کجا

يَشَاءُ: بخواهد.

نُّصِیْبُ: می‌رسانیم

بِرَحْمَتِنَا: به رحمتمان

مَنْ نَّشَاءُ: هر که را بخواهیم

وَ لَا نُضِیْعُ: و ضایع نمی‌کنیم

اَجْرَ: پاداش

الْمُحْسِنِیْنَ: نیکوکاران را.

۵۷ وَ لَاجِرُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِیْنَ ءَامَنُوْا

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۹)

وَ كَانُوْا يَتَّقُوْنَ

وَ لَاجِرٌ: و هر آینه پاداش

الْاٰخِرَةِ: آخرت

خَيْرٌ: بهتر است

لِّلَّذِیْنَ: برای کسانی که

ءَامَنُوْا: ایمان آوردند

وَ كَانُوْا يَتَّقُوْنَ: و پرهیزکاری می‌کردند.

۱۰۵ وَ كَآئِنٌ مِنْ ءَايَةٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ يَمْرُوْنَ عَلَیْهَا وَ هُمْ عَنْهَا مُعْرِضُوْنَ

وَ كَآئِنٌ: و چه بسیار

مِنْ ءَايَةٍ: از نشانه‌ای

فِی السَّمٰوٰتِ: در آسمان‌ها

وَ الْاَرْضِ: و زمین،

(۱۹۰) جلد ۱۳ سوره یوسف

يَمْرُوْنَ: که می‌گذرند

عَلَيْهَا: بر آن

وَهُمْ عَنْهَا: درحالی که آن‌ها از آن

مُعْرِضُونَ: روی گردانند.

۱۰۶ و مَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ وَ مَا يُؤْمِنُ: و ایمان نمی‌آورند

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

بِاللَّهِ: به خدا

إِلَّا: مگر،

وَهُمْ: درحالی که آن‌ها

مُشْرِكُونَ: مشرکند.

سوره یوسف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۱)

(۱۹۲) جلد ۱۳ سوره یوسف

«سوره رعد»

۱ الْأَمْرَ آتِلْكَ آيَاتِ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

الْأَمْرَ: از حروف مقطعه

تِلْكَ: این

آيَاتِ: آیه‌های

الْكِتَابِ: کتاب (خداست).

وَالَّذِي: و آن چه

أُنزِلَ: نازل شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ: از جانب

رَبِّكَ: پروردگارت

الْحَقُّ: حق است

وَلَكِنَّ: ولیکن

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۳)

أَكْثَرَ: بیشتر

النَّاسِ: مردم

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند.

۲ اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ

الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ

اللَّهُ: خداوند است

الَّذِي رَفَعَ: که برافراشته، بالا برده

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها را
 بَعْدَ عَمَدٍ: بدون ستونی که
 تَرَوْنَهَا: ببینید آن را،
 ثُمَّ اسْتَوَى: سپس پرداخت
 (۱۹۴) جلد ۱۳ سوره رعد
 عَلَى الْعَرْشِ: به عرش،
 وَ سَخَّرَ: و مسخر ساخت
 الشَّمْسِ: خورشید
 وَالْقَمَرِ: و ماه را،
 كُلُّ يَجْرِي: که هر یک سیر می کند
 لِأَجَلٍ مُّسَمًّى: تا زمان معینی
 يُدَبَّرُ: تدبیر می کند
 الْأَمْرِ: کار را
 يُفَصِّلُ: توضیح می دهد، تشریح می کند
 الْآيَاتِ: آیات را
 لَعَلَّكُمْ: شاید شما
 بِلِقَاءِ: به دیدار
 رَبِّكُمْ: پروردگارتان
 تُوقِنُونَ: یقین پیدا کنید.

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۵)

۳ وَ هُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَ جَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِيذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ

وَهُوَ الَّذِي: و او کسی است که
 مَدَّ الْأَرْضَ: گسترده زمین را
 وَ جَعَلَ فِيهَا: و قرار داد در آن
 رَوَاسِيَ: کوه‌ها
 وَأَنْهَارًا: و نه‌های،
 وَمِنْ كُلِّ: و از تمام
 الثَّمَرَاتِ: میوه‌ها
 جَعَلَ فِيهَا: قرار داد در آن
 زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ: دو جفت، دو صنف.
 يُغْشَى: می پوشاند
 (۱۹۶) جلد ۱۳ سوره رعد

الَّيْلَ النَّهَارَ: شب را به روز.

إِنَّ: به درستی که

فِي ذَلِكَ: در این

لآيَاتٍ: هر آینه آیاتی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَتَفَكَّرُونَ: تفکر می‌کنند.

۴ وَ فِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَوِّرَاتٌ وَ جَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَبٍ وَ زَرْعٌ وَ نَخِيلٌ صِنَوَانٌ وَ غَيْرُ صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَ نَفْضُلٌ بَعْضُهَا عَلَى

بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

وَ فِي الْأَرْضِ: و در زمین

قِطْعٌ: قطعه‌هایی

مُتَجَوِّرَاتٌ: در کنار هم هستند

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۷)

وَ جَنَّاتٌ: و باغ‌هایی

مِنْ أَعْنَبٍ: از انگورها

وَ زَرْعٌ: و زراعت

وَ نَخِيلٌ: و خرماها

صِنَوَانٌ: از یک ریشه

وَ غَيْرُ صِنَوَانٍ: و غیر یک ریشه

يُسْقَى: که سیراب می‌شوند

بِمَاءٍ وَاحِدٍ: از یک آب،

وَ نَفْضُلٌ: و برتری می‌دهیم

بَعْضُهَا: بعضی از آن را

عَلَى بَعْضٍ: بر بعضی دیگر

فِي الْأُكُلِ: در خوراکی، میوه،

إِنَّ: همانا

فِي ذَلِكَ: در این

(۱۹۸) جلد ۱۳ سوره رعد

لآيَاتٍ:: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْقِلُونَ: تعقل می‌کنند.

۱۱ لَهُ مَعْقَبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُعَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَ إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا

مَرَدَّ لَهُ وَ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ

لَهُ: برای او

مُعَقَّبٌ: فرشتگان تعقیب کننده است
 مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ: از پیش رویش
 وَمِنْ خَلْفِهِ: و از پشت سرش
 يَحْفَظُونَهُ: که محافظت می کنند او را
 مِنْ أَمْرِ: از امر

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۹)
 اللَّهُ: خداوند.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَا يُعَيِّرُ: تغییر نمی دهد

مَا يَقَوْمُ: سرنوشت هیچ قومی را

حَتَّى يُعَيِّرُوا: تا تغییر دهند

ما: آن چه را

بِأَنْفُسِهِمْ: در خودشان است.

وَإِذَا: و هنگامی که

أَرَادَ: اراده کند

اللَّهُ: خداوند

يَقَوْمٌ سُوءٌ: به قومی بدی را

فَلَا مَرَدٍّ: پس جلوگیر ندارد

لَهُ: بر او

وَمَا لَهُمْ: و نیست برای آن‌ها

(۲۰۰) جلد ۱۳ سوره رعد

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

مِنْ وَالٍ: هیچ سرپرستی.

۱۲ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثَّقَالَ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

يُرِيكُمْ: نشان می دهد به شما

الْبَرْقَ: برق را

خَوْفًا: که هم مایه ترس است

وَطَمَعًا: و هم مایه امید

وَيُنْشِئُ: و ایجاد می کند

السَّحَابَ: ابرهای

الثَّقَالَ: سنگین را.

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۱)

۱۳ وَ يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ
وَيُسَبِّحُ: و تسبیح می کند
الرَّعْدُ: رعد

بِحَمْدِهِ: به ستایش او
وَالْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان
مِنْ خِيفَتِهِ: از بیم او
وَيُرْسِلُ: و می فرستد
الصَّوَاعِقَ: صاعقه‌ها را،
فَيُصِيبُ بِهَا: پس گرفتار می کند به آن
مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد،
وَهُمْ يُجَادِلُونَ: و آنها مجادله می کنند
فِي اللَّهِ: درباره خدا
(۲۰۲) جلد ۱۳ سوره رعد

وَهُوَ: و او

شَدِيدُ: سخت

الْمِحَالِ: انتقام است.

۱۴ لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسٌ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَ مَا هُوَ بِبَلِغِهِ وَ مَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ

إِلَّا فِي ضَلَالٍ

لَهُ دَعْوَةُ: برای اوست دعوت

الْحَقِّ: حق،

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يَدْعُونَ: می خوانند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او را،

لَا يَسْتَجِيبُونَ: اجابت نمی کنند

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۳)

لَهُمْ: برایشان

بِشَيْءٍ: چیزی

إِلَّا كَبْسٌ: مگر مانند کسی که گشاینده

كَفَّيْهِ: دو دستش است

إِلَى الْمَاءِ: به سوی آب،

لِيَبْلُغَ: برای این که برساند

فَاهُ: به دهانش

وَ مَا هُوَ: و نیست او

بِیْلِغِهِ: رساننده‌اش،

وَمَا دُعَاءٌ: و نیست دعاء

الْكَافِرِينَ: کافران

إِلَّا فِي ضَلَلٍ: مگر در گمراهی.

۱۵ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(۲۰۴) جلد ۱۳ سوره رعد

طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَّلُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ

وَلِلَّهِ: و برای خدا

يَسْجُدُ: سجده می‌کنند

مَنْ فِي: کسانی که در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین هستند

طَوْعًا: از روی اطاعت

وَكَرْهًا: و کراهت،

وَظِلَّلُهُمْ: و سایه‌هایشان (نیز).

بِالْغُدُوِّ: بامداد

وَالْأَصَالِ: و شبانگاهان

۱۷ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَهُ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۵)

ابْيَغَاءٍ حَلِيَّةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهٗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَرَقَ وَالْبَطْلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ

فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ

أَنْزَلَ: فرو فرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَسَالَتْ: پس جاری شد

أَوْدِيَةً: (در) دره‌ها

بِقَدَرِهَا: به اندازه آن،

فَاحْتَمَلَ: پس حمل کرد

السَّيْلُ: سیل

زَبَدًا: کفی فراوان،

رَابِيًا: بالا آمده،

وَمِمَّا يُوقِدُونَ: و از آن چه می‌افروزند

(۲۰۶) جلد ۱۳ سوره رعد

عَلَيْهِ فِي النَّارِ: بر آن در آتش
 اِثْتِغَاءً: (برای) به دست آوردن
 حِلْيَةٌ: زینت آلات
 أَوْ مَتَعٍ: یا وسایل زندگی
 زَبَدٌ مِثْلُهُ: کفی مثل آن.

كَذَلِكَ: این چنین
 يَضْرِبُ اللَّهُ: می زند خداوند
 الْحَقُّ وَ: حق و
 الْبَاطِلُ: باطل را.

فَأَمَّا الزَّبَدُ: پس اما کف،
 فَيَذْهَبُ: می رود، نابود می شود
 جُفَاءً: به کناری،
 وَأَمَّا مَا: و اما آن چه

يَنْفَعُ النَّاسَ: سود می دهد به مردم
 سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۷)

فَيَمْكُثُ: پس می ماند
 فِي الْأَرْضِ: در زمین .

كَذَلِكَ: این چنین
 يَضْرِبُ اللَّهُ: می زند خداوند
 الْأَمْثَالُ: مثل ها را.

۲۶ اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَعٌ
 اللَّهُ: خداوند

يَسْطُرُ: وسعت می دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لِمَنْ: برای هر کس که

يَشَاءُ: بخواهد

وَيَقْدِرُ: و (یا) تنگ می گیرد.

(۲۰۸) جلد ۱۳ سوره رعد

وَفَرِحُوا: و شادمان شدند

بِالْحَيَاةِ: به زندگی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَمَا الْحَيَاةُ: و نیست زندگی

الدُّنْيَا: دنیا

فِي الْآخِرَةِ: در برابر آخرت

إِلَّا مَتَّعَ: مگر متاع ناچیزی.

۲۷ وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ أُنَابَ

وَيَقُولُ: و می گویند:

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَوْلَا نُزِّلَ: چرا نازل نشده

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۹)

عَلَيْهِ آيَةٌ: بر او آیه‌ای

مَنْ: از جانب

رَبِّهِ: پروردگارش؟

قُلْ: بگو:

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

يُضِلُّ: گمراه می کند

مَنْ يَشَاءُ: هر که را بخواهد

وَيَهْدِي: و هدایت می کند

إِلَيْهِ مَنْ: به سوی هر که را

أُنَابَ: بازگردد.

۲۸ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَ تَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

(۲۱۰) جلد ۱۳ سوره رعد

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

وَ تَطْمَئِنُّ: و آرام و مطمئن است

قُلُوبُهُمْ: دل هایشان

بِذِكْرِ اللَّهِ: با یاد خدا.

أَلَا: آگاه باشید

بِذِكْرِ اللَّهِ: با یاد خدا

تَطْمَئِنُّ: آرام می گیرد

الْقُلُوبُ: دل‌ها.

۲۹ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحَسُنَ مَا

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

سوره رعد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۱)

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح.

طُوبَى لَهُمْ: خوشا به حالشان

وَحُسْنٌ: و چه نیک

مَأْبٍ: سرانجامی دارند.

(۲۱۲) جلد ۱۳ سوره رعد

«سوره ابراهیم»

۱ الْآرِ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

الآر: از حروف مقطعه

كِتَابٌ: کتابی است که

أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم آن را

إِلَيْكَ: به سوی تو

لِتُخْرِجَ: تا خارج کنی

النَّاسَ: مردم را

مِنَ الظُّلُمَاتِ: از تاریکی‌ها

إِلَى النُّورِ: به سوی نور

بِإِذْنِ: به اجازه

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۳)

إِلَى صِرَاطِ: به سوی راه

الْعَزِيزِ: (خدای) عزیز

الْحَمِيدِ: و ستوده.

۲ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

اللَّهُ: خداوندی

الَّذِي: که برای

لَهُ: اوست

مَا فِي: آن چه در

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَمَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است.

وَوَيْلٌ: و وای

(۲۱۴) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

لِّلْكَافِرِينَ: بر کافران

مِنْ عَذَابٍ: از عذابی

شَدِيدٍ: شدید.

۳ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْتَحِبُّونَ: ترجیح می دهند

الْحَيَاةَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را

عَلَى الْآخِرَةِ: بر آخرت

وَيَصُدُّونَ: و باز می دارند

عَنْ سَبِيلِ: از راه

اللَّهِ: خدا

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۵)

وَيَبْغُونَهَا: و می خواهند آن را

عِوَجًا: کج، منحرف،

أُولَئِكَ: آنان

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

بَعِيدٍ: دوری هستند.

۴ وَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

وَ مَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم ما

مِنْ: هیچ

رَسُولٍ: رسولی را

إِلَّا: مگر

بِلِسَانٍ: به زبان

(۲۱۶) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

قَوْمِهِ: قومش

لِيُبَيِّنَ: تا آشکار کند

لَهُمْ: برایشان،

فَيُضِلُّ: پس گمراه می کند

اللَّهُ: خدا

مَنْ: هر کس را

يَشَاءُ: بخواهد

و يَهْدِي: و هدایت می‌کند

مَنْ: هر کس را

يَشَاءُ: بخواهد.

و هُوَ: و او

الْعَزِيْزُ: با عزت

الْحَكِيْمُ: و حکیم است.

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۷)

۵ وَ لَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيٰتِنَا اَنْ اَخْرِجَ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ وَ ذَكَرْتَهُمْ بِاٰيَمِ اللّٰهِ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبّٰرٍ شٰكُوْرٍ

و لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

اَرْسَلْنَا: فرستادیم

مُوسٰى: موسی را

بِاٰتِنَا: با نشانه‌هایمان

اَنْ اَخْرِجَ: که خارج کن

قَوْمَكَ: قومت را

مِنَ الظُّلُمٰتِ: از تاریکی‌ها

اِلَى النُّوْرِ: به سوی نور

وَ ذَكَرْتَهُمْ: و به یادشان آور

بِاٰيَمِ: روزهای

اللّٰهِ: خدا را،

(۲۱۸) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

اِنَّ: به درستی که

فِى ذٰلِكَ: در این

لٰيٰتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِّكُلِّ: برای هر

صَبّٰرٍ: صبرکننده، صبور

شٰكُوْرٍ: شکرگزار.

۷ وَ اِذْ تَاذَنَّا رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَازِيْدَنَّكُمْ وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذٰبِيْ لَشَدِيْدٌ

وَ اِذْ: و آن گاه که

تَاذَنَّا: اعلام نمود

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

لَئِنْ: هر آینه اگر

شَكَرْتُمْ: شکرگزاری کنید،

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۹)

لَا زِيْدَنَّكُمْ: حتما زیاد می‌کنم برای شما

وَلَيْتُنَّ: و هر آینه اگر

كَفَرْتُمْ: کفران کنید،

إِنَّ عَذَابِي: همانا عذاب من

لَشَدِيدٌ: شدید و سخت است.

۱۹ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ يَشَاءُ يُدْهِبُكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خدا

خَلَقَ: خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

بِالْحَقِّ: به حق؟

(۲۲۰) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

إِنْ يَشَاءُ: اگر بخواهد

يُدْهِبُكُمْ: می‌برد شما را

وَيَأْتِ: و می‌آورد

بِخَلْقٍ جَدِيدٍ: خلقی تازه.

۲۰ وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ

وَمَا ذَلِكَ: و نیست این

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

بِعَزِيزٍ: دشوار.

۲۱ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَنُونَ عَلَيْنَا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَيْنَا اللَّهُ

لَهَدَيْنَكُمْ سِوَاءَ عَلَيْنَا أَجْزَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۱)

وَبَرَزُوا: و ظاهر شوند (در قیامت)

لِلَّهِ: برای خدا

جَمِيعًا: همگی،

فَقَالَ: پس گویند:

الضُّعَفَاءُ: ضعیفان

لِلَّذِينَ: به کسانی که

اسْتَكْبَرُوا: بزرگی کردند، مستکبران

إِنَّا كُنَّا: همانا ما بودیم

لَكُمْ تَبَعًا: برای شما پیرو،

فَهَلْ أَنْتُمْ: پس آیا شما
مُغْنُونَ: بی نیاز می کنید، دفع می کنید
عَنَا: از ما

مِنْ عَذَابٍ: از عذاب
اللَّهِ: خدا

(۲۲۲) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

مِنْ شَيْءٍ: چیزی را؟

قَالُوا لَوْ: گویند: اگر

هَدَيْنَا: هدایت کرده بود ما را

اللَّهُ: خدا،

لَهَدَيْنُكُمْ: هر آینه هدایت می کردیم شما را.

سَوَاءٌ: یکسان است

عَلَيْنَا: برای ما

أَجْزِعْنَا: بی تابی کنیم

أَمْ صَبْرُنَا: یا صبر کنیم

ما لَنَا: نیست برای ما

مِنْ: هیچ

مَحِيصٍ: راه گریزی، نجاتی.

۲۲ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۳)

وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقُّ وَوَعَدْتُمْ فَأَخْلَفْتُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تُلُومُنِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
وَقَالَ: و گوید:

الشَّيْطَانُ: شیطان

لَمَّا قُضِيَ: وقتی که گذشت

الْأَمْرُ: کار،

إِنَّ اللَّهَ: همانا خدا

وَعَدَكُمْ: وعده داد شما را

وَعَدَ الْحَقُّ: وعده حق

وَوَعَدْتُمْ: و وعده دادم من شما را،

فَأَخْلَفْتُمْ: پس تخلف کردم با شما،

(۲۲۴) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

وَمَا كَانَ لِي: و نبود مرا

عَلَيْكُمْ: بر شما
 مِنْ سُلْطَانٍ: هیچ تسلطی
 إِلَّا أَنْ: مگر این که،
 دَعَوْتُكُمْ: دعوتتان کردم
 فَاسْتَجَبْتُمْ لِي: پس اجابت کردید مرا
 فَلَا تُلُومُونِي: پس سرزنش کنید
 وَ لُومُوا: و سرزنش کنید
 أَنْفُسَكُمْ: خودتان را،
 مَا أَنَا: نیستم من
 بِمُضْرِحِكُمْ: فریادرس شما
 وَمَا أَنْتُمْ: و نیستید شما
 بِمُضْرِحِي: فریادرس من
 إِنِّي: به درستی که من

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۵)

كَفَرْتُمْ: کافر، منکر (نسبت)

بِمَا: به آن چه

أَشْرَكْتُمُونِ: شریک قرار دهید مرا

مِنْ قَبْلُ: از قبل.

إِنَّ الظَّالِمِينَ: به درستی که ستمکاران

لَهُمْ: برای ایشان است

عَذَابٌ أَلِيمٌ: عذابی دردناک.

۲۳ وَأَدْخِلِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ

وَأَدْخِلْ: و برده شوند

الَّذِينَ: کسانی که

ءَامَنُوا: ایمان آوردند

(۲۲۶) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

وَعَمِلُوا: و عمل کردند

الصَّالِحَاتِ: به شایستگی،

جَنَّاتٍ: به باغ‌هایی

تَجْرِي: که جاری می‌شود

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الأنهار: نهرها،

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن

يَاذُنِ: به اذن

رَبِّهِمْ: پروردگارشان.

تَحِيَّتُهُمْ: درود گفتنشان

فيها سَلَمٌ: در آن (جا) سلام است.

۳۲ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۷)

وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلُوكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ

اللَّهُ: خداوند

الَّذِي: کسی است که

خَلَقَ السَّمَوَاتِ: آفرید آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

وَأَنْزَلَ: و فروفرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی را

فَأَخْرَجَ بِهِ: پس خارج کرد با آن

مِنَ الثَّمَرَاتِ: میوه‌ها را

رِزْقًا لَكُمْ: روزی‌ای برای شما.

وَسَخَّرَ: و مسخر کرد

لَكُمْ الْفُلُوكَ: برای شما کشتی را

(۲۲۸) جلد ۱۳ سوره ابراهیم

لِتَجْرِيَ: تا جاری شود، حرکت کند

فِي الْبَحْرِ: در دریا

بِأَمْرِهِ: به امرش.

وَسَخَّرَ: و مسخر کرد

لَكُمْ الْأَنْهَارَ: برای شما نهرها را.

۳۳ وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

وَسَخَّرَ: و به تسخیر در آورد

لَكُمْ الشَّمْسَ: برای شما خورشید

وَالْقَمَرَ: و ماه را

دَائِبَيْنِ: پیوسته.

وَسَخَّرَ: و مسخر کرد

لَكُمْ: برای شما

سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۹)

الَّيْلَ وَالنَّهَارَ: شب و روز را.
 ۳۴ وَ اتَّيَكُم مِّنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ
 وَ اتَّيَكُم: و عطا کرد به شما
 مِّنْ كُلِّ: از تمام
 مَا سَأَلْتُمُوهُ: آن چه خواستید از او.
 وَإِنْ تَعُدُّوا: و اگر (بخواهید) بشمارید
 نِعْمَتَ: نعمت
 اللَّهُ: خدا را
 لَا تُحْصُوهَا: شماره کردن آن نتوانید.
 إِنَّ: که همانا
 الْإِنْسَانَ: انسان
 لَظَلُومٌ: هر آینه ستم پیشه
 (۲۳۰) جلد ۱۳ سوره ابراهیم
 كَفَّارٌ: و ناسپاس است.
 «پایان جزء ۱۳»
 سوره ابراهیم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۱)

«سوره حجر»

۱۹ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ
 وَالْأَرْضَ: و زمین را،
 مَدَدْنَاهَا: گسترده آن را
 وَأَلْقَيْنَا فِيهَا: و افکندیم در آن
 رَوَاسِيَ: کوه‌ها
 وَأَنْبَتْنَا فِيهَا: و رویاندیم در آن
 مِنْ كُلِّ: از هر
 شَيْءٍ: چیزی
 مَّوْزُونٍ: موازن
 ۲۰ وَ جَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ
 (۲۳۲) جلد ۱۴ سوره حجر
 وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم ما
 لَكُمْ فِيهَا: برای شما در آن
 مَعَايِشَ: وسایل زندگی
 وَمَنْ: و کسانی که

لَسْتُمْ: نیستید شما

لَهُ بِرَازِقِينَ: برای او

۲۱ وَ أَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ

وَأَنْ: و نیست

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی

إِلَّا عِنْدَنَا: مگر نزد ماست

خَزَائِنُهُ: خزانه‌های آن

وَمَا نُنزِّلُهُ: و نازل نمی‌کنیم آن را

سوره حجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۳)

إِلَّا بِقَدَرٍ: مگر به اندازه

مَعْلُومٍ: معلومی، معینی.

۲۲ وَ أَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ

وَأَرْسَلْنَا: و فرستادیم ما

الرِّيحَ: بادها را

لَوَاقِحَ: برای تلقیح،

فَاَنْزَلْنَا: پس نازل نمودیم

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی

فَاسْقَيْنَاكُمُوهُ: پس سیراب کردیم شما را به آن

وَمَا أَنْتُمْ لَهُ: و نیستید شما بر آن

بِخَازِنِينَ: نگهداری کننده، انبار کننده.

(۲۳۴) جلد ۱۴ سوره حجر

۷۸ وَ أَنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ

وَأَنْ كَانَ: و به درستی که بودند

أَصْحَابُ: اصحاب

الْأَيْكَةِ: آئیکه

لظَالِمِينَ: هر آینه ستمکار

۷۹ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَانَّهُمَا لِيَامَامٍ مُبِينٍ

فَانْتَقَمْنَا: پس انتقام گرفتیم

مِنْهُمْ: از آنها

وَانَّهُمَا: و به درستی که این دو قوم

لِيَامَامٍ: هر آینه بر سر شاهراهی

مُبِينٍ: آشکار (قرار دارند).

۸۰ وَ لَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ

سوره حجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۵)

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

كَذَّبَ: تکذیب نمودند

أَصْحَابُ الْحِجْرِ: اصحاب حجر،

الْمُرْسَلِينَ: پیامبران را

۸۱ وَ آتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ

وَ آتَيْنَاهُمْ: و دادیم ما به آن‌ها

آيَاتِنَا: آیاتمان را

فَكَانُوا: پس بودند

عَنْهَا: از آن

مُعْرِضِينَ: رویگردان.

۸۲ وَ كَانُوا يَنْجُتُونَ مِنَ الْجِبَالِ الَّتِي أُوتِيَ بِهَا

وَ كَانُوا يَنْجُتُونَ: و می‌تراشیدند

(۲۳۶) جلد ۱۴ سوره حجر

مِنَ الْجِبَالِ: از کوه‌ها

الَّتِي أُوتِيَ بِهَا: خانه‌هایی امن.

۸۳ فَآخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُضْحِكِينَ

فَآخَذْتَهُمُ: پس گرفت آن‌ها را

الصَّيْحَةُ: صیحه

مُضْحِكِينَ: صبح گاهان.

۸۴ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

فَمَا أَغْنَىٰ: پس بی‌نیاز نکرد

عَنْهُمْ ما: آن‌ها را آن‌چه

كَانُوا يَكْسِبُونَ: به دست آورده بودند.

۸۵ وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا

سوره حجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۷)

إِلَّا بِالْحَقِّ وَ إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ

وَ مَا خَلَقْنَا: و خلق نکردیم ما

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضَ: و زمین را

وَ ما: و آن‌چه

بَيْنَهُمَا: بین آن‌هاست

إِلَّا بِالْحَقِّ: مگر به حق.

وَإِنَّ: و به درستی که

السَّاعَةَ: قیامت

لَأَيُّهُ: هر آینه آمدنی است،

فَاصْفَحْ: پس صرفنظر کن

الصَّفْحِ: صرفنظری

الْجَمِيلِ: نیکو، زیبا.

(۲۳۸) جلد ۱۴ سوره حجر

۸۶ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ

إِنَّ: به درستی که

رَبِّكَ: پروردگار تو

هُوَ الْخَلَّاقُ: اوست آفریننده

الْعَلِيمُ: دانا.

۸۷ وَ لَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

آتَيْنَاكَ: دادیم به تو

سَبْعًا مِنْ: سوره حمد

الْمَثَانِي:

وَ الْقُرْآنَ: و قرآن

الْعَظِيمَ: بزرگ را.

سوره حجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۹)

۸۸ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

لَا تَمُدَّنَّ: باز نکن، میفکن

عَيْنَيْكَ: چشمانت را

إِلَىٰ مَا: به سوی آن چه

مَتَّعْنَا: بهره دادیم ما

بِهِ أَزْوَاجًا: به آن گروه‌هایی

مِنْهُمْ: از آنها،

وَ لَا تَحْزَنْ: و نگران نباش

عَلَيْهِمْ: برایشان،

وَ اخْفِضْ: و فرود آر

جَنَاحَكَ: بال و پرت را

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان.

(۲۴۰) جلد ۱۴ سوره حجر

۸۹ وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ

وَقُلْ إِنِّي: و بگو: همانا من

أَنَا النَّذِيرُ: منم انداز کننده

الْمُبِينُ: آشکار.

۹۰ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ

کَمَا: هم چنان که

أَنْزَلْنَا: فرستادیم

عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ: بر قسمت کنندگان.

۹۱ الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ

الَّذِينَ: کسانی که

جَعَلُوا: قرار دادند

الْقُرْآنَ: قرآن را

سوره حجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۱)

عِضِينَ: قسمت، قسمت، پاره پاره.

۹۲ فَو رَبِّكَ لَنَسْتَلَنَّهٗمْ أَجْمَعِينَ

فَو: پس سوگند به

رَبِّكَ: پروردگارت

لَنَسْتَلَنَّهٗمْ: هر آینه سؤال خواهیم کرد از آنها

أَجْمَعِينَ: همگی.

۹۳ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

عَمَّا: از آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند.

(۲۴۲) جلد ۱۴ سوره حجر

«سوره نحل»

۵ وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

وَالْأَنْعَامَ: و چهارپایان را

خَلَقَهَا: خلق کرد آنها را.

لَكُمْ فِيهَا: برای شماست در آن

دِفْءٌ: گرمی و حرارت

وَمَنَافِعُ: و منفعت‌ها

وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ: و از آن می خورید.

۶ وَ لَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَ حِينَ تَسْرَحُونَ
وَ لَكُمْ: و برای شماست
فیها: در آن

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۳)

جَمَالٌ: زینت و شکوهی،

حِينَ: هنگامی که

تُرِيحُونَ: بازمی‌گردانید (به آغل‌ها)

وَ حِينَ: و هنگامی که

تَسْرَحُونَ: به چرا می‌فرستید.

۷ وَ تَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بِالْغَيْهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرُؤُفٌ رَّحِيمٌ

وَ تَحْمِلُ: و حمل می‌کنند

أَثْقَالَكُمْ: بارهای شما را

إِلَىٰ بَلَدٍ: به شهری که

لَمْ تَكُونُوا: نمی‌توانستید

بِالْغَيْهِ: برسانید آن را

إِلَّا: مگر

(۲۴۴) جلد ۱۴ سوره نحل

بِشِقِّ: به زحمت

الْأَنْفُسِ: نفس‌ها،

إِنَّ: به درستی که

رَبَّكُمْ: پروردگار شما

لَرُؤُفٌ: هر آینه مهربان

رَّحِيمٌ: و رحیم است.

۸ وَ الْخَيْلِ وَ الْبِغَالِ وَ الْحَمِيرِ لِيَتْرَكْنَهَا وَ زِينَةً وَ يَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

وَ الْخَيْلِ: و اسب‌ها

وَ الْبِغَالِ: و استرها، قاطرها

وَ الْحَمِيرِ: و الاغ‌ها را

لِيَتْرَكْنَهَا: تا سوار شوید بر آن‌ها

وَ زِينَةً: و زینتی،

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۵)

وَ يَخْلُقُ: و خلق می‌کند

مَا لَا تَعْلَمُونَ: چیزهایی که شما نمی‌دانید.

۹ وَ عَلَىٰ اللَّهِ قَضُؤُ السَّبِيلِ وَ مِنْهَا جَائِزٌ وَ لَوْ شَاءَ لَهَدَيْكُمْ أَجْمَعِينَ

وَعَلَى اللَّهِ: و بر خداست
 قَصْدُ السَّبِيلِ: راه راست
 وَمِنْهَا: و بعضی از
 جَائِزٌ: راه‌ها بیراهه است
 وَلَوْ شَاءَ: و اگر بخواهد
 لَهْدِيكُمْ: هر آینه هدایت می‌کند شما را
 أَجْمَعِينَ: همگی.

۱۰ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ
 (۲۴۶) جلد ۱۴ سوره نحل
 شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجْرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ
 هُوَ الَّذِي: او کسی است که
 أَنْزَلَ: نازل کرد
 مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءٌ: آبی
 لَكُمْ: برای شما،
 مِنْهُ: از آن
 شَرَابٌ: نوشیدنی‌ای است
 وَمِنْهُ: و از آن
 شَجْرٌ: درختی، گیاهی
 فِيهِ تُسِيمُونَ: که در آن می‌چرانید.

۱۱ يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فَيْدَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ
 سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۷)
 يَتَفَكَّرُونَ

يُنْبِتُ: می‌رویانند
 لَكُمْ: برای شما
 بِهِ الزَّرْعَ: به وسیله آن، کشت
 وَالزَّيْتُونَ: و زیتون
 وَالنَّخِيلَ: و نخل‌ها
 وَالْأَعْنَابَ: و انگورها را
 وَمِنْ كُلِّ: و از همه
 الثَّمَرَاتِ: میوه‌ها.
 إِنَّ فِي: همانا در
 ذَلِكَ: آن

لَايَةٌ: قطعا نشانه‌ای است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَتَفَكَّرُونَ: تفکر می‌کنند.

(۲۴۸) جلد ۱۴ سوره نحل

۱۲ وَ سَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهٖ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

وَسَخَّرَ: و مسخر ساخت

لَكُمْ: برای شما

اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ: شب و روز

وَالشَّمْسَ: و خورشید

وَالْقَمَرَ: و ماه را،

وَالنُّجُومَ: و ستارگان

مُسَخَّرَاتٍ: به خدمت، رام شده

بِأَمْرِهٖ: به امر او.

إِنَّ: به درستی که

فِي ذٰلِكَ: در آن

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۹)

لآيَاتٍ: قطعا نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْقِلُونَ: می‌اندیشند.

۱۳ وَ مَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذٰلِكَ لآيَةً لِّقَوْمٍ يَدَّكُرُونَ

وَ مَا ذَرَأَ: و آن چه آفرید

لَكُمْ: برای شما

فِي الْأَرْضِ: در زمین

مُخْتَلِفًا: که مختلف است

أَلْوَانُهُ: رنگ‌های آن.

إِنَّ: همانا

فِي ذٰلِكَ: در آن

لآيَةً: مسلماً نشانه‌ای است

(۲۵۰) جلد ۱۴ سوره نحل

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَدَّكُرُونَ: متذکر می‌شوند.

۱۴ وَ هُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَ تَسِيَّخْرَاجُوا مِنْهُ حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَ تَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَ لِيَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ

تَشْكُرُونَ

وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است

سَخَّرَ: که مسخر ساخت

الْبَحْرَ: دریا را

لِتَأْكُلُوا: تا بخورید

مِنْهُ: از آن

لَحْمًا طَرِيًّا: گوشت تازه.

وَتَسْتَخْرِجُوا: و استخراج کنید

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۱)

مِنْهُ حَلِيَّةٌ: از آن زیوری که

تَلْبَسُونَهَا: می پوشید آن را.

وَتَرَى: و می بینی

الْفُلُكَ: کشتی‌ها را

مَوَاجِرَ: شکافنده

فیه: در آن،

وَلِتَبْتَغُوا: و تا طلب کنید

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَشْكُرُونَ: شکر گزارید.

۱۵ وَالْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

وَالْقَى: و افکند

(۲۵۲) جلد ۱۴ سوره نحل

فِي الْأَرْضِ: در زمین

رَوَاسِيَ: کوهها را

أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ: تا این که نلرزانند شما را

وَأَنْهَارًا: و نهرها

وَسُبُلًا: و راه‌هایی،

لَعَلَّكُمْ: تا شاید شما

تَهْتَدُونَ: هدایت یابید.

۱۶ وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ

وَعَلَامَاتٍ: و علاماتی (نیز)،

وَبِالنَّجْمِ: و به وسیله ستارگان

هُمْ يَهْتَدُونَ: آن‌ها هدایت می‌شوند.

۳۶ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۳)

وَاجْتَبِئُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ
وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

بَعُنَّا: برانگیختیم

فِي كُلِّ أُمَّةٍ: در هر امتی

رَسُولًا: رسولی،

أَنْ اعْبُدُوا: که بپرستید

اللَّهُ: خدا را

وَاجْتَبِئُوا: و دوری کنید

الطَّاغُوتَ: از طاغوت.

فَمِنْهُمْ: پس بعضی از آنها

مَنْ: کسانی هستند که

هَدَى: هدایت کرد

(۲۵۴) جلد ۱۴ سوره نحل

اللَّهُ: خداوند (آنها را)

وَمِنْهُمْ: و بعضی از آنها

مَنْ: کسانی که

حَقَّتْ: مقرر شد

عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ: بر آنها گمراهی،

فَسِيرُوا: پس سیر کنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

فَانظُرُوا: پس ببینید

كَيْفَ كَانَ: چگونه بوده

عَاقِبَةُ: عاقبت

الْمُكْذِبِينَ: تکذیب کنندگان

۳۷ أَنْ تَحْرِصَ عَلَى هُدْيِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۵)

أَنْ: اگر

تَحْرِصُ: حریص باشی، اصرار بورزی

عَلَى هُدْيِهِمْ: بر هدایتشان

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا،

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

مَنْ: کسی را که

يُضِلُّ: گمراه کرد.

وَمَا لَهُمْ: و نیست برای آن‌ها

مِنْ ناصِرِينَ: هیچ یاوری.

۴۳ و مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

وَمَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم

مِنْ قَبْلِكَ: از قبل تو

(۲۵۶) جلد ۱۴ سوره نحل

إِلَّا رِجَالًا: مگر مردانی که

نُوحِيَ: وحی کردیم

إِلَيْهِمْ: به آن‌ها

فَسَلُّوا: پس پرسید

أَهْلَ الذِّكْرِ: از اهل ذکر

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ: نمی دانستید.

۴۴ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

بِالْبَيِّنَاتِ: با دلایل روشن

وَالزُّبُرِ: و زبورها.

وَأَنْزَلْنَا: و نازل نمودیم

إِلَيْكَ: به سوی تو

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۷)

الذِّكْرِ: ذکر را،

لِتُبَيِّنَ: تا بیان کنی

لِلنَّاسِ: برای مردم

مَا نُزِّلَ: آن چه را که نازل شده

إِلَيْهِمْ: به سویشان،

وَلَعَلَّهُمْ: و تا شاید

يَتَفَكَّرُونَ: بیندیشند.

۴۸ أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَّحُونَ ظِلَالَهُ عَنِ اليمينِ وَالشَّمالِ سَجْدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ

أَوْ لَمْ يَرَوْا: آیا ندیدند

إِلَى مَا خَلَقَ: آن چه را خلق کرده

اللَّهُ: خداوند

مِنْ شَيْءٍ: از چیزها،

يَتَفَتَّحُونَ: در حرکتند، جابه‌جا می‌شوند

(۲۵۸) جلد ۱۴ سوره نحل

ظِلَالُهُ: سایه‌هایشان

عَنِ الْيَمِينِ: از راست

وَالشَّمَائِلِ: و چپ

سُجَّداً لِلَّهِ: سجده کنان برای خدا

وَهُمْ: و درحالی که ایشان

داخِرُونَ: خضوع کننده‌اند؟

۴۹ وَاللَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

وَاللَّهِ: و برای خدا

يَسْجُدُ: سجده می‌کنند

ما: آن چه

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَمَا: و آن چه

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۹)

فِي الْأَرْضِ: در زمین است

مِنْ دَابَّةٍ: از جنندگان

وَالْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان

وَهُمْ: در حالی که ایشان

لَا يَسْتَكْبِرُونَ: تکبری ندارند.

۵۰ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

يَخَافُونَ: می‌ترسند

رَبَّهُمْ: از پروردگارشان

مِنْ فَوْقِهِمْ: از بالاتر خودشان

وَيَفْعَلُونَ: و انجام می‌دهند

ما: آن چه را

يُؤْمَرُونَ: که مأمور هستند.

(۲۶۰) جلد ۱۴ سوره نحل

۵۱ وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا الْهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِذَا يَفَاهُونَ

وَقَالَ: و گفت:

اللَّهُ: خداوند

لَا تَتَّخِذُوا: نگیرید، انتخاب نکنید

الْهَيْنِ: معبود

اثْنَيْنِ: دو تا،

إِنَّمَا: جز این نیست که
هُوَ إِلَهٌ: او خدایی است
وَاحِدٌ: یگانه،
فَأَيُّ: پس فقط از من
فَارْهَبُونِ: بترسید.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۱)

۵۲ وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ
وَلَهُ: و برای اوست
مَا فِي: آن چه در
السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها
وَالْأَرْضِ: و زمین است
وَلَهُ الدِّينُ: و برای اوست دین
وَاصِبًا: ثابت، خالص.
أَفَغَيْرَ: آیا پس از غیر
اللَّهِ: خدا
تَتَّقُونَ: می ترسید؟

۵۳ وَمَا يَكُفُّكُمْ مِنْ نِعْمَةِ اللَّهِ إِذَا مَسَّكُمْ الضُّرُّ فَالْيَهُ تَجْتَرُّونَ
(۲۶۲) جلد ۱۴ سوره نحل

وَمَا: و آن چه
يَكُفُّكُمْ: برای شماست
مِنْ نِعْمَةٍ: از نعمتی
فَمِنْ: پس از جانب
اللَّهِ: خداست،
ثُمَّ إِذَا: سپس هنگامی که
مَسَّكُمْ: می رسد به شما
الضُّرُّ: محنتی، ناراحتی ای،
فَالْيَهُ: پس به سوی او
تَجْتَرُّونَ: زاری می کنید.

۵۴ ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ
ثُمَّ إِذَا: سپس هنگامی که

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۳)

كَشَفَ: برداشته شود
الضُّرُّ عَنْكُمْ: ناراحتی از شما،

اذا: در آن وقت

فَرِيقٌ مِّنْكُمْ: گروهی از شما

بَرَّيْهُمْ: به پروردگارشان

يُشْرِكُونَ: شرک می‌ورزند.

۵۸ وَ اِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَ هُوَ كَظِيمٌ

وَ اِذَا: و هنگامی که

بُشِّرَ: بشارت دهند

اَحَدُهُمْ: یکی از آن‌ها را

بِالْاُنْثَىٰ: به دختر،

ظَلَّ: تیره شود

(۲۶۴) جلد ۱۴ سوره نحل

وَ جْهُهُ: صورتش

مُسْوَدًّا: به رنگ سیاه

وَ هُوَ: در حالی که او

كَظِيمٌ: مملو از خشم است.

۵۹ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهٖ اَيْمُسِكُهُ عَلٰى هُونٍ اَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ اَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

يَتَوَارَىٰ: متواری می‌شود

مِنَ الْقَوْمِ: از قوم (خود)

مِنْ سُوءٍ: از بدی

ما: آن چه

بُشِّرَ بِهٖ: بشارتش داده‌اند.

اَيْمُسِكُهُ: آیا نگهدارد او را

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۵)

عَلٰى هُونٍ: با ذلت

اَمْ يَدُسُّهُ: یا پنهانش کند او را

فِي التُّرَابِ: در خاک؟

اَلَا: آگاه باشید

سَاءَ: چه بد است

مَا يَحْكُمُونَ: آن چه حکم می‌کنند.

۶۳ تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَا اِلٰى اُمَمٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَرَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ فَهَوَّ وَّ لِيَّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ

تَاللّٰهِ: قسم به خدا

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

اَرْسَلْنَا: فرستادیم

إِلَى أُمَّمٍ: به سوی امت‌هایی

مِنْ قَبْلِكَ: قبل از تو،

(۲۶۶) جلد ۱۴ سوره نحل

فَزَيْنًا: پس زینت داد

لَهُمْ: برایشان

الشَّيْطَانُ: شیطان

أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را،

فَهُوَ: پس او

وَلِيَّهُمْ: ولی آنهاست

الْيَوْمَ: امروز

وَلَهُمْ: و برای ایشان است

عَذَابٍ: عذابی

أَلِيمٍ: دردناک.

۶۵ وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۷)

وَاللَّهُ: و خداوند

أَنْزَلَ: نازل کرد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَأَخْيَا: پس زنده کرد

بِهِ الْأَرْضَ: با آن زمین را

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مردنش

إِنَّ فِي ذَلِكَ: همانا در این

لَآيَةً: حتما نشانه‌ای است

لِّقَوْمٍ: برای قومی که

يَسْمَعُونَ: می‌شنوند.

۶۶ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَ دَمٍ لَبْنَا خَالِصًا سَائِغًا

(۲۶۸) جلد ۱۴ سوره نحل

لِلشَّارِبِينَ

وَإِنَّ: و به درستی که

لَكُمْ: برای شماست

فِي الْأَنْعَامِ: در چهارپایان، دام‌ها

لَعِبْرَةً: هر آینه عبرتی:

نُشَقِّكُمْ: می‌نوشانیم

مِمَّا: از آن چه

فِي بُطُونِهِ: در شکم‌هایش است

مِنْ بَيْنِ: از میان

فَزَيْتٍ: غذاهای هضم شده در معده

وَدَمٍ: و خون

لَبْنَا خَالِصًا: شیری خالص

سَائِغًا: گوارا

لِلشَّارِبِينَ: برای نوشندگان.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۹)

۶۸ وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ

وَأَوْحَى: و الهام نمود

رَبُّكَ: پروردگارت

إِلَى النَّحْلِ: به زنبور عسل

أَنْ اتَّخِذِي: که بگیر، انتخاب کن

مِنَ الْجِبَالِ: از کوه‌ها

بُيُوتًا: خانه‌هایی

وَمِنَ الشَّجَرِ: و از درخت

وَمِمَّا: و از آن چه

يَعْرِشُونَ: بالا می‌برند، داربست می‌زنند.

۶۹ ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ

(۲۷۰) جلد ۱۴ سوره نحل

ذُلًّا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

ثُمَّ كُلِي: سپس بخور

مِنْ كُلِّ: از تمام

الثَّمَرَاتِ: میوه‌ها

فَاسْلُكِي: پس بیما

سُبُلَ: راه‌های

رَبِّكِ: پروردگارت را

ذُلًّا: با اطاعت، به راحتی، مطیعانه.

يَخْرُجُ: خارج می‌شود

مِنْ بُطُونِهَا: از شکم‌هایش

شَرَابٌ: نوشیدنی‌ای، شربت‌ی

مُخْتَلِفٌ: که مختلف است

أَلْوَانُهُ: رنگ‌هایش.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۱)

فِيهِ شِفَاءٌ: در آن شفائی است

لِلنَّاسِ: برای مردم

إِنَّ فِي ذَلِكَ: همانا در آن

لَايَةً: هر آینه نشانه‌ای است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَتَفَكَّرُونَ: تفکر می‌کنند.

۷۳ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ

وَعِبُدُونَ: و می‌پرستند

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا

ما: آن چه را

لَا يَمْلِكُ: که مالک نمی‌باشند

لَهُمْ رِزْقًا: برایشان روزی‌ای

(۲۷۲) جلد ۱۴ سوره نحل

مِنَ السَّمَاوَاتِ: از آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

شَيْئًا: چیزی را،

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ: و توانایی ندارند.

۷۴ فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

فَلَا تَضْرِبُوا: پس نزنید

لِلَّهِ: برای خدا

الْأَمْثَالَ: مثل‌ها،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

يَعْلَمُ: می‌داند

وَأَنْتُمْ: و شما

لَا تَعْلَمُونَ: نمی‌دانید.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۳)

۷۸ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

وَاللَّهُ: و خداوند

أَخْرَجَكُمْ: خارج کرد شما را

مِنْ بُطُونِ: از شکم‌های

أُمَّهَاتِكُمْ: مادرهایتان،

لَا تَعْلَمُونَ: نمی دانستید

شَیْئًا: چیزی،

وَجَعَلْ لَكُمْ: و قرار داد برایتان

السَّمْعَ: گوش

وَالْأَبْصَارَ: و چشم‌ها

وَالْأَفْئِدَةَ: و دل‌ها

(۲۷۴) جلد ۱۴ سوره نحل

لَعَلَّكُمْ: شاید شما، امید است شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۷۹ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فَيْدِلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

أَلَمْ يَرَوْا: آیا ندیدند، نگاه نکردند

إِلَى الطَّيْرِ: به سوی پرندگان

مُسَخَّرَاتٍ: که (چگونه) تسخیر شده‌اند

فِي جَوِّ: در فضای

السَّمَاءِ: آسمان؟

مَا يُمْسِكُهُنَّ: و نگاهشان نمی دارد

إِلَّا اللَّهُ: مگر خدا.

إِنَّ فِي ذَلِكَ: همانا در این

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۵)

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند.

۸۰ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَ يَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا

وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ

وَاللَّهُ: و خداوند

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

مِنْ بُيُوتِكُمْ: از خانه‌هایتان

سَكَنًا: محل آرامش

وَجَعَلَ: و قرار داد

لَكُمْ: برایتان

(۲۷۶) جلد ۱۴ سوره نحل

مِنْ جُلُودٍ: از پوست‌های
 الْأَنْعَامِ: چهارپایان
 بُيُوتًا: خانه‌هایی
 تَسْتَخِفُّونَهَا: که سبک می‌یابید آن را
 يَوْمَ: روز
 ظَغْنِكُمْ: کوچ کردنتان
 وَيَوْمَ: و روز
 إِقَامَتِكُمْ: اقامتتان
 وَمِنْ: و از
 أَصُوفِهَا: پشم‌های آن
 وَأُوبَارِهَا: و کرک‌های آن
 وَأَشْعَارِهَا: و موهای آن
 أَثَاثًا: اثاثی
 وَمَتَاعًا: و متاعی
 سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۷)

الی حین: تا زمان معینی.

۸۱ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَ جَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
 نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ
 وَاللَّهُ: و خداوند
 جَعَلَ: قرار داد
 لَكُمْ: برای شما
 مِمَّا: از آن چه
 خَلَقَ: خلق کرد
 ظِلَالًا: سایه‌هایی،
 وَ جَعَلَ: و قرار داد
 لَكُمْ: برایتان
 (۲۷۸) جلد ۱۴ سوره نحل
 مِنَ الْجِبَالِ: از کوه‌ها
 أَكْنَانًا: پناه‌گاه‌هایی،
 وَ جَعَلَ: و قرار داد
 لَكُمْ: برای شما
 سَرَابِيلَ: جامه‌ها، پیراهن‌ها
 تَقِيكُمُ: که نگاه‌دارد شما را

الْحَرَّ: از گرما،

وَ سَرَابِيلٍ: و جامه‌ها

تَقِيكُمْ: که نگه دارد شما را

بَأْسُكُمْ: از گرفتاریتان، سختی‌تان.

كَذَلِكَ: این چنین

يُتِمُّ: تمام می‌کند

نِعْمَتَهُ: نعمتش را

عَلَيْكُمْ: بر شما،

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۹)

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تُسَلِّمُونَ: تسلیم شوید، مسلمان شوید.

۹۰ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَأْمُرُ: امر می‌کند

بِالْعَدْلِ: به عدل

وَالْإِحْسَانِ: و نیکی کردن

وَإِيتَاءِ: و بخشش

ذِي الْقُرْبَىٰ: به نزدیکان،

وَ يَنْهَىٰ: و نهی می‌کند

عَنِ الْفَحْشَاءِ: از فحشا

(۲۸۰) جلد ۱۴ سوره نحل

وَ الْمُنْكَرِ: و بدی

وَ الْبَغْيِ: و ستم .

يَعِظُكُمْ: موعظه می‌کند، پند می‌دهد شما را

لَعَلَّكُمْ: شاید شما، امید است شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۹۱ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

وَأَوْفُوا: و وفا کنید

بِعَهْدِ اللَّهِ: به عهد خدا

إِذَا: هنگامی که

عَاهَدْتُمْ: عهد بستید،

وَلَا تَنْقُضُوا: و نقض نکنید،

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۱)

الْإِيمَانَ: سوگندها را
 بَعْدَ تَوْكِيدِهَا: بعد از تأکید آن
 وَقَدْ جَعَلْتُمْ: در حالی که قرار دادید
 اللَّهُ عَلَيْكُمْ: خدا را بر خودتان
 كَفِيلًا: کفیل، ضامن.
 إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا
 يَعْلَمُ مَا: می‌داند آن چه
 تَفْعَلُونَ: انجام می‌دهید.

۹۲ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَقَصَتْ غَزَلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةِ أَنْكَاثِ تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبُلُوكُمْ اللَّهُ بِهِ
 وَلَيْسِنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ
 وَلَا تَكُونُوا: و نباشید

(۲۸۲) جلد ۱۴ سوره نحل
 كَالَّذِينَ: مانند آن که
 نَقَصَتْ: نقض کرد، باز کرد
 غَزَلَهَا: رشته خود را
 مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ: از بعد استحکام،
 أَنْكَاثِ: باز شده، تکه تکه شده.
 تَتَّخِذُونَ: می‌گیرید، قرار می‌دهید
 أَيْمَانَكُمْ: سوگندهایتان را
 دَخَلًا: دستاویز فریب
 بَيْنَكُمْ: بین خودتان
 أَنْ تَكُونَ: این که می‌باشد
 أُمَّةٌ: گروهی، جمعیتی
 هِيَ أَرْبَى: آن بیشتر، ثروتمندتر
 مِنْ أُمَّةٍ: از گروه دیگری،
 إِنَّمَا: جز این نیست که

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۳)
 يَبُلُوكُمْ: آزمایش می‌کند شما را
 اللَّهُ بِهِ: خدا به وسیله آن،
 وَلَيْسِنَّ: و تا روشن سازد حتما
 لَكُمْ: برایتان
 يَوْمَ الْقِيَمَةِ: روز قیامت
 مَا كُنْتُمْ فِيهِ: آن چه را که در آن اختلاف می‌کردید.

تَخْتَلِفُونَ: اختلاف می کردید.

۹۳ وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُم أُمَّةً وَاحِدَةً وَ لَكِن يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَ لَتَسْتَلْنَ عَمَّا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ: و اگر می خواست خدا

لَجَعَلَكُم: هر آینه قرار می داد شما را

أُمَّةً وَاحِدَةً: امتی واحد

(۲۸۴) جلد ۱۴ سوره نحل

وَ لَكِن: ولیکن

يُضِلُّ: گمراه می کند

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد

وَ يَهْدِي: و هدایت می کند

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد،

وَ لَتَسْتَلْنَ: و حتما مورد سؤال واقع می شوید

عَمَّا: از آن چه

كُنتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می دادید.

۹۴ وَ لَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُم فَتَرَلَّ قَدَمُ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَ تَذُوقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَ لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

وَ لَا تَتَّخِذُوا: و نگیرید، قرار ندهید

أَيْمَانَكُمْ: سوگندهایتان را

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۵)

دَخَلًا: دستاویز فریب

بَيْنَكُم: بین خودتان،

فَتَرَلَّ: پس متزلزل گردد

قَدَمُ بَعْدَ: قدم‌ها بعد از

ثُبُوتِهَا: استوار شدنش،

وَ تَذُوقُوا: و بچشید

السُّوءَ: بدی را

بِما: به خاطر آن که

صَدَدْتُمْ: بازداشتید

عَن سَبِيلِ: از راه

اللَّهِ: خدا.

وَ لَكُمْ: و برای شماست

عَذَابٌ عَظِيمٌ: عذابی بزرگ.

(۲۸۶) جلد ۱۴ سوره نحل

۹۵ وَ لَا تَسْتَرْوِ بِعَهْدِ اللَّهِ تَمَنَّا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ

وَلَا تَشْتَرُوا: و مفروشید

بِعَهْدٍ: پیمان

اللَّهِ: خدا را

ثَمَنًا: به بهایی

قَلِيلًا: کم.

إِنَّمَا: به درستی که آن چه

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خداست

هُوَ: آن،

خَيْرٌ: خیر است، بهتر است

لَكُمْ: برای شما،

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می دانستید.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۷)

۹۶ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

ما عِنْدَكُمْ: آن چه نزد شماست

يَنْفَدُ: فانی می شود، تمام می شود

وَمَا عِنْدَ: و آن چه نزد

اللَّهِ: خداست

باقی: باقی است.

وَلَنَجْزِيَنَّ: و هر آینه قطعاً پاداش می دهیم

الَّذِينَ: کسانی را که

صَبَرُوا: صبر کردند

أَجْرَهُمْ: پاداششان را

بِأَحْسَنِ ما: به بهتر از آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می دادند.

(۲۸۸) جلد ۱۴ سوره نحل

۹۷ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

مَنْ عَمِلَ: هر کس عمل

صَالِحًا: صالح انجام دهد

مِنْ ذَكَرٍ: از مرد

أَوْ أُنْثَىٰ: یا زن،

وَهُوَ: در حالی که او

مُؤْمِنٌ: مؤمن باشد،

فَلَنُحْيِيَنَّهٗ: پس حتما زندگانی می‌دهیم او را

حَيَوَةً طَيِّبَةً: زندگانی‌ای پاکیزه،

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ: و هر آینه قطعاً جزا می‌دهیم آن‌ها را

أَجْرُهُمْ: پاداششان را

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۹)

بِأَحْسَنِ مَا: به بهتر از آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می‌کردند.

۹۸ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

فَإِذَا: پس وقتی که

قَرَأْتَ الْقُرْآنَ: خواندن قرآن،

فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ: پس پناه ببر به خدا

مِنَ الشَّيْطَانِ: از شیطان

الرَّجِيمِ: رانده شده، مطرود.

۹۹ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

إِنَّهُ: به درستی که او

(۲۹۰) جلد ۱۴ سوره نحل

لَيْسَ: نیست

لَهُ سُلْطَانٌ: مسلط

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ: و بر پروردگارشان

يَتَوَكَّلُونَ: توکل می‌کنند.

۱۰۰ إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

سُلْطَانُهُ: تسلط او

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی است که

يَتَوَلَّوْنَهُ: به سرپرستی گرفته‌اند او را

وَالَّذِينَ هُمْ: و کسانی که آن‌ها

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۱)

بِهِ مُشْرِكُونَ: به او شرک می‌ورزند.

۱۱۲ وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَزَائِهِ كَانَتْ أَمْنَةً مُّطْمَئِنِّتَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَ

الْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

وَصَرَبَ اللَّهُ: و زد خداوند

مَثَلًا: مثلی را،

قَزِيَّةٌ: دهکده‌ای

كَانَتْ: بود

امِنَّةً: امن و آرام

مُطْمَئِنَّةً: مطمئن

يَأْتِيهَا: می‌رسید آن، می‌آمد

رِزْقُهَا: روزیش

(۲۹۲) جلد ۱۴ سوره نحل

رَعْدًا: فراوان

مِنْ كُلِّ: از هر

مَكَانٍ: مکانی،

فَكَفَّرَتْ: پس کافر شدند

بِأَنْعَمٍ: به نعمت‌های

اللَّهِ: خدا،

فَإِذَاقَهَا: پس چشاندید آن‌ها را

اللَّهُ: خداوند

لِبَاسٍ: به لباس

الْجُوعِ: گرسنگی

وَالْخَوْفِ: و ترس

بِمَا: به خاطر آن چه

كَانُوا يَصْنَعُونَ: می‌ساختند.

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۳)

۱۱۳ وَ لَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَ هُمْ ظَالِمُونَ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را

رَسُولٌ: رسولی

مِنْهُمْ: از خودشان،

فَكَذَّبُوهُ: پس تکذیب نمودند او را،

فَأَخَذَهُمُ: پس گرفت آن‌ها را

الْعَذَابُ: عذاب

وَ هُمْ: در حالی که آن‌ها

ظَالِمُونَ: ظالم بودند.

۱۱۴ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلالًا طَيِّبًا وَ اشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

(۲۹۴) جلد ۱۴ سوره نحل

فَكُلُوا: پس بخورید

مِمَّا: از آن چه

رَزَقَكُم: روزی داد شما را

اللَّهُ: خدا،

حَلالًا: حلال

طَيِّبًا: و پاکیزه،

وَ اشْكُرُوا: و شکر کنید

نِعْمَت: نعمت

اللَّهُ: خدا را

انْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ: اگر فقط او را

تَعْبُدُونَ: می پرستید.

۱۱۵ اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَ مَا اَهْلٌ لِّغَيْرِ اللّٰهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۵)

وَ لَا عَادٍ فَاِنَّ اللّٰهَ عَفُوٌّ رَحِيْمٌ

اِنَّمَا: جز این نیست که

حَرَّمَ: حرام است

عَلَيْكُمْ: بر شما

الْمَيْتَةَ: گوشت مرده، مردار

وَ الدَّمَ: و خون

وَ لَحْمَ الْخِنْزِيرِ: و گوشت خوک

وَ مَا: و آن چه

اَهْلٌ: بانگ زده شده

لِّغَيْرِ: به غیر

اللّٰهِ: (نام) خدا

بِهِ: به آن.

فَمَنْ: پس کسی که

اضْطُرَّ: ناچار شود

(۲۹۶) جلد ۱۴ سوره نحل

غَيْرِ بَاغٍ: بدون تجاوز

وَ لَا عَادٍ: و بدون تعدی

فَاِنَّ اللّٰهَ: پس همانا خدا

عَفُوٌّ: آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

۱۲۰ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

إِنَّ: به درستی که

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم

كَانَ: بود

أُمَّةً: امتی، پیشوایی

قَانِتًا: مطیع

لِلَّهِ: برای خدا

حَنِيفًا: موحد، حق‌گرا

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۷)

وَلَمْ يَكُ: و نبود

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۱۲۱ شَاكِرًا لِأَنْعَمِهِ اجْتَبِيَهُ وَهَدِيَهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

شَاكِرًا: شکرگزار

لِأَنْعَمِهِ: برای نعمت‌هایش بود.

اجْتَبِيَهُ: برگزید او را

وَ هَدِيَهُ: و هدایتش کرد او را

إِلَى صِرَاطٍ: به راهی

مُسْتَقِيمٍ: راست.

۱۲۲ وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

(۲۹۸) جلد ۱۴ سوره نحل

وَآتَيْنَاهُ: و دادیم ما او را

فِي الدُّنْيَا: در دنیا

حَسَنَةً: نیکی،

وَإِنَّهُ: و همانا او

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

لَمِنَ: هر آینه از

الصَّالِحِينَ: صالحان است.

۱۲۳ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

ثُمَّ أَوْحَيْنَا: سپس وحی نمودیم

إِلَيْكَ: به تو

أَنْ اتَّبِعْ: که پیروی کن

مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ: از آئین ابراهیم

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۹)

حَنِيفًا: موحد، حق‌گرا،

وَمَا كَانَ: و نبود

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۱۲۵ اُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِالْمُهْتَدِينَ

اُدْعُ: بخوان

إِلَى سَبِيلِ: به سوی راه

رَبِّكَ: پروردگارت

بِالْحُكْمِ: با حکمت

وَالْمَوْعِظَةُ: و پند و اندرز

الْحَسَنَةُ: نیکو

وَجَادِلْهُمْ: و مجادله کن، استدلال کن

(۳۰۰) جلد ۱۴ سوره نحل

بِالَّتِي: به آن که، به شیوه‌ای که

هِيَ أَحْسَنُ: او نیکوتر است.

إِنَّ: به درستی که

رَبِّكَ: پروردگار تو

هُوَ أَعْلَمُ: و او داناتر است

بِمَنْ: به کسانی

ضَلَّ: گمراه شدند

عَنْ سَبِيلِهِ: از راهش،

وَهُوَ أَعْلَمُ: و او داناتر است

بِالْمُهْتَدِينَ: به هدایت شدگان.

۱۲۶ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ

وَإِنْ: و اگر

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۱)

عَاقِبْتُمْ: عقوبت می‌کنید،

فَعَاقِبُوا: پس عقوبت کنید

بِمِثْلِ مَا: به مثل، نظیر آن چه

عُوقِبْتُمْ بِهِ: عقوبت شدید به آن،

وَلَئِنْ: و هر آینه اگر

صَبَرْتُمْ: صبر کنید، صبوری نمایید

لَهُوَ: هر آینه آن

خَيْرٌ: بهتر است

لِلصَّابِرِينَ: برای صابران.

۱۲۷ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

وَأَصْبِرْ: و صبور باش

وَمَا صَبْرُكَ: و نیست صبر تو

(۳۰۲) جلد ۱۴ سوره نحل

إِلَّا بِاللَّهِ: مگر (به توفیق) خدا،

وَلَا تَحْزَنْ: و اندوهگین مباش

عَلَيْهِمْ: بر آنها،

وَلَا تَكُ: و نباش

فِي ضَيْقٍ: در تنگنا، دلتنگ

مِمَّا: از آن چه

يَمْكُرُونَ: مکر می کنند.

۱۲۸ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

مَعَ الَّذِينَ: با کسانی است

اتَّقَوْا: که تقوا پیشه کردند

وَالَّذِينَ: و کسانی که

سوره نحل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۳)

هُم مُّحْسِنُونَ: آنها نیکوکارند.

«پایان جزء ۱۴»

(۳۰۴) جلد ۱۴ سوره نحل

«سوره اسراء»

۱ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرِعَ بَعْدَهُ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

سُبْحَانَ: منزّه است

الَّذِي أَسْرَى: آن که سیر داد

بِعَبْدِهِ: بنده اش را

لَيْلًا مِنْ: شبی از

الْمَسْجِدِ: مسجد

الْحَرَامِ: الحرام

إِلَى الْمَسْجِدِ: به مسجد

الْأَقْصَى: الاقصى

الَّذِي بَارَكْنَا: که مبارک ساختیم

حَوْلَهُ: پیرامونش را

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۵)

لِتُرِيَهُ: تا نشان دهیم به او

مِنْ آيَاتِنَا: آیاتمان را،

إِنَّهُ هُوَ: به درستی که او

السَّمِيعُ: شنوا

الْبَصِيرُ: و بیناست.

۹ إِنْ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

إِنْ هَذَا: همانا این

الْقُرْآنَ: قرآن

يَهْدِي: هدایت می کند

لِلَّتِي: به آن که،

هِيَ أَقْوَمُ: آن استوارترین است

(۳۰۶) جلد ۱۵ سوره اسراء

وَيُبَشِّرُ: و بشارت می دهد

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنین را،

الَّذِينَ: آنان که

يَعْمَلُونَ: عمل می کنند

الصَّالِحَاتِ: به کارهای نیک.

أَنَّ: به درستی که

لَهُمْ: برای ایشان است

أَجْرًا كَبِيرًا: اجری بزرگ.

۱۰ وَ أَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

وَ أَنَّ الَّذِينَ: و همانا کسانی که

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند

بِالْآخِرَةِ: به آخرت،

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۷)

اَعْتَدْنَا: آماده نموده ایم

لَهُمْ: برای ایشان

عَذَابًا أَلِيمًا: عذابی دردناک.

۱۱ وَ يَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَ كَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا

وَيَدْعُ: می‌طلبد

الْإِنْسَانُ: انسان

بِالشَّرِّ: بدی را

دُعَاءُهُ: (آن گونه که)

بِالْخَيْرِ: خوبی را.

وَكَانَ: و باشد

الْإِنْسَانُ: انسان

عَجُولًا: عجول، بسیار شتاب کار.

(۳۰۸) جلد ۱۵ سوره اسراء

۱۲ وَ جَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتٍ فَمَحْوُنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَ لَتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَ كُلَّ شَيْءٍ فَضَّلْنَا تَفْصِيلًا

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

اللَّيْلَ: شب

وَ النَّهَارَ: و روز را

آيَاتٍ: دو نشانه.

فَمَحْوُنَا: پس محو کردیم

آيَةَ اللَّيْلِ: نشانه روز را

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

آيَةَ النَّهَارِ: نشانه روز را

مُبْصِرَةً: روشنی بخش، تابان،

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۹)

لِّتَبْتَغُوا: تا بطلبید

فَضْلًا: فضلی

مِّن رَّبِّكُمْ: از پروردگارتان،

وَ لَتَعْلَمُوا: و تا بدانید

عَدَدَ السِّنِينَ: عدد سالها

وَ الْحِسَابَ: و حساب را.

وَ كُلَّ شَيْءٍ: و هر چیزی را

فَضَّلْنَا: بیان کردیم آن را

تَفْصِيلًا: مفصلاً.

۱۳ وَ كُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَ نُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا

وَ كُلَّ إِنْسَانٍ: هر انسانی را

أَلْزَمْنَاهُ: ملازم و قرین همیشگی او قرار دادیم

(۳۱۰) جلد ۱۵ سوره اسراء

طَائِرَةٌ: اعمال نیک و بدش را

فِي عُنُقِهِ: در گردنش،

و نُخْرِجُ: و خارج می‌کنیم

لَهُ: برای او

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت

كِتَابًا: کتابی را که

يَلْقِيهِ: می‌بیند آن را

مَنْشُورًا: گشوده، نشر داده شده.

۱۴ اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

اقْرَأْ كِتَابَكَ: بخوان کتابت را

كَفَىٰ: کافی است

بِنَفْسِكَ: که خودت

الْيَوْمَ: امروز

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۱)

عَلَيْكَ: بر خودت

حَسِيبًا: حسابگر باشی.

۱۵ مَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

مَنِ اهْتَدَىٰ: هر کس هدایت شود

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَهْتَدَىٰ: هدایت می‌شود

لِنَفْسِهِ: برای خودش،

وَمَنْ: و هر کس

ضَلَّ: گمراه شود

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَضِلُّ: گمراه می‌شود

(۳۱۲) جلد ۱۵ سوره اسراء

عَلَيْهَا: به (زیان) خودش،

وَلَا تَزِرُ: و به دوش نمی‌کشد

وَازِرَةٌ: باربرنده‌ای

وِزْرَ أُخْرَىٰ: بار دیگری را.

وَمَا كُنَّا: و نبودیم ما

مُعَذِّبِينَ: عذاب کننده

حَتَّى نَبْعَثَ: تا مبعوث کنیم

رَسُولًا: پیامبری را.

۱۹ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا

وَمَنْ أَرَادَ: و هر کس بخوهد

الْآخِرَةَ: آخرت را،

وَسَعَى لَهَا: و سعی کند برای آن

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۳)

سَعْيُهَا: سعی اش،

وَهُوَ: در حالی که او

مُؤْمِنٌ: مؤمن باشد،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

كَانَ سَعْيُهُمْ: باشد سعی شان

مَشْكُورًا: قدردانی شده.

۲۰ كَلَّا نُمِدُّ هُوْلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا

كَلَّا: همه را

نُمِدُّ: کمک می دهیم

هُؤُلَاءِ: این ها را

وَ هَؤُلَاءِ: و آن ها را

مِنْ عَطَاءِ: از عطای

(۳۱۴) جلد ۱۵ سوره اسراء

رَبِّكَ: پروردگارت،

وَمَا كَانَ: و نباشد

عَطَاءِ: عطای

رَبِّكَ: پروردگار تو

مَحْظُورًا: منع شده.

۲۱ أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا

أَنْظُرْ: ببین، نگاه کن

كَيْفَ: چگونه

فَضَّلْنَا: برتری دادیم

بَعْضَهُمْ: بعضی از آن ها را

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر،

وَلِلْآخِرَةِ: و در آخرت

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۵)

أَكْبَرُ: بزرگ‌تر است

دَرَجَاتٍ: درجات (آن‌ها)

وَأَكْبَرُ: و بزرگ‌تر است

تَفْضِيلاً: از نظر برتری.

۲۲ لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَّخْذُولًا

لَا تَجْعَلْ: و قرار نده

مَعَ اللَّهِ: با الله

إِلَهًا آخَرَ: معبود دیگر،

فَتَقْعُدَ: پس زمین گیر می‌شوی

مَذْمُومًا: و ملامت زده

مَّخْذُولًا: و بی‌یار و یاور.

(۳۱۶) جلد ۱۵ سوره اسراء

۲۳ وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ

لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا

وَقَضَىٰ: و فرمان داد، گذراند

رَبُّكَ: پروردگارت،

أَلَّا تَعْبُدُوا: که پرستید

إِلَّا إِيَّاهُ: مگر، فقط او را،

وَبِالْوَالِدَيْنِ: و به پدر و مادر

إِحْسَانًا: نیکی کردن.

إِمَّا يَبُلُغَنَّ: اگر برسند

عِنْدَكَ الْكِبَرَ: نزد تو به پیری

أَحَدُهُمَا: یکی از آن دو

أَوْ كِلَاهُمَا: یا هر دوی آن‌ها.

فَلَا تَقُلْ لَهُمَا: پس نگو به آن‌ها

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۷)

أُفٍّ: آخ (کمترین اهانت)!

وَلَا تَنْهَرْهُمَا: و مران آن‌ها را (از خود)

وَقُلْ: و بگو:

لَهُمَا قَوْلًا: به آن دو گفتار

کَرِيمًا: لطیف، نرم، کریمانه.

۲۴ وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلْمِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

وَأَخْفِضْ: و فرود آر، بگستر

لَهُمَا: برای آن دو
جَنَاحَ الدُّلِّ: پر و بال مسکنت
مِنَ الرَّحْمَةِ: از روی رحمت و مهربانی
وَقُلْ: و بگو:

رَبِّ: پروردگارا!

ارْحَمُهُمَا: رحم کن بر آن دو

(۳۱۸) جلد ۱۵ سوره اسراء

کَمَا: هم چنان که

رَبَّيَانِي: تربیت کردند مرا

صَغِيرًا: در کوچکی.

۲۵ رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِئْتُوْسِكُمْ اِنْ تَكُوْنُوْا صَالِحِيْنَ فَاِنَّهٗ كَانَ لِلَاُوْيِيْنَ غَفُوْرًا

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

أَعْلَمُ بِمَا: داناتر است به آن چه

فِي نَفُوْسِكُمْ: در درون شماست.

اِنْ تَكُوْنُوْا: اگر باشید

صَالِحِيْنَ: صالح، شایسته،

فَاِنَّهٗ كَانَ: پس همانا او باشد

لِلَاُوْيِيْنَ: بر توبه گزاران

غَفُوْرًا: آمرزنده.

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۹)

۲۶ وَ اٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهُ وَاَلْمَسْكِيْنَ وَاٰتِ السَّبِيْلِ وَا لَا تُبْذِرْ تَبْدِيْرًا

وَ اٰتِ: و بده، پرداز

ذَا الْقُرْبٰى: به خویشاوندان

حَقَّهُ: حقش را،

وَاَلْمَسْكِيْنَ: و مستمند، تنگدست

وَاٰتِ السَّبِيْلِ: و در راه مانده را

وَا لَا تُبْذِرْ: و اسراف و تبذیر نکن

تَبْدِيْرًا: زیاده روی.

۲۷ اِنَّ الْمُبْدِرِيْنَ كَانُوْا اِخْوَانَ الشَّيْطٰنِ وَا كَانَ الشَّيْطٰنُ لِرَبِّهٖ كَفُوْرًا

اِنَّ: به درستی که اسراف کاران

(۳۲۰) جلد ۱۵ سوره اسراء

الْمُبْدِرِيْنَ: اسراف کاران

كَانُوْا اِخْوَانَ: باشند برادران

الشَّيَاطِينِ: شیطان‌ها،

وَ كَانَ الشَّيْطَانُ: و بود شیطان

لِرَبِّهِ: به پروردگارش

كَفُورًا: ناسپاس.

۲۸ وَ اِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمْ اِبْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا

وَ اِمَّا: و اگر

تُعْرِضَنَّ: اعراض کنی، روی برتابی

عَنْهُمْ: از آن‌ها

اِبْتِغَاءَ: تا رسیدن

رَحْمَةٍ: رحمتی

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۱)

مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت

تَرْجُوهَا: به امید آن،

فَقُلْ: پس بگو:

لَهُمْ قَوْلًا: با آن‌ها سخنی

مَيْسُورًا: نرم و آمیخته با لطف.

۲۹ وَ لَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً اِلَيْعُنُقِكَ وَ لَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا

وَ لَا تَجْعَلْ: و قرار نده

يَدَكَ: دست را

مَغْلُولَةً: (مانند) زنجیری بسته

اِلَيْعُنُقِكَ: به گردنت،

وَ لَا تَبْسُطْهَا: و نگشای آن را

كُلَّ الْبَسِطِ: تماما باز باز،

(۳۲۲) جلد ۱۵ سوره اسراء

فَتَقْعُدَ: پس بنشینی

مَلُومًا: ملامت شده،

مَحْسُورًا: تهیدست، از کار فرومانده.

۳۰ اِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ اِنَّهٗ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا

اِنَّ رَبَّكَ: همانا پروردگارت

يَبْسُطُ: می گشاید، توسعه می دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لِمَنْ: برای هر کس که

يَشَاءُ: بخواهد

وَيَقْدِرُ: و تنگ می‌گیرد،

إِنَّهُ كَانَ: همانا او باشد

بِعِبَادِهِ: (نسبت) به بندگانش

خَبِيرًا بَصِيرًا: آگاه و بینا.

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۳)

۳۶ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا

وَلَا تَقْفُ: و پیروی نکن، دنبال نکن

مَا لَيْسَ: آن چه را که نیست

لَكَ: برای تو

بِهِ عِلْمٌ: به آن علمی،

إِنَّ السَّمْعَ: به درستی که گوش

وَالْبَصَرَ: و چشم

وَالْفُؤَادَ: و دل،

كُلُّ أُولَئِكَ: همه آنان

كَانَ عَنْهُ: باشند در برابر آن

مَسْئُولًا: مسئول.

(۳۲۴) جلد ۱۵ سوره اسراء

۳۷ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا

وَلَا تَمْشِ: و راه مرو

فِي الْأَرْضِ: در زمین

مَرَحًا: با غرور، تکبر،

إِنَّكَ: به درستی که تو

لَنْ تَخْرِقَ: هرگز نمی‌توانی بشکافی

الْأَرْضَ: زمین را

وَلَنْ تَبْلُغَ: و هرگز نمی‌توانی بررسی

الْجِبَالَ: به کوه‌ها

طُولًا: از نظر طول، بلندی.

۳۸ كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا

كُلُّ ذَلِكَ: همه این‌ها

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۵)

كَانَ سَيِّئُهُ: باشد بدی‌اش

عِنْدَ رَبِّكَ: نزد پروردگارت

مَكْرُوهًا: منفور، زشت، مکروه.

۳۹ ذَلِكْ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا

ذَلِكْ: این است

مِمَّا: از آن چه

أَوْحَى: وحی فرستاد

إِلَيْكَ: به سوی تو

رَبُّكَ: پروردگارت

مِنَ الْحِكْمَةِ: از حکمت.

وَلَا تَجْعَلْ: و قرار نده

مَعَ اللَّهِ: با خدا

(۳۲۶) جلد ۱۵ سوره اسراء

إِلَهًا آخَرَ: معبودی دیگر،

فَتُلْقَى: پس می‌افتی

فِي جَهَنَّمَ: در جهنم

مَلُومًا: ملامت زده و

مَدْحُورًا: رانده شده.

۴۱ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

صَرَّفْنَا: حقایق گوناگون آوردیم

فِي هَذَا: در این

الْقُرْآنِ: قرآن

لِيَذَّكَّرُوا: تا متذکر شوند،

وَمَا يَزِيدُهُمْ: و نمی‌افزاید آن‌ها را

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۷)

إِلَّا نُفُورًا: مگر نفرت.

۴۴ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا

عَفُورًا

تُسَبِّحُ: تسبیح می‌کنند

لَهُ السَّمَاوَاتُ: او را آسمان‌های

السَّبْعُ: هفت گانه

وَالْأَرْضُ: و زمین

وَمَنْ: و کسانی که

فِيهِنَّ: در آن هستند،

وَإِنْ مِنْ: و نیست هیچ

شَيْءٍ إِلَّا: چیزی مگر

يُسَبِّحُ: تسبیح می‌کند

بِحَمْدِهِ: با حمدش،

(۳۲۸) جلد ۱۵ سوره اسراء

وَلَكِنْ: ولیکن

لَا تَفْقَهُونَ: نمی‌فهمید

تَسْبِيحَهُمْ: تسبیح آن‌ها را.

إِنَّهُ كَانَ: به درستی که او باشد

حلیما: بردبار

عَفُورًا: و آمرزنده.

۴۹ وَقَالُوا أَءِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَيْنَا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا

وَقَالُوا: و گفتند:

أَءِذَا كُنَّا: آیا وقتی شدیم ما

عظاما: استخوان‌هایی

و رُفَاتا: در حالی که پوسیده،

أَءِذَا: آیا همانا ما

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۹)

لَمَبْعُوثُونَ: هر آینه مبعوث می‌شویم

خَلْقًا: به خلقی

جدیدا: جدید، تازه؟

۵۰ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا

قُلْ كُونُوا: بگو: باشید

حِجَارَةً: سنگی

أَوْ حَدِيدًا: یا آهنی،

۵۱ أَوْ خَلْقًا مِمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُ نَاقِلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُؤُسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ

عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا

أَوْ خَلْقًا: با هر مخلوقی

(۳۳۰) جلد ۱۵ سوره اسراء

مِمَّا: از آن چه

يَكْبُرُ: بزرگ می‌نماید

فِي صُدُورِكُمْ: در سینه‌هایتان،

فَسَيَقُولُونَ: پس به زودی می‌گویند:

مَنْ: چه کسی

یُعیدنا: باز می‌گرداند ما را؟

قُلِ الَّذِي: بگو: آن که

فَطَرَكُمْ: آفرید شما را

أَوَّلَ مَرَّةٍ: روز نخست.

فَسَيُغْضِبُونَ: پس به زودی تکان می‌دهند

إِلَيْكَ: به سوی تو

رُؤُسَهُمْ: سرهایشان را

وَيَقُولُونَ: و می‌گویند:

مَتَى هُوَ: کی است آن؟

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۱)

قُلْ عَسَى: بگو: شاید

أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا: که باشد نزدیک

۵۲ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَ تَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا

يَوْمَ: روزی که

يَدْعُوكُمْ: می‌خواند شما را

فَتَسْتَجِيبُونَ: پس اجابت می‌کنید

بِحَمْدِهِ: (در حالی که) حمد می‌کنید او را

وَ تَظُنُّونَ: و گمان می‌کنید

إِن لَّبِثْتُمْ: که درنگ نکرده‌اید، توقف نموده‌اید

إِلَّا قَلِيلًا: مگر کمی، اندکی.

۵۳ وَ قُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ

(۳۳۲) جلد ۱۵ سوره اسراء

الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا

وَ قُلْ لِعِبَادِي: و بگو به بندگانم

يَقُولُوا: که بگویند

الَّتِي هِيَ: (آن چه را) که آن

أَحْسَنُ: بهتر است،

إِنَّ الشَّيْطَانَ: به درستی که شیطان

يَنْزِعُ: کدورت می‌افکند

بَيْنَهُمْ: بینشان،

إِنَّ الشَّيْطَانَ: همانا شیطان

كَانَ لِلْإِنْسَانِ: باشد برای انسان

عَدُوًّا مُّبِينًا: دشمنی آشکار.

۶۴ وَ اسْتَفْزِرُ مِنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۳)

وَ اجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَ رَجِلِكَ وَ شَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَ الْأَوْلَادِ وَ عَدْتُهُمْ وَ مَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا
وَ اسْتَفْزِرُ: و تحریک کن، از جای بکن

مَنْ: هر کس را که

اسْتَطَعْتَ: توانایی داری

مِنْهُمْ: از ایشان

بِصَوْتِكَ: با صدای خودت،

وَ اجْلِبْ: و جلب کن، بتازان

عَلَيْهِمْ: بر ایشان

بِخَيْلِكَ: (لشکر) سوارهات

وَ رَجِلِكَ: و (لشکر) پیادهات را،

وَ شَارِكْهُمْ: و شرکت کن، شریک شو

فِي الْأَمْوَالِ: در مالها

(۳۳۴) جلد ۱۵ سوره اسراء

وَ الْأَوْلَادِ: و فرزندانشان

وَ عَدْتُهُمْ: وعده شان (بده)،

وَ مَا يَعِدُهُمْ: و وعده نمی دهد به ایشان

الشَّيْطَانُ: شیطان،

إِلَّا غُرُورًا: مگر به غرور.

۶۵ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَ كَفَىٰ بِرَبِّكَ وَ كَيْلًا

إِنَّ: به درستی که

عِبَادِي: بندگان من

لَيْسَ لَكَ: نیست تو را

عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ: بر آنها سلطه‌ای،

وَ كَفَىٰ: و کافی است که

بِرَبِّكَ: پروردگارت

وَ كَيْلًا: و کیل (باشد).

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۵)

۶۶ رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفَلَكَ فِي الْبَحْرِ لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

الَّذِي: کسی است که

يُرْجِي: به حرکت درمی آورد

لَكُمْ الْفُلْكَ: برای شما کشتی را

فِي الْبَحْرِ: در دریا

لِيَتَّبِعُوا: تا طلب کنید

مَنْ فَضَّلَهُ: از فضلش،

إِنَّهُ كَانَ: همانا او باشد

بِكُمْ رَحِيمًا: به شما مهربان.

۶۷ وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ

(۳۳۶) جلد ۱۵ سوره اسراء

تَدْعُونَ إِلَّا آيَاهُ فَلَمَّا نَجَّيْكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

وَإِذَا: و هنگامی که

مَسَّكُمْ: برسد به شما

الضُّرُّ: ضرر، ناراحتی

فِي الْبَحْرِ: در دریا

ضَلَّ: فراموش می کنید، گم می شود

مَنْ: کسی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

إِلَّا آيَاهُ: مگر او را

فَلَمَّا: پس وقتی که

نَجَّيْكُمْ: نجات داد شما را

إِلَى الْبَرِّ: به سوی خشکی،

أَعْرَضْتُمْ: روی برمی گردانید

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۷)

وَكَانَ: و باشد

الْإِنْسَانُ: انسان

كَفُورًا: ناسپاس.

۷۰ وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

كَرَّمْنَا: گرامی داشتیم ما

بَنِي آدَمَ: فرزندان آدم را،

وَ حَمَلْنَاهُمْ: و حمل کردیم ما آن ها را

فِي الْبَرِّ: در خشکی

وَ الْبَحْرِ: و دریا

وَ رَزَقْنَاهُمْ: و روزی دادیم به آن ها

(۳۳۸) جلد ۱۵ سوره اسراء

مِنَ الطَّيِّبَاتِ: از پاکیزه‌ها،

و فَضَّلْنَاهُمْ: و برتری دادیم ما آن‌ها را

علی کثیر: بر بسیاری

مِمَّنْ: از کسانی که

خَلَقْنَا: خلق کردیم

تَفْضِيلًا: برتری دادنی.

۷۱ يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ اُنَاسٍ بِاِمَامِهِمْ فَمَنْ اُوْتِيَ كِتَابَهُ يَمِينَهُ فَاُولَئِكَ يَفْرُقُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظَلَّمُونَ فِتْيَالًا

يَوْمَ: روزی که

نَدْعُوا: فرامی خوانیم

كُلَّ: هر، همه

اُنَاسٍ: انسان‌ها را

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۹)

بِاِمَامِهِمْ: با پیشوایشان،

فَمَنْ: پس هر کس

اُوْتِيَ: داده شود

كِتَابَهُ: نامه‌اش

بِیَمِينِهِ: به دست راستش،

فَاُولَئِكَ: پس آنان

يَفْرُقُونَ: می خوانند

كِتَابَهُمْ: کتابشان را، نامه‌شان را

و لَا يُظَلَّمُونَ: و ظلم نمی شوند

فِتْيَالًا: (حتی) به اندازه رشته نازک هسته خرما.

۷۲ وَ مَنْ كَانَ فِيهِنَّ اَعْمٰی فَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ اَعْمٰی وَاَضَلُّ سَبِيْلًا

وَمَنْ كَانَ: و کسی که باشد

(۳۴۰) جلد ۱۵ سوره اسراء

فی هذه: در این (جهان)

اَعْمٰی: کور، نابینا،

فَهُوَ: پس او

فِي الْاٰخِرَةِ: در آخرت

اَعْمٰی: (نیز) کور است

وَاَضَلُّ: و گمراه‌تر است

سَبِيْلًا: از راه.

۷۸ اَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا

اَقِم: به پا دار

الصَّلَاةَ: نماز را

لِدُلُوكِ: از وقت زوال

الشَّمْسِ: آفتاب، خورشید

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۱)

إِلَى غَسَقِ: تا اوّل تاریکی

اللَّيْلِ: شب

وَقُرْآنَ: و خواندن

الْفَجْرِ: فجر،

إِنَّ: به درستی که

قُرْآنَ: خواندن

الْفَجْرِ: فجر (نماز صبح)

كَانَ: باشد

مَشْهُودًا: مورد مشاهده.

۷۹ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

وَمِنَ اللَّيْلِ: و پاسی از شب

فَتَهَجَّدْ: پس تهجد کن، بیدار باش

بِهِ نَافِلَةً: به آن، نافله‌ای، (عبادات غیر واجب)

(۳۴۲) جلد ۱۵ سوره اسراء

لَكَ: که برای توست،

عَسَى: امید است

أَنْ يَبْعَثَكَ: که مبعوث گرداند تو را

رَبُّكَ: پروردگارت

مَقَامًا: به مقامی

مَّحْمُودًا: در خور ستایش.

۸۰ وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

وَقُلْ: و بگو:

رَبِّ: پروردگارا!

أَدْخِلْنِي: داخل کن مرا

مُدْخَلَ: دخول (در هر کار)

صِدْقٍ: صادقانه،

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۳)

وَأَخْرِجْنِي: و خارج کن مرا

مُخْرَج: خروج (از هر کار)

صِدْق: صادقانه،

وَأَجْعَلْ: و قرار بده

لِي مِنْ: برای من از

لَدُنْكَ: نزد خودت

سُلْطَانًا: سلطانی، حجت روشنی

نصیرا: که یاری (کند مرا).

۸۱ وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا

وَقُلْ: و بگو:

جَاءَ الْحَقُّ: آمد حق

وَزَهَقَ: و نابود شد

(۳۴۴) جلد ۱۵ سوره اسراء

الْبَاطِلُ: باطل.

إِنَّ: به درستی که

الْبَاطِلَ: باطل

كَانَ: باشد

زَهُوقًا: نابود شدنی.

۸۲ وَنُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

وَنُنزِّلُ: و نازل می کنیم

مِنَ الْقُرْآنِ: از قرآن

مَا هُوَ: آن چه را که آن

شِفَاءٌ: شفاء

وَرَحْمَةٌ: و رحمتی

لِّلْمُؤْمِنِينَ: بر مؤمنان است.

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۵)

وَلَا يَزِيدُ: و نمی افزاید

الظَّالِمِينَ: ظالمان را

إِلَّا: مگر

خَسَارًا: خسران، زیان.

۸۳ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَا بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُوسِئًا

وَإِذَا: و هنگامی که

أَنْعَمْنَا: نعمت دادیم

عَلَى الْإِنْسَانِ: به انسان
 أَعْرَضَ: روی برگرداند
 وَ نَا بِجَانِبِهِ: و دور شود متکبرانه،
 وَ إِذَا: و هنگامی که
 مَسَّهُ: برسد به او
 الشَّرُّ: شری، بلائی
 (۳۴۶) جلد ۱۵ سوره اسراء
 كَانَ يُّوسَا: باشد مایوس.

۸۸ قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا
 قُلْ: بگو:

لِّئِن: هر آینه اگر
 اجْتَمَعَتِ: اجتماع کنند، اتفاق کنند
 الْإِنْسُ وَالْجِنُّ: انسان‌ها و جن
 عَلَىٰ أَنْ: بر این که
 يَأْتُوا بِمِثْلٍ: بیاورند به مثل
 هَذَا الْقُرْآنِ: این قرآن،
 لَا يَأْتُونَ: نمی‌توانند
 بِمِثْلِهِ: به مثل آن (بیاورند)،
 سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۷)
 وَلَوْ كَانَ: هر چند که باشند
 بَعْضُهُمْ: بعضی از آن‌ها
 لِبَعْضٍ: بر بعض دیگر
 ظَهِيرًا: پشتیبان، کمک کار

۸۹ وَ لَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبْيَا كَثُرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا
 وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق
 صَرَّفْنَا: آوردیم، گوناگون بیان
 لِلنَّاسِ: برای مردم
 فِي هَذَا الْقُرْآنِ: در این قرآن
 مِنْ كُلِّ مَثَلٍ: از هر مثل،
 فَأَبَى: پس ابا کنند
 أَكْثَرُ النَّاسِ: بیشتر مردم
 (۳۴۸) جلد ۱۵ سوره اسراء
 إِلَّا كُفُورًا: مگر ناسپاسی را.

۹۰ وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا
وَقَالُوا: وگفتند:

لَنْ نُؤْمِنَ: هرگز ایمان نمی‌آوریم

لَكَ حَتَّى: به تو، تا

تَفْجُرَ لَنَا: بشکافی، بیرون آوری

مِنَ الْأَرْضِ: از زمین

يَنْبُوعًا: چشمه آبی،

۹۱ أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجَّرُ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا

أَوْ تَكُونُ لَكَ: یا باشد تو را

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۹)

جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ: باغی از نخل‌ها

وَعِنَبٍ: و انگور،

فَتُفَجَّرُ: پس به جریان اندازی

الْأَنْهَارُ: نهرها، رودها

خِلَالَهَا: از لابلای آن

تَفْجِيرًا: به جریان انداختنی.

۹۴ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا

وَمَا مَنَعَ: منع نکرد، بازداشت

النَّاسَ: مردم را

أَنْ يُؤْمِنُوا: این که ایمان بیاورند

إِذْ: هنگامی که

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را

(۳۵۰) جلد ۱۵ سوره اسراء

الْهُدَىٰ: هدایت،

إِلَّا أَنْ قَالُوا: مگر این که گفتند:

أَبَعَثَ: آیا مبعوث کرد.

اللَّهُ بَشَرًا: خداوند بشری را

رَسُولًا: به عنوان رسول؟

۹۵ قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْسُونَ مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا

قُلْ لَوْ كَانَ: بگو: اگر بود

فِي الْأَرْضِ: در روی زمین

مَلَائِكَةٌ: فرشتگانی

يَّمْسُونَ: که راه می‌رفتند

مُطْمَئِنِّينَ: با آرامش،

لَنزَلْنَا: حتما نازل می‌کردیم

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۱)

عَلَيْهِمْ: برایشان

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَلَكَاءَ: فرشته‌ای که

رَسُولًا: رسول باشد.

۹۸ ذَلِكْ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَيْنَا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا

ذَلِكْ جَزَاؤُهُمْ: این جزاء آنهاست

بِأَنَّهُمْ: به خاطر آن که آنها

كَفَرُوا: کافر شدند

بِآيَاتِنَا: به آیات ما

وَقَالُوا: و گفتند:

أءِذَا: آیا هنگامی که

كُنَّا عِظَامًا: شدیم استخوان‌هایی

(۳۵۲) جلد ۱۵ سوره اسراء

وَرُفَاتًا: پوسیده،

أَيْنَا: آیا همانا ما

لَمَبْعُوثُونَ: هر آینه مبعوث می‌شویم

خَلْقًا جَدِيدًا: به خلقتی تازه؟

۹۹ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَابْيَ الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا

أَوَلَمْ يَرَوْا: و آیا ندیدند، ندانستند

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خدایی

الَّذِي خَلَقَ: که خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین را

قَادِرٌ: قادر و تواناست

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۳)

عَلَىٰ أَنْ: بر این که

يَخْلُقَ: خلق کند

مِثْلَهُمْ: مثل آنها را؟

وَجَعَلَ: و قرار داد

لَهُمْ: برای آنها

أَجَلًا: مدتی معین،

لَا رَيْبَ: شکی نیست

فیه: در آن

فَأَبَى: پس ابا کردند، سرپیچی نمودند

الظَّالِمُونَ: ظالمان،

إِلَّا كُفُّورًا: مگر ناسپاسی را.

۱۰۵ وَ بِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَ بِالْحَقِّ نَزَلَ وَ مَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَ نَذِيرًا

وَ بِالْحَقِّ: و به حق

(۳۵۴) جلد ۱۵ سوره اسراء

أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم آن را

وَ بِالْحَقِّ: و به حق

نَزَلَ: نازل شد.

وَ مَا أَرْسَلْنَاكَ: و نفرستادیم تو را

إِلَّا مُبَشِّرًا: مگر بشارت‌دهنده

وَ نَذِيرًا: و بیم‌رسان.

۱۰۶ وَ قُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَ نَزَلْنَاهُ تَنْزِيلًا

وَ قُرْآنًا: و قرآنی که

فَرَقْنَاهُ: جدا جدا، به تدریج فرستادیم آن را

لِتَقْرَأَهُ: تا بخوانی آن را

عَلَى النَّاسِ: بر مردم

عَلَى مُكْثٍ: با درنگ، با آرامش

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۵)

وَ نَزَلْنَاهُ: و نازل نمودیم آن را

تَنْزِيلًا: نازل کردنی.

۱۰۷ قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلأَذْقَانِ سُجَّدًا

قُلْ: بگو:

آمِنُوا بِهِ: ایمان بیاورید به آن

أَوْ لَا تُؤْمِنُوا: و یا ایمان نیاورید،

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

أُوتُوا: داده شدند

الْعِلْمَ: علم

مِنْ قَبْلِهِ: از قبل آن

اذا: هنگامی که

(۳۵۶) جلد ۱۵ سوره اسراء

یُنْتَلَى: تلاوت می‌شود

عَلَيْهِمْ: بر آنها

يَخْرُونَ: به خاک می‌افتند

لِلْأَذْقَانِ: بر چانه‌ها

سَجَّدا: سجده کنان.

۱۰۸ وَ يَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا

وَ يَقُولُونَ: و می‌گویند:

سُبْحَانَ: منزّه است

رَبَّنَا: پروردگار ما،

إِنْ كَانَ وَعْدُ: که باشد وعده

رَبَّنَا: پروردگار ما

لَمَفْعُولًا: انجام شدنی.

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۷)

۱۰۹ وَ يَخْرُونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا

وَ يَخْرُونَ: و به خاک می‌افتند

لِلْأَذْقَانِ: بر چانه‌ها

يَبْكُونَ: گریه کنان

وَ يَزِيدُهُمْ: و افزون شود ایشان را

خُشُوعًا: خشوع و تواضع.

۱۱۰ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوِ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيَّمَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تُخَافُوا بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا

قُلِ: بگو:

ادْعُوا: بخوانید

اللَّهُ: الله را

(۳۵۸) جلد ۱۵ سوره اسراء

أَوِ ادْعُوا: یا بخوانید

الرَّحْمَنَ: رحمان را،

أَيًّا: هر کدام را

ما تَدْعُوا: بخوانید

فَلَهُ: پس برای اوست

الْأَسْمَاءُ: نام‌های

الْحُسْنَى: نیکو، بهترین

وَلَا تَجْهَرُوا: و بلند نخوان
بِصَلَاتِكَ: نمازت را
وَلَا تُخَافُوا: و آهسته هم نخوان
بِهَا: آن را
وَابْتَغُوا: و پیش گیر، انتخاب کن
بَيْنَ ذَلِكَ: بین آن (دو)
سَبِيلًا: راهی (معتدل).

سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۹)

۱۱۱ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وِلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا
وَقُلِ: و بگو:
الْحَمْدُ: ستایش
لِلَّهِ: برای خدایی است
الَّذِي: که
لَمْ يَتَّخِذْ: نگرفته
وَلَدًا: فرزندی
وَلَمْ يَكُنْ: و نباشد
لَهُ: برای او
شَرِيكٌ: شریکی
فِي الْمُلْكِ: در حکومت
(۳۶۰) جلد ۱۵ سوره اسراء
وَلَمْ يَكُنْ: و نباشد
لَهُ: برای او
وِلِيٌّ: سرپرستی، حامی ای
مِنَ الذُّلِّ: (به خاطر) ضعف و ذلت
وَكَبْرُهُ: و تکبیر گوی او را
تَكْبِيرًا: تکبیر گفتن کامل
سوره اسراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۱)

«سوره کهف»

۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا
الْحَمْدُ: ستایش
لِلَّهِ: مخصوص خدایی است
الَّذِي: که

أَنْزَلَ: نازل کرد

عَلَى عَجْدِهِ: بر بنده‌اش

الْكِتَابَ: کتاب را

وَلَمْ يَجْعَلْ: و قرار نداد

لَهُ: برای آن

عَوَجًا: کجی، انحرافی.

۲ قَيْمًا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ

(۳۶۲) جلد ۱۵ سوره کهف

الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا

قَيْمًا: که ثابت و استوار است

لِيُنذِرَ: تا بترساند

بَأْسًا: از عذابی

شَدِيدًا: سخت

مِنْ لَدُنْهُ: از نزد خودش

وَيُبَشِّرَ: و بشارت دهد

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

الَّذِينَ: کسانی که

يَعْمَلُونَ: عمل می‌کنند

الصَّالِحَاتِ: به کارهای شایسته

أَنَّ: همانا

لَهُمْ: برای ایشان است

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۳)

أَجْرًا حَسَنًا: پاداشی نیکو.

۳ مَا كَثِيرٍ فِيهِ أَبَدًا

ما کثیرین: ماندگاراند

فِيهِ أَبَدًا: در آن تا ابد.

۴ وَ يُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا

وَيُنذِرَ: و بیم دهد، بترساند

الَّذِينَ: کسانی را که

قَالُوا: گفتند، گویند:

اتَّخَذَ: گرفته، انتخاب نموده

اللَّهُ: خداوند

وَلَدًا: فرزندی.

(۳۶۴) جلد ۱۵ سوره کهف

۵ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِإِبَائِهِمْ كَبِرَتْ كَلِمَةٌ تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ أَنْ يَقُولُوا إِلَّا كَذِبًا
مَا لَهُمْ: نیست برای آنها
بِهِ: به آن

مِنْ عِلْمٍ: هیچ علمی
وَلَا لِإِبَائِهِمْ: و نه برای پدانشان.

كَبِرَتْ: بزرگ است

كَلِمَةٌ: کلمه‌ای که

تَخْرُجُ: خارج می‌شود

مِنْ أَفْوَاهِهِمْ: از دهانهایشان

أَنْ يَقُولُوا: نمی‌گویند

إِلَّا كَذِبًا: مگر دروغی.

۶ فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۵)

أَنْ لَمْ يُمْؤِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا

فَلَعَلَّكَ: پس شاید تو، نزدیک است تو

بَاخِعٌ: هلاک کنی

نَفْسِكَ: خودت را

عَلَىٰ آثَارِهِمْ: بر آثار آنها، بر اعمال آنها

أَنْ لَمْ يُمْؤِنُوا: اگر ایمان نیاورید

بِهَذَا الْحَدِيثِ: به این گفتار (قرآن)،

أَسَفًا: از روی تأسف، اندوه.

۷ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِنَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

إِنَّا: به درستی که ما

جَعَلْنَا ما: قرار دادیم آن چه

عَلَى الْأَرْضِ: بر (روی) زمین است

(۳۶۶) جلد ۱۵ سوره کهف

زِينَةً لَهَا: زینتی برای آن،

لِنَبْلُوهُمْ: تا بیازماییم ایشان را

أَيُّهُمْ: که کدامیک از آنها

أَحْسَنُ: نیکوتر است

عَمَلًا: از نظر عمل.

۸ وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا

وَإِنَّا: و همانا ما

لَجَاعِلُونَ: قرار دهنده‌ایم

ما عَلَيَّهَا: آن چه بر روی آن است

صَعِيدًا: (مانند) زمینی بدون گیاه

جُرُزًا: و زمینی خشک و بایر.

۹ أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۷)

مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا

أَمْ حَسِبْتَ: آیا گمان کردی

أَنَّ أَصْحَابَ: که همانا یاران

الْكَهْفِ: کهف

و الرِّقِيمِ: و رقیم

كَانُوا مِنْ: بودند از

آيَاتِنَا عَجَبًا: نشانه‌های عجیب؟

۱۰ اِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

اِذْ أَوَى: زمانی که پناه بردند

الْفِتْيَةُ: جوانان، جوانمردان

إِلَى الْكَهْفِ: به غار،

فَقَالُوا: پس گفتند:

(۳۶۸) جلد ۱۵ سوره کهف

رَبَّنَا: پروردگار ما

إِنَّا: بده به ما

مِنْ لَدُنْكَ: از نزد خودت

رَحْمَةً: رحمتی

وَ هَيِّئْ لَنَا: و آماده نما برای ما

مِنْ أَمْرِنَا: از برای کارمان

رَشَدًا: رشد و تعالی، راه نجاتی، راه یافتن به سوی مطلوب.

۱۱ فَضَرَبْنَا عَلَىٰ أذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

فَضَرَبْنَا: پس زدیم ما

عَلَىٰ أذَانِهِمْ: بر گوش‌هایشان

فِي الْكَهْفِ: در غار

سِنِينَ عَدَدًا: سال‌های معدودی.

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۹)

۱۲ ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا

ثُمَّ: سپس

بَعَثْنَاهُمْ: برانگیختیم آن‌ها را

لِنَعْلَمَ: تا بدانیم، تا معلوم گردانیم

أَيُّ الْحِزْبَيْنِ: کدام یک از دو گروه

أَحْصَى: شماره خواهند کرد

لِمَا: آن چه را که

لَبِثُوا: درنگ کردند

أَمَدًا: در طول زمان، مدت معین.

۱۳ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَ زِدْنَاهُمْ هُدًى

(۳۷۰) جلد ۱۵ سوره کهف

نَحْنُ: ما

نَقُصُّ: قصه می‌کنیم، بازگو می‌کنیم

عَلَيْكَ: برای تو

نَبَأَهُم بِالْحَقِّ: خبرشان را به حق.

إِنَّهُمْ: به درستی که ایشان

فِتْنَةٌ: جوانانی بودند

آمَنُوا: که ایمان آوردند

بِرَبِّهِمْ: به پروردگارشان،

و زِدْنَاهُمْ: و زیاد کردیم ما بر آن‌ها

هُدًى: هدایت را.

۱۴ وَ رَبَطْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ لَن نَدْعُوهُ مِنْ دُونِهِ إِيَّاهَا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطَا

وَ رَبَطْنَا: و ربط دادیم، محکم ساختیم

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۱)

عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ: دل‌های آن‌ها را

إِذْ قَامُوا: آن گاه که قیام کردند

فَقَالُوا: پس گفتید:

رَبُّنَا: پروردگار ما

رَبُّ السَّمَوَاتِ: پروردگار ما

وَ الْأَرْضِ: و زمین است،

لَن نَدْعُوهُ: هرگز نمی‌خواهیم

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

إِيَّاهَا: معبودی را،

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

قُلْنَا: گفتیم ما

اِذَا: در آن صورت

شَطَطًا: سخنی دور از حق.

(۳۷۲) جلد ۱۵ سوره کهف

۱۵ هُوَ لَآءِ قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيْنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا هُوَ لَآءِ: آنان

قَوْمًا: قوم ما هستند

اتَّخَذُوا: گرفتند، انتخاب نمودند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

الِإِلَهَ: معبودی،

لَوْلَا يَأْتُونَ: چرا نمی آورند

عَلَيْهِمْ: بر آنها

بِسُلْطَانٍ: دلیل، حجت

بَيْنٍ: روشنی، آشکاری؟

فَمَنْ أَظْلَمُ: پس کیست ظالم تر

مِمَّنِ: از کسی که

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۳)

افْتَرَى: افترا ببندد

عَلَى اللَّهِ كَذِبًا: بر خدا دروغی را؟

۱۶ وَ إِذِ اعْتَرَفْتُمُوهُمْ وَمَا يُعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهُ فَأَوْأَىٰ إِلَىٰ الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا وَ إِذِ: و هنگامی که

اعْتَرَفْتُمُوهُمْ: کناره گیری کردید از ایشان

وَمَا يُعْبُدُونَ: و نپرستیدید

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا را،

فَأَوْأَىٰ: پس پناه ببرید

إِلَى الْكَهْفِ: به سوی غار

يَنْشُرْ: وسعت می دهد

لَكُمْ: برای شما

(۳۷۴) جلد ۱۵ سوره کهف

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

مِنْ رَحْمَتِهِ: از رحمتش،

وَيُهَيِّئْ: و آماده می کند

لَكُمْ: برایتان

مِنْ أَمْرِكُمْ: از کارتان

مَرْفَقًا: گشایشی، راحتی‌ای.

۱۷ وَ تَرَى السَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا

وَ تَرَى: و می بینی

السَّمْسَ: خورشید را

إِذَا: هنگامی که

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۵)

طَلَعَتْ: طلوع کرد

تَزَاوَرُ: متمایل می گردد

عَنْ كَهْفِهِمْ: از غارشان

ذَاتَ الْيَمِينِ: به جانب راست،

وَ إِذَا: و هنگامی که

غَرَبَتْ: غروب کرد

تَقْرِضُهُمْ: بریده می شود از آنها، عدول می کند

ذَاتَ الشَّمَالِ: به جانب چپ،

وَ هُمْ فِي: و ایشان در

فَجْوَةٍ: فضای پهناور و وسیعی

مِنْهُ: از آن (بودند).

ذَلِكَ: این

مِنْ آيَاتِ: از نشانه‌های

اللَّهِ: خداوند است.

(۳۷۶) جلد ۱۵ سوره کهف

مَنْ: کسی را که

يَهْدِي: هدایت کند

اللَّهُ: خدا،

فَهُوَ: پس او

الْمُهْتَدِ: هدایت شده،

وَ مَنْ: و کسی را که

يُضِلُّ: گمراه کند

فَلَنْ تَجِدَ: پس هرگز نمی یابی

لَهُ وَلِيًّا: برای او ولی‌ای

مُرْشِدًا: مرشدی، راهنمایی.

۱۸ وَ تَحَسَّبَهُمْ أَيْقَاطًا وَ هُمْ رُقُودٌ وَ نُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَ ذَاتَ الشَّمَالِ وَ كَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعَتْ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتُ مِنْهُمْ فِرَارًا

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۷)

وَ كَلِمَتٌ مِنْهُمْ رُغْبًا

وَ تَحَسَّبُهُمْ: و گمان می کنی آنها

أَيْقَاطًا: بیدارند

وَ هُمْ: در حالی که آنها

رُقُودٌ: به خواب رفته بودند.

وَ نُقَلِّبُهُمْ: و می گردانیم آنها را

ذَاتَ الْيَمِينِ: به طرف راست

وَ ذَاتَ: و به طرف

الشَّمَالِ: چپ

وَ كَلْبُهُمْ: و سگشان

بَاسِطٌ: باز کرده بود، گشوده بود

ذِرَاعَيْهِ: دو دستش را

بِالْوَصِيدِ: جلوی غار.

لَوِ اطَّلَعَتْ: اگر مطلع می شدی

(۳۷۸) جلد ۱۵ سوره کهف

عَلَيْهِمْ: بر آنها

لَوَلَّيْتُ: پشت می کردی

مِنْهُمْ: از آنها

فِرَارًا: در حالت فرار،

وَ كَلِمَتٌ: و هر آینه پُر می شدی

مِنْهُمْ: از آنها

رُغْبًا: از ترس و وحشت.

۱۹ وَ كَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِئْتُمْ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِئْتُمْ فَابْتِغُوا آخِذًا مِنْكُمْ بِحَبْلٍ مُنْتَسِبٍ وَ هِيَ الْمَدِينَةُ فَلْيَنْظُرْ أَئِيهَا زَكِيٌّ طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَ لَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا وَ كَذَلِكَ: و این چنین

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۹)

بَعَثْنَاهُمْ: برانگیختیم ما آنها را

لِيَتَسَاءَلُوا: تا سؤال کنند

بَيْنَهُمْ: از یکدیگر.

قَالَ: گفت:

قَائِلٌ: گوینده‌ای

مِنْهُمْ: از آنها،

كَمْ: چقدر

لَبِثْتُمْ: درنگ کردید، ماندید؟

قَالُوا: گفتند:

لَبِثْنَا: ماندیم (خواهیدیم)

يَوْمًا أَوْ: یک روز یا

بَعْضَ يَوْمٍ: قسمتی از یک روز.

قَالُوا: گفتند:

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

(۳۸۰) جلد ۱۵ سوره کهف

أَعْلَمُ بِمَا: داناتر است به آن چه

لَبِثْتُمْ: درنگ کردید،

فَأَبْعَثُوا: پس بفرستید

أَحَدَكُمْ: یکی از خودتان را

بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ: با این پول‌هایتان

إِلَى الْمَدِينَةِ: به سوی شهر

فَلْيَنْظُرُوا: و باید بنگرد، ببیند

أَيُّهَا: کدامیک آنها

أَزْكَى: پاکیزه‌تر و (حلال‌تر) است

طَعَامًا: از نظر غذا

فَلْيَأْتِكُمْ: پس بیاورد برایتان

بِرِزْقٍ مِنْهُ: روزی‌ای از آن،

وَلْيَتَلَطَّفْ: و باید دقت کند

وَلَا يُشْعِرَنَّ: و نباید شناخته شود

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۱)

بِكُمْ أَحَدًا: از شما احدی.

۲۰ إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا أَبَدَا

إِنَّهُمْ: همانا آنها

إِنْ يَظْهَرُوا: اگر مطلع شوند

عَلَيْكُمْ: بر شما

يَرْجُمُوكُمْ: سنگسار می‌کنند شما را،

أَوْ يُعِيدُوكُمْ: یا باز می‌گردانند شما را

فِي مِلَّتِهِمْ: در آئین خودشان،

وَلَنْ تُلْحِقُوا: و هرگز رستگار نمی‌شوید

اِذَا ابْدَا: در آن هنگام ابداء.

۲۱ وَ كَذَلِكَ اَعْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ

(۳۸۲) جلد ۱۵ سوره كهف

حَقُّ وَاَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا اِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْنَا رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمُ الَّذِيْنَ غَلَبُوا عَلٰى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

اَعْتَرْنَا: آگاه کردیم ما

عَلَيْهِمْ: بر آنها (مردم را)

لِيَعْلَمُوا: تا بدانند

اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ: که وعده خدا

حَقٌّ: حق است

وَأَنَّ: و به درستی که

السَّاعَةَ: قیامت

لَا رَيْبَ فِيهَا: شکی نیست در آن،

اِذْ: آن گاه که

يَتَنَازَعُونَ: نزاع می‌کردند

سوره كهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۳)

بَيْنَهُمْ: میان خودشان

اَمْرَهُمْ: در کار آنها،

فَقَالُوا: پس گفتند: (مشركان)

ابنوا: بنا کنید

عَلَيْهِمْ: بر (درب غار) آنها

بُنِيَانًا: بنایی

رَبُّهُمْ: پروردگار آنها

اَعْلَمُ: داناتر است

بِهِمْ: به آنها.

قال: گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

غَلَبُوا: غلبه کردند

على اَمْرِهِمْ: بر کارشان

لَتَتَّخِذَنَّ: هر آینه می‌سازیم

(۳۸۴) جلد ۱۵ سوره کهف

عَلَيْهِمْ: برای آنها

مَسْجِدًا: مسجدی.

۲۲ سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةً رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةً سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةً وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَنَفِتَ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا سَيَقُولُونَ: به زودی خواهند گفت:

ثَلَاثَةً: سه تا (بودند)

رَابِعُهُمْ: چهارمی‌شان

كَلْبُهُمْ: سگشان (بود)

وَيَقُولُونَ: و (بعضی) می‌گویند

خَمْسَةً: پنج تا (بودند)

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۵)

سَادِسُهُمْ: ششمی‌شان

كَلْبُهُمْ: سگشان (بود)

رَجْمًا: سنگی است، تیری است

بِالْغَيْبِ: به غیب، در تاریکی

وَيَقُولُونَ: و می‌گویند:

سَبْعَةً: هفت تا (بودند)

وَ ثَامِنُهُمْ: و هشتمی‌شان

كَلْبُهُمْ: سگشان (بود).

قُلْ: بگو:

رَبِّي: پروردگارم

أَعْلَمُ: داناتر است

بِعَدَّتِهِمْ: به عدّه آنها

مَا يَعْلَمُهُمْ: نمی‌دانند (تعداد) آنها را

إِلَّا قَلِيلٌ: مگر اندکی.

(۳۸۶) جلد ۱۵ سوره کهف

فَلَا تُمَارِ: پس جدل نکن

فِيهِمْ: در مورد آنها

إِلَّا مِرَاءً: مگر مجادله‌ای، گفتگویی

ظَاهِرًا: به ظاهر، سطحی

وَلَا تَسْتَنَفِتَ: و طلب فتوا نکن، سؤال نکن

فیهِم: درباره آن‌ها

مِنْهُمْ: از هیچ

أَحَدًا: احدی.

۲۳ وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا

وَلَا تَقُولَنَّ: و نگو

لِشَيْءٍ: (درباره) چیزی

إِنِّي: که همانا من

فَاعِلٌ: انجام دهنده‌ام

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۷)

ذَلِكَ: آن را

غَدًا: فردا.

۲۴ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَ أذْكَرَ رَبِّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا

إِلَّا: مگر این که (بگویی)

أَنْ يَشَاءَ: اگر بخواهد

اللَّهُ: خدا.

وَ أذْكَرَ: و یاد کن

رَبِّكَ: پروردگارت را

إِذَا: هنگامی که

نَسِيتَ: فراموش کردی

وَقُلْ: و بگو:

عَسَى: شاید، امیدوارم

(۳۸۸) جلد ۱۵ سوره کهف

أَنْ يَهْدِيَنِّي: که هدایت کند مرا

رَبِّي: پروردگارم

لِأَقْرَبَ: به نزدیک‌تر

مِنْ هَذَا: از این

رَشَدًا: از نظر رشد، صواب.

۲۵ وَ لَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَ أزدَادُوا تِسْعًا

وَ لَبِثُوا: و درنگ کردند، ماندند

فِي كَهْفِهِمْ: در غارشان

ثَلَاثَ مِائَةٍ: سیصد

سِنِينَ: سال

وَ أزدَادُوا: و افزودند (بر آن)

تَشْعَا: نُه (سال).

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۹)

۲۶ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا
قُل: بگو:

اللَّهُ: خدا

أَعْلَمُ: داناتر است

بِما: به آن چه

لَبِثُوا: درنگ کردند.

لَهُ غَيْبٌ: برای اوست غیب

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین.

أَبْصِرْ بِهِ: چه بیناست او

وَأَسْمِعْ: و چه شنوا!

مَا لَهُمْ: نیست ایشان را

(۳۹۰) جلد ۱۵ سوره کهف

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

مِنْ: هیچ

وَلِيٍّ: سرپرستی،

وَلَا يُشْرِكُ: و شریک نمی‌کند

فِي حُكْمِهِ: در حکمش

أَحَدًا: احدی را.

۲۷ وَأَنْتَ مَا أَوْحَى إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحِدًا

وَأَنْتَ: و تلاوت کن

ما: آن چه

أَوْحَى: وحی شده

إِلَيْكَ: به سوی تو

مِنْ كِتَابٍ: از کتاب

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۱)

رَبِّكَ: پروردگارت.

لَا مُبَدَّلَ: تبدیل‌کننده‌ای

لِكَلِمَاتِهِ: کلماتش را

وَلَنْ تَجِدَ: و هرگز نمی‌یابی

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

مُلْتَحِدًا: پناهی، پناهگاهی.

۲۸ وَ اصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ
اغفلنا قلبه عن ذكرنا و اتبع هويه و كان امره فرطاً

وَ اصْبِرْ: و صبر کن

نَفْسَكَ: خودت

مَعَ الَّذِينَ: با کسانی که

(۳۹۲) جلد ۱۵ سوره کهف

يَدْعُونَ: می خوانند

رَبَّهُمْ: پروردگارشان را

بِالْعَدْوَةِ: در صبح، بامداد

وَالْعَشِيِّ: و شب هنگام

يُرِيدُونَ: می خواهند، می جویند

وَجْهَهُ: ذات او را، رضای او را

وَلَا تَعْدُ: و تجاوز نکن، بر مگر

عَيْنَاكَ: چشمانت را

عَنْهُمْ: از آنها

تُرِيدُ: که می خواهند

زِينَةَ الْحَيَاةِ: زینت زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را،

وَلَا تُطِعْ: و اطاعت نکن

مَنْ: کسی را که

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۳)

اغفلنا: غافل کرده‌ایم

قلبه: دلش را

عَنْ ذِكْرِنَا: از یاد خودمان،

وَاتَّبَعَ: و پیروی کرده

هويه: هوای نفس را

وَ كَانَ: و باشد

امرّه: کارش

فرطاً: از روی افراط و زیاده‌روی.

۴۵ وَ اضْرِبْ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
مُقْتَدِرًا

وَ اضْرِبْ: و بزنی

لَهُمْ مَثَلٌ: برای آنها مثل
 الْحَيَوةُ الدُّنْيَا: زندگانی دنیا را
 (۳۹۴) جلد ۱۵ سوره کهف
 كَمَاءٍ: مانند آبی که
 أَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم آن را
 مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان،
 فَاخْتَلَطَ: پس مخلوط شده
 بِهِ: به آن
 نَبَاتُ الْأَرْضِ: گیاهان زمین،
 فَأَصْبَحَ: پس بگردد
 هَشِيمًا: خشکیده که
 تَذْرُوهُ: پراکنده می‌سازد آن را
 الرِّيحُ: بادهای.
 وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی
 مُقْتَدِرًا: قادر و توانا.

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۵)

۴۶ أَمْالٌ وَالْبُنُونَ زِينَةُ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَ خَيْرٌ أَمْالًا
 أَمْالٌ: مال
 وَ الْبُنُونَ: و فرزندان
 زِينَةُ الْحَيَوةِ: زینت زندگانی
 الدُّنْيَا: دنیا هستند،
 وَ الْبَاقِيَاتُ: و کارهایی که باقی بماند
 الصَّالِحَاتُ: و شایسته باشد
 خَيْرٌ: بهتر است
 عِنْدَ: نزد
 رَبِّكَ: پروردگارت
 ثَوَابًا: ثواب (آن)
 وَ خَيْرٌ: و بهتر است
 أَمْالًا: امید (آن).

(۳۹۶) جلد ۱۵ سوره کهف

۴۷ وَ يَوْمَ نَسِیَ الْجِبَالُ وَ تَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَ حَشَرْنَاَهُمْ فَلَمَّ نُعَادِرُ مِنْهُمْ أَحَدًا
 وَ يَوْمَ: و روزی که

نُسَيِّرُ: حرکت می‌دهیم
 الْجِبَالَ: کوه‌ها را
 وَ تَرَى: و می‌بینی
 الْأَرْضَ: زمین را
 بَارِزَةً: آشکارا، مسطح
 وَ حَشَرْنَا هُمْ: و محشور می‌کنیم آن‌ها را
 فَلَمْ نُغَادِرْ: و ترک نکنیم، مستثنی نکنیم
 مِنْهُمْ: از آن‌ها
 أَحَدًا: احدی را.

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۷)

۴۸ وَ عَرِضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا
 وَ عَرِضُوا: و عرضه شوند
 عَلَى رَبِّكَ: بر پروردگارت
 صَفًا: به صف
 لَقَدْ: هر آینه به تحقیق
 جِئْتُمُونَا: آمدید نزد ما
 كَمَا: هم‌چنان که
 خَلَقْنَاكُمْ: آفریدیم شما را
 أَوَّلَ مَرَّةٍ: اول مرتبه،
 بَلْ زَعَمْتُمْ: بلکه گمان می‌کردید
 أَلَّنْ نَجْعَلَ: که هرگز قرار نخواهیم داد
 لَكُمْ: برای شما
 مَوْعِدًا: موعدی.

(۳۹۸) جلد ۱۵ سوره کهف

«پایان جزء ۱۵»

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۹)

۸۳ وَ يَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا
 وَ يَسْأَلُونَكَ: و سؤال می‌کنند از تو
 عَنِ: درباره

ذِي الْقُرْنَيْنِ: ذوالقرنین

قُلْ: بگو:

سَأَتْلُوا: به زودی تلاوت می‌کنم، می‌خوانم

عَلَيْكُمْ: بر شما

مِنْهُ ذِكْرًا: از او یاد

۸۴ إنا مكننا له في الأرض و آتيناها من كل شيء سببا

إنا مكننا: همانا ما قدرت دادیم

له في الأرض: به او در زمین

(۴۰۰) جلد ۱۶ سوره کهف

و آتيناها: و دادیم او را

من كل شيء: از هر چیزی

سببا: سببی، وسیله‌ای.

۸۵ فَأَتْبَع سببا

فأتبَع: پس پیروی کرد

سببا: سبب را.

۸۶ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَ وَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا

حَتَّىٰ إِذَا: تا هنگامی که

بَلَغَ: رسید

مَغْرِبَ: به غروبگاه

الشَّمْسِ: خورشید، آفتاب،

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۱)

وَ وَجَدَهَا: یافت آن را (احساس کرد که خورشید)

تَغْرُبُ: غروب می‌کند، فرومی‌رود

فِي عَيْنٍ: در چشمه‌ای

حَمِئَةٍ: گل آلود،

وَ وَجَدَ: و یافت

عِنْدَهَا: نزد آن

قَوْمًا: قومی را.

قُلْنَا: گفتیم: ما

يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ: ای ذوالقرنین!

إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ: یا عذاب می‌کنی

وَ إِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ: و یا می‌گیری، انتخاب می‌کنی

فِيهِمْ: در میان آنها

حُسْنًا: طریقه نیکویی.

(۴۰۲) جلد ۱۶ سوره کهف

۸۷ قَالَ أَمَا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا

قَالَ: گفت:

أَمَّا مَنْ: اما کسی که
 ظَلَمَ: ظلم کرد،
 فَسَوْفَ: پس به زودی
 نُعَذِّبُهُ: عذاب می‌کنیم او را،
 ثُمَّ: سپس
 يُرَدُّ: بازگردانده می‌شود
 إِلَى رَبِّهِ: به سوی پروردگارش،
 فَيُعَذِّبُهُ: پس عذاب می‌کند او را
 عَذَابًا: عذابی
 نُكْرًا: ناشناخته، سخت.

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۳)

۸۸ وَأَمَّا مَنْ أَمِنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جِزَاءُ الْحُسْنَىٰ وَ سَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا
 وَأَمَّا مَنْ: و اما کسی که

أَمِنَ: ایمان آورد
 وَعَمِلَ صَالِحًا: و عمل صالح انجام دهد،
 فَلَهُ: پس برای او
 جِزَاءً: پاداشی
 الْحُسْنَىٰ: نیکوست
 وَ سَنَقُولُ: و به زودی می‌گوییم
 لَهُ مِنْ أَمْرِنَا: به او از خودمان
 يُسْرًا: (دستور) آسانی.

۸۹ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا
 ثُمَّ اتَّبَعَ: سپس پیروی کرد
 (۴۰۴) جلد ۱۶ سوره کهف
 سَبَبًا: سبب را.

۹۰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِتْرًا
 حَتَّىٰ إِذَا: تا هنگامی که
 بَلَغَ: رسید
 مَطْلِعَ: به طلوع گاه
 الشَّمْسِ: خورشید،
 وَجَدَهَا: یافت آن را
 تَطْلُعُ: که طلوع می‌کند
 عَلَىٰ قَوْمٍ: بر قومی که

لَمْ نَجْعَلْ: قرار نداده بودیم

لَهُمْ: بر آنها

مِنْ دُونِهَا: غیر از آن (خورشید)

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۵)

سِئْرًا: پوششی.

۹۱ كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا

كَذَلِكَ: این چنین بود

وَقَدْ: و به تحقیق

أَحَطْنَا: احاطه داشتیم ما

بِما: به آن چه

لَدَيْهِ: نزد او بود

خُبْرًا: آگاهی‌ای.

۹۲ ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيًّا

ثُمَّ اتَّبَعَ: سپس پیروی کرد

سَبِيًّا: سبب را.

۹۳ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا

(۴۰۶) جلد ۱۶ سوره کهف

قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا

حَتَّىٰ إِذَا: تا هنگامی که

بَلَغَ: رسید

بَيْنَ السَّدَّيْنِ: بین دو کوه.

وَجَدَ: یافت

مِنْ دُونِهِمَا: از غیر آن دو گروه

قَوْمًا: قوم دیگری را که

لَا يَكَادُونَ: نزدیک نبود

يَفْقَهُونَ: بفهمند

قَوْلًا: سخنی را.

۹۴ قَالُوا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَا جُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۷)

قَالُوا: گفتند:

يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ: ای ذوالقرنین!

إِنَّ يَا جُوجَ: به درستی که یا جوج

وَمَا جُوجَ: و ما جوج

مُفْسِدُونَ: فسادکننده‌اند

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

فَهَلْ: پس آیا

نَجْعَلُ: قرار دهیم

لَكَ خَرْجًا: برای تو هزینه‌ای

عَلَى أَنْ تَجْعَلَ: (مبنی) بر این که قرار دهی

بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ: بین ما و بین آنها

سَدًا: سدّی؟

۹۵ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ

(۴۰۸) جلد ۱۶ سوره کهف

أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا

قَالَ: گفت:

مَا مَكَّنِّي: آن چه مکنت (ثروت) داده به من

فیه: در آن

رَبِّي خَيْرٌ: پروردگارم بهتر است،

فَأَعِينُونِي: پس کمک کنید مرا

بِقُوَّةٍ: با نیرویی،

أَجْعَلْ: تا قرار دهم

بَيْنَكُمْ: بین شما و

وَبَيْنَهُمْ: و بین آنها

رَدْمًا: سدّ محکمی.

۹۶ اتُونِي زُبْرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۹)

اتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًا

اتُونِي: بیاورید برای من

زُبْرَ الْحَدِيدِ: قطعان آهن.

حَتَّىٰ إِذَا: تا وقتی که

سَاوَى: پُر شد، برابر شد، مساوی شد

بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ: بین دو دیواره، کناره کوه

قَالَ: گفت:

انْفُخُوا: بدمید

حَتَّىٰ إِذَا: تا وقتی که

جَعَلَهُ: قرار داد آن را

نارا: آتشی گداخته،

قال: گفت:

أَتُونِي: بیاورید برای من

أَفْرُغُ: بریزم

(۴۱۰) جلد ۱۶ سوره کهف

عَلَيْهِ: بر آن

قَطْرًا: مس گداخته شده.

۹۷ فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا

فَمَا اسْتَطَاعُوا: پس نتوانستند

أَنْ يَظْهَرُوهُ: که بالا روند از آن

وَمَا اسْتَطَاعُوا: و قادر نبودند

لَهُ نَقْبًا: آن را نقب زنند، سوراخ کنند.

۹۸ قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا

قال: گفت:

هَذَا رَحْمَةٌ: این رحمتی است

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۱)

مِنْ رَبِّي: از جانب پروردگارم،

فَإِذَا: پس هنگامی که

جاء: بیاید

وَعْدُ رَبِّي: وعده پروردگارم

جَعَلَهُ: قرار می‌دهد آن را

دَكَّاءَ: هموار، متلاشی،

وَكَانَ وَعْدُ: و باشد وعده

رَبِّي حَقًّا: پروردگارم حق.

۹۹ وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا

وَتَرَكْنَا: و ترک کنیم، (رها کنیم)

بَعْضَهُمْ: بعضی از آنها

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

(۴۱۲) جلد ۱۶ سوره کهف

يَمُوجُ: موج می‌زند

فِي بَعْضٍ: در بعضی دیگر،

وَنُفِخَ: و دمیده شود

فِي الصُّورِ: در صور

فَجَمَعْنَاهُمْ: پس جمعشان کنیم به طور کامل.

جَمَعًا: جمع کردنی.

۱۰۳ قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا

قُلْ هَلْ: بگو: آیا

نُنَبِّئُكُمْ: خبر بدهیم شما را

بِالْأَخْسَرِينَ: به زیانکارترین (مردم)

أَعْمَالًا: (از حیث) اعمال؟

۱۰۴ الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۳)

يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا

الَّذِينَ: کسانی که

ضَلَّ: گم شد، تلف شد

سَعْيُهُمْ: سعی شان، کوشش شان

فِي الْحَيَاةِ: در زندگی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَهُمْ: در حالی که آنها

يَحْسَبُونَ: گمان می کنند

أَنَّهُمْ: که همانا آنها

يُحْسِنُونَ: نیکوکاری می کنند

صُنْعًا: (از حیث) عمل.

۱۰۵ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْنًا

(۴۱۴) جلد ۱۶ سوره کهف

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

كَفَرُوا: کافر شدند

بِآيَاتِ: به آیات

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

وَلِقَائِهِ: و دیدارش،

فَحَبِطَتْ: پس نابود شد

أَعْمَالُهُمْ: اعمالشان

فَلَا نُقِيمُ: پس برپانمی کنیم

لَهُمْ: برایشان

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت

وَزْنَا: میزانی.

۱۰۶ ذَلِكْ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُؤًا

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۵)

ذَلِكْ جَزَاؤُهُمْ: این است جزایشان.

جَهَنَّمَ: جهنم است

بِمَا كَفَرُوا: به خاطر آن که کفر ورزیدند،

وَ اتَّخَذُوا: و گرفتند

ایاتی: آیات مرا

و رُسُلِي: و پیامبرانم را

هُزُؤًا: به مسخره.

۱۰۷ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح،

(۴۱۶) جلد ۱۶ سوره کهف

كَانَتْ لَهُمْ: باشد برایشان

جَنَّاتُ: باغ‌های

الْفِرْدَوْسِ: فردوس

نُزُلًا: منزلگاه پذیرایی.

۱۰۸ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن،

لَا يَبْغُونَ: طلب نمی‌کنند

عَنْهَا: از آن

حِوَلًا: تحوّل، دگرگونی‌ای.

۱۰۹ قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا

قُلْ: بگو:

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۷)

لَوْ كَانَ: اگر باشد

الْبَحْرُ مِدَادًا: دریا مرکب

لِكَلِمَاتِ: برای کلمات

رَبِّي: پروردگارم،

لَنَفِدَ: هر آینه تمام شود

الْبَحْرُ: دریا

قَبْلَ أَنْ: قبل از این که

تَنْفَدَ: تمام شود

كَلِمَاتُ رَبِّي: کلمات پروردگارم،

وَلَوْ جِئْنَا: و هر چند کمک آوریم

بِمِثْلِهِ: به مثل آن دریا

مَدَدًا: کمکی.

۱۱۰ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ

(۴۱۸) جلد ۱۶ سوره کهف

إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا
قُلْ: بگو:

إِنَّمَا: جز این نیست که

أَنَا بَشَرٌ: من بشری هستم

مِثْلُكُمْ: مثل شما،

يُوحَىٰ: وحی می شود

إِلَيَّ: به من،

أَنَّمَا: جز این نیست که

إِلَهُكُمُ: معبود شما

إِلَهُ: خدایی است

وَاحِدٌ: یگانه.

فَمَنْ: پس هر کس

كَانَ: باشد

سوره کهف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۹)

يَرْجُوا: امیدوار

لِقَاءَ: به دیدار

رَبِّهِ: پروردگارش،

فَلْيَعْمَلْ: پس باید عمل کند

عَمَلًا: عملی

صَالِحًا: صالح و شایسته

وَلَا يُشْرِكْ: و شریک نسازد

بِعِبَادَةِ: در عبادت

رَبِّهِ: پروردگارش

أَحَدًا: احدی را.

(۴۲۰) جلد ۱۶ سوره کهف

«سوره مریم»

۱ کَاهِيَعَا صَا

کَاهِيَعَا صَا: از حروف مقطعه

۲ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكْرِيَّا

ذِكْرُ رَحْمَتِ: یادِ رحمتِ

رَبِّكَ: پروردگارت

عَبْدَهُ: به بنده‌اش

زَكْرِيَّا: زکریا،

۳ اذ نادى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا

اذ: هنگامی که

نادی: ندا کرد، خواند

رَبَّهُ: پروردگارش را

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۱)

نِدَاءً: ندایی

خَفِيًّا: مخفی، پنهانی .

۴ قَالَ رَبِّ اِنِّى وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّى وَاشْتَعَلَ الرَّاسُ شَيْبًا وَّلَمْ اَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا

قال: گفت:

رَبِّ: پروردگارا!

اِنِّى: همانا من

وَهَنَ: سست شده

الْعَظْمُ مِنِّى: استخوانم،

وَاشْتَعَلَ: و شعله‌ور شد

الرَّاسُ شَيْبًا: سر (از نظر) پیری.

وَلَمْ اَكُنْ: و نبوده‌ام

بِدُعَائِكَ: از خواندنت

(۴۲۲) جلد ۱۶ سوره مریم

رَبِّ: (ای) پروردگار

شَقِيًّا: بی بهره.

۵ وَاِنِّى خِفْتُ الْمَوَالِىَ مِنْ وَّرَائِى وَاكَّانَتِ امْرَأَتِى عَاقِرًا فَهَبْ لِى مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا

وَاِنِّى: و به درستی که

خِفْتُ: بیم دارم

الْمَوَالِي: از بستگانم، وارثانم
 مِنْ وَرَائِي: بعد از خودم، از پشتم،
 وَ كَانَتْ: و باشد
 امْرَأَتِي: همسرم
 عاقرا: نازا،

فَهَبَ لِي: پس ببخش به من
 مِنْ لَدُنْكَ: از نزد خودت

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۳)

وَلِيَا: ولی‌ای، در این جا منظور (فرزندی) است.

۶ يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَ اجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًا
 يَرِثُنِي: ارث ببرد از من

و يَرِثُ: وارث ببرد

مِنْ آلِ: از خاندان

يَعْقُوبَ: يعقوب

وَ اجْعَلْهُ: و قرار بده او را،

رَبِّ: پروردگار من!

رَضِيًا: مورد رضایت (خودت).

۷ يَا زَكَرِيَّا اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيٰى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًا

(۴۲۴) جلد ۱۶ سوره مریم

یا زکریا: ای زکریا!

اِنَّا: همانا ما

نُبَشِّرُكَ: بشارت می‌دهیم تو را

بِغُلَامٍ: به پسری که

اسْمُهُ: نامش

يَحْيٰى: یحیی است

لَمْ نَجْعَلْ: قرار نداده‌ایم

لَهُ: برای او

مِنْ قَبْلُ: از قبل

سَمِيًا: هم نامی.

۸ قَالَ رَبِّ اَنْىٰ يَكُونُ لىٰ غُلَامٌ وَّ كَانَتْ امْرَاَتى عاقرا وَّ قَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًا

قال: گفت:

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۵)

رَبِّ: پروردگارا!

أَنْتِ يَكُونُ: چگونه می‌باشد

لی: برای من

عَلَامٌ: پسری

وَ كَانَتْ امْرَأَتِي: در حالی که باشد همسر

عاقرا: نازا

وَ قَدْ بَلَغْتُ: و به تحقیق رسیده‌ام

مِنَ الْكِبَرِ: از پیری، بزرگسالی

عَشِيًّا: به فرتوتی، افتادگی؟

۹ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَ قَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَ لَمْ تَكُ شَيْئًا

قَالَ: گفت:

كَذَلِكَ: این چنین است.

(۴۲۶) جلد ۱۶ سوره مریم

قَالَ: گفت:

رَبُّكَ: پروردگارت

هُوَ عَلَيَّ: این بر من

هَيِّنٌ: آسان است

وَ قَدْ: و به تحقیق

خَلَقْتُكَ: خلق کردم تو را

مِنْ قَبْلُ: از قبل

وَ لَمْ تَكُ: در حالی که نبودی

شَيْئًا: چیزی.

۱۰ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ ءَايَتُكَ ءَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا

قَالَ: گفت:

رَبِّ: پروردگارا!

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۷)

اجْعَلْ لِي: قرار بده برای من

آيَةً: نشانه‌ای، علامتی.

قَالَ ءَايَتُكَ: گفت: نشانه تو

ءَلَّا تُكَلِّمَ: این که تکلم نمی‌کنی، سخن نمی‌گویی

النَّاسَ: با مردم

ثَلَاثَ لَيَالٍ: سه شب

سَوِيًّا: در حالی که تندرست هستی.

۱۱ فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا

فَخَرَجَ: پس خارج شد
 عَلَى قَوْمِهِ: به سوی قومش
 مِنَ الْمِحْرَابِ: از محراب،
 فَأَوْحَى: پس وحی کرد، اشاره نمود

(۴۲۸) جلد ۱۶ سوره مریم

إِلَيْهِمْ: به آنها

أَنْ سَبَّحُوا: که تسبیح گویند

بُكْرَةً: صبح

وَعَشِيًّا: و شام.

۱۲ يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَّءَاتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا

یا یحیی: ای یحیی!

خُذِ: بگیر

الْكِتَابَ: کتاب را

بِقُوَّةٍ: با قوت،

وَّءَاتَيْنَاهُ: و دادیم ما به او

الْحُكْمَ: حکمت و فرزاندگی

صَبِيًّا: در کودکی.

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۹)

۱۳ وَّحَنَانًا مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَّكَانَ تَقِيًّا

وَّحَنَانًا: و رحمتی و محبتی

مِّنْ لَّدُنَّا: از نزد خود

وَزَكَاةً: و پاکیزگی

وَكَانَ تَقِيًّا: و بود پرهیزکار.

۱۴ وَبَرًّا بَوْلَدَيْهِ وَّ لَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا

وَبَرًّا: و نیکوکار بود

بَوْلَدَيْهِ: نسبت به پدر و مادرش

وَلَمْ يَكُنْ: و نبود

جَبَّارًا: سرکش و

عَصِيًّا: عصیانگر

(۴۳۰) جلد ۱۶ سوره مریم

۱۵ وَّسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَّيَوْمَ يَمُوتُ وَّيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا

وَّسَلَامٌ: و درود

عَلَيْهِ: بر او

يَوْمَ: روزی که

وُلِدَ: تولد یافت

وَيَوْمَ: و روزی که

يَمُوتُ: می‌میرد

وَيَوْمَ: و روزی که

يُبْعَثُ: برانگیخته می‌شود

حَيًّا: زنده.

۱۶ وَ اذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ اِذْ اُنْتَبَدَتْ مِنْ اَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۱)

وَ اذْكُرْ: و یاد کن

فِي الْكِتَابِ: در (این) کتاب

مَرْيَمَ: مریم را

اذ: هنگامی که

اُنْتَبَدَتْ: جدا شد، کناره گرفت

مِنْ اَهْلِهَا: از خانواده‌اش

مَكَانًا: در ناحیه

شَرْقِيًّا: شرقی.

۱۷ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا

فَاتَّخَذَتْ: پس گرفت، افکند

مِنْ دُونِهِمْ: در مقابل آن‌ها

حِجَابًا: حجابی، پرده‌ای

(۴۳۲) جلد ۱۶ سوره مریم

فَأَرْسَلْنَا: پس فرستادیم ما

إِلَيْهَا: به سوی او

رُوحَنَا: روح خودمان را،

فَتَمَثَّلَ: پس مجسم گشت

لَهَا: بر او

بَشَرًا: به صورت انسانی

سَوِيًّا: تمام عیار، بی‌عیب و نقص، سالم.

۱۸ قَالَتْ اِنِّي اَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتُ تَقِيًّا قَالَتْ: (مریم) گفت:

اِنِّي: همانا من

اَعُوذُ: پناه می‌برم

بِالرَّحْمَنِ: به خدای رحمان

مِنْكَ: از تو، (از سوء قصد تو)

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۳)

إِنْ كُنْتَ: اگر باشی، اگر هستی

تَقِيًا: پرهیزگار.

۱۹ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا

قال: گفت:

إِنَّمَا: جز این نیست که

أَنَا رَسُولٌ: من فرستاده

رَبِّكِ: پروردگار توام

لَأَهَبَ: تا ببخشم، عطاکنم

لَكِ غُلَامًا: به تو پسر

زَكِيًّا: پاکیزه.

۲۰ قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا

(۴۳۴) جلد ۱۶ سوره مریم

قَالَتْ: (مریم) گفت:

أَنَّى يَكُونُ: چگونه می‌باشد

لِي غُلَامٌ: برای من پسر

وَلَمْ يَمْسَسْنِي: در حالی که تماس نداشته با من

بَشَرٌ: بشری، انسانی

وَلَمْ أَكُ: و نبوده‌ام

بَغِيًّا: زناکار، زن آلوده‌ای؟

۲۱ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا

قال: گفت:

كَذَلِكَ: این چنین است

قال: فرمود:

رَبُّكِ: پروردگارت

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۵)

هُوَ عَلَيَّ: این بر من

هَيِّنٌ: آسان است

وَلِنَجْعَلَهُ: و تا قرار دهیم او را

آيَةً: نشانه‌ای

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَرَحْمَةً: و رحمتی باشد

مِنَّا: از جانب ما

وَكَانَ: و باشد

أَمْرًا: امری

مَقْضِيًّا: مقرر شده، پایان یافته.

۲۲ فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا

فَحَمَلَتْهُ: پس حامله شد به او،

فَانْتَبَدَتْ: پس کناره گرفت

(۴۳۶) جلد ۱۶ سوره مریم

بِهِ مَكَانًا: با او در مکانی

قَصِيًّا: دور دست.

۲۳ فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا

فَاجَاءَهَا: پس آمد او را

الْمَخَاضُ: درد زایمان،

إِلَى جِذْعِ: به سوی تنه

النَّخْلِ: نخل (رفت).

قَالَتْ: گفت:

يَا لَيْتَنِي: ای کاش!

مِتُّ: مرده بودم

قَبْلَ هَذَا: قبل از این

وَ كُنْتُ: و بودم

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۷)

نَسِيًّا: غیر قابل توجه، ناچیز

مَنْسِيًّا: و فراموش شده.

۲۴ فَنادِيهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا

فَنادِيهَا: پس ندا داد او را

مِنْ تَحْتِهَا: از پایین (پایش)

أَلَّا تَحْزَنِي: که غمگین مباش.

قَدْ: به تحقیق

جَعَلَ: قرار داد

رَبُّكِ: پروردگارت

تَحْتَكِ: پایین پای تو

سَرِيًّا: نهری، چشمه آبی.

(۴۳۸) جلد ۱۶ سوره مریم

۲۵ وَ هُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطُ عَلَيْكِ رُطْبًا جَنِيًّا
 وَ هُزِّي: و تکان بده
 إِلَيْكِ: به سوی خودت
 بِجِذْعِ: تنه
 النَّخْلَةِ: درخت خرما را که
 تُسَاقِطُ: فرو ریزد
 عَلَيْكِ: برای تو
 رُطْبًا: خرمای
 جَنِيًّا: تازه.

۲۶ فَكُلِي وَ اشْرَبِي وَ قَرِّي عَيْنًا فَمَا تَرِينَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا
 سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۹)

فَكُلِي: پس بخور
 وَ اشْرَبِي: و بنوش
 وَ قَرِّي: و روشن دار
 عَيْنًا: چشمت را.
 فَمَا تَرِينَ: پس اگر دیدی.
 مِنَ الْبَشَرِ: از آدمیان
 أَحَدًا: یکی را
 فَقُولِي: پس بگو:
 إِنِّي: همانا من
 نَذَرْتُ: نذر کرده‌ام
 لِلرَّحْمَنِ: برای خدای رحمان
 صَوْمًا: روزه (کلام)،
 فَلَنْ أُكَلِّمَ: پس هرگز سخن نمی‌گویم
 الْيَوْمَ: امروز
 (۴۴۰) جلد ۱۶ سوره مریم
 إِنْسِيًّا: با انسی، بشری.

۲۷ فَآتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا
 فَآتَتْ بِهِ: آورد او را
 قَوْمَهَا: (نزد) قومش
 تَحْمِلُهُ: (در حالی که) بغل گرفته بود او را
 قَالُوا: گفتند:
 يَا مَرْيَمُ: ای مریم!

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

جُنَّتِ: آوردی

شَيْئًا: چیز

فَرِيًّا: شگفت آوری، ناپسندی

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۱)

۲۸ يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوْءًا وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَعِيًّا

یا اُخْتِ: ای خواهر

هَارُونَ: هارون!

مَا كَانَ أَبُوكَ: نبود پدرت

أَمْرًا سَوْءًا: مرد بدی

وَمَا كَانَتْ: و نبود

أُمُّكَ: مادرت

بَعِيًّا: زناکار.

۲۹ فَآشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا

فَآشَارَتْ: پس اشاره کرد

إِلَيْهِ: به سوی او،

(۴۴۲) جلد ۱۶ سوره مریم

قَالُوا: گفتند:

كَيْفَ: چگونه

نُكَلِّمُ: سخن بگوییم با

مَنْ: کسی که

كَانَ: باشد

فِي الْمَهْدِ: در گهواره

صَبِيًّا: و کودکی؟!

۳۰ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا

قَالَ: گفت:

إِنِّي: همانا من

عَبْدُ اللَّهِ: بنده خدایم

آتَانِيَ: داده به من

الْكِتَابَ: کتاب

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۳)

وَ جَعَلَنِي: و قرار داده مرا

نَبِيًّا: نبی، پیامبر.

۳۱ وَ جَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَ أَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا

وَ جَعَلَنِي: و قرار داده مرا

مُبَارَكًا: با برکت، مبارک

أَيْنَ مَا كُنْتُ: هر کجا که باشم

وَ أَوْصَانِي: و سفارش نموده، توصیه کرده

بِالصَّلَاةِ: به نماز

وَ الزَّكَاةِ: و زکات

مَا دُمْتُ: مادام که

حَيًّا: زنده‌ام.

(۴۴۴) جلد ۱۶ سوره مریم

۳۲ وَ بَرًّا بِوَالِدَتِي وَ لَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا

وَ بَرًّا: و نیکوکارم کرده

بِوَالِدَتِي: به مادرم

وَ لَمْ يَجْعَلْنِي: و قرار نداده مرا

جَبَّارًا: گردنکش و

شَقِيًّا: نافرمان.

۳۳ وَ السَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَ يَوْمَ أُمُوتُ وَ يَوْمَ أُبْعِثُ حَيًّا

وَ السَّلَامُ: و سلام و درود

عَلَيَّ يَوْمَ: بر من روزی که

وُلِدْتُ: متولد شدم

وَ يَوْمَ: و روزی که

أُمُوتُ: می‌میرم

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۵)

وَ يَوْمَ: و روزی که

أُبْعِثُ: برانگیخته می‌شوم

حَيًّا: زنده.

۳۴ ذَلِكْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ

ذَلِكْ: این است (ماجرای)

عِيسَى: عیسی

ابْنُ مَرْيَمَ: پسر مریم،

قَوْلَ: گفتار

الْحَقِّ: حقی

الَّذِي فِيهِ: که در آن

يَمْتَرُونَ: تردید می‌کنند.

(۴۴۶) جلد ۱۶ سوره مریم

۳۵ مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

ما کان: (سزاوار) نباشد

لِلَّهِ: برای خدا

أَنْ يَتَّخِذَ: که بگیرد

مِنْ وَلَدٍ: فرزندی.

سُبْحَانَهُ: منزّه است او.

اذا: هرگاه

قَضَىٰ: بگذراند، اراده کند

أَمْرًا: امری را،

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَقُولُ لَهُ: می‌گوید به او

كُنْ فَيَكُونُ: بشو پس می‌شود.

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۷)

۳۶ وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

وَإِنَّ: و همانا

اللَّهُ: خداوند

رَبِّي: پروردگار من

وَ رَبُّكُمْ: و پروردگار شماست

فَاعْبُدُوهُ: پس عبادت کنید او را،

هَذَا صِرَاطٌ: این است راه

مُسْتَقِيمٌ: راست.

۳۷ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ

فَاخْتَلَفَ: پس اختلاف کردند

الْأَحْزَابُ: حزب‌ها، گروه‌ها

(۴۴۸) جلد ۱۶ سوره مریم

مِنْ بَيْنِهِمْ: از بین خودشان،

فَوَيْلٌ: پس وای

لِلَّذِينَ: بر کسانی که

كَفَرُوا: کافر بودند

مِنْ مَشْهَدٍ: از مشاهده، از حضور یافتن

يَوْمٍ عَظِيمٍ: روزی بزرگ

۳۸ أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

أَسْمِعْ بِهِمْ: چه خوب شنوند

وَأَبْصِرْ: و چه خوب ببینند

يَوْمَ: روزی که

يَأْتُوتُنَا: بیایند نزد ما،

لَكِنِ: ولیکن

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۹)

الظَّالِمُونَ: ستمکاران

الْيَوْمَ: امروز

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاراند.

۳۹ وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

وَأَنْذِرْهُمْ: و بترسان آن‌ها را

يَوْمَ الْحَسْرَةِ: از روز حسرت

إِذْ: آن زمان که

قُضِيَ: بگذرد

الْأَمْرُ: کار

وَهُمْ: و آن‌ها

فِي غَفْلَةٍ: در غفلتند

(۴۵۰) جلد ۱۶ سوره مریم

وَهُمْ: و آن‌ها

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند.

۴۰ إِنَّا نَحْنُ نَحْرُ الْأَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ

إِنَّا نَحْنُ: همانا ما

نَحْرُ: به ارث می‌بریم

الْأَرْضِ: زمین را

وَمَنْ: و هر که

عَلَيْهَا: بر آن هست

وَإِنَّا: و به سوی ما

يُرْجَعُونَ: باز گردانده می‌شوند.

۴۱ وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۱)

وَأَذْكُرُ: و یاد کن

فِي الْكِتَابِ: در (این) کتاب

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم را.

إِنَّهُ كَانَ: به درستی که او بود

صِدْقًا: بسیار راستگو، راستی پیشه

نَبِيًّا: پیامبری.

۴۲ اذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا

اذْ قَالَ: هنگامی که گفت:

لِأَبِيهِ: به پدرش

يَا أَبَتِ: ای پدر!

لِمَ تَعْبُدُ: چرا پرستش می کنی

مَا لَا يَسْمَعُ: چیزی را که نمی شنود

(۴۵۲) جلد ۱۶ سوره مریم

وَلَا يُبْصِرُ: و نمی بیند

وَلَا يُغْنِي: و بی نیاز نمی کند

عَنْكَ شَيْئًا: از تو چیزی؟

۴۳ يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا

يَا أَبَتِ: ای پدر!

إِنِّي قَدْ: همانا به تحقیق

جَاءَنِي: آمده مرا

مِنَ الْعِلْمِ: از علم، از دانش،

مَا لَمْ يَأْتِكَ: که نیامده است تو را،

فَاتَّبِعْنِي: پس پیروی کن مرا

أَهْدِكَ: تا هدایت کنم تو را

صِرَاطًا سَوِيًّا: به راهی است.

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۳)

۴۴ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا

يَا أَبَتِ: ای پدر!

لَا تَعْبُدِ: پرستش مکن

الشَّيْطَانَ: شیطان را،

إِنَّ الشَّيْطَانَ: به درستی که شیطان

كَانَ: بود

لِلرَّحْمَنِ: نسبت به (خدای) رحمان

عَصِيًّا: عاصی، عصیانگر.

۴۵ یا اَبْتِ اِنِّیْ اَخَافُ اَنْ یَّمَسَّکَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ فَتَکُوْنَ لِلشَّیْطٰنِ وَلِیًّا

یا اَبْتِ: ای پدر!

(۴۵۴) جلد ۱۶ سوره مریم

اِنِّی: همانا من

اَخَافُ: می ترسم

اَنْ یَّمَسَّکَ: که برسد به تو

عَذَابٌ: عذابی

مِّنَ: از جانب

الرَّحْمٰنِ: (خدای) رحمان

فَتَکُوْنَ: پس باشی

لِلشَّیْطٰنِ: برای شیطان

وَلِیًّا: دوستی، یاری.

۴۶ قَالَ اَرَاغِبْ اَنْتَ عَنِ الٰهَتٰی یٰ اِبْرٰهیمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَآرْجَمَنَّکَ وَ اَهْجُرْنِیْ مَلِیًّا

قَالَ: گفت:

اَرَاغِبْ: آیا روی گردانی

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۵)

اَنْتَ عَنِ: تو از

الٰهَتٰی: خدایان من

یا اِبْرٰهیمُ: ای ابراهیم؟

لَئِنْ: هر آینه اگر

لَمْ تَنْتَهِ: دست برداری

لَآرْجَمَنَّکَ: هر آینه سنگسار می کنم تو را

وَ اَهْجُرْنِیْ: و دور شو از من

مَلِیًّا: مدتی طولانی

۴۷ قَالَ سَلَامٌ عَلَیْکَ سَاَسْتَغْفِرُ لَکَ رَبِّیْ اِنَّهٗ کَانَ بِیْ حَفِیًّا

قَالَ: (ابراهیم) گفت:

سَلَامٌ عَلَیْکَ: سلام بر تو

سَاَسْتَغْفِرُ: به زودی طلب آمرزش می کنم

(۴۵۶) جلد ۱۶ سوره مریم

لَکَ: برای تو

رَبِّیْ: از پروردگام

اِنَّهٗ کَانَ: به درستی که او باشد

بِیْ حَفِیًّا: به من مهربان.

۴۸ وَاعْتَرِ لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا
وَاعْتَرِ لَكُمْ: و کناره گیری می کنم از شما
وَمَا تَدْعُونَ: و آن چه می خوانید
مِنْ دُونِ: غیر از
اللَّهِ: خدا

وَأَدْعُوا: و می خوانم
رَبِّي: پروردگارم را
عَسَى: شاید

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۷)

أَلَّا أَكُونَ: که نباشم
بِدُعَاءِ: به دعا، به خواندن
رَبِّي: پروردگارم
شَقِيًّا: کم اطلاع، بی پاسخ.
۴۹ فَلَمَّا اعْتَرَاهُمُومًا وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا
فَلَمَّا: پس وقتی که

اعْتَرَاهُمُومًا: کناره گیری کرد از آنها
وَمَا يَعْبُدُونَ: و آن چه می پرستیدند
مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا
وَهَبْنَا لَهُ: بخشیدیم ما به او
إِسْحَاقَ: اسحاق

وَيَعْقُوبَ: و یعقوب را

(۴۵۸) جلد ۱۶ سوره مریم

وَ كُلًّا جَعَلْنَا: و همه را قرار دادیم

نَبِيًّا: پیامبر.

۵۰ وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا
وَوَهَبْنَا لَهُمْ: و بخشیدیم ما به آنها
مِنْ رَحْمَتِنَا: از رحمتمان
وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم
لَهُمْ: برای آنها
لِسَانَ صِدْقٍ: زبان راست
عَلِيًّا: بلند مرتبه.

۵۱ وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۹)

وَادُّكُرْ: و یاد کن

فِي الْكِتَابِ: در (این) کتاب

مُوسَى: موسی را،

إِنَّهُ كَانَ: همانا او بود

مُخْلِصًا: مخلص، خالص شده

وَكَانَ رَسُولًا: و بود رسولی

نَبِيًّا: پیامبر، پیام آور.

۵۲ وَ نَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا

وَ نَادَيْنَاهُ: و ندا کردیم ما او را

مِنْ جَانِبِ: از جانب

الطُّورِ الْأَيْمَنِ: راست (کوه) طور

وَ قَرَّبْنَاهُ: و نزدیک ساختیم ما او را

(۴۶۰) جلد ۱۶ سوره مریم

نَجِيًّا: به نجوایی، به راز گویی.

۵۳ وَ وَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا

وَ وَهَبْنَا لَهُ: و بخشیدیم ما به او

مِنْ رَحْمَتِنَا: از رحمت خود

أَخَاهُ هَارُونَ: برادرش هارون

نَبِيًّا: پیامبر را.

۵۴ وَادُّكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

وَادُّكُرْ: و یاد کن

فِي الْكِتَابِ: در (این) کتاب

إِسْمَاعِيلَ: اسماعیل را،

إِنَّهُ كَانَ: همانا او بود

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۱)

صَادِقَ الْوَعْدِ: درست وعده

وَكَانَ رَسُولًا: و بود رسولی

نَبِيًّا: پیامبر، پیام آور.

۵۵ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا

وَكَانَ يَأْمُرُ: و امر می کرد

أَهْلَهُ: خانواده خود را

بِالصَّلَاةِ: به نماز

وَ الزَّكَاةِ: و زکات

وَ كَانَ: و بود

عِنْدَ رَبِّهِ: نزد پروردگارش

مَرْضِيًّا: مورد رضایت.

(۴۶۲) جلد ۱۶ سوره مریم

۵۶ وَ اذْكُرْ فِي الْكِتَابِ اِذْ رِيسَ اِنَّهٗ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا

وَ اذْكُرْ: و یاد کن

فِي الْكِتَابِ: در (این) کتاب

اِذْ رِيسَ: ادریس را

اِنَّهٗ كَانَ: همانا او بود

صِدِّيقًا: راستگو، راست پیشه

نَبِيًّا: پیامبری.

۵۷ وَ رَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا

وَ رَفَعْنَاهُ: و بالا بردیم ما او را

مَكَانًا: به جایگاهی، مقامی

عَلِيًّا: بلندمرتبه.

۵۸ اُولَئِكَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّنَ

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۳)

مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَ مِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهِيْمَ وَ اِسْرٰئِيْلَ وَ مِمَّنْ هَدٰىنَا وَ اٰجَبْتِنَا اِذَا تَتَلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَ بُكِيًّا

اُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی بودند که

اَنْعَمَ اللّٰهُ: نعمت داد خداوند

عَلَيْهِمْ: به آنها،

مِنَ النَّبِيِّنَ: از پیامبران

مِنْ ذُرِّيَّةٍ: از فرزندان

اٰدَمَ: آدم

وَ مِمَّنْ: و از کسانی که

حَمَلْنَا: حمل کردیم ما

مَعَ نُوحٍ: با نوح

وَ مِنْ ذُرِّيَّةٍ: و از فرزندان

(۴۶۴) جلد ۱۶ سوره مریم

اِبْرٰهِيْمَ: ابراهیم

وَ اِسْرٰئِيْلَ: و اسرائیل (یعقوب)

وَ مِمَّنْ: و از کسانی که

هَدَيْنَا: هدایت نمودیم

وَ اجْتَبَيْنَا: و برگزیدیم،

اذا: هنگامی که

تَتْلَى عَلَيْهِمْ: تلاوت می‌شد بر آنان

آيَاتُ الرَّحْمَنِ: آیات خدای رحمان

خَرُّوا: می‌افتادند

سُجَّدًا: به سجده

وَ بَكِيًّا: و گریه.

۵۹ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَ اتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۵)

فَخَلَفَ: پس جانشین شدند

مِنْ بَعْدِهِمْ: از بعد آن‌ها

خَلْفٌ: خلفی (فرزندان ناصالحی)

أَضَاعُوا: که ضایع کردند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ اتَّبَعُوا: و پیروی نمودند

الشَّهْوَاتِ: شهوت‌ها را،

فَسُوفَ: پس به زودی

يَلْقَوْنَ: می‌بینند

عَذَابًا: (مجازات) گمراهی را.

۶۰ إِلَّا مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَ لَا يُظَلَّمُونَ شَيْئًا

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

تَابَ: توبه کند

(۴۶۶) جلد ۱۶ سوره مریم

وَ آمَنَ: و ایمان آورد

وَ عَمِلَ: و انجام دهد

صَالِحًا: عمل صالح

فَأُولَئِكَ: پس آنان

يَدْخُلُونَ: داخل می‌شوند

الْجَنَّةَ: به بهشت

وَ لَا يُظَلَّمُونَ: و ظلم کرده نمی‌شوند

شَيْئًا: چیزی.

۶۱ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا

جَنَاتٍ: باغ‌های

عَدْنٍ: جاودانی است

الَّتِي وَعَدَ: که وعده داد

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۷)

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان

عِبَادَهُ: به بندگانش

بِالْغَيْبِ: به غیب، به نادیده‌ها

إِنَّهُ كَانَ: همانا او باشد

وَعَدُهُ مَأْتِيًا: وعده‌اش آمدنی.

۶۲ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا

لَا يَسْمَعُونَ: نمی‌شنوند

فِيهَا لَغْوًا: در آن بیهوده‌ای

إِلَّا سَلَامًا: مگر سلامی، درودی،

وَلَهُمْ: و برای ایشان است

رِزْقُهُمْ: روزیشان

فِيهَا بُكْرَةً: در آن بامداد، صبح

(۴۶۸) جلد ۱۶ سوره مریم

وَعَشِيًّا: و شامگاه، شب.

۶۳ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا

تِلْكَ الْجَنَّةُ: آن بهشتی است

الَّتِي نُورِثُ: که به ارث می‌دهیم

مِنْ عِبَادِنَا: به بندگانمان

مَنْ كَانَ: کسانی که باشند

تَقِيًّا: پرهیزگار.

۹۶ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۹)

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح،

سَيَجْعَلُ: به زودی قرار می‌دهد

لَهُمْ: برای آنها

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان

وَدًّا: محبتی.

۹۷ فَإِنَّمَا يَسْرُنَاهٗ بِلِسَانِكَ لِنُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُّدًّا

فَأِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَسْرُنَاهٗ: آسان نمودیم ما آن را

بِلِسَانِكَ: به زبان تو

لِنُبَشِّرَ: تا بشارت دهی

بِهِ: به وسیله آن

(۴۷۰) جلد ۱۶ سوره مریم

الْمُتَّقِينَ: پرهیزکاران را

وَتُنذِرَ: و بترسانی

بِهِ: به وسیله آن

قَوْمًا: قومی را که

لُدًّا: سرسختند.

۹۸ وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَوْمٍ هَلَّ تَحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا

وَ كَمْ: و چه قدر

أَهْلَكْنَا: هلاک نمودیم

قَبْلَهُمْ: قبل از آنها

مِنْ قَوْمٍ: نسل‌ها را،

هَلَّ: آیا

تَحِسُّ: احساس می‌کنی، می‌یابی

سوره مریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۱)

مِنْهُمْ: از آنها

مِنْ: هیچ

أَحَدٍ: احدی را

أَوْ تَسْمَعُ: یا می‌شنوی

لَهُمْ: از آنها

رِكْزًا: صدای کمی؟

(۴۷۲) جلد ۱۶ سوره مریم

«سوره طه»

۱ طه

طه: از حروف مقطعه

۲ ما أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى

ما آنزلنا: نازل کردیم ما

عَلَيْكَ: بر تو

الْقُرْآنَ: قرآن را

لِتَشْقَى: تا به زحمت افتی.

۳ إِلَّا تَذَكَّرَ لِمَنْ يَخْشَى

إِلَّا تَذَكَّرَ: مگر یادآوری ای

لِمَنْ: برای کسی که

يَخْشَى: می ترسد.

سوره طه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۳)

۴ تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى

تَنْزِيلًا: نازل شده

مِمَّنْ: از سوی کسی که

خَلَقَ: خلق کرد

الْأَرْضِ: زمین

وَالسَّمَوَاتِ: و آسمانها را

الْعُلَى: که بلند است.

۵ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان

عَلَى الْعَرْشِ: بر عرش

اسْتَوَى: مسلط است.

(۴۷۴) جلد ۱۶ سوره طه

۶ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى

لَهُ: برای اوست

مَا فِي: آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمانها

وَمَا فِي الْأَرْضِ: و آن چه در زمین است

وَمَا: و آن چه

بَيْنَهُمَا: میان آن دو است

وَمَا: و آن چه

تَحْتَ الثَّرَى: زیر خاک است.

۷ وَإِنْ تَجْهَرُ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى

وَإِنْ تَجْهَرُ: و اگر آشکار کنی

بِالْقَوْلِ: سخن را،

سوره طه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۵)

فَأَنَّهُ: پس همانا او

يَعْلَمُ السِّرَّ: می‌داند پنهان را

وَ أَخْفَى: و (حتی) پنهان‌تر را.

۸ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

اللَّهُ: خداوندی که

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او،

لَهُ الْأَسْمَاءُ: برای اوست نام‌های

الْحُسْنَى: نیک.

۵۳ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا وَ سَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى

(۴۷۶) جلد ۱۶ سوره طه

الَّذِي: آن که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

الْأَرْضَ: زمین را

مَهْدًا: گهواره‌ای، محل آسایشی

وَ سَلَكَ: و ایجاد کرد، کشید

لَكُمْ: برای شما

فِيهَا: در آن

سُبُلًا: راه‌ها را،

وَ أَنْزَلَ: و فروفرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

بِهِ أَزْوَاجًا: به وسیله آن انواع

سوره طه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۷)

مِنْ نَبَاتٍ: گیاهان

شَتَّى: مختلف.

۵۴ كُلُوا وَ ارْزَعُوا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى

كُلُوا: بخورید

وَ ارْزَعُوا: و بچرانید

أَنْعَمَكُمْ: چهارپایانتان را.

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لآیات: هر آینه نشانه‌هایی است

لأولی: برای صاحبان

النهی: خرد، عقل‌ها.

۵۵ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَ فِيهَا نُعِيدُكُمْ وَ مِنْهَا

(۴۷۸) جلد ۱۶ سوره طه

نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى

مِنْهَا: از آن

خَلَقْنَاكُمْ: خلق نمودیم شما را

وَ فِيهَا: و در آن

نُعِيدُكُمْ: باز می‌گردانیم شما را

وَ مِنْهَا: و از آن

نُخْرِجُكُمْ: خارج می‌کنیم شما را

تَارَةً أُخْرَى: بار دیگر

۱۱۴ فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَ لَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَ قُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

فَتَعَالَى: پس بلند مرتبه است

اللَّهُ: خداوندی که

الْمَلِكُ الْحَقُّ: پادشاه حقیقی است.

سوره طه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۹)

وَ لَا تَعْجَلْ: و عجله نکن

بِالْقُرْآنِ: نسبت به قرآن

مِنْ قَبْلِ: از قبل

أَنْ يُقْضَى: این که بگذرد، اعلام شود.

إِلَيْكَ: به سوی تو

وَحْيُهُ: وحیش.

وَ قُلْ: و بگو:

رَبِّ: پروردگارا!

زِدْنِي: زیاد کن

عِلْمًا: علم مرا.

۱۲۴ وَ مَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَ نَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى

وَ مَنْ: و کسی که

(۴۸۰) جلد ۱۶ سوره طه

أَعْرَضَ: روی گرداند
عَنْ ذِكْرِي: از یاد من،
فَإِنَّ لَهُ: پس به درستی که او
مَعِيشَةً: زندگانی

ضَنْكًا: تنگی، سختی خواهد داشت
وَنَحْشُرُهُ: و محسور می‌کنیم او را
يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت
أَعْمَى: کور، نابینا.

«پایان جزء ۱۶»

سوره طه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۱)

«سوره انبیاء»

۱ اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَ هُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ
اقْتَرَبَ: نزدیک شد
لِلنَّاسِ: برای مردم
حِسَابُهُمْ: حسابشان،
وَهُمْ: و آنها
فِي غَفْلَةٍ: در غفلت و بی‌خبری
مُّعْرِضُونَ: رویگردانند.

۲ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَ هُمْ يَلْعَبُونَ
ما يَأْتِيهِمْ: نیامد ایشان را
مِنْ ذِكْرِ: هیچ یادآوری
(۴۸۲) جلد ۱۷ سوره انبیاء
مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان
مُحَدَّثٍ: که تازه و جدید بود،
إِلَّا: مگر این که
اسْتَمَعُوهُ: گوش فرادادند به آن
وَهُمْ: در حالی که آنها
يَلْعَبُونَ: (مشغول) بازی بودند.

۱۶ وَ مَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَ الْأَرْضَ وَ مَا بَيْنَهُمَا لِأَعْيُنٍ
وَ مَا خَلَقْنَا: و خلق نکردیم ما
السَّمَاءَ: آسمان

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَمَا: و آن چه

بَيْنَهُمَا: بین آن دو است را

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۳)

لَاعِبِينَ: (برای) بازی.

۲۲ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلَ اللَّهِ إِلاَّ اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

لَوْ كَانَ: اگر بود

فِيهِمَا: در آن دو (زمین و آسمان)

الْهَةُ: معبودهایی

إِلاَّ اللَّهُ: به جز خدا،

لَفَسَدَتَا: حتما فاسد می شدند، تباه می شدند

فَسُبْحَانَ اللَّهِ: پس منزّه است خدا،

رَبِّ الْعَرْشِ: پروردگار عرش

عَمَّا: از آن چه

يَصِفُونَ: وصف می کنند.

(۴۸۴) جلد ۱۷ سوره انبیاء

۲۶ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ

وَقَالُوا: و گفتند:

اتَّخَذَ: گرفته

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان

وَلَدًا: فرزندی!

سُبْحَانَهُ: منزّه است او

بَلْ: بلکه

عِبَادٌ: بندگانی

مُكْرَمُونَ: گرامی هستند.

۲۷ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ

لَا يَسْبِقُونَهُ: سبقت نمی گیرند از او

بِالْقَوْلِ: در سخن

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۵)

وَهُمْ: و ایشان

بِأَمْرِهِ: به فرمان او

يَعْمَلُونَ: عمل می کنند.

۲۸ يَغْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلاَّ لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُم مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ

يَعْلَمُ: می‌داند

ما: آن چه

بَيْنَ اَيْدِيهِمْ: پیش رویشان است

وَمَا: و آن چه

خَلْفَهُمْ: پشت سرشان است

وَلَا يَشْفَعُونَ: و شفاعت نمی‌کنند

إِلَّا: مگر

لِمَنْ: برای کسی که

(۴۸۶) جلد ۱۷ سوره انبیاء

ارْتَضَى: (خدا) رضایت دهد

وَهُمْ: و ایشان

مِنْ: از

خَشِيَّتِهِ: ترس او، هیبت او

مُشْفِقُونَ: بیمناکند، لرزانند

۳۰ أَوْ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

أَوْ: آیا و

لَمْ يَرَ: ندیدند

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

أَنَّ: که همانا

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۷)

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

كَانَتَا: بودند

رَتْقًا: به هم پیوسته،

فَفَتَقْنَاهُمَا: پس ما از هم باز کردیم آن دو را

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

مِنَ الْمَاءِ: از آب

كُلَّ شَيْءٍ: هر چیز

حَيٍّ: زنده‌ای را؟

أَفَلَا يُؤْمِنُونَ: آیا پس ایمان نمی‌آورند؟

۳۱ وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

(۴۸۸) جلد ۱۷ سوره انبیاء

فِي الْأَرْضِ: در زمین

رَوَاسِي: کوه‌های استوار

أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ: که (مبادا) بلرزاند آن‌ها را

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

فیها: در آن

فِجَاجًا: درّه‌ها

سُبُلًا: راه‌هایی

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَهْتَدُونَ: هدایت شوند.

۳۲ وَ جَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَ هُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ

وَجَعَلْنَا: و قرار دادیم

السَّمَاءَ: آسمان را

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۹)

سَقْفًا: سقفی

مَحْفُوظًا: محفوظ،

وَ هُمْ عَنْ: و آن‌ها از

آیاتها: نشانه‌های آن

مُعْرِضُونَ: روی گردانند.

۳۳ وَ هُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

وَ هُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

خَلَقَ: خلق کرد

اللَّيْلَ: شب

وَ النَّهَارَ: و روز را

وَ الشَّمْسَ: و خورشید

(۴۹۰) جلد ۱۷ سوره انبیاء

وَ الْقَمَرَ: و ماه را،

كُلٌّ: هر یک

فِي فَلَكٍ: در مداری

يَسْبَحُونَ: شناورند، در حرکتند.

۳۴ وَ مَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنَّ مِنْتَ فَهُمْ الْخَالِدُونَ

وَ مَا جَعَلْنَا: و قرار دادیم

لَبِشْرٍ: برای بشر

مِنْ قَبْلِكَ: قبل از تو

الْخُلْدُ: جاودانگی را،

آفَاتِنُ: آیا پس اگر

مَتَّ: تو مُردی

فَهُمْ: پس ایشان

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۱)

الْخَالِدُونَ: جاودان می‌مانند؟

۳۵ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَ نَبَلُّوْكُمْ بِالْشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً وَ اِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

كُلُّ: هر

نَفْسٍ: نفسی

ذَائِقَةُ: چشنده

الْمَوْتِ: مرگ است.

وَ نَبَلُّوْكُمْ: و آزمایش می‌کنیم ما شما را

بِالْشَّرِّ: با بدی

وَ الْخَيْرِ: و خوبی.

فِتْنَةً: آزمایشی

وَ اِلَيْنَا: و به سوی ما

تُرْجَعُونَ: بازگردانده می‌شوید.

(۴۹۲) جلد ۱۷ سوره انبیاء

۳۷ خَلِقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيْكُمْ اٰتِي فَا لَا تَسْتَعْجِلُوْنَ

خَلِقَ: آفریده شده

الْاِنْسَانَ: انسان

مِنْ عَجَلٍ: از عجله،

سَأُورِيْكُمْ: به زودی نشان می‌دهم به شما

آیات: آیاتم را

فَا لَا تَسْتَعْجِلُوْنَ: پس شتاب مکنید.

۳۸ وَ يَقُولُوْنَ مَتٰی هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ

وَ يَقُولُوْنَ: و می‌گویند:

مَتٰی: کی است

هٰذَا الْوَعْدُ: این وعده

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۳)

اِنْ: اگر

کُنتُمْ صَادِقِينَ: راست می‌گویید؟

۴۷ وَ نَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَ كَفَىٰ بِنَا حَاسِبِينَ

و نَضَعُ: و نصب می‌کنیم، قرار می‌دهیم

الْمَوَازِينَ: ترازوهای

الْقِسْطَ: عدل را

لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ: روز قیامت،

فَلَا تُظْلَمُ: پس ظلم نمی‌شود

نَفْسٌ: به هیچ کس

شَيْئًا: چیزی،

وَ إِنْ كَانَ: و اگر باشد

(۴۹۴) جلد ۱۷ سوره انبیاء

مِثْقَالَ: به مقدار سنگینی

حَبَّةٍ: دانه‌ای

مِنْ خَرْدَلٍ: از خردل

أَتَيْنَا: می‌آوریم

بِهَا: آن را.

وَ كَفَىٰ بِنَا: و کافی است که ما

حَاسِبِينَ: حساب‌کننده باشیم.

۵۰ وَ هَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ

وَ هَذَا: و این (قرآن)

ذِكْرٌ: ذکر

مُبَارَكٌ: مبارکی است که

أَنْزَلْنَاهُ: نازل نمودیم آن را،

أَفَأَنْتُمْ: آی پس شما

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۵)

لَهُ مُنْكَرُونَ: آن را انکار می‌کنید؟

۵۱ وَ لَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَ كُنَّا بِهِ عَالِمِينَ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

آتَيْنَا: دادیم ما

إِبْرَاهِيمَ: به ابراهیم

رُشْدَهُ: رشدش را

مِنْ قَبْلُ: از قبل

وَ كُنَّا: و بودیم

بِهَ عَالَمِينَ: به (شایستگی) او آگاه.

۵۲ اذ قال لاییه و قومیه ما هذیه التماثل التي انتم لها عاكفون

(۴۹۶) جلد ۱۷ سوره انبیاء

اذ: هنگامی که

قال: گفت:

لاییه: به پدرش

و قومیه: و قوم او،

ما هذیه: چیست این

التماثل: مجسمه‌هایی

التي انتم: که شما

لها: آن را

عاكفون: پرستش می‌کنید؟

۵۳ قالوا وجدنا اباها لها عابدين

قالوا: گفتند:

وجدنا: یافتیم

اباها لها: پدرانمان را بر آن‌ها

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۷)

عابدين: عبادت کننده.

۵۴ قال لقد كنتم انتم و اباؤكم في ضلال مبين

قال: گفت:

لقد: هر آینه به تحقیق

كنتم انتم: بودید شما

و اباؤكم: و پدرانتان

في ضلال: در گمراهی

مبين: آشکاری.

۵۵ قالوا اجبتنا بالحق ام انت من اللاعبين

قالوا: گفتند:

اجبتنا: آیا آورده‌ای برای ما

بالحق: حق را

(۴۹۸) جلد ۱۷ سوره انبیاء

ام انت: یا تو

من اللاعبين: از بازیگرانی؟

۵۶ قال بل ربكم رب السموات و الارض الذي فطرهن و انا على ذلكم من الشاهدين

قَالَ بَلْ: گفت: بلکه

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

رَبُّ: پروردگار

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است

الَّذِي فَطَرَهُنَّ: که ایجاد کرده آن‌ها را

وَأَنَا عَلَىٰ ذَلِكُمْ: و من بر این

مِنَ الشَّاهِدِينَ: از گواهانم

۵۷ وَ تَاللَّهِ لَا كَيْدَنَّ أَضْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۹)

تَوَلُّوا مُدْبِرِينَ

وَ تَاللَّهِ: و قسم به خدا

لَا كَيْدَنَّ: که حتما چاره‌ای می‌اندیشم

أَضْنَامَكُمْ: برای بت‌هایتان

بَعْدَ أَنْ: بعد از این که

تَوَلُّوا مُدْبِرِينَ: پشت کرده و بروید.

۵۸ فَجَعَلَهُمْ جُذَاذَا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ

فَجَعَلَهُمْ: پس قرار داد آن‌ها را

جُذَاذَا: قطعه قطعه

إِلَّا كَبِيرًا: مگر بزرگی

لَهُمْ: از آن‌ها را

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

(۵۰۰) جلد ۱۷ سوره انبیاء

إِلَيْهِ: به سوی او

يَرْجِعُونَ: برگردند، مراجعه کنند

۵۹ قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَيْتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ

قَالُوا: گفتند:

مَنْ: چه کسی

فَعَلَ: انجام داد

هذا: این (کار را)

بِالْهَيْتِنَا: با خدایان ما؟

إِنَّهُ: به درستی که او

لَمِنَ: قطعاً از

الظَّالِمِينَ: ستمکاران بوده.

۶۰ قَالُوا سَمِعْنَا فَتَىٰ يَذُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۱)

قَالُوا: گفتند:

سَمِعْنَا: شنیدیم

فَتَىٰ: جوانی

يَذُكُرُهُمْ: یاد می‌کند آن‌ها را (به بدی)

يُقَالُ لَهُ: گفته می‌شود که او

إِبْرَاهِيمُ: ابراهیم است.

۶۱ قَالُوا فَاتُّوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ

قَالُوا: گفتند:

فَاتُّوا: پس بیاورید

بِهِ عَلَىٰ: او را مقابل

أَعْيُنِ: چشمان

النَّاسِ: مردم

(۵۰۲) جلد ۱۷ سوره انبیاء

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَشْهَدُونَ: گواهی دهند.

۶۲ قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَيْتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ

قَالُوا: گفتند:

ءَأَنْتَ: آیا تو

فَعَلْتَ: انجام دادی

هَذَا: این (کار را)

بِالْهَيْتِنَا: با خدایان ما

یا ابراهیم!؟ ای ابراهیم!

۶۳ قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَسئَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ

قَالَ: گفت:

بَلْ: بلکه

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۳)

فَعَلَهُ: انجام داده آن را

كَبِيرُهُمْ: بزرگشان

هَذَا: این (کار را)

فَسئَلُوهُمْ: پس سؤال کنید از آن‌ها

ان: اگر

كَانُوا يَنْطُقُونَ: سخن می‌گویند!!

۶۴ فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ

فَرَجَعُوا: پس برگشتند

إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ: به (وجدان) خودشان

فَقَالُوا: پس گفتند:

إِنَّكُمْ: به درستی که شما

أَنْتُمْ: خودتان

(۵۰۴) جلد ۱۷ سوره انبیاء

الظَّالِمُونَ: ستمگرید.

۶۵ ثُمَّ نَكَسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطُقُونَ

ثُمَّ: سپس

نَكَسُوا: واژگون شدند

عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ: بر سرهایشان

لَقَدْ: (و گفتند:) هر آینه به تحقیق

عَلِمْتُمْ: می‌دانی

مَا هَؤُلَاءِ: که اینان سخن

يَنْطُقُونَ: نمی‌گویند.

۶۶ قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۵)

قَالَ: گفت:

أَفَتَعْبُدُونَ: آیا پس می‌پرستید

مِن دُونِ اللَّهِ: غیر خدا

مَا: آن چه را که

لَا يَنْفَعُكُمْ: نفع نمی‌رساند به شما

شَيْئًا: چیزی

و لَا يَضُرُّكُمْ: و نه ضرری دارد برای شما.

۶۸ قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا اللَّهتَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ

قَالُوا: گفتند:

حَرِّقُوهُ: بسوزانید او را

وَ اَنْصُرُوا: و یاری کنید

اللَّهتَّكُمْ: خدایانتان را

(۵۰۶) جلد ۱۷ سوره انبیاء

ان: اگر

كُنْتُمْ فَاعِلِينَ: هستید اهل عمل.

۶۹ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَيَّابِرَاهِيمَ

قُلْنَا: گفتیم ما

یا نار: ای آتش!

کونی: باش

برد: سرد

و سلاما: و سلامت

علی ابراهیم: بر ابراهیم.

۷۰ وَ ارادوا به کفیدا فَجَعَلْنَاهُمْ الْاٰخْسِرِيْنَ

وَ ارادوا: و اراده کردند

به: به او

کفیدا: کیدی، نیرنگی،

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۷)

فَجَعَلْنَاهُمْ: پس قرار دادیم ما ایشان را

الْاٰخْسِرِيْنَ: زیانکارتر، بازنده اصلی.

۷۱ وَ نَجَّيْنَاهُ وَ لُوطًا اِلَى الْاَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِيْنَ

وَ نَجَّيْنَاهُ: و نجات دادیم او

وَ لُوطًا: و لوط را

اِلَى الْاَرْضِ: به سرزمینی

الَّتِي: که

بارکنا: برکت دادیم

فیها: در آن

لِلْعَالَمِيْنَ: برای جهانیان.

۷۲ وَ هَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ وَ يَعْقُوْبَ نَافِلَةً وَ كُلًّا

(۵۰۸) جلد ۱۷ سوره انبیاء

جَعَلْنَا صَالِحِيْنَ

وَ هَبْنَا: و بخشیدیم

له: به او

اسحاق: اسحاق

وَ يَعْقُوْبَ: و یعقوب را

نافله: به عنوان عطیه، ارمغان

وَ كُلًّا: و همگی را

جَعَلْنَا: قرار دادیم

صَالِحِينَ: از شایستگان.

۷۳ وَ جَعَلْنَاهُمْ اٰیْمَةً يَهْتَدُونَ بِاٰمِرِنَا وَ اَوْحَيْنَا اِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَ اِقَامَ الصَّلٰوةَ وَ اٰتٰءَ الزَّكٰوةَ وَ كَانُوْا لَنَا عٰبِدِيْنَ
وَ جَعَلْنَاهُمْ: و قرار دادیم آن‌ها را

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۹)

اٰیْمَةً: پیشوایانی،

يَهْتَدُونَ: تا هدایت کنند

بِاٰمِرِنَا: به امر ما

وَ اَوْحَيْنَا: و وحی نمودیم

اِلَيْهِمْ: به آن‌ها

فِعْلَ: انجام

الْخَيْرَاتِ: کارهای نیک

وَ اِقَامَ: و برپاداشتن

الصَّلٰوةَ: نماز

وَ اٰتٰءَ: و پرداختن

الزَّكٰوةَ: زکات را

وَ كَانُوْا لَنَا: و بودند برای ما

عٰبِدِيْنَ: عبادت‌کننده.

(۵۱۰) جلد ۱۷ سوره انبیاء

۸۷ وَ ذَاالتُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغٰضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰۤی فِی الظُّلُمٰتِ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحٰنَكَ اِنِّیْ كُنْتُ مِنَ الظَّٰلِمِيْنَ

وَ ذَاالتُّونِ: و ذالنون (یونس) را

اِذْ ذَهَبَ: هنگامی که رفت

مُغٰضِبًا: خشمگین، غضبناک

فَظَنَّ: پس گمان کرد

اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ: که ما هرگز قادر نیستیم

عَلَيْهِ: بر او (تنگ، سخت بگیریم)

فَنَادٰۤی: پس ندا کرد

فِی الظُّلُمٰتِ: در تاریکی‌ها

اَنْ لَا: این که نیست

اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ: معبودی مگر تو

سُبْحٰنَكَ: منزهی تو

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۱)

اِنِّیْ: به درستی که من

كُنْتُ: بودم

مِنَ الظَّالِمِينَ: از ستمکاران.

۸۸ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

فَاسْتَجَبْنَا: پس اجابت کردیم

لَهُ: او را

وَنَجَّيْنَاهُ: و نجاتش دادیم

مِنَ الْعَمِّ: از غم و اندوه،

وَكَذَلِكَ: و این چنین

نُنْجِي: نجات می‌دهیم

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را.

(۵۱۲) جلد ۱۷ سوره انبیاء

۱۰۵ وَ لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

كَتَبْنَا: نوشتیم

فِي الزَّبُورِ: در زبور

مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ: از بعد تورات

أَنَّ الْأَرْضَ: که زمین را

يَرِثُهَا: به ارث می‌برند آن را

عِبَادِيَ: بندگان

الصَّالِحُونَ: صالح من.

۱۰۶ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ

إِنَّ فِي هَذَا: همانا در این،

لَبَلَاغًا: پیام روشنی است

سوره انبیاء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۳)

لِقَوْمٍ: برای قومی که

عَابِدِينَ: عبادت کننده‌اند.

۱۰۷ وَ مَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

وَ مَا أَرْسَلْنَاكَ: و نفرستادیم تو را

إِلَّا رَحْمَةً: مگر رحمتی

لِّلْعَالَمِينَ: برای جهانیان.

(۵۱۴) جلد ۱۷ سوره انبیاء

۱ یا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ

یا ایُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

اتَّقُوا: بترسید

رَبَّكُمُ: از پروردگارتان

إِنَّ زَلْزَلَةَ: به درستی که زلزله

السَّاعَةِ: قیامت

شَيْءٌ عَظِيمٌ: چیز بزرگی است.

۲ يَوْمَ تَرَوْنها تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَ تَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَ تَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَ مَا هُمْ بِسُكَارَى وَ لَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ

يَوْمَ: روزی که

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۵)

تَرَوْنها: می بینید آن را،

تَذْهَلُ: از یاد می برد

كُلُّ مُرْضِعَةٍ: هر شیردهنده‌ای

عَمَّا: از آن چه

أَرْضَعَتْ: شیر می داد

وَ تَضَعُ: و قرار می دهد

كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ: هر صاحب

حَمْلٍ: حملی

حَمْلَهَا: حملش را

وَ تَرَى: و می بینی

النَّاسَ: مردم را

سُكَارَى: مست

وَ مَا هُمْ: در حالی که نیستند ایشان

بِسُكَارَى: مست

(۵۱۶) جلد ۱۷ سوره حج

وَ لَكِنَّ: ولیکن

عَذَابَ اللَّهِ: عذاب خدا

شَدِيدٌ: شدید است.

۳ وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ يَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

وَ مِنَ النَّاسِ: و بعضی از مردم

مَنْ: کسانی هستند که

يُجَادِلُ: مجادله می کنند

فِي اللَّهِ: درباره خدا
 بَغَيْرِ عِلْمٍ: بدون هیچ علمی
 وَ يَتَّبِعُ: و پیروی می کند
 كُلَّ شَيْطَانٍ: هر شیطان
 مَرِيدٍ: سرکشی را.

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۷)

۴ كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ
 كُتِبَ: نوشته شده

عَلَيْهِ: بر او

أَنَّهُ: که همانا

مَنْ: هر کس

تَوَلَّاهُ: ولی بگیرد او را

فَأَنَّهُ: پس حتما او

يُضِلُّهُ: گمراهش می کند

و يَهْدِيهِ: و هدایت می نماید او را

إِلَىٰ عَذَابِ: به سوی عذاب

السَّعِيرِ: سوزان.

(۵۱۸) جلد ۱۷ سوره حج

۱۴ إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

يَدْخُلُ: داخل می کند

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

جَنَّاتٍ: در بهشت هایی که

تَجْرِي: جاری است

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن،

الْأَنْهَارُ: نهرها.

إِنَّ اللَّهَ: همانا خدا

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۹)

يَفْعَلُ: انجام می دهد

ما يُرِيدُ: هر چه را اراده کند.

۱۸ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خدا را

يَسْجُدُ: سجده می کنند،

لَهُ: برای او

مَنْ: کسانی که

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

(۵۲۰) جلد ۱۷ سوره حج

وَمَنْ: و کسانی که

فِي الْأَرْضِ: در زمین هستند

وَالشَّمْسُ: و خورشید

وَالْقَمَرُ: و ماه

وَالنُّجُومُ: و ستارگان

وَالْجِبَالُ: و کوه‌ها

وَالشَّجَرُ: و درختان

وَالدَّوَابُّ: و جنبندگان

وَكَثِيرٌ: و بسیاری

مِنَ النَّاسِ: از مردم؟

وَكَثِيرٌ: و بسیاری

حَقَّ: حق است

عَلَيْهِ: بر آن‌ها

الْعَذَابُ: عذاب.

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۱)

وَمَنْ: و هر کس را

يُهِنِ اللَّهُ: خوار کند خداوند

فَمَا: پس نیست

لَهُ: برای او

مِنْ مُكْرِمٍ: هیچ اکرام کننده‌ای،

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَفْعَلُ: انجام می دهد

ما يَشَاءُ: آن چه را بخواهد.

۴۱ الَّذِينَ إِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

الَّذِينَ: کسانی که

إِنْ مَكَّنَاهُمْ: اگر تمکن دهیم، قدرت دهیم به آنها

(۵۲۲) جلد ۱۷ سوره حج

فِي الْأَرْضِ: در زمین

أَقَامُوا: برپا می‌دارند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَأَتُوا: و ادا می‌کنند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَأَمَرُوا: و امر می‌کنند

بِالْمَعْرُوفِ: به معروف

وَنَهَوْا: و نهی می‌کنند

عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر.

وَلِلَّهِ: و برای خداست

عَاقِبَةُ: عاقبت

الْأُمُورِ: کارها.

۴۶ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۳)

يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

أَفَلَمْ يَسِيرُوا: آیا پس سیر نکردند

فِي: در

الْأَرْضِ: زمین

فَتَكُونَ: تا باشد

لَهُمْ: برایشان

قُلُوبٌ: دل‌هایی

يَعْقِلُونَ: که بفهمند

بِهَا: با آن؟

أَوْ: یا

آذَانٌ: گوش‌هایی که

يَسْمَعُونَ: بشنوند

بِهَا: با آن؟

(۵۲۴) جلد ۱۷ سوره حج

فَإِنَّهَا: پس به درستی که

لَا تَعْمَى: کور نمی‌شود

الْأَبْصَارُ: چشم‌ها

وَلَكِنْ: ولیکن

تَعْمَى: کور می‌شود

الْقُلُوبُ: قلب‌هایی، دل‌هایی

الَّتِي: که

فِي الصُّدُورِ: در سینه‌هاست.

۶۳ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خدا

أَنْزَلَ: نازل کرد

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۵)

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَتُصْبِحُ: پس می‌گردد

الْأَرْضُ: زمین

مُخْضَرَّةً: سرسبز و خرم؟

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

لَطِيفٌ خَبِيرٌ: لطیف و آگاه است.

۶۵ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلُوكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ

لَرُؤُفٌ رَحِيمٌ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که خداوند

سَخَّرَ: مسخر کرد

(۵۲۶) جلد ۱۷ سوره حج

لَكُمْ: برای شما

مِمَّا فِي: آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است؟

وَالْفُلُوكَ: و کشتی‌ها

تَجْرِي: جریان دارد

فِي الْبَحْرِ: در دریا

بِأَمْرِهِ: به فرمان او

وَيُمْسِكُ: و نگه می‌دارد

السَّمَاءَ: آسمان را

أَنْ تَقَعَ: که نیفتد

عَلَى الْأَرْضِ: بر زمین

إِلَّا بِإِذْنِهِ: مگر به اجازه او؟

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

بِالنَّاسِ: به مردم

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۷)

لَرَوْفٌ: هر آینه رئوف

رَحِيمٌ: و مهربان است.

۷۳ يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاذْكُرُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَا يُجْتَمِعُوا لَهُ وَإِنْ يَشَاءُ لَهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ

یا ایُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

ضُرِبَ: زده شده است

مَثَلٌ: مثلی،

فَاذْكُرُوا: پس گوش فرادهید

لَهُ: به آن،

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی را که

تَدْعُونَ: می خوانید

(۵۲۸) جلد ۱۷ سوره حج

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر خدا

لَنْ يَخْلُقُوا: هرگز نمی توانند خلق کنند

ذُبَابًا: مگسی را

وَلَا يُجْتَمِعُوا: و هر چند اجتماع کنند

لَهُ: برای (آفریدن) آن،

وَإِنْ يَشَاءُ لَهُمْ: و اگر برباید از آن‌ها مگس

الذُّبَابُ: مگس

شَيْئًا: چیزی،

لَا يَسْتَنْقِذُوهُ: نمی توانند پس بگیرند آن را

مِنْهُ: از او،

ضَعُفَ: ضعیفند

الطَّالِبُ: طالب

وَالْمَطْلُوبُ: و مطلوب (هر دو)

سوره حج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۹)

۷۴ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

ما قَدَرُوا: قدر نشناختند

اللَّهِ: خدا را

حَقٌّ: (آن طور که) سزاوار

قَدَرِهِ: حق اوست.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ: هر آینه قوی و شکست‌ناپذیر است.

«پایان جزء ۱۷»

(۵۳۰) جلد ۱۷ سوره حج

«سوره مؤمنون»

۱ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

قَدْ: به تحقیق

أَفْلَحَ: رستگار شدند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان.

۲ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

الَّذِينَ هُمْ: آنان که ایشان

فِي صَلَاتِهِمْ: در نمازشان

خَاشِعُونَ: خاشعند.

۳ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ: و آنان که ایشان

عَنِ اللَّغْوِ: از بیهودگی

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۱)

مُعْرِضُونَ: روی گردانند.

۸ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

وَالَّذِينَ: و آنان که

هُمْ: ایشان

لِأَمَانَاتِهِمْ: برای امانت‌هایشان

وَعَهْدِهِمْ: و عهدشان

رَاعُونَ: مراعات کننده‌اند.

۹ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

وَالَّذِينَ: و آنان که

هُمْ: ایشان

عَلَى صَلَوَاتِهِمْ: بر نمازهایشان

يُحَافِظُونَ: محافظت می‌کنند.

(۵۳۲) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

۱۰ أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ

اُولئِكَ: آنان

هُم: ایشانند

الْوَارِثُونَ: وارثان.

۱۱ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

يَرِثُونَ: به ارث می‌برند

الْفِرْدَوْسَ: فردوس را،

هُم: ایشان

فيها: در آن

خَالِدُونَ: جاودانند.

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۳)

۱۸ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَشْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِ لِقَادِرُونَ

وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی

بِقَدَرٍ: به اندازه،

فَأَشْكَنَاهُ: پس ساکن نمودیم آن را

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَإِنَّا: و به درستی که ما

عَلَى ذَهَابٍ: بر از بین بردن

بِهِ: آن،

لِقَادِرُونَ: حتما قادریم.

۱۹ فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ

(۵۳۴) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهَ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

فَأَنْشَأْنَا: پس پدید آوردیم

لَكُمْ: برای شما

بِهِ: به وسیله آن

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی

مِنَ نَّخِيلٍ: از درختان نخل

وَأَعْنَابٍ: و انگورها،

لَكُمْ: برای شما

فیها: در آن

فَوَاكِهَ: میوه‌های

كَثِيرَةً: بسیاری است

وَمِنْهَا: و از آن

تَأْكُلُونَ: می‌خورید.

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۵)

۲۰ وَ شَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالذُّهْنِ وَ صَبِغٍ لِلْأَكْلِينَ

وَ شَجَرَةً: و درختی که

تَخْرُجُ: خارج می‌شود،

مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ: از طور سینا،

تَنْبُتُ: می‌رویانند

بِالذُّهْنِ: روغن (زیتون)

وَ صَبِغٍ: و خورش

لِلْأَكْلِينَ: برای خورندگان.

۲۱ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

وَإِنَّ: و همانا

لَكُمْ: برای شما

(۵۳۶) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

فِي الْأَنْعَامِ: در چهارپایان

لَعِبْرَةً: هر آینه عبرتی است.

نُسْقِيكُمْ: می‌نوشانیم شما را.

مِمَّا فِي: از آن چه در

بُطُونِهَا: شکم‌های آن است

وَ لَكُمْ: و برای شما

فیها: در آن

مَنَافِعُ: منفعت‌های

كَثِيرَةً: بسیاری است

وَمِنْهَا: و از آن

تَأْكُلُونَ: می‌خورید.

۲۲ وَ عَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ

وَ عَلَيْهَا: و بر آن

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۷)

وَعَلَى الْفُلْكِ: و بر کشتی

تُحْمَلُونَ: سوار می شوید.

۶۸ أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا: آیا پس اندیشه نمی کنند

الْقَوْلَ: (در این) گفتار؟

أَمْ جَاءَهُمْ: یا آمده ایشان را

مَا لَمْ يَأْتِ: چیزی که نیامده است

آبَاءَهُمْ: پدرانشان را

الْأَوَّلِينَ: که در گذشته بودند.

۶۹ أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا: یا نشناختند

(۵۳۸) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

رَسُولَهُمْ: رسولشان را

فَهُمْ لَهُ: پس ایشان او را

مُنْكَرُونَ: انکار کننده اند؟!

۷۰ أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ وَ أَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

أَمْ يَقُولُونَ: یا می گویند

بِهِ جِنَّةٌ: او جنون دارد، دیوانه است،

بَلْ: بلکه

جَاءَهُمْ: آورده برای آنها

بِالْحَقِّ: حق را

وَ أَكْثَرُهُمْ: و بیشترشان

لِلْحَقِّ: از حق

كارهون: کراهت دارند.

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۹)

۷۸ وَ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمْ السَّمْعَ وَ الْأَبْصَارَ وَ الْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ

وَ هُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

أَنْشَأَ: پدید آورد

لَكُمْ: برای شما،

السَّمْعَ: گوش

وَ الْأَبْصَارَ: و چشم‌ها

وَالْأَفْئِدَةَ: و دل‌ها،

قَلِيلًا مَا: عدّه کمی

تَشْكُرُونَ: تشکر می‌کنند.

۹۱ مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا

(۵۴۰) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا بَغْضُهُمْ عَلَى بَعْضِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ

مَا اتَّخَذَ: نگرفته

اللَّهُ: خداوند

مِنْ وَلَدٍ: هیچ فرزندی

وَمَا كَانَ: و نباشد

مَعَهُ: با او

مِنْ إِلَهٍ: هیچ معبودی،

اذا: در این صورت

لَذَهَبَ: حتما می‌برد

كُلُّ إِلَهٍ: هر معبودی

بِما: آن چه را

خَلَقَ: خلق کرده

وَلَعَلَّا: و هر آینه برتری می‌جستند

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۱)

بَعْضُهُمْ: بعضی از آن‌ها

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر،

سُبْحَانَ اللَّهِ: منزّه است خدا

عَمَّا: از آن چه

يَصِفُونَ: وصف می‌کنند.

۹۶ اِذْفَعِ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ

اِذْفَعِ: دفع کن

بِالَّتِي هِيَ: به آن چه که آن

أَحْسَنُ: نیکوتر است،

السَّيِّئَةِ: بدی را.

نَحْنُ أَعْلَمُ: ما داناتریم

بِما: به آن چه

(۵۴۲) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

يَصِفُونَ: وصف می‌کنند.

۹۷ وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ

وَقُلْ: و بگو:

رَبِّ: پروردگار من

أَعُوذُ بِكَ: پناه می‌برم به تو

مِنْ هَمَزَاتِ: از وسوسه‌های

الشَّيَاطِينِ: شیاطین.

۹۸ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ

وَأَعُوذُ بِكَ: و پناه می‌برم به تو

رَبِّ: پروردگار من

أَنْ: از این که

يَحْضُرُونِ: (آن‌ها نزد من) حاضر شوند.

سوره مؤمنون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۳)

(۵۴۴) جلد ۱۸ سوره مؤمنون

«سوره نور»

۱ سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

سُورَةٌ: سوره‌ای است که

أَنْزَلْنَاهَا: نازل کردیم آن را

وَفَرَضْنَاهَا: و واجب نمودیم آن را

وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم

فِيهَا: در آن

آيَاتٍ: آیاتی

بَيِّنَاتٍ: روشن

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۲۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۵)

الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعِ خُطُواتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ

اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَتَّبِعُوا: پیروی نکنید

خُطُواتِ: از گام‌های

الشَّيْطَانِ: شیطان،

وَمَنْ: و هر کس

يَتَّبِعُ: پیروی کند

خُطُواتٍ: از گام‌های

الشَّيْطَانِ: شیطان،

فَإِنَّهُ: پس همانا او،

(۵۴۶) جلد ۱۸ سوره نور

يَأْمُرُ: امر می کند

بِالْفَحْشَاءِ: به فحشاء

وَالْمُنْكَرِ: و بدی

وَلَوْ: و اگر

لَا فَضْلُ اللَّهِ: فضل خدا نبود

عَلَيْكُمْ: بر شما

وَرَحْمَتُهُ: و رحمتش ،

مَا زَكَّى مِنْكُمْ: پاک نمی شد از شما

مِنْ أَحَدٍ: هیچ احدی

أَبَدًا: ابدًا

وَلَكِنَّ: ولیکن

اللَّهُ: خداوند

يُزَكِّي: پاک می کند

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را که بخواهد.

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۷)

وَاللَّهُ: و خداوند

سَمِعَ عَلِيمٌ: شنوای داناست.

۲۴ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

يَوْمَ: روزی که

تَشْهَدُ: گواهی می دهد

عَلَيْهِمْ: علیه آنها

الْسِّنَّتُهُمْ: زبان‌هایشان

وَأَيْدِيهِمْ: و دست‌هایشان

وَأَرْجُلُهُمْ: و پاهایشان

بِما: به خاطر آن چه که

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می کردند.

(۵۴۸) جلد ۱۸ سوره نور

۲۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

یا ایُّها الذّیّن: ای کسانى که

امّوا: ایمان آوردید!

لا تَدْخُلُوا: داخل نشوید

بُیُوتًا: به خانه‌ای

غَیْر بُیُوتِكُمْ: غیر از خانه خودتان

حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا: تا آشنایی دهید

و تُسَلِّمُوا: و سلام کنید

عَلَى أَهْلِهَا: بر اهل آن.

ذَلِكُمْ خَيْرٌ: این بهتر است

لَكُمْ: برای شما

لَعَلَّكُمْ: امید است که شما

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۹)

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۲۸ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكى لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

فَإِنْ: پس اگر

لَمْ تَجِدُوا: نیافتید

فِيهَا: در آن

أَحَدًا: کسی را

فَلَا تَدْخُلُوهَا: پس داخل آن نشوید

حَتَّى يُؤْذَنَ: تا اجازه داده شود

لَكُمْ: به شما

وَإِنْ قِيلَ: و اگر گفته شد:

لَكُمْ: به شما،

(۵۵۰) جلد ۱۸ سوره نور

ارْجِعُوا: باز گردید،

فَارْجِعُوا: پس باز گردید،

هُوَ أَزْكى: آن پاکیزه‌تر است

لَكُمْ: برای شما

وَاللَّهُ: و خداوند

بِمَا: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید

عَلَيْمٌ: داناست.

۳۱ وَ قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضَصْنَ مَنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ ابْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۱)

أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْأَرْزِيَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

وَقُلْ: و بگو:

لِلْمُؤْمِنَاتِ: به زنان با ایمان

يَعْضَصْنَ: فرو گیرند، باز دارند

مِنْ أَبْصَارِهِنَّ: چشم‌هایشان را (از نامحرم)

وَيَحْفَظْنَ: و حفظ کنند

فُرُوجَهُنَّ: دامن عفتشان را

وَلَا يُبْدِينَ: و ظاهر نسازند، آشکار نکنند

زِينَتَهُنَّ: زینت خود را

(۵۵۲) جلد ۱۸ سوره نور

إِلَّا مَا: جز آن چه را

ظَهَرَ: ظاهر است، آشکار است

مِنْهَا: از آن،

وَلْيَضْرِبْنَ: و باید بزنند

بِخُمُرِهِنَّ: روسری‌هایشان را

عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ: بر گریبان‌هایشان،

وَلَا يُبْدِينَ: و ظاهر نسازند، آشکار نکنند

زِينَتَهُنَّ: زینت خود را

إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ: مگر برای شوهرانشان

أَوْ آبَائِهِنَّ: یا پدران

أَوْ آبَاءِ: یا پدران

بُعُولَتِهِنَّ: شوهرانشان

أَوْ ابْنَائِهِنَّ: یا برادرانشان

أَوْ أَبْنَاءِ: یا پسران

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۳)

بُعُولَتِهِنَّ: شوهرانشان

أَوْ إِخْوَانِهِنَّ: یا برادرانشان

أَوْ بَنِي: یا پسران

إِخْوَانِهِنَّ: برادرانشان
 أَوْ بَنِي: یا پسران
 أَخَوَاتِهِنَّ: خواهرانشان
 أَوْ نِسَائِهِنَّ: یا زنان (هم‌کیش خود)
 أَوْ مَا: یا آن چه
 مَلَكَتْ: مالک شد
 أَيْمَانُهُنَّ: دست‌هایشان (منظور بردگان آن‌هاست)

أَوِ التَّابِعِينَ: یا تابعین، پیروانی که
 غَيْرِ أُولَى: تمایلی به زن ندارند
 الْأَرْبَبَةُ:

مِنَ الرِّجَالِ: از مردان،

(۵۵۴) جلد ۱۸ سوره نور

أَوِ الطُّفْلِ: یا کودکانی

الَّذِينَ: که

لَمْ يَطْهَرُوا: آگاهی ندارند

علی: بر

عَوْرَاتٍ: عورت

النِّسَاءِ: زنان (یعنی درک مسائل جنسی ندارند)

وَلَا يَضْرِبْنَ: و نزنند (به زمین)

بِأَرْجُلِهِنَّ: پاهایشان را

لِيَعْلَمَ: تا دانسته شود. معلوم گردد

مَا يُخْفِينَ: آن چه پنهان نموده‌اند

مِنَ زِينَتِهِنَّ: از زینت خود،

و تَوْبُوا: و توبه کنید، بازگردید

إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا: به سوی خدا همگی

أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ: ای مؤمنان!

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۵)

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید.

۳۵ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكُوهٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجٍ نِزْجَاجُهُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ

مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ

لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

اللَّهُ: خداوند

نُورُ السَّمَوَاتِ: نور آسمان‌ها
وَالْأَرْضِ: و زمین است.
مَثَلُ: مثل

(۵۵۶) جلد ۱۸ سوره نور

نُورِهِ: نور او

كَمِشْكُوَةٍ: مانند محفظه‌ای است که
فیها: در آن

مِضْبَاحٌ: چراغی باشد،

الْمِضْبَاحُ: چراغ

فِي زُجَاجَةٍ: در شیشه‌ای،

الزُّجَاجَةُ: شیشه‌ای که

كَانَها: گویی آن

كَوْكَبٌ: ستاره‌ای است

دُرِّيٌّ: درخشان،

يُوقَدُ: افروخته می‌شود

مِنْ شَجَرَةٍ: از درخت

مُبَارَكَةٍ: پربرکت

زَيْتُونَةٍ: زیتون

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۷)

لَا شَرْقِيَّةٍ: که نه شرقی است

وَلَا غَرْبِيَّةٍ: و نه غربی

يَكَادُ: نزدیک است

زَيْتُها: روغنش

يُضِيءُ: روشنایی بخشد

وَلَوْ: و هر چند که

لَمْ تَمْسَسْهُ: نرسیده به آن

نَارٌ: آتش،

نُورٌ: نوری

عَلَى نُورٍ: بالای نور است.

يَهْدِي: هدایت می‌کند

اللَّهُ: خداوند

لِنُورِهِ: با نورش

مَنْ: هر که را

(۵۵۸) جلد ۱۸ سوره نور

يَشَاءُ: بخواهد

وَيَضْرِبُ: و می زند

اللَّهُ: خداوند

الْأَمْثَالُ: مَثَل‌ها را

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَاللَّهُ: و خداوند

بِكُلِّ: بر هر

شَيْءٍ: چیزی

عَلِيمٌ: داناست.

۳۶ فِی یُیُوتِ اَذْنَ اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَيُذَكَّرَ فِیْهَا اِسْمُهُ یُسَبِّحُ لَهُ فِیْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاَصَالِ

فِی یُیُوتِ: در خانه‌هایی که

اَذْنَ: اجازه داده

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۹)

اللَّهُ: خداوند

اَنْ تُرْفَعَ: که بالا رود، منزلت و رفعت یابد

وَيُذَكَّرُ: و یاد شود

فِیْهَا: در آن

اِسْمُهُ: نام او،

یُسَبِّحُ: تسبیح می کنند

لَهُ: او را

فِیْهَا: در آن

بِالْغُدُوِّ: بامدادان

وَالْاَصَالِ: و شامگاهان.

۳۷ رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

(۵۶۰) جلد ۱۸ سوره نور

رِجَالٌ: مردانی که

لَا تُلْهِيهِمْ: سرگرم نمی سازد آن‌ها را

تِجَارَةٌ: تجارت

وَلَا بَيْعٌ: و نه داد و ستد

عَنْ ذِكْرِ: از یاد

اللَّهِ: خدا

وَإِقَامِ: و برپاداشتن

الصَّلَوَةُ: نماز

وَ آیتاء: و دادن

الزَّكَاةُ: زکات

يَخَافُونَ: می ترسند

يَوْمًا: از روزی که

تَتَقَلَّبُ: زیر و رو می شود

فیه: در آن

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۱)

الْقُلُوبُ: دل‌ها

وَ الْاَبْصَارُ: و چشم‌ها.

۳۹ وَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً حَتَّىٰ اِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ سَيِّئًا وَ وَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهُ فَوَفَّيْهُ حِسَابَهُ وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

وَ الَّذِينَ: و آنان که

كَفَرُوا: کافر شدند

اَعْمَالُهُمْ: کافر شدند

كَسْرَابٍ: مانند سرابی است

بِقِيعَةٍ: در کویر که

يَحْسَبُهُ: می پندارد آن را

الظَّمَانُ: تشنه،

ماءً: آبی،

حَتَّىٰ اِذَا: تا هنگامی که

(۵۶۲) جلد ۱۸ سوره نور

جَاءَهُ: می آید به سراغ آن

لَمْ يَجِدْهُ سَيِّئًا: نمی یابد آن را چیزی

وَ وَجَدَ اللّٰهَ: و می یابد خدا را

عِنْدَهُ: نزد او

فَوَفَّيْهُ: پس به تمامی می دهد به او

حِسَابَهُ: حسابش را.

وَ اللّٰهُ: و خداوند

سَرِيعُ الْحِسَابِ: تند حساب است.

۴۰ اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِى بَحْرِ لُجْىٍّ يَغْشٰىهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ اِذَا اَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكُنْ يَرِيهَا وَ مَنْ

لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُّورٍ

اَوْ كَظُلُمَاتٍ: یا مانند تاریکی‌هایی است

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۳)

فِي بَحْرِ لُجِّيٍّ: در دریای پهناور که
 يَغْشِيهِ: می پوشاند آن را
 مَوْجٌ: موجی،
 مِنْ فَوْقِهِ: از فراز آن
 مَوْجٌ: موجی دیگر،
 مِنْ فَوْقِهِ: از فراز آن
 سَحَابٌ: ابری است.
 ظُلُمَاتٌ: ظلمت‌هایی است
 بَعْضُهَا: بعضی از آن
 فَوْقٌ: روی

بَعْضٌ: بعضی دیگر است.
 إِذَا أُخْرِجَ: وقتی بیرون آورد
 يَدَهُ: دستش را
 لَمْ يَكُنْ: نزدیک نیست که
 (۵۶۴) جلد ۱۸ سوره نور

يَرِيهَا: ببیند آن را.
 وَمَنْ: و کسی که
 لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ: قرار نداده خداوند
 لَهُ نُورًا: برای او نوری،
 فَمَا لَهُ: پس نیست برای او
 مِنْ نُورٍ: هیچ نوری.

۴۱ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَافَّاتٍ كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ
 أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی
 أَنَّ اللَّهَ: که خدا را
 يُسَبِّحُ: تسبیح می‌کنند
 لَهُ مَنْ: برای او کسانی که

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۵)

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها
 وَالْأَرْضِ: و زمین هستند
 وَالطَّيْرِ: و پرندگان
 صَافَّاتٍ: گشوده بال؟
 كُلُّ قَدْ عَلِمَ: هر یک دانسته است
 صَلَاتَهُ: دعایش را، نمازش را

و تَسْبِيحُهُ: و تسبیحش را.

و اللَّهُ عَلِيمٌ: و خدا داناست

بِما: به آن چه

يَفْعَلُونَ: انجام می دهند.

۴۲ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

و لِلَّهِ: و برای خداست

مُلْكُ: فرمانروایی

(۵۶۶) جلد ۱۸ سوره نور

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

وَإِلَى اللَّهِ: و به سوی خداست

الْمَصِيرُ: بازگشت.

۴۳ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَّامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ

فَيَصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که خداوند

يُزْجِي: آرام می راند

سَحَابًا: ابری را

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۷)

ثُمَّ: سپس

يُؤَلِّفُ: پیوند می دهد

بَيْنَهُ: میان آن

ثُمَّ: سپس

يَجْعَلُهُ: قرار می دهد آن را

رُكَّامًا: متراکم، انباشته،

فَتَرَى: پس می بینی

الْوَدْقَ: باران را

يَخْرُجُ: که خارج می شود

مِنْ خِلَالِهِ: از لابلاي آن

و يُنَزِّلُ: و نازل می کند

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مِنْ جِبَالٍ: از کوه‌هایی که

فِيهَا مِنْ بَرَدٍ: در آن تگرگ است

(۵۶۸) جلد ۱۸ سوره نور

فَيَصِيبُ: پس می‌رساند، گرفتار می‌کند

بِهِ: به آن،

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد

وَيَصْرِفُهُ: و دور می‌کند، برطرف می‌کند آن را

عَنْ مَنْ: از هر کس که

يَشَاءُ: بخواهد،

يَكَادُ: نزدیک است

سَنَا بَرْقِهِ: درخشندگی برقش

يَذْهَبُ: ببرد

بِالْأَبْصَارِ: چشم‌ها را.

۴۴ يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ

يُقَلِّبُ: دگرگون می‌کند، جابجا می‌کند

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۹)

اللَّهُ: خدا

اللَّيْلَ: شب

وَالنَّهَارَ: و روز را.

إِنَّ: به درستی که

فِي ذَلِكَ: در این

لَعِبْرَةً: هر آینه عبرتی است

لِأُولِي: برای صاحبان

الْأَبْصَارِ: بصیرت.

۵۵ وَعِدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسِّرَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسَّيَّرَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسِّرَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ

الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ

(۵۷۰) جلد ۱۸ سوره نور

هُمُ الْفَاسِقُونَ

وَعَدَ: وعده داد

اللَّهُ: خدا

الَّذِينَ: به کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

مِنْكُمْ: از شما

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

لَيْسَتْ خُلُفَتُهُمْ: حتما حتما خلیفه می‌کند، جانشین می‌کند آن‌ها را

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

كَمَا: همچنان که

اسْتَحْلَفَ: جانشین کرد

الَّذِينَ: کسانی را که

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۱)

مِنْ قَبْلِهِمْ: از قبل ایشان بودند،

وَلَيُمَكِّنَنَّ: و حتما حتما مستقر می‌کند

لَهُمْ: برای آن‌ها

دِينَهُمْ: دینشان را

الَّذِي ارْتَضَى: که پسندیده

لَهُمْ: برای ایشان

وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ: و حتما حتما تبدیل می‌کند برای آن‌ها

مِنْ بَعْدٍ: از بعد

خَوْفِهِمْ: ترسشان

أَمْنَا: امنیت و آرامش،

يَعْبُدُونَنِي: عبادت می‌کنند مرا، می‌پرستند مرا

لَا يُشْرِكُونَ: شریک نمی‌سازند

بِي: با من

شَيْئًا: چیزی را

(۵۷۲) جلد ۱۸ سوره نور

وَمَنْ: و هر کس

كَفَرَ: کفر بورزد

بَعْدَ ذَلِكَ: بعد از آن

فَأُولَئِكَ: پس آنان

هُمْ: ایشانند

الْفَاسِقُونَ: فاسقان.

۵۶ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

وَ أَقِيمُوا: و برپادارند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ آتُوا: و بدهید

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ أَطِيعُوا: و اطاعت کنید

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۳)

الرَّسُولَ: رسول را

لَعَلَّكُمْ: امید است که شما

تُرْحَمُونَ: رحم کرده شوید.

۵۷ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوِيَهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ

لَا تَحْسَبَنَّ: اصلاً گمان نکن

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

مُعْجِزِينَ: عاجز کننده (ما)

فِي الْأَرْضِ: در زمین هستند،

وَمَاْوِيَهُمْ: و جایگاهشان

النَّارُ: آتش است،

وَلَبِئْسَ: و چه بد

(۵۷۴) جلد ۱۸ سوره نور

الْمَصِيرُ: سرانجامی است.

۵۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ تَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ

ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ ذَلِكَ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا كَفَرُوا وَأَنْ يَسْخَرُوا مِنْكُمْ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

عَلَيْكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورید

لَيْسَ تَأْذِنُكُمْ: باید اجازه بگیرند از شما

الَّذِينَ: کسانی که

مَلَكَتْ: مالک شدند

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۵)

أَيْمَانُكُمْ: دست‌های شما (برندگان شما)

وَالَّذِينَ: و کسانی که

لَمْ يَبْلُغُوا: نرسیده‌اند

الْحُلُمَ: به سن بلوغ

مِنْكُمْ: از شما

ثَلَاثَ: سه

مَرَّاتٍ: مرتبه، وقت،

مِنْ قَبْلِ: قبل از

صَلَاةِ: نماز

الْفَجْرِ: صبح

وَ حِينَ: و هنگامی که

تَضَعُونَ: قرار می‌دهید، درمی‌آورید

ثِيَابَكُمْ: لباستان را

مِنَ الظَّهِيرَةِ: ظهر،

(۵۷۶) جلد ۱۸ سوره نور

وَ مِنْ بَعْدِ: و بعد از

صَلْوَةٍ: نماز

العِشَاءِ: عشا.

ثَلَاثَ عَوْرَاتٍ: این سه وقت، هنگام

لَكُمْ: خلوت شماست.

لَيْسَ: نیست

عَلَيْكُمْ: بر شما

وَ لَا عَلَيْهِمْ: و نه بر ایشان

جُنَاحٌ: گناهی

بَعْدَهُنَّ: بعد از آن (مواقع)

طَوَّافُونَ: طواف کنید

عَلَيْكُمْ: بر خودتان

بَعْضُكُمْ: بعضی از شما

عَلَى بَعْضٍ: بر بعضی دیگر.

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۷)

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ: بیان می‌کند

اللَّهُ: خداوند

لَكُمْ: برای شما

الآيَاتِ: آیات را.

وَ اللَّهُ: و خدا

عَلِيمٌ: دانای

حَكِيمٌ: حکیم است.

۵۹ وَ إِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَ اللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

وَ إِذَا: و هنگامی که

بَلَغَ: رسیدند

(۵۷۸) جلد ۱۸ سوره نور

الْأَطْفَالُ: کودکان

مِنْكُمْ: شما

الْحُلُمُ: به سن بلوغ

فَلْيَسْتَأْذِنُوا: پس باید کسب اجازه کنند

كَمَا: همان چنان که

اسْتَأْذَنَ: اجازه می‌گرفتند

الَّذِينَ: کسانی که

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از آن‌ها بودند .

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ: بیان می‌کند

اللَّهُ: خداوند

لَكُمْ: برای شما

آیاتِه: آیاتش را.

وَاللَّهُ: و خدا

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۹)

عَلَيْمٌ: دانای

حَكِيمٌ: حکیم است.

۶۱ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ أَيْمَانُهُمْ أَوْ صِيَدِيكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

لَيْسَ: نیست

(۵۸۰) جلد ۱۸ سوره نور

عَلَى الْأَعْمَى: بر کور، نابینا

حَرْجٌ: ایرادی

وَلَا عَلَى: و نه بر

الْأَعْرَجِ: لنگ

حَرْجٌ: ایرادی

وَلَا عَلَى: و نه بر

الْمَرِيضِ: مریض

حَرْجٌ: ایرادی

وَلَا عَلَى: و نه بر

أَنْفُسِكُمْ: خودتان

أَنْ تَأْكُلُوا: که بخورید
 مِنْ بُيُوتِكُمْ: از خانه‌هایتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 آبائِكُمْ: پدرانتان

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۱)

أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 أُمَّهَاتِكُمْ: مادرانتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 إِخْوَانِكُمْ: برادرانتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 أَخَوَاتِكُمْ: خواهرانتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 أَعْمَامِكُمْ: عموهایتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 عَمَّاتِكُمْ: عمه‌هایتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 أَخْوَالِكُمْ: دایی‌هایتان
 أَوْ بُيُوتٍ: یا خانه‌های
 خَالَاتِكُمْ: خاله‌هایتان

(۵۸۲) جلد ۱۸ سوره نور

أَوْ مَا: یا آن چه که
 مَلَکْتُمْ: مالک شدید
 مَفَاتِحَهُ: کلیدهایش را
 أَوْ صَدِيقِكُمْ: یا (خانه) دوستان،
 لَيْسَ: نیست
 عَلَيْكُمْ: بر شما
 جُنَاحٌ: گناهی
 أَنْ تَأْكُلُوا: که بخورید
 جَمِيعًا: همگی، دسته‌جمعی
 أَوْ أَشْنَاتًا: یا جداگانه،
 فَإِذَا: پس هنگامی که
 دَخَلْتُمْ: داخل شدید
 بُيُوتًا: به خانه‌ها

فَسَلُّوا: پس سلام کنید

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۳)

عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ: بر خودتان، بر یکدیگر

تَحِيَّةً: تحیتی، درودی است

مِنْ عِنْدٍ: از نزد

اللَّهِ: خدا

مُبَارَكَةً: که مبارک و پربرکت

طَيِّبَةً: و پاکیزه است

كَذَلِكَ: این چنین

يُبَيِّنُ اللَّهُ: بیان می کند خدا

لَكُمْ: برای شما

الآيَاتِ: آیات را

لَعَلَّكُمْ: امید است که شما

تَعْقِلُونَ: اندیشه کنید.

۶۲ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

(۵۸۴) جلد ۱۸ سوره نور

وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ

لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنَ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

إِنَّمَا: جز این نیست که

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

آمَنُوا: ایمان آوردند

بِاللَّهِ: به خدا

وَرَسُولِهِ: و رسول او

وَإِذَا: و هنگامی که

كَانُوا مَعَهُ: باشند با او

عَلَىٰ أَمْرٍ: بر کاری

سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۵)

جامع: عمومی، مهم، اجتماعی

لَمْ يَذْهَبُوا: نمی روند

حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ: تا اجازه بگیرند از او،

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْتَأْذِنُوكَ: اجازه می‌گیرند از تو
 أُولَئِكَ: آنان
 الَّذِينَ: کسانی هستند که
 يُؤْمِنُونَ: ایمان آورده‌اند
 بِاللَّهِ: به خدا
 وَرَسُولِهِ: و فرستاده‌اش،
 فَإِذَا: پس زمانی که
 اسْتَأْذِنُوكَ: اجازه خواستند از تو
 لِبَعْضٍ: برای بعضی از
 (۵۸۶) جلد ۱۸ سوره نور
 شَأْنِهِمْ: کارهایشان،
 فَأَذْنُ: پس اجازه بده
 لِمَنْ: به هر کس که
 شِئْتَ: خواستی
 مِنْهُمْ: از ایشان
 وَاسْتَعْفُو: و طلب آمرزش کن
 لَهُمْ: برایشان
 اللَّهُ: از خداوند
 إِنَّ: به درستی که
 اللَّهُ: خداوند
 عَفُورٌ: آمرزنده
 رَحِيمٌ: مهربان است.
 سوره نور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۷)

«سوره فرقان»

۱ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا
 تَبَارَكَ: پربرکت است
 الَّذِي: آن که
 نَزَّلَ: نازل کرد
 الْفُرْقَانَ: فرقان را
 عَلَى: بر
 عَبْدِهِ: بنده‌اش
 لِيَكُونَ: تا باشد

لِّلْعَالَمِينَ: برای جهانیان

نذیرا: بیم‌رسان.

۲ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ

(۵۸۸) جلد ۱۸ سوره فرقان

وَلِدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا

الَّذِي: آن که

لَهُ: برای اوست

مُلْكُ: حکومت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَلَمْ يَتَّخِذْ: و نگرفته است

وَلِدًا: فرزندی

وَلَمْ يَكُنْ: و نباشد

لَهُ: برای او

شَرِيكٌ: شریکی

فِي الْمُلْكِ: در حکومت

وَخَلَقَ: و آفرید

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۹)

كُلَّ: همه

شَيْءٍ: چیز را

فَقَدَرَهُ: پس اندازه‌گیری کرد آن را

تَقْدِيرًا: اندازه‌گیری کردنی (دقیق).

۳ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَوَةً وَلَا نُشُورًا

وَاتَّخَذُوا: و گرفتند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

الْإِلَهَ: معبودانی،

لَا يَخْلُقُونَ: خلق نمی‌کنند

شَيْئًا: چیزی

وَهُمْ: و ایشان

(۵۹۰) جلد ۱۸ سوره فرقان

يُخْلَقُونَ: خلق می‌شوند،

وَلَا يَمْلِكُونَ: و مالک نمی‌باشند

لِأَنْفُسِهِمْ: برای خودشان

ضَرًّا: ضرری

وَلَا نَفْعًا: و نه نفعی،

وَلَا يَمْلِكُونَ: و مالک نمی‌باشند

مَوْتًا: مرگ را

وَلَا حَيَوَةً: و نه زندگی

وَلَا نُشُورًا: و نه تجدید حیات را.

«پایان جزء ۱۸»

۲۷ وَيَوْمَ يَعِضُّ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا

وَيَوْمَ: و روزی که

يَعِضُّ: می‌گزد، گاز می‌گیرد

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۱)

الظَّالِمُ: ظالم

عَلَى يَدَيْهِ: دستش را و

يَقُولُ: می‌گوید:

يَا لَيْتَنِي: ای کاش من

اتَّخَذْتُ: گرفته بودم

مَعَ الرَّسُولِ: با رسول

سَبِيلًا: راهی!

۲۸ يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا

يَا وَيْلَتَى: ای وای بر من،

لَيْتَنِي: کاش من

لَمْ أَتَّخِذْ: نگرفته بودم

فُلَانًا: فلانی را

خَلِيلًا: به دوستی!

(۵۹۲) جلد ۱۸ سوره فرقان

۲۹ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَضَلَّنِي: گمراهم کرد

عَنِ الذِّكْرِ: از یاد (قرآن)

بَعْدَ: بعد از

إِذْ: آن گاه که

جَاءَنِي: آمد مرا.

وَكَانَ: و باشد

الشَّيْطَانُ: شيطان

لِلْإِنْسَانِ: برای انسان

حَدُولًا: بسیار خوار کننده.

۳۰ وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۳)

هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

وَقَالَ: و گوید:

الرَّسُولُ: رسول

يَا رَبِّ: ای پروردگار من!

إِنَّ: به درستی که

قَوْمِي: قوم من

اتَّخَذُوا: گرفتند، رها کردند

هَذَا الْقُرْآنَ: این قرآن را

مَهْجُورًا: رها شده، دور شده.

۳۱ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا

وَكَذَلِكَ: و این چنین

جَعَلْنَا: قرار دادیم

(۵۹۴) جلد ۱۸ سوره فرقان

لِكُلِّ نَبِيٍّ: برای هر پیامبری

عَدُوًّا مِنْ: دشمنی از

الْمُجْرِمِينَ: مجرمان.

وَكَفَى: و کافی است

بِرَبِّكَ: پروردگارت

هادیا: که هدایت کننده

وَ نَصِيرًا: و یاور (تو) باشد.

۳۲ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا

وَقَالَ: و گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَوْلَا نُزِّلَ: چرا نازل نشده

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۵)

عَلَيْهِ الْقُرْآنُ: بر او قرآن

جُمْلَةً وَاحِدَةً: یک جا،

كَذَلِكَ: این چنین است

لُنْتُبَّتْ: تا استوار کنیم

بِهِ فُؤَادَكَ: به آن، قلبت را

وَرَتَّلْنَا: و جدا جدا خواندیم آن را، شمرده خواندیم آن را

تَرْتِيلاً: شمرده خواندنی

۴۵ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی، نگاه نکردی

إِلَى رَبِّكَ: به پروردگارت

كَيْفَ: چگونه

مَدَّ: کشیده

الظِّلَّ: سایه را؟

(۵۹۶) جلد ۱۸ سوره فرقان

وَلَوْ: و اگر

شَاءَ: می خواست

لَجَعَلَهُ: هر آینه قرار می داد آن را

سَاكِنًا: ساکن،

ثُمَّ: سپس

جَعَلْنَا: قرار دادیم

الشَّمْسَ: خورشید را

عَلَيْهِ: بر آن

دَلِيلًا: دلیل، برهان.

۴۶ ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا

ثُمَّ: سپس

قَبْضْنَاهُ: باز گرفتیم آن (سایه) را

إِلَيْنَا: به سوی خودمان

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۷)

قَبْضًا: باز گرفتی

يَسِيرًا: آسان، ملایم، به تدریج.

۴۷ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِيَسَا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا

وَهُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

اللَّيْلِ: شب را

لباسا: پوششی

وَالنُّومِ: و خواب را

سُبَاتَا: استراحت، آرامش

وَجَعَلَ: و قرار داد

(۵۹۸) جلد ۱۸ سوره فرقان

النَّهَارِ: روز را

نُشُورًا: هنگام برخاستن و جنب و جوش.

۴۸ وَ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا

وَهُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

أَرْسَلَ: فرستاد

الرِّيحَ: بادها را

بُشْرًا: بشارت دهنده

بَيْنَ يَدَيْ: پیشاپیش

رَحْمَتِهِ: رحمتش،

وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۹)

مَاءً طَهُورًا: آبی پاک.

۴۹ لِنُجِّئِي بِهِ بَلَدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَامًا وَأَنَاسِي كَثِيرًا

لِنُجِّئِي: تا زنده کنیم

بِهِ: بوسیله آن،

بَلَدَةً: سرزمین

مَّيْتًا: مرده را

وَنُسْقِيَهُ: و بنوشانیم آن را

مِمَّا: از آن چه

خَلَقْنَا: خلق کردیم،

أَنْعَامًا: چهارپایان

وَأَنَاسِي: و انسان‌ها

كَثِيرًا: بسیار.

(۶۰۰) جلد ۱۸ سوره فرقان

۵۰ وَ لَقَدْ صَرَّفْنَا هَ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَابَىٰ أَكْثَرِ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

صَرَفْنَا: گردانیدیم آن را

بَيْنَهُمْ: بینشان

لِيَذْكُرُوا: تا متذکر شوند

فَأَبَى: پس سرپیچی کردند

أَكْثَرُ: بیشتر

النَّاسِ: مردم

إِلَّا كُفُورًا: مگر ناسپاسی.

۵۳ وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَ هَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَ جَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَ حِجْرًا مَحْجُورًا

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۱)

وَهُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

مَرَجَ: به هم راه داد

الْبَحْرَيْنِ: دو دریا را

هَذَا عَذْبٌ: این شیرین

فُرَاتٌ: و گوارا

وَ هَذَا مِلْحٌ: و آن شور

أُجَاجٌ: و تلخ، تند

وَ جَعَلَ: و قرار داد

بَيْنَهُمَا: بین آن دو

بَرْزَخًا: حائل، مانعی

وَ حِجْرًا

مَحْجُورًا: و نفوذناپذیر

(۶۰۲) جلد ۱۸ سوره فرقان

۶۱ تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَ جَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَ قَمَرًا مُنِيرًا

تَبَارَكَ الَّذِي: پر برکت است آن که

جَعَلَ: قرار داد

فِي السَّمَاءِ: در آسمانها

بُرُوجًا: برج‌هایی

وَ جَعَلَ: و قرار داد

فِيهَا: در آن

سِرَاجًا: چراغی

وَ قَمَرًا: و ماهی

مُنیراً: تابان، نوربخش.

۶۲ وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۳)

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست که

جَعَلَ: قرار داد

اللَّيْلَ: شب

وَالنَّهَارَ: و روز را

خِلْفَةً: در پی یکدیگر، جانشین،

لِمَنْ: برای کسی که

أَرَادَ: اراده کند

أَنْ يَذَّكَّرَ: که متذکر شود

أَوْ أَرَادَ: یا اراده کند که

شُكُورًا: سپاسگزار باشد.

۶۳ وَ عِبَادَ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا

وَ عِبَادُ: و بندگان

(۶۰۴) جلد ۱۸ سوره فرقان

الرَّحْمَنِ: خدای رحمان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

يَمْشُونَ: راه می‌روند

عَلَى الْأَرْضِ: روی زمین

هَوْنًا: به نرمی، با تواضع،

وَ إِذَا: و هنگامی که

خَاطَبَهُمُ: خطابشان کنند

الْجَاهِلُونَ: جاهلان،

قَالُوا: گویند:

سَلَامًا: سلام (و با بزرگواری در می‌گذرند).

۶۴ وَ الَّذِينَ يَبْتَئُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

وَ الَّذِينَ: و آنان که

يَبْتَئُونَ: شب زنده‌داری می‌کنند

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۵)

لِرَبِّهِمْ: برای پروردگارشان

سُجَّدًا: در حال سجده

وَ قِيَامًا: و قیام.

۶۵ وَ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يَقُولُونَ: می گویند:

رَبَّنَا: پروردگارا!

اصْرِفْ: بگردان

عَنَّا: از ما

عَذَابَ: عذاب

جَهَنَّمَ: جهنم را،

إِنَّ عَذَابَهَا: که عذاب آن

(۶۰۶) جلد ۱۸ سوره فرقان

كَانَ: باشد

غَرَامًا: دائمی، سخت و پردوام.

۶۶ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا

إِنَّهَا: به درستی که آن

سَاءَتْ: بد

مُسْتَقَرًّا: قرار گاهی

وَمُقَامًا: و جایگاهی است.

۶۷ وَ الَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا

وَالَّذِينَ: و آنان که

إِذَا: وقتی

أَنْفَقُوا: انفاق کنند

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۷)

لَمْ يُسْرِفُوا: زیاده روی نکرده

وَلَمْ يَقْتُرُوا: و نه تنگ می گیرند

وَكَانَ: و باشند

بَيْنَ ذَلِكَ: بین آن

قَوَامًا: معتدل، حد وسط.

۶۸ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا

وَالَّذِينَ: و کسانی که

لَا يَدْعُونَ: نمی خوانند

مَعَ اللَّهِ: با خدا

إِلَهًا: معبودی

آخَرَ: دیگر

(۶۰۸) جلد ۱۸ سوره فرقان

وَلَا يَقْتُلُونَ: و نمی‌کشند

النَّفْسَ الَّتِي: کسی را که

حَرَّمَ: محترم داشته

اللَّهُ: خداوند،

إِلَّا بِالْحَقِّ: جز به حق

وَلَا يَزْنُونَ: و زنا نمی‌کنند

وَمَنْ: و هر کس

يَفْعَلُ: انجام دهد

ذَلِكَ: این چنین،

يَلْتَقِ: ملاقات می‌کند، می‌بیند

أَثَامًا: کیفر گناه را.

۶۹ يُضَاعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۹)

يُضَاعَفُ: دو برابر می‌شود

لَهُ: برای او

الْعَذَابُ: عذاب

يَوْمَ: روز

الْقِيَامَةِ: قیامت

وَيَخْلُدُ: و جاویدان می‌شود

فِيهِ: در آن

مُهَانًا: با خواری.

۷۰ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

تَابَ: توبه کند

(۶۱۰) جلد ۱۸ سوره فرقان

وَآمَنَ: و ایمان آورد

وَعَمِلَ: و انجام دهد

عَمَلًا: عملی

صَالِحًا: صالح

فَأُولَئِكَ: پس آنان هستند که

يُبَدِّلُ: تبدیل می‌کند

اللَّهُ: خداوند

سَيِّئَاتِهِمْ: بدی‌هایشان را

حَسَنَاتٍ: به نیکی‌ها.

وَكَانَ: و باشد

اللَّهُ: خداوند

غَفُورًا: آمرزنده

رَحِيمًا: مهربان.

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۱)

۷۱ وَ مَنْ تَابَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا

وَ مَنْ: و هر کس

تَابَ: توبه کند

وَ عَمِلَ: و انجام دهد

صَالِحًا: عمل شایسته‌ای

فَإِنَّهُ: پس به درستی که او

يَتُوبُ: باز می‌گردد

إِلَى اللَّهِ: به سوی خداوند

مَتَابًا: بازگشتی نیکو.

۷۲ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا

وَالَّذِينَ: و کسانی که

(۶۱۲) جلد ۱۸ سوره فرقان

لَا يَشْهَدُونَ: گواهی نمی‌دهند

الزُّورَ: به باطل، به دروغ، به ناحق

وَ إِذَا: و هنگامی که

مَرُّوا: عبور کنند

بِاللَّغْوِ: بر ناپسندی، بر لغو و بیهودگی،

مَرُّوا: گذر کنند، عبور کنند

کراما: کریمانه، بزرگوارانه.

۷۳ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا

وَالَّذِينَ: و کسانی که

إِذَا: وقتی

ذُكِّرُوا: تذکر داده شوند

بِآيَاتِ: به آیات

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۳)

رَبِّهِمْ: پروردگارشان،

لَمْ يَجْرُوا: نمی‌افتند

عَلَيْهَا: بر آن

صُماً: کر

وَعُمَيَانَا: و کور.

۷۴ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يَقُولُونَ: می‌گویند:

رَبَّنَا: پروردگارا!

هَبْ: عطا کن، ببخش

لَنَا: به ما

مِنْ أَزْوَاجِنَا: از همسرانمان

(۶۱۴) جلد ۱۸ سوره فرقان

وَذُرِّيَّاتِنَا: و فرزندانمان

قُرَّةَ: روشنی

أَعْيُنٍ: چشم‌ها

وَاجْعَلْنَا: و قرار بده ما را

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزکاران

إِمَامًا: امام، پیشوا.

۷۵ أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا

أُولَئِكَ: آنان

يُجْزَوْنَ: جزا داده می‌شوند

الْغُرْفَةَ: غرفه بهشت را

بِما: به خاطر آن که

صَبَرُوا: صبر کردند

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۵)

وَيُلَقَّوْنَ: و مواجه می‌شوند

فِيهَا: در آن

تَحِيَّةً: با درود

وَسَلَامًا: و سلام.

۷۶ خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقْرَأًا وَمُقَامًا

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن،

حَسَنَتْ: نیکو

مُسْتَقَرًّا: قرارگاهی

و مَقَامًا: و مقامی است.

۷۷ قُلْ مَا يَعْجُبُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامَا

(۶۱۶) جلد ۱۸ سوره فرقان

قُلْ: بگو:

مَا يَعْجُبُكُمْ: اعتنا نمی‌کند

بِكُمْ: به شما

رَبِّي: پروردگارم

لَوْ: اگر

لَا دُعَاؤُكُمْ: دعا و نیایش شما نباشد،

فَقَدْ: پس به تحقیق

كَذَّبْتُمْ: تکذیب کردید

فَسَوْفَ: پس به زودی

يَكُونُ: خواهد شد

لِزَامَا: دامنگیر، وبال گردن.

سوره فرقان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۷)

«سوره شعراء»

۱ طسآ مَا

طسآ مَا: از حروف مقطعه

۲ تَلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

تَلْكَ: این

آيَاتُ: آیه‌های

الْكِتَابِ: کتاب

الْمُبِينِ: روشن است.

۳ لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

لَعَلَّكَ: شاید تو

بَاخِعٌ: هلاک کننده

نَفْسَكَ: خودت باشی

(۶۱۸) جلد ۱۹ سوره شعراء

أَلَّا يَكُونُوا: این که نمی‌شوند

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۷ أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أَنْبَأْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

أَوْ: آیا و

لَمْ يَرَوْ: ندیدند، نگاه نکردند

إِلَى الْأَرْضِ: به زمین

كَمْ أَتَبْنَا: چه بسیار رویانیدیم

فِيهَا مِنْ كُلِّ: در آن از هر

زَوْجٍ: زوجی، نوعی

کَرِيمٍ: سودمند، و خوب؟

۸ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۹)

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لَآيَةً: هر آینه عبرتی است.

وَمَا كَانَ: و نباشند

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۹ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

وَإِنَّ رَبَّكَ: و همانا پروردگار تو

لَهُوَ الْعَزِيزُ: قطعاً شکست‌ناپذیر

الرَّحِيمُ: مهربان است.

۶۹ وَآتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ

وَآتَلْ عَلَيْهِمْ: و بخوان بر آنها

نَبَأَ: خبر مهم

(۶۲۰) جلد ۱۹ سوره شعراء

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم را.

۷۰ اذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

اذْ قَالَ: هنگامی که گفت

لِأَبِيهِ: به پدر خود

وَقَوْمِهِ: و قومش،

مَا تَعْبُدُونَ: چه می‌پرستید؟

۷۱ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ

قَالُوا نَعْبُدُ: گفتند: می‌پرستیم

أَصْنَامًا: بت‌هایی را

فَنَظَلُّ: پس پیوسته می‌مانیم

لَهَا عَاكِفِينَ: بر آنها ملازم عبادت

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۱)

۷۲ قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُم اِذْ تَدْعُونَ

قَالَ هَلْ: گفت: آیا

يَسْمَعُونَكُم: می شنوند از شما،

اِذْ تَدْعُونَ: وقتی که می خوانید؟

۷۳ اَوْ يَنْفَعُونَكُم اَوْ يَضُرُّونَ

اَوْ يَنْفَعُونَكُم: یا سود می رسانند به شما

اَوْ يَضُرُّونَ: یا ضرر می رسانند؟

۷۴ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا ابَاءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ

قَالُوا: گفتند:

بَلْ وَجَدْنَا: (نه) بلکه یافتیم ما

اباءنا: پدرانمان را که

كَذٰلِكَ: این چنین

(۶۲۲) جلد ۱۹ سوره شعراء

يَفْعَلُونَ: می کردند.

۷۵ قَالَ اَفَرَايْتُمْ مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ

قَالَ: گفت:

اَفَرَايْتُمْ: آیا پس دیدید

ما: آن چه را

كُنتُمْ تَعْبُدُونَ: می پرستید؟

۷۶ اَنْتُمْ وَاٰۤؤُكُمْ الْاَقْدَمُونَ

اَنْتُمْ: شما

وَاٰۤؤُكُمْ: و پدرانتان که

الْاَقْدَمُونَ: در گذشته بودند؟

۷۷ فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّىَ الْاِلٰهَ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۳)

فَاِنَّهُمْ: پس همانا آنها

عَدُوٌّ لِّىَ: دشمن من هستند

الْاِلٰهَ رَبِّ: مگر پروردگار

الْعٰلَمِيْنَ: جهانیان.

۷۸ الَّذِى خَلَقْنِىْ فَهُوَ يَهْدِينِ

الَّذِى خَلَقْنِىْ: آن که مرا آفریده

فَهُوَ: پس او

يَهْدِينِ: هدایتیم

۷۹ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ

وَالَّذِي هُوَ: و آن که او

يُطْعِمُنِي: اطعامم می‌کند

وَيَسْقِينِ: و او سیرابم می‌کند.

(۶۲۴) جلد ۱۹ سوره شعراء

۸۰ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ

وَإِذَا: و هنگامی که

مَرِضْتُ: مریض شدم

فَهُوَ: پس او

يَشْفِينِ: شفایم می‌دهد.

۸۱ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ

وَالَّذِي يُمِيتُنِي: و آن که مرا می‌میراند

ثُمَّ يُحْيِينِ: سپس زنده‌ام می‌کند.

۸۲ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ

وَالَّذِي: و آن که

أَطْمَعُ: امید دارم، طمع دارم

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۵)

أَنْ يَغْفِرَ لِي: که ببخشد بر من

خَطِيئَتِي: خطاهایم را

يَوْمَ الدِّينِ: روز قیامت.

۸۳ رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ

رَبِّ: خدایا

هَبْ لِي: ببخش به من، عطا کن به من

حُكْمًا: حکمتی، فرزاندگی

وَالْحَقْنِي: و مرا ملحق کن

بِالصَّالِحِينَ: به صالحان.

۸۴ وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ

وَاجْعَلْ لِي: و قرار بده برای من

لِسَانَ صِدْقٍ: زبان صدق

(۶۲۶) جلد ۱۹ سوره شعراء

فِي الْآخِرِينَ: در میان آیندگان.

۸۵ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ

وَاجْعَلْنِي: و قرار بده مرا

مِنْ وَرَثَةٍ: از وارثان

جَنَّةِ النَّعِيمِ: بهشت پُر نعمت.

۸۶ وَاعْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ

وَاعْفِرْ: و ببخش

لِأَبِي: بر پدرم

إِنَّهُ كَانَ: همانا او، بود

مِنَ الضَّالِّينَ: از گمراهان.

۸۷ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۷)

وَلَا تُخْزِنِي: و خوار مکن مرا

يَوْمَ: روزی که

يُبْعَثُونَ: (مردم) برانگیخته می شوند.

۸۸ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ

يَوْمَ: روزی که

لَا يَنْفَعُ: سود نمی دهد

مَالٌ: مال

وَلَا بَنُونَ: و نه فرزندان.

۸۹ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

آتَى اللَّهَ: بیاورد نزد خدا

بِقَلْبٍ: قلبی

(۶۲۸) جلد ۱۹ سوره شعراء

سَلِيمٍ: سالم و پاک.

۹۰ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ

وَأُزْلِفَتِ: و نزدیک شود

الْجَنَّةُ: بهشت

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزکاران.

۹۱ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ

وَبُرِّزَتِ: و آشکار شود

الْجَحِيمُ: جهنم

لِلْغَاوِينَ: برای گمراهان.

۹۲ وَقِيلَ لَهُمْ أَيُّنَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

وَقِيلَ: وَ كَفْتَه شُود:

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۹)

لَهُمْ: به آن‌ها

أَيْنَمَا: کجا هستند آن چه

كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ: عبادت می کردید؟

۹۳ مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا،

هَلْ: آیا

يَنْصُرُونَكُمْ: یاری می کنند شما را

أَوْ يَنْتَصِرُونَ: یا یاری می دهند خود را؟

۹۴ فَكَيْبَكُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ

فَكَيْبَكُوا: پس افکنده شوند

فِيهَا هُمْ: در آن ایشان

وَالْغَاوُونَ: و گمراهان.

(۶۳۰) جلد ۱۹ سوره شعراء

۹۵ وَ جُنُودٌ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ

وَ جُنُودٌ: و (نیز) سپاهیان

إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ: ابلیس همگی.

۹۶ قَالُوا وَ هُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ

قَالُوا: گویند:

وَ هُمْ فِيهَا: در حالی که آن‌ها در آن

يَخْتَصِمُونَ: ستیزه می کنند،

۹۷ تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

تَاللَّهِ: سوگند به خدا،

إِنْ كُنَّا: همانا بودیم ما

لَفِي ضَلَالٍ: در گمراهی

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۱)

مُبِينٍ: آشکاری.

۹۸ إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

إِذْ: آن گاه که

نُسَوِّكُمْ: برابر می شمردیم شما را

بِرَبِّ الْعَالَمِينَ: با پروردگار جهانیان.

۹۹ وَ مَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ

وَمَا أَضَلَّنَا: و گمراه نکردند ما را

إِلَّا الْمُجْرِمُونَ: مگر مجرمان.

۱۰۰ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ

فَمَا لَنَا: پس نیست برای ما

مِنْ شَافِعِينَ: هیچ شفیعی.

(۶۳۲) جلد ۱۹ سوره شعراء

۱۰۱ وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ

وَلَا صَدِيقٍ: و نه دوست

حَمِيمٍ: صمیمی، گرم.

۱۰۲ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

فَلَوْ أَنَّ: پس ای کاش همانا

لَنَا كَرَّةً: برای ما بازگشتی بود

فَنَكُونُ: پس می شدیم

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان.

۱۰۳ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این،

لَآيَةً: هر آینه عبرتی است

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۳)

وَمَا كَانَ: و نبودند

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

مُؤْمِنِينَ: مؤمن.

۱۰۴ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

وَإِنَّ رَبَّكَ: و همانا پروردگار تو

لَهُوَ الْعَزِيزُ: اوست، شکست‌ناپذیر

الرَّحِيمُ: مهربان.

۲۲۴ وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ

وَالشُّعْرَاءُ: و شاعران را

يَتَّبِعُهُمُ: پیروی می کنند آنها را

الْغَاوُونَ: گمراهان.

(۶۳۴) جلد ۱۹ سوره شعراء

۲۲۵ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّهُمْ: که آنها

فی کُلِّ: در هر

واد: وادی

یَهِيمُونَ: سرگردانند؟

۲۲۶ وَ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ

وَ أَنَّهُمْ: و همانا ایشان

يَقُولُونَ: می‌گویند

ما لَا يَفْعَلُونَ: چیزی که انجام نمی‌دهند!

۲۲۷ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ ذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَ انْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَ سَيَعْلَمُ

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۵)

الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيُّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

إِلَّا الَّذِينَ: مگر کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده

وَ عَمِلُوا: و انجام دهند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

وَ ذَكَرُوا: و یاد کنند

اللَّهُ: خدا را

كَثِيرًا: بسیار،

وَ انْتَصَرُوا: و (به نفع اسلام) یاری دادند

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ما ظَلَمُوا: آن که ستم دیدند،

وَ سَيَعْلَمُ: و به زودی خواهند دانست

الَّذِينَ: کسانی که

ظَلَمُوا: ظلم کردند

(۶۳۶) جلد ۱۹ سوره شعراء

أَيُّ مُنْقَلَبٍ: به کدام بازگشتگاهی

يَنْقَلِبُونَ: باز می‌گردند.

سوره شعراء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۷)

«سوره نمل»

۱ طَسًا تَلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ وَ كِتَابٍ مُبِينٍ

طَسًا: از حروف مقطعه.

تَلْكَ آيَاتُ: این آیات

الْقُرْآنِ: قرآن

وَ كِتَابٍ: و کتابی

مُبِينٍ: آشکار است.

۲ هُدًى وَ بُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ

هُدًى: هدایت

وَ بُشْرَى: و بشارتی

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان است.

۳ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ

(۶۳۸) جلد ۱۹ سوره نمل

هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

الَّذِينَ: آنان که

يُقِيمُونَ: برپای می‌دارند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ يُؤْتُونَ: و می‌دهند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَ هُمْ: و ایشان

بِالْآخِرَةِ: به آخرت

هُمْ: ایشانند

يُوقِنُونَ: یقین آورندگان.

۴ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ

إِنَّ: همانا

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۹)

الَّذِينَ: کسانی که

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند

بِالْآخِرَةِ: به آخرت،

زَيَّنَّا: زینت دادیم

لَهُمْ: برایشان

أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را،

فَهُمْ: پس ایشان

يَعْمَهُونَ: سرگردان می‌شوند.

۵ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَ هُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْآخِسُونَ

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

لَهُمْ: برای ایشان است

(۶۴۰) جلد ۱۹ سوره نمل

سُوءُ الْعَذَابِ: عذاب بد،

وَهُمْ: و آن‌ها

فِي الْآخِرَةِ: در آخرت

هُمْ: ایشانند

الْأَخْسَرُونَ: زیانکارترین (مردم).

۶ وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ عَلِيمٍ

وَإِنَّكَ: و به درستی که تو

لَتَلْقَى: حقا دریافت می کنی

الْقُرْآنَ: قرآن را

مِنْ لَدُنِّ: از نزد (خدایی)

حَكِيمٍ عَلِيمٍ: فرزانه و دانا.

۱۵ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۱)

الَّذِي فَضَّلْنَا عَلَى كَثِيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

آتَيْنَا: دادیم ما

دَاوُدَ: به داود

وَسُلَيْمَانَ: و سلیمان

عِلْمًا: دانشی،

وَقَالَا: و گفتند:

الْحَمْدُ: حمد و سپاس

لِلَّهِ: برای خداوندی است

الَّذِي فَضَّلْنَا: که برتری داد ما را

عَلَى كَثِيرٍ: بر بسیاری

مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش

الْمُؤْمِنِينَ: که مؤمن هستند.

(۶۴۲) جلد ۱۹ سوره نمل

۱۶ وَوَرِثَ سُلَيْمَنُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلَّمْنَا مَطْلِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ

وَوَرِثَ: و سلیمان وارث داود

سُلَيْمَنُ دَاوُدَ شَدَّ،

وَقَالَ: و گفت:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

عَلَّمْنَا: آموخته‌ایم ما

مَنْطِقٌ: زبان

الطَّيْرُ: پرنده‌گان را

وَأوتِينَا: و داده شدیم ما

مِنْ كُلِّ: از هر

شَيْءٍ: چیزی (بهره‌ای)،

إِنَّ: به درستی که

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۳)

هذا: این

لَهُوَ: همان است

الْفَضْلُ: برتری

الْمُبِينُ: آشکار.

۱۷ وَ حَشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

وَ حَشِرَ: و جمع شدند

لِسُلَيْمَانَ: برای سلیمان،

جُنُودَهُ: سپاهیان

مِنَ الْجِنِّ: از جنّ

وَ الْإِنْسِ: و انس

وَ الطَّيْرِ: و پرنده‌گان

فَهُمْ: پس آن‌ها

(۶۴۴) جلد ۱۹ سوره نمل

يُوزَعُونَ: به نظم آمدند.

۱۸ حَتَّىٰ إِذَا اتَّوَا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَ جُنُودُهُ وَ هُمْ لَا يَشْعُرُونَ

حَتَّىٰ إِذَا: تا آن گاه که

آتَوْا: آمدند

على واد: به وادی (به سرزمین)

النَّمْلِ: مورچگان،

قَالَتْ: گفت:

نَمْلَةٌ: مورچه‌ای

يا أَيُّهَا: ای

النَّمْلُ: مورچگان!

ادْخُلُوا: داخل شوید

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۵)

مَسَاكِنِكُمْ: به خانه‌هایتان

لَا يَخْطُمَنَّكُمْ: مبادا پایمال کند شما را

سَلِيمُنْ: سلیمان

وَجُنُودُهُ: و سپاهیانش

وَهُمْ: در حالی که آن‌ها

لَا يَشْعُرُونَ: نمی‌فهمند.

۱۹ فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي

بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

فَتَبَسَّمَ: پس تبسم کرد و

ضاحکاً: خندید

مِنْ قَوْلِهَا: از سخن او

(۶۴۶) جلد ۱۹ سوره نمل

وَقَالَ: و گفت:

رَبِّ: پروردگارا!

أَوْزِعْنِي: وادار کن مرا، توفیق بده مرا

أَنْ أَشْكُرَ: که شکر کنم، سپاس دارم

نِعْمَتِكَ الَّتِي: نعمتت را که

أَنْعَمْتَ: ارزانی داشتی

عَلَيَّ وَ: بر من و

عَلَىٰ وَالِدَيَّ: بر پدر و مادرم

وَأَنْ: و این که

أَعْمَلَ: انجام دهم

صَالِحًا: عمل صالحی که

تَرْضَاهُ: می‌پسندی، راضی می‌شوی

وَأَدْخِلْنِي: و داخل کنی مرا

بِرَحْمَتِكَ: به رحمتت

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۷)

فی: در میان

عِبَادِكَ: بندگان

الصَّالِحِينَ: صالحان.

۲۰ وَ تَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ

وَ تَفَقَّدَ: و جویا شد

الطَّيْرَ: از حال پرندگان

فَقَالَ: پس گفت:

مَالِي: چه شده است مرا

لَا أَرَى: نمی‌بینم

الْهُدُودُ: هُدُود را؟

أَمْ: آیا

كَانَ: باشد

(۶۴۸) جلد ۱۹ سوره نمل

مِنَ الْغَائِبِينَ: از غائبان؟

۲۱ لَأَعَذَّبَنَّكَ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْلَا ذُبْحَنَهُ أَوْلِيَاءُ تَبْنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

لَأَعَذَّبَنَّكَ: حتما عذاب می‌کنم او را

عَذَابًا: عذابی

شَدِيدًا: سخت

أَوْلَا ذُبْحَنَهُ: یا حتما سرش را می‌برم

أَوْلِيَاءُ تَبْنِي: مگر این که بیاورد

بِسُلْطَانٍ: دلیل

مُبِينٍ: روشنی.

۲۲ فَمَكَتْ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَأٍ بِنْتًا يَقِينٍ

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۹)

فَمَكَتْ: پس ماند، درنگ کرد

غَيْرَ بَعِيدٍ: نه چندان زیاد

فَقَالَ: پس گفت:

أَحَطْتُ: آگاهی پیدا کردم

بِما: به چیزی که

لَمْ تُحِطْ: آگاهی نیافتی تو

به: به آن،

وَ جِئْتُكَ: و آورده‌ام برای تو

مِنْ سَبَأٍ: از سبا

بِنْتًا: خبری مهم

يَقِينٍ: یقینی، درست، قطعی.

۲۳ اِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ

(۶۵۰) جلد ۱۹ سوره نمل

اِنِّي: همانا من

وَ جَدْتُ: یافتم (آنجا)

امْرَأَةً: زنی که

تَمْلِكُهُمْ: سلطنت می‌کند برای آنها

وَأُوَيْتٌ: و (به او) داده شده

مِنْ كُلِّ شَيْءٍ: از هر چیزی

وَلَهَا: و برای او

عَرْشٌ: عرش، تخت

عَظِيمٌ: بزرگی است.

۲۴ وَجَدْتُهُمْ وَقَوْمُهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ

وَجَدْتُهُمْ: و یافتم او

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۱)

وَقَوْمُهَا: و قومش را که

يَسْجُدُونَ: سجده می‌کنند

لِلشَّمْسِ: برای خورشید

مِنْ دُونِ: به جای

اللَّهِ: خدا،

وَزَيْنَ: و زینت داده

لَهُمْ: برای آنها

الشَّيْطَانُ: شیطان

أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را

فَصَدَّهُمْ: پس بازداشته آنها را

عَنِ السَّبِيلِ: از راه (راست)

فَهُمْ: پس ایشان

لَا يَهْتَدُونَ: هدایت نیافته‌اند.

(۶۵۲) جلد ۱۹ سوره نمل

۲۵ أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ

أَلَّا يَسْجُدُوا: این که سجده نکنند

لِلَّهِ الَّذِي: برای خدایی که

يُخْرِجُ: خارج می‌کند

الْخَبَاءَ: پنهانی‌ها را

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

وَيَعْلَمُ: و می‌داند

ما: آن چه را

تُخْفُونَ: مخفی می کنید

وَمَا: و آن چه را

تُغْلِبُونَ: آشکار می کنید.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۳)

۲۶ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

اللَّهُ: خدایی که

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او که

رَبُّ الْعَرْشِ: صاحب عرش

الْعَظِيمِ: بزرگ است.

۲۷ قَالَ سَتَنْظُرُونَ أَصَدَقْتُمْ أَمْ كُنتُمْ مِنَ الْكَاذِبِينَ

قَالَ: (سلیمان) گفت:

سَتَنْظُرُونَ: به زودی خواهیم دید

أَصَدَقْتُمْ: آیا راست گفتمی

أَمْ كُنتُمْ: یا بودی

مِنَ الْكَاذِبِينَ: از دروغگویان.

(۶۵۴) جلد ۱۹ سوره نمل

۲۸ اِذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ

إِذْهَبْ: بپر

بِكِتَابِي هَذَا: این نامه مرا

فَأَلْقِهْ: پس بیفکن آن را

إِلَيْهِمْ ثُمَّ: به سویشان سپس

تَوَلَّ: پشت کن، دور شو

عَنْهُمْ: از آنها،

فَانظُرْ: پس بین

ماذا: چه چیزی

يَرْجِعُونَ: برمی گردانند، چه پاسخی می دهند.

۲۹ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُؤَا إِنِّي الْغَيْبُ إِلَيْ كِتَابٍ كَرِيمٍ

قَالَتْ: (ملکه سبا) گفت:

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۵)

يَا أَيُّهَا: ای

الْمَلَأُؤَا: اشراف! بزرگان!

إِنِّي: همانا

الْقِيَّ: افکنده شده

إِلَيَّ: به سوی من

كِتَابٌ: نامه‌ای

كَرِيمٌ: ارجمند، گرامی.

۳۰ إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّهُ: به درستی که آن

مِنْ سُلَيْمَانَ: از طرف سلیمان است.

وَإِنَّهُ: و به درستی که آن

بِسْمِ اللَّهِ: به نام خداوند

الرَّحْمَنِ: هستی بخش

(۶۵۶) جلد ۱۹ سوره نمل

الرَّحِيمِ: مهربان است.

۳۱ أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَيَّ وَأُتُونِي مُسْلِمِينَ

أَلَّا تَعْلَمُوا: این که برتری جویی نکنید

عَلَيَّ: بر من

وَأُتُونِي: و بیاید نزد من

مُسْلِمِينَ: در حالی که تسلیم (حق) هستید.

۳۲ قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ

قَالَتْ: گفت:

يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ: ای بزرگان!

أَفْتُونِي: نظر دهید به من

فِي أَمْرِي: در کارم که

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۷)

مَا كُنْتُ: نبودم

قَاطِعَةً: تصمیم گیرنده

أَمْرًا حَتَّى: کاری تا

تَشْهَدُونِ: نزد من حاضر و ناظر باشید.

۳۳ قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةً وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

قَالُوا نَحْنُ: گفتند: ما

أَوْلُوا قُوَّةً: صاحبان قوت و نیرو

وَأُولُوا: و صاحبان

بَأْسٍ شَدِيدٍ: جنگاوریم

وَالْأَمْرُ: و (اختیار) کار

إِلَيْكَ: با توست

فَانظُرِي: پس نظر کن، ببین

(۶۵۸) جلد ۱۹ سوره نمل

ماذا تأمرين: چه امر می کنی.

۳۴ قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَءَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ

قَالَتْ: (ملکه) گفت:

إِنَّ الْمُلُوكَ: همانا پادشاهان

إِذَا دَخَلُوا: وقتی داخل شوند

قَرْيَةً: به شهری،

أَفْسَدُوهَا: تباه می کنند آن را

وَجَعَلُوا: و قرار می دهند

أَعْرَءَ: عزیزان

أَهْلِهَا: اهلس را

آذِلَّةً: ذلیل و خوار

وَكَذَلِكَ: و این چنین

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۹)

يَفْعَلُونَ: عمل می کنند.

۳۵ وَآتَىٰ مُرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ

وَآتَىٰ: و به درستی که من

مُرْسَلَةٌ: فرستنده ام

إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ: به سويشان هديه ای،

فَنَاظِرَةٌ: پس ناظرم، تا ببینم

بِمَ يَرْجِعُ: با چه (پاسخی) برمی گردند

الْمُرْسَلُونَ: فرستادگان.

۳۶ فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتِمِدْنِي بِمَالٍ فَمَا آتَانِي اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا تَكْتُمُ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ

فَلَمَّا جَاءَ: پس وقتی که آمد

(۶۶۰) جلد ۱۹ سوره نمل

سُلَيْمَانَ: نزد سلیمان،

قَالَ: گفت: (سلیمان)

أَتِمِدْنِي: آیا مرا مدد می دهی

بِمَالٍ فَمَا: با مال؟ پس آن چه

آتَانِي اللَّهُ: داده به من خدا،

خَيْرٌ مِّمَّا: بهتر است از آن چه

اتیکم: به شما داده است

بَلْ أَنْتُمْ: بلکه شما

بِهَدِيَّتِكُمْ: با هدیه‌تان

تَفْرَحُونَ: خوشحالید، شادی می‌کنید.

۳۷ اِرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ

اِرْجِعْ إِلَيْهِمْ: بازگرد به سویشان

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۱)

فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ: پس حتما می‌آوریم بر سرشان

بِجُنُودٍ: سپاه‌یانی که

لَا قِبَلَ: هیچ‌توان مقابله نیست

لَهُمْ بِهَا: برای ایشان به آن

وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ: و حتما بیرون می‌کنیم آن‌ها را

مِنْهَا أَذِلَّةً: از آن جا با ذلت

وَهُمْ: در حالی که آن‌ها از

صَاغِرُونَ: حقیرانند.

۳۸ قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ

قَالَ: گفت: (سلیمان)

يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا: ای بزرگان!

أَيُّكُمْ: کدام یک از شما

(۶۶۲) جلد ۱۹ سوره نمل

يَأْتِينِي: می‌آورد نزد من

بِعَرْشِهَا قَبْلَ: تخت او را قبل از

أَنْ يَأْتُونِي: این که بیایند نزد من

مُسْلِمِينَ: به حالت تسلیم؟

۳۹ قَالَ عِفْرِيْتُ مِنَ الْجِنِّ أَنَا أَتِيكَ بِه قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ

قَالَ عِفْرِيْتُ: گفت: عفریتی

مِنَ الْجِنِّ: از جن

أَنَا أَتِيكَ به: من می‌آورم نزد تو آن را

قَبْلَ أَنْ تَقُومَ: قبل از این که برخیزی

مِنْ مَقَامِكَ: از مجلس، از جایگاهت،

وَإِنِّي عَلَيْهِ: و همانا من بر آن

لَقَوِيٌّ أَمِينٌ: هر آینه توانا و امینم.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۳)

۴۰ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَتْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ
 أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ
 قَالَ الَّذِي: گفت: کسی که

عِنْدَهُ عِلْمٌ: نز او علمی، دانشی

مِنَ الْكِتَابِ: از کتاب بود،

أَنَا آتِيكَ بِهِ: من می آورم نزد تو آن را

قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ: قبل از این که برگردد

إِلَيْكَ: به سوی تو

طَرْفُكَ: پلک چشم تو،

فَلَمَّا رَأَاهُ: پس وقتی که دید آن را

مُسْتَقِرًّا: حاضر و قرار گرفته

(۶۶۴) جلد ۱۹ سوره نمل

عِنْدَهُ: نزد خود،

قَالَ هَذَا: گفت: این

مِنْ فَضْلِ: از فضل

رَبِّي: پروردگار من است

لِيَتْلُوَنِي: تا آزمایش کند مرا،

ءَأَشْكُرُ: آیا شکر می کنم

أَمْ أَكْفُرُ: یا کفر می ورزم، ناسپاسی می کنم؟

وَمَنْ شَكَرَ: و هر کس شکر کند،

فَإِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَشْكُرُ: شکر می کند

لِنَفْسِهِ: به سود خودش،

وَمَنْ كَفَرَ: و هر کس کفران کند

فَإِنَّ رَبِّي: پس همانا پروردگارم

غَنِيٌّ كَرِيمٌ: بی نیاز و کریم است.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۵)

۴۱ قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ

قَالَ نَكِّرُوا: گفت: ناشناس سازید

لَهَا عَرْشَهَا: برای او تختش را

نَنْظُرْ: ببینیم

أَتَهْتَدِي: آیا راه می یابد، می برد

أَمْ تَكُونُ: یا می باشد

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

لا يَهْتَدُونَ: پی نمی‌برند، هدایت نمی‌شوند؟

۴۲ فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكَ قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَاءَتْ: آمد (ملکه)

(۶۶۶) جلد ۱۹ سوره نمل

قِيلَ: (به او) گفته شد:

أَهَكَذَا: آیا همین گونه است

عَرْشُكَ: تخت تو؟

قَالَتْ: گفت: (ملکه)

كَأَنَّهُ هُوَ: گویا این خود آن است

وَأُوتِينَا الْعِلْمَ: و واقف شده بودیم ما

مِنْ قَبْلِهَا: قبل از این

وَ كُنَّا مُسْلِمِينَ: و بودیم تسلیم.

۴۳ وَ صَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ

وَ صَدَّهَا: و باز داشت او را

مَا كَانَتْ تَعْبُدُ: از آن چه می‌پرستید

مِنْ دُونِ: غیر از

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۷)

اللَّهُ: خدا،

إِنَّهَا كَانَتْ: به درستی که او بود

مِنْ قَوْمٍ: از قوم، از گروه

كَافِرِينَ: کافران.

۴۴ قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَ كَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَ

أَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قِيلَ لَهَا: گفته شد: به او

ادْخُلِي: داخل کاخ شو

الصَّرْحَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَأَتْهُ: دید آن را

(۶۶۸) جلد ۱۹ سوره نمل

حَسِبَتْهُ: گمان کرد آن

لُجَّةً: نهر آبی است

وَ كَشَفْتُ: و نمایان کرد، برهنه کرد
 عَنْ سَاقَيْهَا: ساقهایش را،
 قَالَ: گفت: (سلیمان)
 إِنَّهُ صَرَخُ: همانا آن کاخی
 مُمَرَّدٌ: صیقلی شده
 مِنْ قَوَارِيرَ: از بلورهاست.
 قَالَتْ: گفت: (ملکه)
 رَبِّ: پروردگارا!

إِنِّي: به درستی که من
 ظَلَمْتُ نَفْسِي: ظلم کردم به خودم
 وَأَسَلَمْتُ: و تسلیم شدم
 مَعَ سُلَيْمَانَ: با سلیمان
 سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۹)
 لِلَّهِ: برای خداوند،
 رَبِّ الْعَالَمِينَ: پروردگار جهانیان.
 «پایان جزء ۱۹»

(۶۷۰) جلد ۱۹ سوره نمل

۶۱ أَمْنَ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَ جَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَ جَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَ جَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ؕ إِنَّ مَعَ اللَّهِ لَأَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ
 أَمْنٌ: یا کسی که
 جَعَلَ: قرار داد
 الْأَرْضَ: زمین را
 قَرَارًا: قرارگاه، آرامگاه
 وَ جَعَلَ: و قرار داد
 خِلَالَهَا: لابلائی آن
 أَنْهَارًا: نه‌هایی، رودهایی
 وَ جَعَلَ: و قرار داد
 لَهَا: برای آن
 رَوَاسِيَ: کوه‌های ثابت
 وَ جَعَلَ: و قرار داد

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۱)

بَيْنَ: بین
 الْبَحْرَيْنِ: دو دریا
 حَاجِزًا: حائلی، مانعی.

ءِ إِلَهٍ: آیا معبودی

مَعَ إِلَهٍ: با خدا هست؟

بَلْ: بلکه

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۶۲ أَمْنَ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ ۗ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَدَّكَّرُونَ

أَمْنٌ: یا کسی که

يُجِيبُ: اجابت می کند

(۶۷۲) جلد ۲۰ سوره نمل

الْمُضْطَرَّ: درمانده را

إِذَا: هنگامی که

دَعَاهُ: بخواندش

وَيَكْشِفُ: و برطرف می سازد

السُّوءَ: گرفتاری را، بدی را

وَيَجْعَلُكُمْ: و قرار می دهد شما را

خُلَفَاءَ: جانشینان

الْأَرْضِ: زمین؟

ءِ إِلَهٍ: آیا معبودی

مَعَ: با

اللَّهِ: خدا هست؟

قَلِيلًا ما: چه کم

تَدَّكَّرُونَ: متذکر می شوید.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۳)

۶۳ أَمْنَ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُزِيلِ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ إِلَهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

أَمْنٌ: یا کسی که

يَهْدِيكُمْ: هدایت می کند شما را

فِي ظُلُمَاتِ: در تاریکی های

الْبَرِّ: خشکی

وَالْبَحْرِ: و دریا

وَمَنْ: و چه کسی

يُزِيلُ: می فرستد

الرِّيحَ: بادها را

بُشْرًا: بشارت دهنده

بَيْنَ يَدَيْ: پیشاپیش

رَحْمَتِهِ: رحمتش؟

(۶۷۴) جلد ۲۰ سوره نمل

ءَالِهَ: آیا معبودی

مَعَ اللّٰهِ: با خدا هست؟

تَعَالَى: برتر است

اللّٰهُ: خداوند

عَمَّا: از آن چه

يُشْرِكُونَ: شریک قرار می دهند.

۶۴ اَمَّنْ يَبْدُوْا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ وَ مَنْ يُرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْاَرْضِ ؕ اَللّٰهُ مَعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ

اَمَّنْ: یا کسی که

يَبْدُوْا: آغاز می کند

الْخَلْقَ: خلقت را

ثُمَّ: سپس

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۵)

يُعِيْدُهُ: برمی گرداند آن را

وَ مَنْ: و کسی که

يُرْزُقُكُمْ: روزی می دهد به شما

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

وَ الْاَرْضِ: و زمین.

ءَالِهَ: آیا معبودی

مَعَ اللّٰهِ: با خدا هست؟

قُلْ: بگو:

هَاتُوْا: بیاورید

بُرْهَانَكُمْ: دلالتان را

اِنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِيْنَ: از راستگویان.

۶۵ قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْاَرْضِ الْعَيْبَ

(۶۷۶) جلد ۲۰ سوره نمل

اِلَّا اللّٰهُ وَ مَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّانَ يُبْعَثُوْنَ

قُلْ: بگو:

لَا يَعْلَمُ: نمی داند

مَنْ فِي: کسی در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

الْغَيْبِ: غیب را

إِلَّا اللَّهَ: مگر خدا،

وَمَا يَشْعُرُونَ: و نمی‌دانند

آيَانَ: کی، چه وقت

يُيَعْتُونَ: برانگیخته می‌شوند.

۶۶ بَلِ إِذْ أَرَاكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلِ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلِ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۷)

بَلِ: بلکه

إِذْ أَرَاكَ: به پایان رسیده

عِلْمُهُمْ: علم آن‌ها

فِي الْآخِرَةِ: در مورد آخرت.

بَلِ: بلکه

هُمُ: ایشان

فِي شَكٍّ: در شکند

مِنْهَا: از آن

بَلِ: بلکه

هُمُ: ایشان

مِنْهَا: در مورد آن

عَمُونَ: کورند.

۶۷ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبًاؤُنَا

(۶۷۸) جلد ۲۰ سوره نمل

أَتِنَّا لَمُخْرَجُونَ

وَقَالَ: و گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

إِذَا: آیا هنگامی که

كُنَّا: شدیم

تُرَابًا: خاک

وَآبًاؤُنَا: و پدرانمان،

أَتِنَّا: آیا همانا ما

لَمُخْرَجُونَ: واقعا بیرون آورده می‌شویم؟

۶۸ لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۹)

وُعِدْنَا: وعده داده شدیم

هذا: به این،

نَحْنُ وَ: ما و

آبَاؤُنَا: پدرانمان

مِنْ قَبْلُ: از قبل

إِنْ هَذَا: نیست این

إِلَّا أَسَاطِيرُ: مگر افسانه‌های

الْأَوَّلِينَ: پیشینان.

۶۹ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

قُلْ: بگو:

سِيرُوا: سیر کنید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

(۶۸۰) جلد ۲۰ سوره نمل

فَانظُرُوا: پس بنگرید

كَيْفَ: چگونه

كَانَ: بود

عَاقِبَةُ: عاقبت

الْمُجْرِمِينَ: گنه کاران.

۷۰ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ

وَلَا تَحْزَنْ: و غم مخور

عَلَيْهِمْ: بر آنها

وَلَا تَكُنْ: و نباش

فِي ضَيْقٍ: در تنگی و سختی

مِمَّا: از آن چه

يَمْكُرُونَ: مکر می کنند.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۱)

۷۱ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

وَيَقُولُونَ: و می گویند:

مَتَى: کی است

هذا: این

الْوَعْدُ: وعده

أَنْ كُنْتُمْ: اگر هستید

صَادِقِينَ: از راستگویان؟

۷۲ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ
قُلْ: بگو:

عَسَى: شاید

أَنْ يَكُونَ: این که باشد

(۶۸۲) جلد ۲۰ سوره نمل

رَدِفَ لَكُمْ: در پی شما

بَعْضُ الَّذِي: بعضی از آن چه که

تَسْتَعْجِلُونَ: به شتاب می طلبید.

۷۳ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ

وَإِنَّ: و همانا

رَبَّكَ: پروردگارت

لَذُو فَضْلٍ: هر آینه دارای فضلی

عَلَى النَّاسِ: بر مردم است،

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَهُمْ: بیشترشان

لَا يَشْكُرُونَ: سپاسگزاری نمی کنند.

۷۴ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيُعَلِّمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۳)

وَمَا يُعْلِنُونَ

وَإِنَّ: و به درستی که

رَبَّكَ: پروردگار تو

لَيُعَلِّمُ: حتما می داند

مَا تُكِنُّ: آن چه پنهان می دارد

صُدُورُهُمْ: سینه هایشان

وَمَا: و آن چه

يُعْلِنُونَ: آشکار می کنند.

۷۹ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ

فَتَوَكَّلْ: پس توکل کن

عَلَى اللَّهِ: بر خدا،

إِنَّكَ: به درستی که تو

عَلَى الْحَقِّ: بر حق

(۶۸۴) جلد ۲۰ سوره نمل

الْمُبِينِ: آشکاری.

۸۰ إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمَعُ الضُّمَّ الدُّعَاءِ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ

إِنَّكَ: همانا تو

لَا تَسْمَعُ: نمی توانی شنوا کنی

الْمَوْتَى: مردگان را

وَلَا تَسْمَعُ: و نمی توانی شنوایی کنی

الضُّمَّ: کران را

الدُّعَاءِ: صدا کنی

إِذَا: هنگامی که

وَلَّوْا: پشت کردند

مُدْبِرِينَ: در حال فرار و گریز

۸۱ وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَى عَنِ ضَلَالَتِهِمْ

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۵)

إِنْ تَسْمَعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَاهُمْ مُسْلِمُونَ

وَمَا أَنْتَ: و نیستی تو

بِهَادِي: هدایت کننده

الْعُمَى عَنِ: کوران از

ضَلَالَتِهِمْ: گمراهی شان،

إِنْ تَسْمَعُ: نمی توانی بشنوایی

إِلَّا مَنْ: مگر کسانی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان بیاورند

بِآيَاتِنَا: به آیات ما،

فَهُمْ مُسْلِمُونَ: پس ایشان تسلیمند.

۸۸ وَ تَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَ هِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي أَنْتَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ

(۶۸۶) جلد ۲۰ سوره نمل

وَ تَرَى الْجِبَالَ: و می بینی کوه‌ها را،

تَحْسَبُهَا: می پنداری که آن

جَامِدَةً: ثابت و بی حرکت است

وَ هِيَ: در حالی که

تَمُرُّ: حرکت می کند

مَرَّ السَّحَابِ: (مانند) حرکت ابرها.

صُنِعَ: ساخت و ساز، آفرینش

اللَّهِ الَّذِي: خداست که

اتَّقَنَ: محکم و استوار کرده

كُلَّ شَيْءٍ: هر چیزی را،

إِنَّهُ: به درستی که او

خَبِيرٌ بِمَا: آگاه است به آن چه

تَفْعُلُونَ: انجام می‌دهید.

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۷)

۸۹ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ مِنْ فَرْعٍ يُؤْمِنُ

مَنْ: کسی که

جاءَ: بیاورد

بِالْحَسَنَةِ: (کار) نیکی،

فَلَهُ: پس برای اوست

خَيْرٌ: بهتر

مِنْهَا: از آن

وَ هُمْ: و ایشان

مِنْ فَرْعٍ: از هراس، وحشت

يُؤْمِنُ: آن روز

امِنُونَ: درامانند.

۹۰ وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي النَّارِ

(۶۸۸) جلد ۲۰ سوره نمل

هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

وَ مَنْ: و هر که

جاءَ: بیاورد

بِالسَّيِّئَةِ: (عمل) بدی،

فَكُبَّتْ: پس افکنده شوند

وَ جُوهُهُمْ: با صورت‌هایشان

فِي النَّارِ: در آتش.

هَلْ: آیا

تُجْزَوْنَ: جزا داده می‌شوید

إِلَّا مَا: جز آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می‌دادید؟

سوره نمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۹)

«سوره قصص»

۱ طسآمآ

طسآمآ: از حروف مقطعه

۲ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

تِلْكَ آيَاتُ: این آیات

الْكِتَابِ الْمُبِينِ: کتاب روشنگر است.

۳ تَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

تَتْلُوا عَلَيْكَ: تلاوت می‌کنیم بر تو

مِنْ نَبَأِ مُوسَى: از خبر موسی

وَ فِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ: و فرعون به حق

لِقَوْمٍ: برای قومی که

(۶۹۰) جلد ۲۰ سوره قصص

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند.

۴ إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَ جَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ مِنْهُمْ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَ يَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ

إِنَّ فِرْعَوْنَ: به درستی که فرعون

عَلَا فِي الْأَرْضِ: برتری جست در زمین

وَ جَعَلَ أَهْلَهَا: و قرار داد اهلس را

شِيَعًا: گروه، گروه

يَسْتَضِعُّ: به ضعف و ناتوانی می‌کشاند

طَائِفَةً مِنْهُمْ: گروهی از آنها

يُذَبِّحُ: ذبح می‌کرد، سر می‌برد

أَبْنَاءَهُمْ: پسرانشان را

وَ يَسْتَحْيِي: و زنده نگه می‌داشت

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۱)

نِسَاءَهُمْ: زنانشان را،

إِنَّهُ كَانَ: پس او بود

مِنَ الْمُفْسِدِينَ: از فساد کنندگان.

۵ وَ نُريدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

وَ نُريدُ: و می‌خواهیم

أَنْ نَمُنَّ: که منت گزاریم

عَلَى الَّذِينَ: بر کسانی که

اسْتَضَعُّوا: ضعیف شمرده شدند

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَنَجَعَلُهُمْ: و قرار دهیم ایشان را

أَيْمَةً: پیشوایان

وَنَجَعَلُهُمْ: و قرار دهیم ایشان را

(۶۹۲) جلد ۲۰ سوره قصص

الْوَارِثِينَ: وارثان.

۶ وَنُمَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ

وَنُمَكِّنْ: و قدرت دهیم

لَهُمْ: به آن‌ها

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَنُرِيَ: و نشان دهیم

فِرْعَوْنَ: به فرعون

و هَامَانَ: و هامان

وَجُنُودَهُمَا: و سربازان آن دو

مِنْهُمْ: از ایشان

ما: آن چه را که

كَانُوا يَحْذَرُونَ: حذر می کردند.

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۳)

۷ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

وَأَوْحَيْنَا: و وحی نمودیم

إِلَىٰ أُمِّ: به مادر

مُوسَى: موسی

أَنْ أَرْضِعِيهِ: که شیر بده به او

فَإِذَا: پس وقتی که

خِفْتِ: ترسیدی

عَلَيْهِ: بر او

فَأَلْقِيهِ: پس بیفکن او را

فِي الْيَمِّ: در دریا

وَلَا تَخَافِي: و نترس

(۶۹۴) جلد ۲۰ سوره قصص

وَلَا تَحْزَنِي: و غمگین مباش،

إِنَّا: همانا من

رَادُّوهُ: برگرداننده‌ایم او را

إِلَيْكَ: به سوی تو

وَ جَاعِلُوهُ: و قرار می‌دهیم او را

مِنَ الْمُرْسَلِينَ: از فرستاده شدگان.

۸ فَالْتَقَطَهُ الْفِرْعَوْنُ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَ حَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ جُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ

فَالْتَقَطَهُ: پس بر گرفتند او را

ال: خاندان

فِرْعَوْنَ: فرعون

لِيَكُونَ: تا باشد

لَهُمْ: برای آنها

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۵)

عَدُوًّا: دشمنی

وَ حَزَنًا: و (مایه) غم و اندوه.

إِنَّ فِرْعَوْنَ: به درستی که فرعون

وَ هَامَانَ: و هامان

وَ جُنُودَهُمَا: و سربازانشان

كَانُوا: بودند

خَاطِئِينَ: از خطاکاران.

۹ وَ قَالَتِ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ قُرَّتْ عَيْنِي لِي وَ لَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَ هُمْ لَا يَشْعُرُونَ

وَ قَالَتِ: و گفت:

امْرَأَةً: همسر

فِرْعَوْنَ: فرعون

(۶۹۶) جلد ۲۰ سوره قصص

قُرَّتْ: (این کودک) روشنی

عَيْنِي لِي: چشم من

وَ لَكَ: و تو باشد،

لَا تَقْتُلُوهُ: نکشید او را

عَسَىٰ: شاید

أَنْ يَنْفَعَنَا: که نفع دهد ما را

أَوْ نَتَّخِذَهُ: یا بگیریم او را

وَ لَدًا: به فرزندی،

وَ هُمْ: در حالی که ایشان

لَا يَشْعُرُونَ: نمی‌فهمیدند.

۱۰ وَ اصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدَىٰ بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۷)

وَ أَصْبَحَ: و گردید

فُوَادُ: دل

أُمُّ مُوسَى: مادر موسی

فَارِغًا: خالی، تهی،

أَنْ كَادَتْ: نزدیک بود که

لَتَّبَدَى: لو دهد، ظاهر کند

بِهِ لَوْ: آن را اگر

لَا أَنْ رَبَطْنَا: محکم نکرده بودیم

عَلَى قَلْبِهَا: قلبش را،

لِتَكُونَ: تا باشد

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: از مؤمنان.

۱۱ وَ قَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ وَ هُمْ لَا يَشْعُرُونَ

(۶۹۸) جلد ۲۰ سوره قصص

وَ قَالَتْ: و گفت:

لِأُخْتِهِ: به خواهر او

قُصِّيهِ: دنبال کن او را،

فَبَصُرَتْ: پس دید

بِهِ عَنْ: او را از

جُنْبٍ: دور، گوشه‌ای

وَ هُمْ: در حالی که آنها

لَا يَشْعُرُونَ: نمی فهمیدند.

۱۲ وَ حَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَ لَكُمْ وَ هُمْ لَهُ نَاصِحُونَ

وَ حَرَّمْنَا: و حرام کردیم ما

عَلَيْهِ: بر او

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۹)

الْمَرَاضِعَ: دایگان را، زنان شیرده را

مِنْ قَبْلُ: از قبل،

فَقَالَتْ: پس گفت:

هَلْ: آیا

أَدُلُّكُمْ: راهنمایی کنم شما را

عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ: بر خانواده‌ای که

يَكْفُلُونَ: سرپرستی کنند او را

لَكُمْ: برای شما

وَهُمْ لَهُ: و ایشان برای او

ناصِحُونَ: خیرخواه باشند؟

۱۳ فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

فَرَدَدْنَاهُ: پس باز گردانیدیم او را

(۷۰۰) جلد ۲۰ سوره قصص

إِلَىٰ أُمِّهِ: به مادرش

كَيْ تَقَرَّ: تا روشن شود

عَيْنُهَا: چشمش

وَلَا تَحْزَنَ: و غم نخورد

وَلِتَعْلَمَ: و تا بداند

أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ: که وعده خداوند

حَقٌّ: حق است

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۱۴ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

وَلَمَّا: و وقتی که

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۱)

بَلَغَ: رسید

أَشُدَّهُ: به رشدش

وَاسْتَوَىٰ: و تعادل پیدا کرد

آتَيْنَاهُ: دادیم ما به او

حُكْمًا: حکمت

وَعِلْمًا: و دانش،

وَكَذَلِكَ: و این چنین

نَجْزِي: جزا می دهیم

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

۱۵ وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتِغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَىٰ

الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَزَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ

(۷۰۲) جلد ۲۰ سوره قصص

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ: و داخل شهر شد

عَلَىٰ حِينٍ: در هنگام

غَفَلَةٌ: بی‌خبری و غفلت
 مِنْ أَهْلِهَا: اهلس،
 فَوَجَدَ: پس یافت
 فِيهَا: در آن جا
 رَجُلَيْنِ: دو مرد را
 يَقْتَتِلَانِ: که زد و خورد می‌کردند
 هَذَا مِنْ: یکی از
 شَيْعَتِهِ: پیروان او
 وَ هَذَا مِنْ: و یکی از
 عَدُوِّهِ: دشمنانش بود،
 فَاسْتَاغَاثَهُ: پس یاری خواست
 الَّذِي مِنْ: آن که از

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۳)

شَيْعَتِهِ: پیروانش بود
 عَلَى الَّذِي: بر آن که
 مِنْ عَدُوِّهِ: از دشمنانش بود،
 فَوَكَرَهُ: پس مشت زد به او
 مُوسَى: موسی
 فَقَضَى: پس تمام شد کار
 عَلَيْهِ: بر او،
 قَالَ: گفت:

هذا: این

مِنْ عَمَلٍ: از عمل
 الشَّيْطَانِ: شیطان بود،
 إِنَّهُ: به درستی که او
 عَدُوٌّ مُضِلٌّ: دشمنی گمراه کننده
 مُبِينٌ: و آشکار است.

(۷۰۴) جلد ۲۰ سوره قصص

۱۶ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
 قَالَ رَبِّ: گفت: پروردگارا!

إِنِّي: همانا من
 ظَلَمْتُ نَفْسِي: ظلم کردم به خودم
 فَاغْفِرْ لِي: پس ببخش مرا

فَغْفَرَ لَهُ: پس بخشید مرا

إِنَّهُ: زیرا که او

هُوَ الْعُفُورُ: اوست آمرزنده

الرَّحِيمُ: و مهربان

۱۷ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ

قال: گفت:

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۵)

رَبِّ: پروردگار من!

بِما: به خاطر

أَنْعَمْتَ: نعمتی که دادی

عَلَيَّ: به من

فَلَنْ أَكُونَ: پس هرگز نمی‌شوم

ظَهِيرًا: پشتیبان

لِلْمُجْرِمِينَ: مجرمان، گناه کاران.

۱۸ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُبِينٌ

فَأَصْبَحَ: پس صبح کرد

فِي الْمَدِينَةِ: در شهر

خَائِفًا: ترسان و نگران

(۷۰۶) جلد ۲۰ سوره قصص

يَتَرَقَّبُ: (درحالی که) مراقبت می‌کرد

فَإِذَا: پس ناگهان (دید)

الَّذِي: کسی که

اسْتَنْصَرَهُ: یاری خواسته بود از او

بِالْأَمْسِ: دیروز،

يَسْتَصْرِحُهُ: به یاری می‌طلبد او را،

قال: گفت:

لَهُ مُوسَى: به او موسی

إِنَّكَ: به راستی که تو

لَغَوِيٌّ: گمراه و سرگشته

مُبِينٌ: آشکاری.

۱۹ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۷)

بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که
 أَنْ أَرَادَ: خواست
 أَنْ يَبِطِشَ: که حمله‌ور شود
 بِالَّذِي: به آن که،
 هُوَ عَدُوٌّ: او دشمن
 لَهُمَا: هر دوشان بود،
 قَالَ يَا مُوسَى: گفت: ای موسی!
 أَتُرِيدُ: آیا می‌خواهی
 أَنْ تَقْتُلَنِي: که بکشی مرا
 كَمَا قَتَلْتَ: هم‌چنان که کشتی
 نَفْسًا: کسی را، یکی را
 بِالْأَمْسِ: دیروز؟

(۷۰۸) جلد ۲۰ سوره قصص

أَنْ تُرِيدَ: تو نمی‌خواهی
 إِلَّا أَنْ: مگر این که
 تَكُونَ: باشی از
 جَبَّارًا: زورگویان
 فِي الْأَرْضِ: در زمین
 وَمَا تُرِيدُ: و نمی‌خواهی
 أَنْ تَكُونَ: که باشی

مِنَ الْمُضْلِحِينَ: از صلح‌جویان، از مصلحان.

۲۰ وَ جَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَا مُوسِيَّ الْمَلَاءُ يَأْتِمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ
 وَ جَاءَ رَجُلٌ: و آمد مردی
 مِّنْ أَقْصَا: از دورترین

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۹)

الْمَدِينَةِ: (نقطه) شهر

يَسْعَى: شتابان، دوان دوان

قَالَ يَا مُوسَى: گفت: ای موسی

إِنَّ: به درستی که

الْمَلَاءُ: سران، درباریان

يَأْتِمِرُونَ: تصمیم‌گیری می‌کنند

بِكَ: در مورد تو

لِيَقْتُلُوكَ: تا بکشند تو را

فَاخْرُجْ: پس خارج شو

إِنِّي لَكَ: همانا من برای تو

مِنَ النَّاصِحِينَ: از خیرخواهانم.

۲۱ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

(۷۱۰) جلد ۲۰ سوره قصص

فَخَرَجَ: پس خارج شد

مِنْهَا: از آن (شهر)

خَائِفًا: ترسان

يَتَرَقَّبُ: (در حالی که) مراقبت می‌کرد،

قَالَ رَبِّ: گفت: پروردگارا!

نَجِّنِي: نجات بده مرا

مِنَ الْقَوْمِ: از قوم

الظَّالِمِينَ: ستمگر.

۲۲ وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ

وَلَمَّا: و وقتی که

تَوَجَّهَ: رو نهاد

تَلْقَاءَ: به جانب

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۱)

مَدْيَنَ: شهر مدین

قَالَ: گفت:

عَسَى: امیدوارم

رَبِّي: پروردگارم

أَنْ يَهْدِيَنِي: که هدایت کند مرا

سَوَاءَ السَّبِيلِ: به راه راست

۲۳ وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَد مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَأَنْسُقِي حَتَّى يُصْدِرَ

الرِّعَاءَ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ

وَلَمَّا: و زمانی که

وَرَدَ: وارد شد، رسید

مَاءَ مَدْيَنَ: به آب مدین

(۷۱۲) جلد ۲۰ سوره قصص

وَجَدَ: یافت

عَلَيْهِ: بر آن

أُمَّةً: گروهی

مِنَ النَّاسِ: از مردم را که

يَسْقُونَ: آب می‌دهند (به چهارپایان خود)

وَوَجَدَ: و یافت

مِنْ دُونِهِمْ: پشت سر آنها

امْرَأَتَيْنِ: دو زن را که

تَدْوِدَانِ: باز می‌دارند (گوسفندان خود را)

قال: گفت:

ماخِطُكُمَا: کار شما چیست؟

قالتا: گفتند،

لانسقى: آب نمی‌دهیم (به گوسفندان خود)

حَتَّى يُصْدِرَ: تا باز گردانند (گوسفندانشان را)

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۳)

الرَّعَاءُ: چوپانان،

وَأَبُونَا: و پدر ما

شَيْخٌ: پیری

كَبِيرٌ: سالخورده است.

۲۴ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

فَسَقَى: پس آب داد

لَهُمَا: برای آنها،

ثُمَّ: سپس

تَوَلَّى: برگشت

إِلَى الظِّلِّ: به سوی سایه

فَقَالَ: پس گفت:

رَبِّ: پروردگار من!

(۷۱۴) جلد ۲۰ سوره قصص

إِنِّي: همانا من

لِمَا: به هر چیزی که

أَنْزَلْتَ: نازل کنی

إِلَيَّ: به سوی من

مِنْ خَيْرٍ: از خیر و نیکی

فَقِيرٌ: محتاجم.

۲۵ فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِخْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي دَعَاكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ

نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

فَجَاءَتْهُ: پس آمد نزد او

إِخْدِيَهُمَا: یکی از آن دو زن

تَمْشِي: در حالی که راه می‌رفت

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۵)

عَلَى اسْتِحْيَاءٍ: با شرم و حیا،

قَالَتْ: گفت:

إِنَّ: به درستی که

أَبِي: پدر من

يَدْعُوكَ: می‌خواند تو را

لِيَجْزِيكَ: تا پاداش دهد تو را

أَجْرًا: اجر آن که

سَقَيْتَ: آب دادی

لَنَا: برای ما،

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَاءَهُ: آمد نزد او

وَقَصَّ: و حکایت کرد

عَلَيْهِ: بر او

الْقَصَصَ: سرگذشت را،

(۷۱۶) جلد ۲۰ سوره قصص

قال: گفت:

لَا تَخَفْ: نترس که

نَجْوَتَ: نجات یافتی

مِنَ الْقَوْمِ: از گروه

الظَّالِمِينَ: ستمکاران.

۲۶ قَالَتْ إِخْدِيَهُمَا يَا أَبْتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ

قَالَتْ: گفت:

إِخْدِيَهُمَا: یکی از آن دو زن

يَا أَبْتِ: ای پدر من!

اسْتَأْجِرْهُ: او را اجیر کن، استخدام کن

إِنَّ: همانا

خَيْرَ: بهترین

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۷)

مَنْ: کسی را که

اسْتَأْجِرْتِ: (می توانی) اجیر کنی

الْقَوِيُّ: (کسی است که) قوی

الْأَمِينُ: و امین باشد.

۲۷ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نُكْحِكَ إِخْدَى ابْنَتِي هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حَجَّجٍ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَ مَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ

سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ

قال: (شعیب) گفت:

إِنِّي: همانا من

أُرِيدُ: می خواهم

أَنْ نُكْحِكَ: که به ازدواج تو درآورم

إِخْدَى: یکی از دو

(۷۱۸) جلد ۲۰ سوره قصص

ابْنَتِي: دخترم

هَاتَيْنِ: این دو را

عَلَى أَنْ: (به شرط) این که

تَأْجُرَنِي: کار کنی برای من

ثَمَانِي: هشت

حَجَّجٍ: سال،

فَإِنْ: پس اگر

أَتَمَمْتَ: تمام کردی

عَشْرًا: ده (سال)

فَمِنْ: پس از

عِنْدِكَ: جانب خود توست،

وَ مَا أُرِيدُ: و نمی خواهم

أَنْ أَشُقَّ: که سخت بگیرم

عَلَيْكَ: بر تو

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۹)

سَتَجِدُنِي: به زودی خواهی یافت مرا

إِنْ شَاءَ اللَّهُ: که اگر بخواهد خدا

مِنَ الصَّالِحِينَ: از صالحانم.

۲۸ قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَ اللَّهُ عَلَيَّ مَانِقُولُ وَ كَيْلٌ

قال: گفت: (موسی)

ذَلِكَ: این

بَيْنِي: بین من

وَيَيْنِكَ: و بین تو (باشد)

أَيَّمَا: هر یک

الْأَجَلَيْنِ: از دو مدت را

قَضَيْتُ: به پایان رسانیدم

فَلَا عُدْوَانَ: تعدی و تحمیلی نباشد

(۷۲۰) جلد ۲۰ سوره قصص

عَلَى: بر من

وَاللَّهُ: و خداوند

عَلَى ما: بر آن چه

نَقُولُ: می گوئیم

وَكَيْلٌ: و کیل است.

۲۹ فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ

النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

قَضَى: به پایان رساند

مُوسَى: موسی

الْأَجَلَ: مدت را

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۲۱)

وَسَارَ: و حرکت کرد

بِأَهْلِهِ: با خانواده‌اش،

آنَسَ: مشاهده کرد

مِنْ جَانِبِ: از طرف

الطُّورِ: کوه طور

نارًا: آتشی،

قال: گفت:

لِأَهْلِهِ: به خانواده‌اش

امْكُثُوا: مکث کنید، بمانید (این جا)

إِنِّي: به درستی که من

آنَسْتُ: دیدم

نارًا: آتشی،

لَعَلِّي: شاید من

آتِيكُمْ: بیاورم برای شما

(۷۲۲) جلد ۲۰ سوره قصص

مِنْهَا: از آن

بِخَبْرٍ: خبری

أَوْ جَدْوَةٌ: یا شعله‌ای

مِنَ النَّارِ: از آتش

لَعَلَّكُمْ: تا شاید شما

تَضَطُّوْنَ: گرم شوید.

۳۰ فَلَمَّا آتِيهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

آتِيهَا: آمد نزد آن (شعله)

نُودِيَ: ندا داده شد

مِنْ شَاطِئِ: از جانب

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۲۳)

الْوَادِ: وادی،

الْأَيْمَنِ: سمت راست

فِي الْبُقْعَةِ: در سرزمین

الْمُبَارَكَةِ: مبارک

مِنَ الشَّجَرَةِ: از درخت،

أَنْ يَا: که ای

مُوسَى: موسی!

إِنِّي: همانا من،

أَنَا: منم

اللَّهُ: خداوند

رَبُّ: پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان.

۳۱ وَ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ

(۷۲۴) جلد ۲۰ سوره قصص

وَلِي مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ

وَأَنْ: و این که

أَلْقِ: بیانداز

عَصَاكَ: عصایت را،

فَلَمَّا: پس وقتی که

رَآهَا: دید، آن

تَهْتَزُّ: می جنبد، می خزد

كَانَها: گویی که آن
جان: مار (یا جن) است،
وَلِي مُدْبِرًا: پشت کرد و گریخت
وَلَمْ يُعَقِّبْ: و به پشت سر نگاه نکرد،
یا مُوسَى: (خطاب شد:) ای موسی!

أَقْبِلْ: رو بیاور، بیا
سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۲۵)

وَلَا تَخَفْ: و نترس،
إِنَّكَ: به درستی که تو

مِنْ: از

الْأَمْنِينَ: ایمنانی.

۳۲ أُسْلِكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَ
مَلَائِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

أُسْلِكَ: داخل کن، ببر

يَدَكَ: دستت را

فِي جَيْبِكَ: در گریبان،

تَخْرُجُ: بیرون آید

بَيْضَاءَ: سفید و درخشان

(۷۲۶) جلد ۲۰ سوره قصص

مِنْ غَيْرِ: بدون

سُوءٍ: عیب و نقص

وَاضْمَمَ: و بچسبان

إِلَيْكَ: به سوی خودت

جَنَاحَكَ: دست و بازویت را

مِنَ الرَّهْبِ: از ترس،

فَذَانِكَ: پس این دوتا

بُرْهَانَانِ: برهان

مِنْ: از جانب

رَبِّكَ: پروردگارت

إِلَى: به سوی

فِرْعَوْنَ: فرعون

وَمَلَائِهِ: و اشراف اوست.

إِنَّهُمْ: همانا ایشان

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۲۷)

کأنوا: بودند

قوما: قومی

فاسقین: فاسق.

۳۳ قَالَ رَبِّ اِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَاخَافُ اَنْ يَّقْتُلُونِ

قال: گفت: (موسی)

رَبِّ: پروردگارا!

اِنِّي: به درستی که من

قَتَلْتُ: کشته‌ام

مِنْهُمْ: از آنها

نَفْسًا: کسی را

فَاخَافُ: پس می‌ترسم

اَنْ: که

(۷۲۸) جلد ۲۰ سوره قصص

يَقْتُلُونِ: مرا بکشند.

۳۴ وَ اَخِي هَارُونُ هُوَ اَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَاَرْسَلَهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي اِنِّي اَخَافُ اَنْ يُكَذِّبُونِ

وَ اَخِي: و برادرم

هَارُونُ: هارون

هُوَ: او

اَفْصَحُ: فصیح‌تر است

مِنِّي: از من

لِسَانًا: از نظر زبان

فَاَرْسَلَهُ: پس بفرست او را

مَعِيَ: با من

رِدْءًا: به عنوان مددکار

يُصَدِّقُنِي: که مرا تصدیق کند،

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۲۹)

اِنِّي: همانا من

اَخَافُ: می‌ترسم

اَنْ: که

يُكَذِّبُونِ: تکذیب کنند.

۳۵ قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِاَخِيكَ وَ نَجْعَلُ لَكَمُ سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ اِلَيْكُمْ بِاٰيٰتِنَا اَنْتُمْ وَ مَنِ اتَّبَعَكُمْ اَلْغٰلِيُونَ

قال: گفت:

سَنَشُدُّ: به زودی محکم می‌کنیم

عَضُدَكَ: بازویت را

بِأَخِيكَ: به وسیله برادرت

وَنَجْعَلُ: و قرار می‌دهیم

لَكُمَا: برای شما دو نفر

(۷۳۰) جلد ۲۰ سوره قصص

سُلْطَانَا: سلطه‌ای،

فَلَا يَصِلُونَ: پس دست نمی‌یابند

إِلَيْكُمَا: به شما دو نفر

بِآيَاتِنَا: با (وجود) آیات ما،

أَنْتُمَا: شما دو نفر

وَمَنْ: و هر کس که

اتَّبَعَكُمَا: پیروی کند شما را

الْغَالِبُونَ: پیروزید، غالیید.

۳۶ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسِيئَا آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

جاءَهُمْ: آمد ایشان را

مُوسَى: موسی

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳۱)

بِآيَاتِنَا: با نشانه‌های ما

بَيِّنَاتٍ: که روشن است،

قَالُوا: گفتند:

ما هذا: نیست این

إِلَّا: مگر

سِحْرٌ: سحری

مُفْتَرَى: ساختگی، دروغ

وَمَا سَمِعْنَا: و نشنیدیم ما

بهذا: این را

فِي آبَائِنَا: در میان پدران

الْأَوَّلِينَ: گذشته‌مان.

۳۷ وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ

(۷۳۲) جلد ۲۰ سوره قصص

الظَّالِمُونَ

وَقَالَ: وَكَفْتُ:

مُوسَى: موسی

رَبِّي: پروردگار من

أَعْلَمُ: داناتر است

بِمَنْ: به کسی که

جاء: آورده

بِالْهُدَى: هدایت را

مِنْ عِنْدِهِ: از نزد او

وَمَنْ: و چه کسی

تَكُونُ: می‌باشد

لَهُ: برای او

عَاقِبَةُ: عاقبت

الدَّارِ: خانه، سرای آخرت،

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳۳)

أَنَّهُ: به درستی که

لَا يُفْلِحُ: رستگار نمی‌شوند

الظَّالِمُونَ: ظالمان.

۳۸ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانَ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صِرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَ

إِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ

وَقَالَ: وَكَفْتُ:

فِرْعَوْنُ: فرعون

يَا أَيُّهَا: ای

الْمَلَأُ: بزرگان!، اشراف!

مَا عَلِمْتُ: نمی‌شناسم

لَكُمْ: برای شما

(۷۳۴) جلد ۲۰ سوره قصص

مِنْ: هیچ

إِلَهٍ: الهی

غَيْرِي: غیر از خودم

فَأَوْقِدْ لِي: پس بیفروز برای من

يَا هَامَانَ: ای هامان!

عَلَى الطِّينِ: بر گِل،

فَاجْعَلْ: پس قرار بده

لی: برای من

صَرْحًا: برجی، کاخی

لَعَلِّي: شاید که من

أَطَّلِعُ: اطلاع پیدا کنم

إِلَى إِلَهٍ: از خدای

مُوسَى: موسی

وَإِنِّي: و همانا من

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳۵)

لَأُظَاهِرَهُ: واقعا می‌پندارم که او

مِنَ الْكَافِرِينَ: از دروغگویان است.

۳۹ وَ اسْتَكْبَرَ هُوَ وَ جُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَ ظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ

وَ اسْتَكْبَرَ: و تکبر ورزیدند

هُوَ وَ: او و

جُنُودُهُ: سپاهیانش

فِي الْأَرْضِ: در زمین

بِغَيْرِ الْحَقِّ: به ناحق،

وَ ظَنُّوا: و گمان کردند که

أَنَّهُم: همانا ایشان

إِلَيْنَا: به سوی ما

لَا يُرْجَعُونَ: بازگردانده، نمی‌شوند.

(۷۳۶) جلد ۲۰ سوره قصص

۴۰ فَآخَذْنَاهُ وَ جُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

فَآخَذْنَاهُ: پس گرفتیم ما او را

وَ جُنُودَهُ: و سپاهیانش را

فَنَبَذْنَاهُمْ: پس افکندیم آن‌ها را

فِي الْيَمِّ: در دریا،

فَاَنْظُرْ: پس بنگر

كَيْفَ: چگونه

كَانَ: بود

عَاقِبَةُ: عاقبت

الظَّالِمِينَ: ستمکاران.

۴۱ وَ جَعَلْنَاهُمْ آئِمَّةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳۷)

وَجَعَلْنَاهُمْ: و قرار دادیم ما آن‌ها را

أئمةً: پیشوایانی که

يَدْعُونَ: می خواندند

إلى: به سوی

النار: آتش،

و يَوْم: و روز

القيامة: قیامت

لا يَنْصَرُونَ: یاری نخواهند شد.

۴۲ وَ اتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ

وَ اتَّبَعْنَاهُمْ: و روانه آن‌ها کردیم

فِي هَذِهِ الدُّنْيَا: در این دنیا

لَعْنَةً: لعنتی،

(۷۳۸) جلد ۲۰ سوره قصص

وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: و روز قیامت

هُمْ: ایشان

مِنَ الْمَقْبُوحِينَ: از زشت رویانند.

۴۳ وَ لَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ رَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

آتَيْنَا: دادیم ما

مُوسَى الْكِتَابَ: به موسی کتاب

مِنَ بَعْدِ: از بعد

مَا أَهْلَكْنَا: آن که هلاک نمودیم

الْقُرُونَ: نسل‌های

الْأُولَى: گذشته را، پیشین را،

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳۹)

بصائر: بصیرت‌ها (باشد)

لِلنَّاسِ وَ هُدًى: برای مردم و هدایتی

وَ رَحْمَةً: و رحمتی،

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَتَذَكَّرُونَ: متذکر شوند.

۴۴ وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ مَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ

وَ مَا كُنْتَ: و نبودی تو

بِجَانِبِ: در طرف

الْغُرَبَىِّ: غربی (کوه طور)

اِذْ: هنگامی که

قَضَيْنَا: وا گذاشتیم

إِلَى مُوسَى: به موسی

(۷۴۰) جلد ۲۰ سوره قصص

الْأَمْرَ: کار را،

وَمَا كُنْتَ: و نبودی تو

مِنَ الشَّاهِدِينَ: از حاضران.

۴۵ وَ لَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَ مَا كُنْتَ ثَاوِيَا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَ لَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

وَ لَكِنَّا: و لیکن ما

أَنشَأْنَا: به وجود آوردیم

قُرُونًا: نسل‌هایی،

فَتَطَاوَلَ: پس طولانی شد

عَلَيْهِمْ: برایشان

الْعُمُرُ: عمر،

وَمَا كُنْتَ: و نبودی تو

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۴۱)

ثَاوِيَا: ساکن، مقیم

فِي: در میان

أَهْلِ: اهل

مَدْيَنَ: مدین

تَتْلُوا: تا بخوانی

عَلَيْهِمْ: بر آنها

آيَاتِنَا: آیات ما را

وَ لَكِنَّا: ولیکن ما

كُنَّا: بودیم که

مُرْسِلِينَ: فرستنده‌ایم.

۴۶ وَ مَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحِمَهُ مِنْ رَبِّكَ لِيُتَذَرَّ قَوْمًا مَا أَتَيْهِمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

(۷۴۲) جلد ۲۰ سوره قصص

وَمَا كُنْتَ: و نبودی تو

بِجَانِبِ: در طرف

الطُّورِ: کوه طور

إِذْ: زمانی که

نَادَيْنَا: ندا دادیم،

وَلَكِنْ: ولیکن

رَحْمَةً: رحمتی

مِنْ: از جانب

رَبِّكَ: پروردگار توست

لِتُنذِرَ: تا بیم دهی

قَوْمًا: قومی را که

ما آتَيْهِمْ: نیامده ایشان را

مِنْ: هیچ

نَذِيرٍ: انذار کننده‌ای

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۴۳)

مِنْ قَبْلِكَ: پیش از تو

لَعَلَّهُمْ: امید است که ایشان

يَتَذَكَّرُونَ: متذکر شوند.

۴۷ وَ لَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَ نَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

وَلَوْ: و اگر

لَا أَنْ تُصِيبَهُمْ: نمی رسید به آن‌ها

مُصِيبَةٌ: مصیبتی

بِما: به خاطر آن چه

قَدَّمَتْ: پیش فرستاد

أَيْدِيهِمْ: دست‌هایشان،

فَيَقُولُوا: پس می گفتند:

(۷۴۴) جلد ۲۰ سوره قصص

رَبَّنَا: پروردگار ما!

لَوْ: چرا

لَا أَرْسَلْتَ: نفرستادی

إِلَيْنَا: به سوی ما

رَسُولًا: رسولی

فَنَتَّبِعَ: پس پیروی کنیم

آيَاتِكَ: آیات را

وَ نَكُونُ: و باشیم

مِنْ: از

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان؟

۴۸ فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُمْ لَكَافِرُونَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۴۵)

فَلَمَّا: پس وقتی که

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را

الْحَقُّ: حق

مِنْ عِنْدِنَا: از نزد ما،

قَالُوا: گفتند:

لَوْلَا: چرا

لَا أُوتِيَ: داده نشد (به او)

مِثْلُ: به مثل

مَا: آن چه

أُوتِيَ: داده شد

مُوسَىٰ: به موسی؟

أَوْ: آیا و

لَمْ يَكْفُرُوا: کافر نشده‌اند

بِمَا: به آن چه

(۷۴۶) جلد ۲۰ سوره قصص

أُوتِيَ: داده شده بود

مُوسَىٰ: به موسی

مِنْ قَبْلُ: از قبل؟

قَالُوا: گفتند:

سِحْرَانِ: هر دو جادو

تَظَاهَرَا: پشتیبان یکدیگرند

وَقَالُوا: و گفتند:

إِنَّا: همانا ما

بِكُلٍّ: به همه

كَافِرُونَ: کافریم.

۴۹ قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا اتَّبِعْهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

قُلْ: بگو:

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۴۷)

فَأْتُوا: پس بیاورید

بِكِتَابٍ: کتابی

مِنْ عِنْدِ: از نزد

اللَّهِ: خداوند

هُوَ: که آن

أَهْدِي: هدایت کننده تر باشد

مِنْهُمَا: از این دو،

اتَّبِعْهُ: تا پیروی کنم آن را

ان: اگر

كُنْتُمْ: هستید

صَادِقِينَ: از راستگویان.

۵۰ فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى

(۷۴۸) جلد ۲۰ سوره قصص

مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

فَإِنْ: پس اگر

لَمْ يَسْتَجِيبُوا: اجابت نکردند

لَكَ: تو را

فَاعْلَمْ: پس بدان

أَنَّمَا: جز این نیست

يَتَّبِعُونَ: پیروی می کنند

أَهْوَاءَهُمْ: هوی و هوس های خودشان را

وَمَنْ: و کیست

أَضَلُّ: گمراه تر

مِمَّنِ: از کسی که

اتَّبَعَ: پیروی کند

هَوَاهُ: هوای نفس خود را

بِغَيْرِ هُدًى: به غیر هدایت

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۴۹)

مِنْ: از جانب

اللَّهِ: خدا،

إِنَّ: به درستی که

اللَّهِ: خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی کند

الْقَوْمَ: قوم

الظَّالِمِينَ: ستمگر را.

۵۱ وَ لَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

وَصَّلْنَا: پیوسته آوردیم

لَهُمْ: برای ایشان

الْقَوْلَ: سخن را

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

(۷۵۰) جلد ۲۰ سوره قصص

يَتَذَكَّرُونَ: متذکر شوند

۵۲ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

آتَيْنَاهُمُ: دادیم ما به آنها

الْكِتَابَ: کتاب را

مِنْ قَبْلِهِ: از قبل آن،

هُم بِهِ: ایشان به آن

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند.

۵۳ وَ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

يُتْلَىٰ: خوانده شود

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵۱)

عَلَيْهِمْ: برایشان (قرآن)

قَالُوا: گویند:

آمَنَّا بِهِ: ایمان آوردیم به آن

إِنَّهُ: به درستی که آن

الْحَقُّ: حق است

مِنْ رَبِّنَا: از جانب پروردگار ما

إِنَّا كُنَّا: همانا ما بودیم

مِنْ قَبْلِهِ: از قبل آن

مُسْلِمِينَ: تسلیم، مسلمان.

۵۴ أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَ يَدْرَأُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

أُولَئِكَ: آنان

(۷۵۲) جلد ۲۰ سوره قصص

يُؤْتَوْنَ: خواهند گرفت

أَجْرَهُمْ: اجرشان را

مَرَّتَيْنِ: دو بار

بِما: به خاطر آن که

صَبَرُوا: صبر کردند

وَيَذَرُونَ: و دفع می‌کنند

بِالْحَسَنَةِ: با نیکی

السَّيِّئَةِ: بدی را

وَمِمَّا: و از آن چه

رَزَقْنَاهُمْ: روزیشان کردیم

يُنْفِقُونَ: انفاق می‌کنند.

۵۵ وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵۳)

لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ

وَإِذَا: و هنگامی که

سَمِعُوا: بشنوند

اللَّغْوِ: سخن بیهوده

أَعْرَضُوا: اعراض می‌کنند، روی می‌گردانند

عَنْهُ: از آن،

وَقَالُوا: و گویند:

لَنَا: برای ماست

أَعْمَالُنَا: اعمال ما

وَلَكُمْ: و برای شماست

أَعْمَالُكُمْ: اعمال شما،

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ: سلام بر شما

لَا نَبْتَغِي: ما طالب نیستیم

الْجَاهِلِينَ: جاهلان را.

(۷۵۴) جلد ۲۰ سوره قصص

۵۶ إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

إِنَّكَ: به درستی که تو

لَا تَهْدِي: (نمی‌توانی) هدایت کنی

مَنْ: کسی را که

أَحْبَبْتَ: دوست داری،

وَلَكِنَّ: ولیکن

اللَّهُ: خداوند

يَهْدِي: هدایت می‌کند

مَنْ: هر کس را که

يَشَاءُ: بخواهد.

وَهُوَ: و او

أَعْلَمُ: داناتر است

بِالْمُهْتَدِينَ: به هدایت یافته‌گان.

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵۵)

۵۷ وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ نَتَّخِطُفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْلَمْ نُمْكِنُ لَهُمْ حَرَمًا مِمَّا يُجِبِي إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

وَقَالُوا: و گفتند:

إِن تَتَّبِعِ: اگر پیروی کنیم

الْهُدَى: هدایت را

مَعَكَ: با تو

نُتَّخِطُفُ: ربوده خواهیم شد

مِنْ أَرْضِنَا: از سرزمینمان

أَوْلَمْ نُمْكِنُ: آیا و جای ندادیم

لَهُمْ: ایشان را

حَرَمًا: در حرمی

امنا: امن

(۷۵۶) جلد ۲۰ سوره قصص

يُجِبِي: که سرازیر می‌شود

إِلَيْهِ: به سوی آن

ثَمَرَاتُ: ثمرات

كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی

رِزْقًا: که رزقی

مِنْ لَدُنَّا: از نزد ماست،

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

۵۸ وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِ بَطَرْتُمْ مَعِيشَتَهَا فِتْلِكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكِنْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ

وَ كَمْ: و چه بسیار

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵۷)

أَهْلَكْنَا: هلاک نمودیم

مِنْ قَرْيَةٍ: از شهرهایی که

بَطِرَتْ: سرمست شده بودند، مغرور شده بودند

مَعِيشَتَهَا: در زندگی خود،

فَتَلَّكَ: پس اینک

مَسَاكِينُهُمْ: مساکن آنهاست

لَمْ تُسْكَنْ: که مسکونی نشد، خالی ماند

مِنْ بَعْدِهِمْ: از بعدشان

إِلَّا قَلِيلًا: مگر اندکی،

وَ كُنَّا نَحْنُ: و بودیم ما

الْوَارِثِينَ: وارثان.

۵۹ وَ مَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَيْحِ حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَّهَاتِ رُسُلًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَ مَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى

(۷۵۸) جلد ۲۰ سوره قصص

إِلَّا وَ أَهْلُهَا ظَالِمُونَ

وَ مَا كَانَ: و نبود

رَبُّكَ: پروردگار تو

مُهْلِكَ: هلاک کننده

الْقُرَى: شهرها

حَتَّى يَبْعَثَ: تا مبعوث کند

فِي أُمَّهَاتِ: در مرکز آن، در کانون آن

رُسُلًا: رسولی

يَتْلُوا: که بخواند

عَلَيْهِمْ: برایشان

آيَاتِنَا: آیات ما را،

وَ مَا كُنَّا: و نبودیم ما

مُهْلِكِي: هلاک کنندگان

الْقُرَى: شهرها

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵۹)

إِلَّا: مگر (این که)

وَ أَهْلُهَا: و اهل آن

ظَالِمُونَ: ظالم بودند.

۶۰ وَ مَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ زِينَتُهَا وَ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَ أَبْقِيَا فَلَا تَعْقِلُونَ

وَ مَا: و آن چه

أُوتِيتُمْ: داده شدید

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی،

فَمَتَاعٌ: پس کالای

الْحَيَاةِ: زندگی

الدُّنْيَا: دنیاست

وَزِينَتُهَا: و زینت آن،

وَمَا: و آن چه

(۷۶۰) جلد ۲۰ سوره قصص

عِنْدَ: نزد

اللَّهِ: خداست

خَيْرٌ: بهتر

وَأَبْقَى: و ماندنی تر است،

أَفَلَا تَعْقِلُونَ: آیا پس نمی‌اندیشید؟

۶۱ أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

وَعَدْنَاهُ: وعده دادیم ما به او

وَعْدًا: وعده

حَسَنًا: نیکویی

فَهُوَ: پس او

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۶۱)

لَاقِيهِ: ملاقات کننده آن است

كَمَنْ: مانند کسی است که

مَتَّعْنَاهُ: بهره‌مندش گردانیدیم

مَتَاعٌ: از کالای

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: زندگی دنیا،

ثُمَّ هُوَ: سپس او

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت

مِنَ الْمُحْضَرِينَ: از احضارشدگان خواهد بود؟

۶۲ وَ يَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

وَيَوْمَ: و روزی که

يُنَادِيهِمْ: ندا می‌دهد آن‌ها را

فَيَقُولُ: پس می‌گوید:

(۷۶۲) جلد ۲۰ سوره قصص

أَيْنَ: کجايند

شُرَكَائِي: شریکان من

الَّذِينَ: کسانی که

كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ: می پنداشتند؟

۷۲ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِيَّاهُ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ تَسْكُونُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ قُلْ: بگو:

أَرَأَيْتُمْ: آیا دیدید؟

إِنْ جَعَلَ: اگر قرار دهد

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْكُمْ: بر شما

النَّهَارَ: روز را

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۶۳)

سَرْمَدًا: یکسره

إِلَى يَوْمٍ: تا روز

الْقِيَامَةِ: قیامت

مِنْ إِيَّاهُ: کدام معبودی

غَيْرُ اللَّهِ: غیر از خدا

يَأْتِيكُمْ: می آورد برای شما

بِاللَّيْلِ: شب را

تَسْكُونُونَ: که آرام گیرید

فیه: در آن

أَفَلَا تُبْصِرُونَ: آیا پس نمی بینید؟

۷۳ وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

وَمِنْ رَحْمَتِهِ: و از رحمت اوست که

(۷۶۴) جلد ۲۰ سوره قصص

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

اللَّيْلَ: شب

وَالنَّهَارَ: و روز را

لِتَسْكُنُوا: تا آرام گیرید

فیه: در آن

وَلِتَبْتَغُوا: و تا طلب کنید

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش

وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۷۶ إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ الْكُنُوزَ مِنْهُ لَأَنْبَاءٌ وَلَقَدْ قَالُوا لِلْقُوَّةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۶۵)

لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ

إِنَّ: به درستی که

قَارُونَ: قارون

كَانَ: بود

مِنْ قَوْمٍ: از قوم

مُوسَى: موسی

فَبَغَى: پس ستم کرد

عَلَيْهِمْ: بر آنها،

وَآتَيْنَاهُ: و داده بودیم به او

مِنَ الْكُنُوزِ: از گنجینه‌ها

مَا إِنَّ: آن قدر که

مَفَاتِحُهُ: کلیدهای آن

لَتُنُوأُ: سنگینی می‌کرد، خسته می‌کرد

بِالْعُضْبَةِ: بر گروهی

(۷۶۶) جلد ۲۰ سوره قصص

أُولَى: صاحب

الْقُوَّةِ: نیرو،

إِذْ: هنگامی که

قَالَ: گفتند:

لَهُ: به او

قَوْمُهُ: قومش،

لَا تَفْرَحْ: شادی مغرورانه مکن

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست نمی‌دارد

الْفَرِحِينَ: شادی‌کنندگان مغرور را.

۷۷ وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ

لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۶۷)

وَابْتَغِ: و بطلب

فیما: در آن چه
 اتیکَ اللَّهُ: داده به تو خداوند،
 الدَّارَ: سرای
 الْآخِرَةَ: آخرت را،
 وَلَا تَنْسَ: و فراموش مکن
 نَصِيكَ: بهره‌ات را
 مِنَ الدُّنْيَا: از دنیا،
 وَأَحْسِنْ: و احسان کن
 كَمَا: همان طور که
 أَحْسَنَ: احسان کرده،
 اللَّهُ: خداوند
 إِلَيْكَ: به تو،
 وَلَا تَبْغِ: و طلب نکن
 (۷۶۸) جلد ۲۰ سوره قصص
 الْفُسَادَ: فساد را
 فِي الْأَرْضِ: در زمین،
 إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
 لَا يُحِبُّ: دوست نمی‌دارد
 الْمُفْسِدِينَ: فسادگران را.
 ۷۸ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلِيمٌ عِنْدِي أَوْ لَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَ أَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ
 قَالَ: (قارون) گفت:
 إِنَّمَا: جز این نیست که
 أُوتِيْتُهُ: به دست آورده‌ام آن را
 عَلِيمٌ: از روی علمی که
 عِنْدِي: نزد من است.
 سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۶۹)
 أَوْ لَمْ يَعْلَمْ: آیا و ندانست
 أَنَّ: همانا
 اللَّهُ: خداوند
 قَدْ: به تحقیق
 أَهْلَكَ: هلاک کرد
 مِنْ قَبْلِهِ: پیش از او

مِنَ الْقُرُونِ: از نسل‌هایی،

مَنْ: کسانی را

هُوَ أَشَدُّ: که شدیدتر بودند

مِنْهُ: از او

قُوَّةً: از نظر قوت و نیرو

وَ أَكْثَرَ جَمْعًا: و مال‌اندوزتر بودند؟

وَ لَا يُسْأَلُ: سؤال نمی‌شوند

عَنْ ذُنُوبِهِمْ: از گناهانشان

(۷۷۰) جلد ۲۰ سوره قصص

الْمُجْرِمُونَ: مجرمان.

۷۹ فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

فَخَرَجَ: پس خارج شد

عَلَى قَوْمِهِ: بر قومش

فِي زِينَتِهِ: با تمام زینتش،

قَالَ: گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

يُرِيدُونَ: می‌خواهند، طلب می‌کنند

الْحَيَاةَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا را،

يَا لَيْتَ: ای کاش،

لَنَا: برای ما بود

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷۱)

مِثْلَ ما: مثل آن چه

أُوتِيَ: داده شده

قَارُونُ: به قارون،

إِنَّهُ: به درستی که او

لَذُو: دارای

حَظٍّ: بهره‌ای

عَظِيمٍ: بزرگ است.

۸۰ وَ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَقِّهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ

وَ قَالَ: و گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

أُوتُوا: داده شدند

الْعِلْمُ: علم،

(۷۷۲) جلد ۲۰ سوره قصص

وَيَلْكُمُ: وای بر شما!

ثَوَابٌ: پاداش

اللَّهُ: خدا

خَيْرٌ: بهتر است

لِمَنْ: برای کسی که

أَمِنَ: ایمان آورد

وَعَمِلَ: و انجام دهد

صَالِحًا: عمل شایسته،

وَلَا يُلْقِيهَا: و دریافت نمی کنند آن را

إِلَّا: مگر

الصَّابِرُونَ: صبرکنندگان.

۸۱ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷۳)

فَخَسَفْنَا بِهِ: پس فروردیم او

وَبِدَارِهِ: و خانه‌اش را

الْأَرْضَ: در زمین

فَمَا كَانَ: پس نبود

لَهُ: برای او

مِنْ فِئَةٍ: هیچ گروهی که

يَنْصُرُونَهُ: یاری کند او را

مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا.

وَمَا كَانَ: و نبود

مِنَ الْمُنتَصِرِينَ: از یاری خواهان، از خود دفاع کنندگان.

۸۲ وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيُكَانُّ اللَّهُ يَبْطِشُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ

(۷۷۴) جلد ۲۰ سوره قصص

بِنَا وَيُكَانُّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

وَأَصْبَحَ: و صبح کردند

الَّذِينَ: کسانی که

تَمَنَّوْا: آرزو می کردند

مَكَانَهُ: جایگاه او را

بِالْأَمْسِ: دیروز

يَقُولُونَ: می گفتند:

وَيُكَانُّ: ای وای! مثل این که

اللَّهُ: خداوند

يَبْسُطُ: وسعت می دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لِمَنْ: برای هر کس

يَشَاءُ: که بخواهد

مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷۵)

وَيَقْدِرُ: و تنگ می گیرد.

لَوْ: اگر

لَا أَنْ مَنْ: منت نهاده بود

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْنَا: بر ما،

لَحَسَفَ: حتما فرو می برد

بِنَا: ما را.

وَيُكَانَّهُ: ای وای! گویی

لَا يُفْلِحُ: رستگار نمی شوند

الْكَافِرُونَ: کافران.

۸۳ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

تِلْكَ: آن

(۷۷۶) جلد ۲۰ سوره قصص

الدَّارُ: سرای، خانه

الْآخِرَةُ: آخرت است که

نَجْعَلُهَا: قرار می دهیم آن را

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

لَا يُرِيدُونَ: نمی خواهند

عُلُوًّا: برتری جویی (کنند)

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَلَا فُسَادًا: و نه فسادی (کنند)،

وَالْعَاقِبَةُ: و عاقبت (نیک)

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزکاران است.

۸۴ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷۷)

مَنْ: هر کس

جاء: بیاورد

بِالْحَسَنَةِ: نیکی،

فَلَهُ: پس برای اوست

خَيْرٌ: بهتر

مِنْهَا: از آن،

وَمَنْ: و هر کس

جاء: بیاورد

بِالسَّيِّئَةِ: بدی،

فَلَا يُجْزَى: پس جزا داده نمی‌شوند

الَّذِينَ: آنان که

عَمِلُوا: انجام دادند

السَّيِّئَاتِ: بدی‌ها را

إِلَّا مَا: مگر به آن چه که

(۷۷۸) جلد ۲۰ سوره قصص

كَانُوا يَعْمَلُونَ: عمل می‌کردند.

سوره قصص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷۹)

«سوره عنکبوت»

۱ الْآمَاءُ

الآماء: از حروف مقطعه

۲ أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

أَحْسِبَ: آیا گمان کردند

النَّاسُ: مردم

أَنْ يُتْرَكُوا: که ترک می‌شوند، به خود واگذار می‌شوند،

أَنْ يَقُولُوا: این که گفتند:

آمَنَّا: ایمان آوردیم ما

وَهُمْ: و ایشان

لَا يُفْتَنُونَ: آزمایش نمی‌شوند؟

(۷۸۰) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

۳ وَ لَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ لَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

فَتَنَّا: آزمایش کردیم
 الَّذِينَ: کسانی را که
 مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از ایشان بودند،
 فَلْيَعْلَمَنَّ: پس حتما می‌داند، می‌شناسد
 اللَّهُ: خداوند
 الَّذِينَ: کسانی را که
 صَدَقُوا: راست گفتند
 وَلْيَعْلَمَنَّ: و حتما می‌داند، می‌شناسد
 الْكَافِرِينَ: دروغگویان را.
 ۴ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ
 سوره عنكبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۸۱)
 أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ
 أَمْ حَسِبَ: یا گمان کردند
 الَّذِينَ: کسانی که
 يَعْمَلُونَ: انجام می‌دهند
 السَّيِّئَاتِ: کارهای بد، اعمال زشت
 أَنْ يَسْبِقُونَا: این که سبقت می‌گیرند بر ما؟
 سَاءَ: چه بد است
 مَا يَحْكُمُونَ: آن چه حکم می‌کنند.
 ۵ مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 مَنْ: کسی که
 كَانَ يَرْجُوا: امید دارد
 لِقَاءَ: دیدار
 (۷۸۲) جلد ۲۰ سوره عنكبوت
 اللَّهُ: خدا را
 فَإِنَّ: پس همانا
 أَجَلَ: اجل
 اللَّهُ: خدا
 لَآتٍ: حتما آمدنی است،
 وَهُوَ: و او
 السَّمِيعُ: شنوای
 الْعَلِيمُ: داناست.
 ۶ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

وَمَنْ: و کسی که

جاهد: جهاد کند

فَأِنَّمَا: پس جز این نیست که

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۸۳)

يُجَاهِدُ: جهاد

لِنَفْسِهِ: به نفع خود،

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

لَعَنِيَّ: قطعاً بی نیاز

عَنِ الْعَالَمِينَ: از جهانیان است.

۷ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده

وَعَمِلُوا: و انجام دهند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

(۷۸۴) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

لَنُكَفِّرَنَّ: حتماً می‌پوشانیم

عَنْهُمْ: از آنها،

سَيِّئَاتِهِمْ: بدی‌هایشان را

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ: و حتماً پاداششان می‌دهیم

أَحْسَنَ: به بهتر

الَّذِي: از آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می‌دادند.

۸ وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

وَصَيَّنَا: و سفارش نمودیم ما

الْإِنْسَانَ: انسان را که

بِوَالِدَيْهِ: به پدر و مادرش

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۸۵)

حُسْنًا: نیکی (کند).

وَأَنْ: و اگر

جَاهَدَاكَ: تلاش کردند که تو

لِتُشْرِكَ بِي: شرک بورزی به من،

مَا لَيْسَ: چیزی را که نیست

لَكَ: برای تو

بِهِ عِلْمٌ: به آن علمی،

فَلَا تُطْعَمُهُمَا: پس اطاعت مکن از آن دو

إِلَى: به سوی من است

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما،

فَأَنْبِئُكُمْ: پس خبر می‌دهم به شما

بِمَا: به آن چه که

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می‌دادید.

(۷۸۶) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

۹ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

لَنُدْخِلَنَّهُمْ: قطعاً داخلشان می‌کنیم

فِي الصَّالِحِينَ: در (گروه) شایستگان.

۴۰ فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ

اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

فَكُلًّا: پس هر یک را

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۸۷)

أَخَذْنَا: گرفتیم ما

بِذَنبِهِ: به گناهش،

فَمِنْهُمْ: پس بعضی از ایشان را

مَنْ: کسی که

أَرْسَلْنَا: فرستادیم

عَلَيْهِ: بر او

حَاصِبًا: طوفان ریگ، سنگریزه،

وَمِنْهُمْ: و بعضی از ایشان را

مَنْ: کسی که

أَخَذَتْهُ: گرفت او را

الصَّيْحَةُ: صیحه

وَمِنْهُمْ: و بعضی از ایشان را

مَنْ: کسی که

خَسَفْنَا: فرو بردیم

(۷۸۸) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

بِه: او را

الْأَرْضَ: در زمین

وَمِنْهُمْ: و بعضی از ایشان را

مَنْ: کسی که

أَغْرَقْنَا: غرق نمودیم.

وَمَا كَانَ: و (بر آن) نبود

اللَّهُ: خداوند

لِيُظْلِمَهُمْ: تا ستم کند به آنها،

وَلَكِنْ: ولیکن

كَانُوا أَنْفُسَهُمْ: خودشان ستم

يُظْلِمُونَ: می کردند.

۴۱ مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعُنُكُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۸۹)

لَبِيَّتُ الْعُنُكُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

مَثَلُ: مثل

الَّذِينَ: کسانی که

اتَّخَذُوا: گرفتند

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا

أَوْلِيَاءَ: اولیاء

كَمَثَلِ: مانند مثل

الْعُنُكُوتِ: عنکبوت است که

اتَّخَذَتْ: گرفت، انتخاب کرد

بَيْتًا: خانه‌ای،

وَإِنَّ: و به درستی که

أَوْهَنَ: سست‌ترین

الْبُيُوتِ: خانه‌ها

(۷۹۰) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

لَبِيَّتُ: همان خانه

الْعُنُكُوتِ: عنکبوت است،

لَوْ: اگر

كَانُوا يَعْلَمُونَ: می دانستید.

۴۲ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

إِنَّ: همانا

اللَّهُ: خداوند

يَعْلَمُ: می داند

مَا يَدْعُونَ: آن چه را می خوانند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

مِنْ شَيْءٍ: از چیزی،

وَ هُوَ: و اوست

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹۱)

الْعَزِيزُ: شکست ناپذیر

الْحَكِيمُ: حکیم.

۴۳ وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ

وَ تِلْكَ: و این

الْأَمْثَالُ: مثال‌هایی است که

نَضْرِبُهَا: می‌زنیم آن را

لِلنَّاسِ: برای مردم،

وَ مَا يَعْقِلُهَا: و تعقل نمی‌کند آن را

إِلَّا الْعَالِمُونَ: مگر دانایان.

۴۴ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ

(۷۹۲) جلد ۲۰ سوره عنکبوت

خَلَقَ: خلق کرد

اللَّهُ: خداوند

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

بِالْحَقِّ: به حق.

إِنَّ: به درستی که

فِي ذَلِكَ: در این

لَآيَةً: هر آینه نشانه‌ای است

لِّلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان.

۴۵ أَتْلُ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

أَتْلُ: بخوان، تلاوت کن

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹۳)

ما: آن چه
 أُوحِيَ: وحی شده
 إِلَيْكَ: به سوی تو
 مِنَ الْكِتَابِ: از کتاب
 وَأَقِم: و برپا دار
 الصَّلَاةَ: نماز را،
 إِنَّ الصَّلَاةَ: همانا نماز
 تَنْهَى: باز می‌دارد
 عَنِ الْفَحْشَاءِ: از زشتکاری
 وَالْمُنْكَرِ: و بدی.
 وَلَدِكُمْ: و قطعاً یاد
 اللَّهُ: خدا
 أَكْبَرُ: بزرگ‌تر است.
 وَاللَّهُ: و خداوند
 (۷۹۴) جلد ۲۰ سوره عنکبوت
 يَعْلَمُ: می‌داند
 مَا تَصْنَعُونَ: آن چه می‌سازید.
 «پایان جزء ۲۰»
 سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹۵)

جلد ۳ (شامل لغات و مفاهیم جلد ۲۱ تا ۳۰)

فهرست مطالب

- موضوع صفحه
 «سوره روم» ۱۳
 «سوره لقمان» ۴۴
 «سوره سجده» ۶۵
 «سوره احزاب» ۶۸
 «سوره سبأ» ۸۰
 «سوره فاطر» ۱۰۳
 «سوره یس» ۱۲۱
 «سوره صافات» ۱۳۴
 «سوره ص» ۱۴۸

«سوره زمر» (۱۶۱) (۷۱۲)

«سوره غافر» (۱۸۰)

«سوره فصلت» (۱۹۴)

(۷۱۲)

«سوره شوری» (۲۱۰)

«سوره زخرف» (۲۳۰)

(۷۱۳)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره دخان» (۲۴۲)

«سوره جاثیه» (۲۴۵)

«سوره احقاف» (۲۵۵)

«سوره محمد» (۲۶۶)

«سوره فتح» (۲۷۶)

«سوره حُجرات» (۲۹۳)

«سوره ق» (۳۰۴)

«سوره ذاریات» (۳۱۱)

«سوره طور» (۳۱۸)

«سوره نجم» (۳۲۴)

«سوره قمر» (۳۲۹)

«سوره الرَّحْمَن» (۳۳۷)

(۷۱۴)

«سوره واقعه» (۳۴۸)

«سوره حدید» (۳۵۵)

(۷۱۵)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره مجادله» (۳۶۸)

«سوره حشر» (۳۷۴)

«سوره ممتحنه» (۳۸۱)

«سوره صف» (۳۸۹)

«سوره جمعه» (۳۹۶)

«سوره منافقون» (۴۰۶)

«سوره تغابن» (۴۰۸) (●●●)

«سوره طلاق» (۴۱۵) (●●●)

«سوره تحریم» (۴۲۱) (●●●)

«سوره ملک» (۴۲۷) (●●●)

«سوره قلم» (۴۳۳) (●●●)

«سوره حاقه» (۴۳۸) (●●●)

(۷۱۶)

«سوره معارج» (۴۴۳) (●●●)

«سوره نوح» (۴۴۹) (●●●)

(۷۱۷)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره جن» (۴۵۷) (●●●)

«سوره مزمل» (۴۶۹) (●●●)

«سوره مدثر» (۴۷۳) (●●●)

«سوره قیامت» (۴۷۵) (●●●)

«سوره انسان» (۴۷۶) (●●●)

«سوره مرسلات» (۴۸۰) (●●●)

«سوره نبأ» (۴۸۵) (●●●)

«سوره نازعات» (۴۹۹) (●●●)

«سوره عبس» (۵۱۰) (●●●)

«سوره تکویر» (۵۱۳) (●●●)

«سوره بروج» (۵۱۴) (●●●)

«سوره طارق» (۵۲۰) (●●●)

(۷۱۸)

«سوره اعلی» (۵۲۱) (●●●)

«سوره غاشیه» (۵۲۴) (●●●)

(۷۱۹)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره فجر» (۵۳۰) (●●●)

«سوره بلد» (۵۳۴) (●●●)

«سوره شمس» (۵۳۶) (●●●)

«سوره لیل» (۵۳۹)

«سوره ضحی» (۵۴۲)

«سوره انشراح» (۵۴۴)

«سوره تین» (۵۴۷)

«سوره علق» (۵۵۰)

«سوره قدر» (۵۵۲)

«سوره بینه» (۵۵۵)

«سوره زلزله» (۵۶۰)

«سوره عادیات» (۵۶۳)

(۷۲۰)

«سوره القارعه» (۵۶۵)

«سوره تکاثر» (۵۶۹)

(۷۲۱)

فهرست مطالب

موضوع صفحه

«سوره عصر» (۵۷۰)

«سوره همزه» (۵۷۲)

«سوره فیل» (۵۷۳)

«سوره قریش» (۵۷۵)

«سوره ماعون» (۵۷۷)

«سوره کوثر» (۵۸۰)

«سوره کافرون» (۵۸۱)

«سوره نصر» (۵۸۳)

«سوره تبت» (۵۸۵)

«سوره اخلاص» (۵۸۷)

«سوره فلق» (۵۸۹)

«سوره ناس» (۵۹۱)

(۷۲۲)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱۲ ویژگی منحصر بفرد در آثار مکتوب مؤسسه

قرآنی تفسیر جوان

۱- اعراب گذاری کامل «همه» آیات، روایات و کلمه‌های عربی .

۲- طرح جلد ابداعی و گرافیکی جدید متناسب با «جمعیت هدف هر کتاب».

۳- صفحه آرایشی شعرگونه و چشم‌نواز تا خواننده به دلیل پرش مرتب چشم «خسته» نشود.

۴- آزاد بودن «هرگونه نسخه برداری» و چاپ از روی آثار مکتوب و کپی رایت نرم افزارها.

۵- همه محصولات مؤسسه پس از فروش و استفاده، حتی اگر آسیب دیده باشد، «پس گرفته می‌شود».

۶- فروش اقساطی به قیمت نقد و با تعیین اقساط

(۷۲۳)

«توسط خریدار».

۷- امضای «حداقل یک مجتهد جامع شرایط» به نشانه تأیید محتوا قبل از چاپ اخذ می‌شود.

۸- آثار مؤسسه به افراد بی‌بضاعت به‌طور «رایگان» تقدیم می‌گردد.

۹- همه «آموزش‌های تخصصی قرآنی» گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان «رایگان» است.

۱۰- برای هیچ یک از آثار، حق‌التألیف دریافت نمی‌شود.

۱۱- تنوع تخصصی محصولات متناسب «با جامعه هدف یعنی کودک، نوجوان، جوان، زنان، خانواده و مساجد».

۱۲- نشر نهایی آثار پس از نشر آزمایشی و موفقیت در طرح پایلوت (Pilot Plan) در «جمعیت مخاطب هدف» صورت

می‌گیرد.

در صورتی که هر کس از صدر اسلام تا سال ۱۴۲۰ هجری قمری

(۷۲۴)

(سال تأسیس مؤسسه قرآنی تفسیر جوان) یک نمونه کتاب قرآنی را با جمع «۱۲ ویژگی» مذکور، به این مؤسسه ارائه دهد، برای

هموطنان داخل کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان» و برای افراد مقیم خارج از کشور مبلغ «۱۰/۰۰۰ دلار» جایزه به عنوان حق‌الکشف

تعلق می‌گیرد.

(قیمت‌گذاری کل محصولات مؤسسه بر مبنای ۱۲ ویژگی اشاره شده،

انجام می‌شود)

دکتر محمد بیستونی

رئیس هیئت مدیره گروه مؤسسات قرآنی تفسیر جوان شامل:

[مؤسسه قرآنی قصص (تخصصی کودکان)، مؤسسه قرآنی نورپیامبران (تخصصی نوجوانان)، مؤسسه قرآنی تفسیر جوان (تخصصی

جوانان)، مؤسسه قرآنی رضوان (تخصصی زنان)، مؤسسه قرآنی شعیب نبی‌الله (تخصصی خانواده)، مؤسسه قرآنی مساجد جوان

(تخصصی مساجد)، مؤسسه قرآنی انعام الهی (تخصصی تغذیه، گلها و گیاهان دارویی)، مؤسسه طب قرآنی مائده‌طلایی (تخصصی

طب سنتی با آموزه‌های قرآنی) مؤسسه قرآنی و علم زندگی (تخصصی

(۷۲۵)

اعجاز علمی قرآن، مؤسسه خیریه عاطفه (تخصصی احداث کتابخانه، مراکز ورزشی و غسلخانه در روستاها و مناطق محروم)]

تقدیم به

سَيِّدِنَا وَ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ إِلَى مَوْلَانَا وَ مَوْلَى الْمُؤَحِّدِينَ عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى بَضْعَةِ الْمَضِيظَفِي وَ بَهَجَةِ قَلْبِهِ
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَ إِلَى سَيِّدَتِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، السَّبْطَيْنِ، الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ إِلَى الْأَيْمَةِ الشَّعْبَةِ الْمَعْصُومِينَ الْمَكْرَمِينَ مِنْ
وُلْدِ الْحَسَنِ لَا سِيَّمَا بَقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَ وَارِثِ عُلُومِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ، الْمَعْدَّةَ لِقَطْعِ دَابِرِ الظَّلْمَةِ وَ الْمُدَّخِرِ لِأَحْيَاءِ الْفَرَائِضِ وَ

مَعَالِمِ الدِّينِ ، الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَاحِبِ الْعَصْرِ وَالزَّمَانِ عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ فَيَا مُعِزَّ الْأَوْلِيَاءِ وَيَا مُبْدِلَ الْأَعْدَاءِ أَيُّهَا السَّبَبُ
الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ قَدْ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضَّرَّ فِي غَيْبَتِكَ وَفِرَاقِكَ وَجِئْنَا بِبِضَاعِهِ مُزْجَاهٍ مِنْ وَلَائِكَ وَمَحَبَّتِكَ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ
مِنْ مَنَّاكَ وَفَضْلِكَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا بِنَظَرِهِ رَحْمَةً مِنْكَ إِنَّا نَرِيكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

(۶)

(۷)

متن تأییدیه مرجع عالیقدر «حضرت آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی»

درباره تفسیر نوجوان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قرآن کریم بهترین هدیه خداوند منان به همه انسان‌ها در طول قرون و اعصار می‌باشد. بدون شک استفاده صحیح از این کتاب آسمانی و بکارگیری محتوای آن در زندگی، مستلزم تفکیک و موضوع‌بندی آیات، متناسب با مخاطبین مختلف خصوصاً گروه‌های سنی کودک، نوجوان و جوان می‌باشد زیرا سراسر این کتاب به استناد آیات ۴۴ سوره فصلت و ۸۲ اسراء و ۵۷ یونس برای شفا و درمان بیماری‌های جسمی و روحی انسان‌ها نازل شده و مانند داروخانه‌ای است که گرچه همه داروهای آن برای شفاست

(۸)

ولی طبعاً «هر دارویی برای بیمار خاصی شفابخش‌تر است».

در همین راستا جناب آقای دکتر محمد بیستونی مسئول محترم مؤسسه قرآنی تفسیر جوان که اینجانب مدت ۱۰ سال در جریان فعالیت‌های خوب ایشان در عرصه پژوهش‌های موضوعی قرآنی می‌باشم و قبلاً تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر جوان» خلاصه، ساده‌سازی و منتشر نموده است، اخیراً مطالب تفسیر نمونه را در یک مجموعه تحت عنوان «تفسیر نوجوان» با تکیه بر آیات متناسب با گروه سنی یادشده، گرینش و ساده‌سازی نموده است که در نوع خود بسیار جالب می‌باشد. امیدوارم نوجوانان عزیز و خانواده محترم آنها از این سفره معنوی و پربرکت که خوشبختی و سعادت دنیا و آخرت آنها را به همراه دارد، حداکثر استفاده را بنمایند. ناصر مکارم شیرازی

(۹) ۱/۱۲/۸۵

(۱۰)

سوره عنکبوت

۴۶ وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأَنْزَلَ إِلَيْكُمْ وَالْهَنَا وَالْهَكْمُ
وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ
وَلَا تُجَادِلُوا: و مجادله نکنید
أَهْلَ الْكِتَابِ: با اهل کتاب
إِلَّا بِالَّتِي: مگر آن که (به روشی)
هِيَ: که آن
أَحْسَنُ: بهتر است

إِلَّا: مگر

الَّذِينَ: آنان که

ظَلَمُوا: ظلم کردند

مِنْهُمْ: از ایشان،

وَقُولُوا: و بگوئید:

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱)

أَمَّا: ایمان آوردیم

بِالَّذِي: به آن چه

أُنزِلَ: نازل شده

إِلَيْنَا: به سوی ما

وَأُنزِلَ: و نازل شده

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

وَالْهَئَا: و خدای ما

وَالْهَئَا: و خدای شما

وَاحِدٌ: یکی است

وَنَحْنُ: و ما

لَهُ: برای ما

مُسْلِمُونَ: تسلیم هستیم.

۵۸ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ

(۱۲) جلد ۲۱ سوره عنکبوت

مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرٍ الْعَامِلِينَ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

لَنُبَوِّئَنَّهُمْ: حتماً جای می‌دهیم به آنها

مِنَ الْجَنَّةِ: در بهشت،

غُرَفًا: غرفه‌هایی که

تَجْرِي: جاری است

مِنَ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها، رودها

خَالِدِينَ: که جاودانند

فِيهَا: در آن

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳)

نِعْمَ: چه نیکوست

أَجْرٌ: پاداش

الْعَامِلِينَ: عمل کنندگان.

۶۰ وَ كَآئِنٍ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

وَ كَآئِنٍ: و چه بسیار

مِنْ دَابَّةٍ: از جنندگان که

لَا تَحْمِلُ: (نمی‌توانند) حمل کنند

رِزْقَهَا: روزی خود را،

اللَّهُ: خداوند

يَرْزُقُهَا: روزی می‌دهد به آنها

وَ إِيَّاكُمْ: و به شما،

وَ هُوَ: و او

(۱۴) جلد ۲۱ سوره عنکبوت

السَّمِيعُ: شنوای

الْعَلِيمُ: داناست.

۶۴ وَ مَا هَذِهِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ لَعِبٌ وَ إِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوةُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

وَ مَا: و نیست

هَذِهِ: این

الْحَيَوةُ: زندگی

الدُّنْيَا: دنیا

إِلَّا: مگر

لَهْوٌ: سرگرمی

وَ لَعِبٌ: و بازی،

وَ إِنَّ: و به درستی که

الدَّارَ: سرای

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵)

الْآخِرَةَ: آخرت

لَهِيَ: آن است

الْحَيَوةُ: زندگانی (حقیقی)

لَوْ: اگر

كَانُوا يَعْلَمُونَ: می‌دانستند.

۶۵ فَإِذَا رَكَبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّيْهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

فَإِذَا: پس هنگامی که

رَكِبُوا: سوار شدند

فِي: در

الْفُلُوكِ: کشتی

دَعَوْا: می خوانند

اللَّهِ: خدا را

(۱۶) جلد ۲۱ سوره عنکبوت

مُخْلِصِينَ: با اخلاص

لَهُ: برای او

الدِّينَ: دین را

فَلَمَّا: پس هنگامی که

نَجَّيَهُمْ: نجات داد آنها را

إِلَى: به سوی

الْبُرِّ: خشکی

اِذَا: ناگاه

هُمْ: آنها

يُشْرِكُونَ: شرک می ورزند.

سوره عنکبوت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷)

«سوره روم»

۱ الْآمَاءُ

الْآمَاءُ: از حروف مقطعه

۲ غُلِبَتِ الرُّومُ

غُلِبَتِ: شکست خورد

الرُّومُ: روم

۳ فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلِبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ

فِي: در

أَدْنَى: نزدیک ترین

الْأَرْضِ: سرزمین

وَهُمْ: و ایشان

(۱۸) جلد ۲۱ سوره روم

مِنْ: از

بَعْدِ: بعد

عَلَيْهِمْ: شکستان

سَيَعْلَبُونَ: به زودی غلبه خواهند کرد.

۴ فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ

فی: در

بَضْعِ: چند

سِنِينَ: سال.

لِلَّهِ: برای خداست

الْأَمْرُ: کار، امر

مِنْ قَبْلُ: چه قبل از (پیروزی)

وَمِنْ بَعْدُ: و چه بعد از (پیروزی)

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹)

وَيَوْمَئِذٍ: و در آن روز

يَفْرَحُ: شاد می‌شوند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان.

۵ بَنَصْرٍ اللَّهُ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

بَنَصْرٍ: به (سبب) یاری

اللَّهُ: خداوند.

يَنْصُرُ: یاری می‌دهد

مَنْ: هر که را

يَشَاءُ: بخواهد،

و:

هُوَ: او

الْعَزِيزُ: شکست‌ناپذیر

(۲۰) جلد ۲۱ سوره روم

الرَّحِيمُ: مهربان است.

۶ وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

وَعَدَ: وعده

اللَّهُ: خداست،

لَا يُخْلِفُ: خلاف نمی‌کند

اللَّهُ: خدا

وَعْدَهُ: از وعده‌اش،

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَ: بیشتر

النَّاسِ: مردم

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱)

۷ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ

يَعْلَمُونَ: می‌دانند، می‌شناسند

ظَاهِرًا: ظاهری

مِنَ الْحَيَاةِ: از زندگی

الدُّنْيَا: دنیا

وَهُمْ: و ایشان

عَنِ الْآخِرَةِ: از آخرت

هُم غَافِلُونَ: ایشانند بی‌خبران

۸ أَوْ لَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ

لَكَافِرُونَ

أَوْ: آیا و

(۲۲) جلد ۲۱ سوره روم

لَمْ يَتَفَكَّرُوا: تفکر نکردند

فِي أَنفُسِهِمْ: در نفس خودشان؟

مَا خَلَقَ: که خلق نکرده

اللَّهُ: خداوند

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

وَمَا: و آن چه

بَيْنَهُمَا: بین آنهاست

إِلَّا بِالْحَقِّ: مگر به حق

وَأَجَلٍ: و تا مدتی

مُسَمًّى: معین؟

وَإِنَّ: و همانا

كَثِيرًا: بسیاری

مِنَ النَّاسِ: از مردم

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳)

بِلِقَاءِ: دیدار، ملاقات

رَبِّهِمْ: پروردگارش را

لَكَافِرُونَ: کافرند، منکرند.

۹ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا
عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ
أَوْ: آيا و

لَمْ يَسِيرُوا: سیر نکردند

فِي الْأَرْضِ: در زمین

فَيَنْظُرُوا: پس ببینند

كَيْفَ كَانَ: چگونه شد

(۲۴) جلد ۲۱ سوره روم

عَاقِبَةُ: عاقبت

الَّذِينَ: کسانی که

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از آنها بودند؟

كَانُوا: بودند

أَشَدَّ: شدیدتر

مِنْهُمْ: از ایشان

قُوَّةً: از نظر نیرو

وَأَثَارُوا: و زیر و رو کردند

الْأَرْضَ: زمین را

وَعَمَرُوهَا: و آبادش نمودند

أَكْثَرَ مِمَّا: بیشتر از آن چه

عَمَرُوهَا: آباد کردند آنها

وَجَاءَتْهُمْ: و آوردند ایشان را

رُسُلُهُمْ: پیامبرانشان

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵)

بِالْبَيِّنَاتِ: دلایل روشن،

فَمَا كَانَ: پس (بر آن) نبود

اللَّهُ: خداوند

لِيُظْلِمَهُمْ: تا ظلم کند به آنها

وَلَكِنْ: ولیکن

كَانُوا أَنْفُسَهُمْ: خودشان

يَظْلِمُونَ: ستم می کردند.

۱۰ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ آسَأُوا السُّؤَالَ أَنْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ

ثُمَّ كَانَ: سپس (این) شد

عَاقِبَةُ: عاقبت، سرانجام

الَّذِينَ: کسانی که

أَسَاؤًا: بدی کردند

السُّوْآَى: به بدترین وجه

(۲۶) جلد ۲۱ سوره روم

أَنْ كَذَّبُوا: این که تکذیب نمودند

بِآيَاتِ اللَّهِ: آیات خدا را

وَكَانُوا بِهَا: و آن را

يَسْتَهْزِؤْنَ: مسخره می کردند.

۱۱ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

اللَّهُ: خداوند

يَبْدَأُ: آغاز می کند

الْخَلْقَ: آفرینش را

ثُمَّ: سپس

يُعِيدُهُ: باز می گرداند آن را

ثُمَّ: سپس

إِلَيْهِ: به سوی او

تُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوید.

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷)

۱۴ وَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِقُونَ

وَ يَوْمَ: و روزی که

تَقُومُ: برپا می شود

السَّاعَةُ: قیامت،

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

يُنْفِقُونَ: جدا می شوند (بهشتیان و جهنمیان).

۱۵ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ

فَأَمَّا: پس اما

الَّذِينَ: آنان که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

(۲۸) جلد ۲۱ سوره روم

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

فَهُمْ: پس ایشان

فِي رَوْضَةٍ: در گلستانی

يُحْبِرُونَ: شادمان می‌گردند.

۱۶ وَ أَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ لِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ
وَ أَمَّا: و اما

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

وَ كَذَّبُوا: و تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما

وَ لِقَاءِ: و دیدار

الْآخِرَةِ: آخرت را،

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹)

فَأُولَئِكَ: پس آنان

فِي الْعَذَابِ: در عذاب

مُخَضَّرُونَ: احضار شدگانند.

۱۷ فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ

فَسُبْحَانَ: پس منزه است

اللَّهُ: خدا

حِينَ: هنگامی که

تُمْسُونَ: به شامگاه می‌رسید

وَ حِينَ: و هنگامی که

تُصْبِحُونَ: صبح می‌کنید.

۱۸ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ

(۳۰) جلد ۲۱ سوره روم

وَ لَهُ: و برای اوست

الْحَمْدُ: حمد و ستایش

فِي: در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

وَ عَشِيًّا: و در آخر شب

وَ حِينَ: و هنگامی که

تُظْهِرُونَ: ظهر می‌کنید.

۱۹ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ

يُخْرِجُ: خارج می‌کند

الْحَيَّ: زنده را

مِنْ: از

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱)

الْمَيِّتِ: مرده

و يُخْرِجُ: و خارج می‌کند

الْمَيِّتِ: مرده را

مِنْ: از

الْحَيِّ: زنده

و يُخْيِي: و زنده می‌کند

الْأَرْضِ: زمین را

بَعْدَ: بعد از

مَوْتِهَا: مردنش،

وَ كَذَلِكَ: و این چنین

تُخْرَجُونَ: شما خارج کرده می‌شوید.

۲۰ وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ

وَ مِنْ: و از

(۳۲) جلد ۲۱ سوره روم

آیات: نشانه‌هایش

أَنْ: این که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را

مِنْ: از

تُرَابٍ: خاک،

ثُمَّ: سپس

إِذَا: ناگهان

أَنْتُمْ: شما

بَشَرٌ: (به صورت) بشری

تَنْتَشِرُونَ: پراکنده می‌شوید.

۲۲ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ اخْتِلَافُ السِّنِّكُمْ وَ الْوَاوِيكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ

وَ مِنْ: و از

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳)

آیات: نشانه‌هایش

خَلَقُ: خلقت

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین

وَ اِخْتِلَافٌ: و اختلاف

الْأَسْتِثْمُ: زبان‌های شما

وَالْوَانِثُ: و رنگ‌های شماست.

إِنَّ: به درستی که

فی: در

ذَلِكَ: این

لآیات: هر آینه نشانه‌هایی است

لِلْعَالَمِينَ: برای دانیان.

۲۳ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ

(۳۴) جلد ۲۱ سوره روم

مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

وَمِنْ: و از

آیات: نشانه‌هایش

مَنَامُكُمْ: خواب شما

بِاللَّيْلِ: در شب

وَالنَّهَارِ: و روز

وَ ابْتِغَاؤُكُمْ: و طلب کردن شما

مِنْ: از

فَضْلِهِ: فضلش،

إِنَّ: به درستی که

فی ذَلِكَ: در این

لآیات: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَسْمَعُونَ: می‌شنوند، گوش شنوا دارند.

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵)

۲۴ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبُرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

وَمِنْ آيَاتِهِ: و از نشانه‌هایش

يُرِيكُمُ: نشان می‌دهد به شما

الْبُرْقَ: برق را

خَوْفًا: که هم مایه ترس است

وَ طَمَعًا: و هم مایه امید،

وَ يُنَزِّلُ: و نازل می‌کند

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

ماء: آبی

فَيُحْيِي: پس زنده می‌کند

بِالْأَرْضِ: به آن زمین را

(۳۶) جلد ۲۱ سوره روم

بَعْدَ: بعد از

مَوْتِهَا: مردنش،

إِنَّ: به درستی که

فِي ذَلِكَ: در این

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَعْقِلُونَ: می‌اندیشند.

۲۷ وَ هُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَ هُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَ لَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

وَ هُوَ: و اوست

الَّذِي: آن که

يَبْدَأُ: آغاز می‌کند

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷)

الْخَلْقَ: آفرینش را

ثُمَّ: سپس

يُعِيدُهُ: باز می‌گرداند آن را

وَ هُوَ: و این

أَهْوَنُ: آسان‌تر است

عَلَيْهِ: برای او،

وَ لَهُ: و برای اوست،

الْمَثَلُ: صفت

الْأَعْلَى: برتر

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین،

وَ هُوَ: و او

الْعَزِيزُ: شکست‌ناپذیر

الْحَكِيمُ: حکیم است.

(۳۸) جلد ۲۱ سوره روم

۳۰ فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

فَأَقِمْ: پس متوجه ساز، برپادار

وَجْهَكَ: رویت را

لِلدِّينِ: به سوی دین

حَنِيفًا: حنیف،

فَطَرَتَ: فطرتی، سرشتی

اللَّهِ الَّتِي: که خداوند

فَطَرَ النَّاسَ: آفرید مردم را

عَلَيْهَا: بر آن،

لَا تَبْدِيلَ: هیچ تغییری، تبدیلی نیست

لِخَلْقِ اللَّهِ: برای خلقت خدا،

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹)

ذَلِكَ الدِّينُ: این است دین

الْقِيَمُ: پایدار و مستقیم

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرِ النَّاسِ: بیشتر مردم

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

۳۱ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَ اتَّقَوْهُ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ لَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

مُنِيبِينَ: روکنندگان

إِلَيْهِ: به سوی او باشید،

وَ اتَّقَوْهُ: و بپرهیزید از او

وَ أَقِيمُوا: و به پا دارید

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ لَا تَكُونُوا: و نباشید

(۴۰) جلد ۲۱ سوره روم

مِنَ الْمُشْرِكِينَ: از مشرکان.

۳۲ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَ كَانُوا شِيعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

مِنَ الَّذِينَ: از کسانی که

فَرَّقُوا: فرقه فرقه کردند

دِينَهُمْ: دینشان را

وَ كَانُوا: و شدند

شِيعًا: گروه، گروه

كُلِّ حِزْبٍ: هر حزبی

بِمَا لَدَيْهِمْ: به آن چه نزدشان است

فَرِحُونَ: خوشحالند، دلخوشند.

۳۳ وَ إِذْ مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱)

بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

و اِذَا: و هنگامی که

مَسَّ النَّاسَ: برسد مردم را

ضُرٌّ: ضرری،

دَعَوْا: بخوانند

رَبَّهُمْ: پروردگارشان را

مُنِيبِينَ: در حالی که روکنندگان

إِلَيْهِ: به سوی او هستند،

ثُمَّ إِذَا: سپس وقتی که

آذَقَهُمْ: بچشانند به ایشان

مِنْهُ رَحْمَةً: از جانب خود حتمی

إِذَا فَرِيقٌ: ناگاه گروهی

مِنْهُمْ: از آنها

بِرَبِّهِمْ: به پروردگار خود

(۴۲) جلد ۲۱ سوره روم

يُشْرِكُونَ: شرک می‌ورزند.

۳۴ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

لِيَكْفُرُوا: تا کافر شوند

بِما: به آن چه

آتَيْنَاهُمْ: دادیم ما به آنها،

فَتَمَتَّعُوا: پس بهره‌مند شوید،

فَسَوْفَ: پس به زودی

تَعْلَمُونَ: خواهید دانست.

۳۶ وَ إِذَا آذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذْ هُمْ يُقْنَطُونَ

وَ إِذَا: و هنگامی که

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳)

آذَقْنَا: بچشانیم

النَّاسَ رَحْمَةً: به مردم رحمتی،

فَرِحُوا بِهَا: خوشحال شوند به آن،

وَ إِنْ تُصِيبُهُمْ: و اگر برسد به ایشان

سَيِّئَةٌ بِما: بدی‌ای به خاطر آن چه

قَدَّمَتْ: پیش فرستاد

أَيَّدِيهِمْ: دست‌هایشان

إِذَا هُمْ: ناگاه ایشان

يَقْتُطُونَ: ناامید می‌شوند.

۳۷ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

أَوْ لَمْ يَرَوْا: آیا و ندیدند

أَنَّ اللَّهَ: که خداوند

(۴۴) جلد ۲۱ سوره روم

يَبْسُطُ: وسعت می‌دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لِمَنْ يَشَاءُ: برای هر که بخواهد

و يَقْدِرُ: و تنگ می‌گیرد؟

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند.

۴۰ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيْبُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكَمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

يُشْرِكُونَ

اللَّهُ الَّذِي: خدا کسی که است که

خَلَقَكُمْ: آفرید شما را،

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵)

ثُمَّ: سپس

رَزَقَكُمْ: روزی داد به شما،

ثُمَّ: سپس

يُعِيْبُكُمْ: می‌میراند شما را،

ثُمَّ: سپس

يُحْيِيكُمْ: زنده می‌گرداند شما را،

هَلْ: آیا

مِنْ شُرَكَائِكُمْ: از شریکانتان

مَنْ: کسی هست

يَفْعَلُ: که انجام می‌دهد

مِنْ ذَلِكَمْ: از این کارها

مِنْ شَيْءٍ: چیزی؟

شُبْحَانَهُ: منزّه است او

وَتَعَالَى: و برتر و والاتر است

(۴۶) جلد ۲۱ سوره روم

عَمَّا: از آن چه

يُشْرِكُونَ: شرک می‌ورزند.

۴۱ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

ظَهَرَ: ظاهر شد، پدیدار گشت

الْفَسَادُ: فساد

فِي الْبَرِّ: در خشکی

وَالْبَحْرِ: و دریا

بِما: به سبب آن چه

كَسَبَتْ: کسب کرد

أَيْدِي النَّاسِ: دستان مردم

لِيُذِيقَهُمْ: تا بچشانند به ایشان

بَعْضَ الَّذِي: بعضی از آن چه

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷)

عَمِلُوا: عمل کردند

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَرْجِعُونَ: باز گردند.

۴۲ قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ

قُلْ: بگو:

سِيرُوا: سیر کنید، بگردید

فِي الْأَرْضِ: در زمین

فَانظُرُوا: پس بینید

كَيْفَ كَانَ: چگونه بود

عَاقِبَةُ الَّذِينَ: عاقبت کسانی که

مِنْ قَبْلُ: از قبل بودند،

كَانَ أَكْثَرُهُمْ: بودند بیشترشان

(۴۸) جلد ۲۱ سوره روم

مُشْرِكِينَ: مشرک.

۴۶ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَ لِيُذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَ لِيُنَجِّيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ وَ لِيُنَبِّئَكُمْ مَنْ فَضَّلَهُ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

وَمِنْ آيَاتِهِ: و از نشانه‌هایش

أَنْ يُرْسِلَ: این که می‌فرستد

الرِّیَاحِ: بادها را
 مُبَشِّرَاتٍ: بشارت دهنده
 وَ لِيَذِيقَكُمْ: تا بچشاند شما را
 مِنْ رَحْمَتِهِ: از رحمتش
 وَ لَتَجْرِي: و تا جاری گردند
 الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ: کشتی‌ها به امر او
 وَ لَتَبْتَغُوا: و تا طلب کنید

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹)

مِنْ فَضْلِهِ: از فضل او
 وَ لَعَلَّكُمْ: و شاید شما
 تَشْكُرُونَ: سپاسگزاری کنید.

۴۸ اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّیَاحَ فَتَنِّيْرٌ سَحَابًا فَيَنْسِفُهَا فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَ يَجْعَلُهُ كَسْفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
 اللَّهُ الَّذِي: خداوند کسی است که
 يُرْسِلُ الرِّیَاحَ: می‌فرستد بادها را
 فَتَنِّيْرٌ: تا به حرکت درآورد
 سَحَابًا: ابر را،
 فَيَنْسِفُهَا: پس می‌گسترده آن را
 فِي السَّمَاءِ: در آسمان
 (۵۰) جلد ۲۱ سوره روم
 كَيْفَ يَشَاءُ: آن طور که بخواهد
 وَ يَجْعَلُهُ: و قرار می‌دهد آن را
 كَسْفًا: قطعه‌هایی،
 فَتَرَى: پس می‌بینی
 الْوَدْقَ: باران را که
 يَخْرُجُ: خارج می‌شود
 مِنْ خِلَالِهِ: از لابلاي آن،
 فَإِذَا: پس زمانی که
 أَصَابَ بِهِ: برساند آن را
 مَنْ يَشَاءُ: به هر کس که بخواهد
 مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش،
 إِذَا هُمْ: به ناگاه ایشان
 يَسْتَبْشِرُونَ: شادی می‌کنند.

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱)

۴۹ وَ أَنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لُمْبِلِسِينَ

وَ أَنْ كَانُوا: و همانا بودند

مِنْ قَبْلِ أَنْ: پیش از این که

يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ: نازل شود برایشان

مِنْ قَبْلِهِ: از قبل آن (باران)

لُمْبِلِسِينَ: نامیدان. مایوسان.

۵۰ فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَ هُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

فَانظُرْ: پس بنگر

إِلَىٰ آثَارِ: به آثار

رَحْمَتِ اللَّهِ: رحمت خدا که

(۵۲) جلد ۲۱ سوره روم

كَيْفَ يُحْيِي: چگونه زنده می کند

الْأَرْضَ: زمین را

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مرگش،

إِنَّ ذَلِكَ: همانا آن است

لَمُحْيِي: زنده کننده

الْمَوْتَى: مردگان،

وَ هُوَ: و او

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

قَدِيرٌ: قادر و تواناست.

۵۱ وَ لَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ

وَ لَئِنْ: و هر آینه اگر

أَرْسَلْنَا: بفرستیم

سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳)

ريحا: بادی

فَرَأَوْهُ: پس بینند آن را

مُصْفَرًّا: زرد شده، پژمرده

لَظَلُّوا: حتما پیوسته

مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن

يَكْفُرُونَ: کافر می شوند.

۵۴ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَ شَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَ هُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ

اللَّهُ الَّذِي: خداست که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را
 مِنْ ضَعْفٍ: از ناتوانی
 ثُمَّ جَعَلَ: سپس قرار داد
 مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ: از بعد ناتوانی
 (۵۴) جلد ۲۱ سوره روم
 قُوَّةً: قوت،
 ثُمَّ جَعَلَ: سپس قرار داد
 مِنْ بَعْدِ قُوَّةً: از بعد ناتوانی
 ضَعْفًا: ناتوانی
 وَ شَيْئَةً: و پیری.
 يَخْلُقُ: خلق می کند
 مَا يَشَاءُ: هر چه بخواهد،
 وَ هُوَ الْعَلِيمُ: و او دانای
 الْقَدِيرُ: تواناست.
 سوره روم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵)

«سوره لقمان»

۱ الْآمَاءُ
 الْآمَاءُ: از حروف مقطعه
 ۲ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ
 تِلْكَ آيَاتُ: این آیات
 الْكِتَابِ الْحَكِيمِ: کتاب حکیم است.
 ۳ هُدًى وَ رَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ
 هُدًى: هدایتی
 وَ رَحْمَةً: و رحمتی
 لِلْمُحْسِنِينَ: برای نیکوکاران است.
 ۴ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
 (۵۶) جلد ۲۱ سوره لقمان
 وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ
 الَّذِينَ: آنان که
 يُقِيمُونَ: برپای می دارند
 الصَّلَاةَ: نماز را
 وَ يُؤْتُونَ: و می دهند

الزَّكَاةَ: زکات را

وَهُمْ: وایشان

بِالْآخِرَةِ: به آخرت

هُم يُوقِنُونَ: ایشانند یقین داران.

۵ اُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

اُولَئِكَ: آنان

عَلَى هُدًى: بر هدایتی

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷)

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان هستند،

وَأُولَئِكَ: و آنان

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران

۶ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

وَمِنَ النَّاسِ: و بعضی از مردم

مَنْ: کسانی هستند

يَشْتَرِي: که می‌خرند

لَهْوَ الْحَدِيثِ: سخن بیهوده را

لِيُضِلَّ: تا گمراه کنند (مردم را)

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ: از راه خدا

بِغَيْرِ عِلْمٍ: بدون علم

(۵۸) جلد ۲۱ سوره لقمان

وَيَتَّخِذَهَا: و می‌گیرند آن را

هُزُوًا: به مسخره،

اُولَئِكَ: آنان

لَهُمْ عَذَابٌ: برایشان عذابی

مُهِينٌ: خوارکننده است.

۱۰ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَ أَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَ بَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ

كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

خَلَقَ السَّمَوَاتِ: خلق کرد آسمان‌ها را

بِغَيْرِ عَمَدٍ: بدون ستونی که

تَرَوْنَهَا: ببینید آن را،

وَأَلْقَى: و افکند

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹)

فِي الْأَرْضِ: در زمین
 رَوَاسِي: کوه‌های استوار
 أَنْ تَمِيدَ: که تکان ندهد، نلرزاند
 بِكُمْ: شما را
 وَبَثَّ: و منتشر ساخت، پراکند

فِيهَا: در آن
 مِنْ كُلِّ: از هر
 دَائِبَةٍ: جنبنده‌ای
 وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم
 مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان
 مَاءً: آبی

فَأَنْبَتْنَا: پس رویاندیم ما
 فِيهَا: در آن
 مِنْ كُلِّ: از هر

(۶۰) جلد ۲۱ سوره لقمان

زَوْجٍ: جفتی، زوجی
 كَرِيمٍ: پُرسود، پُر ارزش.

۱۱ هَذَا خَلَقَ اللَّهُ فَارُؤُنِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

هَذَا خَلَقَ: این آفرینش

اللَّهُ: خداست،

فَارُؤُنِي: پس نشان دهید به من

مَاذَا خَلَقَ: چه خلق کرده‌اند

الَّذِينَ: آنان که

مِنْ دُونِهِ: غیر اویند؟

بَلِ الظَّالِمُونَ: بلکه ستمکاران

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاراند.

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱)

۱۲ وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَ مَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

وَلَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

آتَيْنَا: دادیم ما

لُقْمَانَ: به لقمان

الْحِكْمَةَ: حکمت،

أَنْ اشْكُرْ: که شکر کن

لِلَّهِ: خدا را،

وَمَنْ: و هر کس

يَشْكُرُ: سپاسگزاری کند

فَأَنَّمَا: پس جز این نیست که

يَشْكُرُ: سپاسگزاری می کند

(۶۲) جلد ۲۱ سوره لقمان

لِنَفْسِهِ: به نفع خودش،

وَمَنْ: و هر کس

كَفَرَ: کفر بورزد

فَإِنَّ: پس به درستی که

اللَّهُ: خداوند

غَنِيٌّ: بی نیاز

حَمِيدٌ: ستوده است.

۱۳ وَ إِذْ قَالَ لِقْمَنُ لِابْنِهِ وَ هُوَ يَعِظُهُ يَا بَنِيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشُّرُوكَ لظُلْمٌ عَظِيمٌ

وَ إِذْ: و هنگامی که

قَالَ: گفت:

لِقْمَنُ: لقمان

لِابْنِهِ: به پسرش

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳)

وَ هُوَ: در حالی که او را

يَعِظُهُ: پند می داد

يَا بَنِيَّ: ای پسرک من!

لَا تُشْرِكْ: شرک نیاور

بِاللَّهِ: به خدا،

إِنَّ: به درستی که

الشُّرُوكَ: شرک ورزیدن

لَظُلْمٌ: هر آینه ظلم

عَظِيمٌ: بزرگی است.

۱۴ وَ وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَ فِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَ لَوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ

وَ وَصَّيْنَا: و سفارش نمودیم ما

(۶۴) جلد ۲۱ سوره لقمان

الْإِنْسَانَ: انسان را

بِوَالِدَيْهِ: درباره پدر و مادرش،

حَمَلَتْهُ: حمل کرد او را

أُمُّهُ: مادرش

وَهُنَا: ضعف و سستی

عَلَى: روی

وَهُنَّ: ضعف و سستی

وَفِصَالُهُ: و دوران شیرخوارگی او

فِي عَامَيْنِ: در دو سال است

أَنْ اشْكُرْ لِي: (سفارش نمودیم) که شکر کن مرا

وَلِوَالِدَيْكَ: و پدر و مادرت را

إِلَيَّ: (که) به سوی من است

الْمَصِيرُ: سرنوشت، بازگشت.

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵)

۱۵ وَأَنْ جَاهِدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ

مَرْجِعُكُمْ فَأَبِئْتُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

وَأَنْ: و اگر

جَاهِدَاكَ: سعی کنند آن دو که تو

عَلَى أَنْ: بر این که

تُشْرِكَ بِي: شرک بورزی به من

مَا لَيْسَ: آن چه را که نیست

لَكَ بِهِ: برای تو به آن

عِلْمٌ: علمی،

فَلَا تُطِعْهُمَا: پس اطاعت نکن از آنها

وَصَاحِبُهُمَا: و همدمشان باش

فِي الدُّنْيَا: در دنیا

(۶۶) جلد ۲۱ سوره لقمان

مَعْرُوفًا: به نیکی، به شایستگی،

وَ اتَّبِعْ: و پیروی کن

سَبِيلَ مَنْ: راه کسی را که

أَنَابَ: روی می آورد

إِلَيَّ: به سوی من،

ثُمَّ: سپس،

إِلَيَّ: به سوی من است

مَرْجِعُكُمْ: بازگشت شما

فَأْتِبُكُمْ: پس خیر می‌دهم به شما

بِما: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می‌دادید.

۱۶ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنَّا جَعَلْنَا لَكَ مِنْ خِزْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷)

يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ

یا بُنِیَّ: ای پسرک من!

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ: همانا آن اگر

تَكَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ حَبِّ كَرْمٍ: باشد به سنگینی

حَبَّةٍ مِنْ خَزْدَلٍ: دانه‌ای از خردل

فَتَكُنْ فِي: پس باشد در

صَخْرَةٍ: صخره‌ای، تخته سنگی

أَوْ فِي: یا در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

أَوْ فِي الْأَرْضِ: یا در زمین،

يَأْتِ: می‌آورد

بِهَا اللَّهُ: آن را خداوند،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

لَطِيفٌ: باریک بین، دقیق

(۶۸) جلد ۲۱ سوره لقمان

خَبِيرٌ: و آگاه است.

۱۷ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ وَأَتُوا مَعِيَ يَوْمَ الْقِيَامِ وَإِنَّكُمْ لَخَائِفُونَ مِمَّا كَفَرْتُمْ وَتُحِبُّونَ الْعَدْوَىٰ عَلَىٰ الْحَبْلِ وَأَلْتُمُونَ الْأَعْيُنَ وَأَنْتُمْ كَارِهِونَ

یا بُنِیَّ: ای پسرک من!

أَقِم: به پادار

الصَّلَاةَ: نماز را

وَأْمُرْ: و امر کن

بِالْمَعْرُوفِ: به معروف، خوبی‌ها

وَأَنْتَ: و باز دار

عَنِ الْمُنْكَرِ: از منکر، بدی‌ها

وَأَصْبِرْ: و صبر کن

عَلَىٰ ما: بر آن چه

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹)

أَصَابَكَ: برسد به تو،

إِنَّ ذَلِكَ: به درستی که این

مِنْ: از

عَزَمَ الْأُمُورَ: امور استوار است

۱۸ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

وَلَا تُصَعِّرْ: با نخوت، با بی‌اعتنایی برمگردان

خَدَّكَ: رُخْت را

لِلنَّاسِ: از مردم

وَلَا تَمْشِ: و راه مرو

فِي الْأَرْضِ: در زمین

مَرَحًا: با غرور و سرمستی،

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

(۷۰) جلد ۲۱ سوره لقمان

لَا يُحِبُّ: دوست ندارد

كُلَّ مُخْتَالٍ: هیچ خودپسند

فَخُورٍ: فخر فروش را.

۱۹ وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ

وَأَقْصِدْ: و میانه رو باش

فِي مَشْيِكَ: در راه رفتن،

وَأَغْضُضْ: و بکاه

مِنْ صَوْتِكَ: از صدایت،

إِنَّ أَنْكَرَ: همانا زشت‌ترین

الْأَصْوَاتِ: صداها

لَصَوْتُ: صدای

الْحَمِيرِ: خران است.

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱)

۲۰ أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ

عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ

أَلَمْ تَرَوْا: آیا ندیدید

أَنَّ اللَّهَ: که همانا خداوند

سَخَّرَ لَكُمْ: رام کرد برای شما

مَا فِي: آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَمَا: آن چه در

فِي الْأَرْضِ: در زمین است

وَأَسْبَغَ: و کامل کرد، فراوان کرد

عَلَيْكُمْ نِعْمَةً: بر شما نعمت هایش را

ظَاهِرَةً: که ظاهر، آشکار

(۷۲) جلد ۲۱ سوره لقمان

وَبَاطِنَةً: و پنهان است؟

وَمِنَ النَّاسِ: و بعضی از مردم

مَنْ: کسانی هستند که

يُجَادِلُ: مجادله می کنند

فِي اللَّهِ: درباره خدا

بِغَيْرِ عِلْمٍ: بدون هیچ علمی

وَلَا هُدًى: و نه هدایتی

وَلَا كِتَابٍ: و نه کتاب

مُنِيرٍ: روشنگری.

۲۱ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلًا كَانِ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ

وَاِذَا: و هنگامی که

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۳)

قِيلَ: گفته شود:

لَهُمْ اتَّبِعُوا: به آن‌ها پیروی کنید

مَا أَنْزَلَ: آن چه را نازل کرد

اللَّهُ: خداوند،

قَالُوا: گویند:

بَلْ نَتَّبِعُ: بلکه پیروی می کنیم

مَا وَجَدْنَا: آن چه را که یافتیم

عَلَيْهِ آبَاءَنَا: بر آن پدرانمان را،

أَوَّلًا كَانِ: آیا و اگر چه باشد

الشَّيْطَانُ: شیطان که

يَدْعُوهُمْ: بخواند آن‌ها را

إِلَىٰ عَذَابٍ: به سوی عذاب

السَّعِيرِ: سوزان (باز هم از آن‌ها پیروی می کنند؟)

(۷۴) جلد ۲۱ سوره لقمان

۲۲ وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

وَمَنْ يُسْلِمْ: و هر کس تسلیم کند
 وَجْهَهُ: رویش را، توجهش را
 إِلَى اللَّهِ: به سوی خدا
 وَهُوَ: در حالی که او
 مُحْسِنٌ: نیکوکار باشد
 فَقَدْ: پس به تحقیق
 اسْتَمْسَكَ: چنگ زده
 بِالْعُرْوَةِ: به دستگیره
 الْوُثْقَى: محکمی.

وَالَى اللَّهِ: و به سوی خداست
 عاقِبَةُ الْأُمُورِ: عاقبت کارها.

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۵)

۲۷ وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
 وَلَوْ أَنَّ مَا: و اگر تمام آن چه
 فِي الْأَرْضِ: در زمین است
 مِنْ شَجَرَةٍ: از درخت
 أَقْلَامٌ: قلم باشد،
 وَالْبَحْرُ: و دریا (مركب)،
 يَمُدُّهُ: کمک کند آن را
 مِنْ بَعْدِهِ: از بعدش
 سَبْعَةُ أَبْحُرٍ: هفت دریای دیگر
 مَا نَفِدَتْ: تمام نشود
 كَلِمَاتُ اللَّهِ: کلمات خداوند.

(۷۶) جلد ۲۱ سوره لقمان

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا
 عَزِيزٌ: شکست ناپذیر
 حَكِيمٌ: حکیم است.

۲۹ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
 خَبِيرٌ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: همانا خدا

يُوَلِّجُ اللَّيْلَ: داخل می کند شب را

فِي النَّهَارِ: در روز

و يُؤَلِّجُ النَّهَارَ: و داخل می کند روز را

فِي اللَّيْلِ: در شب

و سَخَّرَ: و مسخّر نموده

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۷)

الشَّمْسِ: خورشید

و الْقَمَرِ: و ماه را

كُلُّ يَجْرِي: هر یک روان است

إِلَىٰ أَجَلٍ: به سوی مدتی

مُسَمًّى: معین

وَ أَنَّ اللَّهَ: و همانا خداوند

بِما: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

خَبِيرٌ: آگاه است؟

۳۰ ذَلِكْ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

ذَلِكْ: این چنین است

بِأَنَّ اللَّهَ: به این که خداوند

(۷۸) جلد ۲۱ سوره لقمان

هُوَ الْحَقُّ: او، حق است

وَأَنَّ: و این که

مَا يَدْعُونَ: آن چه می خوانند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او

الْبَاطِلُ: باطل است

وَأَنَّ اللَّهَ: و این که خداوند

هُوَ الْعَلِيُّ: او، برتر و والاتر

الْكَبِيرُ: و بزرگ است.

سوره لقمان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۹)

«سوره سجده»

۱ الأما

الأما: از حروف مقطعه

۲ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ: نازل کردن کتابی که

لَا رَيْبَ: هیچ شکی

فیه: در آن نیست

مِنْ رَبِّ: از جانب پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان است.

۲۶ أَوْ لَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ

(۸۰) جلد ۲۱ سوره سجده

أَوْ لَمْ يَهْدِ: آیا و هدایت نکرد

لَهُمْ: ایشان را؟

كَمْ: چه بسیار

أَهْلَكْنَا: هلاک کردیم

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از ایشان

مِنَ الْقُرُونِ: از نسل‌ها

يَمْشُونَ: که راه می‌روند

فِي مَسَاكِينِهِمْ: در خانه‌های آن‌ها

إِنَّ: همانا

فِي ذَلِكَ: در این

لآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هاست،

أَفَلَا يَسْمَعُونَ: آیا پس نمی‌شنوند؟

۲۷ أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ

سوره سجده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۱)

الْجُرُزِ فَتُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ

أَوْ لَمْ يَرَوْا: آیا و ندیدند

أَنَا: که همانا ما

نَسُوقُ: سوق می‌دهیم، می‌رانیم

الْمَاءَ: آب را

إِلَى: به سوی

الْأَرْضِ: زمین

الْجُرُزِ: بی‌آب و علف، بایر؟

فَتُخْرِجُ: پس خارج می‌کنیم

بِهِ: به آن

زَرْعًا: کشتزاری را

تَأْكُلُ: که می‌خورند

مِنْهُ: از آن

(۸۲) جلد ۲۱ سوره سجده

أَنْعَامُهُمْ: چهارپایان نشان
وَأَنْفُسُهُمْ: و خودشان،
أَفَلَا يُبْصِرُونَ: آیا پس نمی بینند؟

سوره سجده لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۳)

«سوره احزاب»

۱ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا
يا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر
اتَّقِ اللَّهَ: بترس از خدا
وَلَا تُطِعِ: و پیروی نکن
الْكَافِرِينَ: از کافران
وَالْمُنَافِقِينَ: و منافقان.
إِنَّ اللَّهَ: همانا خدا
كَانَ عَلِيمًا: باشد دانای
حَكِيمًا: فرزانه.

۲ وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا
(۸۴) جلد ۲۱ سوره احزاب

وَاتَّبِعْ: و پیروی کن
ما: آن چه راکه
يُوحَىٰ: وحی می شود
إِلَيْكَ: به سوی تو
مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت
إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند
كَانَ: باشد
بِما: به آن چه
تَعْمَلُونَ: انجام می دهید
خَبِيرًا: آگاه.

۳ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا
وَتَوَكَّلْ: و توکل کن
عَلَى اللَّهِ: بر خدا،

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۵)

وَكَفَىٰ: و کافی است
بِاللَّهِ: که خدا

وکیلاً: وکیل باشد.

۲۱ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

كَانَ لَكُمْ: باشد برای شما

فِي رَسُولٍ: در (رفتار) رسول

اللَّهُ: خدا

أُسْوَةٌ: سرمشق، الگوی

حَسَنَةٌ: نیکویی

لِمَنْ: برای کسی که

كَانَ يَرْجُوا: امیدوار باشد

(۸۶) جلد ۲۱ سوره احزاب

اللَّهُ: به خدا

وَالْيَوْمَ: و روز

الْآخِرَ: رستاخیز

وَذَكَرَ: و یاد کند

اللَّهُ: خدا را

كَثِيرًا: بسیار.

«پایان جزء ۲۱»

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۷)

۳۱ وَمَنْ يَفْتَنُكَ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا

وَمَنْ: و هر کس

يَفْتَنُكَ: فرمان ببرد، خضوع کند

مِنْكُنَّ: از شما (زنان)

لِلَّهِ: برای خدا

وَرَسُولِهِ: و رسولش

وَتَعْمَلْ: و انجام دهد

صَالِحًا: عمل صالح،

نُؤْتِيهَا: می دهیم به او

أَجْرَهَا: اجرش را

مَرَّتَيْنِ: دو برابر، دوچندان

وَأَعْتَدْنَا: و آماده ساخته‌ایم

لَهَا: برایش

(۸۸) جلد ۲۲ سوره احزاب

رِزْقًا: روزی

کَرِيمًا: کریمانه‌ای، پُربرکتی.

۴۰ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

ما كان: نباشد

مُحَمَّدٌ: محمد (صلی الله علیه وآله)

أَبَا أَحَدٍ: پدر احدی

مِنْ رِجَالِكُمْ: از مردان شما،

وَلَكِنْ: ولیکن

رَسُولَ اللَّهِ: فرستاده خدا

وَ خَاتَمَ: و خاتم

النَّبِيِّينَ: پیامبران است.

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خدا

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۸۹)

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

عَلِيمًا: دانا.

۴۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

اذْكُرُوا اللَّهَ: یاد کنید خدا را

ذِكْرًا كَثِيرًا: یاد بسیار زیاد.

۴۲ وَ سَبَّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

وَ سَبَّحُوهُ: و تسبیح کنید او را

بُكْرَةً: صبح

وَ أَصِيلًا: و شام

(۹۰) جلد ۲۲ سوره احزاب

۴۳ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

يُصَلِّي: درود می‌فرستد

عَلَيْكُمْ: بر شما

وَ مَلَائِكَتُهُ: و فرشتگان او (نیز)،

لِيُخْرِجَكُم: تا خارج کند شما را

مِنَ الظُّلُمَاتِ: از تاریکی‌ها

إِلَى النُّورِ: به سوی نور،

وَكَانَ: و باشد

بِالْمُؤْمِنِينَ: نسبت به مؤمنان

رَحِيمًا: مهربان.

۴۴ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۱)

أَجْرًا كَرِيمًا

تَحِيَّتُهُمْ: درودشان

يَوْمَ: روزی که

يَلْقَوْنَهُ: ملاقات می کنند او را

سَلَامٌ: سلام است،

وَأَعَدَّ: و آماده کرده

لَهُمْ: برای آنها

أَجْرًا: اجری

كَرِيمًا: کریمانه، پر ارزش.

۴۵ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ: ای پیامبر!

إِنَّا: همانا ما

أَرْسَلْنَاكَ: فرستادیم تو را

(۹۲) جلد ۲۲ سوره احزاب

شاهدًا: شاهد، گواه

وَمُبَشِّرًا: و بشارت دهنده

وَنَذِيرًا: و بیم دهنده.

۴۶ وَ دَاعِيَا إِلَى اللَّهِ بِأَذْنِهِ وَ سِرَاجًا مُنِيرًا

وَ دَاعِيَا: و دعوت کننده

إِلَى اللَّهِ: به سوی خدا

بِأَذْنِهِ: به فرمان او

وَ سِرَاجًا: و چراغی

مُنِيرًا: تابان.

۴۷ وَ بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا

وَ بَشِّرِ: و بشارت بده

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را

بِأَنَّ: به این که

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۳)

لَهُمْ: برای آنها

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا

فَضْلًا: تفضلی

کبیرا: بزرگ است.

۴۸ وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعِ أَذْيَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

وَلَا تُطِيعِ: و اطاعت مکن

الْكَافِرِينَ: کافران

وَالْمُنَافِقِينَ: و منافقان را

وَدَعِ: و رها کن

أَذْيَهُمْ: آزارشان را

وَتَوَكَّلْ: و توکل کن

عَلَى اللَّهِ: بر خدا،

(۹۴) جلد ۲۲ سوره احزاب

وَكَفَى: و کافی است

بِاللَّهِ: خدا

وَكِيلًا: که وکیل (تو باشد).

۵۶ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

وَمَلَائِكَتَهُ: و فرشتگان او

يُصَلُّونَ: درود می‌فرستند

عَلَى النَّبِيِّ: بر پیامبر،

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

صَلُّوا: درود بفرستید، صلوات بفرستید

عَلَيْهِ: بر او

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۵)

وَسَلِّمُوا: تسلیم شوید

تَسْلِيمًا: تسلیم شدنی.

۷۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

اتَّقُوا: بترسید

اللَّهَ: از خدا

وَقُولُوا: و بگوئید

قَوْلًا: سخنی

سدیدا: راست و استوار، سنجیده.

۷۱ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(۹۶) جلد ۲۲ سوره احزاب

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

يُصْلِحْ: اصلاح می کند

لَكُمْ: برایتان

أَعْمَالَكُمْ: اعمالتان را

وَيَغْفِرْ: و می آمرزد

لَكُمْ: برایتان

ذُنُوبَكُمْ: گناهانتان را.

وَمَنْ: و هر کس

يُطِيعِ: اطاعت کند

اللَّهُ: خدا

وَرَسُولَهُ: و رسولش را،

فَقَدْ: پس به تحقیق

فَازَ: رستگار شده

فَوْزًا: به رستگاری

سوره احزاب لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۷)

عَظِيمًا: بزرگی.

(۹۸) جلد ۲۲ سوره احزاب

«سوره سبأ»

۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

الْحَمْدُ: حمد و سپاس

لِلَّهِ: برای خدایی است

الَّذِي لَهُ: که برای اوست،

مَا فِي: آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمانها

وَمَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است،

وَلَهُ: و برای اوست

الْحَمْدُ: حمد و سپاس
فِي الْأَخِرَةِ: در آخرت،
وَهُوَ: و او

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۹۹)

الْحَكِيمُ: حکیم

الْخَبِيرُ: و آگاه است.

۲ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا وَ هُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ
يَعْلَمُ: می داند

ما يَلِجُ: آن چه فرو می رود

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَ مَا: و آن چه

يَخْرُجُ: خارج می شود

مِنْهَا: از آن

وَ مَا: و آن چه

يَنْزِلُ: نازل می شود

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

(۱۰۰) جلد ۲۲ سوره سبأ

وَ مَا: و آن چه

يَعْرُجُ: بالا می رود

فِيهَا: در آن،

وَهُوَ: و او

الرَّحِيمُ: مهربان

الْغَفُورُ: و آمرزنده است.

۹ أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ مَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ إِنَّ نَشَأَ نَحْسِفَ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطُ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي

ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ

أَفَلَمْ يَرَوْا: آیا پس ندیدند، نگاه نکردند

إِلَى مَا: به آن چه

بَيْنَ أَيْدِيهِمْ: پیش رویشان

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۱)

وَ مَا: و آن چه

خَلْفَهُمْ: پشت سرشان

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

وَ الْأَرْضِ: و زمین است؟

اِنْ نَشَأْ: اگر بخواهیم
 نَحْسِفُ: فرومی‌بریم
 بِهِمُ الْأَرْضَ: آن‌ها را در زمین
 أَوْ نُسْقِطُ: یا می‌افکنیم، ساقط می‌کنیم
 عَلَيْهِمْ: بر - ایشان، بر سرشان
 كَسَفًا: قطعاتی
 مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان،
 إِنَّ: همانا
 فِي ذَلِكَ: در این
 لَآيَةً: هر آینه نشانه‌ای است
 (۱۰۲) جلد ۲۲ سوره سبأ
 لِكُلِّ عَبْدٍ: برای هر بنده
 مُنِيبٌ: توبه‌کار، به خدا روکننده.
 ۱۰ وَ لَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يَا جِبَالُ أَوِّبِي مَعَهُ وَالطَّيْرَ وَ النَّآ لَهَ الْحَدِيدَ
 وَ لَقَدْ: و هر آینه، به تحقیق
 آتَيْنَا: دادیم ما
 دَاوُدَ: به داود
 مِنَّا: از جانب خودمان
 فَضْلًا: فضلی،
 يَا جِبَالُ: ای کوه‌ها!
 أَوِّبِي: هم آواز شوید
 مَعَهُ: با او
 وَ الطَّيْرَ: و (ای) پرندگان!
 سوره سبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۳)
 وَ النَّآ: و نرم کردیم
 لَهُ: برای او
 الْحَدِيدَ: آهن را.
 ۱۱ اِنْ اَعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَ قَدَّرْ فِي السَّرْدِ وَاَعْمَلُوا صَالِحًا اِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
 اِنْ اَعْمَلْ: که عمل کن، بیاف
 سَابِغَاتٍ: زره‌ها را
 وَ قَدَّرْ: و به اندازه کن
 فِي السَّرْدِ: حلقه زره را،
 وَ اَعْمَلُوا: و انجام دهید

صالحاً: عمل شایسته،

اِنِّي: به درستی که من

بِما: به آن چه

(۱۰۴) جلد ۲۲ سوره سبأ

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید

بَصِيرٌ: بینا هستم.

۱۲ وَ لِسَلِيمَانَ الرِّيحُ غُدُوها شَهْرٌ وَ رَواحُها شَهْرٌ وَ اَسَلنا لَهُ عَيْنَ القَطْرِ وَ مِنَ الجِنَّ مَنْ يَعمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهِ وَ مَنْ يَزِغُ مِنْهُمْ عَنْ اَمْرِنَا

نَذِقُهُ مِنَ عَذابِ السَّعِيرِ

وَ لِسَلِيمَانَ: و برای سلیمان

الرِّيحُ: باد را (مسخر کردیم)

غُدُوها: صبحگاهش

شَهْرٌ: (مسافت) یک ماه راه

وَ رَواحُها: و شام‌گاهش

شَهْرٌ: (مسافت) یک ماه راه

وَ اَسَلنا: و روان ساختیم

سوره سبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۵)

لَهُ: برای او

عَيْنَ: چشمه

القَطْرِ: مس مذاب را،

وَ مِنَ الجِنَّ: و از جن

مَنْ: کسانی

يَعمَلُ: کار می‌کردند

بَيْنَ يَدَيْهِ: پیش رویش

بِاِذْنِ: به فرمان

رَبِّهِ: پروردگارش،

وَ مَنْ: و هر کس

يَزِغُ: منحرف می‌شد

مِنْهُمْ: از آنها

عَنْ اَمْرِنَا: از دستور ما

نَذِقُهُ: می‌چشانندیم به او

(۱۰۶) جلد ۲۲ سوره سبأ

مِنْ عَذابِ: از عذاب

السَّعِيرِ: آتش سوزان.

۱۳ یَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبٍ وَتَمَاثِيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ يَعْمَلُونَ: کار می‌کردند، درست می‌کردند
لَهُ: برای او

ما يَشَاءُ: هر چه می‌خواست

مِنْ مَحَارِبٍ: از معبدها

وَتَمَاثِيلَ: و مجسمه‌ها

وَجِفَانٍ: و ظروف بزرگ

كَالْجَوَابِ: مانند حوض‌ها

وَقُدُورٍ: و دیگ‌های

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۷)

راسيات: ثابت:

اعْمَلُوا: (گفتیم:) انجام دهید

آلَ دَاوُدَ: ای آی داود!

شُكْرًا: شکر را،

وَقَلِيلٌ: و تعداد کمی

مِنْ عِبَادِيَ: از بندگان من

الشَّكُورُ: شکر گزارند.

۱۴ فَلَمَّا قَضَىٰ بِنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبِ مَا لَبِثُوا

فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ

فَلَمَّا: پس وقتی که

قَضَيْنَا: گذراندیم، مقرر داشتیم ما

(۱۰۸) جلد ۲۲ سوره سبأ

عَلَيْهِ: بر او

الْمَوْتَ: مرگ را،

مَا دَلَّهُمْ: آگاه نساخت ایشان را

عَلَىٰ مَوْتِهِ: بر مرگش

إِلَّا: مگر

دَابَّةٌ: جنبنده

الْأَرْضِ: زمین

تَأْكُلُ: که می‌خورد

مِنْسَأَتَهُ: عصای او را،

فَلَمَّا: پس وقتی که

خَرَّ: فروافتاد

تَبَيَّنَتْ: فهمیدند، دریافتند

الْجِنُّ: جن

أَنْ لَوْ: که اگر

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۰۹)

كَانُوا يَعْلَمُونَ: می دانستند

الْغَيْبِ: غیب را،

مَالِثُوا: نمی ماندند

فِي الْعَذَابِ: در عذاب

الْمُهِنِ: خوارکننده.

۱۵ لَقَدْ كَانَ لِسَيِّئًا فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّانٍ عَنِ يَمِينٍ وَ شِمَالٍ كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَ اشْكُرُوا لَهُ بَلَدَهُ طَيِّبَةً وَ رَبُّ غَفُورٌ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

كَانَ: بود

لِسَيِّئًا: برای (قوم) سَبَأَ

فِي مَسْكَنِهِمْ: در محل سکونتشان

آيَةٌ: نشانه‌ای،

(۱۱۰) جلد ۲۲ سوره سبأ

جَنَّانٍ: دو باغ (داشتند)

عَنِ يَمِينٍ: از راست

وَ شِمَالٍ: و چپ،

كُلُوا: (گفتیم): بخورید

مِنْ رِزْقٍ: از روزی

رَبِّكُمْ: پروردگارتان

وَ اشْكُرُوا: و شکر کنید

لَهُ: او را،

بَلَدَهُ: شهری است

طَيِّبَةً: پاک و پاکیزه

وَ رَبُّ: و پروردگاری

غَفُورٌ: آمرزنده.

۱۶ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۱)

وَ بَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِیْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَ اَثَلٍ وَ شَىْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ

فَأَعْرَضُوا: پس روی گردانیدند

فَأَرْسَلْنَا: پس فرستادیم

عَلَيْهِمْ: بر آنها

سَبِيلَ الْعَرَمِ: سیل ویرانگر

وَبَدَّلْنَاهُمْ: و تبدیل کردیم

بِجَنَّتَيْهِمْ: دو باغشان را

جَنَّتَيْنِ: به دو باغی که

ذَوَاتِنِ: دارای

أَكْلٍ: خوراکی

حَمَاطٍ: بدمزه، تلخ

وَأَثَلٍ: و شوره گز بود

وَشَيْءٍ: و چیزی

(۱۱۲) جلد ۲۲ سوره سبأ

مِنْ سِدْرٍ: از سدر،

قَلِيلٍ: کمی، اندکی.

۱۷ ذَلِكْ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَ هَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكُفُورَ

ذَلِكْ: این را

جَزَيْنَاهُمْ: جزا دادیم به آنها

بِما: به خاطر این که

كَفَرُوا: کفر ورزیدند،

وَهَلْ: و آیا

نُجَازِي: جزا می دهیم

إِلَّا الْكُفُورَ: جز ناسپاس را؟

۱۸ وَ جَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۳)

فِيهَا قُرَى ظَاهِرَةٌ وَ قَدَرْنَا فِيهَا السَّبْرَ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِي وَ آيَاتًا امْنِينَ

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

بَيْنَهُمْ: میان آنها

وَ بَيْنَ: و میان

الْقُرَى الَّتِي: شهرهایی که

بَارَكْنَا: برکت داده بودیم

فِيهَا: در آن،

قُرَى: شهرهای

ظَاهِرَةٌ: نزدیک به هم که یکدیگر را می دیدند

وَ قَدَرْنَا: و به اندازه کردیم ما

فیها: در آن

السَّيْرِ: مسافت را،

سیرُوا: (گفتیم): سیر کنید، سفر کنید

(۱۱۴) جلد ۲۲ سوره سبأ

فیها: در آن،

لِیَالِی: شب‌ها

وَآیَامَا: و روزها

امینین: در امنیت.

۱۹ فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَا لَهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
فَقَالُوا: پس گفتند:

رَبَّنَا: پروردگارا!

بَاعِدْ: دور کن، فاصله بینداز

بَيْنَ أَسْفَارِنَا: بین سفرهایمان

وَظَلَمُوا: و ظلم کردند

أَنْفُسَهُمْ: به خودشان

سوره سبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۵)

فَجَعَلْنَا لَهُمْ: پس قرار دادیم آن‌ها را

أَحَادِيثَ: داستان آیندگان

وَمَزَّقْنَاهُمْ: و متلاشی کردیم آن‌ها را

كُلَّ مُمَزَّقٍ: کاملاً متلاشی شده،

إِنَّ: به درستی که

فِي ذَلِكَ: در این

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

لِكُلِّ: برای هر

صَبَّارٍ: پُرسبر

شَكُورٍ: شکرگزاری

۲۱ وَ مَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَ رَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ

(۱۱۶) جلد ۲۲ سوره سبأ

وَ مَا كَانَ لَهُ: و نبود او را

عَلَيْهِمْ: بر - ایشان

مِنْ سُلْطَانٍ: هیچ سُلطه‌ای

إِلَّا: مگر

لِنَعْلَمَ: تا بدانیم، معلوم داریم

مَنْ: کسی را که
 يُؤْمِنُ: ایمان دارد
 بِالْآخِرَةِ: به آخرت
 مِمَّنْ: از کسی که
 هُوَ: او،

مِنْهَا: از آن
 فِي شَكِّ: در شک است.

وَرَبُّكَ: و پروردگار تو
 عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۷)
 حَفِیْظٌ: نگاهبان است.

۲۴ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِيضَالٍ مُّبِينٍ
 قُلْ مَنْ: بگو: چه کسی

يَرْزُقُكُمْ: روزی می دهد شما را

مِنَ السَّمَوَاتِ: از آسمانها

وَالْأَرْضِ: و زمین؟

قُلْ: بگو:

اللَّهُ: خدا،

وَإِنَّا: و همانا ما،

أَوْ إِيَّاكُمْ: یا شما

لَعَلَىٰ هُدًى: بر هدایتیم

أَوْ فِي ضَالٍّ: یا در گمراهی

(۱۱۸) جلد ۲۲ سوره سبأ

مُبِينٍ: آشکار.

۲۸ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ: و نفرستادیم ما تو را

إِلَّا كَافَّةً: مگر برای همه

لِّلنَّاسِ: مردم

بَشِيرًا: که بشارت دهنده

وَنَذِيرًا: و بیم دهنده باشی

وَلَٰكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَ النَّاسِ: بیشتر مردم

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۳۴ وَ مَا أَرْسَلْنَا فِي قَوْمِيهِ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۱۹)

مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ

وَ مَا أَرْسَلْنَا: و نفرستادیم

فِي قَوْمِيهِ: در شهری

مِنْ نَذِيرٍ: هیچ هشدار دهنده‌ای،

إِلَّا: مگر این که

قَالَ: گفتند

مُتْرَفُوهَا: خوش گذران‌های آن

إِنَّا: به درستی که ما

بِما: به آن چه

أُرْسِلْتُمْ: فرستاده شده‌اید

بِهِ كَافِرُونَ: به آن کافریم.

۳۶ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

(۱۲۰) جلد ۲۲ سوره سبأ

قُلْ: بگو:

إِنَّ: همانا

رَبِّي: پروردگار من

يَبْسُطُ: وسعت می دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لِمَنْ: برای هر کس که

يَشَاءُ: بخواهد

وَيَقْدِرُ: و تنگ می گیرد،

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَ: بیشتر

النَّاسِ: مردم

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۳۷ وَ مَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ

سوره سباء لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۱)

عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ لَهُمْ جِزَاءُ الضُّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَ هُمْ فِي العُرْفَاتِ آمِنُونَ

وَ ما: و نیست

أَمْوَالُكُمْ: اموال شما

وَ لَا أَوْلَادُكُمْ: و نه اولاد شما

بِأَلْتِي: چیزی که
 تُقَرِّبُكُمْ: نزدیک گرداند شما را
 عِنْدَنَا: نزد ما
 زُلْفَى: از جهت قرب و منزلت
 إِلَّا مَنْ: مگر کسی که
 اِمَنْ: ایمان آورد
 وَعَمِلَ: و انجام دهد
 صَالِحًا: عمل شایسته،
 فَأُولَئِكَ: پس آنان
 (۱۲۲) جلد ۲۲ سوره سبأ
 لَهُمْ: برای ایشان است
 جَزَاءً: پاداش
 الضَّعْفِ: دو برابر
 بِمَا: به خاطر آن چه
 عَمِلُوا: انجام دادند
 وَهُمْ: و ایشان
 فِي الْعُرْفَاتِ: در غرفه‌های (بهشتی)
 اِمْنُونَ: ایمن هستند.

۳۹ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَ هُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ
 قُلْ: بگو:
 إِنَّ: همانا

سوره سبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۳)

رَبِّي: پروردگار من
 يَبْسُطُ: وسعت می‌دهد
 الرِّزْقَ: روزی را
 لِمَنْ: برای هر کس که
 يَشَاءُ: بخواهد
 مِنْ عِبَادِهِ: از بندگانش
 وَيَقْدِرُ: و تنگ می‌گیرد
 لَهُ: برای او،
 وَمَا: و آن چه
 أَنْفَقْتُمْ: انفاق کردید
 مِنْ شَيْءٍ: از چیزی،

فَهُوَ: پس او

يُخْلِفُهُ: عوض می‌دهد آن را،

وَهُوَ: و او

(۱۲۴) جلد ۲۲ سوره سبأ

خَيْرٌ: بهترین

الرَّازِقِينَ: روزی دهندگان است.

۴۹ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ

قُلْ: بگو:

جَاءَ الْحَقُّ: آمد حق

وَمَا يُبْدِئُ: و شروع نمی‌کند

الْبَاطِلُ: باطل

وَمَا يُعِيدُ: و بر نمی‌گردد.

سوره سبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۵)

«سوره فاطر»

۲ مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَ مَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

ما يَفْتَحِ: آن چه را بگشاید

اللَّهُ: خداوند

لِلنَّاسِ: برای مردم

مِنْ رَحْمَةٍ: از رحمت،

فَلَا مُمْسِكَ: پس بازدارنده‌ای نیست

لَهَا: برای آن،

وَمَا: و آن چه را که

يُمْسِكُ: باز دارد،

فَلَا مُرْسِلَ: پس فرستنده‌ای نیست

لَهُ: برای آن

(۱۲۶) جلد ۲۲ سوره فاطر

مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن،

وَهُوَ: و او

الْعَزِيزُ: شکست‌ناپذیر

الْحَكِيمُ: حکیم است.

۸ أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

زَيْنَ: زینت داده شده

لَهُ: برای او

سُوءٌ عَمَلِهِ: بدی عملش،

فَرَاةٌ: پس می‌بیند آن را

حَسَنًا: کار نیکی،

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۷)

فَإِنَّ اللَّهَ: پس همانا خدا

يُضِلُّ: گمراه می‌کند

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد

وَيَهْدِي: و هدایت می‌کند

مَنْ يَشَاءُ: هر کس را بخواهد،

فَلَا تَذْهَبُ: پس نرود (از کف)

نَفْسِكَ: نفس تو

عَلَيْهِمْ: بر آنها

حَسْرَاتٍ: (به خاطر شدت حسرت)

إِنَّ اللَّهَ: همانا خدا

عَلِيمٌ بِمَا: داناست به آن چه

يَصْنَعُونَ: می‌سازند، مرتکب می‌شوند.

۹ وَ اللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا

(۱۲۸) جلد ۲۲ سوره فاطر

فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ

وَاللَّهُ: و خداوند

الَّذِي: کسی است که

أَرْسَلَ الرِّيَّاحَ: فرستاد بادهای را،

فَتُثِيرُ: تا به حرکت درآورند

سَحَابًا: ابرها را

فَسُقْنَاهُ: پس رانديم ما آن را

إِلَى بَلَدٍ: به سوی سرزمین

مَيِّتٍ: مرده‌ای،

فَأَحْيَيْنَا: پس زنده کردیم ما

بِهِ الْأَرْضَ: به وسیله آن، زمین را

بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مردنش،

كَذَلِكَ النُّشُورُ: رستاخیز هم این چنین است.

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۲۹)

۱۰ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصِيرُ عَدُوُّ الْكَلِمِ الطَّيِّبِ وَالْعَمَلُ الصَّالِحِ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُبَوَّرُ

مَنْ كَانَ يُرِيدُ: هر کس می خواهد

الْعِزَّةُ: عزت را،

فَلِلَّهِ: پس برای خداست

الْعِزَّةُ: عزت

جَمِيعًا: تماما، کامل،

إِلَيْهِ: به سوی او

يَصِيرُ: صعود می کند

الْكَلِمِ الطَّيِّبِ: سخن پاکیزه

وَالْعَمَلِ: و عمل

(۱۳۰) جلد ۲۲ سوره فاطر

الصَّالِحِ: صالح

يَرْفَعُهُ: بالا می برد آن را،

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يَمْكُرُونَ: مکر می کنند، نقشه می کشند

السَّيِّئَاتِ: زشتی‌ها، بدی‌ها را،

لَهُمْ: برای ایشان است

عَذَابٌ: عذابی

شَدِيدٌ: سخت،

وَمَكْرٌ: و مکر

أُولَئِكَ: آنان

هُوَ يُبَوَّرُ: او، نابود می شود.

۱۲ وَ مَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَ هَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَ مِنْ كُلِّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۱)

طَرِيًّا وَ تَشْتَرِجُونَ حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَ تَرَى الْفُلُكَ فِيهِ مَوَاحِرٌ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

وَ مَا يَسْتَوِي: و مساوی نیستند

الْبَحْرَانِ: دو دریا

هَذَا عَذْبٌ: این شیرین

فُرَاتٌ: و گوارا

سَائِغٌ: و خوشگوار است

شَرَابُهُ: نوشیدنش

وَ هَذَا: و این (یکی)

مِلْحٌ: شور

أَجَاجٌ: و تلخ است،

وَ مِنْ كُلٍّ: و از هر یک

تَأْكُلُونَ: می‌خورید

لَحْمًا: گوشت

(۱۳۲) جلد ۲۲ سوره فاطر

طَرِيًّا: تازه

وَ تَشْتَرِجُونَ: و استخراج می‌کنید

حَلِيَّةٌ: وسایل زینتی

تَلْبَسُونَهَا: می‌پوشید آن را،

وَ تَرَى: و می‌بینی

الْفُلُكَ: کشتی‌ها را

فیه: در آن

مَوَاحِرَ: شکافنده‌اند (آب را)

لِيَتَّبِعُوا: تا بجوید، به دست آورید

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

وَ لَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۲۷ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۳)

بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيضٌ وَ حُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَ غَرَابِيبُ سُودٌ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که خدا

أَنْزَلَ: فرو فرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی،

فَأَخْرَجْنَا: پس خارج نمودیم

بِهِ: به وسیله آن

ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا: میوه‌های مختلف

أَلْوَانُهَا: و رنگارنگ

وَمِنَ الْجِبَالِ: و از کوه‌ها

جُدَدٌ: خط‌ها، راه‌هایی

بِیضٌ وَ حُمْرٌ: به رنگ سفید و سرخ

(۱۳۴) جلد ۲۲ سوره فاطر

مُخْتَلِفٌ: که مختلف است

الْوَانِهَا: رنگ‌های آن

وَ غَرَابِيبُ سُودٌ: و (گاه) به رنگ کاملاً سیاه.

۲۸ وَ مِنَ النَّاسِ وَ الدَّوَابِّ وَ الْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ

وَ مِنَ النَّاسِ: و از مردم

وَ الدَّوَابِّ: و جنبندگان

وَ الْأَنْعَامِ: و چهارپایان

مُخْتَلِفٌ: که مختلف است

الْوَانُهُ: رنگ‌هایشان

كَذَلِكَ: (آری) این چنین است.

إِنَّمَا: جز این نیست که

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۵)

يَخْشَى اللَّهَ: می‌ترسند از خدا

مِنْ عِبَادِهِ: از میان بندگانش

الْعُلَمَاءُ: علماء، دانایان، دانشمندان.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

عَزِيزٌ: شکست‌ناپذیر

غَفُورٌ: آمرزنده است.

۲۹ إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

يَتْلُونَ: تلاوت می‌کنند

كِتَابَ اللَّهِ: کتاب خدا را

وَأَقَامُوا: و برپای می‌دارند

(۱۳۶) جلد ۲۲ سوره فاطر

الصَّلَاةَ: نماز را

وَأَنْفَقُوا: و انفاق کنند

مِمَّا: از آن چه

رَزَقْنَاهُمْ: روزی‌شان کردیم

سِرًّا وَعَلَانِيَةً: در نهان و آشکار،

يَرْجُونَ: امید دارند

تِجَارَةً: به تجارتی که

لَنْ تَبُورَ: هرگز تباه نمی‌شود.

۳۰ لِيُؤْتِيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ

لِيُؤْتِيَهُمْ: تا به طور کامل بدهد

أُجُورَهُمْ: اجرشان را

وَيَزِيدَهُمْ: و زیاد کند برایشان

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۷)

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

إِنَّهُ: به درستی که او

غَفُورٌ: آمرزنده

شَكُورٌ: سپاسگزار است.

۳۱ وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ

وَالَّذِي: و آن چه

أَوْحَيْنَا: وحی کردیم

إِلَيْكَ: به تو

مِنَ الْكِتَابِ: از کتاب،

هُوَ الْحَقُّ: او، حق است

مُصَدِّقًا: و تصدیق کننده

لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ: آن چه پیش رویش است.

(۱۳۸) جلد ۲۲ سوره فاطر

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

بِعِبَادِهِ: به بندگانش

لَخَبِيرٌ: قطعاً آگاه

بَصِيرٌ: و بیناست.

۳۲ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

ثُمَّ: سپس

أَوْرَثْنَا: به ارث دادیم

الْكِتَابَ: کتاب را

الَّذِينَ: به کسانی که

اصْطَفَيْنَا: برگزیدیم ما

مِنْ عِبَادِنَا: از بندگان خود،

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۳۹)

فَمِنْهُمْ: پس بعضی از آنها

ظَالِمٌ: ستمکارند

لِنَفْسِهِ: به خود

وَمِنْهُمْ: و بعضی از آن‌ها

مُقْتَصِدًا: میانه رو

وَمِنْهُمْ: و بعضی از آن‌ها

سَابِقًا: سبقت گیرنده‌اند

بِالْخَيْرَاتِ: در خوبی‌ها، نیکی‌ها

بِإِذْنِ اللَّهِ: به اذن خداوند،

ذَلِكَ: این است

هُوَ الْفَضْلُ: آن فضل

الْكَبِيرُ: بزرگ.

۳۳ جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا

(۱۴۰) جلد ۲۲ سوره فاطر

مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ

جَنَّاتٍ: بهشت‌های

عَدْنٍ: جاویدی که

يَدْخُلُونَهَا: داخل می‌شوند در آن

يُحَلَّوْنَ: زیور می‌یابند

فِيهَا: در آن جا

مِنْ أَسَاوِرَ: از دستبندها

مِنْ ذَهَبٍ: از طلا

وَلُؤْلُؤًا: و مروارید،

وَلِبَاسُهُمْ: و لباسشان

فِيهَا: در آن جا

حَرِيرٌ: حریر است.

۳۴ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۱)

إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ

وَقَالُوا: و گویند:

الْحَمْدُ: حمد و سپاس

لِلَّهِ الَّذِي: برای خدایی است که

أَذْهَبَ: بُرد

عَنَّا الْحَزْنَ: از ما غم و اندوه را،

إِنَّ: به درستی که

رَبَّنَا: پروردگار ما

لَعْفُورٌ: هر آینه آمرزنده

شُكُورٌ: و سپاسگزار است.

۳۵ الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ

الَّذِي: آن که

(۱۴۲) جلد ۲۲ سوره فاطر

أَحَلَّنَا: جای داد ما را

دَارَ الْمُقَامَةِ: در این سرای ماندنی

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش

لَا يَمَسُّنَا: نمی‌رسد به ما

فِيهَا نَصَبٌ: در آن جا رنجی

وَلَا يَمَسُّنَا: و نمی‌رسد به ما

فِيهَا لُغُوبٌ: در آن جا خستگی.

۳۶ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَهُمْ: برای ایشان است

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۳)

نَارُ جَهَنَّمَ: آتش جهنم

لَا يُقْضَىٰ: حکم داده نمی‌شود، نمی‌گذراند

عَلَيْهِمْ: بر آنها

فَيَمُوتُوا: تا بمیرند

وَلَا يُخَفَّفُ: و تخفیف داده نمی‌شود

عَنْهُمْ: بر آنها

مِنْ عَذَابِهَا: از عذابش،

كَذَلِكَ: این چنین

نَجْزِي: جزا می‌دهیم

كُلَّ كَافِرٍ: همه کفرپیشه‌گان را.

۳۷ وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا

(۱۴۴) جلد ۲۲ سوره فاطر

فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ

وَهُمْ: و ایشان

يَصْطَرِحُونَ: فریاد می‌زنند

فیها: در آن جا
 رَبَّنَا: پروردگارا!
 أَخْرَجْنَا: خارج کن ما را
 نَعْمَلُ: تا انجام دهیم
 صَالِحًا: عمل صالح
 غَيْرَ الَّذِي: غیر از آن چه
 كُنَّا نَعْمَلُ: انجام می‌دهیم،
 أَوْلَمْ نُعَمِّرْكُمْ: (به آن‌ها گفته شود:) آیا و عمر طولانی ندادیم به شما
 مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ: تا متذکر شود در آن
 مَنْ: کسی که

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۵)

تَذَكَّرُ: پند می‌گیرند؟
 وَجَاءَكُمْ: و آمد شما را
 التَّذِيرُ: هشدار دهنده، بیم دهنده،
 فَذُوقُوا: پس بچشید
 فَمَا: پس نیست
 لِلظَّالِمِينَ: برای ظالمان
 مِنْ نَصِيرٍ: هیچ یابوری.
 ۴۱ إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا
 إِنَّ: همانا
 اللَّهُ: خداست که
 يُمَسِّكُ: نگاه می‌دارد
 (۱۴۶) جلد ۲۲ سوره فاطر
 السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها
 وَالْأَرْضِ: و زمین را
 أَنْ تَزُولَا: که فروریزند،
 وَلَئِنْ: و هر آینه اگر
 زَالَتَا: فرو ریزند
 إِنْ أَمْسَكَهُمَا: نگه نمی‌دارد آن دو را
 مِنْ أَحَدٍ: هیچ احدی
 مِنْ بَعْدِهِ: از بعد آن.
 إِنَّهُ: به درستی که او
 كَانَ: باشد

حَلِيمًا: بردبار

عَفُورًا: آمرزنده.

سوره فاطر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۷)

«سوره یس»

۱ یسآ

یسآ: از حروف مقطعه.

۲ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ

وَالْقُرْآنِ: قسم به قرآن

الْحَكِيمِ: حکیم.

۳ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

إِنَّكَ: به درستی که تو

لَمِنَ: قطعا از

الْمُرْسَلِينَ: پیامبرانی.

۴ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

(۱۴۸) جلد ۲۲ سوره یس

عَلَى صِرَاطٍ: بر راهی

مُسْتَقِيمٍ: راست.

۵ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلَ: (این قرآن) نازل شده

الْعَزِيزِ: شکست ناپذیر

الرَّحِيمِ: مهربان است.

۶ لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ

لِيُنذِرَ: تا بیم دهی

قَوْمًا: قومی را که

مَّا أُنذِرَ: بیم داده نشدند

آبَاؤُهُمْ: پدرانشان،

فَهُمْ: پس ایشان

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۴۹)

غَافِلُونَ: غافلند.

۷ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

حَقَّ الْقَوْلُ: ثابت شد گفتار

عَلَى أَكْثَرِهِمْ: بر بیشترشان،

فَهُمْ: پس ایشان

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند.

۸ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ

إِنَّا: همانا ما

جَعَلْنَا: قرار دادیم

فِي أَعْنَاقِهِمْ: در گردن‌هایشان

(۱۵۰) جلد ۲۲ سوره یس

أَغْلَالًا: عُل‌هایی،

فَهِيَ: پس آن

إِلَى الْأَذْقَانِ: تا چانه‌ها (ادامه دارد)

فَهُمْ: پس آن‌ها

مُقْمَحُونَ: سر به بالا ماندگانند.

۹ وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ: از پیش رویشان

سَدًّا: سدّی، مانعی

وَ مِنْ خَلْفِهِمْ: و از پشت سرشان

سَدًّا: سدّی، مانعی

فَأَعْشَيْنَاهُمْ: پس پرده افکندیم بر آن‌ها

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۱)

فَهُمْ: پس ایشان

لَا يُبْصِرُونَ: نمی بینند.

۱۰ وَ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

وَ سَوَاءٌ: و یکسان است

عَلَيْهِمْ: برایشان

ءَأَنْذَرْتَهُمْ: آیا بترسانیشان

أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ: یا نترسانیشان،

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی آورند.

۱۱ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَ أَجْرٍ كَرِيمٍ

إِنَّمَا: جز این نیست که

(۱۵۲) جلد ۲۲ سوره یس

تُنذِرُ: تو می ترسانی

مَنْ: کسی را که
اتَّبَعَ الذِّكْرَ: پیروی کند قرآن را
وَ حَشِيَ: و بترسد

الرَّحْمَنَ: از خدای رحمان

بِالْغَيْبِ: در نهان،

فَبَشَّرَهُ: پس بشارت بده او را

بِمَغْفِرَةٍ: به آمرزشی

وَ أَجْرٍ: و پاداشی

كَرِيمٍ: پرازش.

۱۲ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَ نَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَ آثَارَهُمْ وَ كُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي اِمَامٍ مُّبِينٍ
اِنَّا نَحْنُ: به درستی که ما

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۳)

نُحْيِي: زنده می‌کنیم

الْمَوْتَى: مردگان را

وَ نَكْتُبُ: و می‌نویسیم

ما: آن چه را که

قَدَّمُوا: پیش فرستادند

وَ آثَارَهُمْ: و آثارشان را

وَ كُلَّ شَيْءٍ: و هر چیزی را

أَحْصَيْنَاهُ: به شمارش درآوریم آن را

فِي اِمَامٍ مُّبِينٍ: در لوحی آشکار.

«پایان جزء ۲۲»

(۱۵۴) جلد ۲۲ سوره یس

۳۳ وَ آيَةٌ لَهُمُ الْاَرْضُ الْمَيِّتَةُ اَحْيَيْنَاهَا وَ اَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ

وَ آيَةٌ: و نشانه‌ای است

لَهُمْ: برای ایشان

الْاَرْضُ: زمین

الْمَيِّتَةُ: مرده که

أَحْيَيْنَاهَا: زنده کردیم ما آن را

وَ اَخْرَجْنَا: و خارج نمودیم

مِنْهَا: از آن

حَبًا: دانه‌ای،

فَمِنْهُ: پس، از آن

يَا كُلُّونَ: می‌خورند.

۳۴ وَ جَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۵)

وَ فَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم ما

فیها: در آن

جَنَّاتٍ: باغ‌هایی

مِّنْ نَّخِيلٍ: از نخل‌ها

وَ أَعْنَابٍ: و انگورها

وَ فَجَّرْنَا: و جاری ساختیم

فیها: در آن

مِنَ الْعُيُونِ: از چشمه‌ها

۳۵ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ

لِيَأْكُلُوا: تا بخورند

مِنَ ثَمَرِهِ: از میوه‌اش

(۱۵۶) جلد ۲۳ سوره یس

وَ مَا عَمِلَتْهُ: و انجام نداد آن را

أَيْدِيهِمْ: دست‌های ایشان،

أَفَلَا يَشْكُرُونَ: آیا پس تشکر نمی‌کنند؟

۳۶ سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

سُبْحَانَ: منزّه است

الَّذِي: آن که

خَلَقَ: آفرید

الْأَزْوَاجَ: زوج‌ها را

كُلَّهَا: همگی‌اش را

مِمَّا تُنْبِتُ: از آن چه می‌رویاند

الْأَرْضُ: زمین

وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ: و از خودشان

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۷)

وَمِمَّا: و از آن چه

لَا يَعْلَمُونَ: نمی‌دانند.

۳۷ وَ آيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ

وَ آيَةٌ: و نشانه‌ای است

لَهُمْ: برای ایشان

الَّيْلُ: شب،

نَسَلَخُ: برمی‌گیریم، می‌کنیم

مِنْهُ النَّهَارُ: از آن روز را،

فَإِذَاهُمْ: پس ناگاه ایشان

مُظْلَمُونَ: در تاریکی فرومی‌روند.

۳۸ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ

(۱۵۸) جلد ۲۳ سوره یس

الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

وَالشَّمْسُ: و خورشید

تَجْرِي: حرکت می‌کند

لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا: به سوی قرارگاهش،

ذَلِكَ: این

تَقْدِيرُ: نظم و تدبیر (خداوند)

الْعَزِيزِ: شکست‌ناپذیر

الْعَلِيمِ: داناست.

۳۹ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ

وَالْقَمَرَ: و ماه را

قَدَرْنَا: اندازه‌گیری کردیم آن را، مقرر نمودیم

مَنَازِلَ: منزلگاه‌هایی

حَتَّىٰ عَادَ: تا برگشت کند

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۵۹)

كَالْعُرْجُونِ: مانند شاخه خشک خرما

الْقَدِيمِ: (به حالتی که) قدیم بود، قبلاً بود.

۴۰ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

لَا الشَّمْسُ: نه خورشید

يَنْبَغِي لَهَا: سزاوار است بر آن

أَنْ تُدْرِكَ: که دریابد، برسد

الْقَمَرَ: به ماه،

وَاللَّيْلُ: و نه شب

سَابِقُ: پیشی‌گیرنده است

النَّهَارِ: روز را،

وَكُلٌّ: و همگی

فِي فَلَكٍ: در مداری

(۱۶۰) جلد ۲۳ سوره یس

يَسْبُحُونَ: شناورند

۸۰ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ

الَّذِي: آن (خدایی) که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

مِنَ الشَّجَرِ: از درخت

الْأَخْضَرِ: سبز

نَارًا: آتشی،

فَإِذَا: پس در آن هنگام

أَنْتُمْ: شما

مِنْهُ: از آن

تُوقَدُونَ: آتش روشن می‌کنید.

سوره یس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۱)

۸۳ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

فَسُبْحَانَ: پس منزه است

الَّذِي: آن که

بِيَدِهِ: به دست اوست

مَلَكُوتٍ: ملکوت

كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی

وَإِلَيْهِ: و به سوی او

تُرْجَعُونَ: باز گردانده می‌شوید.

(۱۶۲) جلد ۲۳ سوره یس

«سوره صافات»

۱ وَالصَّافَّاتِ صَفًّا

وَالصَّافَّاتِ: سوگند به صف بسته گان

صَفًّا: صف بستنی.

۲ فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا

فَالزَّاجِرَاتِ: پس نهی کنندگان،

زَجْرًا: نهی کردنی.

۳ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا

فَالْتَالِيَاتِ: پس تلاوت کنندگان

ذُكْرًا: ذکر (الهی).

۴ إِنَّ إِلَهُكُمْ لَوَاحِدٌ

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۳)

إِنَّ إِلَهُكُمْ: همانا معبود شما

لَوَاحِدٌ: مسلماً یکتاست.

۵ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ

رَبُّ السَّمَوَاتِ: پروردگار آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَمَا بَيْنَهُمَا: و آن چه بین آن‌هاست

وَرَبُّ: و پروردگار

الْمَشَارِقِ: مشرق‌ها.

۶ إِنَّا زَيْنًا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ

إِنَّا: به درستی که ما

زَيْنًا: زینت نمودیم

السَّمَاءِ: آسمان

(۱۶۴) جلد ۲۳ سوره صافات

الدُّنْيَا: دنیا را

بِزِينَةِ: با زینت

الْكَوَاكِبِ: ستاره‌گان.

۸۳ وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِابْرَاهِيمَ

وَإِنَّ: و همانا

مِنْ شِيعَتِهِ: از پیروان او،

لِابْرَاهِيمَ: ابراهیم بود.

۸۴ إِذْ جَاءَ رَبُّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

إِذْ جَاءَ: هنگامی که آمد

رَبُّهُ: (به درگاه) پروردگارش

بِقَلْبٍ: با دلی

سَلِيمٍ: سالم و پاک.

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۵)

۸۵ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ

إِذْ قَالَ: آن زمان که گفت:

لِأَبِيهِ: به پدرش

وَقَوْمِهِ: و قومش

ماذا تَعْبُدُونَ: (این‌ها) چیست که می‌پرستید؟

۸۶ اَنْفُكَا الْهَىءَ دُونَ اللّٰهِ تُرِيدُونَ

اَنْفُكَا: آیا دروغین

الْهَىءَ: معبودانی

دُونَ اللّٰهِ: غیر از خدا

تُرِيدُونَ: می‌خواهید؟

۸۷ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

فَمَا: پس چیست

(۱۶۶) جلد ۲۳ سوره صافات

ظَنُّكُمْ: گمان شما

بِرَبِّ: درباره پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان؟

۸۸ فَانظُرْ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ

فَنَظَرَ: پس نظر کرد، نگاه کرد

نَظْرَةً: نگاه

فِي النُّجُومِ: به ستارگان.

۸۹ فَقَالَ اِنِّي سَقِيمٌ

فَقَالَ: پس گفت:

اِنِّي: همانا من

سَقِيمٌ: بیمارم (و با شما به مراسم جشن نمی‌آیم).

۹۰ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۷)

فَتَوَلَّوْا: پس روی گرداندند

عَنْهُ: از او،

مُدْبِرِينَ: پشت‌کنان.

۹۱ فَرَاغَ إِلَى الْهَيْتِهِمْ فَقَالَ اَلَا تَأْكُلُونَ

فَرَاغَ: پس مخفیانه رفت

إِلَى الْهَيْتِهِمْ: به سراغ خدایانشان،

فَقَالَ: پس گفت:

اَلَا تَأْكُلُونَ: چرا نمی‌خورید؟!

۹۲ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ

مَا لَكُمْ: چه شده شما را که

لَا تَنْطُقُونَ: حرف نمی‌زنید؟!

(۱۶۸) جلد ۲۳ سوره صافات

۹۳ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ

فَرَاغَ: پس مخفیانه زد

عَلَيْهِمْ: بر - ایشان

ضَرْبًا: ضربه‌ای

بِالْيَمِينِ: با دست راست.

۹۴ فَاقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ

فَاقْبَلُوا: پس روی آوردند

إِلَيْهِ: به سوی او

يَزْفُونَ: شتابان.

۹۵ قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَحْتُونَ

قَالَ: (ابراهیم) گفت:

اتَّعْبُدُونَ: آیا می‌پرستید

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۶۹)

مَا تَحْتُونَ: آن چه را که می‌تراشید؟

۹۶ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

وَاللَّهُ: در حال که خدا

خَلَقَكُمْ: آفریده شما را

وَمَا: و آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید، می‌سازید.

۹۷ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُيُوتًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ

قَالُوا: گفتند:

ابْنُوا: بنا کنید، بسازید

لَهُ بُيُوتًا: برای او، بنایی،

فَأَلْقُوهُ: پس بیفکنید او را

فِي الْجَحِيمِ: در جهنمی (از آتش).

(۱۷۰) جلد ۲۳ سوره صافات

۹۸ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ

فَأَرَادُوا: پس اراده کردند، ریختند

بِهِ: برای او،

كَيْدًا: نقشه‌ای، طرحی

فَجَعَلْنَاهُمُ: پس قرار دادیم ما ایشان را

الْأَسْفَلِينَ: از مغلوبین، از شکست خوردگان.

۹۹ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ

وَقَالَ: و (ابراهیم) گفت:

إِنِّي ذَاهِبٌ: همانا من می‌روم

إِلَىٰ رَبِّي: به سوی پروردگارم،

سَيَهْدِينِ: به زودی هدایت‌م خواهد کرد.

۱۰۰ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۱)

رَبِّ: پروردگارا!

هَبْ لِي: ببخش به من

مِنَ الصَّالِحِينَ: (فرزندی) از شایستگان.

۱۰۱ فَبَشِّرْهُ بِبُحَيْرٍ حَلِيمٍ

فَبَشِّرْهُ: پس بشارت دادیم او را

بِبُحَيْرٍ حَلِيمٍ: به پسری بردبار.

۱۰۲ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا آبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ

الصَّابِرِينَ

فَلَمَّا: پس وقتی که

بَلَغَ مَعَهُ: رسید با او

السَّعْيَ: به سنّ سعی و کوشش

(۱۷۲) جلد ۲۳ سوره صافات

قَالَ يَا بُنَيَّ: گفت: ای پسر!

إِنِّي أَرَىٰ: همانا من می‌بینم

فِي الْمَنَامِ: در خواب

أَنِّي أَذْبَحُكَ: که تو را سرمی‌برم،

فَانظُرْ: پس بنگر،

ماذَا تَرَىٰ: چه می‌بینی؟ نظر تو در این مورد چیست؟

قَالَ: گفت:

يَا آبَتِ: ای پدر من!

افْعَلْ: انجام بده

مَا تُؤْمَرُ: آن چه را که مأمور شده‌ای،

سَتَجِدُنِي: به زودی می‌یابی مرا

إِنْ شَاءَ اللَّهُ: اگر بخواهد خدا

مِنَ الصَّابِرِينَ: از صابران

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۳)

۱۰۳ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَ تَلَّهُ لِلْجَبِينِ

فَلَمَّا: پس وقتی که

أَسْلَمَا: تسلیم شدند هر دو

وَ تَلَّهُ: و به خاک انداخت او را

لِلْجَبِينِ: بر پیشانی، بر روی،

۱۰۴ وَ نَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ

وَ نَادَيْنَاهُ: و ندا کردیم او را

أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ: که ای ابراهیم!

۱۰۵ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

قَدْ: به تحقیق

صَدَّقْتَ: تصدیق کردی، تحقق

الرُّءْيَا: خواب را،

(۱۷۴) جلد ۲۳ سوره صافات

إِنَّا: همانا ما

كَذَلِكَ: این چنین

نَجْزِي: پاداش می دهیم

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران را.

۱۰۶ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

إِنَّ: به درستی که

هذا: این

لَهُوَ: هر آینه

الْبَلَاءُ: آزمایش

الْمُبِينُ: آشکاری بود.

۱۰۷ وَ فَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ

وَ فَدَيْنَاهُ: و عوض کردیم او را

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۵)

بِذَبْحٍ: به ذبحی

عَظِيمٍ: بزرگ.

۱۰۸ وَ تَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

وَ تَرَكْنَا: و باقی گذاردیم

عَلَيْهِ: بر او (ذکر خیرش را)

فِي الْآخِرِينَ: در میان دیگران (آیندگان).

۱۰۹ سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

سَلَامٌ: درود و سلام

عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ: بر ابراهیم!

۱۱۰ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

كَذَلِكَ: این چنین

(۱۷۶) جلد ۲۳ سوره صافات

نَجْزِي: پاداش می‌دهیم

الْمُحْسِنِينَ: نیکوکاران.

۱۱۱ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

إِنَّهُ: همانا او

مِنْ عِبَادِنَا: از بندگان مؤمن ما

الْمُؤْمِنِينَ: بود.

۱۱۲ وَ بَشْرَاهُ يَا سَحَقَ نَبِيْنَا مِنَ الصَّالِحِينَ

وَ بَشْرَاهُ: و بشارت دادیم او را

يَا سَحَقَ: به اسحاق،

نَبِيْنَا: پیامبری

مِنَ الصَّالِحِينَ: از صالحان.

سوره صافات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۷)

۱۱۳ وَ بَارَكْنَا عَلَيْهِ وَ عَلَىٰ إِسْحَقَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ

وَ بَارَكْنَا: و برکت دادیم

عَلَيْهِ: بر او

وَ عَلَىٰ: و بر

إِسْحَقَ: اسحاق،

وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا: و فرزندانشان

مُحْسِنٌ: بعضی نیکوکارند

وَ ظَالِمٌ: و بعضی ظالمند

لِنَفْسِهِ: به خودشان

مُبِينٌ: آشکار.

(۱۷۸) جلد ۲۳ سوره صافات

«سوره ص»

۱ صَا وَ الْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ

صَا: صاد.

وَ الْقُرْآنِ: سوگند به قرآن

ذِي الذِّكْرِ: که دارای تذکر است.

۱۲ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ

كَذَّبَتْ: تکذیب کردند

قَبْلَهُمْ: قبل از آنها

قَوْمُ نُوحٍ: قوم نوح

وَعَادٌ: و عاد

وَفِرْعَوْنُ: و فرعون

ذُو الْأَوْتَادِ: صاحب میخ‌ها.

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۷۹)

۱۳ وَ ثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْرَابُ

وَ ثَمُودُ: و ثمود

وَ قَوْمُ لُوطٍ: و قوم لوط

وَ أَصْحَابُ: و اصحاب

الْأَيْكَةِ: آیکه،

أُولَئِكَ: آنان

الْأَحْرَابُ: گروه‌های (مخالف بودند).

۱۴ إِنَّ كُلَّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ

إِنَّ كُلَّ: هیچ کدام نبودند

إِلَّا كَذَّبَ: مگر تکذیب کردند

الرُّسُلَ: پیامبران را

(۱۸۰) جلد ۲۳ سوره ص

فَحَقَّ: پس محقق شد

عِقَابِ: عقوبت من.

۱۵ وَ مَا يَنْظُرُ هُوَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ

وَ مَا يَنْظُرُ: و انتظار نمی‌کشند

هُوَ: این‌ها

إِلَّا: مگر

صَيْحَةً: صیحه‌ای

وَاحِدَةً: واحد،

مَا لَهَا: نیست برای آن

مِنْ: هیچ

فَوَاقٍ: تکراری، مهلتی.

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۱)
 ۱۶ وَ قَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْنَآ قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ
 وَ قَالُوا: وَ كَفْتَنَد

رَبَّنَا: پروردگارا!

عَجِّلْ لَنَا: عجله کن برای ما،

قِطْنَا: بهره و نصیب ما را (از عذاب)

قَبْلَ: قبل از

يَوْمِ: روز

الْحِسَابِ: حساب (بده).

۱۷ اِصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَ اذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْاَيْدِ اِنَّهُ اَوْابٌ

اِصْبِرْ عَلَىٰ: صبر کن بر

مَا يَقُولُونَ: آن چه می گویند،

وَ اذْكُرْ: و یاد کن

(۱۸۲) جلد ۲۳ سوره ص

عَبْدَنَا دَاوُدَ: بنده ما را داود

ذَا الْاَيْدِ: که صاحب قدرت بود،

اِنَّهُ: همانا او

اَوْابٌ: بسیار به خدا رجوع می کرد.

۱۸ اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِشْرَاقِ

اِنَّا: به درستی که ما

سَخَّرْنَا: مسخر کردیم

الْجِبَالَ: کوه‌ها را

مَعَهُ: با او،

يُسَبِّحْنَ: تسبیح می کردند

بِالْعَشِيِّ: شامگاهان

وَ الْاِشْرَاقِ: و بامدادان.

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۳)

۱۹ وَ الطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ اَوْابٌ

وَ الطَّيْرَ: و پرندگان را

مَحْشُورَةً: به گرد او درآورده،

كُلٌّ: همگی

لَهُ: برای او، به سوی او

اَوْابٌ: رجوع می کردند.

۲۰ وَ شَدَدْنَا مُلْكَهُ وَ آتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَ فَضَّلَ الْخِطَابِ

وَ شَدَدْنَا: و استحکام بخشیدیم

مُلْكَهُ: حکومتش را

وَ آتَيْنَاهُ: و دادیم ما به او

الْحِكْمَةَ: حکمت

(۱۸۴) جلد ۲۳ سوره ص

وَ فَضَّلَ: و قضاوت عادلانه.

الْخِطَابِ

۷۱ اذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ اِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ

اذْ قَالَ: هنگامی که گفت:

رَبُّكَ: پروردگارت

لِلْمَلَائِكَةِ: به فرشتگان

اِنِّي خَالِقٌ: همانا من خلق کننده

بَشَرًا: بشری

مِّنْ طِينٍ: از گل هستم.

۷۲ فَاِذَا سَوَّيْتُهُ وَ نَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ سَاجِدِيْنَ

فَاِذَا: پس وقتی که

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۵)

سَوَّيْتُهُ: آراستم او را، نظام بخشیدم،

وَ نَفَخْتُ فِيْهِ: و دمیدم در او

مِّنْ رُّوْحِيْ: از روح خود،

فَقَعُوْا لَهٗ: پس بیفتید برای او

سَاجِدِيْنَ: به سجده.

۷۳ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ

فَسَجَدَ: پس سجده کردند

الْمَلَائِكَةُ: فرشتگان

كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ: همه شان جمیعا.

۷۴ اِلَّا اِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِيْنَ

اِلَّا اِبْلِيسَ: مگر ابلیس که

اسْتَكْبَرَ: تکبر ورزید

(۱۸۶) جلد ۲۳ سوره ص

وَ كَانَ: و بود

مِنَ الْكَافِرِيْنَ: از کافران.

۷۵ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي أَسْتَكْبِرُتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِيْنَ
قَالَ: كُفْتُ:

یا اِبلیس: ای ابلیس!
ما مَنَعَكَ: چه چیز مانع تو شد
أَنْ تَسْجُدَ: که سجده کنی
لِمَا خَلَقْتُ: بر آن چه خلق نمودم
بِإِيْدِي: با دست قدرتم،
أَسْتَكْبِرُتَ: آیا تکبر کردی
أَمْ كُنْتَ: یا بودی
مِنَ الْعَالِيْنَ: از بلندپایگان؟

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۷)

۷۶ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَ خَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ
قَالَ أَنَا: كُفْتُ: من

خَيْرٌ مِنْهُ: بهترم از او،
خَلَقْتَنِي: خلق کردی مرا
مِنْ نَارٍ: از آتش
وَ خَلَقْتَهُ: و خلق نمودی او را
مِنْ طِينٍ: از گل.

۷۷ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ
قَالَ: كُفْتُ:

فَاخْرُجْ مِنْهَا: پس خارج شو از آن
فَإِنَّكَ: پس همانا تو

(۱۸۸) جلد ۲۳ سوره ص

رَجِيمٌ: رانده شده‌ای.

۷۸ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ
وَإِنَّ: و به درستی که

عَلَيْكَ: بر توست

لَعْنَتِي: لعنت من

إِلَى يَوْمِ الدِّينِ: تا روز قیامت.

۷۹ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
قَالَ: كُفْتُ:

رَبِّ: پروردگارا!

فَأَنْظِرْنِي: پس مهلت بده مرا

إِلَى يَوْمٍ: تا روزی که
يُبْعَثُونَ: برانگیخته می‌شوند.

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۸۹)

۸۰ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

قال: گفت:

فإِنَّكَ: پس همانا تو

مِنَ الْمُنْظَرِينَ: از مهلت داده شد گانی.

۸۱ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

إِلَى يَوْمٍ: تا روز

الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ: وقت معلوم شده.

۸۲ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

قال: گفت:

فَبِعِزَّتِكَ: پس به عزت قسم که

لَأُغْوِيَنَّهُمْ: حتما گمراه خواهم کرد ایشان را

(۱۹۰) جلد ۲۳ سوره ص

أَجْمَعِينَ: همگی.

۸۳ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ

إِلَّا عِبَادَكَ: مگر بندگان

مِنْهُمُ: از ایشان

الْمُخْلَصِينَ: خالص هستند.

۸۴ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ

قال: گفت:

فَالْحَقُّ: پس حق است

وَالْحَقُّ أَقُولُ: و حق را می‌گویم.

۸۵ لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ

لَا مَلَأَنَّ: حتما حتما پر می‌کنم

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۱)

جَهَنَّمَ مِنْكَ: جهنم را از تو

وَمِمَّنْ: و از کسی که

تَبِعَكَ: پیروی کرد تو را

مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ: از ایشان همگی.

۸۶ قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَ مَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ

قل: بگو:

ما أَسْأَلُكُمْ: طلب نمی‌کنم از شما
عَلَيْهِ: بر این (رسالت)
مِنْ أَجْرٍ: هیچ مزدی
وَمَا أَنَا: و نیستم من
مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ: از کسانی که چیزی را ندارند و به خود می‌بندند.

(۱۹۲) جلد ۲۳ سوره ص

۸۷ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اِنْ هُوَ: نیست این (قرآن)

اِلَّا ذِكْرٌ: مگر تذکری

لِّلْعَالَمِينَ: برای جهانیان.

۸۸ وَ لَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ

وَ لَتَعْلَمَنَّ: و قطعاً خواهید دانست

نَبَأَهُ: خبر آن را

بَعْدَ حِينٍ: بعد از مدتی.

سوره ص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۳)

«سوره زمر»

۱ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

تَنْزِيلُ: نازل کردن

الْكِتَابِ: کتاب

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداوند

الْعَزِيزِ: شکست ناپذیر

الْحَكِيمِ: حکیم است.

۲ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ فَاَعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

اِنَّا: همانا ما

اَنْزَلْنَاهُ: فرو فرستادیم

اِلَيْكَ: به سوی تو

الْكِتَابِ: کتاب را

(۱۹۴) جلد ۲۳ سوره زمر

بِالْحَقِّ: به حق

فَاَعْبُدِ: پس عبادت کن

اللَّهِ: خدا را

مُخْلِصًا: در حالی که خالص کرده‌ای

لَهُ: برای او

الدِّينَ: دین را.

۵ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ

خَلَقَ: خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۵)

بِالْحَقِّ: به حق،

يُكَوِّرُ: می پیچد

اللَّيْلَ: شب را

عَلَى النَّهَارِ: بر روز

وَيُكَوِّرُ: و می پیچد

النَّهَارَ: روز را

عَلَى اللَّيْلِ: بر شب،

وَسَخَّرَ: و مسخر کرد

الشَّمْسَ: خورشید

وَالْقَمَرَ: و ماه را،

كُلٌّ يَجْرِي: در جریانند

لِأَجَلٍ: برای مدتی

مُسَمًّى: معین.

أَلَا: آگاه باش

(۱۹۶) جلد ۲۳ سوره زمر

هُوَ: که او

الْعَزِيزُ: شکست‌ناپذیر

الْغَفَّارُ: آمرزنده است.

۱۰ قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

قُلْ: بگو:

يَا عِبَادِ الَّذِينَ: ای بندگان من که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

اتَّقُوا: تقوا پیشه کنید، بترسید

رَبَّكُمْ: از پروردگارتان،

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

أَحْسَنُوا: نیکی کردند

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۷)

فِي هَذِهِ الدُّنْيَا: در این دنیا

حَسَنَةً: (پاداش) خوبی است.

وَأَرْضُ اللَّهِ: و زمین خدا

وَاسِعَةٌ: وسیع است.

إِنَّمَا: جز این نیست که

يُوفَى: به طور کامل می‌دمد

الصَّابِرُونَ: به صابران

أَجْرَهُمْ: اجرشان را

بِغَيْرِ حِسَابٍ: بی حساب.

۱۱ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

قُلْ: بگو:

إِنِّي: همانا من

أُمِرْتُ: مأمور شدم

(۱۹۸) جلد ۲۳ سوره زمر

أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ: که بپرستم خدا را

مُخْلِصًا: در حالی که خالص نمودم

لَهُ الدِّينَ: برای او دین را.

۱۲ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ

وَأُمِرْتُ: و مأمور شدم

لِأَنْ أَكُونَ: برای این که باشم

أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ: اولین مسلمان.

۱۳ قُلْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

قُلْ: بگو:

إِنِّي: به درستی که من

أَخَافُ: می‌ترسم

أَنْ عَصَيْتُ: اگر نافرمانی کنم

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۱۹۹)

رَبِّي: پروردگارم

عَذَابَ: از عذاب

يَوْمٍ عَظِيمٍ: روزی بزرگ.

۱۴ قُلْ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي

قُلِ اللَّهُ: بگو: خدا را

أَعْبُدُ: می پرستم

مُخْلِصًا: در حالی که خالص نمودم

لَهُ دینی: برای او دینم را.

۱۵ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكُمْ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

فَاعْبُدُوا: پس بپرستید

(۲۰۰) جلد ۲۳ سوره زمر

مَا شِئْتُمْ: هر چه خواستید

مِنْ دُونِهِ: غیر از او.

قُلْ إِنَّ: بگو: همانا

الْخَاسِرِينَ: زیانکاران

الَّذِينَ: کسانی هستند که

خَسِرُوا: زیان زدند

أَنْفُسَهُمْ: به خودشان

وَأَهْلِيهِمْ: و خانواده‌شان

يَوْمَ الْقِيَامَةِ: روز قیامت.

أَلَا: آگاه باش

ذَلِكُمْ: این است

هُوَ الْخُسْرَانُ: آن زیان

الْمُبِينُ: آشکار.

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۱)

۱۶ لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكُمْ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ

لَهُمْ: برای ایشان است

مِنْ فَوْقِهِمْ: از بالای سرشان

ظُلَلٌ: سایبان‌هایی

مِنَ النَّارِ: از آتش

وَمِنْ تَحْتِهِمْ: و از زیر پایشان

ظُلَلٌ: سایبان‌هایی،

ذَلِكُمْ: این چنین است

يُخَوِّفُ: می ترساند

اللَّهُ: خداوند

بِهِ عِبَادَهُ: به آن بندگانش را،

يَا عِبَادِ: ای بندگان من!

فَاتَّقُونَ: پس (از نافرمانی) من بترسید.

(۲۰۲) جلد ۲۳ سوره زمر

۱۷ وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ

وَالَّذِينَ: و آنان که

اجْتَنَبُوا: اجتناب کردند، دوری نمودند

الطَّاغُوتَ: از طاغوت

أَنْ يَعْبُدُوهَا: این که پرستش کنند او را

وَأَنَابُوا: و توبه کردند، روی آوردند

إِلَى اللَّهِ: به خدا،

لَهُمُ: برای ایشان است

الْبُشْرَى: بشارت

فَبَشِّرْ: پس مژده بده

عِبَادِ: بندگانم را.

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۳)

۱۸ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُوا الْأَلْبَابِ

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْتَمِعُونَ: گوش می دهند

الْقَوْلَ: به سخن،

فَيَتَّبِعُونَ: پس پیروی می کنند

أَحْسَنَهُ: بهترین آن را،

أُولَئِكَ: آنان هستند

الَّذِينَ: کسانی که

هَدَاهُمُ: هدایت کرد ایشان را

اللَّهُ: خدا

وَأُولَئِكَ هُمْ: و آنان ایشانند

أُولُوا الْأَلْبَابِ: صاحبان خرد.

(۲۰۴) جلد ۲۳ سوره زمر

۲۱ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فَتَرِيهُ مُضَفَّرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ

فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

أَلَمْ تَرَ: آیا ندیدی

أَنَّ اللَّهَ: که خداوند

أَنْزَلَ: فرو فرستاد

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

ماء: آبی

فَسَلَكُهُ: پس وارد کرد آن را

يَنْبِيع: در چشمه سارها

فِي الْأَرْضِ: در زمین

ثُمَّ يُخْرِجُ: سپس خارج می‌کند

بِهِ زَرْعًا: به وسیله آن کشتزاری

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۵)

مُخْتَلِفًا: که مختلف است

الْوَانِئُ: رنگ‌های آن

ثُمَّ يَهَيِّجُ: سپس خشک می‌شود

فَتَرِيَهُ: پس تو می‌بینی آن را

مُضْفَرًا: زرد شده

ثُمَّ: سپس

يَجْعَلُهُ: قرار می‌دهد آن را

حُطَامًا: خرد شده،

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در آن

لَذِكْرٍ: هر آینه تذکری است

لِأُولِي الْأَلْبَابِ: برای صاحبان خرد.

۲۲ أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ

(۲۰۶) جلد ۲۳ سوره زمر

أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

أَفَمَنْ: آیا پس کسی که

شَرَحَ اللَّهُ: گشاده کرد خداوند

صَدْرَهُ: سینه‌اش را

لِلْإِسْلَامِ: برای اسلام،

فَهُوَ: پس او

عَلَى نُورٍ: بر نوری

مِنْ: از جانب

رَبِّهِ: پروردگارش است، (مانند سخت دلان است)؟

فَوَيْلٌ: پس وای

لِلْقَاسِيَةِ: بر (کسانی که) سنگ شده

قُلُوبُهُمْ: دل‌هایشان

مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ: در برابر یاد خدا،

أُولَئِكَ: آنان

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۷)

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

مُبِينٍ: آشکاری هستند.

«پایان جزء ۲۳»

(۲۰۸) جلد ۲۳ سوره زمر

۴۹ فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيْتُهَا عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

فَإِذَا: پس هنگامی که

مَسَّ الْإِنْسَانَ: برسد به انسان

ضُرٌّ: ضرر و زیانی

دَعَانَا: بخواند ما را،

ثُمَّ: سپس

إِذَا: وقتی که

خَوَّلْنَاهُ: عطا کنیم به او

نِعْمَةً: نعمتی

مِنَّا: از جانب خود

قَالَ: گوید:

إِنَّمَا: جز این نیست که

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۰۹)

أُوتِيْتُهَا: داده شده به من، آن

عَلَىٰ عِلْمٍ: به خاطر دانایی (خودم)،

بَلْ: (نه چنین است) بلکه

هِيَ فِتْنَةٌ: آن آزمایشی است

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْلَمُونَ: نمی دانند.

۵۲ أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا: آیا و ندانستند

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يَبْسُطُ: وسعت می دهد

الرِّزْقَ: روزی را

(۲۱۰) جلد ۲۴ سوره زمر

لِمَنْ: برای هر کس که

يَسَاءُ: بخواد

وَيَقْدِرُ: و تنگ می‌گیرد؟

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لآیات: هر آینه نشانه‌هایی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُؤْمِنُونَ: ایمان می‌آورند.

۵۳ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
قُلْ: بگو:

يا عِبَادِيَ: ای بندگان من

الَّذِينَ أَسْرَفُوا: که اسراف کردید

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۱)

عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ: بر خودتان،

لَا تَقْنَطُوا: ناامید نشوید

مِن رَّحْمَةِ: از رحمت

اللَّهِ: خدا،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

يَغْفِرُ الذُّنُوبَ: می‌آمرزد گناهان را

جَمِيعًا: همه را.

إِنَّهُ: همانا او،

هُوَ الْغَفُورُ: اوست آمرزنده

الرَّحِيمُ: مهربان.

۵۴ وَ آتَّبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَ أَسْلَمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ

وَ آتَّبُوا: و باز گردید، توبه کنید

(۲۱۲) جلد ۲۴ سوره زمر

إِلَىٰ رَبِّكُمْ: به سوی پروردگارتان

وَ أَسْلَمُوا: و تسلیم شوید

لَهُ مِنْ قَبْلِ: برای او قبل از

أَنْ يَأْتِيَكُمُ: این که بیاید شما را

الْعَذَابُ ثُمَّ: عذاب سپس

لَا تُنصَرُونَ: (از سوی هیچ کس) یاری نشوید.

۵۵ وَ آتَّبُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَعْتَهُ وَ أَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

وَ آتَّبُوا: و پیروی کنید از

أَحْسَنَ: بهترین

مَا أَنْزَلَ: چیزی که نازل شده

إِلَيْكُمْ: به سوی شما

مِنْ رَبِّكُمْ: از جانب پروردگارتان

سوره زمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۳)

مِنْ قَبْلِ: قبل از

أَنْ يَأْتِيَكُمْ: این که بیاید شما را

الْعَذَابُ بَعْتَهُ: عذاب ناگهانی

وَأَنْتُمْ: در حالی که شما

لَا تَشْعُرُونَ: درک نکنید، بی خبر باشید.

۵۶ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتِي عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ

أَنْ تَقُولَ: (تامبادا) که بگوید

نَفْسٌ: کسی

يَا حَسْرَتِي: ای دریغا! ای افسوس!

عَلَى مَا فَرَّطْتُ: بر آن چه کوتاهی کردم

فِي جَنْبِ اللَّهِ: در حق خدا

وَإِنْ كُنْتُ: و همانا بودم

(۲۱۴) جلد ۲۴ سوره زمر

لَمِنَ: حقا از

السَّخِرِينَ: مسخره کنندگان.

۵۷ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

أَوْ تَقُولَ: یا بگوید:

لَوْ أَنَّ: اگر همانا

اللَّهُ: خدا

هدانی: هدایت می کرد مرا

لَكُنْتُ: حتما بودم

مِنَ الْمُتَّقِينَ: از پرهیزکاران.

«سوره غافر»

۱ حمّ

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۵)

حمّ: از حروف مقطعه

۲ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

تَنْزِيلُ: فرو فرستادن

الْكِتَابِ: کتابی که

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدای

الْعَزِيزِ: شکست‌ناپذیر

الْعَلِيمِ: داناست.

۳ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّلْوِلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهَ الْمَصِيرِ

غَافِرِ الذَّنْبِ: آمرزنده گناه

وَقَابِلِ التَّوْبِ: و قبول‌کننده توبه

شَدِيدِ الْعِقَابِ: سخت کیفر

(۲۱۶) جلد ۲۴ سوره غافر

ذِي: صاحب

الطَّلْوِلِ: فضل و بخشش،

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او،

إِلَيْهِ: به سوی اوست

الْمَصِيرِ: بازگشت.

۳۵ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتِيهِمْ كَبْرٌ مَّقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ

الَّذِينَ: آنان که

يُجَادِلُونَ: مجادله می‌کنند

فِي آيَاتِ: در آیات

اللَّهِ: خدا

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۷)

بِغَيْرِ سُلْطَانٍ: بدون دلیل، بدون حجّتی که

أَتِيهِمْ: آمده باشد ایشان را،

كَبْرٌ: بزرگ است

مَقْتًا: از نظر چشم

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

وَعِنْدَ الَّذِينَ: نزد خدا

آمَنُوا: ایمان آوردند.

كَذَلِكَ: این چنین

يَطْبَعُ اللَّهُ: مهر می‌زند خدا

عَلَى كُلِّ قَلْبٍ: بر هر قلب

مُتَكَبِّرٍ: متکبر

جَبَّارٍ: زورگویی.

۳۶ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِ لِي صَرْحًا

(۲۱۸) جلد ۲۴ سوره غافر

لَعَلِّي أَتَّبِعُ الْأَسْبَابَ

وَقَالَ: وَكَفْتُ:

فِرْعَوْنُ: فرعون

یا هامان: ای هامان!

ابن: بنا کن، بساز

لی صرحا: برای من قصری بلند

لَعَلِّي أَتَّبِعُ: شاید من برسم

الأسباب: به اسباب، به وسایل.

۳۷ أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَاطَّلَعَ إِلَيْهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصِيدًا عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا

فِي تَبَابٍ

أَسْبَابٌ: وسایل (صعود به)

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۱۹)

فَاطَّلَعَ: پس اطلاع پیدا کنم

إِلَى إِلَهٍ: از خدای

مُوسَى: موسی

وَإِنِّي: و به درستی که من

لَأَظُنُّهُ: هر آینه گمان می‌کنم او

كَاذِبًا: دروغ گو باشد،

وَكَذَلِكَ: و این چنین

زَيْنَ: زینت داده شد، آراسته شد

لِفِرْعَوْنَ: برای فرعون

سُوءَ عَمَلِهِ: زشتی و بدی کارش،

وَصِيدًا: و باز داشته شد

عَنِ السَّبِيلِ: از راه راست،

وَمَا كَيْدُ: و نبود نقشه

فِرْعَوْنَ: فرعون

(۲۲۰) جلد ۲۴ سوره غافر

إِلَّا فِي: مگر در

تَبَابٍ: تباهی، هلاکت

۴۰ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

مَنْ عَمِلَ: هر کس انجام دهد

سَيِّئَةً: عمل بدی،

فَلَا يُجْزَى: پس جزا داده نمی‌شود

إِلَّا مِثْلَهَا: مگر به مانند آن،

وَمَنْ عَمِلَ: و هر کس انجام دهد

صَالِحًا: عمل صالحی،

مِنْ ذَكَرٍ: از مرد

أَوْ أُنْثَى: یا زن،

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۱)

وَهُوَ: در حالی که او

مُؤْمِنٌ: مؤمن باشد،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

يَدْخُلُونَ: داخل می‌شوند

الْجَنَّةَ: به بهشت،

يُرَزَقُونَ: روزی داده می‌شوند

فِيهَا: در آن

بِغَيْرِ حِسَابٍ: بی حساب.

۵۱ اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُوْمُ الْاَشْهَادُ

اِنَّا: به درستی که ما

لَنَنْصُرُ: حتما یاری می‌کنیم

رُسُلَنَا: فرستادگانمان را

(۲۲۲) جلد ۲۴ سوره غافر

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

اٰمَنُوا: ایمان آوردند

فِي الْحَيٰوةِ: در زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

وَيَوْمَ: و روزی که

يَقُوْمُ: به پامی خیزند

الْاَشْهَادُ: گواهان، شاهدان.

۶۰ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِيْ سَيَدْخُلُوْنَ جَهَنَّمَ دَاخِرِيْنَ

وَقَالَ: و گفت:

رَبُّكُمْ: پروردگارتان

ادْعُونِيْ: بخوانید مرا

أَسْتَجِبْ: تا اجابت کنم

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۳)

لَكُمْ: شما را،

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

يَسْتَكْبِرُونَ: تکبر می‌ورزند

عَنْ عِبَادَتِي: از عبادت من

سَيَدْخُلُونَ: به زودی داخل می‌شوند

جَهَنَّمَ: به جهنم

داخِرِينَ: در حالی که خوار و ذلیل‌اند.

۶۱ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

اللَّهُ: خداوند

الَّذِي: کسی است که

(۲۲۴) جلد ۲۴ سوره غافر

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

اللَّيْلَ: شب را

لِتَسْكُنُوا: تا آرام گیرید

فیه: در آن

وَالنَّهَارَ: و روز را

مُبْصِرًا: روشنی‌بخش،

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

لَذُو: هر آینه دارای

فَضْلٍ: فضلی است

عَلَى النَّاسِ: بر مردم

وَلَكِنَّ: ولیکن

أَكْثَرَ: بیشتر

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۵)

النَّاسِ: مردم

لَا يَشْكُرُونَ: سپاسگزاری نمی‌کنند.

۶۴ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ

الْعَالَمِينَ اللَّهُ: خدا

الَّذِي: کسی است که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

الْأَرْضَ: زمین را

قَرَارًا: قرارگاه

وَالسَّمَاءَ: و آسمان را

بِنَاءً: بنائی

وَصُورَكُمْ: و صورت گری کرد شما را،

(۲۲۶) جلد ۲۴ سوره غافر

فَأَحْسَنَ: پس نیکو گردانید

صُورَكُمْ: صورت‌هایتان را

وَرَزَقَكُمْ: و روزی داد به شما

مِنَ الطَّيِّبَاتِ: از چیزهای پاکیزه.

ذَلِكَمُ: این است

اللَّهُ: خدا

رَبُّكُمْ: پروردگارتان،

فَتَبَارَكَ: پس پربرکت

اللَّهُ: خدا

رَبُّ: پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان.

۶۷ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۷)

لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را

مِنْ تُرَابٍ: از خاکی

ثُمَّ: سپس

مِنْ نُطْفَةٍ: از نطفه‌ای

ثُمَّ: سپس

مِنْ عَلَقَةٍ: از خون بسته شده‌ای

ثُمَّ: سپس

يُخْرِجُكُمْ: خارج می‌کند شما را

طِفْلًا: به صورت کودکی

ثُمَّ: سپس

لَتَبْلُغُوا: تا برسید

(۲۲۸) جلد ۲۴ سوره غافر

أَشَدُّكُمْ: به رشادتان (سنّ بلوغ)

ثُمَّ: سپس

لَتَكُونُوا: تا بشوید

شُيُوخًا: پیر، سالمند

وَمِنْكُمْ: و بعضی از شما

مَنْ: کسانی هستند که

يُتَوَفَى: فوت می‌کنند

مِنْ قَبْلُ: قبل از آن، پیش از پیری،

و لَتَبْلُغُوا: و تا برسید

أَجَلًا: به اجلی

مُسَمًّى: معین

و لَعَلَّكُمْ: و شاید شما

تَعْقِلُونَ: تعقل کنید.

سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۲۹)

۷۹ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

اللَّهُ: خدا

الَّذِي: کسی است که

جَعَلَ: قرار داد

لَكُمْ: برای شما

الْأَنْعَامَ: چهارپایان را

لِتَرْكَبُوا: تا سوار شوید

مِنْهَا: بعضی از آنها را،

و مِنْهَا: و بعضی از آنها را

تَأْكُلُونَ: بخورید، تغذیه کنید.

۸۰ وَ لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَ لَتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَ عَلَيْهَا وَ عَلَى الْفُلْكِ تَحْمَلُونَ

(۲۳۰) جلد ۲۴ سوره غافر

وَ لَكُمْ: و برای شما

فِيهَا: در آن

مَنَافِعُ: منافع است

وَ لَتَبْلُغُوا: و تا برسید

عَلَيْهَا: بر آن
 حَاجَةً: به حاجتی که
 فِي صُدُورِكُمْ: در سینه‌های شماست
 وَعَلَيْهَا: و بر آن
 وَعَلَى: و بر
 الْفُلُكِ: کشتی
 تُحْمَلُونَ: حمل می‌شوید، سوار می‌شوید.
 سوره غافر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۱)

«سوره فصلت»

۱ حمّآ
 حمّآ: از حروف مقطعه
 ۲ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 تَنْزِيلٌ: نازل شده
 مِنْ: از جانب
 الرَّحْمَنِ: خدای هستی بخش
 الرَّحِيمِ: مهربان.
 ۳ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ
 كِتَابٌ: کتابی است که
 فُصِّلَتْ: فصل فصل است
 آيَاتُهُ: آیاتش
 قُرْآنًا: قرآنی است
 عَرَبِيًّا: عربی
 لِقَوْمٍ: برای قومی که
 يَعْلَمُونَ: بدانند.
 ۴ بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ
 بَشِيرًا: بشارت دهنده
 وَنَذِيرًا: و بیم دهنده است
 فَأَعْرَضَ: پس روی گردان شدند
 أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان
 فَهُمْ: پس ایشان
 لَا يَسْمَعُونَ: نمی‌شنوند.

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۳)

۲۰ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

حَتَّىٰ إِذَا: تا زمانی که

ما جَاءُوهَا: بیایند کنار آن (آتش)

شَهِدَ: گواهی می دهد

عَلَيْهِمْ: بر ضد آن‌ها

سَمْعُهُمْ: گوششان

وَأَبْصَارُهُمْ: و دیدگان‌شان

وَجُلُودُهُمْ: و پوست‌هایشان

بِما: به خاطر آن چه

كَانُوا يَعْمَلُونَ: انجام می دادند.

۲۱ وَقَالُوا لِيُجْلِدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ

(۲۳۴) جلد ۲۴ سوره فصلت

مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

وَقَالُوا: و گویند:

لِيُجْلِدِهِمْ: به پوست‌های تن خود

لِمَ شَهِدْتُمْ: چرا گواهی دادید

عَلَيْنَا: بر ضد ما؟

قَالُوا: گویند:

أَنْطَقَنَا: به سخ در آورده ما را،

اللَّهُ الَّذِي: خدایی که

أَنْطَقَ: به سخن در آورده

كُلَّ شَيْءٍ: هر چیزی را

وَهُوَ: و او

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را

أَوَّلَ مَرَّةٍ: نخستین بار

وَإِلَيْهِ: و به سوی او

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۵)

تُرْجَعُونَ: باز گردانده می شوید.

۲۲ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَشِيرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ

وَمَا كُنْتُمْ: و پنهان و مستور نمی کردید

تَسْتَشِيرُونَ: نمی کردید

أَنْ يَشْهَدَ: این که گواهی دهد

عَلَيْكُمْ سَمِعْتُمْ: بر شما گوش شما
وَلَا أَبْصَارُكُمْ: و نه دیدگان شما
وَلَا جُلُودُكُمْ: و نه پوست‌های تن شما،
وَلَكِنْ: ولیکن

ظَنَنْتُمْ: گمان می کردید

أَنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

(۲۳۶) جلد ۲۴ سوره فصلت

لَا يَعْلَمُ: نمی داند

كَثِيرًا مِمَّا: بسیاری از آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید.

۲۳ وَ ذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرْدِيكُمْ فَأَصْبَحْتُم مِّنَ الْخَاسِرِينَ

و ذَلِكُمْ: و این

ظَنُّكُمُ الَّذِي: گمان شما که

ظَنَنْتُمْ: گمان می داشتید

بِرَبِّكُمْ: به پروردگارتان

أَرْدِيكُمْ: هلاک کرد شما را،

فَأَصْبَحْتُمْ: پس صبح کردید

مِنَ الْخَاسِرِينَ: (سرانجام) از زیان کاران شدید.

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۷)

۲۶ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَبُونَ

وَقَالَ: و گفتند:

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَا تَسْمَعُوا: گوش ندهید

لِهَذَا الْقُرْآنِ: به این قرآن

وَالْغَوْا فِيهِ: و جنجال کنید در آن

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَعْلَبُونَ: غلبه کنید.

۳۴ وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

(۲۳۸) جلد ۲۴ سوره فصلت

وَلَا تَسْتَوِي: مساوی نیست

الْحَسَنَةُ: نیکی، خوبی

وَلَا السَّيِّئَةُ: و بدی،

ادْفَعْ: (بدی را) دفع کن

بِالَّتِي: به (روشی) که

هِيَ أَحْسَنُ: آن بهتر است

فَإِذَا الَّذِي: پس ناگاه آن که

بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ: بین تو و بین او

عَدَاوَةٌ: دشمنی بود،

كَانَهُ وَلِيًّا: گویی که او دوستی

حَمِيمٌ: گرم و صمیمی گشته است.

۳۵ وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۳۹)

وَمَا يُلْقِيهَا: و دریافت نمی کنند آن را

إِلَّا الَّذِينَ: مگر کسانی که

صَبَرُوا: صبر کردند

وَمَا يُلْقِيهَا: و دریافت نمی کنند آن را

إِلَّا: مگر (کسانی که)

ذُو حَظٍّ: دارای بهره

عَظِيمٍ: بزرگی (از ایمان و تقوا) هستند.

۳۶ وَإِنَّا يَنْزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

وَإِنَّا: و اگر

يَنْزِعَنَّكَ: و سوسه شدی تو

مِنَ الشَّيْطَانِ: از جانب شیطان

نَزْغٌ: و سوسه‌ای،

(۲۴۰) جلد ۲۴ سوره فصلت

فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ: پس پناه ببر به خدا،

إِنَّهُ: به درستی که او

هُوَ السَّمِيعُ: اوست شنوای

الْعَلِيمُ: دانا.

۴۴ وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فَيَاذَنبِهِمْ وَقُرْآنٌ وَ

هُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ

وَلَوْ: و اگر

جَعَلْنَاهُ: قرار می دادیم آن را

قُرْآنًا: قرآنی

أَعْجَمِيًّا: غیر عربی

لَقَالُوا: حتما می گفتند:

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۱)

لَوْلَا فَصَّلْتُ: چرا روشن نیست، جدای از هم نیست

ایاتهُ: آیاتش،

ءَأَعْجَمِيٌّ: آیا قرآن عجمی

وَ عَرَبِيٌّ: و پیامبری عربی؟

قُلْ هُوَ: بگو: این

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اند

هُدًى: هدایت

وَ شِفَاءً: و شفاست

وَ الَّذِينَ: و کسانی که

لَا يُؤْمِنُونَ: ایمان نمی‌آورند

فِي آذَانِهِمْ: در گوش‌هایشان

وَقُرٌّ: سنگینی است

وَ هُوَ: و این (قرآن)

(۲۴۲) جلد ۲۴ سوره فصلت

عَلَيْهِمْ: بر آنها

عَمًى: مایه کوری است،

أُولَئِكَ: (گویی) آنان

يُنَادُونَ: صدا زده می‌شوند

مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ: از مکانی دور.

۴۶ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَ مَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ

مَنْ عَمِلَ: هر کس انجام دهد

صَالِحًا: عمل صالحی

فَلِنَفْسِهِ: پس به سود خود اوست،

وَ مَنْ أَسَاءَ: و هر کس بدی کند

فَعَلَيْهَا: پس به ضرر خود اوست.

وَ مَا رَبُّكَ: و نیست پروردگار تو

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۳)

بِظُلَامٍ: ستمکار

لِّلْعَبِيدِ: به بندگان.

«پایان جزء ۲۴»

(۲۴۴) جلد ۲۴ سوره فصلت

۴۹ لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانَ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيُوسِسُ قَنُوطٌ

لا یسألم: خسته نمی شود

الإنسان: انسان

مِنْ دُعَاءٍ: از درخواست

لْخَيْرِ: خیر

وَإِنْ مَسَّهُ: و اگر برسد به او

الشَّرُّ: بدی

فَيُوسِسُ: پس بسیار مایوس

قَنُوطٌ: و بسیار ناامید می گردد.

۵۰ وَلَئِنْ أَدَقْنَا رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لِلْحُسْنَى

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۵)

فَلَنَنْبِتَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَ لَنَذِقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ

و لئن: و هر آینه اگر

أَدَقْنَا: بچشانیم به او

رَحْمَةً: رحمتی

مِنَّا: از جانب خود

مِنْ بَعْدِ: از بعد

ضَرَاءٍ: ضرری که

مَسَّتْهُ: رسیده به او

لَيَقُولَنَّ: حتما خواهد گفت:

هذا لي: این (به خاطر استحقاق) من است

وَمَا أَظُنُّ: و گمان نمی کنم

السَّاعَةَ: که قیامت

قَائِمَةً: برپا شود

(۲۴۶) جلد ۲۵ سوره فصلت

وَلَئِنْ: و هر آینه اگر

رُجِعْتُ: باز گردانده شوم

إِلَى رَبِّي: به سوی پروردگارم،

إِنَّ لِي: همانا برای من

عِنْدَهُ: نزد او

لِلْحُسْنَى: (منزلتی) نیکوتر است،

فَلَنَنْبِتَنَّ: پس حتما خبر می دهیم

الَّذِينَ: به آنان که
 كَفَرُوا: کافر شدند
 بما: آن چه را که
 عَمِلُوا: عمل کردند
 وَ لَنَذِيقَنَّهُمْ: و قطعاً می‌چشانیم آن‌ها را
 مِنْ عَذَابٍ: از عذابی
 غَلِيظٍ: سخت، شدید.

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۷)

۵۱ وَ إِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَا بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ
 وَ إِذَا: و هرگاه
 أَنْعَمْنَا: نعمت دادیم
 عَلَى الْإِنْسَانِ: بر انسان
 أَعْرَضَ: روی گرداند
 وَنَا بِجَانِبِهِ: و کناره گرفت
 وَ إِذَا مَسَّهُ: و هرگاه رسیده به او
 الشَّرُّ: بدی،

فَذُو دُعَاءٍ: پس دعای

عَرِيضٍ: عریض و طویل داشت.

۵۳ سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَ فِي أَنْفُسِهِمْ

(۲۴۸) جلد ۲۵ سوره فصلت

حَتَّى يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
 سَنُرِيهِمْ: به زودی نشان می‌دهیم به آن‌ها

آيَاتِنَا: نشانه‌های خود را

فِي الْأَفَاقِ: در اطراف جهان

وَ فِي أَنْفُسِهِمْ: و در جان‌هایشان

حَتَّى يَبَيِّنَ: تا روشن شود

لَهُمْ: برایشان

أَنَّهُ: همانا او

الْحَقُّ: حق است

أَوْ لَمْ يَكْفِ: آیا و کافی نیست

بِرَبِّكَ: که پروردگار تو

أَنَّهُ: همانا او

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

سوره فصلت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۴۹)

شَهِيدٌ: شاهد و گواه است؟

(۲۵۰) جلد ۲۵ سوره فصلت

«سوره شوری»

۱ حَمَّآ

حَمَّآ: از حروف مقطعه

۲ عَآسَآقَآ

عَآسَآقَآ: از حروف مقطعه

۳ كَذٰلِكَ يُوحٰى اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ

كَذٰلِكَ: این گونه

يُوحٰى: وحی می‌کند

اِلَيْكَ: به سوی تو

وَاِلَى الَّذِيْنَ: و به سوی آنان که

مِنْ قَبْلِكَ: قبل از تو بودند،

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۱)

اللّٰهُ: خداوند

الْعَزِيْزُ: شکست‌ناپذیر

الْحَكِيْمُ: حکیم.

۴ لَّهُ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ

لَّهُ: برای اوست

مَا فِى: آن چه در

السَّمٰوٰتِ: آسمان‌ها

وَمَا فِى: و آن چه در

الْاَرْضِ: زمین است،

وَهُوَ الْعَلِيُّ: و او بلند مرتبه

الْعَظِيْمُ: بزرگ است.

(۲۵۲) جلد ۲۵ سوره شوری

۵ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَنْفَطِرُوْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِنَّ وَيَسْتَغْفِرُوْنَ لِمَنْ فِى الْاَرْضِ اِلَّا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ

تَكَادُ: نزدیک است

السَّمٰوٰتُ: آسمان‌ها

يَنْفَطِرُوْنَ: از هم بشکافند

مِنْ فَوْقِهِنَّ: از قسمت بالایشان،

و الْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان

يُسَبِّحُونَ: تسبیح می کنند

بِحَمْدٍ: به حمد

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

و يَسْتَعْفِفُونَ: و طلب آمرزش می کنند

لِمَنْ: برای کسانی که

فِي الْأَرْضِ: در زمین هستند.

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۳)

أَلَا: آگاه باش

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که

هُوَ الْغَفُورُ: او، آمرزنده

الرَّحِيمُ: مهربان است.

۶ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

اتَّخَذُوا: گرفتند

مِنْ دُونِهِ: غیر از او را

أَوْلِيَاءَ: سرپرست،

اللَّهُ: خداوند

حَفِيظٌ: حافظ، مراقب

عَلَيْهِمْ: بر آنهاست

(۲۵۴) جلد ۲۵ سوره شوری

وَمَا أَنْتَ: و نیستی تو

عَلَيْهِمْ: بر ایشان

بِوَكِيلٍ: وکیل .

۷ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ

وَكَذَلِكَ: و این چنین

أَوْحَيْنَا: وحی کردیم ما

إِلَيْكَ: به سوی تو

قُرْآنًا عَرَبِيًّا: قرآنی عربی

لِتُنذِرَ: تا بیم دهی

أُمَّ الْقُرَىٰ: اهل مکه

وَمَنْ: و کسانی را که

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۵)

حَوْلَهَا: پیرامون آن هستند

وَتُنذِرَ: و بیم دهی

يَوْمَ: از روزی که

الْجَمْعِ: (همه خلائق) جمعند

لَا رَيْبَ: که شکی نیست

فِيهِ: در آن،

فَرِيقٌ: گروهی

فِي الْجَنَّةِ: در بهشت

وَفَرِيقٌ: و گروهی

فِي السَّعِيرِ: در آتش شعله‌ورند.

۸ وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَ لَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَ الظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَ لَا نَصِيرٍ
وَ لَوْ: و اگر

(۲۵۶) جلد ۲۵ سوره شوری

شَاءَ اللَّهُ: می‌خواست خدا

لَجَعَلَهُمْ: هر آینه قرار می‌داد آن‌ها را

أُمَّةً وَاحِدَةً: امت واحدی

وَ لَكِنْ: ولیکن

يُدْخِلُ: داخل می‌کند

مَنْ يَشَاءُ: هر که را بخواهد

فِي رَحْمَتِهِ: در رحمتش،

وَ الظَّالِمُونَ: و ظالمان

مَا لَهُمْ: نیست برای آن‌ها

مِنْ: هیچ

وَلِيٍّ: سرپرستی، دوستی

وَ لَا نَصِيرٍ: و نه یاور.

۱۲ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَ يَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۷)

لَهُ: برای اوست

مَقَالِيدُ: کلیدهای

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَ الْأَرْضِ: و زمین،

يَبْسُطُ: وسعت می‌دهد

الرِّزْقَ: روزی را

لَمَنْ: برای هرکس که

يَشَاءُ: بخواهد

وَيَقْدِرُ: و تنگ می‌گیرد،

أَنَّهُ: همانا او

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

عَلِيمٌ: داناست.

۱۳ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا

(۲۵۸) جلد ۲۵ سوره شوری

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ

يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ

شَرَعَ: تشریح کرد، مقرر نمود

لَكُمْ: برای شما

مِنَ الدِّينِ: از دین

ما: آن چه را که

وَصَّى: توصیه کرد

بِهِ نُوحًا: آن را به نوح

وَالَّذِي: و آن که

أَوْحَيْنَا: وحی کردیم

إِلَيْكَ: به سوی تو

وَمَا وَصَّيْنَا: و آن چه توصیه کردیم

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۵۹)

بِهِ إِبْرَاهِيمَ: آن را به ابراهیم

وَمُوسَى: و موسی

وَعِيسَى: و عیسی،

أَنْ أَقِيمُوا: این که به پا دارید

الدِّينَ: دین را

وَلَا تَتَفَرَّقُوا: و تفرقه سازی نکنید

فیه: در آن،

كَبُرَ: بزرگ است، سخت است

عَلَى الْمُشْرِكِينَ: بر مشرکین

ما: آن چه

تَدْعُوهُمْ: دعوتشان می‌کنی

إِلَيْهِ: به سوی آن،

اللَّهُ: خداوند

يَجْتَنِي: برمی‌گزیند

(۲۶۰) جلد ۲۵ سوره شوری

إِلَيْهِ: به سوی خود

مَنْ يَشَاءُ: هر که را بخواهد

وَيَهْدِي: و هدایت می‌کند

إِلَيْهِ: به سوی خود

مَنْ: هر که را

يُنِيبُ: (به خدا) روی آورد

۱۵ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ فَلِذَلِكَ: پس برای این (دین اسلام)

فَادْعُ: پس دعوت کن

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۱)

وَاسْتَقِمْ: و استقامت کن

كَمَا: همان گونه که

أُمِرْتَ: مأمور شدی،

وَلَا تَتَّبِعْ: و پیروی نکن

أَهْوَاءَ هُمْ: هوی و هوس‌های آن‌ها را،

وَقُلْ: و بگو:

آمَنْتُ: ایمان آورده‌ام

بِمَا: به آن چه که

أَنْزَلَ: نازل کرده

اللَّهُ: خداوند

مِنْ كِتَابٍ: از کتاب،

وَأُمِرْتُ: و مأمورم

لِأَعْدِلَ: تا به عدالت رفتار کنم

بَيْنَكُمْ: بین شما،

(۲۶۲) جلد ۲۵ سوره شوری

اللَّهُ: خداوند

رَبُّنَا: پروردگار ما

وَرَبُّكُمْ: و پروردگار شما

لَنَا: برای ماست

أَعْمَالُنَا: اعمال ما
 وَ لَكُمْ: و برای شماست
 أَعْمَالُكُمْ: اعمال شما،
 لَا حُجَّةَ: دلیلی نیست، بحث و جدلی نیست
 بَيْنَنَا: میان ما
 وَ بَيْنَكُمْ: و میان شما،
 اللَّهُ: خداوند
 يَجْمَعُ: جمع می کند
 بَيْنَنَا: بین ما،
 وَ إِلَيْهِ: و به سوی اوست
 سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۳)
 الْمَصِيرُ: بازگشت.

۲۰ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ
 مَنْ: هر کس
 كَانَ يُرِيدُ: بخواهد
 حَرْثَ: کشت
 الْآخِرَةَ: آخرت را
 نَزِدْ لَهُ: می افزایم برایش
 فِي حَرْثِهِ: در کشتش،
 وَ مَنْ: و هر کس
 كَانَ يُرِيدُ: بخواهد
 حَرْثَ: کشت
 (۲۶۴) جلد ۲۵ سوره شوری
 الدُّنْيَا: دنیا را،
 نُؤْتِهِ: می دهیم به او
 مِنْهَا: از آن
 وَ مَا لَهُ: و نیست برای او
 فِي الْآخِرَةِ: در آخرت
 مَنْ: هیچ
 نَصِيبٍ: نصیبی، بهره‌ای.

۲۵ وَ هُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَ يَغْفُوا عَنِ السَّيِّئَاتِ وَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ
 وَ هُوَ الَّذِي: و او کسی است که
 يَقْبَلُ: قبول می کند

التَّوْبَةَ: توبه را

عَنْ عِبَادِهِ: از بندگانش

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۵)

وَيَعْفُوا: و عفو می‌کند، در می‌گذرد

عَنِ السَّيِّئَاتِ: از بدی‌ها

وَيَعْلَمُ: و می‌داند

مَا تَفْعَلُونَ: آن چه انجام می‌دهید.

۲۶ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

وَيَسْتَجِيبُ: و اجابت می‌کند (دعای)

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

وَيَزِيدُهُمْ: و زیاد می‌کند، می‌افزاید

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش،

(۲۶۶) جلد ۲۵ سوره شوری

وَالْكَافِرُونَ: و کافران،

لَهُمْ: برای ایشان است

عَذَابٌ شَدِيدٌ: عذابی سخت.

۲۷ وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ نُنزِّلُ بَقْدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ

وَلَوْ بَسَطَ: و اگر وسعت می‌داد

اللَّهُ: خداوند

الرِّزْقَ: روزی را

لِعِبَادِهِ: بر بندگانش،

لَبَغَوْا: حتما سرکشی می‌کردند

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

وَلَكِنْ: ولیکن

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۷)

يُنزِّلُ: نازل می‌کند

بِقَدَرٍ: به مقدار

مَا يَشَاءُ: آن چه که می‌خواهد.

إِنَّهُ: همانا او

بِعِبَادِهِ: به بندگانش

خَبِيرٌ: آگاه

بَصِيرٌ: و بیناست.

۲۸ وَ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَ هُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ

وَ هُوَ: و او

الَّذِي: کسی است که

يُنَزِّلُ: نازل می کند

الْغَيْثَ: باران را

(۲۶۸) جلد ۲۵ سوره شوری

مِنْ بَعْدِ: از بعد

مَا قَنَطُوا: آن که ناامید شدند

وَيَنْشُرُ: و نشر می دهد، می گسترد

رَحْمَتَهُ: رحمتش را،

وَ هُوَ الْوَلِيُّ: و او سرپرست

الْحَمِيدُ: ستوده است.

۲۹ وَ مِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَ هُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ

وَ مِنْ آيَاتِهِ: و از نشانه هایش،

خَلْقُ: آفرینش

السَّمَوَاتِ: آسمانها

وَ الْأَرْضِ: و زمین است

وَ مَا بَثَّ: و آن چه پخش کرد

فِيهِمَا: در آن دو

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۶۹)

مِنْ دَابَّةٍ: از جنندگان،

وَ هُوَ عَلَىٰ: و او بر

جَمْعِهِمْ: جمع کردنشان

إِذَا يَشَاءُ: هر گاه که بخواهد

قَدِيرٌ: قادر است.

۳۰ وَ مَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ

وَ مَا أَصَابَكُمْ: و آن چه برسد شما را

مِنْ مُصِيبَةٍ: از مصیبتی،

فِيمَا: پس به خاطر آن چه

كَسَبْتُمْ: کسب کرد

أَيْدِيكُمْ: دستهای شما، می باشد

وَيَعْفُوا: و عفو می کند، در می گذرد

(۲۷۰) جلد ۲۵ سوره شوری

عَنْ كَثِيرٍ: از بسیاری.

۳۱ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

وَمَا أَنْتُمْ: و نیستند شما

بِمُعْجِزِينَ: عاجز کننده (خدا)

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

وَمَا لَكُمْ: و نیست برای شما

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهُ: خدا

مِنْ وَلِيٍّ: هیچ سرپرستی

وَلَا نَصِيرٍ: و نه یاور.

۳۲ وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَغْلَامِ

وَمِنْ: و از

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۱)

آيَاتِهِ: نشانه‌هایش

الْجَوَارِ: کشتی‌هایی است

فِي الْبَحْرِ: در دریا

كَالْأَغْلَامِ: مانند کوه‌ها.

۳۳ إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

إِنْ يَشَأْ: اگر بخواهد

يُسْكِنِ الرِّيحَ: ساکن می کند باد را،

فَيَظْلَلْنَ: پس می مانند، متوقف می شوند

رَوَاكِدَ: بی حرکت

عَلَى ظَهْرِهِ: بر پشتش

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

(۲۷۲) جلد ۲۵ سوره شوری

لِكُلِّ صَبَّارٍ: برای هر صبر کننده

شَكُورٍ: شکرگزار.

۳۸ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ سُورَىٰ وَيُنْفِقُونَ

وَالَّذِينَ: و آنان که

اسْتَجَابُوا: اجابت کردند

لِرَبِّهِمْ: برای پروردگارشان

وَ أَقَامُوا: و برپا داشتند

الصَّلَاةَ: نماز را

وَ أَمَرُهُمْ: و کارشان

شوری: مشورت کردن

بَيْنَهُمْ: بین خودشان است

وَ مِمَّا: و از آن چه

سوره شوری لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۳)

رَزَقْنَاهُمْ: روزی دادیم ایشان را

يُنْفِقُونَ: انفاق می کنند.

(۲۷۴) جلد ۲۵ سوره شوری

«سوره زخرف»

۱ حمّ

حمّ: از حروف مقطعه

۲ وَ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

وَ الْكِتَابِ:

الْمُبِينِ:

۳ اِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

اِنَّا: همانا ما

جَعَلْنَاهُ: قرار دادیم آن را

قُرْآنًا: قرآنی

عَرَبِيًّا: عربی

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۵)

تَعْقِلُونَ: تعقل کنید.

۹ وَ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

وَ لَئِنْ: و هر آینه اگر

سَأَلْتَهُمْ: بررسی از ایشان

مَنْ خَلَقَ: چه کسی خلق کرده

السَّمَاوَاتِ: آسمانها

وَ الْأَرْضِ: و زمین را

لَيَقُولُنَّ: حتما می گویند:

خَلَقَهُنَّ: خلق کرده آن‌ها را

الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ: خداوند عزیز و دانا

۱۰ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ مَهْدًا وَ جَعَلَ لَكُمْ

(۲۷۶) جلد ۲۵ سوره زخرف

فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

الَّذِي: آن کسی که

جَعَلَ لَكُمْ: قرار داد برای شما

الْأَرْضَ: زمین را

مَهْدًا: گهواره، استراحت گاه

وَ جَعَلَ لَكُمْ: و قرارداد برای شما

فِيهَا سُبُلًا: در آن راه‌هایی

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَهْتَدُونَ: هدایت شوید.

۱۱ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ

وَالَّذِي: و آن کسی که

نَزَّلَ: نازل کرد

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۷)

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً: آبی

بِقَدَرٍ: به اندازه،

فَأَنْشَرْنَا: پس زنده کردیم

بِهِ: به وسیله آن

بَلْدَةً: سرزمین

مَيِّتًا: مرده را،

كَذَلِكَ: این چنین

تُخْرَجُونَ: (از قبرها) خارج کرده می‌شوید.

۱۲ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ

وَالَّذِي: و آن کسی که

خَلَقَ: خلق کرد

الْأَزْوَاجَ: زوج‌ها را

(۲۷۸) جلد ۲۵ سوره زخرف

كُلَّهَا: همه‌اش را

وَ جَعَلَ: و قرار داد

لَكُمْ: برای شما

مِنَ الْفُلُكِ: از کشتی‌ها

وَالْأَنْعَامِ: و چهارپایان

ما تَرْكَبُونَ: آنچه سوار می‌شوید.

۱۳ لَتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ

لَتَسْتَوُوا: تا مستقر شوید

عَلَى ظُهُورِهِ: بر پشت آن‌ها

ثُمَّ تَذْكُرُوا: سپس یاد کنید

نِعْمَةً: نعمت

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۷۹)

رَبِّكُمْ: پروردگارتان را

إِذَا: هنگامی که

اسْتَوَيْتُمْ: قرار گرفتید

عَلَيْهِ: بر آن،

وَتَقُولُوا: و بگویید:

سُبْحَانَ: پاک و منزّه است

الَّذِي: آن که

سَخَّرَ لَنَا: مسخر کرد برای ما

هذا: این را

وَمَا كُنَّا: و نبودیم ما

لَهُ مُقْرِنِينَ: آن را، رام کنندگان.

۱۴ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

وَأَنَا: و به درستی که ما

(۲۸۰) جلد ۲۵ سوره زخرف

إِلَىٰ: به سوی

رَبِّنَا: پروردگارمان

لَمُنْقَلِبُونَ: یقیناً بازمی‌گردیم.

۳۲ أَهْمُ يَفْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسِدْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا

سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ

أَهْمُ: آیا ایشان

يَفْسِمُونَ: تقسیم می‌کنند

رَحْمَتِ: رحمت

رَبِّكَ: پروردگار تو را؟

نَحْنُ: ما

قَسَمْنَا: تقسیم کردیم

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۱)

بَيْنَهُمْ: بین آنها

مَعِيشَتَهُمْ: معیشتشان را

فِي الْحَيَاةِ: در زندگی

الدُّنْيَا: دنیا،

وَرَفَعْنَا: و بالا بردیم

بَعْضُهُمْ: بعضی از ایشان را

فَوْقَ: بالاتر از

بَعْضٍ: بعضی دیگر

دَرَجَاتٍ: از نظر درجات،

لِيَتَّخِذَ: تا بگیرند

بَعْضُهُمْ: بعضی از آنها

بَعْضًا: بعض دیگر را

سُخْرِيًّا: به خدمت.

وَرَحْمَتٍ: و رحمت

(۲۸۲) جلد ۲۵ سوره زخرف

رَبِّكَ: پروردگار تو

خَيْرٌ مِّمَّا: بهتر است از آن چه

يَجْمَعُونَ: جمع می کنند.

۳۳ وَ لَوْ لَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُوتِيَهُمْ سُقْفًا مِنْ فِضَّةٍ وَ مَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ

و لو: و اگر

لَا أَنْ يَكُونَ: نبود این که باشند

النَّاسُ أُمَّةً: مردم امتی

وَاحِدَةً: واحد (در انکار خدا)

لَجَعَلْنَا: حتما قرار می دادیم

لِمَنْ: برای آنان که

يَكْفُرُ: کفر می ورزند

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۳)

بِالرَّحْمَنِ: به خدای رحمان

لِيُوتِيَهُمْ: برای خانه هایشان

سُقْفًا: سقفی

مِنْ فِضَّةٍ: از نقره

و مَعَارِجٍ: و نردبان‌هایی که

عَلَيْهَا: بر آن

يُظْهِرُونَ: بالا بروند.

۳۴ و لِيُبَيِّنَهُمْ أَسْمَاءَ آبَائِهِمْ وَأَسْمَاءَ أُمَّهَاتِهِمْ

و لِيُبَيِّنَهُمْ: و برای خانه‌هایشان

أَسْمَاءَ: درها

و سُرُرًا: و تخت‌هایی

عَلَيْهَا: که بر آن

يَتَّكِفُونَ: تکیه زنند.

(۲۸۴) جلد ۲۵ سوره زخرف

۳۵ وَ زُخْرُفًا وَ أَنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ

وَ زُخْرُفًا: و زر و زیورها، انواع وسایل تجملی،

وَ أَنْ: و نیست

كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا: همه این‌ها مگر

مَتَاعٍ: کالای

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا: زندگی دنیا،

وَ الْآخِرَةُ: و آخرت

عِنْدَ رَبِّكَ: نزد پروردگارت

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزکاران است.

۳۶ وَ مَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ

وَ مَنْ: و هر کس

يَعْشُ: دل بگرداند

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۵)

عَنْ ذِكْرِ: از یاد

الرَّحْمَنِ: خدای رحمان،

نُقِيضٌ: می‌گماریم، فراهم می‌کنیم

لَهُ شَيْطَانًا: برای او شیطانی،

فَهُوَ: پس او

لَهُ قَرِينٌ: برایش همدم باشد.

۳۷ وَ إِنَّهُمْ لَيُصَّدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَ يُحَسِّبُونَ أَنَّهُمْ مُهُتَدُونَ

وَ إِنَّهُمْ: و همانا آن‌ها

لَيُصَّدُّونَهُمْ: حتما بازمی‌دارند ایشان را

عَنِ السَّبِيلِ: از راه

وَيَحْسُبُونَ: و خیال می‌کنند، می‌پندارند

أَنَّهُمْ: که آن‌ها

(۲۸۶) جلد ۲۵ سوره زخرف

مُهْتَدُونَ: هدایت یافتگانند.

۳۸ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ

حَتَّىٰ إِذَا: تا زمانی که

جَاءَنَا: بیاید نزد ما

قَالَ: گوید:

يَا لَيْتَ: ای کاش

بَيْنِي: بین من

وَبَيْنَكَ: و بین تو

بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ: فاصله مشرق و مغرب بود

فَبِئْسَ: پس چه بد

الْقَرِينُ: همدمی بودی.

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۷)

۳۹ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ

وَلَنْ: و هرگز

يَنْفَعَكُمُ: سود نمی‌دهد شما را

الْيَوْمَ: امروز

إِذْ: آن گاه که

ظَلَمْتُمْ: ستم کردید،

أَنَّكُمْ: همانا شما

فِي الْعَذَابِ: در عذاب

مُشْتَرِكُونَ: مشترک خواهید بود.

۵۴ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

فَاسْتَخَفَّ: پس سبک مغز کرد

(۲۸۸) جلد ۲۵ سوره زخرف

قَوْمَهُ: قومش را

فَاطَاعُوهُ: پس اطاعت کردند او را

إِنَّهُمْ كَانُوا: همانا ایشان بودند

قَوْمًا فَاسِقِينَ: قومی فاسق.

سوره زخرف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۸۹)

«سوره دخان»

۱ حمّٰ

حمّٰ: از حروف مقطعه

۲ وَ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

وَ الْكِتَابِ: قسم به کتاب

الْمُبِينِ: روشنگر.

۳ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ

اِنَّا: به درستی که ما

اَنْزَلْنَاهُ: نازل کردیم آن را

فِي لَيْلَةٍ: در شبی

مُبَارَكَةٍ: مبارک

اِنَّا: به درستی که ما

(۲۹۰) جلد ۲۵ سوره دخان

كُنَّا: (همواره) بودیم

مُنذِرِينَ: بیم‌دهنده.

۴ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ

فيها: در آن (شب)

يُفْرَقُ: از هم جدا می‌شود، تدبیر می‌شود

كُلُّ اَمْرٍ: هر کار

حَكِيمٍ: حکیمانه‌ای

۵ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

اَمْرًا: امری، فرمانی

مِنْ عِنْدِنَا: از نزد ماست،

اِنَّا: به درستی که ما

كُنَّا: (همواره) بودیم

مُرْسِلِينَ: فرستندگان.

سوره دخان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۱)

۶ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

رَحْمَةً: رحمتی است

مِنْ رَبِّكَ: از جانب پروردگارت

اِنَّهُ: همانا او

هُوَ السَّمِيعُ: اوست شنوای

الْعَلِيمُ: دانا.

۷ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ

رَبِّ السَّمَوَاتِ: پروردگار آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

وَمَا: و آن چه

بَيْنَهُمَا: بین آن دو است،

(۲۹۲) جلد ۲۵ سوره دخان

إِنَّ كُنْتُمْ: اگر باشید

مُوقِنِينَ: اهل یقین.

۵۸ فَأِنَّمَا يَسْرُنَاهُ لِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

فَأِنَّمَا: پس جز این نیست که

يَسْرُنَاهُ: آسان کردیم آن را

لِسَانِكَ: به زبان تو

لَعَلَّهُمْ: شاید ایشان

يَتَذَكَّرُونَ: متذکر شوند.

سوره دخان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۳)

«سوره جاثیه»

۱ حمّ

حمّ:

۲ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ: نازل شده است

مِنَ اللَّهِ: از جانب خداوند

الْعَزِيزِ: شکست ناپذیر

الْحَكِيمِ: حکیم.

۳ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ

إِنَّ: به درستی که

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

(۲۹۴) جلد ۲۵ سوره جاثیه

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنان.

۴ وَ فِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَائِهِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

وَفِي خَلْقِكُمْ: و در خلقت شما
وَمَا يَبُثُّ: و آن چه نشر می‌دهد
مِنْ دَابَّةٍ: از جنبنندگان
آيَاتٌ: نشانه‌هایی است
لِقَوْمٍ: برای قومی که
يُوقِنُونَ: یقین دارند.

۵ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۵)

وَاخْتِلَافٍ: و در رفت و آمد
اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ: شب و روز
وَمَا أَنْزَلَ: و آن چه نازل کرده
اللَّهُ: خدا

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان
مِن رِزْقٍ: از روزی
فَأَحْيَا: پس زنده کرده
بِهِ الْأَرْضَ: به وسیله آن زمین را
بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مرگش،
وَتَصْرِيفِ: و در گرداندن
الرِّيَّاحِ: بادها،
آيَاتٌ: نشانه‌هایی است
لِقَوْمٍ: برای قومی که
يَعْقِلُونَ: اندیشه می‌کنند.

(۲۹۶) جلد ۲۵ سوره جاثیه

۶ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ

تِلْكَ آيَاتٌ: اینها آیات

اللَّهِ: خداوند است که

تَتْلُوها: تلاوت می‌کنیم آن را

عَلَيْكَ: بر تو

بِالْحَقِّ: به حق،

فَبِأَيِّ: پس به کدام

حَدِيثٍ: سخن

بَعْدَ اللَّهِ: بعد از (سخن) خدا

وَآيَاتِهِ: و آیاتش

يُؤْمِنُونَ: ایمان می آورند؟

سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۷)

۷ وَيُلِّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

وَيُلِّ لِكُلِّ: وای بر هر

أَفَّاكٍ: دروغ پرداز

أَثِيمٍ: گنه پیشه.

۸ يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشْرُهُ بِعَذَابِ أَلِيمٍ

يَسْمَعُ: می شنود

آيَاتِ اللَّهِ: آیات خدا را که

تُتْلَى: تلا می شود

عَلَيْهِ: بر او

ثُمَّ: سپس

يُصِرُّ: اصرار می ورزد

مُسْتَكْبِرًا: متکبرانانه

(۲۹۸) جلد ۲۵ سوره جاثیه

كَأَن: گویی

لَّمْ يَسْمَعْهَا: نشنیده آن را،

فَبَشْرُهُ: پس بشارت بده او را

بِعَذَابٍ: به عذابی

أَلِيمٍ: دردناک .

۹ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوعًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

وَإِذَا: و وقتی

عَلِمَ: آگاه شود، بداند

مِنْ آيَاتِنَا: از آیات ما

شَيْئًا: چیزی،

اتَّخَذَهَا: می گیرد آن را

هُزُوعًا: به تمسخر،

سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۲۹۹)

أُولَئِكَ: آنان

لَهُمْ: برای ایشان است

عَذَابٌ: عذابی

مُهِينٌ: خوار کننده.

۱۰ مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

مِنْ وَرَائِهِمْ: از پشت سرشان
 جَهَنَّمَ: جهنم است،
 وَلَا يُعْنَى: و بی‌نیاز نمی‌کند
 عَنْهُمْ ما: از ایشان آن چه را که
 كَسَبُوا شَيْنًا: کسب کردند چیزی
 وَلَا مَا: و نه آن چه را
 (۳۰۰) جلد ۲۵ سوره جاثیه
 اتَّخَذُوا: گرفتند، اختیار نمودند
 مِنْ دُونِ اللَّهِ: غیر از خدا
 أَوْلِيَاءَ: دوستانی،
 وَلَهُمْ: و برای ایشان
 عَذَابٌ عَظِيمٌ: عذابی بزرگ است.

۱۱ هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزِ أَلِيمٍ
 هذا: این (قرآن)

هُدًى: مایه هدایت است.

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

بِآيَاتِ: به آیات

رَبِّهِمْ: پروردگارشان،

سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۱)

لَهُمْ عَذَابٌ: برایشان عذابی

مِنْ رِجْزٍ: از اضطرابی

أَلِيمٌ: دردناک است.

۱۲ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لَتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

اللَّهُ الَّذِي: خداوند کسی است که

سَخَّرَ: مسخر کرد

لَكُمْ: برای شما

الْبَحْرَ: دریا را

لَتَجْرِيَ: تا جاری شوند

الْفُلُكُ فِيهِ: کشتی‌ها در آن

بِأَمْرِهِ: به فرمانش

وَ لَتَبْتَغُوا: و تا بهره بگیرید

(۳۰۲) جلد ۲۵ سوره جاثیه

مِنْ فَضْلِهِ: از فضلش
وَلَعَلَّكُمْ: و شاید شما
تَشْكُرُونَ: تشکر کنید.

۱۳ وَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

وَ سَخَّرَ: و مسخر کرد

لَكُمْ ما: برای شما آن چه

فِي السَّمَوَاتِ: در آسمان‌ها

وَ ما: و آن چه

فِي الْأَرْضِ: در زمین است،

جَمِيعًا مِنْهُ: که همه از اوست.

إِنَّ فِي ذَلِكَ: به درستی که در این

لَآيَاتٍ: هر آینه نشانه‌هایی است

سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۳)

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يَتَفَكَّرُونَ: تفکر می‌کنند.

۲۰ هَذَا بَصَائِرٌ لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَ رَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ

هذا: این (قرآن)

بَصَائِرٌ: مایه بینایی

لِلنَّاسِ: برای مردم

وَ هُدًى: و هدایت

وَ رَحْمَةٌ: و رحمتی است

لِقَوْمٍ: برای قومی که

يُوقِنُونَ: یقین دارند.

«پایان جزء ۲۵»

(۳۰۴) جلد ۲۵ سوره جاثیه

سوره جاثیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۵)

«سوره احقاف»

۱ حمًا

حمًا: از حروف مقطعه

۲ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

تَنْزِيلُ: نازل شدن

الْكِتَابِ: کتاب

مِنْ: از جانب

اللَّهِ: خداوند

الْعَزِيزِ: شکست‌ناپذیر

الْحَكِيمِ: حکیم است.

۳ مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا

(۳۰۶) جلد ۲۶ سوره احقاف

مُعْرِضُونَ

ما خَلَقْنَا: خلق نکردیم

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضَ: و زمین را

وَمَا: و آن چه را

بَيْنَهُمَا: بین آن دوست

إِلَّا: مگر

بِالْحَقِّ: به حق

وَأَجَلٍ: و تاسرآمدی

مُسَمًّى: معین،

وَالَّذِينَ: و آنان که

كَفَرُوا: کافر شدند

عَمَّا: از آن چه

أُنذِرُوا: بیم داده شدند

سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۷)

مُعْرِضُونَ: روی گردانند.

۱۵ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ

رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي

مِنَ الْمُسْلِمِينَ

وَوَصَّيْنَا: و سفارش نمودیم

الْإِنْسَانَ: انسان را

بِوَالِدَيْهِ: به پدر و مادرش

إِحْسَانًا: نیکی کردن،

حَمَلَتْهُ: حمل کرد او را

أُمُّهُ: مادرش

(۳۰۸) جلد ۲۶ سوره احقاف

كُرْهًا: با ناراحتی و رنج

وَوَضَعَتْهُ: و وضع حمل کرد او را
 كُرْهَا: با ناراحتی و رنج،
 وَحَمْلُهُ: و دوران حمل او
 وَفِصَالُهُ: و از شیر گرفتنش
 ثَلَاثُونَ شَهْرًا: سی ماه است
 حَتَّى إِذَا: تا هنگامی که

بَلَغَ: برسد

أَشَدَّهُ: به حدّ رشدش

وَبَلَغَ: و برسد

أَرْبَعِينَ: به چهل

سَنَةً: سالگی،

قَالَ: گوید:

رَبِّ: پروردگارا!

سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۰۹)

أَوْزَعْنِي: توفیقم بده

أَنْ أَشْكُرَ: که سپاسگزاری کنم

نِعْمَتِكَ الَّتِي: نعمتت را که

أَنْعَمْتَ: انعام کردی،

عَلَيَّ وَ: بر من و

عَلَى وَالِدَيَّ: بر پدر و مادرم

وَأَنْ: و این که

أَعْمَلْ صَالِحًا: عمل صالحی انجام دهم که

تَرْضِيهِ: راضی باشی تو از آن

وَأَصْلِحْ: و شایسته بگردان

لِي: برای من

فِي ذُرِّيَّتِي: فرزندانم را، نسلم را،

أِنِّي: به درستی که من

تُبْتُ: توبه می‌کنم، باز می‌گردم

(۳۱۰) جلد ۲۶ سوره احقاف

إِلَيْكَ: به سوی تو

وَإِنِّي: و همانا من

مِنَ الْمُسْلِمِينَ: از تسلیم شدگانم.

۱۶ أُولَئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

تَتَقَبَّلُ: قبول می‌کنیم

عَنْهُمْ: از آنها

أَحْسَنَ: بهترین

ما عَمِلُوا: آنچه عمل کردند

وَتَتَجَاوَزُ: و درمی‌گذریم

سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۱)

عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ: از بدی‌هایشان

فِي أَصْحَابٍ: همراه یاران

الْجَنَّةِ: بهشت

وَعْدَ: وعده

الصَّادِقِ الَّذِي: راستی که

كَانُوا يُوعَدُونَ: وعده داده می‌شدند.

۱۷ وَالَّذِي قَالَ لَوْلَا دَيْتِيهِ أَفٍّ لَّكُمَا أَعِدَانِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ حَلَّتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَنْغِيثَانِ اللَّهَ وَيُلْكَأُ مِنَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ

ما هذا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

وَالَّذِي: و آن کس که

قَالَ: گوید:

لَوْلَا دَيْتِيهِ: به پدر و مادر خود

(۳۱۲) جلد ۲۶ سوره احقاف

أَفٍّ: اف

لَّكُمَا: بر شما،

أَعِدَانِي: آیا وعده می‌دهید به من

أَنْ أُخْرَجَ: که خارج می‌شوم (از قبر)

وَقَدْ: در حالی که به تحقیق

حَلَّتِ: گذشتند

الْقُرُونُ: نسل‌ها

مِنْ قَبْلِي: قبل از من (و هرگز مبعوث نشدند)؟

وَهُمَا: و آن دو

يَسْتَنْغِيثَانِ: با زاری و التماس طلب یاری می‌کنند

اللَّهُ: از خدا (می‌گویند):

وَيُلْكَأُ: وای بر تو

امِنْ: ایمان بیاور

إِنَّ: به درستی که

سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۳)

وَعَدَ اللَّهُ: وعده خدا

حَقُّ: حق است،

فَيَقُولُ: پس می گوید:

ما هذا: نیست این

إِلَّا أَسَاطِيرُ: مگر افسانه‌های

الْأُولَئِينَ: پیشینیان.

۱۸ أَوْلَيْكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فَمِمْ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ

أَوْلَيْكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

حَقَّ: محقق شد

عَلَيْهِمْ: بر - ایشان

الْقَوْلُ: گفتار، (در این جا وعده عذاب)

(۳۱۴) جلد ۲۶ سوره احقاف

فِي أُمَّم: همراه امت‌هایی که

قَدْ خَلَّتْ: به تحقیق گذشتند

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از ایشان

مِنَ الْجِنَّ: از جن

وَالْإِنْسِ: و انس،

إِنَّهُمْ: همانا ایشان

كَانُوا خَاسِرِينَ: بودند زیان کار.

۱۹ وَ لِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَ لِيُؤْفِقِيَهُمْ أَعْمَالَهُمْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

وَ لِكُلِّ: و برای هر یک

دَرَجَاتٍ: درجاتی است

مِمَّا عَمِلُوا: از آن چه عمل کردند،

وَ لِيُؤْفِقِيَهُمْ: و تا تمام و کمال بدهد به ایشان

سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۵)

أَعْمَالَهُمْ: (پاداش) اعمالشان را

وَ هُمْ: و ایشان

لَا يُظْلَمُونَ: ستم نمی شوند.

۳۵ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أَوْلُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَ لَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانَهُمْ يَوْمَ يَرُونَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ

يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ

فَاصْبِرْ: پس صبر کن
 كَمَا: همان گونه که
 صَبِرَ: صبر کردند
 أُولُوا الْعُرْمِ: صاحبان عزم و اراده
 مِنَ الرُّسُلِ: از پیامبران
 وَلَا تَسْتَعْجِلْ: و عجله نکن (در عذاب)
 (۳۱۶) جلد ۲۶ سوره احقاف
 لَهُمْ: برای ایشان،
 كَأَنَّهُمْ: گویی ایشان
 يَوْمَ يَرَوْنَ: روزی که ببینند
 مَا يُوعَدُونَ: آن چه را وعده داده می‌شوند که
 لَمْ يَلْبُثُوا: درنگ نکردند، نماندند
 إِلَّا سَاعَةً: مگر ساعتی
 مِنْ نَهَارٍ: از یک روز (در دنیا)،
 بِلَاغٍ: (این) ابلاغی است،
 فَهَلْ: پس آیا
 يُهْلِكُ إِلَّا: هلاک می‌شوند به جز
 الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ: قوم فاسق، نافرمان؟
 سوره احقاف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۷)

«سوره محمد»

۱ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ
 الَّذِينَ: کسانی که
 كَفَرُوا: کافر شدند
 وَصَدُّوا: و جلوگیری کردند
 عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ: از راه خدا،
 أَضَلَّ: گم کرد، تباه نمود (خدا)
 أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را.
 ۲ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيْنَا مِنْ رَبِّهِمْ كَفَرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بِالْهَمِّ
 وَالَّذِينَ: و کسانی که
 (۳۱۸) جلد ۲۶ سوره محمد
 آمَنُوا: ایمان آوردند
 وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الضَّالِحَاتِ: عمل صالح
 وَآمَنُوا: و ایمان آوردند
 بِمَا نُزِّلَ: به آن چه نازل گردید
 عَلَى مُحَمَّدٍ: بر محمد
 وَهُوَ الْحَقُّ: و آن حق است
 مِنْ: از جانب
 رَبِّهِمْ: پروردگارشان،
 كَفَرُوا عَنْهُمْ: پوشاند از ایشان
 سَيِّئَاتِهِمْ: بدی‌هایشان را
 وَأَصْلَحَ: و اصلاح کرد
 بِاللَّهِمَّ: کارشان را.

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۱۹)

۳ ذَلِكَ بَانَ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ
 ذَلِكَ: این

بَانَ: به خاطر آن است که

الَّذِينَ: آنان که

كَفَرُوا: کافر شدند

اتَّبَعُوا: پیروی کردند

الْبَاطِلَ: از باطل

وَأَنَّ: و همانا

الَّذِينَ: کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

اتَّبَعُوا: پیروی نمودند

الْحَقَّ: حق را که

(۳۲۰) جلد ۲۶ سوره محمد

مِنْ: از جانب

رَبِّهِمْ: پروردگارشان است .

كَذَلِكَ: این چنین

يَضْرِبُ: می‌زند

اللَّهُ: خداوند

لِلنَّاسِ: برای مردم

أَمْثَالَهُمْ: مثل‌هایشان را.

۷ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

يا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که
 اَمُّنُوا: ایمان آوردید!
 اِنْ تَنْصُرُوا: اگر یاری کنید
 اللَّهُ: خدا را،

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۱)

يَنْصُرُكُمْ: یاری می کند شما را
 وَيُثَبِّتْ: و ثابت می کند
 أَقْدَامَكُمْ: قدم‌هایتان را.
 ۸ وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ
 وَأَصَلَّ أَعْمَالُهُمْ
 وَالَّذِينَ: و کسانی که
 كَفَرُوا: کافر شدند،
 فَتَعَسَا: پس مرگ

لَهُمْ: بر آنها
 وَأَصَلَّ: و (خدا) گم کرد، نابود کرد
 أَعْمَالُهُمْ: اعمالشان را.

۹ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا
 مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ
 (۳۲۲) جلد ۲۶ سوره محمد

ذَلِكَ: این

بِأَنَّهُمْ: به خاطر آن است که ایشان
 كَرِهُوا: کراهت دارند
 ما: آن چه را که
 أَنْزَلَ: نازل کرده
 اللَّهُ: خدا،

فَاحْبَطَ: پس نابود کرد
 أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را.

۱۰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
 فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ
 مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
 وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا
 أَفَلَمْ يَسِيرُوا: آیا پس سیر نکردند
 فِي الْأَرْضِ: در زمین

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۳)

فَيَنْظُرُوا: تا ببینند
 كَيْفَ كَانَ: چگونه شد
 عَاقِبَةُ: عاقبت
 الَّذِينَ: آنان که

مِنْ قَبْلِهِمْ: قبل از ایشان بودند؟

دَمَّرَ: زیر و رو کرد

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْهِمْ: برایشان (آن چه داشتند)،

وَالْكَافِرِينَ: و برای کافران

أَمْثَالُهَا: نظیر آن خواهد بود.

۱۱ ذَلِكُ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ

ذَلِكَ: این

(۳۲۴) جلد ۲۶ سوره محمد

بِأَنَّ: به خاطر آن است که

اللَّهُ: خدا

مَوْلَى: سرپرست

الَّذِينَ: کسانی است که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَأَنَّ: و همانا

الْكَافِرِينَ: کافران

لَا مَوْلَى: هیچ مولی و سرپرستی

لَهُمْ: برایشان نیست.

۱۲ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ

الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۵)

إِنَّ اللَّهَ: همانا خداوند

يُدْخِلُ: داخل می کند

الَّذِينَ: کسانی را که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

جَنَّاتٍ: به باغ‌هایی که

تَجْرِي: جاری است

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها،

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

يَتَمَتَّعُونَ: بهره می‌گیرند، خوش می‌گذرانند

وَيَأْكُلُونَ: و می‌خورند (در دنیا)

(۳۲۶) جلد ۲۶ سوره محمد

كَمَا تَأْكُلُ: همان گونه که می‌خورند

الْأَنْعَامُ: چهارپایان

وَالنَّارُ: و آتش

مَثْوًى: جایگاهی

لَهُمْ: برای ایشان است (در آخرت)

۱۷ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَ اتَّيَهُمْ تَقْوِيَهُمْ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

اهْتَدَوْا: هدایت شدند

زَادَهُمْ: افزود ایشان را

هُدًى: هدایت

وَ اتَّيَهُمْ: و داد به آنها

تَقْوِيَهُمْ: (روح) تقوی.

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۷)

۲۴ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ: آیا پس تذکر نمی‌کنند

الْقُرْآنَ: در قرآن

أَمْ عَلَى قُلُوبٍ: یا بر دل‌ها (یشان)

أَقْفَالُهَا: قفل نهاده شده؟

۳۳ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ لَا تَبْطُلُوا أَعْمَالَكُمْ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

أَطِيعُوا: اطاعت کنید

اللَّهَ: خدا را

وَ أَطِيعُوا: و اطاعت کنید

الرَّسُولَ: رسول را

(۳۲۸) جلد ۲۶ سوره محمد

وَ لَا تَبْطُلُوا: و باطل نسازید

أَعْمَالَكُمْ: اعمالتان را.

سوره محمد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۲۹)

۱ اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا

اِنَّا: همانا ما

فَتَحْنَا: گشودیم

لَكَ: برای تو

فَتْحًا: گشودنی، فتحی

مُبِينًا: آشکارا!

۲ لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ يُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَ يَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

لِيُغْفِرَ: تا بیامرزد

لَكَ اللَّهُ: برای تو خداوند

مَا تَقَدَّمَ: آن چه گذشته

مِنْ ذَنْبِكَ: از گناهت

(۳۳۰) جلد ۲۶ سوره فتح

وَ مَا: و آن چه

تَأَخَّرَ: به تأخیر افتاد

وَ يُتِمَّ: و تمام کند

نِعْمَتَهُ: نعمتش را

عَلَيْكَ: بر تو

وَ يَهْدِيكَ: و هدایت نماید تو را

صِرَاطًا: به راه

مُسْتَقِيمًا: راست.

۳ وَ يَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا

وَ يَنْصُرَكَ: و پیروز کند تو را

اللَّهُ: خداوند

نَصْرًا: پیروزی

عَزِيمًا: شکست‌ناپذیری.

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۱)

۴ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيُزَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَ لِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

أَنْزَلَ: نازل کرد

السَّكِينَةَ: آرامش را

فِي قُلُوبِ: در دل‌های

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان

لِيُزِدَاوُوا: تا بیفزایند

ایمانا: ایمانی

مَعَ اِيْمَانِهِمْ: بر ایمانشان.

وَلِلَّهِ: و برای خداست

جُتُوْدٌ: لشکریان

(۳۳۲) جلد ۲۶ سوره فتح

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

وَكَانَ: و باشد

اللَّهُ: خداوند

علیما: دانایی

حکیم: حکیم.

۵ لِيُدْخَلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا

لِيُدْخَلَ: تا داخل کند

الْمُؤْمِنِينَ: مردان مؤمن

وَالْمُؤْمِنَاتِ: و زنان مؤمن را

جَنَّاتٍ: در باغ‌هایی

تَجْرِي: که جاری است

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۳)

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها، رودها

خَالِدِينَ فِيهَا: جاودانند در آن

وَيُكَفَّرُ: و می‌پوشاند

عَنْهُمْ: از آنها

سَيِّئَاتِهِمْ: بدی‌هایشان را،

وَكَانَ ذَلِكَ: و باشد این

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

فَوْزًا: رستگاری

عَظِيمًا: بزرگی.

۶ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ

(۳۳۴) جلد ۲۶ سوره فتح

وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

وَيُعَذِّبُ: و عذاب می‌کند

الْمُنَافِقِينَ: مردان منافق
وَالْمُنَافِقَاتِ: و زنان منافق را
وَالْمُشْرِكِينَ: و مردان مشرک
وَالْمُشْرِكَاتِ: و زنان مشرک را که
الظَّالِمِينَ: گمان می‌برند

بِاللَّهِ: به خدا
ظَنَّ السَّوْءَ: گمان و ظن بد،

عَلَيْهِمْ: بر آن‌ها باد
دَائِرَةُ السَّوْءِ: حوادث بدِ زمانه،
وَعَضِبَ: و غضب نموده

اللَّهُ: خداوند

عَلَيْهِمْ: بر آن‌ها

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۵)

وَلَعَنَهُمْ: و لعنت‌شان کرده

وَأَعَدَّ: و آماده نموده

لَهُمْ: برایشان

جَهَنَّمَ: جهنم را،

وَسَاءَتْ: و چه بد

مَصِيرًا: بازگشت گاهی است.

۷ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

وَلِلَّهِ: و برای خداست

جُنُودٌ: لشکریان

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین،

وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

(۳۳۶) جلد ۲۶ سوره فتح

عَزِيزًا: شکست‌ناپذیر

حَكِيمًا: حکیم.

۸ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

إِنَّا: همانا ما

أَرْسَلْنَاكَ: فرستادیم تو را

شَاهِدًا: گواه

وَمُبَشِّرًا: و بشارت‌گر

و نَذیراً: و هشدار دهنده.

۹ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً

لَتُؤْمِنُوا: تا ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خدا

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۷)

وَرَسُولِهِ: و رسول او

وَتُعَزِّرُوهُ: و یاری کنید او را

وَتُوَقِّرُوهُ: و احترام نمایید او را

وَتُسَبِّحُوهُ: و تسبیح کنید او را

بُكْرَةً: صبح

وَأَصِيلاً: و شام.

۲۰ وَعَدَّكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

وَعَدَّكُمْ: وعده داد به شما

اللَّهُ: خداوند

مَغَانِمَ: غنیمت‌های

كَثِيرَةً: بسیاری را که

(۳۳۸) جلد ۲۶ سوره فتح

تَأْخُذُونَهَا: می‌گیرید آن را،

فَعَجَّلَ: پس عجله کرد، پیش انداخت

لَكُمْ: برای شما

هَذِهِ: این را،

وَكَفَّ: و کوتاه کرد

أَيْدِيَ النَّاسِ: دست‌های مردم را

عَنْكُمْ: از شما

وَلِتَكُونَ: و تا باشد

آيَةً: نشانه‌ای

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای مؤمنین

وَيَهْدِيَكُمْ: و هدایت می‌کند شما را

صِرَاطًا: به راه

مُسْتَقِيمًا: راست.

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۳۹)

۲۱ وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا

وَأُخْرَى: و (غنائم) دیگری که

لَمْ تَقْدِرُوا: قادر نیستید، دست نیافته‌اید

عَلَيْهَا: بر آن

قَدْ: به تحقیق

أَحَاطَ: احاطه دارد

اللَّهُ: خداوند

بِهَا: به آن،

وَكَانَ اللَّهُ: و باشد خدا

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

قَدِيرًا: قادر و توانا.

۲۲ وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلُوا الْأَذْبَارَ ثُمَّ

(۳۴۰) جلد ۲۶ سوره فتح

لَا يَجِدُونَ وِلْيَا وَلَا نَصِيرًا

وَلَوْ: و اگر

قَاتَلَكُمُ: جنگ کنند با شما

الَّذِينَ: کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

لَوْلُوا الْأَذْبَارَ: حتما پشت می کنند

ثُمَّ لَا يَجِدُونَ: سپس نمی یابند

وِلْيَا: سرپرستی، یاری

وَلَا نَصِيرًا: و نه یاور.

۲۳ سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي: سنت خداست که

قَدْ خَلَتْ: به تحقیق گذشت

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۱)

مِنْ قَبْلُ: از قبل

وَلَنْ تَجِدَ: و هرگز نخواهی یافت

لِسُنَّةِ: برای سنت

اللَّهُ: خدا

تَبْدِيلًا: تغییر و تبدیلی.

۲۴ وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَارْتَدِيكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا

وَ هُوَ الَّذِي: و اوست آن که

كَفَّ: کوتاه کرد، بازداشت

أَيْدِيَهُمْ: دست‌های آن‌ها را

عَنْكُمْ: از شما

وَ أَيْدِيكُمْ: و دست‌های شما را

(۳۴۲) جلد ۲۶ سوره فتح

عَنْهُمْ: از آنها

بِبَطْنٍ: در دل، درون

مَكَّةَ: مکه

مِنْ بَعْدِ أَنْ: بعد از این که

أَظْفَرَكُمْ: پیروز نمود شما را

عَلَيْهِمْ: بر آنها

وَ كَانَ اللَّهُ: و باشد خداوند

بِما: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید

بصیرا: بینا.

۲۷ لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ وَ مَقْصُرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ

تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۳)

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

صَدَقَ: راست نمود، تحقق بخشید

اللَّهُ: خداوند

رَسُولَهُ الرُّءْيَا: رؤیای پیامبر خود را

بِالْحَقِّ: به حق،

لَتَدْخُلَنَّ: هر آینه قطعاً داخل خواهید شد

الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ: به مسجد الحرام

إِنْ شَاءَ اللَّهُ: اگر خدا بخواهد

آمِنِينَ: در امنیت

مُحَلِّقِينَ: سرهایتان تراشیده

رُؤُسَكُمْ وَ مَقْصُرِينَ: و موهای سر کوتاه کرده

لَا تَخَافُونَ: بدون هیچ ترسی،

فَعَلِمَ: پس می‌دانست (خدا)

مَا لَمْ تَعْلَمُوا: چیزهایی را که شما نمی‌دانستید

(۳۴۴) جلد ۲۶ سوره فتح

فَجَعَلَ: پس قرار داد

مِنْ دُونِ ذَلِكَ: غیر از آن

فَتَحَا قَرِيًّا: فتحی نزدیک.

۲۸ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

أَرْسَلَ رَسُولَهُ: فرستاد رسولش را

بِالْهُدَىٰ: به هدایت

وَ دِينِ الْحَقِّ: و دین حق

لِيُظْهِرَهُ: تا پیروز بگرداند

عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ: بر همه ادیان.

وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ: و کافی است که خدا

شَهِيدًا: گواه باشد.

سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۵)

۲۹ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرِيَهُمْ رُكْعًا سِجْدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ

فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ

الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّطَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

مُحَمَّدٌ: محمد صلی الله علیه و آله

رَسُولُ اللَّهِ: فرستاده خداست،

وَالَّذِينَ: و کسانی که

مَعَهُ أَشِدَّاءُ: با او هستند سخت گیر

عَلَى الْكُفَّارِ: بر کافران

رُحَمَاءُ: و مهربانان

(۳۴۶) جلد ۲۶ سوره فتح

بَيْنَهُمْ: بین خودشان هستند

تَرِيَهُمْ: می بینی ایشان را که

رُكْعًا: (همواره) در رکوع

سُجْدًا: و سجودند

يَبْتَغُونَ: می جویند، می طلبند

فَضْلًا مِنَ اللَّهِ: فضل را از جانب خدا

وَ رِضْوَانًا: و خشنودی را،

سِيمَاهُمْ فِي: علامتشان در

وُجُوهِهِمْ مِنْ: چهره هایشان از

أَثَرِ السُّجُودِ: اثر سجود (نماین است)،

ذَلِكَ مَثَلُهُمْ: این مثل، وصف ایشان

فِي التَّوْرَةِ: در تورات است،

وَمَثَلُهُمْ: و مثَل، وصف ایشان
 فِي الْإِنجِيلِ: در انجیل
 سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۷)
 كَزْرَعٍ: مانند زراعتی است که
 أَخْرَجَ: خارج کرده
 شَطْنُهُ: جوانه‌های خود را
 فَازَرَهُ: پس تقویت نموده آن را،
 فَاشْتَغَلَطَ: پس محکم شده
 فَاشْتَوَى: پس بایستد
 عَلَى سُوْقِهِ: بر ساقه‌هایش،
 يُعْجِبُ: به شگفت می‌آورد
 الزُّرَّاعِ: کشاورزان را
 لِيُغِيظَ: تا به خشم آورد
 بِهِ... الْكُفَّارَ: (انبوهی) آن‌ها کفار را.
 وَعَدَ اللَّهُ: وعده داده خداوند
 الَّذِينَ آمَنُوا: به کسانی که ایمان آوردند
 وَعَمِلُوا: و انجام دادند
 (۳۴۸) جلد ۲۶ سوره فتح
 الصَّالِحَاتِ: عمل صالح
 مِنْهُمْ مَغْفِرَةً: از ایشان، آمرزشی
 وَأَجْرًا عَظِيمًا: و اجری بزرگ.
 سوره فتح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۴۹)

«سوره حُجرات»

۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقَدَّمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که
 آمَنُوا: ایمان آوردید!
 لَا تَقَدَّمُوا: پیشی نگیرید، تقدّم نجوید
 بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ: جلوتر از خدا
 وَرَسُولِهِ: و رسولش،
 وَاتَّقُوا: و پروا کنید
 اللَّهُ: از خدا،
 إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خدا

سَمِيعٌ: شنوای

عَلِيمٌ: داناست.

(۳۵۰) جلد ۲۶ سوره حُجرات

۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

یا ایُّهَا الَّذِینَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

لَا تَرْفَعُوا: بالا نبرید، بلند نکنید

أَصْوَاتِكُمْ: صدایتان را

فَوْقَ: بالاتر، بلندتر از

صَوْتِ النَّبِيِّ: صدای پیامبر

وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ: و با او بلند سخن نگویند

بِالْقَوْلِ

كَجَهْرِ: مانند بلند صحبت کردن

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۱)

بَعْضِكُمْ: بعضی از شما

لِبَعْضٍ: با بعضی دیگر

أَن تَحْبَطَ: که تباہ شود

أَعْمَالُكُمْ: اعمالتان

وَأَنتُمْ: در حالی که شما

لَا تَشْعُرُونَ: نمی فهمید.

۳ إِنَّ الَّذِينَ يُغْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

يُغْضُونَ: می کاهند، آهسته می کنند

أَصْوَاتَهُمْ: صدایشان را

عِنْدَ: نزد

(۳۵۲) جلد ۲۶ سوره حُجرات

رَسُولِ: رسول

اللَّهُ: خدا،

أُولَئِكَ: آنان

الَّذِينَ: کسانی هستند که

امْتَحَنَ: امتحان کرده

اللَّهُ: خداوند

قُلُوبُهُمْ: دل‌هایشان را

لِلتَّقْوَى: برای تقوا و پرهیزکاری،

لَهُمْ: برای ایشان است

مَغْفِرَةً: آمرزشی

وَأَجْرًا: و اجری

عَظِيمًا: بزرگ.

۴ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۳)

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

إِنَّ: همانا

الَّذِينَ: کسانی که

يُنَادُونَكَ: ندا می‌کنند، صدا می‌زنند تو را

مِنْ وَرَاءِ: از پشت

الْحُجُرَاتِ: حجره‌ها، اتاق‌ها

أَكْثَرُهُمْ: بیشترشان

لَا يَعْقِلُونَ: نمی‌اندیشند.

۵ وَ لَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

وَلَوْ: و اگر

أَنَّهُمْ: همانا ایشان

صَبَرُوا: صبر می‌کردند

حَتَّى تَخْرُجَ: تا خارج شوی تو

(۳۵۴) جلد ۲۶ سوره حُجرات

إِلَيْهِمْ: به سویشان

لَكَانَ: هر آینه بود

خَيْرًا لَهُمْ: بهتر برایشان،

وَاللَّهُ: و خداوند

غَفُورٌ: آمرزنده

رَحِيمٌ: مهربان است.

۱۰ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

إِنَّمَا: جز این نیست که

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

إِخْوَةٌ: با هم برادرند

فَاصْلِحُوا: پس اصلاح کنید

بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ: بین برادرانتان،

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۵)

وَ اتَّقُوا: و پروا کنید

اللَّهِ: از خدا

لَعَلَّكُمْ: امید است که شما

تُرْحَمُونَ: مورد رحمت قرار بگیرید.

۱۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا- يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا

أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

لَا يَسْخَرُ: مسخره نکند

قَوْمٌ: قومی

(۳۵۶) جلد ۲۶ سوره حُجرات

مِنْ قَوْمٍ: قوم دیگر را

عَسَى: شاید، چه بسا

أَنْ يَكُونُوا: که باشند آنها

خَيْرًا: بهتر

مِنْهُمْ: از ایشان

وَلَا نِسَاءً: و نه زنانی

مِنْ نِسَاءٍ: زنان (دیگر را)

عَسَى: شاید، چه بسا

أَنْ يَكُنَّ: که باشند آنها

خَيْرًا: بهتر

مِنْهُنَّ: از ایشان،

وَلَا تَلْمِزُوا: و عیب جویی نکنید

أَنْفُسَكُمْ: از خودتان

وَلَا تَنَابَزُوا: و یکدیگر را با

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۷)

بِالْألقَابِ: لقب‌های زشت بخوانید،

بِئْسَ الْأَسْمُ: چه بد است نام

الْفُسُوقُ: فسوق

بَعْدَ الْإِيمَانِ: بعد از ایمان.

وَمَنْ: و هر کس

لَمْ يَتُوبْ: توبه نکند

فَأُولَئِكَ: پس آنان

هُم الظَّالِمُونَ: ایشانند ستم کاران.

۱۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا يُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ

مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

یا ایُّهَا الَّذین: ای کسانی که

(۳۵۸) جلد ۲۶ سوره حُجرات

آمَنُوا: ایمان آوردید!

اجْتَنِبُوا: اجتناب کنید، دوری کنید

كثيرا: از بسیاری

مِنَ الظَّنِّ: از گمان‌ها

إِنَّ: به درستی که

بَعْضُ: بعضی از

الظَّنِّ: گمان‌ها

إِثْمٌ: گناه است،

وَلَا تَجَسَّسُوا: و تجسس نکنید

وَلَا يَغْتَبَ: و غیبت نکند

بَعْضُكُمْ: بعضی از شما

بَعْضًا: بعضی دیگر را،

أُحِبُّ: آیا دوست دارد

أَحَدُكُمْ: یکی از شما

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۵۹)

أَنْ يَأْكُلَ: که بخورد

لَحْمَ أَخِيهِ: گوشت برادرش را که

مَيْتًا: مرده است؟

فَكَرِهْتُمُوهُ: پس کراهت دارید از آن،

وَ اتَّقُوا: و پروا کنید

اللَّهِ: از خدا،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

تَوَّابٌ: توبه پذیر

رَّحِيمٌ: مهربان است.

۱۳ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ: ای مردم!

(۳۶۰) جلد ۲۶ سوره حُجرات

إِنَّا: همانا ما

خَلَقْنَاكُمْ: خلق کردیم شما را

مِنْ ذَكَرٍ: از یک مرد

وَأُنْثَى: و یک زن

وَجَعَلْنَاكُمْ: و قرار دادیم شما را

شُعُوبًا: شعبه، شعبه

وَقَبَائِلَ: و قبیله‌ها

لِتَعَارَفُوا: تا بشناسید یکدیگر را

إِنَّ: به درستی که

أَكْرَمَكُمْ: گرامی‌ترین شما

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

أَتْقِيَكُمْ: با تقواترین شماست،

إِنَّ اللَّهَ: همانا خدا

عَلِيمٌ: دانای

سوره حُجرات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۱)

خَبِيرٌ: آگاه است.

(۳۶۲) جلد ۲۶ سوره حُجرات

«سوره ق»

۱ قَا وَ الْقُرْآنِ الْمَجِيدِ

قَا: از حروف مقطعه

وَ الْقُرْآنِ: سوگند به قرآن

الْمَجِيدِ: مجید.

۲ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَاْفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ

بَلْ عَجِبُوا: بلکه تعجب کردند

أَنْ جَاءَهُمْ: این که آمد ایشان را

مُنْذِرٌ: بیم‌دهنده‌ای

مِنْهُمْ: از میان خودشان

فَقَالَ: پس گفتند:

الْكَافِرُونَ: کافران

سوره ق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۳)

هَذَا شَيْءٌ: این چیز

عَجِيبٌ: عجیبی است!

۳ ءَاذَا مَثْنَا وَ كُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ

ءَاذَا: آیا وقتی که

مَثْنَا: مُردیم

وَ كُنَّا: و شدیم

تُرَابًا: خاک (زنده می شویم؟)

ذَلِكَ رَجْعٌ: این بازگشتی

بَعِيدٌ: بعید است!

۴ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ

قَدْ عَلِمْنَا: به تحقیق می دانیم ما

مَا تَنْقُصُ: چه می کاهش

(۳۶۴) جلد ۲۶ سوره ق

الْأَرْضُ: زمین

مِنْهُمْ: از آنها،

وَ عِنْدَنَا: و نزد ما

كِتَابٌ: کتابی

حَفِيظٌ: محافظ است.

۵ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيحٍ

بَلْ كَذَّبُوا: بلکه تکذیب نمودند

بِالْحَقِّ: حق را

لَمَّا: وقتی که

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را،

فَهُمْ: پس آنان

فِي أَمْرٍ: در امری

سوره ق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۵)

مَرِيحٍ: سرگردانند، متحیرند.

۶ أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَرَيَّانَهَا وَ مَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا: آیا پس نگاه نکردند

إِلَى السَّمَاءِ: به آسمان

فَوْقَهُمْ: بالای سرشان که

كَيْفَ: چگونه

بَنَيْنَاهَا: بنا کردیم آن را

وَزَيَّنَّاهَا: و (چگونه) زینت دادیم آن را

وَمَا لَهَا: در حالی که نیست برای آن

مِنْ فُرُوجٍ: هیچ شکافی، خللی؟

۷ وَالْأَرْضُ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ

(۳۶۶) جلد ۲۶ سوره ق

وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ

وَالْأَرْضِ: و زمین را که

مَدَدْنَاهَا: گسترده‌اش کردیم

وَالْقَيْنَا: و افکندیم

فِيهَا رَوَاسِيَ: در آن کوه‌های محکم

وَأَنْبَتْنَا: و رویاندیم

فِيهَا مِنْ كُلِّ: در آن از هر

زَوْجٍ: نوع، صنف

بَهِيجٍ: گیاه بهجت‌انگیز.

۸ تَبَصَّرَةٌ وَ ذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ

تَبَصَّرَةٌ: تا مایه بصیرت

وَ ذِكْرَى: و تذکر

لِكُلِّ عَبْدٍ: برای هر بنده

سوره ق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۷)

مُنِيبٍ: توبه‌کاری باشد.

۹ وَ نَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَ حَبَّ الْحَصِيدِ

وَ نَزَّلْنَا: و نازل نمودیم

مِنَ السَّمَاءِ: از آسمان

مَاءً مُبَارَكًا: آبی پربرکت

فَأَنْبَتْنَا: پس رویاندیم

بِهِ: به وسیله آن

جَنَّاتٍ: باغ‌ها

وَ حَبَّ: و دانه‌های

الْحَصِيدِ: دروکردنی.

۱۰ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ

(۳۶۸) جلد ۲۶ سوره ق

وَالنَّخْلَ: و درختان خرما

بَاسِقَاتٍ: بلند قامت که

لَهَا طَلْعٌ: برای آن شکوفه‌هایی

نَضِيدٌ: روی هم چیده شده.

۱۱ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَخْيَيْنَا بِهِ بَلَدَهُ مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ

رِزْقًا: تا روزی

لِلْعِبَادِ: برای بندگان باشد،

وَأَخْيَيْنَا: و زنده کردیم

بِهِ بَلَدَهُ: با آن، زمین

مَيْتًا: مرده را،

كَذَلِكَ: این چنین است

الْخُرُوجُ: خارج شدن (از قبرها).

سوره ق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۶۹)

۱۸ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

مَا يَلْفِظُ: تلفظ نمی کند

مِنْ قَوْلٍ: هیچ سخنی را

إِلَّا لَدَيْهِ: مگر نزد اوست

رَقِيبٌ عَتِيدٌ: مراقبی آماده.

۱۹ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ

وَجَاءَتْ: و بیاید

سَكْرَةُ: مستی

الْمَوْتِ: مرگ،

بِالْحَقِّ: به حق،

ذَلِكَ: (به او گفته شود): این است

(۳۷۰) جلد ۲۶ سوره ق

مَا كُنْتَ: آن چه بودی

مِنْهُ تَحِيدُ: از آن گریزان.

سوره ق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۱)

«سوره ذاریات»

۱ وَالذَّارِيَاتِ ذُرْوًا

وَالذَّارِيَاتِ: سوگند به بادهایی که ذرات سر راه خود را به اطراف می پراکنند

ذُرْوًا: چه بادهایی.

۲ فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا

فَالْحَامِلَاتِ: پس سوگند به ابرهایی که بار سنگینی از باران با خود حمل می کنند

وَقُرَا: چه سنگینی‌ای.

۳ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا

فَالْجَارِيَاتِ: پس سوگند به کشتی‌هایی که

یُسْرًا: به آسانی روانند.

(۳۷۲) جلد ۲۶ سوره ذاریات

۴ فَالْمُقَسَّمَاتِ أَمْرًا

فَالْمُقَسَّمَاتِ: پس سوگند به فرشتگانی که تقسیم می‌کنند

أَمْرًا: کار را.

۵ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ

إِنَّمَا: به درستی که آن چه

تُوعَدُونَ: وعده داده می‌شوید

لَصَادِقٌ: حتماً راست است.

۶ وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ

وَإِنَّ: و به درستی که

الدِّينَ: روز جزا

لَوَاقِعٌ: حتماً واقع‌شدنی است.

سوره ذاریات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۳)

۷ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُوكِ

وَالسَّمَاءِ: سوگند به آسمان که

ذَاتِ الْحُبُوكِ: دارای مسیرها و زینت‌هاست.

۸ إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ

إِنَّكُمْ: همانا شما

لَفِي: هر آینه در

قَوْلٍ: گفتار

مُّخْتَلِفٍ: مختلف و گوناگونید.

۲۰ وَ فِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

وَ فِي الْأَرْضِ: و در زمین

آيَاتٌ: نشانه‌هایی

(۳۷۴) جلد ۲۶ سوره ذاریات

لِلْمُؤْمِنِينَ: برای اهل یقین است.

۲۱ وَ فِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ

وَ فِي أَنْفُسِكُمْ: و در وجود خودتان

أَفَلَا تُبْصِرُونَ: آیا پس نمی‌بینید؟

۲۲ وَ فِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

وَفِي السَّمَاءِ: و در آسمان است

رِزْقُكُمْ: روزی شما

وَمَا: و آن چه

تُوعَدُونَ: وعده داده می‌شوید.

۲۳ فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقُّ مِثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْطِقُونَ

سوره ذاریات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۵)

فَوَرَبِّ: پس سوگند به پروردگار

السَّمَاءِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین

إِنَّهُ: به درستی که

لَحَقُّ: (این مطالب) حق است

مِثْلَ مَا: مثل آن چه

أَنْتُمْ: که شما

تَنْطِقُونَ: سخن می‌گویید.

«پایان جزء ۲۶»

(۳۷۶) جلد ۲۶ سوره ذاریات

۴۷ وَالسَّمَاءِ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

وَالسَّمَاءِ: و آسمان را

بَنَيْنَاهَا: بنا کردیم آن را

بِأَيْدٍ: با دست (قدرت)

وَإِنَّا: و همانا ما

لَمُوسِعُونَ: حتما گسترش دهنده هستیم.

۴۸ وَالْأَرْضِ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ

وَالْأَرْضِ: و زمین را

فَرَشْنَاهَا: مسطح و پهن کردیم آن را،

فَنِعْمَ: پس چه خوب

الْمَاهِدُونَ: آماده نمودیم.

۴۹ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

سوره ذاریات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۷)

وَمِنْ كُلِّ: و از هر

شَيْءٍ: چیزی

خَلَقْنَا: خلق کردیم

زَوْجَيْنِ: دو زوج

لَعَلَّكُمْ: شاید شما

تَذَكَّرُونَ: متذکر شوید.

۵۵ وَ ذَكَرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

وَ ذَكَرْ: و تذکر بده

فَإِنَّ: پس به درستی که

الذِّكْرَى: تذکر دادن

تَنْفَعُ: سود می‌دهد

الْمُؤْمِنِينَ: مؤمنان را.

(۳۷۸) جلد ۲۷ سوره ذاریات

۵۶ وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

وَ مَا خَلَقْتُ: و خلق نکردم

الْجِنَّ: جن

وَ الْإِنْسَ: و انس را

إِلَّا: مگر

لِيَعْبُدُونِ: تا عبادت کنند مرا.

۵۷ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَ مَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونِ

مَا أُرِيدُ: نمی‌خواهم

مِنْهُمْ: از آنها

مِنْ رِزْقٍ: هیچ روزی‌ای

وَ مَا أُرِيدُ: و نمی‌خواهم

أَنْ يُطْعَمُونِ: که اطعام کنند مرا.

۵۸ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

سوره ذاریات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۷۹)

إِنَّ: به درستی که

اللَّهُ: خداوند

هُوَ: او،

الرَّزَّاقُ: روزی‌دهنده

ذُو الْقُوَّةِ: صاحب قوت

الْمَتِينُ: استوار و محکم است

(۳۸۰) جلد ۲۷ سوره ذاریات

۱ وَالطُّورِ

وَالطُّورِ: سوگند به طور،

۲ وَكِتَابٍ مَّشْطُورٍ

وَكِتَابٍ: و کتاب

مَشْطُورٍ: نوشته شده،

۳ فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ

فِي رَقٍّ: در صفحه‌ای

مَّنْشُورٍ: گسترده، نشر داده شده،

۴ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ

وَالْبَيْتِ: و خانه‌ای که

سوره طور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۱)

الْمَعْمُورِ: (همواره) آباد است،

۵ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ

وَالسَّقْفِ: و سقف

الْمَرْفُوعِ: برافراشته (آسمان)،

۶ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ

وَالْبَحْرِ: و دریای

الْمَسْجُورِ: برافروخته،

۷ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ

إِنَّ: به درستی که

عَذَابَ: عذاب

رَبِّكَ: پروردگار تو

(۳۸۲) جلد ۲۷ سوره طور

لَوَاقِعٌ: قطعا واقع شدنی است.

۸ مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ

مَالَهُ: نیست برای او

مِنْ دَافِعٍ: هیچ دفع‌کننده‌ای، بازدارنده‌ای.

۲۱ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

وَاتَّبَعَتْهُمْ: و پیروی کردند ایشان را

ذُرِّيَّتَهُمْ: فرزندان ایشان

بِإِيمَانٍ: به ایمان،

سوره طور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۳)

أَلْحَفْنَا بِهِمْ: ملحق کنیم به آنها

ذُرِّيَّتَهُمْ: فرزندانشان را

وَمَا أَلْتَنَاهُمْ: و کم نکنیم

مِنْ عَمَلِهِمْ: از عملشان

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

كُلُّ امْرٍءٍ: هر کسی

بِمَا كَسَبَ: به آن چه کسب کرده

رَهِيْنٌ: در گروه است.

۲۲ وَ أَمَدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَ لَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ

وَ أَمَدَدْنَاهُمْ: و عطا کنیم آنها را

بِفَاكِهَةٍ: به (انواع) میوه‌ها

وَ لَحْمٍ: و گوشت

مِّمَّا: از آن چه

(۳۸۴) جلد ۲۷ سوره طور

يَشْتَهُونَ: اشتها می کنند.

۲۳ يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْوُ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهم

يَتَنَازَعُونَ: می ربايند از یکدیگر

فيها: در آن جا

كَأْسًا: کاسه را، جامی را که

لَا لَعْوُ: نه سخن بیهوده

فيها: در آن است

وَلَا تَأْتِيهم: و نه گناهی.

۲۴ وَ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ

وَ يَطُوفُ: و می گردند، می چرخند

عَلَيْهِمْ: بر (دور) آنها

سوره طور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۵)

غِلْمَانٌ: نوجوانانی

لَهُمْ: برای آنها

كَأَنَّهُمْ: که گویی ایشان

لُؤْلُؤٌ: مرواریدی

مَكْنُونٌ: پنهان شده در صدفند.

۲۵ وَ أَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ

وَاقْبَلْ: و رو کرده

بَعْضُهُمْ: بعضی از ایشان

عَلَى بَعْضٍ: بر بعض دیگر و

يَتَسَاءَلُونَ: از هم سؤال می‌کنند، (شما چه کسانی هستید؟)

۲۶ قَالُوا اِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي اَهْلِنَا مُشْفِقِينَ

(۳۸۶) جلد ۲۷ سوره طور

قَالُوا: گویند:

اِنَّا كُنَّا: به درستی که ما بودیم

قَبْلُ: قبلاً، قبل از این

فِي اَهْلِنَا: در میان خانواده‌مان

مُشْفِقِينَ: بیمناک، خیرخواه، دلسوز.

۳۵ اَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ اَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ

اَمْ خُلِقُوا: آیا خلق شده‌اند

مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ: از چیز دیگری

اَمْ هُمْ: یا ایشان

الْخَالِقُونَ: خود خلق‌کننده‌اند؟

۴۹ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحَهُ وَادْبَارَ النُّجُومِ

وَمِنَ اللَّيْلِ: و پاره‌ای از شب،

سوره طور لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۷)

فَسَبَّحَهُ: پس تسبیح گوی او را

وَادْبَارَ: و به هنگام پشت کردن

النُّجُومِ: ستارگان.

(۳۸۸) جلد ۲۷ سوره طور

«سوره نجم»

۱ وَالنَّجْمِ اِذَا هَوَىٰ

وَالنَّجْمِ: سوگند به ستاره

اِذَا: هنگامی که

هَوَىٰ: غروب کند،

۲ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ

مَا ضَلَّ: گمراه نشده

صَاحِبُكُمْ: هم صحبت شما، همنشین شما

وَمَا غَوَىٰ: و منحرف نگردیده.

۳ وَ مَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ

وَ مَا يَنْطِقُ: و سخن نمی گوید

عَنِ الْهَوَىٰ: از روی هوی و هوس.

سوره نجم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۸۹)

۴ اِنَّ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

اِنَّ هُوَ: نیست آن

اِلَّا: مگر

وَحْيٌ: وحیی که

یوحی: وحی می شود (به او).

۵ عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ

عَلَّمَهُ: آموخته به او

شَدِيدُ الْقُوَىٰ: آن کس که قدرت عظیمی دارد (جبرئیل).

۶ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ

ذُو مِرَّةٍ: نیرومندی که

فَاسْتَوَىٰ: سلطه بر همه چیز دارد.

(۳۹۰) جلد ۲۷ سوره نجم

۲۴ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنَّىٰ

اَمْ لِلْاِنْسَانِ: آیا برای انسان است

ما تَمَنَّىٰ: آن چه تمنا کند؟

۲۵ فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاٰوَلٰى

فَلِلّٰهِ: پس برای خداست

الْاٰخِرَةُ: آخرت

وَالْاٰوَلٰى: و دنیا.

۳۲ اَلَّذِيْنَ يَجْتَبِئُونَ كِبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوٰحِشِ اِلَّا اللَّمَمَ اِنَّ رَبَّكَ وَاَسِعَ الْمَغْفِرَةَ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَأَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِى

بُطُوْنٍ اُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُرْكُوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ اَتَقٰى

سوره نجم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۱)

الَّذِيْنَ: آنان که

يَجْتَبِئُونَ: اجتناب می کنند، دوری می کنند

كِبٰٓئِرَ الْاِثْمِ: از گناهان بزرگ

وَالْفَوٰحِشِ: و از زشتی ها

اِلَّا اللَّمَمَ: مگر گناهان کوچک،

اِنَّ: به درستی که

رَبَّكَ: پروردگار تو

واسعٌ: گسترده است
 الْمَغْفِرَةُ: مغفرت (او)،
 هُوَ أَعْلَمُ: او داناتر است
 بِكُمْ: به شما
 اذٌ: هنگامی که
 أَنْشَأَكُمْ: پدید آورد شما را
 مِنَ الْأَرْضِ: از زمین
 (۳۹۲) جلد ۲۷ سوره نجم
 وَ اذْ أَنْتُمْ: و هنگامی که
 أَجِنَّةٌ: جنین بودید
 فِي بُطُونٍ: در شکم‌های
 أُمَّهَاتِكُمْ: مادرانتان،
 فَلَا تُزَكُّوا: پس نستاید
 أَنْفُسَكُمْ: خودتان را،
 هُوَ أَعْلَمُ: او داناتر است
 بِمَنِ اتَّقَى: به کسی که با تقواست.
 ۳۹ وَ أَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى
 وَ أَنْ لَيْسَ: و این که نیست
 لِلْإِنْسَانِ: برای انسان
 إِلَّا مَا: مگر آن چه
 سَعَى: سعی و تلاش کرده.
 سوره نجم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۳)
 ۴۰ وَ أَنْ سَعِيَهُ سَوْفَ يُرَى
 وَ أَنْ: و حتما
 سَعِيَهُ: سعی و کوشش او
 سَوْفَ: به زودی
 يُرَى: دیده خواهد شد.
 ۴۱ ثُمَّ يُجْزِيهِ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى
 ثُمَّ: سپس
 يُجْزِيَهُ: پاداش داده می‌شود
 الْجَزَاءَ: پاداش
 الْأَوْفَى: تمام‌تر، کافی.
 (۳۹۴) جلد ۲۷ سوره نجم

«سوره قمر»

۱ اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ

اقْتَرَبَتِ: نزدیک شد

السَّاعَةُ: قیامت

وَانْشَقَّ: و شکافت

الْقَمَرُ: ماه.

۲ وَانْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ

وَانْ: و اگر

يَرَوْا: ببینند

آيَةً: نشانه‌ای، معجزه‌ای

يُعْرِضُوا: رومی گردانند

وَيَقُولُوا: و می گویند:

سوره قمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۵)

سِحْرٌ: سحری است

مُّسْتَمِرٌّ: دائمی، پی در پی.

۳ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ

وَكَذَّبُوا: و تکذیب کردند

وَاتَّبَعُوا: و پیروی نمودند

أَهْوَاءَهُمْ: هوی و هوس هایشان را،

وَ كُلُّ: و هر

أَمْرٍ: امری

مُّسْتَقَرٌّ: (برجای خود) قرار گیرنده است.

۱۶ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ

فَكَيْفَ كَانَ: پس چگونه بود

عَذَابِي: عذاب من

(۳۹۶) جلد ۲۷ سوره قمر

وَ نُذْرٍ: و هشدارهای من؟

۱۷ وَ لَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

يَسَّرْنَا: آسان کردیم ما

الْقُرْآنَ: قرآن را

لِلذِّكْرِ: برای تذکر

فَهَلْ مِنْ: پس آیا هیچ

مُدَّكِرٍ: پند گیرنده‌ای هست؟

۱۸ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ

كَذَّبَتْ: تکذیب کردند

عَادٌ: قوم عاد (پیامبر خود را)

فَكَيْفَ كَانَ: پس چگونه بود

سوره قمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۷)

عَذَابِي: عذاب من

وَ نُذُرٍ: و هشدارهای من؟

۱۹ اِنَّا ارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحا صَرْصَرا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ

اِنَّا: همانا ما

ارْسَلْنَا: فرستادیم

عَلَيْهِمْ رِيحا: بر آن‌ها باد

صَرْصَرا: تند و سرد را

فِي يَوْمِ نَحْسٍ: در روزی شوم

مُسْتَمِرٍّ: پیوسته.

۲۰ تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ

تَنْزِعُ: از جا می‌کند

(۳۹۸) جلد ۲۷ سوره قمر

النَّاسَ: مردم را

كَأَنَّهُمْ: گویی ایشان

أَعْجَازُ: تنه‌های

نَخْلٍ: نخلی بودند که

مُنْقَعِرٍ: ریشه کن شده‌اند.

۲۱ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ

فَكَيْفَ كَانَ: پس چگونه بود

عَذَابِي: عذاب من

وَ نُذُرٍ: و هشدارهای من؟

۴۱ وَ لَقَدْ جَاءَ الِ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ

وَ لَقَدْ: و هر آینه به تحقیق

جَاءَ: آمدند

سوره قمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۳۹۹)

ال: آل

فِرْعَوْنَ: فرعون را

النُّذُرُ: بیم رسانان.

۴۲ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاَهُمْ أَخَذَ عَزِيزٌ مُّقْتَدِرٌ

كَذَّبُوا: تکذیب کردند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

كُلِّهَا: همه‌اش را

فَأَخَذْنَاَهُمْ: پس گرفتیم ما ایشان را

أَخَذَ: گرفتن

عَزِيزٌ: شخصی قدرتمند و

مُقْتَدِرٌ: مقتدر.

(۴۰۰) جلد ۲۷ سوره قمر

۴۳ أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أَوْلِيكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ

أَكْفَارُكُمْ: آیا کافران شما (اهل مکّه)

خَيْرٌ مِنْ: بهترند از

أَوْلِيكُمْ: آنان (که برشمردیم)

أَمْ لَكُمْ: یا برای شما

بَرَاءَةٌ: امان نامه‌ای

فِي الزُّبُرِ: در کتب (آسمانی نازل شده؟)

۴۴ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ

أَمْ يَقُولُونَ: یا می‌گویند:

نَحْنُ جَمِيعٌ: ما جماعتی

مُنْتَصِرٌ: متحد و نیرومند و انتقام گیر هستیم؟

۴۵ سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ

سوره قمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۱)

سَيُهْزَمُ: به زودی شست خواهد خورد

الْجَمْعُ: این جمع

وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ: و پشت می‌کنند، می‌گریزند، فرار می‌کنند.

۴۶ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ

بَلِ السَّاعَةُ: بلکه قیامت

مَوْعِدُهُمْ: موعدشان است

وَالسَّاعَةُ: و قیامت

أَدْهَىٰ: هولناک‌تر

وَأَمَرُّ: و تلخ‌تر است.

۴۷ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ

إِنَّ: به درستی که

الْمُجْرِمِينَ: مجرمان

(۴۰۲) جلد ۲۷ سوره قمر

فِي ضَلَالٍ: در گمراهی

وَسُعُرٍ: و شعله‌های آتشند.

۴۸ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُقُوا مَسَّ سَقَرٍ

يَوْمَ: روزی که

يُسْحَبُونَ: کشیده می‌شوند

فِي النَّارِ: در آتش

عَلَى وُجُوهِهِمْ: بر صورت‌هایشان،

ذُقُوا مَسَّ: بچشید لمس

سَقَرٍ: لهیب آتش را.

۴۹ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ

إِنَّا: همانا ما

سوره قمر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۳)

كُلَّ شَيْءٍ: هر چیزی را

خَلَقْنَاهُ: آفریدیم آن را

بِقَدَرٍ: به اندازه.

(۴۰۴) جلد ۲۷ سوره قمر

«سوره الرّحمن»

۱ الرَّحْمَنُ

الرّحمنُ: خداوند رحمن،

۲ عَلَّمَ الْقُرْآنَ

عَلَّمَ: تعلیم داد

الْقُرْآنَ: قرآن را.

۳ خَلَقَ الْإِنْسَانَ

خَلَقَ: خلق کرد

الْإِنْسَانَ: انسان را.

۴ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

عَلَّمَهُ: تعلیم داد او را

سوره الرّحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۵)

الْبَيَانَ: سخن گفتن.

۵ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ

الشَّمْسُ: خورشید

وَالْقَمَرُ: و ماه

بِحُسْبَانٍ: بر حساب منظمی می گردند.

۶ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ

وَالنَّجْمُ: و گیاه

وَالشَّجَرُ: و درخت

يَسْجُدَانِ: (برای او) سجده می کنند.

۷ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ

وَالسَّمَاءَ: و آسمان را

(۴۰۶) جلد ۲۷ سوره الرحمن

رَفَعَهَا: برافراشت آن را

وَوَضَعَ: و قرار داد

الْمِيزَانَ: میزان را.

۸ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ

أَلَّا تَطْغَوْا: تا این که طغیان نکنید، سرکشی نکنید

فی: در

الْمِيزَانِ: میزان.

۹ وَاقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ

وَاقِيمُوا: و برپادارید

الْوَزْنَ: وزن کردن را

بِالْقِسْطِ: به عدل و انصاف

سوره الرحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۷)

وَلَا تُخْسِرُوا: و کم نگذارید

الْمِيزَانَ: میزان را.

۱۰ وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ

وَالْأَرْضَ: و زمین را

وَضَعَهَا: قرار داد آن را

لِلْأَنَامِ: برای مردم.

۱۱ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ

فِيهَا: در آن

فَاكِهَةٌ: میوه

وَالنَّخْلُ: و درخت خرما که

ذات: دارای

الاکمام: غلاف است.

(۴۰۸) جلد ۲۷ سوره الرحمن

۱۲ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ

وَالْحَبُّ: و دانه

ذو: دارای

العصف: سبوس

وَالرَّيْحَانُ: و گیاهان خوشبو و معطر

۱۳ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

فبای: پس کدام یک از

آلاء: نعمت‌های

ربکمما: پروردگارتان را

تکذبان: تکذیب می‌کنید؟

۱۴ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ

خَلَقَ: خلق کرد

سوره الرحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۰۹)

الإنسان: انسان را

من: از

صلصال: گِل خشکیده‌ای

کالفخار: مانند سفال.

۱۵ وَ خَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ

وَ خَلَقَ: و خلق کرد

الجان: جن را

من: از

مارج: شعله‌های مختلط و متحرک

من: از

نار: آتش.

۱۶ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

(۴۱۰) جلد ۲۷ سوره الرحمن

فبای: پس کدام یک از

آلاء: نعمت‌های

ربکمما: پروردگارتان را

تُكذِّبَانِ: تکذیب می کنید؟

۱۷ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَ رَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ: پروردگار دو مشرق

و رَبُّ: و پروردگار

الْمَغْرِبَيْنِ: دو مغرب است.

۱۸ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: پس کدام یک از

آلَاءِ: نعمت‌های

رَبِّكُمَا: پروردگارتان را

سوره الرحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۱)

تُكذِّبَانِ: تکذیب می کنید؟

۱۹ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ

مَرَجَ: به هم راه داد

الْبَحْرَيْنِ: دو دریای (تلخ و شیرین را)

يَلْتَقِيَانِ: که با هم برخورد می کنند.

۲۰ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ

بَيْنَهُمَا: بین آن دو

بَرْزَخٌ: فاصله‌ای است که

لَا يَبْغِيَانِ: آن دو آب با هم مخلوط نمی شوند.

۲۱ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: پس کدام یک از

(۴۱۲) جلد ۲۷ سوره الرحمن

آلَاءِ: نعمت‌های

رَبِّكُمَا: پروردگارتان را

تُكذِّبَانِ: تکذیب می کنید؟

۲۲ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ

يَخْرُجُ: خارج می شود

مِنْهُمَا: از آن دو

اللُّؤْلُؤُ: مروارید

و الْمَرْجَانُ: و مرجان.

۲۳ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: پس کدام یک از

آلَاءِ: نعمت‌های

رَبُّكُمَا: پروردگارتان را

سوره الرحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۳)

تُكذِّبَانِ: تکذیب می‌کنید؟

۲۴ وَ لَهُ الْجَوَارِ الْمُنشآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ

وَلَهُ: و برای اوست

الْجَوَارِ الْمُنشآتُ: کشتی روان

فِي الْبَحْرِ: در دریا

كَالْأَعْلَامِ: مانند کوه‌ها

۲۵ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكذِّبَانِ

فَبِأَيِّ: پس کدام یک از

آلَاءِ: نعمت‌های

رَبِّكُمَا: پروردگارتان را

تُكذِّبَانِ: تکذیب می‌کنید؟

(۴۱۴) جلد ۲۷ سوره الرحمن

۲۶ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ

كُلُّ: همه

مَنْ: کسانی که

عَلَيْهَا فَانٍ: بر روی آن (زمین) هستند نابود شدنی می‌باشند.

۲۷ وَ يَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلالِ وَ الْاِكْرَامِ

وَ يَبْقَى: و باقی می‌ماند

وَجْهُ: ذات

رَبِّكَ: پروردگارت که

ذُو الْجَلالِ: دارای جلال و بزرگی

وَ الْاِكْرَامِ: و فضل و کرم است.

۳۳ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَ الْاِنْسِ اِنْ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَ الْاَرْضِ فَانْفُذُوا

سوره الرحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۵)

لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍ

يَا مَعْشَرَ: ای گروه

الْجِنِّ: جن

وَ الْاِنْسِ: و انس!

ان: اگر

اسْتَطَعْتُمْ: توانایی دارید

أَنْ: این که

تَنْفُذُوا: نفوذ کنید
 مِنْ أَقْطَارٍ: از مرزهای
 السَّمَوَاتِ: آسمان
 وَالْأَرْضِ: و زمین،
 فَانْفُذُوا: پس نفوذ کنید،
 لَا تَنْفُذُونَ: نمی توانید نفوذ کنید
 إِلَّا: مگر

(۴۱۶) جلد ۲۷ سوره الرّحمن

بِسُلْطَانٍ: به حجّت، قدرت، نیرو.

۴۱ يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيْمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ
 يُعْرِفُ: شناخته می شوند
 الْمُجْرِمُونَ: گناه کاران

بِسِيْمَاهُمْ: به علامت و نشانه هایشان

فَيُؤْخَذُ: پس گرفته می شوند

بِالنَّوَاصِي: به موی پیشانی

وَالْأَقْدَامِ: و پاها.

۶۸ فِيهِمَا فَاكِحَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ

فِيهِمَا فَاكِحَةٌ: در آن دو میوه

وَ نَخْلٌ: و خرما

سوره الرّحمن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۷)

وَ رُمَّانٌ: و انار است.

(۴۱۸) جلد ۲۷ سوره الرّحمن

«سوره واقعه»

۱ إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ

إِذَا: هنگامی که

وَقَعَتِ: واقع شود

الْوَاقِعَةُ: واقع شونده.

۲ لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ

لَيْسَ: نیست

لَوْفَعَتِهَا: برای واقع شدنش

كَاذِبَةٌ: دروغی.

۳ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ

خَافِضَةٌ: پایین آورنده

رَافِعَةٌ: بالا برنده.

سوره واقعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۱۹)

۴ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا

اذا: هنگامی که

رُجَّتِ: لرزیده شود

الأرضُ: زمین

رَجًا: لرزیدنی

۵ وَ بُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا

وَبُسَّتِ: و کوبیده شود

الْجِبَالُ: کوه‌ها

بَسًا: کوبیده شدنی.

۶ فَكَانَتْ هَبَاءً مُتَّبًا

فَكَانَتْ: پس بشود

(۴۲۰) جلد ۲۷ سوره واقعه

هَبَاءً: (به صورت) غباری

مُتَّبًا: پراکنده.

۷ وَ كُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً

وَ كُنْتُمْ: و بشوید

أَزْوَاجًا: گروه‌هایی

ثَلَاثَةً: سه گانه.

۸ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ

فَأَصْحَابُ: پس یاران

الْمَيْمَنَةِ: اهل سعادت، دست راست،

ما أَصْحَابُ: چه یاران

الْمَيْمَنَةِ: اهل سعادت!

سوره واقعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۱)

۹ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ

وَأَصْحَابُ: و یاران

الْمَشْأَمَةِ: شوم و تیره بخت،

ما أَصْحَابُ: چه یاران

الْمَشْأَمَةِ: شوم و تیره بختی.

۱۰ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ

وَالسَّابِقُونَ: و سبقت گیرندگان

السَّابِقُونَ: سبقت گیرنده.

۱۱ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ

أُولَئِكَ: آنان

الْمُقَرَّبُونَ: مقربانند.

۱۲ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

(۴۲۲) جلد ۲۷ سوره واقعه

فِي جَنَّاتٍ: در باغ‌های

النَّعِيمِ: پُر نعمت.

۱۳ ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأُولَى

ثَلَاثَةٌ: گروه بسیار زیادی

مِنَ: از

الْأُولَى: گذشتگان.

۱۴ وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ

وَقَلِيلٌ: و عدّه کمی

مِنَ: از

الْآخِرِينَ: آیندگان، متأخران.

۵۷ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ: ما آفریدیم شما را

سوره واقعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۳)

فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ: پس چرا تصدیق نمی کنید؟

۷۳ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَ مَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا: ما قرار دادیم آن را

تَذَكُّرًا: (وسیله) تذکر

وَ مَتَاعًا: و کالایی

لِلْمُقْوِينَ: برای تهی‌دستان.

۷۴ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

فَسَبِّحْ: پس تسبیح گوی

بِاسْمِ: به نام

رَبِّكَ الْعَظِيمِ: پروردگار بزرگت.

۷۵ فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ

(۴۲۴) جلد ۲۷ سوره واقعه

فَلَا أُقْسِمُ: پس سوگند

بِمَوَاقِعٍ: به جایگاه‌های

النُّجُومِ: ستارگان.

۷۶ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ

وَإِنَّهُ: و همانا آن

لَقَسَمٌ: هر آینه قسمی است

لَوْ تَعْلَمُونَ: اگر بدانید

عَظِيمٌ: بزرگ.

۷۷ إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ

إِنَّهُ: همانا آن

لَقُرْآنٌ: هر آینه قرآنی است

کَرِيمٌ: کریم.

سوره واقعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۵)

۷۸ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ

فِي كِتَابٍ: در کتابی

مَكْنُونٍ: محفوظ، پنهان شده.

۷۹ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

لَا يَمَسُّهُ: مس نمی‌کنند آن را

إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ: به جز پاکان.

۸۰ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تَنْزِيلٌ: نازل شده

مِنْ رَبِّ: از جانب پروردگار

الْعَالَمِينَ: جهانیان.

۸۱ أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ

(۴۲۶) جلد ۲۷ سوره واقعه

أَفَبِهَذَا: آیا پس این

الْحَدِيثِ: سخن را

أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ: شما سست و کوچک می‌شمیرید؟

سوره واقعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۷)

«سوره حدید»

۱ سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

سَبَّحَ: تسبیح گویند

لِلَّهِ: برای خداوند

مَا فِي السَّمَوَاتِ: آن چه در آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است.

وَهُوَ الْعَزِيزُ: و او شکست‌ناپذیر

الْحَكِيمُ: حکیم است.

۲ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

لَهُ: برای اوست

مُلْكُ السَّمَوَاتِ: فرمانروایی آسمان‌ها

(۴۲۸) جلد ۲۷ سوره حدید

وَالْأَرْضِ: و زمین،

يُحْيِي: زنده می‌کند

وَيُمِيتُ: و می‌میراند،

وَهُوَ عَلَى كُلِّ: و او بر هر

شَيْءٍ قَدِيرٌ: چیزی تواناست.

۳ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

هُوَ الْأَوَّلُ: اوست اول

وَالْآخِرُ: و آخر

وَالظَّاهِرُ: و ظاهر

وَالْبَاطِنُ: و باطن

وَهُوَ بِكُلِّ: و او به هر

شَيْءٍ عَلِيمٌ: چیزی داناست.

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۲۹)

۱۶ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ

فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

أَلَمْ يَأْنِ: آیا وقت آن نرسیده

لِلَّذِينَ: للذين: برای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند

أَنْ تَخْشَعَ: که خاشع گردد

قُلُوبُهُمْ: دل‌هایشان

لِذِكْرِ: به یاد

اللَّهِ: خدا

وَمَا نَزَلَ: و آن چه نازل شد

مِنَ الْحَقِّ: از حق؟

(۴۳۰) جلد ۲۷ سوره حدید

وَلَا يَكُونُوا: و نباشند
 كَالَّذِينَ: مانند کسانی که
 أُوتُوا: داده شدند
 الْكِتَابَ: کتاب
 مِنْ قَبْلُ: پیش از این
 فَطَالَ: پس طولانی شد
 عَلَيْهِمْ: بر آنها
 الْأَمْدُ: مدت و زمان
 فَفَسَّتْ: پس قساوت گرفت
 قُلُوبُهُمْ: دل‌هایشان را،
 وَكَثِيرٌ: و بسیاری
 مِنْهُمْ: از ایشان
 فَاسْقُونَ: فاسق شدند.

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۱)

۱۷ اِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْأَيَّاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
 اِعْلَمُوا: بدانید که
 أَنَّ اللَّهَ: همانا خدا
 يُحْيِي: زنده می‌کند
 الْأَرْضَ: زمین را
 بَعْدَ مَوْتِهَا: بعد از مردنش،
 قَدْ: به تحقیق
 بَيَّنَّا: بیان کرده‌ایم ما
 لَكُمْ: برای شما
 الْأَيَّاتِ: آیات را
 لَعَلَّكُمْ: شاید شما
 تَعْقِلُونَ: اندیشه کنید.

(۴۳۲) جلد ۲۷ سوره حدید

۱۹ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ
 وَالَّذِينَ: و کسانی که
 آمَنُوا: ایمان آوردند
 بِاللَّهِ: به خدا
 وَرُسُلِهِ: و فرستادگانش

أُولَئِكَ: آنان

هُم: ایشانند

الصَّادِقُونَ: صدیقین

وَالشَّهَدَاءُ: و شهداء

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان،

لَهُمْ: برای آنهاست

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۳)

أَجْرُهُمْ: اجرشان

وَنُورُهُمْ: و نورشان،

وَالَّذِينَ: و کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

وَكَذَّبُوا: و تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

أُولَئِكَ: آنان

أَصْحَابُ: یاران

الْجَحِيمِ: جهنم‌اند.

۲۰ اَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهْبِجُ

فَتَرِيهِ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ

(۴۳۴) جلد ۲۷ سوره حدید

شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

اعلموا: بدانید

أَنَّمَا: جز این نیست که

الْحَيَاةُ الدُّنْيَا: زندگانی دنیا

لَعِبٌ وَلَهُوَ: بازی و سرگرمی

وَزِينَةٌ: و زینت

وَ تَفَاخُرٌ: و فخرفروشی به یکدیگر

بَيْنَكُمْ: بین شما

وَ تَكَاثُرٌ: و افزون خواهی

فِي الْأَمْوَالِ: در مالها

وَالْأَوْلَادِ: و فرزندان است،

كَمَثَلِ: مانند مثل

غَيْثٍ: بارانی است که

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۵)

أَعْجَبَ: به تعجب آورد

الْكَفَّارَ: کفار را

نَبَاتَهُ: رویشش

ثُمَّ: سپس

يَهْيِجُ: خشک می‌شود

فَتَرِيَهُ: پس می‌بینی آن را که

مُضْفَرًا: زرد شده

ثُمَّ: سپس

يَكُونُ: می‌شود

حُطَامًا: خاشاک، گاه،

وَفِي: و در

الْآخِرَةَ: آخرت

عَذَابٍ: عذابی

شَدِيدًا: سخت

(۴۳۶) جلد ۲۷ سوره حدید

وَمَغْفِرَةً: و (یا) آمرزشی

مِنْ: از جانب

اللَّهِ: خدا

وَرِضْوَانًا: و خشنودی است.

وَمَا: و نیست

الْحَيَاةَ: زندگانی

الدُّنْيَا: دنیا

إِلَّا مَتَاعًا: مگر کالای

الْغُرُورِ: فریب.

۲۲ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَاهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

ما آصاب: نمی‌رسد

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۷)

مِنْ: هیچ

مُصِيبَةٍ: مصیبتی

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَلَا فِي: و نه در

أَنْفُسِكُمْ: جانتان

إِلَّا فِي: مگر در

کتاب: کتابی است

مِنْ قَبْلِ: قبل از

أَنْ: این که

نَبْرَاهَا: بیافرینیم آن را،

إِنَّ: به درستی که

ذَلِكَ: این

عَلَى اللَّهِ: بر خدا

يَسِيرٌ: آسان است.

(۴۳۸) جلد ۲۷ سوره حدید

۲۳ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَيْكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

لِكَيْلَا تَأْسَوْا: تا این که تأسف نخورید

عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ: بر آن چه از دست شما رفت

وَلَا تَفْرَحُوا: و خوشحال نشوید

بِمَا آتَيْكُمْ: به آن چه به شما داد.

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يُحِبُّ: دوست نمی‌دارد

كُلَّ مُخْتَالٍ: هیچ متکبر

فَخُورٍ: فخرفروشی را.

۲۴ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۳۹)

الَّذِينَ: کسانی که

يَبْخُلُونَ: بخل می‌ورزند

وَيَأْمُرُونَ: و امر می‌کنند، وامی‌دارند

النَّاسَ: مردم را

بِالْبُخْلِ: به بخل.

وَمَنْ: و هر کس

يَتَوَلَّ: روی گرداند

فَإِنَّ: پس همانا

اللَّهُ: خداوند

هُوَ: او،

الْغَنِيُّ: بی‌نیاز

الْحَمِيدُ: ستوده است.

۲۵ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ

(۴۴۰) جلد ۲۷ سوره حدید

الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

أَرْسَلْنَا: فرستادیم ما

رُسُلَنَا: رسولانمان را

بِالْبَيِّنَاتِ: با دلایل روشن

وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم ما

مَعَهُمْ: با آنها

الْكِتَابَ: کتاب

وَالْمِيزَانَ: کتاب

لِيَقُومَ: تا قیام کنند

النَّاسِ: مردم

بِالْقِسْطِ: به عدل و عدالت،

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۱)

وَأَنْزَلْنَا: و نازل کردیم ما

الْحَدِيدَ: آهن را که

فِيهِ: در آن

بَأْسٌ: نیرویی

شَدِيدٌ: شدید

وَمَنَافِعُ: و منافی

لِلنَّاسِ: برای مردم است

وَلِيَعْلَمَ: و تا معلوم بدارد

اللَّهُ: خداوند

مَنْ: چه کسی

يَنْصُرُهُ: یاری می کند او را

وَرُسُلَهُ: و فرستادگانش را

بِالْغَيْبِ: در غیب، در نهان،

إِنَّ: به درستی که

(۴۴۲) جلد ۲۷ سوره حدید

اللَّهُ: خداوند

قَوِيٌّ: نیرومند

عَزِيزٌ: شکست ناپذیر است.

«پایان جزء ۲۷»

سوره حدید لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۳)

«سوره مجادله»

۱۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ
وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که
آمَنُوا: ایمان آوردید!
إِذَا قِيلَ: هنگامی که گفته شود
لَكُمْ تَفَسَّحُوا: به شما جا دهید، وسعت ببخشید.
فِي الْمَجَالِسِ: در مجالس،
فَافْسَحُوا: پس جا دهید، وسعت ببخشید.
يَفْسَحِ: جا می دهد، وسعت می بخشد
اللَّهُ لَكُمْ: خدا برای شما.
وَإِذَا: و هنگامی که
(۴۴۴) جلد ۲۸ سوره مجادله
قِيلَ: گفته شود
انْشُرُوا: برخیزید
فَانْشُرُوا: پس برخیزید.
يَرْفَعِ اللَّهُ: بالا می برد خداوند
الَّذِينَ: کسانی را که
آمَنُوا: ایمان آوردند
مِنْكُمْ: از شما
وَالَّذِينَ: و کسانی را که
أُوتُوا: داده شدند
الْعِلْمَ: علم،
دَرَجَاتٍ: درجاتی.
وَاللَّهُ: و خداوند
بِما: به آن چه
تَعْمَلُونَ: انجام می دهید
سوره مجادله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۵)
خَبِيرٌ: آگاه است.

۱۹ اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَاَنْسَهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ اِلَّا اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ

اِسْتَحْوَذَ: چیره شده غالب شده

عَلَيْهِمْ: بر آن‌ها

الشَّيْطَانُ: شیطان

فَأَنْسَهُمْ: پس از یادشان برده

ذِكْرَ اللَّهِ: ذکر خدا را.

أَوْلِيكَ: آنان

حِزْبٌ: حزب

الشَّيْطَانِ: شیطانند.

أَلَا إِنَّ: آگاه باشید به درستی که

(۴۴۶) جلد ۲۸ سوره مجادله

حِزْبٌ: حزب

الشَّيْطَانِ: شیطان

هُمُ الْخَاسِرُونَ: ایشانند زیانکاران.

۲۱ كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبَنَّ أَنَا وَرُسُلِيَانَ اللَّهُ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ

كَتَبَ اللَّهُ: نوشته خداوند، مقرر نموده خداوند

لَأَعْلَبَنَّ: هر آینه حتما غالب هستم

أَنَا وَ: من و

رُسُلِي: رسولانم.

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خداوند

قَوِيٌّ: قوی

عَزِيْزٌ: و عزیز است.

۲۲ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

سوره مجادله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۷)

يُؤَادُونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أَوْلِيَّكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَ

يُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أَوْلِيَّكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

لَا تَجِدُ: نمی‌یابی

قَوْمًا: هیچ قومی را که

يُؤْمِنُونَ: ایمان بیاورند

بِاللَّهِ: به خدا

وَالْيَوْمِ: و روز

الْآخِرِ: قیامت

يُؤَادُونَ: (و) دوستی کنند

مَنْ حَادَّ: با کسی که دشمن

(۴۴۸) جلد ۲۸ سوره مجادله

اللَّهِ: خدا

وَرَسُولُهُ: و رسولش است،

وَلَوْ كَانُوا: هر چند باشند

أَبَاءَهُمْ: پدرانشان

أَوْ أَبْنَاءَهُمْ: یا فرزندانشان

أَوْ إِخْوَانَهُمْ: یا برادرانشان

أَوْ عَشِيرَتَهُمْ: یا خویشاوندانشان.

أُولَئِكَ: آنان

كُتِبَ فِي: نوشته شد در

قُلُوبِهِمْ: دل‌هایشان

الْإِيمَانَ: ایمان

وَأَيَّدَهُمْ: و تأییدشان نمود

بِرُوحٍ: با روحی

مِنْهُ: از ناحیه خودش.

سوره مجادله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۴۹)

وَيُدْخِلُهُمْ: و داخلشان می‌کند

جَنَّاتٍ: در باغ‌هایی که

تَجْرِي مِنْ: جاری است از

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: زیر آن،

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن.

رَضِيَ: راضی است

اللَّهُ: خداوند

عَنْهُمْ: از آنها

وَرَضُوا عَنْهُ: و راضیند از او.

أُولَئِكَ: آنان

حِزْبُ اللَّهِ: حزب خدا هستند.

أَلَا: آگاه باشید

إِنَّ: به درستی که

(۴۵۰) جلد ۲۸ سوره مجادله

حِزْبِ اللَّهِ: حزب خدا

هُمُ الْمُفْلِحُونَ: ایشانند رستگاران.

سوره مجادله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۱)

«سوره حشر»

۱ سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

سَبَّحَ: تسبیح کنند

لِلَّهِ: خدا را

مَا فِي: آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَمَا فِي: و آن چه در

الْأَرْضِ: زمین است.

وَهُوَ الْعَزِيزُ: و او شکست‌ناپذیر

الْحَكِيمُ: باحکمت است.

۱۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَانْتِظِرُوا نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

(۴۵۲) جلد ۲۸ سوره حشر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

اتَّقُوا: پروا دارید

اللَّهُ: از خدا

وَانْتِظِرُوا: و باید بنگرد

نَفْسَ: هر نفسی، هر انسانی

مَا قَدَّمْتُمْ: چه فرستاده

لِغَدٍ: برای فردا.

وَاتَّقُوا: و بترسید

اللَّهُ: (از مخالفت) خدا،

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

خَبِيرٌ بِمَا: آگاه است به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید

سوره حشر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۳)

۱۹ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

وَلَا تَكُونُوا: و نباشید

كَالَّذِينَ: مانند کسانی که

نَسُوا: فراموش کردند

اللَّهُ: خدا را

فَأَنسِيَهُمْ: پس، از یادشان برد

أَنفُسَهُمْ: خودشان را.

أُولَئِكَ: آنان

هُمُ الْفَاسِقُونَ: ایشانند فاسقان.

۲۰ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

لا یستوی: مساوی نیستند

(۴۵۴) جلد ۲۸ سوره حشر

أَصْحَابُ النَّارِ: یاران آتش

وَأَصْحَابُ: و یاران

الْجَنَّةِ: بهشت.

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ: یاران بهشت

هُمُ الْفَائِزُونَ: ایشانند رستگاران

۲۱ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

لَوْ أَنزَلْنَا: اگر نازل می کردیم

هَذَا الْقُرْآنَ: این قرآن را

عَلَى جَبَلٍ: بر کوهی،

لَّرَأَيْتَهُ: مسلماً می دیدی آن را

خَاشِعًا: (که در برابرش) خشوع می کند

سوره حشر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۵)

مُتَصَدِّعًا: و متلاشی می شود

مِّنْ خَشْيَةِ: از خوف

اللَّهِ: خدا.

وَ تِلْكَ: و این، آن

الْأَمْثَالُ: مثال‌هایی است که

نَضْرِبُهَا: می‌زنیم آن را

لِلنَّاسِ: برای مردم

لَعَلَّهُمْ: تا شاید ایشان

يَتَفَكَّرُونَ: تفکر کنند.

۲۲ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

هُوَ اللَّهُ: اوست خدایی

الَّذِي لَا إِلَهَ: که نیست معبودی

(۴۵۶) جلد ۲۸ سوره حشر

إِلَّا هُوَ: جز او.

عَالِمٌ: داننده

الْغَيْبِ: پنهان

وَالشَّهَادَةِ: و آشکار است.

هُوَ الرَّحْمَنُ: او مهربان

الرَّحِيمُ: و رحیم است.

۲۳ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

هُوَ اللَّهُ: اوست خدایی

الَّذِي لَا إِلَهَ: که نیست معبودی

إِلَّا هُوَ: مگر او،

الْمَلِكُ: که حاکم

سوره حشر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۷)

الْقُدُّوسُ: پاک و مقدس،

السَّلَامُ: منزّه از هر عیب و نقص،

الْمُؤْمِنُ: امنیت بخش،

الْمُهَيَّمِنُ: نگاهبان،

الْعَزِيزُ: شکست ناپذیر،

الْجَبَّارُ: قدرت مدار،

الْمُتَكَبِّرُ: باکبر یاست.

سُبْحَانَ اللَّهِ: منزّه است خدا

عَمَّا: از آن چه

يُشْرِكُونَ: شرک می‌ورزند.

۲۴ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِيءُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

(۴۵۸) جلد ۲۸ سوره حشر

هُوَ اللَّهُ: او خدای

الْخَالِقُ: خالق

الْبَارِيءُ: آفریدگار

الْمُصَوِّرُ: صورتگر است.

لَهُ الْأَسْمَاءُ: برای اوست نام‌های

الْحُسْنَى: نیک.

يُسَبِّحُ: تسبیح می‌کند

لَهُ مَا فِي: برای او آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است.

وَ هُوَ: و او

الْعَزِيْزُ: شکست‌ناپذیر

الْحَكِيْمُ: حکیم است.

سوره حشر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۵۹)

(۴۶۰) جلد ۲۸ سوره حشر

«سوره ممتحنه»

۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عِدُوِيَّ وَعِدُوَكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فَيَسْبِلِيْكُمْ وَأَبْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تَسْتَرْوْنَ إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

لَا تَتَّخِذُوا: نگیرید

عِدُوِيَّ: دشمن من

وَعِدُوَكُمْ: و دشمن خودتان را

أَوْلِيَاءَ: دوستان (خود)

سوره ممتحنه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۱)

تَلْقَوْنَ: می‌افکنید، اظهار می‌کنید

إِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ: به آن‌ها محبت را،

وَقَدْ: در حالی که به تحقیق

كَفَرُوا: کافر شدند

بِمَا جَاءَكُمْ: به آن چه آمد شما را

مِنَ الْحَقِّ: از حق،

يُخْرِجُونَ: خارج می‌کنند

الرَّسُولَ: رسول را

وَإِيَّاكُمْ: و شما را

أَنْ تُؤْمِنُوا: (به خاطر) این که ایمان آورده‌اید

بِاللَّهِ: به خدا

رَبِّكُمْ أَنْ: پروردگارتان، اگر

كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ: خارج شده‌اید

جِهَادًا: (به خاطر) جهاد

(۴۶۲) جلد ۲۸ سوره ممتحنه

فِي سَبِيلِي: در راه من،

وَ اٰیْتِغَاءٍ: و رسیدن
 مَرْضَاتِی: به رضای من،
 تُسَبِّرُونَ: (نباید) پنهانی بریزید
 اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ: با آنها (طرح) دوستی
 وَ اَنَا اَعْلَمُ: و من داناترم
 بِمَا اَخْفَيْتُمْ: به آن چه مخفی کردید
 وَ مَا: و آن چه
 اَعْلَنْتُمْ: آشکار نمودید.
 وَ مَنْ: و هر کس
 یَفْعَلُهُ: انجام دهد آن را
 مِنْكُمْ: از شما،
 فَقَدْ: پس به تحقیق
 ضَلَّ: گم کرده است

سوره ممتحنه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۳)

سَوَاءَ السَّبِيلِ: راه درست را

۲ اِنْ یَتَّقَوْكُمْ یَكُونُوا لَكُمْ اَعْدَاءً وَ یَسْطُوا اِلَيْكُمْ اَیْدِيَهُمْ وَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّوْءِ وَ وُدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ
 اِنْ: اگر

یَتَّقَوْكُمْ: دست یابند به شما

یَكُونُوا لَكُمْ: می باشند برای شما

اَعْدَاءً: دشمنانی،

وَ یَسْطُوا: و می گشایند

اِلَيْكُمْ: به سوی شما

اَیْدِيَهُمْ: دست هایشان

وَ اَلْسِنَتَهُمْ: و زبان هایشان را

بِالسُّوْءِ: به بدی

(۴۶۴) جلد ۲۸ سوره ممتحنه

وَ وُدُّوا: و دوست ندارند که

لَوْ تَكْفُرُونَ: ای کاش، کافر شوید

۴ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسِيْنَةٌ فِی اِبْرٰهِيْمَ وَ الَّذِيْنَ مَعَهُ اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بَرَاۤءُوْا مِنْكُمْ وَ مِمَّا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَ بَدَا لَنَا اَنْ نَّعْبُدَ اللّٰهَ وَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَ الْبَغْضَاءُ اَبَدًا حَتّٰی تُوْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَ حُدَّةُ الْاَقْوَالِ اِبْرٰهِيْمَ لآبِيْهِ لَا سِئْتَخْفِرُنَّ لَكَ وَ مَا اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلٰیكَ تَوَكَّلْنَا وَ اِلَيْكَ اَنْبَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ

قَدْ كَانَتْ: به تحقیق باشد

لَكُمْ اُسْوَةٌ: برای شما الگوی

حَسَنَةً: خوبی

فی ابراهیم: در (حالات) ابراهیم

سوره ممتحنه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۵)

وَالَّذِينَ: و کسانی که

مَعَهُ: با او بودند،

اذْ قَالُوا: هنگامی که گفتند:

لِقَوْمِهِمْ: به قومشان

إِنَّا بُرَّاءُونَ: همانا ما بیزاریم

مِنْكُمْ: از شما

وَمِمَّا: و از آن چه

تَعْبُدُونَ: می پرستید

مِنْ دُونِ: غیر از

اللَّهِ: خدا،

كَفَرْنَا: کافریم ما

بِكُمْ: نسبت به شما،

وَبَدَا بَيْنَنَا: و آشکار شده بین ما

وَبَيْنَكُمْ: و بین شما

(۴۶۶) جلد ۲۸ سوره ممتحنه

الْعَدَاوَةُ: دشمنی

وَالْبُغْضَاءُ: و بغض و کینه

أَبَدًا: همیشگی،

حَتَّى تُؤْمِنُوا: تا ایمان بیاورید

بِاللَّهِ: به خدای

وَحَدَّةٌ: یگانه،

إِلَّا قَوْلًا: مگر سخن

إِبْرَاهِيمَ: ابراهیم که

لِأَبِيهِ: به پدرش (گفت:)

لَا سَعْفَرَنِّي: فقط طلب آمرزش می کنم

لَكَ: و برای تو و

مَا أَمْلِكُ: مالک نمی باشم

لَكَ مِنْ: برای تو در برابر

اللَّهِ: خدا

سوره ممتحنه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۷)

مِنْ شَيْءٍ: هیچ چیزی،

رَبَّنَا: پروردگارا!

عَلَيْكَ: بر تو

تَوَكَّلْنَا: توکل کردیم.

وَإِلَيْكَ: و به سوی تو

أَتَيْنَا: باز گشتیم.

وَإِلَيْكَ: و به سوی توست

الْمَصِيرُ: باز گشت گاه.

۵ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَ اغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

رَبَّنَا: پروردگارا!

لَا تَجْعَلْنَا: قرار مده ما را

فِتْنَةً: مایه امتحان

(۴۶۸) جلد ۲۸ سوره ممتحنه

لِلَّذِينَ: برای کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند.

وَ اغْفِرْ لَنَا: و بیامر ما را

رَبَّنَا: پروردگارا!

إِنَّكَ: همانا تو،

أَنْتَ الْعَزِيزُ: تویی عزیز

الْحَكِيمُ: و حکیم

۶ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ وَ مَنْ يَتَّوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ

لَقَدْ كَانَ: هر آینه به تحقیق بود

لَكُمْ: برای شما

فِيهِمْ: در (زندگی) آنها

سوره ممتحنه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۶۹)

أُسْوَةٌ: الگویی

حَسَنَةٌ: نیکو

لِّمَن: برای کسانی که

كَانَ يَرْجُوا: امید دارند

اللَّهُ: به خدا

وَ الْيَوْمَ: و روز

الْآخِرَ: قیامت.

وَ مَنْ يَتَّوَلَّ: و هر کس روی گرداند

فَإِنَّ اللَّهَ: پس به درستی که خدا،
هُوَ الْغَنِيُّ: او بی‌نیاز و
الْحَمِيدُ: ستوده است.
(۴۷۰) جلد ۲۸ سوره ممتحنه

«سوره صف»

۱ سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
سَبَّحَ: تسبیح کنند
لِلَّهِ: برای خدا
مَا فِي: آن چه در
السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها
وَمَا فِي: و آن چه در
الْأَرْضِ: زمین است.
وَهُوَ الْعَزِيزُ: و او عزیز
الْحَكِيمُ: و با حکمت است.

۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که
سوره صف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۱)

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!
لِمَ تَقُولُونَ: برای چه می‌گویید
ما: چیزی را که

لا تَفْعَلُونَ: عمل نمی‌کنید؟

۳ كَبْرٌ مَّقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ
كَبْرٌ: بزرگ است

مَقْتًا: از لحاظ خشم

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خدا

أَنْ تَقُولُوا: که بگویید

ما: آن چه را که

لا تَفْعَلُونَ: عمل نمی‌کنید.

۴ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا

(۴۷۲) جلد ۲۸ سوره صف

كَانَتْهُمْ بُيُوتًا مَرْصُوصًا

إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا

يُحِبُّ: دوست دارد
 الَّذِينَ: کسانی را که
 يُقَاتِلُونَ: پیکار می‌کنند، جهاد می‌کنند
 فِي سَبِيلِهِ: در راهش
 صَفًّا: صف در صف
 كَانَتْهُمْ: گویی ایشان
 بُنْيَانٌ: بنایی
 مَرُوضٌ: آهینند

۶ وَ اِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَ مُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ وَ اِذْ قَالَ: وَ هَنَگَامِي كَهْ كَفْت:

سوره صف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۳)

أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ وَ اِذْ قَالَ: وَ هَنَگَامِي كَهْ كَفْت:

عِيسَى: عیسی

ابْنُ مَرْيَمَ: پسر مریم

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ: ای فرزندان اسرائیل

إِنِّي: به درستی که من،

رَسُولٌ: فرستاده

اللَّهُ: خدا

إِلَيْكُمْ: به سوی شما هستم،

مُصَدِّقًا: که تصدیق کننده‌ام

لِمَا: بر آن چه

بَيْنَ يَدَيَّ: پیش روی من

مِنَ التَّوْرَةِ: از تورات است

وَ مُبَشِّرًا: و بشارت دهنده

(۴۷۴) جلد ۲۸ سوره صف

بِرَسُولٍ: به رسولی هستم

يَأْتِي: که می‌آید

مِنْ بَعْدِي: بعد از من،

اسْمُهُ: اسمش

أَحْمَدُ: احمد است.

فَلَمَّا: و وقتی که

جَاءَهُمْ: آمد ایشان را

بِالْبَيِّنَاتِ: با دلایل روشن،

قالوا هذا: گفتند: این

سَعْرٌ مُّبِينٌ: سحری آشکار است.

۸ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ
یُرِيدُونَ: می‌خواهند

سوره صف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۵)

لِيُطْفِئُوا: تا خاموش کنند

نُورَ اللَّهِ: نور خدا را

بِأَفْوَاهِهِمْ: با دهان‌هایشان،

وَاللَّهُ: و خداوند

مُتِمُّ نُورِهِ: تمام می‌کند نورش را

وَلَوْ: و اگر چه

كَرِهَ: کراهت داشته باشند

الْكَافِرُونَ: کافران.

۹ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ
هُوَ الَّذِي: او کسی است که

أَرْسَلَ رَسُولَهُ: فرستاد رسولش را

بِالْهُدَىٰ: با هدایت

(۴۷۶) جلد ۲۸ سوره صف

وَدِينِ الْحَقِّ: و دین حق

لِيُظْهِرَهُ: تا چیره سازد او را

عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ: بر همه ادیان،

وَلَوْ: و اگر چه

كَرِهَ: کراهت داشته باشند

الْمُشْرِكُونَ: مشرکان

۱۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردید!

هَلْ: آیا

أَدُلُّكُمْ: راهنمایی کنم شما را

عَلَى تِجَارَةٍ: بر تجارتي که

سوره صف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۷)

تُنْجِيكُمْ: نجات دهد شما را

مِنْ عَذَابٍ: از عذابی

آلیم: دردناک؟

۱۱ تُوْمُنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

تُوْمُنُونَ بِاللَّهِ: ایمان بیاورید به خدا

وَرَسُولِهِ: و رسول او

وَتُجَاهِدُونَ: و مجاهده کنید

فِي سَبِيلِ اللَّهِ: در راه خدا

بِأَمْوَالِكُمْ: با مال‌هایتان

وَأَنْفُسِكُمْ: و جان‌هایتان.

ذَلِكَ خَيْرٌ: این بهتر است

(۴۷۸) جلد ۲۸ سوره صف

لَكُمْ: برای شما

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می‌دانستید.

سوره صف لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۷۹)

«سوره جمعه»

۱ يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

يُسَبِّحُ: تسبیح می‌کنند

لِلَّهِ: برای خدا

مَا فِي: آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَمَا فِي: و آنچه در

الْأَرْضِ: زمین است،

الْمَلِكِ: پادشاهی که

الْقُدُّوسِ: پاک و

الْعَزِيزِ: شکست‌ناپذیر و

الْحَكِيمِ: حکیم است.

(۴۸۰) جلد ۲۸ سوره جمعه

۲ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

بَعَثَ: برانگیخت

فِي الْأُمِّيِّينَ: در میان درس‌نخوانده‌ها

رَسُولًا مِنْهُمْ: رسولی از خودشان،

يَتْلُوا: تا تلاوت کند

عَلَيْهِمْ: برای آنها

ایاتیه: آیاتش را،

وَيُزَكِّيهِمْ: و تزکیه کند آنها را،

وَيُعَلِّمُهُمُ: و بیاموزد آنها را

الْكِتَابَ: کتاب

وَالْحِكْمَةَ: و حکمت،

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۱)

وَأَنْ كَانُوا: و هر چند بودند

مِنْ قَبْلِ لَفِي: از قبل هر آینه در

ضَلَالٍ مُّبِينٍ: گمراهی آشکار

۳ وَ آخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

وَ آخِرِينَ: و گروه دیگری

مِنْهُمْ: از آنها

لَمَّا: که هنوز

يَلْحَقُوا: ملحق نشده‌اند

بِهِمْ: به آنها

وَ هُوَ الْعَزِيزُ: و او عزیز و

الْحَكِيمُ: حکیم است.

(۴۸۲) جلد ۲۸ سوره جمعه

۴ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

ذَلِكَ فَضْلُ: این فضل

اللَّهُ: خداست

يُؤْتِيهِ: می دهد آن را

مَنْ يَشَاءُ: به هر کس بخواهد،

وَاللَّهُ: و خداوند

ذُو الْفَضْلِ: دارای فضل

الْعَظِيمِ: بزرگ است.

۵ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْإِمْبَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الظَّالِمِينَ

مَثَلُ الَّذِينَ: مثل کسانی که

حُمِّلُوا: حمل کردند

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۳)

التَّورِيَّةُ: تورات را

ثُمَّ: سپس

لَمْ يَحْمِلُوها: عمل نکردند به آن،

كَمَثَلٍ: مانند مثل

الْحِمَارِ: درازگوشی است که

يَحْمِلُ: حمل می‌کند

أَسْفَارًا: کتاب‌هایی را.

بُئْسَ: بد است

مَثَلُ الْقَوْمِ: مثل قومی

الَّذِينَ كَذَّبُوا: که تکذیب نمودند

بِآيَاتِ: آیات

اللَّهِ: خدا را

وَاللَّهُ: و خداوند

لَا يَهْدِي: هدایت نمی‌کند

(۴۸۴) جلد ۲۸ سوره جمعه

الْقَوْمِ: قوم

الظَّالِمِينَ: ستمکار را.

۶ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

قُلْ يَا أَيُّهَا: بگو: ای

الَّذِينَ: کسانی که

هادوا: یهودی شدید!

إِنْ زَعَمْتُمْ: اگر گمان کردید

أَنَّكُمْ: که همانا شما

أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ: دوستان خدايید

مِنْ دُونِ: نه دیگر

النَّاسِ: مردم،

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۵)

فَتَمَنَّوْا: پس تمنا کنید، آرزو کنید

الْمَوْتَ: مگر را

إِنْ: اگر

كُنْتُمْ صَادِقِينَ: هستید از راستگویان

۷ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ: و آرزو نمی‌کنند آن را

أَبْدًا: ابدًا، هیچوقت

بِمَا: به خاطر آن چه

قَدَّمْتُ: پیش فرستاد

أَيَّدِيهِمْ: دست‌هایشان.

وَاللَّهُ: و خداوند

عَلِيمٌ: داناست

(۴۸۶) جلد ۲۸ سوره جمعه

بِالظَّالِمِينَ: به ستمکاران

۸ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

قُلْ إِنَّ: بگو: همانا

الْمَوْتِ: مرگ را

الَّذِي تَفْرُونَ: که فرار می کنید

مِنْهُ: از آن،

فَإِنَّهُ: پس البته او،

مُلَاقِيكُمْ: ملاقات خواهد کرد شما را،

ثُمَّ: سپس

تُرَدُّونَ: بازگردانده می شوید

إِلَىٰ عَالِمِ: به سوی دانای

الْغَيْبِ: غیب

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۷)

وَالشَّهَادَةِ: و آشکار

فَيُنَبِّئُكُمْ: پس، خبر می دهد شما را

بِمَا: به آن چه

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ: انجام می دادید

۹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

إِذَا: هنگامی که

نُودِيَ: ندا داده شود

لِلصَّلَاةِ: برای نماز

مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ: روز جمعه،

(۴۸۸) جلد ۲۸ سوره جمعه

فَاسْعَوْا: پس بشتابید

إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ: به سوی ذکر خدا،

وَذُرُوعًا: و رها کنید

الْبَيْع: خرید و فروش را.

ذَلِكُمْ خَيْرٌ: این بهتر است

لَكُمْ أَنْ: برای شما اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می دانستید.

۱۰ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

فَإِذَا: پس هنگامی که

قُضِيَتِ الصَّلَاةُ: به پایان رسید نماز،

فَانْتَشِرُوا: پس پراکنده شوید

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۸۹)

فِي الْأَرْضِ: در زمین،

وَابْتَغُوا: و طلب نمایید

مِنْ فَضْلِ اللَّهِ: از فضل خدا

وَاذْكُرُوا اللَّهَ: و یاد کنید خدا را

كَثِيرًا: بسیار،

لَعَلَّكُمْ: تا شاید شما

تُفْلِحُونَ: رستگار شوید.

۱۱ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

وَإِذَا رَأَوْا: و هنگامی که دیدند

تِجَارَةً: تجارتی

أَوْ لَهْوًا: یا سرگرمی ای،

انْفَضُّوا: متفرق شدند

(۴۹۰) جلد ۲۸ سوره جمعه

إِلَيْهَا: به سوی آن

وَتَرَكُوكَ: و ترک کردند تو را

قَائِمًا: به حال ایستاده، سرپا

قُلْ مَا: بگو: آن چه

عِنْدَ اللَّهِ: نزد خداست

خَيْرٌ مِنَ اللَّهِوِ: بهتر است از سرگرمی

وَمِنَ التِّجَارَةِ: و از تجارت،

وَاللَّهُ خَيْرٌ: و خداوند بهترین

الرَّازِقِينَ: روزی دهندگان است.

سوره جمعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۱)

«سوره منافقون»

۱ اِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُولُ اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

اذا: هنگامی که

جاءك: آمدند نزد تو

الْمُنَافِقُونَ: منافقان

قالوا: گفتند:

نشهد: شهادت می دهیم

انك: به درستی که تو

لرسول الله: قطعاً رسول خدایی

والله: و خداوند

يعلم: می داند

انك: همانا تو

(۴۹۲) جلد ۲۸ سوره منافقون

لرسوله: حتماً رسول اوئی

والله: و خداوند

يشهد: شهادت می دهد

ان المنافقين: به درستی که منافقان

لكاذبون: هر آینه دروغگویانند

سوره منافقون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۳)

«سوره تغابن»

۱ يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لَهٗ الْمُلْكُ وَلَهٗ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

يسبح: تسبیح می کنند

لله: برای خداوند

ما في: آن چه در

السموات: آسمانها

وما في: و آن چه در

الارض: زمین است.

له الملك: برای اوست حکومت

وله: و برای اوست

الحمد: حمد و ستایش

وَهُوَ عَلِيٌّ: و او بر

كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی

(۴۹۴) جلد ۲۸ سوره تغابن

قَدِيرٌ: قادر است.

۲ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ وَ مِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

خَلَقَكُمْ: خلق کرد شما را،

فَمِنْكُمْ: پس بعضی از شما

كَافِرٌ: کافر

وَ مِنْكُمْ: و بعضی از شما

مُؤْمِنٌ: مؤمنند.

وَاللَّهُ: و خداوند

بِما: به آن چه

تَعْمَلُونَ: انجام می دهید

بَصِيرٌ: بیناست.

سوره تغابن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۵)

۳ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَ صَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

خَلَقَ: خلق کرد

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین را

بِالْحَقِّ: به حق،

وَ صَوَّرَكُمْ: و تصویر کرد شما را

فَأَحْسَنَ: پس به بهترین

صُوَرَكُمْ: تصویرتان.

وَ إِلَيْهِ: و به سوی اوست

الْمَصِيرُ: باز گشت.

۴ يَغْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا

(۴۹۶) جلد ۲۸ سوره تغابن

تُسْرُونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

يَعْلَمُ مَا فِي: می داند آن چه در

السَّمَوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین است

وَيَعْلَمُ: و می داند

مَا تُسْرُونَ: آن چه پنهان می کنید

وَمَا: و آن چه

تُغْلِبُونَ: آشکار می کنید،

وَاللَّهُ: و خداوند

عَلِيمٌ: عالم است

بِذَاتِ: به درون

الصُّدُورِ: سینه‌ها.

۵ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَدَاقُوا

سوره تغابن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۷)

وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

أَلَمْ يَأْتِكُمْ: آیا نیامد شما را، نرسید به شما

نَبُؤُا الَّذِينَ: خبر کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

مِنْ قَبْلُ: از قبل؟

فَدَاقُوا: پس چشیدند

وَبَالَ أَمْرِهِمْ: نتیجه بد کارشان را

وَلَهُمْ: و برای ایشان است

عَذَابٌ أَلِيمٌ: عذابی دردناک.

۱۱ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

ما آصاب: اصابت نمی کند، نمی رسد

مِنْ مُصِيبَةٍ: هیچ مصیبتی

(۴۹۸) جلد ۲۸ سوره تغابن

إِلَّا بِإِذْنِ: مگر به اجازه

اللَّهِ: خدا.

وَمَنْ: و هر کس

يُؤْمِنِ: ایمان بیاورد

بِاللَّهِ: به خدا،

يَهْدِ: هدایت می کند

قَلْبَهُ: قلبش را.

وَاللَّهُ: و خداوند

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

عَلِيمٌ: داناست.

۱۲ وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

وَاطِيعُوا: و اطاعت کنید

سوره تغابن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۴۹۹)

اللَّهُ: خدا را

وَاطِيعُوا: و اطاعت کنید

الرَّسُولَ: رسول را،

فَإِنْ: پس اگر

تَوَلَّيْتُمْ: روی بگردانید،

فَأِنَّمَا: پس جز این نیست که

عَلَى رَسُولِنَا: بر رسول ما

الْبَلَاغُ: رساندن

الْمُبِينُ: آشکار است.

۱۳ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

اللَّهُ: خداوند

لَا إِلَهَ: نیست معبودی

(۵۰۰) جلد ۲۸ سوره تغابن

إِلَّا هُوَ: مگر او

وَعَلَى اللَّهِ: و بر خدا

فَلْيَتَوَكَّلِ: پس باید توکل کنند

الْمُؤْمِنُونَ: مؤمنان

سوره تغابن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۱)

«سوره طلاق»

۲ فَإِذَا بَلَغَ آجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ

كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

فَإِذَا: پس هنگامی که

بَلَغْنَ: رسیدند

أَجَلَهُنَّ: به مدت معینشان،

فَأَمْسِكُوهُنَّ: پس نگه داریدشان

بِمَعْرُوفٍ: به شایستگی

أَوْ فَارِقُوهُنَّ: یا جدا شوید از آنها

بِمَعْرُوفٍ: به شایستگی.

وَأَشْهِدُوا: و گواه بگیرید

(۵۰۲) جلد ۲۸ سوره طلاق

ذَوَىٰ عَدْلٍ: دو شاهد عادل
 مِنْكُمْ: از خودتان
 وَأَقِيمُوا: و به پادارید
 الشَّهَادَةَ: شهادت را
 لِلَّهِ: برای خدا.
 ذَلِكُمْ: این است،
 يُوعَظُ بِهِ: موعظه می‌شوند به آن
 مَنْ كَانَ: کسانی که باشند
 يُؤْمِنُ: مؤمن
 بِاللَّهِ: به خدا
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ: و روز قیامت.
 وَمَنْ يَتَّقِ: و کسی که بترسد
 اللَّهُ: از خدا،
 يَجْعَلُ لَهُ: قرار می‌دهد برای او

سوره طلاق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۳)

مَخْرَجًا: راه خروجی.

۳ وَ يَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا
 وَ يَرْزُقُهُ: و روزی می‌دهد او را
 مِنْ حَيْثُ: از جایی که
 لَا يَحْتَسِبُ: گمان ندارد،
 وَمَنْ: و کسی که
 يَتَوَكَّلُ: توکل کند
 عَلَى اللَّهِ: بر خدا،
 فَهُوَ: پس او
 حَسْبُهُ: کافی است برایش.
 إِنَّ اللَّهَ: به درستی که خدا
 (۵۰۴) جلد ۲۸ سوره طلاق
 بِالْع: رساننده
 أَمْرِهِ: کارش است.
 قَدْ جَعَلَ: به تحقیق قرار داد
 اللَّهُ: خدا
 لِكُلِّ شَيْءٍ: برای هر چیزی
 قَدْرًا: اندازه‌ای

۱۱ رَسُوْلًا- يَتْلُوْا عَلَیْكُمْ اٰیٰتِ اللّٰهِ مُبَیِّنٰتٍ لِّیُخْرِجَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ وَ مَنْ یُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَ یَعْمَلْ صٰلِحًا
 یُدْخِلْهُ جَنَّٰتٍ تَجْرِیْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا قَدْ اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهٗ رِزْقًا
 رَسُوْلًا: رسولی که
 یَتْلُوْا: تلاوت می کند
 عَلَیْكُمْ: برای شما

سوره طلاق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۵)

اٰیٰتِ اللّٰهِ: آیات خدا را
 مُبَیِّنٰتٍ: که روشنگر است،
 لِّیُخْرِجَ: تا خارج کند
 الَّذِیْنَ: کسانی را که
 اٰمَنُوْا: ایمان آوردند
 وَعَمِلُوْا: و انجام دادند
 الصّٰلِحٰتِ: عمل صالح
 مِنَ الظُّلُمٰتِ: از تاریکی‌ها
 اِلَى النُّوْرِ: به سوی نور.
 وَ مَنْ: و هر کس
 یُّؤْمِنُ: ایمان بیاورد
 بِاللّٰهِ: به خدا
 وَ یَعْمَلْ: و انجام دهد،
 صٰلِحًا: عمل صالح
 (۵۰۶) جلد ۲۸ سوره طلاق
 یُدْخِلْهُ: داخل می کند او را
 جَنَّٰتٍ: در باغ‌هایی که
 تَجْرِیْ: جاری است
 مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن
 الْاَنْهٰرُ: نهرها
 خٰلِدِیْنَ: که جاودانند
 فِیْهَا اَبَدًا: در آن تا ابد.
 قَدْ: به تحقیق
 اَحْسَنَ: نیکو کرده است
 اللّٰهُ لَهٗ: خداوند برای او
 رِزْقًا: روزی را.

۱۲ اللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ وَ مِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ یَنْزِلُ الْاَمْرُ بَیْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ عَلٰی كُلِّ

سوره طلاق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۷)

شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

اللَّهُ الَّذِي: خداوند که

خَلَقَ سَبْعَ: خلق کرد هفت

سَمَوَاتٍ: آسمان را

وَمِنَ الْأَرْضِ: و از زمین

مِثْلَهُنَّ: مثل آن،

يَنْزِلُ: نازل می‌شود

الْأَمْرِ بَيْنَهُنَّ: فرمان، بین آن‌ها

لِتَعْلَمُوا أَنَّ: تا بدانید که همانا

اللَّهُ: خداوند

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

قَدِيرٌ: تواناست

وَأَنَّ اللَّهَ: و به دستی که خدا

قَدْ: به تحقیق

(۵۰۸) جلد ۲۸ سوره طلاق

أَحَاطَ: احاطه دارد

بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی

عِلْمًا: از نظر علم

سوره طلاق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۰۹)

«سوره تحریم»

۸ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا رَبَّنَا آتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ: ای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آورده‌اید!

تَوْبُوا: توبه کنید

إِلَى اللَّهِ: به سوی خدا

تَوْبَةً نَّصُوحًا: توبه‌ای خالصانه

عَسَىٰ: شاید که

رَبُّكُمْ: پروردگار شما

(۵۱۰) جلد ۲۸ سوره تحریم

أَنْ يُكَفِّرَ: بپوشاند

عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ: از شما بدی‌هایتان را،

وَيُدْخِلُكُمْ: و داخل کند شما را

جَنَاتٍ: به بهشتی که

تَجْرِي: جاری است

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الأنهار: نهرها،

يَوْمَ: روزی که

لا يُخْزِي: خوار نمی‌کند

اللَّهُ: خدا

النَّبِيِّ: پیامبر

وَالَّذِينَ: و کسانی را که

آمَنُوا مَعَهُ: ایمان آوردند با او

نُورُهُمْ يَسْعَى: نورشان می‌شتابد

سوره تحریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۱)

بَيْنَ أَيْدِيهِمْ: پیش رویشان، جلوتر از خودشان

وَبِأَيْمَانِهِمْ: و به سمت راستشان

يَقُولُونَ رَبَّنَا: می‌گویند: پروردگارا!

أَتَمِّمْ لَنَا: تمام کن برای ما

نُورَنَا: نورمان را.

وَاعْفِرْ لَنَا: و ببامرز ما را،

إِنَّكَ عَلِيٌّ: به درستی که تو، بر

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ: هر چیزی توانایی.

۹ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَاوْيَهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

یا ایها النبئی: ای پیامبر!

جاهد الكفار: جهاد کن با کافران

والمُنافِقین: و منافقان

(۵۱۲) جلد ۲۸ سوره تحریم

وَاغْلُظْ: و سخت بگیر

عليهم: بر آنها.

وَأُوْيَهُمْ: و جایگاهشان

جهنم: جهنم است.

وَبِئْسَ: و چه بد

المصير: جایگاهی است، بازگشت گاهی است.

۱۰ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ
 ضَرَبَ اللَّهُ: زده است خداوند
 مَثَلًا لِلَّذِينَ: مثلی برای کسانی که
 كَفَرُوا: کافر شده‌اند،

سوره تحریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۳)

امْرَأَت: زن

نُوح: نوح

وَ امْرَأَت: و زن

لُوط: لوط را.

كَانَتَا: بودند

تَحْتَ: زیر نظر، تحت سرپرستی

عَبْدَيْنِ: دو بنده

مِنْ عِبَادِنَا: از بندگان ما

صَالِحَيْنِ: که صالح بودند

فَخَانَتَاهُمَا: پس خیانت کردند به آن دو

فَلَمْ يُغْنِيَا: پس بی نیازشان نکرد

عَنْهُمَا: (همسریشان) با آن دو (پیامبر)

مِنَ اللَّهِ: از خدا

شَيْئًا: چیزی،

(۵۱۴) جلد ۲۸ سوره تحریم

وَقِيلَ: و گفته شد:

ادْخُلَا: داخل شوید

النَّارَ مَعَ: به آتش با

الدَّٰخِلِينَ: داخل شوندگان.

۱۱ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَ

نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

وَضَرَبَ: و زده است

اللَّهُ: خدا

مَثَلًا لِلَّذِينَ: مثلی برای کسانی که

آمَنُوا: ایمان آوردند،

امْرَأَت: زن

سوره تحریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۵)

فِرْعَوْنَ: فرعون را
 اذْ قَالَتْ: هنگامی که گفت:
 رَبِّ ابْنِ لِی عِنْدَكَ: پروردگار من، بنا کن
 لى عِنْدَكَ: برای من از نزد خودت
 ییتنا: خانه‌ای

فِی الْجَنَّةِ: در بهشت،
 وَ نَجِّنِی: و نجات بده مرا
 مِنْ فِرْعَوْنَ: از فرعون
 وَ عَمَلِهِ: و عمل او،
 وَ نَجِّنِی: و نجات بده مرا
 مِنَ الْقَوْمِ: از قوم
 الظَّالِمِينَ: ستمکار.

«پایان جزء ۲۸»

(۵۱۶) جلد ۲۸ سوره تحریم

سوره تحریم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۷)

«سوره ملک»

۱ تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
 تَبَارَكَ: مبارک و پربرکت است
 الَّذِي بِيَدِهِ: آن که به دست اوست
 الْمُلْكُ: پادشاهی، فرمانروایی
 وَهُوَ عَلَى: و او بر
 كُلِّ شَيْءٍ: هر چیزی
 قَدِيرٌ: تواناست.

۲ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَوَةَ لِيُبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ
 الَّذِي: آن کس که
 خَلَقَ الْمَوْتَ: خلق کرد مرگ
 (۵۱۸) جلد ۲۹ سوره ملک
 وَالْحَيَوَةَ: و زندگی را،
 لِيُبْلُوَكُمْ: تا ببازماید شما را
 أَيُّكُمْ: که کدامیک از شما
 أَحْسَنُ: بهتر است
 عَمَلًا: از نظر عمل،

وَهُوَ الْعَزِيزُ: و او عزیز

الْغَفُورُ: و آمرزنده است.

۴ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ

ثُمَّ ارْجِعِ: سپس، برگردان

الْبَصَرَ: چشم را

كَرَّتَيْنِ: دوباره،

يَنْقَلِبْ: برمی‌گردد

سوره ملک لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۱۹)

إِلَيْكَ الْبَصَرُ: به سوی تو چشم،

خَاسِئًا: سرافکننده و حیران

وَهُوَ حَسِيرٌ: در حالی که خسته و وامانده است.

۱۰ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ

وَقَالُوا لَوْ: و گویند: اگر

كُنَّا نَسْمَعُ: می‌شنیدیم

أَوْ نَعْقِلُ: یا تعقل می‌کردیم،

مَا كُنَّا فِي: نبودیم در

أَصْحَابِ: (گروه) یاران

السَّعِيرِ: آتش فروزان، دوزخ.

۱۵ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا

(۵۲۰) جلد ۲۹ سوره ملک

فِي مَنَازِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

هُوَ الَّذِي: او کسی است که

جَعَلَ لَكُمُ: قرار داد برای شما

الْأَرْضَ ذُلُولًا: زمین را رام،

فَامْشُوا: پس راه بروید

فِي مَنَازِبِهَا: بر شانه‌های آن

وَ كُلُوا: و بخورید

مِنْ رِزْقِهِ: از رزقش

وَ إِلَيْهِ: و به سوی اوست

النُّشُورُ: زنده شدن دوباره.

۱۹ أَوْلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ

أَوْلَمْ يَرَوْا: آیا و ندیدند

سوره ملک لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۱)

إِلَى الطَّيْرِ: پرندگان را
 فَوْقَهُمْ: بالای سرشان
 صَافَاتٍ: که پرو بال خود را باز
 وَ يَقْبِضْنَ: و بسته می‌کنند؟
 مَا يُمْسِكُهُنَّ: نگه نمی‌دارد آن‌ها را
 إِلَّا الرَّحْمَنُ: مگر (خدای) رحمان.
 إِنَّهُ: به درستی که او
 بِكُلِّ شَيْءٍ: به هر چیزی
 بَصِيرٌ: بیناست.

۲۱ اَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَزُوقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍّ وَ نُفُورٍ
 اَمَّنْ: آیا کیست

هَذَا الَّذِي: آن کسی که
 يَزُوقُكُمْ: روزی دهد شما را
 (۵۲۲) جلد ۲۹ سوره ملک
 اِنْ اَمْسَكَ: اگر امساک کند، بازدارد،
 رِزْقَهُ: روزیش را (خدا)؟
 بَلْ: بلکه

لَجُوا: پافشاری و لجاجت کردند
 فِي عُتُوٍّ: در سرکشی
 وَ نُفُورٍ: و فرار از حقیقت.

۳۰ قُلْ اَرَأَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ
 قُلْ: بگو:

اَرَأَيْتُمْ: آیا دیدید، چیست رأیتان؟
 اِنْ اَصْبَحَ: اگر صبح کردید
 مَاؤُكُمْ: (در حالی که) آب شما
 غَوْرًا: فرو رفته باشد در زمین

سوره ملک لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۳)

فَمَنْ: پس چه کسی
 يَأْتِيكُمْ: می‌آورد برایتان
 بِمَاءٍ مَعِينٍ: آبی گوارا، روان؟
 (۵۲۴) جلد ۲۹ سوره ملک

۱ نَا وَ الْقَلَمِ وَ مَا يَسْطُرُونَ

نَا: از حروف مقطعه

وَ الْقَلَمِ: سوگند به قلم

وَ مَا يَسْطُرُونَ: و آن چه می نویسند.

۲ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ

ما أَنْتَ: نیستی تو

بِنِعْمَةٍ: به نعمت

رَبِّكَ: پروردگارت

بِمَجْنُونٍ: دیوانه

۴ وَ أَنْتَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ

وَ أَنْتَ: و به درستی که تو،

سوره قلم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۵)

لَعَلَى خُلُقٍ: هر آینه بر اخلاقی

عَظِيمٍ: عظیم و بزرگ هستی.

۱۰ وَ لَا تُطِغْ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ

وَ لَا تُطِغْ: و اطاعت مکن

كُلَّ حَلَّافٍ: از کسی که بسیار سوگند می خورد

مَهِينٍ: و پست و فرومایه است.

۱۱ هَمَّازٍ مَشَّاءٍ بِنَمِيمٍ

هَمَّازٍ مَشَّاءٍ: بسیار عیب‌جو، رونده

بِنَمِيمٍ: برای سخن چینی است.

۱۲ مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ

مَنَاعٍ لِلْخَيْرِ: بسیار مانع خیر

(۵۲۶) جلد ۲۹ سوره قلم

مُعْتَدٍ: متجاوز

أَثِيمٍ: و گناهکار است.

۱۳ عَتَلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ

عَتَلٌ بَعْدَ: درشت خوست بعد

ذَلِكَ: از آن (گذشته از آن)

زَنِيمٍ: بدنام است.

۱۴ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَ بَنِينَ

أَنْ كَانَ ذَا: این که باشد صاحب

مَالٍ وَ بَنِينَ: مال و فرزندان.

۱۵ اِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ

اذا: هنگامی که

تُتْلَى: تلاوت شود

سوره قلم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۷)

عَلَيْهِ: بر او

آيَاتُنَا: آیات ما

قَالَ اَسَاطِيرُ: گوید: افسانه‌های

الْاَوَّلِينَ: پیشینیان است.

۱۶ سَنَسِئُهُ عَلٰى الْخُرُطُوْمِ

سَنَسِئُهُ: به زودی علامت و داغ ننگ می‌نهم

عَلٰى الْخُرُطُوْمِ: بر بینی (او).

۵۱ وَاِنْ يَكَادُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَيُزْلِقُوْنَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوْا الذِّكْرَ وَيَقُوْلُوْنَ اِنَّهُ لَمَجْنُوْنٌ

وَاِنْ يَكَادُ: و نزدیک بود

الَّذِيْنَ: کسانی که

كَفَرُوْا: کافر شدند

(۵۲۸) جلد ۲۹ سوره قلم

لَيُزْلِقُوْنَكَ: هر آینه هلاک کنند تو را

بِاَبْصَارِهِمْ: با چشمان خود

لَمَّا سَمِعُوْا: وقتی که شنیدند

الذِّكْرَ: ذکر را

وَيَقُوْلُوْنَ: و می‌گویند:

اِنَّهُ: همانا او

لَمَجْنُوْنٌ: دیوانه است.

۵۲ وَا مَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِيْنَ

وَا مَا هُوَ: و نیست او

اِلَّا ذِكْرٌ: مگر تذکری

لِّلْعَالَمِيْنَ: برای جهانیان.

سوره قلم لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۲۹)

«سوره حاقه»

۱ الْحَاقَّةُ

الْحَاقَّةُ: آن واقعه حتمی.

۲ مَا الْحَاقَّةُ

مَا الْحَاقَّةُ: چه واقعه حتمی‌ای.

۳ وَ مَا أَذْرِيكَ مَا الْحَاقَّةُ

و ما اذریک ما: و نمی‌دانی تو چیست

الْحَاقَّةُ: آن واقعه حتمی.

۴ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ

كَذَّبَتْ: تکذیب کردند

ثَمُودُ وَعَادٌ: (قوم) ثمود و عاد

(۵۳۰) جلد ۲۹ سوره الحاقه

بِالْقَارِعَةِ: (حادثه) کوبنده را.

۵ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ

فَأَمَّا ثَمُودُ: پس اما قوم ثمود،

فَأُهْلِكُوا: هلاک شدند

بِالطَّاغِيَةِ: با (عذابی) طغیانگر.

۶ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ

وَأَمَّا عَادٌ: و اما قوم عاد،

فَأُهْلِكُوا: پس هلاک شدند

بِرِيحٍ: با بادی بسیار سرد

صَرْصَرٍ: توفنده

عَاتِيَةٍ: و سرکش و ویران ساز.

۷ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ

سوره الحاقه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۱)

حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ

سَخَّرَهَا: مسلط کرد آن را

عَلَيْهِمْ: برایشان

سَبْعَ لَيَالٍ: هفت شب

وَ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ: و هشت روز

حُسُومًا: پی در پی

فَتَرَى: پس می‌بینی

الْقَوْمَ فِيهَا: (آن) قوم را در آن،

صَرْعَى: که روی زمین افتاده،

كَأَنَّهُمْ: گویی ایشان مانند

أُعْجَازُ نَخْلٍ: تنه‌های درخت نخل،

خَاوِيَةٍ: توخالی و پوسیده‌اند

(۵۳۲) جلد ۲۹ سوره الحاقه

۸ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ

فَهَلْ تَرَى: پس، آیا می‌بینی

لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ: از آن‌ها باقیمانده‌ای؟

۹ وَ جَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ

وَ جَاءَ فِرْعَوْنُ: و فرعون

وَمَنْ: و کسانی که

قَبْلَهُ: قبل از او بودند،

وَالْمُؤْتَفِكَاتُ: و اهالی شهرهای زیر و رور شده (قوم لوط)

بِالْخَاطِئَةِ: خطا کردند.

۱۰ فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَهُ رَبِّيَّةً

فَعَصَوْا: پس، نافرمانی کردند

رَسُولَ: از رسول

سوره الحاقه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۳)

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

فَأَخَذَهُمْ: پس گرفت ایشان را

أَخَذَهُ: گرفتی

رَبِّيَّةً: بسیار سخت و شدید.

۱۱ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ

إِنَّا لَمَّا: همانا ما وقتی که

طَغَا: طغیان کرد

الْمَاءُ: آب،

حَمَلْنَاكُمْ: حمل نمودیم شما را

فِي الْجَارِيَةِ: در کشتی،

۱۲ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أُذُنٌ وَاَعْيَةٌ

لِنَجْعَلَهَا: تا قرار دهیم آن را

لَكُمْ: برای شما

(۵۳۴) جلد ۲۹ سوره الحاقه

تَذْكِرَةً: (وسیله) تذکر

وَ تَعِيهَا: و به خاطر بسپارد آن را

أُذُنٌ وَاَعْيَةٌ: گوش‌های شنوا، گوش‌های فراگیرنده.

سوره الحاقه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۵)

۱ سَأَلَ سَأْتِلُ بِعَذَابٍ وَقِعٍ
سَأَلَ: سؤال کرد، تقاضا نمود
سَأْتِلُ: سؤال کننده‌ای

بِعَذَابٍ: از عذابی،
وَقِعٍ: حتمی، که واقع شد،
۲ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ
لِلْكَافِرِينَ: برای کافران است
لَيْسَ لَهُ: که نیست، ندارد آن،
دَافِعٌ: دفع کننده‌ای

۱۹ إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا
إِنَّ الْإِنْسَانَ: به درستی که انسان
(۵۳۶) جلد ۲۹ سوره معارج
خُلِقَ: خلق شده

هَلُوعًا: حریص، کم طاقت.

۲۰ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا

إِذَا: هنگامی که

مَسَّهُ الشَّرُّ: برسد به او بدی

جَزُوعًا: جزع و فزع می‌کند.

۲۱ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا

وَإِذَا: و هنگامی که

مَسَّهُ الْخَيْرُ: برسد به او خوبی

مَنُوعًا: بسیار منع می‌کند، بخل می‌ورزد.

۲۲ إِلَّا الْمُصَلِّينَ

سوره معارج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۷)

إِلَّا الْمُصَلِّينَ: مگر نماز گزاران.

۲۳ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

الَّذِينَ هُمْ: کسانی که آن‌ها،

عَلَى صَلَاتِهِمْ: بر نمازشان

دَائِمُونَ: مداومت دارند، مرتباً به جا می‌آورند،

۲۴ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ

وَالَّذِينَ فِي: و کسانی که در

أَمْوَالِهِمْ: مال‌هایشان

حَقُّ مَعْلُومٍ: حقی معلوم است،

۲۵ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

للسائل: برای سائل، تقاضاکننده

(۵۳۸) جلد ۲۹ سوره معارج

وَالْمَحْرُومِ: و محروم،

۲۶ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ

وَالَّذِينَ: و کسانی که

يُصَدِّقُونَ: تصدیق می کنند، باور دارند

بِيَوْمِ الدِّينِ: روز جزا را،

۲۷ وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ: و کسانی که آن‌ها را

عَذَابِ رَبِّهِمْ: عذاب پروردگارشان

مُشْفِقُونَ: ترسانند، بیمناکند، دلواپسند.

۲۸ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ

إِنَّ عَذَابَ: به درستی که از عذاب

سوره معارج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۳۹)

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

غَيْرُ مَأْمُونٍ: ایمن نیستند.

۲۹ وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ: و کسانی که آن‌ها،

لِغُرُوجِهِمْ: شهوت خود را، شرمگاهشان را

حَافِظُونَ: حفظ کننده‌اند،

۳۲ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ: و کسانی که ایشان،

لِأَمَانَاتِهِمْ: امانت‌هایشان

وَعَهْدِهِمْ: و پیمان‌شان را،

رَاعُونَ: مراعات کننده‌اند.

(۵۴۰) جلد ۲۹ سوره معارج

۳۳ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ: و کسانی را که ایشان،

بِشَهَادَاتِهِمْ: پای شهادت‌هایشان

قَائِمُونَ: ایستادگی می کنند.

۳۴ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

وَالَّذِينَ هُمْ: و کسانی که ایشان

عَلَى صَلَاتِهِمْ: نمازهایشان را

يُحَافِظُونَ: محافظت می کنند.

۳۵ أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ

أُولَئِكَ: آنان

فِي جَنَّاتٍ: در باغ‌هایی، بهشت‌هایی

مُكْرَمُونَ: گرامی داشته می شوند.

سوره معارج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۱)

(۵۴۲) جلد ۲۹ سوره معارج

«سوره نوح»

۱ إنا أرسلنا نوحا إلى قومه أن أنذر قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

إنا أرسلنا: همانا ما فرستادیم

نوحا إلى: نوح را به سوی

قَوْمِهِ أَنْ: قومش، این که

أَنْذِرَ قَوْمَكَ: بترسان قومت را

مِنْ قَبْلِ: قبل از

أَنْ: این که

يَأْتِيَهُمْ: بیاید ایشان را

عَذَابٌ أَلِيمٌ: عذابی دردناک.

۲ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

قال: گفت:

سوره نوح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۳)

يا قَوْمِ: ای قوم من!

إِنِّي: به درستی که من

لَكُمْ: برای شما

نَذِيرٌ مُّبِينٌ: ترساننده‌ای آشکارم.

۳ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا

أَنْ اعْبُدُوا: این که عبادت کنید

اللَّهُ: خدا را

وَ اتَّقُوهُ: و (از مخالفت) او بپرهیزید

وَ اطِيعُوا: و اطاعت کنید مرا

۴ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنْ أَجَلَ اللَّهُ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

يَغْفِرُ لَكُمْ: می آمرزد برای شما

(۵۴۴) جلد ۲۹ سوره نوح

مِنْ ذُنُوبِكُمْ: گناهانتان را

وَيُؤَخِّرُكُمْ: و به تأخیر می اندازد برای شما

إِلَىٰ أَجَلٍ: تا مدتی

مُسَمَّي: معین.

إِنَّ أَجَلَ: به درستی که مدت

اللَّهِ: خداوند

اِذَا جَاءَ: هنگامی که آمد،

لَا يُؤَخَّرُ: به تأخیر نمی افتد

لَوْ: اگر

كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ: می دانستید.

۵ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَ نَهَارًا

قَالَ: گفت:

رَبِّ: پروردگارا!

سوره نوح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۵)

إِنِّي: همانا من

دَعَوْتُ: دعوت نمودم

قَوْمِي: قومم را

لَيْلًا وَ نَهَارًا: شب و روز

۶ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَاءِي إِلَّا فِرَارًا

فَلَمْ يَزِدْهُمْ: پس، زیاد نشد ایشان را

دُعَاءِي: دعوت من،

إِلَّا فِرَارًا: مگر فرار (ازحق).

۷ وَ إِنِّي كَلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِيُغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أُصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَ اسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَ أَصْرُوا وَ اسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا

وَ إِنِّي: و همانا من

(۵۴۶) جلد ۲۹ سوره نوح

كَلَّمَا دَعَوْتُهُمْ: هر وقت دعوتشان کردم

لِيُغْفِرَ لَهُمْ: تا بیامرزی آن‌ها را،

جَعَلُوا: قرار دادند

أُصَابِعَهُمْ: انگشتانشان را

فِي آذَانِهِمْ: در گوش‌هایشان،

وَ اسْتَعْشَوْا: و به سرکشیدند

ثِيَابَهُمْ: لباس‌هایشان را
وَأَصْرُؤًا: و اصرار ورزیدند
وَأَشْتَكِبْرُوا: و تکبر کردند،
اشتکبارا: تکبر کردنی

۸ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا
ثُمَّ إِنِّي: سپس، همانا من
دَعَوْتُهُمْ: دعوتشان کردم

سوره نوح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۷)

جِهَارًا: با صدای بلند، آشکارا
۹ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا
ثُمَّ إِنِّي: سپس، همانا من
أَعْلَنْتُ لَهُمْ: علنی گفتم به آنها
وَأَسْرَرْتُ: و سری گفتم
لَهُمْ: به آنها

إِسْرَارًا: خصوصی، سری گفتم.

۱۰ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا
فَقُلْتُ: پس گفتم:

اسْتَغْفِرُوا: طلب آمرزش کنید
رَبَّكُمْ: از پروردگارتان
إِنَّهُ: که همانا او

(۵۴۸) جلد ۲۹ سوره نوح

كَانَ: باشد

غَفَّارًا: آمرزنده،

۱۱ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا

يُرْسِلِ: تا بفرستد

السَّمَاءَ: از آسمان

عَلَيْكُمْ: بر شما،

مِدْرَارًا: باران پی در پی

۱۲ وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا
وَيُمِدُّكُمْ: و کمک کند شما را

بِأَمْوَالٍ: با اموال

وَبَنِينَ: و پسران، فرزندان

سوره نوح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۴۹)

وَيَجْعَلُ لَكُمْ: و قرار دهد برایتان

جَنَاتٍ: باغ‌هایی

وَيَجْعَلُ لَكُمْ: و قرار دهد برایتان

أَنْهَارًا: نهرهایی

۲۸ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِيَوَالِدَيَّ وَ لِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ لَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا

رَبِّ اغْفِرْ لِي: پروردگارا! بیامرز مرا

وَ لِيَوَالِدَيَّ: و پدر و مادرم را

وَ لِمَنْ: و هر کس که

دَخَلَ: داخل شود

بَيْتِي مُؤْمِنًا: به خانه من با ایمان

وَ لِلْمُؤْمِنِينَ: و مؤمنین (مردان)

(۵۵۰) جلد ۲۹ سوره نوح

وَ الْمُؤْمِنَاتِ: و مؤمنات را (زنان)

وَ لَا تَزِدِ: و میفزا

الظَّالِمِينَ: ستمکاران را

إِلَّا تَبَارًا: مگر هلاکت

سوره نوح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۱)

«سوره جن»

۱ قُلْ أُوْحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا

قُلْ أُوْحِيَ: بگو وحی شده

إِلَيَّ: به من،

أَنَّهُ: که همانا

اسْتَمَعَ: گوش فرادادند

نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ: چند نفر از جن،

فَقَالُوا: پس گفتند:

إِنَّا: به درستی که ما

سَمِعْنَا: شنیدیم

قُرْآنًا عَجَبًا: قرآنی عجیب

۲ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ

(۵۵۲) جلد ۲۹ سوره جن

بِرَبِّنَا أَحَدًا

يَهْدِي: که هدایت می‌کند

إِلَى الرُّشْدِ: به راه

فَأَمَّنَا: پس ایمان آوردیم

بِهِ: به آن،

وَلَنْ: و هرگز

نُشْرِكَ: شریک قرار نمی دهیم

بِرَبَّنَا: برای پروردگارمان

أَحَدًا: احدی را.

۳ وَ أَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبَّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا

وَأَنَّهُ: و همانا

تَعَالَى: بلندمرتبه است

جَدُّ رَبَّنَا: عظمت پروردگار ما،

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۳)

مَا اتَّخَذَ: نگرفته است

صَاحِبَةً: همسری

وَلَا وَلَدًا: و نه فرزندی.

۴ وَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا

وَأَنَّهُ: و همانا

كَانَ يَقُولُ: می گفت:

سَفِيهُنَا: نادانی از ما

عَلَى اللَّهِ: در مورد خدا

شَطَطًا: سخنانی ناروا.

۵ وَ أَنَا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا

وَأَنَا: و به درستی که ما

(۵۵۴) جلد ۲۹ سوره جن

ظَنَنَّا: گمان می کردیم

أَنْ لَنْ تَقُولَ: که هرگز نمی بندند

الْإِنْسُ: انس

وَالْجِنُّ: و جن

عَلَى اللَّهِ: به خدا

كَذِبًا: دروغی.

۶ وَ أَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا

وَأَنَّهُ كَانَ: و همانا

رِجَالٌ: مردانی

مِنَ الْإِنْسِ: از انس

يُعُوذُونَ: پناه می‌برند

بِرِجَالٍ: به مردانی

مِنَ الْجِنِّ: از جن،

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۵)

فَزَادُوهُمْ: پس می‌افزودند آن‌ها را

رَهَقًا: (از نظر) طغیان و سرکشی

۷ وَأَنْتَهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا

وَأَنْتَهُمْ: و همانا آن‌ها

ظَنُّوا: گمان کردند

كَمَا: همچنان که

ظَنَنْتُمْ: گمان کردید شما،

أَنْ لَنْ: که هرگز

يَبْعَثَ: مبعوث نمی‌کند

اللَّهُ أَحَدًا: خداوند احدی را؟

۸ وَ أَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلْتَأَةً فَوَجَدْنَا حَرَسًا شَدِيدًا وَ شُهَبًا

(۵۵۶) جلد ۲۹ سوره جن

وَأَنَا: و همانا ما

لَمَسْنَا: لمس کردیم، جستجو نمودیم

السَّمَاءَ: آسمان را،

فَوَجَدْنَا: پس یافتیم آن را

مُلْتَأَتْ: پراز

حَرَسًا شَدِيدًا: نگهبانان قوی

وَ شُهَبًا: و تیرهای شهاب.

۹ وَ أَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شُهَابًا رَصَدًا

وَأَنَا: و همانا ما

كُنَّا نَقْعُدُ: می‌نشستیم

مِنْهَا: در آن،

مَقَاعِدَ: در محل‌هایی

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۷)

لِلسَّمْعِ: برای شنیدن.

فَمَنْ: پس، هر کس

يَسْتَمِعِ: بخواهد بشنود

الْآن: الان، اکنون،

يَجِدْ لَهُ: می‌یابد برای خود

شهابا: تیر شهابی

رَصَدًا: در کمین، نشانه گرفته شده.

۱۰ وَ أَنَا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا

وَ أَنَا: و همانا ما

لَا نَدْرِي: نمی‌دانیم

أَشَرٌّ: آیا شرّی

أُرِيدَ: اراده شده

(۵۵۸) جلد ۲۹ سوره جن

بِمَنْ: برای کسانی که

فِي الْأَرْضِ: در زمین هستند؟

أَمْ أَرَادَ بِهِمْ: یا اراده کرده برایشان

رَبُّهُمْ: پروردگارشان

رَشَدًا: رُشدی، هدایتی؟

۱۱ وَ أَنَا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَ مِنَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا

وَ أَنَا: و همانا

مِنَّا: بعضی از ما

الصَّالِحُونَ: صالحند

وَ مِنَّا: و بعضی از آن‌ها

دُونَ ذَلِكَ: غیر آن.

كُنَّا طَرَائِقَ: بودیم گروه‌های

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۵۹)

قَدَدًا: مختلفی.

۱۲ وَ أَنَا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا

ظَنَنَّا: و همانا

أَنْ لَنْ نُعْجِزَ: یقین داریم، اعتقاد داریم

اللَّهُ: که هرگز (نمی‌توانیم) عاجز کنیم

فِي الْأَرْضِ: در زمین

وَلَنْ نُعْجِزَهُ: و هرگز (نمی‌توانیم) عاجز کنیم او را

هَرَبًا: از فرار کردن

۱۳ وَ أَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا

وَ أَنَا: و همانا

(۵۶۰) جلد ۲۹ سوره جن

لَمَّا سَمِعْنَا: وقتی که شنیدیم

الْهُدَى: هدایت را

أَمَّا بِهِ: ایمان آوردیم به آن

فَمَنْ: پس هر کس

يُؤْمِنُ: ایمان بیاورد

بِرَبِّهِ: به پروردگارش،

فَلَا يَخَافُ: پس نمی ترسد

بِخُصَا: از نقصان

وَلَا رَهَقَا: و نه از ظلم و ستم

۱۴ وَ أَنَا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا

وَأَنَا: و همانا

مِنَّا: بعضی از ما

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۱)

الْمُسْلِمُونَ: تسلیم (امر خدایند)

وَمِنَّا: و بعضی از ما

الْقَاسِطُونَ: منحرفند.

فَمَنْ: پس هر کس

أَسْلَمَ: تسلیم شود،

فَأُولَئِكَ: پس آنان

تَحَرَّوْا: برگزیدند

رَشَدًا: راه رُشد را

۱۵ وَ أَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا

وَأَمَّا: و اما

الْقَاسِطُونَ: منحرفان

فَكَانُوا: پس باشند

لِجَهَنَّمَ: برای جهنم

(۵۶۲) جلد ۲۹ سوره جن

حَطَبًا: هیزم

۱۶ وَ أَنْ لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا

وَأَنْ لَوْ: و این که اگر

اسْتَقَامُوا: منحرفان

عَلَى الطَّرِيقَةِ: بر راه درست،

لَا سَقِينَاَهُمْ: هر آینه می‌نوشانیم
 مَاءٌ غَدَقًا: آب گوارایی، آب فراوان.
 ۱۷ لِنُفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا
 لِنُفْتِنَهُمْ: تا آزمایش کنیم آن‌ها را
 فيه: در آن.

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۳)

وَمَنْ: و هر کس
 يُعْرِضُ: روی بگرداند
 عَنْ ذِكْرِ: از یاد
 رَبِّهِ: پروردگارش،
 يَسْلُكْهُ: می‌کشانند او را
 عَذَابًا: به عذابی

صَعَدًا: سخت، طاقت فرسا و روزافزون.

۱۸ وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا
 وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ: و به درستی که مساجد
 لِلَّهِ: برای خداوند است
 فَلَا تَدْعُوا: پس، نخوانید
 مَعَ اللَّهِ: با خدا
 أَحَدًا: احدی را.

(۵۶۴) جلد ۲۹ سوره جن

سوره جن لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۵)

«سوره مزمل»

۱ يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ

یا ایُّها: ای

الْمَزْمَلُ: جامه به خود پیچیده!

۲ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا

قُمْ اللَّيْلَ: برخیز، شب را

إِلَّا قَلِيلًا: مگر اندکی،

۳ نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا

نِصْفَهُ: نیمی از آن را،

أَوْ انْقُصْ: یا کم کن

مِنْهُ قَلِيلًا: از آن، کمی،

(۵۶۶) جلد ۲۹ سوره مزمل

۴ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَ رَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلاً

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ: یا زیاد کن بر آن.

وَ رَتِّلِ: و تلاوت کن

الْقُرْآنَ: قرآن را

تَرْتِيلاً: صحیح و شمرده.

۵ إنا سئلكَ قولاً ثقیلاً

إنا: همانا ما

سئلكَ: به زودی القا خواهیم کرد

عَلَيْكَ قَوْلًا: بر تو، سخنی

ثقیلاً: سنگین،

۶ إِنْ نَاشِئَةُ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَ أَقْوَمُ قِيلاً

إِنْ: به درستی که

سوره مزمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۷)

نَاشِئَةُ: پیاخاستن

اللَّيْلِ: شب،

هِيَ أَشَدُّ: آن شدیدتر،

وَ طْأً: استوارتر است از نظر اثر

وَ أَقْوَمُ: و پابرجا است

قِيلاً: در گفتار.

۷ إِنْ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلاً

إِنْ: به درستی که

لَكَ: برای تو است

فِي النَّهَارِ: در روز،

سَبْحًا: تلاش و جنبش

طَوِيلاً: طولانی.

(۵۶۸) جلد ۲۹ سوره مزمل

۸ وَ اذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَ تَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلاً

وَ اذْكُرْ اسْمَ: و یاد کن نام

رَبِّكَ: پروردگارت را

وَ تَبَتَّلْ: و بپیر از همه،

إِلَيْهِ تَبْتِيلاً: به سوی او بریدنی.

۹ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَ كِيلاً

رَبُّ الْمَشْرِقِ: پروردگار مشرق
وَالْمَغْرِبِ: و مغرب،
لَا إِلَهَ: نیست معبودی
إِلَّا هُوَ: مگر او،
فَاتَّخِذْهُ: پس بگیر او را
وَكَيْلًا: و کیل.

سوره مزمل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۶۹)

۱۰ وَ اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَ اهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا
وَ اصْبِرْ: و صبر کن
عَلَىٰ مَا: بر آن چه
يَقُولُونَ: می گویند
وَ اهْجُرْهُمْ: و دوری کن از آن‌ها
هَجْرًا جَمِيلًا: دوری‌ای زیبا.
(۵۷۰) جلد ۲۹ سوره مزمل

«سوره مدثر»

۱ يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ

یا ایُّهَا: ای

الْمُدَّثِّرُ: جامه بر خود کشیده!

۲ قُمْ فَأَنْذِرْ

قُمْ: به پا خیز

فَأَنْذِرْ: پس بترسان.

۳ وَ رَبِّكَ فَكْبُرْ

وَ رَبِّكَ: و پروردگارت را

فَكْبُرْ: پس به بزرگی یاد کن.

۴ وَ ثِيَابَكَ فَطَهِّرْ

سوره مدثر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۱)

وَ ثِيَابَكَ: و لباست را

فَطَهِّرْ: پس پاکیزه کن.

۵ وَ الرَّجْزَ فَاهْجُرْ

وَ الرَّجْزَ: و از پلیدی

فَاهْجُرْ: پس، دوری کن.

۶ وَ لَا تَمُنَّنِ تَسْتَكْبِرُ

وَلَا تَمُنُّنَّ: و منت نگذار

تَشْتَكِيَنَّ: و زیاد نشمار.

۷ وَ لِرَبِّكَ فَاصْبِرْ

وَ لِرَبِّكَ: و برای پروردگارت

فاصْبِرْ: پس، صبر کن

(۵۷۲) جلد ۲۹ سوره مدثر

سوره مدثر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۳)

«سوره قیامت»

۱ لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

لَا أُقْسِمُ: قسم می خورم

بِیَوْمِ الْقِيَامَةِ: به روز قیامت.

۲ وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ

وَلَا أُقْسِمُ: و قسم می خورم

بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ: به نفس ملامتگر.

(۵۷۴) جلد ۲۹ سوره قیامت

«سوره انسان»

۵ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا

إِنَّ الْأَبْرَارَ: به درستی که نیکان

يَشْرَبُونَ: می نوشند

مِنْ كَأْسٍ: از کاسه‌ای، جامی

كَانَ مِزَاجُهَا: که باشد مخلوطی

کافورا: از بوی خوش، که با عطر خوشی آمیخته است.

۶ عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا

عَيْنَا: چشمه‌ای که

يَشْرَبُ بِهَا: می نوشند از آن

عِبَادُ اللَّهِ: بندگان خدا

يُفَجِّرُونَهَا: جاری می کنند آن را

سوره انسان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۵)

تَفْجِيرًا: جاری کردنی. هر جا بخواهند جاری می سازند. ۷ يُوفُونَ بِالْأَنْدَرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

يُوفُونَ بِالْأَنْدَرِ: وفا می کنند به نذر

وَيَخَافُونَ: و می ترسند

يَوْمًا كَانَ: از روزی که باشد

شَرُّهُ: شرّش

مُشْتَطِرًا: گسترده، فراگیر.

۸ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

وَيُطْعِمُونَ: و اطعام می کنند

الطَّعَامَ: غذا را

عَلَى حُبِّهِ: با وجود دوست داشتنش

(۵۷۶) جلد ۲۹ سوره انسان

مِسْكِينًا: به مستمند

وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا: و یتیم و اسیر.

۹ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

إِنَّمَا: (و گویند): جز این نیست که

نُطْعِمُكُمْ: اطعام می کنیم شما را

لِوَجْهِ اللَّهِ: برای رضای خدا،

لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ: نمی خواهیم از شما

جَزَاءً: پاداشی

وَلَا شُكُورًا: و نه تشکری.

۱۰ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَبَّوسًا قَمَطِرًا

إِنَّا نَخَافُ: همانا ما می ترسیم

سوره انسان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۷)

مِنْ رَبَّنَا: از پروردگاران

يَوْمًا: از روزی که

عَبَّوسًا: عبوس

قَمَطِرًا: و شدید است.

۱۱ فَوَقَّيْهِمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّيْهِمْ نَصْرَهُ وَسُرُورًا

فَوَقَّيْهِمُ: پس نگه دارد آن‌ها را

اللَّهُ: خدا

شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ: از شر آن روز

وَلَقَّيْهِمُ: و ارزانی دارد آن‌ها را

نَصْرَهُ: شادمانی

وَسُرُورًا: و سرور.

(۵۷۸) جلد ۲۹ سوره انسان

سوره انسان لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۷۹)

«سوره مرسلات»

۱ وَ الْمُرْسَلَاتِ عُرْفَا

و الْمُرْسَلَاتِ: قسم به فرستادگان

عُرْفَا: پی در پی

۲ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفَا

فَالْعَاصِفَاتِ: پس توفندگان

عَصْفَا: توفنده

۳ وَ النَّاشِرَاتِ نَشْرَا

و النَّاشِرَاتِ: قسم به نشردهندگان

نَشْرَا: نشر دهنده

۴ فَالْفَارِقَاتِ فَرْقَا

(۵۸۰) جلد ۲۹ سوره مرسلات

فَالْفَارِقَاتِ: پس، جداکنندگان

فَرْقَا: جدا کننده

۵ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرَا

فَالْمُلْقِيَاتِ: پس، القاکنندگان

ذِكْرَا: ذکر، یاد

۶ عُدْرَا أَوْ نُذْرَا

عُدْرَا أَوْ نُذْرَا: عذری یا بهانه‌ای یا ترسی، هشدار

۷ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعَ

إِنَّمَا: به درستی که آن چه

تُوعَدُونَ: وعده داده می‌شوید

لَوَاقِعَ: حتما واقع شود.

سوره مرسلات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۱)

۸ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ

فَإِذَا: پس، هنگامی که

النُّجُومُ: ستارگان

طُمِسَتْ: محو شدند

۹ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ

وَإِذَا السَّمَاءُ: و هنگامی که آسمان

فُرِجَتْ: بشکافتد

۱۰ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ

وَ إِذَا الْجِبَالُ: و هنگامی که کوه‌ها

نُسِفَتْ: از جا کنده شوند

۱۱ وَ إِذَا الرُّسُلُ أُقْتَتُ

وَ إِذَا الرُّسُلُ: و هنگامی که پیامبران

(۵۸۲) جلد ۲۹ سوره رسالات

أُقْتَتُ: تعیین وقت شوند (به منظور اداء شهادت).

۱۲ لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ

لِأَيِّ: برای کدام

يَوْمٍ: روز

أُجِّلَتْ: به تأخیر افتاده، تعیین وقت شده؟

۱۳ لِيَوْمِ الْفَضْلِ

لِيَوْمٍ: برای روز

الْفَضْلِ: جدایی،

۱۴ وَ مَا أَدْرِيكَ مَا يَوْمُ الْفَضْلِ

وَ مَا أَدْرِيكَ: و تو چه دانی که

مَا يَوْمٍ: چیست روز

الْفَضْلِ: جدایی؟

سوره رسالات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۳)

۱۵ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

وَيَلَّ: وای

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

لِلْمُكَذِّبِينَ: بر تکذیب کنندگان.

۱۶ أَلَمْ نُهْلِكِ الْأُولَيْنِ

أَلَمْ نُهْلِكِ: آیا هلاک نکردیم

الْأُولَيْنِ: پیشینیان را؟

۱۷ ثُمَّ تَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ

ثُمَّ: سپس

تَتَّبِعُهُمُ: روانه می‌کنیم آن‌ها را، می‌فرستیم آن‌ها را

الْآخِرِينَ: آیندگان را.

(۵۸۴) جلد ۲۹ سوره رسالات

۱۸ كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ

كَذَلِكَ: این چنین

نَفْعَلُ: انجام می‌دهیم

بِالْمُجْرِمِينَ: با مجرمان، گنه کاران.

۱۹ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

وَيَلُّ: وای

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

لِلْمُكَذِّبِينَ: بر تکذیب کنندگان.

«پایان جزء ۲۹»

سوره مرسلات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۵)

«سوره نبأ»

۱ عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ

عَمَّ: از چه چیز

يَتَسَاءَلُونَ: سؤال می کنند از یکدیگر؟

۲ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ

عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ: از خبر بزرگ،

۳ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ

الَّذِي هُمْ فِيهِ: که ایشان در آن

مُخْتَلِفُونَ: اختلاف دارند.

۴ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

كَلَّا: نه چنین است،

(۵۸۶) جلد ۳۰ سوره نبأ

سَيَعْلَمُونَ: به زودی می دانند.

۵ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

ثُمَّ: سپس،

كَلَّا: نه چنین است،

سَيَعْلَمُونَ: به زودی می دانند.

۶ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا

أَلَمْ نَجْعَلِ: آیا قرار ندادیم

الْأَرْضَ: زمین را

مِهَادًا: مهد آسایش؟

۷ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا

وَالْجِبَالَ: و کوهها را

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۷)

أَوْتَادًا: میخ‌هایی (برای زمین)؟

۸ وَ خَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا

وَ خَلَقْنَاكُمْ: و خلق نمودیم شما را
 أَزْوَاجًا: زوج‌ها (زن و مرد).

۹ وَ جَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

نَوْمَكُمْ: خواب شما را

سُبَاتًا: (مایه) آرامش.

۱۰ وَ جَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا

وَ جَعَلْنَا: و قرار دادیم

اللَّيْلَ لِيَاسًا: شب را پوششی.

(۵۸۸) جلد ۳۰ سوره نبأ

۱۱ وَ جَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

وَ جَعَلْنَا النَّهَارَ: و قرار دادیم روز را

مَعَاشًا: (برای) زندگی و کار.

۱۲ وَ بَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا

وَ بَنَيْنَا: و بنا نمودیم

فَوْقَكُمْ: بر فراز شما

سَبْعًا شِدَادًا: هفت آسمان محکم.

۱۳ وَ جَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

وَ جَعَلْنَا سِرَاجًا: و قرار دادیم چراغی

وَهَّاجًا: بسیار فروزان.

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۸۹)

۱۴ وَ أَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا

وَ أَنْزَلْنَا: و نازل کردیم، فرود آوردیم

مِنَ الْمُعْصِرَاتِ: از ابرهای باران زا

مَاءً: آبی

ثَجَّاجًا: فراوان، بسیار ریزان

۱۵ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَ نَبَاتًا

لِنُخْرِجَ بِهِ: تا خارج کنیم از آن،

حَبًّا وَ نَبَاتًا: دانه و گیاه را.

۱۶ وَ جَنَّاتٍ أَلْفَافًا

وَ جَنَّاتٍ: و باغ‌هایی

أَلْفَافًا: پردرخت، درهم پیچیده.

(۵۹۰) جلد ۳۰ سوره نبأ

۱۷ إِنَّ يَوْمَ الْفُضْلِ كَانَ مِيقَاتَا

إِنَّ يَوْمَ: به درستی که روز

الْفُضْلِ: جدایی

كَانَ مِيقَاتَا: باشد وعده گاه.

۱۸ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجَا

يَوْمَ: روزی که

يُنْفَخُ: دمیده می شود

فِي الصُّورِ: در صور

فَتَأْتُونَ: پس می آید

أَفْوَاجَا: فوج، فوج. گروه، گروه.

۱۹ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا

وَفُتِحَتِ: و گشوده شود

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۱)

السَّمَاءُ: آسمان،

فَكَانَتْ أَبْوَابًا: پس بشود درهایی.

۲۰ وَ سَيَّرَتِ الْجِبَالَ فَكَانَتْ سَرَابًا

وَ سَيَّرَتِ: و به راه انداخته شود

الْجِبَالَ: کوه‌ها،

فَكَانَتْ سَرَابًا: پس بشوند سرابی.

۲۱ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا

إِنَّ جَهَنَّمَ: همانا جهنم

كَانَتْ: باشد

مِرْصَادًا: کمینگاهی،

۲۲ لِلطَّاغِينَ مَابَا

لِلطَّاغِينَ: برای طغیانگران

(۵۹۲) جلد ۳۰ سوره نبأ

مَابَا: محل بازگشتی.

۲۳ لَا يَثْبِيَنَ فِيهَا أَحْقَابَا

لَا يَثْبِيَنَ فِيهَا: ماندگاراند در آن

أَحْقَابَا: مدت‌های طولانی

۲۴ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا

لَا يَذُوقُونَ: نمی چشند

فیها بَرِّدا: در آن، چیز خنکی

وَلَا شَرَابًا: و نه نوشیدنی‌ای.

۲۵ إِلَّا حَمِيمًا وَ غَسَّاقًا

إِلَّا حَمِيمًا: مگر آبی جوشان

وَ غَسَّاقًا: و مایعی از چرک و خون.

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۳)

۲۶ جَزَاءٌ وَ فَاقًا

جَزَاءٌ: پاداشی است

وَ فَاقًا: موافق (اعمال آن‌ها).

۲۷ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَزُجُونَ حِسَابًا

إِنَّهُمْ: به درستی که آن‌ها

کَانُوا لَا يَزُجُونَ: امید نداشتند

حِسَابًا: حسابی را.

۲۸ وَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا

وَ كَذَّبُوا: و تکذیب نمودند

بِآيَاتِنَا: آیات ما را

كَذَابًا: تکذیب کردنی.

(۵۹۴) جلد ۳۰ سوره نبأ

۲۹ وَ كُلَّ شَيْءٍ أَخَصَيْنَاهُ كِتَابًا

وَ كُلَّ شَيْءٍ: و هر چیزی را

أَخَصَيْنَاهُ: شمارش کردیم آن را، ثبت نمودیم آن را،

کتابا: در کتابی.

۳۰ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا

فَذُوقُوا: پس بچشید

فَلَنْ نَزِيدَكُمْ: پس، هرگز نمی‌افزاییم بر شما، زیاد نمی‌کنیم بر شما

إِلَّا عَذَابًا: مگر عذاب را.

۳۱ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا

إِنَّ: همانا

لِلْمُتَّقِينَ: برای پرهیزکاران

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۵)

مَفَازًا: پیروزی‌ای است.

۳۲ حَدَائِقَ وَ أَغْنَابًا

حَدَائِقَ: باغ‌ها

وَأَعْنَابًا: و انواعی از انگورها.

۳۳ وَ كَوَاعِبِ أْتْرَابَا

وَ كَوَاعِبَ: و دوشیزگان

أْتْرَابَا: هم سن و سال.

۳۴ وَ كَأْسَا دِهَاقَا

وَ كَأْسَا: و کاسه‌هایی، جام‌هایی

دِهَاقَا: لبریز، پُر.

(۵۹۶) جلد ۳۰ سوره نبأ

۳۵ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدَابًا

لَا يَسْمَعُونَ: نمی شنوند

فِيهَا: در آن،

لَغْوًا: سخن بیهوده‌ای

وَلَا كِدَابًا: و نه دروغی.

۳۶ جَزَاءٌ مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابَا

جَزَاءٌ: پاداشی

مِّن رَّبِّكَ: از جانب پروردگارت

عَطَاءٌ: و عطیه‌ای

حِسَابَا: از روی حساب.

۳۷ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابَا

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۷)

رَبِّ السَّمَوَاتِ: پروردگار آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ وَمَا: و زمین، و آن چه

بَيْنَهُمَا: بین آن دو است،

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان که (مردم)

لَا يَمْلِكُونَ: مالک نمی‌باشند، نمی‌توانند

مِنْهُ: از جانب او،

خِطَابَا: حرف زدنی.

۳۸ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا

يَوْمَ: روزی که

يَقُومُ: قیام می‌کنند

الرُّوحُ: روح

وَالْمَلَائِكَةُ: و فرشتگان

صَفًّا: به صف،

(۵۹۸) جلد ۳۰ سوره نبأ

لَا يَتَكَلَّمُونَ: تکلم نمی‌کنند،

إِلَّا مَنْ: مگر کسی که

أَذِنَ: اجازه دهد

لَهُ: به او،

الرَّحْمَنُ: خدای رحمان،

وَقَالَ: و گوید:

صواباً: صواب، درست، (آنچه تصویب شده).

۳۹ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَا

ذَلِكَ الْيَوْمَ: آن روز

الْحَقُّ: حق است.

فَمَنْ شَاءَ: پس هر کس بخواهد،

اتَّخَذَ: بگیرد

إِلَىٰ رَبِّهِ: به سوی پروردگارش

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۵۹۹)

مَا بَا: بازگشتی.

۴۰ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا

إِنَّا: به درستی که ما

أَنْذَرْنَاكُمْ: بیم دادیم شما را

عَذَابًا قَرِيبًا: از عذابی نزدیک،

يَوْمَ يَنْظُرُ: روزی که می‌نگرد

الْمَرْءُ: آدمی، انسان

مَا قَدَّمَتْ: آن چه پیش فرستاده

يَدَاهُ: دو دستش،

وَيَقُولُ: و می‌گوید:

الْكَافِرُ: کافر

يَا لَيْتَنِي: ای کاش من

(۶۰۰) جلد ۳۰ سوره نبأ

كُنْتُ تُرَابًا: بودم خاک.

سوره نبأ لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۱)

«سوره نازعات»

۱ وَالنَّازِعَاتِ غَرَقًا

وَ النَّازِعَاتِ: سوگند به پرکنندگان (جان)

عَزَقًا: به شدت.

۲ وَ النَّاشِطَاتِ نَشْطًا

وَ النَّاشِطَاتِ: و ستانندگان (جان)

نَشْطًا: به آرامی.

۳ وَ السَّابِحَاتِ سَبْحًا

وَ السَّابِحَاتِ: سوگند به به سرعت روندگان

سَبْحًا: تیزرو.

۴ فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا

(۶۰۲) جلد ۳۰ سوره نازعات

فالسَّابِقَاتِ: پس، سبقت گیرندگان

سَبْقًا: سبقت گیرنده.

۵ فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا

فَالْمُدَبِّرَاتِ: پس، تدبیرکنندگان

أَمْرًا: امر، امور.

۶ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ

يَوْمَ تَرْجُفُ: روزی که می لرزاند

الرَّاجِفَةُ: لرزاننده، (زلزله)

۷ تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ

تَتَّبِعُهَا: به دنبال آن می آید

الرَّادِفَةُ: لرزه دیگر در ردیف آن.

سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۳)

۸ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ: دل‌هایی در آن روز

وَاجِفَةٌ: مضطرب است.

۹ أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ

أَبْصَارُهَا: چشمانشان

خَاشِعَةٌ: فروافتاده (از شرم)

۱۰ يَقُولُونَ ءَأَنَا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ

يَقُولُونَ: می گویند:

ءَأَنَا: آیا، همانا ما

لَمَرْدُودُونَ: بازگردانده شوندگانیم

فِي الْحَافِرَةِ: به جای قبل؟ به زندگی مجدد؟

(۶۰۴) جلد ۳۰ سوره نازعات

۱۱ ءَاذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً

ءَاذَا كُنَّا: آیا وقتی که شدید

عِظَامًا: استخوان‌هایی

نَخِرَةً: پوسیده؟

۱۲ قَالُوا تِلْكَ اِذَا كَرَرَهُ خَاسِرَةً

قَالُوا تِلْكَ: گویند: آن

اِذَا كَرَرَهُ: در این صورت، بازگشتی

خَاسِرَةً: زیانبار است.

۱۳ فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ

فَاِنَّمَا هِيَ: پس جز این نیست که آن،

زَجْرَةٌ: نهیبی، صیحه‌ای است

سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۵)

وَاحِدَةٌ: تنها، تک

۱۴ فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ

فَاِذَا هُمْ: پس ناگهان ایشان

بِالسَّاهِرَةِ: در عرصه محشرند.

۲۷ ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمْ السَّمَاءُ بَيْنِهَا

ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا: آیا خلقت شما سخت‌تر است

اَمْ السَّمَاءُ: یا آسمان

بَيْنِهَا: که بنا کرد آن را؟

۲۸ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْهَا

رَفَعَ سَمَكَهَا: بالابرد سقف آن را

فَسَوَّيْهَا: پس آراستش.

(۶۰۶) جلد ۳۰ سوره نازعات

۲۹ وَ اَغَطَّشَ لَيْلَهَا وَ اَخْرَجَ ضُحِيهَا

وَ اَغَطَّشَ: و تاریک کرد

لَيْلَهَا: شبش را

وَ اَخْرَجَ: و خارج کرد، آشکار نمود

ضُحِيهَا: روزش را.

۳۰ وَ الْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحِيهَا

وَ الْاَرْضَ: و زمین را

بَعْدَ ذٰلِكَ: بعد از آن

دَحِيهَا: گسترش داد آن را.

۳۱ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعِيهَا

أَخْرَجَ مِنْهَا: خارج کرد از آن

سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۷)

ماءها: آبش را

وَمَرْعِيهَا: و چراگاهش را.

۳۲ وَالْجِبَالِ أَرْسِيهَا

وَالْجِبَالِ: و کوه‌ها را

أَرْسِيهَا: محکم کرد آن را.

۳۳ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِإِنْعَامِكُمْ

مَتَاعًا: بهره‌ای است

لَكُمْ: برای شما

وَلِإِنْعَامِكُمْ: و برای چهارپایانتان.

۳۴ فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى

فَإِذَا جَاءَتِ: پس هنگامی که بیاید

الطَّامَّةُ الْكُبْرَى: حادثه هول‌انگیز بزرگ،

(۶۰۸) جلد ۳۰ سوره نازعات

۳۵ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى

يَوْمَ: در آن روز

يَتَذَكَّرُ: به یاد می‌آورد

الْإِنْسَانُ مَا: انسان آن چه

سَعَى: سعی و کوشش کرده.

۳۶ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى

وَبُرِّزَتِ: و آشکار شود

الْجَحِيمُ: جهنم

لِمَنْ: لذاب هر کس که

یرى: می‌بیند

۳۷ فَأَمَّا مَنْ طَغَى

فَأَمَّا: پس، اما

سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۰۹)

مَنْ: کسی که

طَغَى: طغیان نموده،

۳۸ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

وَأَثَرٌ: و مقدم داشته
الْحَيَوةَ الدُّنْيَا: زندگی دنیا را.
۳۹ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى
فَإِنَّ الْجَحِيمَ: پس همانا جهنم،
هِيَ الْمَأْوَى: آن، جایگاه (اوست).
۴۰ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى
وَأَمَّا مَنْ: و اما کسی که
(۶۱۰) جلد ۳۰ سوره نازعات
خَافَ: ترسان بود
مَقَامَ رَبِّهِ: از مقام پروردگارش،
وَنَهَى النَّفْسَ: و بازداشت نفس را
عَنِ الْهَوَى: از هوی، از هوس.
۴۱ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى
فَإِنَّ الْجَنَّةَ: پس مسلماً بهشت،
هِيَ الْمَأْوَى: آن جایگاه (اوست).
۴۲ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِيهَا
يَسْأَلُونَكَ: سؤال می کنند از تو
عَنِ السَّاعَةِ: از قیامت که
أَيَّانَ مُرْسِيهَا: چه زمانی است وقوعش؟
سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۱)
۴۳ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِيهَا
فِيمَ: فی + ما = در چه چیز
أَنْتَ مِنْ: تو از
ذِكْرِيهَا: یاد کردنش (تو را با یاد کردنش چه کار؟)
۴۴ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهِيهَا
إِلَىٰ: به سوی
رَبِّكَ: پروردگار توست
مُنْتَهِيهَا: منتهای آن، سرانجام آن.
۴۵ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّنْ يَخْشِيهَا
إِنَّمَا أَنْتَ: جز این نیست که تو
مُنذِرٌ: بیم دهنده
مَنْ: کسی هستی
(۶۱۲) جلد ۳۰ سوره نازعات

يَحْشِيهَا: که بترسد از آن.

سوره نازعات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۳)

«سوره عبس»

۲۴ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ

فَلْيَنْظُرْ: پس باید بنگرد

الْإِنْسَانُ: انسان

إِلَى طَعَامِهِ: به غذایش.

۲۵ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا

أَنَا: همانا ما

صَبَبْنَا: فرو ریختیم

الْمَاءَ صَبًّا: آب فراوانی.

۲۶ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا

ثُمَّ شَقَقْنَا: سپس شکافتیم

الْأَرْضَ شَقًّا: زمین را شکافتنی.

(۶۱۴) جلد ۳۰ سوره عبس

۲۷ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا

فَأَنْبَتْنَا: پس رویانیدیم

فِيهَا حَبًّا: در آن دانه،

۲۸ وَعِنَبًا وَقَضْبًا

وَعِنَبًا: و انگور

وَقَضْبًا: و سبزی

۲۹ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا

وَزَيْتُونًا: و زیتون

وَنَخْلًا: و خرما،

۳۰ وَحَدَائِقِ غُلْبًا

سوره عبس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۵)

وَحَدَائِقِ غُلْبًا: و باغ‌های پردرخت،

۳۱ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا

وَفَاكِهَةً: و میوه

وَأَبًّا: و چراگاه،

۳۲ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ

مَتَاعًا لَكُمْ: تا متاعی برای شما

وَلَا نَعْمَكُم: و برای چهار پایانتان باشد.

(۶۱۶) جلد ۳۰ سوره عبس

«سوره تکویر»

۵ وَ إِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ

وَ إِذَا: و هنگامی که

الْوُحُوشُ: حیوانات وحشی

حُشِرَتْ: یکجا جمع شوند،

سوره تکویر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۷)

«سوره بروج»

۱ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ

وَالسَّمَاءِ: سوگند به آسمان

ذَاتِ الْبُرُوجِ: که دارای برج‌هاست.

۲ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ

وَالْيَوْمِ: سوگند به روز

الْمَوْعُودِ: موعود.

۳ وَ شَاهِدٍ وَ مَشْهُودٍ

وَ شَاهِدٍ: سوگند به شاهد، گواهی دهنده

وَ مَشْهُودٍ: و مشهود، گواهی داده شده.

(۶۱۸) جلد ۳۰ سوره بروج

۴ قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ

قُتِلَ: مرگ بر

أَصْحَابُ: آدم سوزان، یاران

الْأُخْدُودِ: خندق

۵ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ

النَّارِ: آتشی

ذات: که دارای

الْوَقُودِ: آتشگیره آتش (بود).

۶ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ

إِذْ هُمْ: هنگامی که آن‌ها

عَلَيْهَا: کنار آن

قُعُودٌ: نشسته بودند.

سوره بروج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۱۹)

۷ وَ هُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ

و هُم عَلٰی: و ایشان بر

مَا يَفْعَلُونَ: آن چه انجام می‌دادند

بِالْمُؤْمِنِينَ: به مؤمنان،

شُهُودٌ: نظاره‌گر بودند، تماشا می‌کردند.

۸ وَ مَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

وَ مَا نَقَمُوا: و انتقام نمی‌گرفتند

مِنْهُمْ إِلَّا: از آنها، مگر

أَنْ يُؤْمِنُوا: این که ایمان آورده بودند

بِاللَّهِ: به خدای

الْعَزِيزِ: شکست‌ناپذیر

(۶۲۰) جلد ۳۰ سوره بروج

الْحَمِيدِ: ستوده.

۹ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

الَّذِي: آن که (خدایی که)

لَهُ مُلْكُ: برای اوست حکومت

السَّمَاوَاتِ: آسمان‌ها

وَالْأَرْضِ: و زمین.

وَاللَّهُ: و خداوند

عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ: بر هر چیزی

شَهِيدٌ: شاهد است.

۱۰ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ

سوره بروج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۱)

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

فَتَنُوا: به فتنه و بلا انداختند، آزار دادند

الْمُؤْمِنِينَ: مردان مؤمن

وَالْمُؤْمِنَاتِ: و زنان مؤمن

ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا: سپس توبه نکردند،

فَلَهُمْ: پس برای ایشان است

عَذَابُ جَهَنَّمَ: عذاب جهنم

وَلَهُمْ: و برای ایشان است

عَذَابُ: عذاب

الْحَرِيقِ: سوزان.

۱۱ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ
 إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که
 (۶۲۲) جلد ۳۰ سوره بروج
 آمَنُوا: ایمان آوردند
 وَعَمِلُوا: و انجام دادند
 الصَّالِحَاتِ: عمل صالح
 لَهُمْ: برای ایشان است
 جَنَّاتٌ: باغ‌هایی که
 تَجْرِي: جاری است
 مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن
 الْأَنْهَارُ: نهرها.
 ذَلِكَ الْفَوْزُ: این است رستگاری
 الْكَبِيرُ: بزرگ.

سوره بروج لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۳)

«سوره طارق»

۱ وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ
 وَالسَّمَاءِ: قسم به آسمان
 وَالطَّارِقِ: و کوبنده شب.
 ۲ وَمَا أَدْرِيكَ مَا الطَّارِقُ
 وَمَا أَدْرِيكَ: و چه می‌دانی تو
 مَا: که چیست
 الطَّارِقِ: کوبنده شب؟
 ۳ النَّجْمِ الثَّاقِبِ
 النَّجْمِ الثَّاقِبِ: ستاره درخشان.
 (۶۲۴) جلد ۳۰ سوره طارق
 ۴ إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ
 إِنْ كُلُّ نَفْسٍ: هیچ نفسی نیست
 لَمَّا عَلَيْهَا: مگر این که بر او
 حَافِظٌ: حافظی است، نگهبانی است.

سوره طارق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۵)

«سوره اعلی»

۱ سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

سَبِّح: منزه بدار

اسْمَ رَبِّكَ: نام پروردگارت را

الأعلى: که بلند مرتبه است.

۲ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى

الَّذِي خَلَقَ: آن که خلق کرد

فَسَوَّى: پس، سامان داد، منظم کرد.

۳ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى

وَالَّذِي: و آن که

قَدَّرَ: تقدیر کرد

(۶۲۶) جلد ۳۰ سوره اعلی

فَهَدَى: پس هدایت نمود.

۴ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى

وَالَّذِي: و آن که

أَخْرَجَ: خارج کرد، پدید آورد

المرعى: چراگاه.

۵ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى

فَجَعَلَهُ: پس قرار داد آن را

غُثَاءً أَحْوَى: گیاه خشک و تیره.

۶ سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنْسَى

سَنُقَرِّبُكَ: به زودی قرائت می کنیم بر تو (قرآن را)

فَلَا تَنْسَى: پس فراموش نخواهی کرد.

سوره اعلی لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۷)

۷ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى

إِلَّا مَا شَاءَ: مگر آن چه بخواهد

اللَّهُ: خدا.

إِنَّهُ: به درستی که او

يَعْلَمُ: می داند

الجهر: آشکار را

وَمَا يَخْفَى: و آن چه مخفی است.

۸ وَيُسِّرُّكَ لِلْيُسْرَى

وَيُسِّرُّكَ: و آسان می کنیم، آماده می سازیم تو را

لَيْسُرى: برای آسان‌ترین راه.

(۶۲۸) جلد ۳۰ سوره اعلی

«سوره غاشیه»

۱ هَلْ أَتَيْكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

هَلْ أَتَيْكَ: آیا رسیده به تو

حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ: داستان غاشیه؟

۲ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ: چهره‌هایی در آن روز

خَاشِعَةٌ: (از شدت شرمساری) فروافتاده و خاشع است.

۳ عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ

عَامِلَةٌ: عمل کننده

نَاصِبَةٌ: رنج برده.

سوره غاشیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۲۹)

۴ تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً

تَصَلَّىٰ: وارد می‌شوند

نارًا: در آتشی

حَامِيَةً: سوزاننده.

۵ تُشَقَّىٰ مِنْ عَيْنٍ اِنِّيهِ

تُشَقَّىٰ مِنْ: نوشانده می‌شوند از

عَيْنٍ اِنِّيهِ: چشمه‌ای بسیار داغ.

۶ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ

لَيْسَ لَهُمْ: نیست برایشان

طَعَامٌ اِلَّا: غذایی مگر

مِنْ ضَرِيْعٍ: از خار خشک تلخ.

(۶۳۰) جلد ۳۰ سوره غاشیه

۷ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ

لَا يُسْمِنُ: نه فربه می‌کند

وَلَا يُغْنِي: و نه بی‌نیاز می‌کند

مِنْ جُوعٍ: از گرسنگی

۸ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ

وَجُوهٌ: چهره‌هایی

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

نَاعِمَةً: متنعمند، شاداب و باطراوتند.

۹ لِسْعِيهَا رَاضِيَةً

لِسْعِيهَا: برای سعی و تلاش خود
راضِيَةً: راضیند.

سوره غاشیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۱)

۱۰ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ

فِي جَنَّةٍ: در بهستی
عَالِيَةٍ: بلند مرتبه‌اند.

۱۱ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِأَغْيَةٍ

لَا تَسْمَعُ فِيهَا: نمی‌شنوند در آن
لَأَغْيَةٍ: لغوی، سخن بیهوده‌ای.

۱۲ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ

فِيهَا عَيْنٌ: در آن چشمه‌ای
جَارِيَةٌ: جریان دارد.

۱۳ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ

فِيهَا سُرُرٌ: در آن تخت‌هایی
(۶۳۲) جلد ۳۰ سوره غاشیه
مَرْفُوعَةٌ: بلند است.

۱۴ وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ

وَأَكْوَابٌ: و جام‌هایی
مَوْضُوعَةٌ: قرارداده شده، نهاده،

۱۵ وَنَمَارِقٌ مَصْفُوفَةٌ

وَنَمَارِقٌ: و پستی‌ها
مَصْفُوفَةٌ: صف داده شده، به ردیف چیده شده،

۱۶ وَزَرَائِبٌ مَبْنُوثَةٌ

وَزَرَائِبٌ: و فرش‌های فاخر
مَبْنُوثَةٌ: گسترده شده.

۱۷ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ

سوره غاشیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۳)
أَفَلَا يَنْظُرُونَ: آیا پس نمی‌نگرند، نگاه نمی‌کنند

إِلَى الْإِبْلِ: به شتر که

كَيْفَ خُلِقَتْ: چگونه خلق شده؟

۱۸ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ

وَإِلَى السَّمَاءِ: و به آسمان که

كَيْفَ: چگونه

رُفِعَتْ: برافراشته شده؟

۱۹ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ

وَإِلَى الْجِبَالِ: و به کوه‌ها که

كَيْفَ نُصِبَتْ: چگونه نصب شده؟

۲۰ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ

(۶۳۴) جلد ۳۰ سوره غاشیه

وَإِلَى الْأَرْضِ: و به زمین که

كَيْفَ: چگونه

سُطِحَتْ: مسطح شده، هموار شده؟

سوره غاشیه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۵)

«سوره فجر»

۱ وَالْفَجْرِ

وَالْفَجْرِ: سوگند به سپیده‌دم،

۲ وَ لَيَالٍ عَشْرٍ

وَلَيَالٍ: و شب‌های

عَشْرٍ: ده گانه،

۳ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ

وَالشَّفْعِ: و به زوج

وَالْوَتْرِ: و به فرد،

۴ وَاللَّيْلِ إِذَا يَشْرُ

(۶۳۶) جلد ۳۰ سوره فجر

وَاللَّيْلِ: و به شب

إِذَا يَشْرُ: هنگامی که برود.

۵ هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ

هَلْ فِي: آیا در

ذَلِكَ: این (ها که گفته شد)

قَسَمٌ: قسمی

لِذِي: برای صاحب

حِجْرٍ: خرد (نیست؟)

۱۵ فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلِيَهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَ نَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ

فَأَمَّا: پس اما

الْإِنْسَانُ: انسان،

سوره فجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۷)

اذا: هنگامی که

مَا ابْتَلِيَهُ: بیازماید او را

رَبُّهُ: پروردگارش،

فَأَكْرَمَهُ: پس اكرامش كند

وَنَعَّمَهُ: و نعمتش دهد

فَيَقُولُ: پس می گوید:

رَبِّي: پروردگارم

أَكْرَمَنِي: گرامی داشته مرا!

۱۶ وَاَمَّا اِذَا مَا ابْتَلِيَهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي اِهَانِنِي

وَاَمَّا اِذَا مَا: و اما هنگامی که

ابْتَلِيَهُ: بیازماید او را

فَقَدَرَ: پس تنگ بگیرد

(۶۳۸) جلد ۳۰ سوره فجر

عَلَيْهِ رِزْقَهُ: بر او روزیش را،

فَيَقُولُ: پس می گوید:

رَبِّي: پروردگارم

اهاننني: خوار کرده مرا!

۲۷ يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ

یا ایتهای ای

النَّفْسُ: نفس، جان

الْمُطْمَئِنَّةُ: مطمئن، آرام یافته!

۲۸ اِرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً

اِرْجِعِي: باز گرد

إِلَىٰ: به سوی

رَبِّكِ: پروردگارت

سوره فجر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۳۹)

راضيةً: که تو از او راضی و خشنود

مَرْضِيَّةً: و او

۲۹ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي

فَادْخُلِي: پس داخل شو

فی عبادی: در جمع بندگانم.

۳۰ وَ ادْخُلِي جَنَّتِي

وَ ادْخُلِي: و داخل شو

جَنَّتِي: در بهشت من.

(۶۴۰) جلد ۳۰ سوره فجر

«سوره بلد»

۱ لَا اُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ

لَا اُقْسِمُ: قسم می خورم

بِهَذَا الْبَلَدِ: به این شهر (مکه).

۲ وَ اَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ

وَ اَنْتَ حِلٌّ: در حالی که تو ساکن

بِهَذَا الْبَلَدِ: این شهر هستی.

۳ وَ الْوَالِدِ وَ مَا وُلَدَ

وَ الْوَالِدِ: قسم به پدر

وَ مَا وُلَدَ: و آن چه بوجود آورد.

سوره بلد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۱)

۴ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِي كَبَدٍ

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ: آفریدیم انسان را

فِي كَبَدٍ: در رنج.

۸ اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ

اَلَمْ نَجْعَلْ: آیا قرار ندادیم

لَهُ عَيْنَيْنِ: برای او دو چشم؟

۹ وَ لِسَانًا وَ شَفَتَيْنِ

وَ لِسَانًا: و یک زبان

وَ شَفَتَيْنِ: و دو لب؟

۱۰ وَ هَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

(۶۴۲) جلد ۳۰ سوره بلد

وَ هَدَيْنَاهُ: و هدایت کردیم او را

النَّجْدَيْنِ: به دو راه (خیر و شر، حق و باطل).

سوره بلد لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۳)

«سوره شمس»

۱ وَ الشَّمْسِ وَ ضُحًیْهَا

وَ الشَّمْسِ: سوگند به خورشید

وَ ضُحًیْهَا: و روشنایی آن،

۲ وَ الْقَمَرِ إِذَا تَلَّیْهَا

وَ الْقَمَرِ: سوگند به ماه

اِذَا: هنگامی که

تَلَّیْهَا: بعد از آن درآید،

۳ وَ النَّهَارِ إِذَا جَلَّیْهَا

وَ النَّهَارِ: سوگند به روز

اِذَا: هنگامی که

(۶۴۴) جلد ۳۰ سوره شمس

جَلَّیْهَا: آن را روشن سازد،

۴ وَ اللَّیْلِ إِذَا یَغْشَیْهَا

وَ اللَّیْلِ: سوگند به شب

اِذَا: هنگامی که

یَغْشَیْهَا: روی آن را می‌پوشاند،

۵ وَ السَّمَاءِ وَ مَا بَیْنَهَا

وَ السَّمَاءِ: سوگند به آسمان

وَ مَا: و آن که

بَیْنَهَا: بنایش کرد،

۶ وَ الْأَرْضِ وَ مَا طَحَّیْهَا

وَ الْأَرْضِ: سوگند به زمین

سوره شمس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۵)

وَ مَا: و آن که

طَحَّیْهَا: گسترده‌اش،

۷ وَ نَفْسٍ وَ مَا سَوَّیْهَا

وَ نَفْسٍ: سوگند به نفس (آدمی)

وَ مَا سَوَّیْهَا: و آن که منظمش کرد،

۸ فَالْهَمَّهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا

فَالْهَمَّهَا: پس الهام کرد به او

فُجُورَهَا: فجورش

وَ تَقْوَاهَا: و تقوایش را.

۹ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا

قَدْ: به تحقیق

أَفْلَحَ: رستگار شد

(۶۴۶) جلد ۳۰ سوره شمس

مَنْ: کسی که

زَكَّيْهَا: تزکیه کرد خود را.

۱۰ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّهَا

وَقَدْ: و به تحقیق

خَابَ: محروم گشت

مَنْ: کسی که

دَسَّهَا: آلوده نمود خود را.

سوره شمس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۷)

«سوره لیل»

۱ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى

وَاللَّيْلِ: قسم به شب

إِذَا: هنگامی که

يَغْشَى: می پوشاند.

۲ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى

وَالنَّهَارِ: قسم به روز

إِذَا: هنگامی که

تَجَلَّى: تجلی کند.

۳ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى

وَمَا خَلَقَ: قسم به آن که خلق کرد

(۶۴۸) جلد ۳۰ سوره لیل

الذَّكَرَ وَالْأُنثَى: نر و ماده را.

۴ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى

إِنَّ: همانا

سَعْيَكُمْ: سعی و تلاش شما

لَشَتَّى: گوناگون است.

۵ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى

فَأَمَّا: پس اما

مَنْ: کسی که

أَعْطَى: عطا کند

وَأَتَّقَى: و پرهیزکار باشد،

۶ وَ صَدَّقَ بِالْحُسْنَى

سوره لیل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۴۹)

وَ صَدَّقَ: و تصدیق نماید

بِالْحُسْنَى: (پاداش) نیک را،

۷ فَسَيُسِّرُهُ لِيُسْرَى

فَسَيُسِّرُهُ: پس به زودی راه انجام کار را برای او

لِيُسْرَى: آسان می‌سازیم.

۸ وَ أَمَّا مَنْ بَخِلَ وَ اسْتَعْنَى

وَ أَمَّا: و اما

مَنْ: کسی که

بَخِلَ: بخل بورزد

وَ اسْتَعْنَى: و طلب بی‌نیازی کند، خود را بی‌نیاز ببیند،

۹ وَ كَذَّبَ بِالْحُسْنَى

(۶۵۰) جلد ۳۰ سوره لیل

وَ كَذَّبَ: و تکذیب کند

بِالْحُسْنَى: (پاداش) نیک را،

۱۰ فَسَيُسِّرُهُ لِلْعُسْرَى

فَسَيُسِّرُهُ: پس به زودی راه انجام کار را برای او

لِلْعُسْرَى: دشوار می‌سازیم.

سوره لیل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۱)

«سوره ضحی»

۱ وَ الضُّحَى

وَ الضُّحَى: قسم به روز روشن، (هنگامی که نور خورشید گسترده می‌شود).

۲ وَ اللَّيْلِ إِذَا سَجَى

وَ اللَّيْلِ: قسم به شب

إِذَا: هنگامی که

سَجَى: آرامش بخشد،

۳ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَ مَا قَلَى

مَا وَدَّعَكَ: ترک نکرد تو را

رَبُّكَ: پروردگارت

(۶۵۲) جلد ۳۰ سوره ضحی

وَمَا قَلِيَ: و خشم ننمود.

۴ و لِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى

و لِلْآخِرَةِ: و مسلماً آخرت

خَيْرٌ لَّكَ: بهتر است برای تو

مِنَ الْأُولَى: از دنیا.

۵ و لَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى

و لَسَوْفَ: و به زودی

يُعْطِيكَ: می‌دهد به تو، عطا می‌کند به تو

رَبُّكَ: پروردگارت

فَتَرْضَى: پس راضی می‌شوی.

سوره ضحی لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۳)

«سوره انشراح»

۱ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ

أَلَمْ نَشْرَحْ: آیا فراخ نکردیم

لَكَ صَدْرَكَ: برای تو سینه‌ات را؟

۲ وَ وَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ

وَ وَضَعْنَا: و قرار دادیم

عَنكَ: از تو

وَ زْرَكَ: بار سنگین را؟

۳ أَلَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ

أَلَّذِي: آن (باری) که

أَنْقَضَ: شکسته بود

(۶۵۴) جلد ۳۰ سوره انشراح

ظَهْرَكَ: پشتت را؟

۴ وَ رَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ

وَ رَفَعْنَا: و بلند کردیم

لَكَ: برای تو

ذِكْرَكَ: یادت را، آوازه‌ات را.

۵ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

فَإِنَّ: پس همانا

مَعَ الْعُسْرِ: با سختی

يُسْرًا: آسانی است.

۶ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

إِنَّ: به درستی که

سوره انشراح لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۵)

مَعَ الْعُسْرِ: با سختی

يُسْرًا: آسانی است

۷ فَأِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ

فَأِذَا: پس وقتی که

فَرَغْتَ: فارغ شدی (از کاری)

فَانصَبْ: به مهم دیگری پرداز.

۸ وَالْإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ

وَالِإِلَى: و به سوی

رَبِّكَ: پروردگارت

فَارْغَبْ: رغبت کن، علاقه نشان بده.

(۶۵۶) جلد ۳۰ سوره انشراح

«سوره تین»

۱ وَالْتَيْنِ وَالزَّيْتُونِ

وَالْتَيْنِ: سوگند به انجیر

وَالزَّيْتُونِ: سوگند به زیتون.

۲ وَطُورِ سِينِ

وَطُورِ سِينِ: سوگند به طور سینا.

۳ وَ هَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ

وَ هَذَا: قسم به این

الْبَلَدِ الْأَمِينِ: شهر امن (مکه).

۴ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

سوره تین لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۷)

لَقَدْ: هر آینه به تحقیق

خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ: خلق نمودیم انسان را

فِي أَحْسَنِ: در نیکوترین

تَقْوِيمٍ: ساختار، صورت

۵ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ: سپس بازگرداندیم

أَسْفَلَ سَافِلِينَ: به پست‌ترین مرحله،
 ۶ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ
 إِلَّا الَّذِينَ: مگر کسانی که
 آمَنُوا: ایمان آوردند
 وَعَمِلُوا: و انجام دادند
 (۶۵۸) جلد ۳۰ سوره تین
 الصَّالِحَاتِ: عمل صالح
 فَلَهُمْ: پس برای ایشان است
 أَجْرٌ: پاداشی
 غَيْرُ مَمْنُونٍ: بی پایان، قطع نشدنی.
 ۷ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ
 فَمَا يُكَذِّبُكَ: پس چه چیز به تکذیب وامی دارد تو را
 بَعْدُ: بعد از این همه،
 بِالذِّينِ: روز جزا را؟
 ۸ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ
 أَلَيْسَ اللَّهُ: آیا نیست خداوند
 بِأَحْكَمَ: محکم‌ترین، بهترین
 الْحَاكِمِينَ: حکم‌کنندگان؟
 سوره تین لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۵۹)
 (۶۶۰) جلد ۳۰ سوره تین

«سوره علق»

۱ اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ
 اقْرَأْ بِاسْمِ: بخوان به نام
 رَبِّكَ الَّذِي: پروردگارت که
 خَلَقَ: خلق کرد.
 ۲ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ
 خَلَقَ الْإِنْسَانَ: آفرید انسان را
 مِنْ عَلَقٍ: از خون بسته‌ای.
 ۳ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ
 اقْرَأْ وَرَبُّكَ: بخوان که پروردگارت
 الْأَكْرَمُ: کریم‌ترین است.
 سوره علق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۱)

۴ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ
الَّذِي عَلَّمَ: آن که آموخت

بِالْقَلَمِ: به وسیله قلم.

۵ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ
عَلَّمَ الْإِنْسَانَ: آموخت انسان را
ما لَمْ يَعْلَمْ: آن چه نمی دانست.
(۶۶۲) جلد ۳۰ سوره علق

«سوره قدر»

۱ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ

إِنَّا: به درستی که ما

أَنْزَلْنَاهُ: نازل نمودیم آن را

فِي لَيْلَةِ: در شب

الْقَدْرِ: قدر.

۲ وَمَا أَدْرِيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ

وَمَا أَدْرِيكَ: و چه می دانی تو

مَا لَيْلَةُ: که چیس شب

الْقَدْرِ: قدر.

۳ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

سوره قدر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۳)

لَيْلَةُ: شب

الْقَدْرِ: قدر

خَيْرٌ: بهتر است

مِنْ أَلْفِ: از هزار

شَهْرٍ: ماه.

۴ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

تَنْزِيلُ: فرود می آیند

الْمَلَائِكَةُ: فرشتگان

وَالرُّوحِ: و روح

فِيهَا: در آن،

بِإِذْنِ: به اجازه

رَبِّهِمْ: پروردگارشان

(۶۶۴) جلد ۳۰ سوره قدر

مِنْ كُلِّ: از برای هر

أَمْرٍ: کاری.

۵ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

سَلَامٌ: سلام و سلامت و برکت است

هِيَ: آن

حَتَّى مَطْلَعِ: تا طلوع

الْفَجْرِ: فجر

سوره قدر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۵)

«سوره بینه»

۱ لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ: نبودند کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

مِنْ أَهْلِ: از اهل

الْكِتَابِ: کتاب

وَالْمُشْرِكِينَ: و مشرکان،

مُنْفَكِينَ حَتَّى: دست بردار تا

تَأْتِيَهُمُ: بیاید برایشان

الْبَيِّنَةُ: دلیل روشن.

۲ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً

(۶۶۶) جلد ۳۰ سوره بینه

رَسُولٌ: رسولی

مِنَ اللَّهِ: از جانب خدا

يَتْلُوا: تا بخواند

صُحُفًا مُطَهَّرَةً: صحیفه‌های پاکی را.

۳ فِيهَا كُتِبَ قِيَمَةٌ

فِيهَا كُتِبَ: که در آن کتاب‌هایی

قِيَمَةٌ: استوار و باثبات است.

۶ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ

إِنَّ الَّذِينَ: همانا کسانی که

كَفَرُوا: کافر شدند

مِنْ أَهْلِ: از اهل

سوره بینه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۷)

الْكِتَابِ: کتاب

وَالْمُشْرِكِينَ: و مشرکان،

فِي نَارٍ: در آتش

جَهَنَّمَ: جهنم

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن.

أُولَئِكَ هُمْ: آنان، ایشانند

شَرُّ الْبَرِيَّةِ: بدترین مخلوقات.

۷ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ

إِنَّ: به درستی که

الَّذِينَ: آنان که

آمَنُوا: ایمان آوردند

(۶۶۸) جلد ۳۰ سوره بینه

وَعَمِلُوا: و انجام دادند،

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

أُولَئِكَ: آنان،

هُمْ: ایشانند

خَيْرٌ: بهترین

الْبَرِيَّةِ: مخلوقات.

۸ جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ

جَزَاؤُهُمْ: پاداششان

عِنْدَ رَبِّهِمْ: نزد پروردگارشان

جَنَّاتٌ: باغ‌های

عَدْنٍ: جاویدی است

سوره بینه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۶۹)

تَجْرِي: که جریان دارد

مِنْ تَحْتِهَا: از زیر آن

الْأَنْهَارُ: نهرها

خَالِدِينَ: جاودانند

فِيهَا: در آن

أَبَدًا: تا ابد، همیشه.

رَضِيَ: راضی و خشنود است

اللَّهُ: خدا

عَنْهُمْ: از آنها

وَرَضُوا: و راضی و خوشنودند

عَنْهُ: از او.

ذَلِكَ: این،

لِمَنْ: برای کسی است که

خَشِيَ: بترسد، پروا کند

(۶۷۰) جلد ۳۰ سوره بینه

رَبُّهُ: از پروردگارش

سوره بینه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۱)

«سوره زلزله»

۱ اِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا

اذا: هنگامی که

زُلْزِلَتِ: لرزانده شود

الْأَرْضُ: زمین

زِلْزَالَهَا: با زلزله مخصوص خودش،

۲ وَ أَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

وَأَخْرَجَتِ: و خارج سازد

الْأَرْضُ: زمین

أَثْقَالَهَا: بارهای سنگینش را،

۳ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا

(۶۷۲) جلد ۳۰ سوره زلزله

وَقَالَ الْإِنْسَانُ: و گوید: انسان

مَا لَهَا: چه شده است آن را؟

۴ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

تُحَدِّثُ: خبر می دهد، باز گو می کند

أَخْبَارَهَا: خبرهایش را.

۵ يَا نَبِيَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا

يَا نَبِيَّ: به این که، زیرا که

رَبِّكَ: پروردگارت

أَوْحَىٰ لَهَا: وحی کرده به او.

۶ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ

يَوْمَئِذٍ: در آن روز

سوره زلزله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۳)

يَصُدُّ: بیرون می‌آیند

النَّاسُ: مردم

أَشْتَاتَا: دسته، دسته

لِيُرَوَّا: تا نشان داده شوند، تا ببینند

أَعْمَالَهُمْ: اعمالشان را.

۷ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

فَمَنْ: پس هر کس

يَعْمَلْ: عمل کند، انجام دهد

مِثْقَالَ: به اندازه سنگینی

ذَرَّةٍ: ذره‌ای

خَيْرًا: کار نیک،

يَرَهُ: ببیند آن را.

۸ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(۶۷۴) جلد ۳۰ سوره زلزله

وَمَنْ: و هر کس

يَعْمَلْ: عمل کند، انجام دهد

مِثْقَالَ: به اندازه سنگینی

ذَرَّةٍ: ذره‌ای

شَرًّا: کار بد،

يَرَهُ: ببیند آن را

سوره زلزله لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۵)

«سوره عادیات»

۱ وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا

وَالْعَادِيَاتِ: قسم به اسبان تیزپا

ضَبْحًا: که نفس نفس زنند:

۲ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا

فَالْمُورِيَاتِ: پس به افروزندگان

قَدْحًا: جرقه آتش،

۳ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا

فَالْمُغِيرَاتِ: پس به هجوم آوران

صُبْحًا: سپیده دم، هنگام صبح،

(۶۷۶) جلد ۳۰ سوره عادیات

۴ فَأَثْرُونَ بِهِ نَقْعًا

فَأَثْرُونَ بِهِ: پس برانگیزند به آن

نَقْعًا: گرد و غبار،

۵ فَوَسْطُنَ بِهِ جَمْعًا

فَوْسَطُنَ بِهِ: پس به وسط آن زند

جَمْعًا: همگی:

۶ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ

إِنَّ الْإِنْسَانَ: به درستی که انسان

لِرَبِّهِ: نسبت به پروردگارش

لَكَنُودٌ: قطعاً ناسپاس است.

سوره عادیات لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۷)

«سوره القارعه»

۱ الْقَارِعَةُ

الْقَارِعَةُ: کوبنده

۲ مَا الْقَارِعَةُ

مَا: چه

الْقَارِعَةُ: کوبنده‌ای!

۳ وَمَا أَدْرِيكَ مَا الْقَارِعَةُ

وَمَا: و چه

أَدْرِيكَ: می‌دانی تو که

مَا الْقَارِعَةُ: چیست کوبنده؟

(۶۷۸) جلد ۳۰ سوره القارعه

۴ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ

يَوْمَ: روزی که

يَكُونُ: می‌باشند

النَّاسُ: مردم

كَالْفَرَاشِ: مانند پروانه‌های

الْمَبْثُوثِ: پراکنده.

۵ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ

وَتَكُونُ: و می‌شوند

الْجِبَالُ: کوه‌ها

كَالْعَيْنِ: مانند چشم رنگین

الْمَنْفُوشِ: حلاجی شده.

۶ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ

سوره القارعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۷۹)

فَأَمَّا: پس، اما

مَنْ: کسی که

ثَقُلَتْ: سنگین گردد

مَوَازِينُهُ: ترازوهایش، وزنه اعمالش،

۷ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ

فَهُوَ: پس او

فِي: در

عِيشَةٍ: زندگانی

رَاضِيَةٍ: رضایت بخشی است.

۸ وَ أَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ

وَ أَمَّا: و اما

مَنْ: کسی که

(۶۸۰) جلد ۳۰ سوره القارعه

خَفَّتْ: سبک گردد

مَوَازِينُهُ: ترازوهایش، وزنه اعمالش،

۹ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ

فَأُمُّهُ: پس پناهگاهش، مادرش

هَاوِيَةٌ: دوزخ است

۱۰ وَ مَا أَدْرِيكَ مَا هِيَهٗ

وَ مَا: و چه

أَدْرِيكَ: می‌دانی تو

مَا هِيَهٗ: که چیست آن؟

۱۱ نَارٌ حَامِيَةٌ

نَارٌ: آتشی

سوره القارعه لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۱)

حَامِيَةٌ: سوزنده است.

(۶۸۲) جلد ۳۰ سوره القارعه

۱ أَلْهَيْكُمُ التَّكَاثُرُ

أَلْهَيْكُمُ: سرگرم کرده شما را

التَّكَاثُرُ: تفاخر، به رخ کشیدن ثروت.

۲ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ

حَتَّى زُرْتُمُ: تا این که به زیارت

الْمَقَابِرَ: قبرها رفتید.

سوره تکاثر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۳)

«سوره عصر»

۱ وَالْعَصْرِ

وَالْعَصْرِ: قسم به عصر

۲ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

إِنَّ: به درستی که

الْإِنْسَانَ: انسان

لَفِي: البته در

خُسْرٍ: زیان است.

۳ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

إِلَّا الَّذِينَ: مگر کسانی که

(۶۸۴) جلد ۳۰ سوره عصر

آمَنُوا: ایمان آورده

وَعَمِلُوا: و انجام دادند

الصَّالِحَاتِ: عمل صالح

وَتَوَاصَوْا: و یکدیگر را سفارش کردند

بِالْحَقِّ: به حق

وَتَوَاصَوْا: و یکدیگر را سفارش کردند

بِالصَّبْرِ: به صبر.

سوره عصر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۵)

«سوره همزه»

۱ وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

وَيْلٌ لِّكُلِّ: وای بر هر

هُمَزَةٍ: عیب جوی

لُمَزَّةٌ: مسخره کننده.

(۶۸۶) جلد ۳۰ سوره همزه

«سوره فیل»

۱ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ

أ: آیا

لَمْ تَرَ: ندیدی

كَيْفَ: چگونه، چه

فَعَلَ: انجام داد

رَبُّكَ: پروردگارت

بِأَصْحَابِ: با یاران

الْفِيلِ: فیل؟

۲ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ

أ: آیا

لَمْ يَجْعَلْ: قرار نداد

سوره فیل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۷)

كَيْدَهُمْ: نقشه آن‌ها را

فِي تَضْلِيلٍ: در گمراهی، سردرگمی؟

۳ وَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ

وَأَرْسَلْنَا: و فرستاد

عَلَيْهِمْ: برایشان

طَيْرًا: پرنده‌گانی

أَبَابِيلَ: گروه گروه.

۴ تَزْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ

تَزْمِيهِمْ: که می‌انداختند بر آن‌ها

بِحِجَارَةٍ: سنگ‌هایی

مِنْ: از

سِجِّيلٍ: گل سفت شده.

(۶۸۸) جلد ۳۰ سوره فیل

۵ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ

فَجَعَلَهُمْ: پس قرار داد آن‌ها را

كَعَصْفٍ: مانند کاهی

مَأْكُولٍ: خرد شده، جویده شده.

سوره فیل لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۸۹)

«سوره قریش»

۱ لایلافِ قُرَیْشٍ

لایلاف: برای الفت گرفتن

قُرَیْشٍ: قریش.

۲ ایلافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ

ایلافِهِمْ: الفتشان

رِحْلَةَ: به کوچ کردن، سفرهای

الشِّتَاءِ: زمستانی

وَالصَّيْفِ: و تابستانی است.

۳ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ

فَلْيَعْبُدُوا: پس باید عبادت کنند

(۶۹۰) جلد ۳۰ سوره قریش

رَبِّ: پروردگار

هَذَا: این

الْبَيْتِ: خانه را.

۴ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ

الَّذِي: آن که

أَطْعَمَهُمْ: طعامشان داد

مِنْ: از

جُوعٍ: گرسنگی

وَآمَنَهُمْ: و ایمن شان کرد

مِنْ: از

خَوْفٍ: ترس و ناامنی

سوره قریش لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۱)

«سوره ماعون»

۱ أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدِينِ

أَرَأَيْتَ: آیا دیدی

الَّذِي: آن کس را که

يُكَذِّبُ: تکذیب می کند

بِالَّذِينَ: دین را؟

۲ فَذَلِكَ الَّذِي يُدْعُ الْيَتِيمَ

فَذَلِكَ الَّذِي: پس همان کس که

يُدْعُ: با خشونت می‌راند

الْيَتِيمَ: یتیم را.

۳ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَشْكِينِ

(۶۹۲) جلد ۳۰ سوره ماعون

وَلَا يَحْضُ: و ترغیب نمی‌کند

عَلَى طَعَامِ: بر اطعام

الْمَشْكِينِ: مسکین، بینوا.

۴ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ

فَوَيْلٌ: پس وای

لِلْمُصَلِّينَ: بر نماز گزاران.

۵ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

الَّذِينَ: کسانی که

هُمْ: ایشان

عَنْ: از

صَلَاتِهِمْ: نمازشان

سَاهُونَ: غافلند (در نمازشان سهل‌انگارند).

سوره ماعون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۳)

۶ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ

الَّذِينَ: آنان که

هُمْ: ایشان

يُرَاؤُونَ: ریا می‌کنند.

۷ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

وَيَمْنَعُونَ: و منع می‌کنند

الْمَاعُونَ: از ضروریات زندگی.

(۶۹۴) جلد ۳۰ سوره ماعون

«سوره کوثر»

۱ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ

إِنَّا: همانا ما

أَعْطَيْنَاكَ: عطا کردیم به تو

الْكَوْثَرَ: خیر بسیار را.

۲ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

فَصَلِّ: پس، نماز بخوان

لِرَبِّكَ: برای پروردگارت

وَانْحَرْ: و قربانی کن.

۳ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

إِنَّ: همانا

سوره کوثر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۵)

شَانِئَكَ: دشمن تو،

هُوَ: او

الْأَبْتَرُ: بی نسل است.

«سوره کافرون»

۱ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ

قُلْ يَا أَيُّهَا: بگو: ای

الْكَافِرُونَ: کافران!

۲ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ

لَا أَعْبُدُ: نمی پرستم

ما: آن چه را

تَعْبُدُونَ: شما می پرستید.

(۶۹۶) جلد ۳۰ سوره کافرون

۳ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ

وَلَا أَنْتُمْ: نه شما

عَابِدُونَ: پرستنده‌اید

ما: آن چه را

أَعْبُدُ: من می پرستم.

۴ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ

وَلَا أَنَا: و نه من

عَابِدٌ: پرستنده‌ام

ما: آن چه

عَبَدْتُمْ: شما می پرستید.

۵ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ

وَلَا أَنْتُمْ: و نه شما

عَابِدُونَ: پرستنده‌اید

سوره کافرون لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۷)

ما: آن چه

أَعْبُدُ: من می پرستم

۶ لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِي دِينِ

لَكُمْ: برای شما

دِينُكُمْ: دین شما

وَلِي: و برای من (هم)

دین: دین من.

«سوره نصر»

۱ اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

اِذَا: هنگامی که

جَاءَ: بیاید

نَصْرُ: یاری

(۶۹۸) جلد ۳۰ سوره نصر

اللَّهُ: خداوند

وَالْفَتْحُ: و پیروزی

۲ وَ رَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا

وَرَأَيْتَ: و بینی

النَّاسَ: مردم را

يَدْخُلُونَ: که داخل می شوند

فِي دِينِ: در دین

اللَّهُ: خدا

أَفْوَاجًا: گروه گروه.

۳ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَ اسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

فَسَبِّحْ: پس تسبیح کن

بِحَمْدِ: به ستایش

رَبِّكَ: پروردگارت

سوره نصر لغات و مفاهیم قرآن کریم (۶۹۹)

وَ اسْتَغْفِرْهُ: و طلب آمرزش کن از او

إِنَّهُ: که همانا او

كَانَ: باشد

تَوَّابًا: بسیار توبه پذیر.

(۷۰۰) جلد ۳۰ سوره نصر

«سوره تبت»

۱ تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ

تَبَّتْ: بریده باد

يَدَا: دو دست

أَبِي لَهَبٍ: ابولهب

وَ تَبَّ: و نابود باد، مرگ بر او.

۲ مَا أَعْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَ مَا كَسَبَ

مَا أَعْنَى: بی نیاز نکرد

عَنْهُ: از او

مَالُهُ: مالش

وَ مَا: و آن چه

كَسَبَ: کسب کرد.

سوره تبت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۱)

۳ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ

سَيَصْلَىٰ: به زودی وارد می شود

نَارًا: در آتشی که

ذات: دارای

لَهَبٍ: شعله فروزان است.

۴ وَ امْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ

وَ امْرَأَتُهُ: و زن او

حَمَّالَةَ: که حمل کننده، بارکش

الْحَطَبِ: هیزم است.

۵ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ

فِي جِيدِهَا: در گردن او

(۷۰۲) جلد ۳۰ سوره تبت

حَبْلٌ: ریسمانی

مِّنْ: از

مَّسَدٍ: لیف خرماست.

سوره تبت لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۳)

«سوره اخلاص»

۱ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

قُلْ: بگو:

هُوَ: او

اللَّهُ: خدای

أَحَدٌ: یگانه است.

۲ اللَّهُ الصَّمَدُ

اللَّهُ: خدا

الصَّمَدُ: بی‌نیاز است.

۳ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُؤَلَدْ

لَمْ يَلِدْ: نزاده

(۷۰۴) جلد ۳۰ سوره اخلاص

وَ لَمْ يُؤَلَدْ: و زاییده نشده.

۴ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

وَ لَمْ يَكُنْ: و نبوده است

لَهُ: برای او

كُفُوًا: همتا

أَحَدٌ: احدی.

سوره اخلاص لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۵)

«سوره فلق»

۱ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

قُلْ: بگو:

أَعُوذُ: پناه می‌برم

بِرَبِّ: به پروردگار

الْفَلَقِ: سپیده دم

۲ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

مِنْ: از

شَرِّ: شر

ما: آن چه

خَلَقَ: آفرید.

(۷۰۶) جلد ۳۰ سوره فلق

۳ وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

وَ مِنْ شَرِّ: و از شر

غَاسِقٍ: شب تاریک

اذا: هنگامی که

وَقَب: هجوم آورد

۴ وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

وَمِنْ: و از

شَرِّ: شر

النَّفَّاثَاتِ: دمنندگان

فِي: در

الْعُقَدِ: گره‌ها

۵ وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

سوره فلق لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۷)

وَمِنْ: و از

شَرِّ: شر

حَاسِدٍ: حسود

اذا: هنگامی که

حَسَدَ: حسد ورزد

(۷۰۸) جلد ۳۰ سوره فلق

«سوره ناس»

۱ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

قُلْ: بگو:

أَعُوذُ: پناه می‌برم

بِرَبِّ: به پروردگار

النَّاسِ: مردم.

۲ مَلِكِ النَّاسِ

مَلِكِ: فرمانروای

النَّاسِ: مردم.

۳ إِلَهِ النَّاسِ

إِلَهٍ: معبود

سوره ناس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۰۹)

النَّاسِ: مردم.

۴ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

مِنْ: از

شَرِّ: شر

الْوَسْوَاسِ: وَسَوْسَهْ گَر
 الْخَنَّاسِ: نَهَانِی
 ۵ الَّذِیْ یُؤَسِّسُ فِی صُدُورِ النَّاسِ
 الَّذِی: آن که
 یُؤَسِّسُ: وَسَوْسَهْ می کند
 فی: در
 صُدُورِ: سینه‌های
 النَّاسِ: مردم.
 (۷۱۰) جلد ۳۰ سوره ناس
 ۶ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ
 مِنْ: از
 الْجِنَّةِ: جن
 وَالنَّاسِ: و مردم.
 «پایان جزء ۳۰»
 سوره ناس لغات و مفاهیم قرآن کریم (۷۱۱)

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
 با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید
 بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی
 آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند
 بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹
 بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در
 دلدادگی به اهلیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه
 الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن
 خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.
 مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره
 الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف
 مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه
 مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و
 رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به

محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱

۰۶۰۹-۵۳ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است،

هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

